

Uokha: Bible for 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 3 John, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, John, Jude, Luke, Mark, Matthew, Philemon, Revelation, Romans, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

1

¹Vbə əbə si Igban'rə si Jesu Kristi əvbi Davidi ləybi Abrahamu. ²Abrahamu chiən əra Isiki, Isiki gbo chiən ərijacopu, Ijacopu gbo chiən ərijudah bi Imiqni. ³Ijudah yön khəripərəz bi Zərah si Tamar, İpərəz chiən ərittəzrən bi Ihəzrən chiən əri Ram. ⁴Iram chiən əra si Amminadab. Amminadab əri Nahşənə bi Nahşənə əra si Salmən. ⁵Salmən, iyon chiən əri Bozə li əri əbəd si Ruthi, əbəd li əri Ijessə. ⁶Ijessə chiən əri İdavidi ləba. Davidi vbi əri Sələmənə si Qhi Uriah. ⁷Sələmənə chiən əri Rəhəbəm əri Abijah, Abijah əri Asa. ⁸Asa khi əri Jəhəshaphat, Jəhəshaphat ləri Joram, ənyimi si Uzziah. ⁹Uzziah chiən əri Jotham li əri Ahaz əri Həzəkiah. ¹⁰Həzəkiah chiən əri Manassəh, Manassəh li əri Amən, bi Amən əri Jəsiah. ¹¹Ijəsiah chiən ənyimi si Jəchənəhə bi Imiqnə vbo ləghə lərə chiə yain vbarə vbi İbabələnə. ¹²Oleghə an k əra rə, Jəchənəhə chiən əri Shəltəi, Shəltəi chiən ənyimi si Zərubbəbel. ¹³Zərubbəbel khi əri Abiud, Abiud əri Əliakim, bi Əliakim əri Azor. ¹⁴Azor khiəri Zədək, Zədək əri Achim bi Achim əri Əliud. ¹⁵Əliud chiən əri Əlezəzər li əri Matthan, bi Matthan əri Ijacopu. ¹⁶Ijacopu chiən əri Jəsəffu lədən İmari lə vbi Jesu la echiə Krisit. ¹⁷Eli uanmi na əremən zəvbi Abrahamu redi Davidi chiən uanmi Igbələ lə zəvbi uanmi si Davidi rə vbarə əvbi Babalənə. Agbə chiə rə si Babilənə rə yi Kristi uanmi Igbələ. ¹⁸Ivbia si Jesu Kristi sunu vbi ukpədə lərəkhan. Iyon, İmari, mə akugbə si arəkhain si Jəsəffu, Ama Əkpəsə yain vbarə kugbə, agazə O hama rəşhan vbi sətin ləfuan. ¹⁹Qdən li Jəsəffu, əvbi Əməkə ləfuan vəkən etin o. Qi hə lə rəqə əgbə əvbunə Ubusiə. Yon zə də khuə yoloşən a. ²⁰Əbəi Qi yə əlemənə na, angeli əkpa si əbiain zə rəgbə kha vəvəbəhiə, Orə, Ijəsəffu ləvi Davidi, əlofən, ruimari rə chiən Qcha, ərimidi Olo hama vəkən soi, ihama sətin ləfuan o. ²¹Ole vbioməməhə, ule gbo əchiənyin soi İjesu, ələ sumagbən vəkəhə siyain ²²Enə əremən sunu li amusə səta si əbiain tai chiən vbi əmənə o ²³“Eəen, Alekə laisə əfəmə ni lə hama, ələ vbioməməhə alə gbo əchiə Immanu” Itimə soi khi “oşələbəa dəba mai” ²⁴Ijəsəffu shəvəbməhən rə, əvbi əmə langəli əbiain kpasə nai əzə ruqə rə chiən Qhai. ²⁵Qi dəgbə məhən kəpən o seghə lə rə vbi əvbio. Əkə sə əzə əchiənyin soi İjesu.

2

¹Akə vbi Jesu lə vbi bəthləhəmu si İudea vəbəghəsi Hərədi ləba, Izəwain si Əməkə lə zəvbi əbə vən əzə vbaqə rə, vbarə vəkən İjerusaləmu, yain rə. ²Əbə ri la vbia Qba si İjuvisi? Mai mi ukpəkhiən soi vbi əbə vən əzə də anrə, mai vbarə lə gai ³Əghə li Hərədi rə hon əlemənə na, əkpəkpo də tən o yən bi İjerusaləmu əremən ⁴Hərədi si İhən əremən kəkə bi ənyain vin uhi əvbətə. o mia yain wə, əba-le zə vbi Kristi. ⁵Yain rə I “vəkən İbəthləhəmu si İudea. ona khəmə ləməqə vin ⁶“Ama wuəwüe İbəthləhəmu, vəkən ətəsi si İudea u vbi əlopkuqkə və əniyain rəvbə shan si İudea, vəkən wuəwüe yin Qruanshan ləzə vbarə lə rə ragbən si İsrəeli shain.” ⁷Yin Hərədi zə də əchiə əliyə wain si əməkə o mia yain akokə li bi ukpəkhiən rə dianrə. ⁸O yə yain yil İbəthləhəmu, orə, “lədə gbo fuənəgbərə gualə əluvbəmə. vba kha miq lə takha mə. li məmə gbo vbarə gbo gai” ⁹Yain kə hon Əbatətə lə yain Shənşənə siyain rələ, Ukpəkhiən lə miə vbiəbəvən əzə dəanrə kpaqə niyain səvbə ələ zə muzan vbi əbə luvbəmə ri ¹⁰Əghə tə rə miq ləukpəkhiən, Yain əhənən əkpə əhənən. ¹¹Yain əvbi iwuei gbo miolubəmə bi İmari liyən. yan dere gbo gai. Yan khuyi əhan siyain nai, əhan si əiumi frankincense bi İmyrrə. ¹²Qisələbəa yiu kəkə Ni yain vəkən əvəbəhiə niyain əchiə lədə vəbəsi Hərədi, Yin yain zə rə əvbukpədə əvbə lədə vəvəbə siyain. ¹³Yain kə rələ lə angeli əkpə zə rəgbə kha Ijəsəffu vəvəbəhiə orə, əhərə wun luvbəmə bi iyon lədə vbi İgypti. Yə vəbə vəbə əvəbəhiə li lə rə takha. ərimidi Hərədi lə ghəali əluvbəmə loi rə khusə o o. ¹⁴Qələşən an Ijəsəffu əhərə Q wun luvbəmə bi iyon lədə vbi İgypti. O yə vəvəbə əvəbəhiə u Hərədi rə u. Ona kə wun a wunse si əməkə ləbiain tai rə shan vbi Qtarə “I əchiəvəmə əhərə İgypti rə.” ¹⁵Əghə lə rə ga zə əlizəwain si Əməkə na əyeyəi, Əbəkənən Qiyuhumə liai gboivbə khiməkə səkpə evə rə iyotə əremən lə rivbi İbəthləhəmu gbo khevəbə lə rivbi Laga soi rə əvəbəkəkə gelə lə rə lekhen İzəwain. ¹⁶Əta ləməqə li İjəremiəhən tai əkə mə awunse ¹⁷Ahun khuə ukpərən vbi İramah. əviə bi aigüe əgbə, İrəchəli əviə Livbiə əi ama lai rə kə ərimidi əkə yəvəbə ¹⁸Əghə li Hərədu rə u, ə wuəi angeli si əbiain rəgbə kha Ijəsəffu vəvəbəhiə vəkən İgypti o rə i ¹⁹Əhərə, wun əməkə bi iyon lədə vətəsi si İsrəeli, ələ hə niyain gbo uləi ²⁰Ijəsəffu əhərə o wun Ələmə bi iyon, Əgəbə vbarə vətəsi si İsrəeli ²¹Ama, əghə lə rə hon Archəlausi yön ri İjudea shan vəbəhə şərəi Hərədu. əfən o wun o lə rə lədə vəvəbə. Əkə sə, əşələbəa zə ri hude nai vəvəbəhiə, əzə shə vbi Galiləpə rə ²²Q lədə, əzə yəvəbə İnazərəthi. Ona kha awusə si əmətə rəşhan vəbimə o sə. la lə ya zə əchiə İnazərənə. ²³o wun o lə rə lədə vəvəbə. Əkə sə, əşələbəa zə ri hude nai vəvəbəhiə, əzə shə vbi Galiləpə rə

³ ¹Əghə lighəghə si İjənni lə səməi lagbən vbarə lə wuəwüe vəkən Aəsən si İudea O rə ²Mə iəqəkən dəluwən, əhərə əsəhə Oba so liuməməi səre. ³Erimidi, ona khəria la temo soi shan vbi İsaiah oli miqə, “O re oria fukpurun dəanrə vətəsi Aəsən, wun əgəbə si ukpədə si əbiain, əhə ukpədə soi dia. ⁴Ənia İjənni we’və iyon si əkətikətə bi əhəqən səkugba rə wun əkən soi. İghisə bi ə, on yin khəbae soi ⁵Əkə sə İjerusaləmu bi İjudea əremən bi əvəbə əremən lə rivbi Ilaga si əda si İjəordan yo qə lə gaizə. ⁶O same niyan vədə si İjəordan əbi yain taləkə siyain khua. ⁷Ama, əghə lə rə miəkən İphariseşə bi İsadducəşə vəbadə lətərə sa-məh niyain, orə yain vəvəbə lə za bo’q vəbə kən bi əyiən. ələ əvəbə la əhərə aukhə si vbarə lə vəbadə. ⁸Mikpa ləhəmə si a əkən dəluwən ⁹Vba əta vəkən udu sivba, khi vba mə Abrahami lə rə vəbə. İkə tai kha vba, əşələbəa lə metin khua İvbiəkhan zəvəkən udə dəanrə Abraham. ¹⁰Awun ughuama kəpən nyin soran lə. ərankhərən ləmikpa ləşən, ələ khian fia agbə tə qia. ¹¹I sa’məh. Na si aqəkənd dəlu wən si aqəkənd dəluwən Ama, ələ kə vəbadə vəbəkə mə o gba lə mə I gbo əvəbələlə wun İbata soi. Ələ same ixbə vəkən etin ləfuan bi ərain ¹²Əmə rə liəmə kəkə rivbəbə soi lə

lə rə liə ə koko ləşen gbo rə wun Ihushovberə tə-qa əgb wun elet humo ə vbəkən azah.¹³Qkə sə Ijesu səvbi Igaliləp vbarə lədə vbi Jordan li Jənni rə sa'məh nai.¹⁴Ama Ijənni rəi ləi daiyen Qroi wuewuə ulə sa'mah niyən u chiə vbarə rə yi mə?¹⁵Ijesu reayen qvbə ə reqi "Məmə itakha enia." Qhi si ədia limai rə wun əfuan erəmən sə." əkə sə Ijənni sa'mah nai¹⁶Akə sa'məh nai lə, Agalagala Ijesu şövbə əken amə rə gbo ka ə ə, əhuməimi khuye a vbuhumı soi. ə mi etin soisələbua vbadə vbotəi bi khi Dəvə lə rə ma vbuhumı soi¹⁷E ə ə n ukpurun zə vbo huməimi vbarə, ə rə Qna kə vbi məh li huməkən lə səgəlo wun mə əgbə.

4

1Əghə li Jesu rə lədə vbotəi Aəsin vbəkən etin ləşun rə damai wə. ²Əghə lə rə gbawuə si Ikpədə əgbəqəva bi ason əgbəqəva, əhami ə zə gba. ³Qlo dama vbarə əroi, "Ukha chiən əvbioiseləbua kpasə lə lidə na ləi chiən ekə" ⁴Ama Jesu ayənəi əroi avin ə. əməhə kha mətin yəvbə lə bəe Əkpa, Ama rəshian vətə lə zə vbuñu soisələbua vbarə. ⁵Qkə sə əsun wun lədə vbəkən əvbə ləfuan, ə wun əvbəhuməsə əbə dalə ⁶Qroi "Ukha vbi əvbioiseləbua, wun əgbəsə fi dətəqirə, erimidi avinə "ələ kpasə li angeli soi lə əgbə ə wuə. Yain əgbə rəbə siyain wunə khuaə lu khazə wun ə qəgbəvədu"⁷Jesu rəi agbə chiən vino, "ukhua gbuñu dəməbiain ləisələbua sə wəh. ⁸Ogbə wun yəkhumivbə əbə dalə ərətəi agbəna erəmən khai bi əkhəi soi. ⁹Orəi lə wun ələmina erəmən na suđəl uhumirə ga mə"¹⁰Qkə sə Jesu rəi "shə vbanrə I erimidi avinə ulə gi əbiain ləisələbua sə, yön əkpa ulə ga. ¹¹Qkə sə əsunze zoj əbə, əwuəi angeli vbarə lə əbə ga. ¹²Enia əghə li Jesu rə hon awun Ijənni, ə zələdə vbi galilə. ¹³Oziə vbi Nazarət lə ya yə vbi Capernaum lə ri vəbəgəda si Galilə, vəbəzəkin si Zəbulum bi Naptali¹⁴Əna sunu rə yi awunse si eta si əməhə laișaləh tai. ¹⁵"Otəi si əbələn bi ətəi si Naphthalı vbi abuəda lə lei Jordan, Igaliləp si əli galiliə! ¹⁶Agbən lə rivbi Asən-əbi mi Irupka logbai, rəyi ələ əto vbi laga sədədu sə əu, əkhumi yain urukpəi zə shorə.¹⁷Zə vəbəgəhan Jesu lə vəbəwuewuə əre moitəqən dəluwən erimidi əghə əba sohumeimi vbarə¹⁸Əbəi shan vəbəgəbəda si Galilə, ə mi imiən əva, simən la əchiən Ipəter bi Andrəw lə miən wun ighain səhən fiə vəkən əda, erimidi Igbehən niyain u. ¹⁹Jesu rə yain "vbarə rəkhain mə, lə əbə rə chiən Iməhə niyan wuagbən vbarə vbo soisələbua"²⁰Agalagale, ezi ighain si-əhən əbə yain zə rə khain²¹Əbəi Jesu kə zəvban rələ O mi Imiən əva, Ijamisi əvbi Zəbədəpə bi Jənni ləməiən. yain bi eriyain ə' əhigəhain səhən vəkən əkə. ə əchiə yain.²²Agalagala yain zəkə əbə bi əri yain əbə rəkhain²³Jesu shan vəkən Galilə erəmən əremi kha yain vbi Ası koko, wue-wue əmə seghə əba ə'gbə wun yain əgbə da an vəbəmiamı ədədan vbusiə sagbən. ²⁴Əleməna shan vəbəkhain si Syria erəmən, əleria wun əkhen əkhəmi yoi, lə wəi shə vəbəmiamı ədədan rə, ələ mə etin labə, ikpasusu bi əkhin. Jesu wun yain əgbə da an. ²⁵Obətu zə vbi Galilə rəkhain vbi Dəçəpolis, İjerusaləm bi Judəa bi akha ra Jordani rə.

5

1Əghə li Jesu remi əbətu, ə yiu-uhuməkə əghə lə rə ətə, vbiədəqəhə sə vbarə yə ²Otin unua remi kha yain ərə ³Iyan ba ə rə yə ləşən əgbə vəkən etin, erimidi Isiyain khokhuməimi ⁴Iyanba ə reyi eniyain əgbəiguə erəmədi yain lə moi izudu⁵Iyaiba ə rə yi ələ fun erimidi yain lə iju sələgbən ⁶Iyanba ə rə yi ələhami əfuan əgbə, erimidi yain lə vən ⁷Iyanba ə rə yi ələ moitəqən erimidi yain lə mi itəqən ⁸Iyanba ə rə yi ələ fuan vəbədə erimidi yain lə mi'oisələbua⁹Iyanba ə reyi ələ hə əfənə, erimidi ale əchiə yain əvbioiseləbua ¹⁰Iyanba ə rə yi əla. Khu shan vbo yio əfənə əfənə əkhəmi¹¹Iyanba ə rə yi əgə əghə lagbən khue ə əbə dəmə əbə tata ədədan ləbə səhən əwənuə vəbəgə əhiə sə mə¹²Għəngħən əbə għonhqən kakabə, erimidi e ə sə gba vəbəhuməimi erimidi vəbəlukpədə na, agbən dami ələmələ ərə lə ri vbo əkpeşə vbi wuewu. ¹³Wue-wue khumə sagbən. Ama umə kha umakhua ə wun Qəghen soi fia, əbə lei mətin chiə chiən uməh. ə kha chiə əgbə əhumo vəbə emi əsə əsəpə a wunə fia lagbən riza əbə¹⁴Uruləpa sagbəna yun chiən. əvəbə la wun əvbəhuməkə kha mətin lə hə. ¹⁵Agbən kha mətin rurukparun awən əvbəgegegen uain ama əhumi emi alə wun urukpa ə¹⁶Zi urukpa sə vbaə vbi sao sagbən vəbəlukpədə liyain rə miueen sə yain əbə rokhai yi era lə vəbəhuməimi¹⁷E əgħi I vbarə lə ria uhi dabi əkhen Imiən ə, a vəbə, ə'vib si kħeu əma ləi rə mə awunse.¹⁸Atata igaue kha əhiə əghə əkhəmi bi ətə agbən rarə, ukpetə əkpa məh lə kerē lə kha zəvəkən uhi rarə ə chiən əgheli emi erəmən mə awunse.¹⁹Əhə Sona, əloġħə għolūhi lə kerē lə vəbə kən usiē əgbə ə nia għolūhi a kha əvbəgħə əba sohumeimi. Ama Əloġħa rəlūhi na kha eniə lə əbə roħi, alə əchiə ə Ikuai vəkən īguai sohumeimi.²⁰Əhə Sona I takha əsəkpa Ifuan sə għa lə Ifuan səkħen ivbi əbə ələ. wu əgbə vəbə-ə Uħħa əgbə əqwa əba sohumeimi²¹Ukə həta latakhha yain əghelīgħegħegħegħe əgbubbi bi Əloġħa għolubbi lə yə vbi ədəqħa si Igha-e-zon.²²Ama itakha ərikħorja lə kħo əkien somiən lə yə vəbədəqħa, si għa-e-zun əloġħa ə omiən wuewu lu kħudu wu emi, ələ yə vəbədəqħa si īguai, əlo əħħata wuewu alugazu, ərvibdəqħegħa sə si īemera. ²³Uħħa wun əħħan sə dikpəkķep rə lu zə vban ərə əməiən wun əməsə əsə əvbədu.²⁴Zo əloġħan əbə vəbən lə għomien zə livba rə huməgħbə. əkpeşevbə ulə rəħħan u.²⁵Mieqobə ama vbi əlo əsə əżżejjeb vəbəlukpədə si īguai uhi dabi əsə əżżejjeb lə wun li ənayain għa əżżejjeb, əliyain għaqżżon lə wun əli əkhen Igbali kħun ələ mətin wun fiə vəbħagħi.²⁶Atata Igħwixxha ukha idęggħe zəvħebvə dəanr əqħiżżejjegħegħi lu ha əgħo lə kħu qħad-dha lə mōjen.²⁷Ukə hon khatai, əgbogħegħ.²⁸Ama I gwu kha əloġħa fe' əkpoqso wə wunegħbəi fia, ə għoġġegħ vəbə lə kħosso an bi udu soi.²⁹Ukpeq sə kha le wun ə kuakabə fanoi fifta, əħħum əl-fekk-piegħbə serē wuħi lə əgbə sə erəmən o'vbein mərain.³⁰Agħo tai əbədien sə kha ləwun əkuakabə, yian əvbəgħegħ rə fifta, əħħum əli əsəmiegħbə khue əra əgbə sə erəmən yei mərain.³¹Agħo tai, Əloġħa kħu əħħa fia, ə wun əbə sə flosse a nai.³²Ama I tai kha wuewu əloġħa kħu əħħa fia, əsəkpa əloġħa, u rə chiən əloġħa. əlo ərə ruo əbə fi əsən əgbə əloġħa.³³U chięgħi əbə rəħħ, atai vəbəgħi l əgħiex. ə rame ə seħħen emu runu ta' rə se're.³⁴Ama īguexha ə rame ə għeigħbi rəħħien vbi sohumeimi, erimidi īguai sijsiələbua ə³⁵Akə ətəi agbən erimidi əkpetə si ikpaci soi ə dabi vbi Jérusalem əħħi si əgbə si əba logħai ə³⁶Erħumumi sə kē ə əħħi sukha mətin meto əkpa ləfuan dabi əloġħi.³⁷Ama zəmən iħeq sə chiən iħeq, əzogħo chiən əgħo. əmə lei əħħi əseisun ə.³⁸U hon khatai ikpēq o lə shan vbi ukpēq

gbə khi akon də shan vbakon.³⁹ Ama I takha əregbə o qoria loi vbokho etini olə saə a vbəha dəlebiniq nai loi gba sai⁴⁰ Olə lə għe wun e yi coto lə le mię w-Ęwun likpokpošo oloria igbə wun ogbele.⁴¹ Olə ho lu yi milə əkpa rə khain lədə vbo zə vba.⁴² Rə loria lə vbię emi, elə u olə ho loi momo vbobə se⁴³ U kə hon əbaita, "humekən oləzəva se, gbo khə əken əghien se.⁴⁴ Ama I guę kha humekən Ighien se u gbo li eromə əniyan dəma e.⁴⁵ Lurę chięt ivbiekhan se ra lori vbəhuməimi. ərimidi yon zoqon vbaę rə gbi emi ləbə bi ələsən lə gbo ron amə gbe oləzibəhi bi eləi-zibəhi.⁴⁶ Ukha humekən elə humekən iyi lu mięn vbo? evbəmi li əniyin mię egho suhumi o u⁴⁷ Ukha ruo'miən əkpa əmu rə wun mən lə əniyon, evbəmi əkpa ləkħen oləkho u əħiġo səna.⁴⁸ Zəlabi era lə rivbi əħuməimi...

6

¹Riyę əvbegbə li vba ele'wue awuę sofuan əsgħevba vbi rao sagbon, soivbiyo ukha mię se vboqo sera lə rivbi əħuməimi² Ukha vbo əħan, e fia gbo rə khain əgħe se'ebi kħi əliyan vbe an vbean lərivbi u-sie-sa'għon bi ukpohi, lagħon elə ya rę. at a itakħe, yain kę mię siyain³ Ama ukha zo'han eżi əbqo għoq qien əməqbdon se o u.⁴ Lai rə wun e e se na vbuhegħe. əgħe an era lə mię vbuhegħe le rə e na⁵ Ukha lierom qo u bi əliyan wuean wuean, ərimidi yain humekən amizan li əromon vbeqħen ədu'għo bi ukpohi sigu-en-əgħe lagħon rə mi yain. Ata I takha yain mię e e siyain⁶ Ama wuċċewu kha l-lejleromon əvħe kua se lə kpk̇en-o khuyukħu də li əromon yi era vbuhegħe. əgħe an era lə mię vbuhegħe le ri e e na.⁷ Ukha li əromon e etata lə, də wuntemi isekki'seka bi əkħen Ikkef, ərimidi yain, əgħe a lə hin khuę yain Əħiġo əsmoi lə bun siyain.⁸ Əħiġo səna, e u bi kħi yain, ərimidi era ejen emi, luħo I əkpesu u miai⁹ Əħiġo səna li əromon ina era mai lori vbe imi, suan wunkpen li'eyin se vbo fuan¹⁰ Zegħheq əħiġo sə vbar. Zi a'q se mə awunse vbagħon zelabai vbeġimi.¹¹ Rəbaę sukped īma Imai¹² Rokħo mai humomai zəlabi mai rə humelegħ-uh mai¹³ Esi mai əvbi idqo Adamagħwu. Ama mię mai fan vboqo se əriġbə. "ərimidi əgħe əħiġo kħi se ittoqxi kħisx bi əkħai kħi se sə'vbi rə so Amin rrele¹⁴ Ərimidi ukha rokħo sagħġon humi yain, era lə rivbokħumēmi legħo rə hume¹⁵ Ama si u rə lumoqħġon era' kħa għo rə hume.¹⁶ Lai rəbai, ukha gbekken, əħam. evbə-o bi kholo gbekken əħam lə vbe an vbe an oħra, ərimidi yain ria eż-żi siyain-a lai kpk̇ mi yain iga拜kken əħam. Ata itakħa, yain mię e e siyain le'e¹⁷ Ama wuċċewu, əgħe lu gbekken əħam, zi uhumi se əħen għo kpk̇ o a.¹⁸ Lai lə regħe khagħbōn kħu'agħekon li'ħam Ama rə yi era lə vbi uħegħe. era lə miemmi vbuhegħe le rə e na¹⁹ əkżeppu wu əfġe legħe se vbo lagħona, vbe bi'khain bi ətton riakhua bi əbi əgyiż zu duqqi²⁰ Et-tini, siġġe koko legħe se vboħumēmi əbi khekħan bi ətton khazx ria i a bi əbi əgyiż khazx duqqi.²¹ Ərimidi əbnej se ri yon udu se ri.²² Ukpē o khurukpa vbeġħe. Əħiġo Sona, ukpē se kha humo, əgħe se ərəmien vən vbi urukpa.²³ Ama, si ukpē o sej humo, əgħe se ərəmien vən vbasoñ. Əħiġo Sona urukpa lə ri e'vbeġħe kha kę chięt ason əbqo lason kę għa se.²⁴ Qoria qso-qso kha metin gi oruan shan eva' ərimidi olę humekən əkpa əkħekken ənqio, Soivbiyo əkpa vbo yon lə zə, o sin ənqio. Ukha mati go-išeľbua bi əfġe.²⁵ Əħiġo Sona, itakħa vba, əkpoġkpō vbe mqaġġon se're se vbe mi lulu ədabi emi lulu kuq-vbeġħe, ərimidi etin ogħa lə ebae, bę əgħe għa lə ukpun?²⁶ Fę ifiġġi lə rivbif fuu. Əkha rə mi kədabi al-əsikokko vbeġkien iru, Ama era lə rivbi əħumēmi ərəbba niyain e. Uzemi vbutku leiyain²⁷ Iyoso vbiġħba logħbokpokpo liy়on yian ba' edogħon?²⁸ Emo ze lu wa rə kpoġkpō o'vbiem u kpu. Əkken si əħiġo lo rivbi iumi, əbiyain Iz-że, eżi kha bia, eishan vbutkun, rare.²⁹ Ama itakħa, ərə də iyo, əkħai si Səloġmoni ərəmien deġbə wə ukpun əkpa lina.³⁰ Qisżeľbua kha għe o wuim lə rivbi imē lə rivbō ena, akħo agħo fiq-bekken ərain əka kę kħi mamai³¹ Et-tini eja kpoġkpō vbe emi mail-e dabi emi mail-e qon dabi ukpun emi mail-e wuwe?³² Ərimidi əkħen ikkef iġali għalli-ġew na. Əħiġo Sona, eke kpoġkpō əvboqħo, ərimidi akħo lə kpoġkpō legħe səi. Ukpēdūkpede mo əmi ləbə ogħberet əseggħe səi.

7

¹ E vbi ighaqżon, liaile għo vbiġħaqżon na.² Ərimidi Ighaqżon lu u, yon alegħo u na. əmure ma loja, yan lə rę ma na³ Emi uwa w-ġi vbi İkuku kisìn lə ri vbi ukpē o Səloġmon vbeġkien usse e en ugħben lə rę vbeq.⁴ Ebi ule ə Qəmien zi mə wun İkuku shu wuċċe vbe qə rə vbeq kien u sə wugħan Is-że shovbore.⁵ Wuċċewu əvbiem vbean! Kpaq wuqolugħben shovbə se rə e əgħeħan u lə kę mukpodeq leşen rə wugħan lə ri vbe qə səloġmon shu vbe rę.⁶ Wuċċewu fuan lagħwa, evbəmi lə səgoġo vbi ukutu rə yię li is-ərimidi əl-ħaġa għiex għidher, əriza għo, yain vbarə so wuċċewu di əsəsə mi.⁷ Mia, al-ħaġa rə na, ghualo ulə mię, səloġo al-ħaġa na.⁸ Ərimidi agħon ərəmien lə mia ə ga qəbomie, agħon ərəmien lə ghualo, mię għo rə yi əl-ħaġa rə, qə sħallu rə, qə kħuxxa na.⁹ Dabi Iyoso vbiġħba l-ħoġbi mięta si ċekko vboqħo səi lə wudu na?¹⁰ Dabi əħiġo eta si əħen, lə rə wun enyen na?¹¹ Oluo Sona, wuċċew lu chiex oriġġi əġen rə wuċċem iż-lesen livbie, əkaka kę kħelx millesen lu lə vbiġħbok se ra lə ri vboħumēmi kha kę rę na.¹² Əħiġo Sona, əmu hoq lagħon u rə yię, għo vbo yagħibon, ərimidi əħiġo kħi uħi bi Imiq.¹³ Rə əvbi ukpodeq li khwiex ərimidi ukpodeq l-ħoġbi lə ta-an yin kħukpodeq lə yi kħuxx əl-ħaġa rə.¹⁴ Ama olukpodeq li khwiex əħiġo qo, la rə qə ya għo, ik-piġkib əġen mię vbo.¹⁵ Mə o wain si Imiq seħen, yain lə vbarə bi kħi agħo ama amakħon yan chiex.¹⁶ Rə shan vbi kpa siyain ulə əġen yain. Agħon lə metin konnotiġib vbi əħiġo si ubi səyin dabi koni cashew vbi əħiġo sət-tiġi?¹⁷ Oran l-ħoġħi kħix metin mikpa l-ħoġħi dabi əħiġo sət-tiġi?¹⁸ Oran ərəmien loi mikpa leşen, al-ħaġa rə tħo qə.¹⁹ Enia əl-ħaġa rə əġen yain rəħsan vbiġħpa siyain²⁰ Agħon ərəmien lə echiex mə "ebiain ebiain", kiel əvbiġġu soħumiemi, Ama ele vbi a q əsera mə lə ri vboħumēmi.²¹ Agħon l-ħebun lə takħa mə vboħiġpedean əbiain əbiain, mai mię vħen əgħen se, vbe ryin se mai kħuetin l-ħaġa, vbe nyin se mai lə vħġi leħha? ²² Əħeġan! lə kę takħa kha yain għoq. "Ieġen!" shovvan rę Imiq. Wuċċewu əvbiem iż-ħoġbi²³ Əħeġan, Agħon ərəmien lə ħurġ mə lə għo rə, lə kę u bi kħożewwain l-ħoġġa əvboħumudo.²⁴ Am ġo kħarġi ron l-ħoġħi vbarə, lefi qo għo l-ħoġħi, əħam. evbəmi ərəmien lə heta mə li kħe rę vbo, yain lə chiex aluġazu l-ħoġġa əvbi əħumek.²⁵ Am ġo kħarġi ron, l-ħoġħi vbarə, lefi qo olę għo vboqħi riaia k-piġkib.

²⁷Qan vbi o qan, eghé li Jesu re teta ेremen le, eloþotu yunua vbi arékha.²⁸Irémidi ıkha yain emi bikhória ló mo asé, ovbë labi si ivbi' ębe.ębiain ębiain,²⁹Mai mięo vbényin se, vbë ryin se mai khuëtin lebë, vbë nyin se mai vbë mi lóbun leghuai.

8

¹Eghé li Jesu re zé vbi, uhumökör, obotu ló gbai Rékhan. ²Een, ıkhomiton ıso doj egbe re bi idé humire yiø, ore, "olomömen, u kha hoi, u le meti wun me fuan". ³Jesu nyien abo soi re swoi, o ze ta, "I hoí fuan." ejé ejé o re fuan vbi iton soi.⁴Jesu gué khai, "E gwi emi ıso kha oria. Yan shan vbi se, le regbe khai ıhen lu ri ıhan li Mosesi kpi Asø iyin ain, lo re chién iworse re yian."⁵Eghé li Jesu re ovbi Capernaum, ıgbalı kpón ıkpa vbaré ló mian gwuei. ⁶Ore, "olomönen, ovien me mèhen vbi igwuei ló di ekhin o ri vbi ękein orto ló khua." ⁷Jesu gwé khai, "I le vbaré le wuin egbe soi dan."⁸Oli ımohipi ıgbalukpon re ayion khi, "olomönen me, isé vbi oli ulé ovbi igwuei soi, ghé ti oli eta egbe si ovien men le dan.⁹Irémidi mèmem legbe men ımohipi ló moi Asé yin chian, I moi ıgbalipun ié buin vbi egén me. I le yi ına, 'ya shan', o shan, ıgbø egi ovbwé, 'vbaré', qain vbaré, re yi ovien, 'vbi ına', o vbu ı. ¹⁰Eghé li Jesu re hon li eta na, o yain unu aq o ze gwui iyemín khai eli yan rékhan, "Ata ire gwue kha vba, I se mi oria ló ina moi Ajuduan labi ina vbi Isréali.¹¹I gwue khaa, agbon le buin ele ze vbi ıbi ovon ızé vbaré bi Ebi ovon o ze deo, Ele kpaí Abraham, Isaac, bi Jacobu otó vbi a yi opa vbi eghe ıba si ıkhumi eyimi.¹²Amaa iwi eghé ıba yin alé kha kwó vbi ason ló giin, Ebi Evié bi a-amauhumi le ye".¹³Jesu gwue khai oli ıgbalukpon, "Ya shan! ıbui mién hun, iyor olei chian re yi e." oli akokó ain yin ovien soi re mién amiéñfan.¹⁴Eghé li Jesu re vbaré vbi igwuei si Péter, o mi iyin ırhí Péter khi or mèhen vbi otor si ibaa.¹⁵Jesu ri ıbor swoi vbi ıbor, oli otomé si Ibaa ghe zoí ıbo. Yin oli ıkposo re shoré o kë ze gaai.¹⁶Ebi Ewuán I re, agbon nwuin Eli Etin lebë ır wuee vbaré vbi ısi Jesu. o ri Etá khwi oli etin lebë kuaa. o ze wuian egbe dan.¹⁷Vbi oli ukpóde na yin Etá li ıhen li Isaiah gwuee, khi "yoin legboi wuin otomé si mai bi emianmi".¹⁸Enia eghé li Jesu re mi ıkuoyó si obotu ló ri wbwain kpén ı, o wuin Aréo vbi ukpóde ni yan ló re yi ayi ozéva si okun si Galileé.¹⁹Eghé ain oló vinebë gai ze ıre ı, "olokhaioria emi, I le rékhan zhi ıbi u ghé zhé kpata".²⁰Jesu Re yiø, awa moi ıa, ifianmi si ıkhumi moi Eko, Amaa ovbi oriai moi Ebi ole me hen.²¹Ovbiódoghó soi ovbë-ı mian, "olomönen, se zi men le ri Era me ton."²²Amaa Jesu rögi, "Rékhan me, lu zi ele moi oyimi ri oyimi sian ton."²³Eghé li Jesu re ovbi ıkor si ıda, ivwi ıdoghó soi rékhan ovbi ękein. ²⁴Een, a ze mi Efiø si ıda lókhua, ló moi voin oli ıko si ıda. Amaa Jesu me hen.²⁵Eli ivwiódoghó shioi vbu ımehén, Ere, fan mai, olomönen; mai le ulo!"²⁶Jesu re I ain, "emø zei li vba re lofén, Ele moi Ajuduan li kéké?" o shoré o ze kpi Asé ló li Efiø bi oli okun. Yin ıfuré re vbaré.²⁷Eli I ımehé yi unu aa E re, "ımohipi labi Emi khó na, li Efiø bi okun ı wuin Ekpén ni?"²⁸Eghé li Jesu kë re vbaré vbi ıbi niç si oló okun vbi evbwó si ękein Gadareñes, Imohé Ewa li Etin lebë o wue gai ze. yain ze vbi ękein ıgben dianré bi ıeo vbwio li aimi oló le gburu re ovbi olukpóde.²⁹Een, E ze khué dianré khi "Emi mai le re u, ovbi ıselebua? U vbaré lu le ri ıya ee mai ıkpése egbe sei?"³⁰Enia Ihuku si isi ri vba li yan ıbai. ıboi rere re yi ain.³¹Eli Etin iebé yan kpé kpópi Jesu khi, "Ukha khu mai dianré, khu mai ıwi egbe si ihuku si isi."³²Jesu re iyain, "ya shan" Ehi Etin lebë dianré e ze ıvwi egbe si ihuku si isi : bi egen, ihuku si isi Eremen la ıvwi ekein oli okun e se ulo kua.³³Eli yan kuei eli isi la fia ovbi ekein evwo yan le ri ıezon si Emi Eremen, ımohipi Emo ruan yi Imohé Li Etin lebë gué.³⁴Een, ewo Eremen dianré le gi Jesu se eghé le re moi, e ıdabø nai ló re showí ıbe ri re.

⁹¹Jesu ovbwí ıko si ıda, or fi ıda ze, ıwi ękein ewo soi. ²Een, E win ımohipi ló dékhan ló mèhen vbi ıkhumi egħua yo. ıboi mi Ajuduan sian, Jesu ze gwé kha oli ımohipi ló dékhan, "ımo, zi udunsé furé. Ari ıkhorr se humönen."³Een, eli yan viemi ızé gwi iyamin yi egbe, "oló mo he na o o' røo leø" ⁴Jesu s
⁵Irémidi ı miamic igwuei, Ar ri ıkhorr se humon Dabi o re, 'shoré lu be vbi ıshan'? ⁶Amaa lu re ęein khi ovbi ımohipi moi Asé vbi otqi agbon ló re meti ri ıkhorr humor,... "o gwue khain ekhir", shoré, nwini egħua se, ya shan vbi Igwuei se.
Eghéain oli ımohipi shoré lóde vbi igwue soi. ⁷Eghé li obotu re mi ona, e yin unu aa ya khuemí ıselebua, ló wuin Asé liyio li agbon. ⁸Ebi Jesu raré vbi evbø, o min ımohipi la ęchi ęein soi Imattu, ló otqi vbi Eba ze mién egħo. o ta khai, "Rékhan mèn." o shoré re khain.¹⁰Ebi Jesu otqi o le ya ıbai vbi ękqa, egen, eli yan mién egħo bi olókhorr vbaré be dēbaj Jesu ıbai bi Ivwiódoghó soi.¹¹Eghé li ękħein Ikpe'fuan moi, e re i ivwiódoghó soi, "emø sei li oloriem kha vba o re kpaí oló khorr bi eli yan mién egħo ıbai?"¹²Eghé li Jesu re hon na, o re, "Agbon le totqi vbi egbe kha hoí oló kwéi ıkhomi, eli yan to ıkpá.
¹³Lé mami itumø si oli eta na, 'ituekjen ya ho ı vbi ıbia, Irémidi I'vbaré, ló ęchi oló fuain, Amaa oli ıkhorr ló re mién ifuan."¹⁴Oli eghé ivwiódoghó si Jóhn vbaré le gai ze e ze egi, "Emø zei li mai bi Ekhéin Ikpefuan o re nwuin Gbékken ıhami kelleq kelleq, Amaa Ivwiódoghó se kha nwuin Awue?"¹⁵Jesu re ian e, "u mi ele vbaré vbi Inwu ısen yain gbi Aigue vbi eghé li ordi egħayø kipre ri wain kpé ian? Amaa oli ukpóde le vbaré la le re nwuin ıdi egħayø sho vbi uset sian re, Ele għe'ken ıhami.¹⁶Ai mi oria ló le għuēi ukpón logħbón ovbi ıkhumi si ıolut, Irémidi Abalo kók ló sor aa sho vbi olukpón re, Isqi li ale kē mién yqi le għa ló.¹⁷Agbon kha nwuin eyon Logħbón fi vbi ubelé si eyon lut. E kha vbi iyor, Elubelé le għe yaa, oli eyon għe kuaa, oli ubelé si eyon le khuęq. Eteni, E nwuin eyon Logħbón ovbi ękein ubelé eyon Logħbón, ló l-riaa.¹⁸Ebi Jesu ıqi ti oli eta na kha ian, e-e-ien, ımohipi si ıgbalukpon vbaré le gai ze, o dei uhumi re nai. orqo, "ovbi mè li ıkposo ghé u Egbé eghħena, Amaa vbaré lu ri ıbħob se swoi, ló re fan."¹⁹E-e-ien Jesu ze shoré rékhan, iyøn ivwiódoghó soi rékhan.²⁰E-e-ien, ıkposo ló moi ıgħbi ęre vbi ukpē Igbé-ıvbwá, vbaré le ri ıbħob swi ęfən si ukpón si Jesu.²¹Irémidi o ıgwue khai ıgħbøi, "I kha meti ri ıbħob swi ukpón soi, I le mi Amien fa."²²Amaa Jesu deli egħe o ze mi ılopko, o reo, "ıkposo, moi isuudun : Amieħan se o fan e." egħbe si oli ıkposo ghé dan vbi oli eghħeq. eghé li Jesu vbaré vbi ękin ıghuēi si oli ıgbalukpon. o mi e li yan fi ife bi ıbħotqi ló għajnej kħi kipre.²³Q rejan, "vba sho vbi an re, kħi oli ımo se uu, Aman ımehen o mħeġin." Amaa e bę̄ yan joi vbi ękein Eġejja.²⁴Eghé li ıbħotu kē re yi ıqə, o ze nwuin ıbħob si olomø, oli ımo ze shoré.²⁵Oli

Arékan si oli Iyémien voin oli otqi ain.²⁶ Ebi Jésu shan vbwain rare, Imohé éva le run eeo rekhan. “yan zé khueq, échoi” E ré, “moi ituqken yi mai, ovbi Davidi”²⁷ Eghé li Jésu rē vbaré vbi ekéin oli eghuei, E li yan ruineo le gai ze. Jésu rē ian, “U miéñhun khi ilé meti vvi oli emina?” E re oi, “ee, olomoen mai.”²⁸ Eéen Jésu ri qbóh swi ain eeo o ze ta, lo dē ovbó nia ebi Aduduan sian iri.²⁹ Yin eeo sian zé khuyéaa. Yin Jésu rē kpi Asé m³⁰ Amaa Eli imohé evba zhi oqe yan le ri o li iyemien kaan vbi otqi sian eremén. ³¹Ebi eli Imohé evba rē rale aa nwuin, omohé si odi li Etin lèbè o ghuey yi Jésu.³² Eghé la kéré khwi oli etin lòbè fia, oli omö hé lo chién odi ze bē vbi iyemien igwuei. Eli qbótu yin una aa e ré, “Aisé mi emi li na vbi Iraéli ghé!”³³ Amaa Ékhéin Ifuan rē, “Etin lòbè yin o rē khwi etin lèbè fia.”³⁴ Jésu shan vbi Igué bi Éhé eremén. o wuë wuë vbi orse eremén, owuë wuë si eghé oqa, bi imuégbe dan si emian mi Erémén.³⁵ Eboi mi oli qbótu, omö ituqken rē yin ain, ohiór si yan kpokpó bi aboh kpoin iyan. E ri bi kha agbó loi moi olo roi shan.³⁶ O rē ivwiqdoghó soi, “oli olié mi buin, Amaa elebia ikpoché e chian.³⁷ Akha kha iyoor Eje eje li eromø zhi olomoen si olié, lo rē yi elebia ovbi ekéin oli olié.”³⁸ Eén, eli yan viemi oze gwi iyamin yi egbé, “olo mō hé na o’ rōo lē

10

¹Jésu échi ivwiqdoghó soi igbé vba kókó o ze ri Asé niai rē yi etin loi fuan, le rē khwi yan kua, bi imu egbedan si emiamin Erémén.² Enia eéen si ivwiqdoghó soi eremén ikihí ona. ozi ikpaó, Simón (la gbo échoi Péter), bi Andrew ló chién omioi; James ovbi Zébédé, bi John ló chién omioi; ³Philip, bi Bartholomew; Thómas, bi Imattu ló chién olo Miéñ eghé si uhumi; James ovbi Alphaéus, bi Thaddaeus; ⁴Simón loi kha eé, bi Judas Iscariot. Ló lè roidé⁵Aa yé eli Igbe evba na yi oqe, o ze, ri Aréopodé niai khi, “e yi ébi Ékhéin Gentileshi o ye, egbó ovwi Éwó si Ékhéin samaritans. ⁶Etimi, ovwi Ighuei si agbó ló ueyi si Israéli; ⁷Ukha raa ló, wuë wuë lu rē ta, ‘eghé obasi eemí o vbaré.⁸ Wuin egbé si olo tó fan, shioi olo uui, wuin ékhin shoré, u gbo khwi etin lèbè fia. òrhén nyiun zé mién, Réré vbi òrhén. ⁹E wuin eumí, Isilivér, dabi I copper vbi ekéin ikpái.¹⁰ Wai e nwin ikpái rekhan egbé ló dē vbi eli éhe, dabi ohian la ku ovbi oqe, dabi qoran, Irémidi olòbia yé ovbó ló i-ébai.

¹¹Ukha di ewo rē ovbó, hoi oloséi vbi ekéin oí, lu yé kpein sé vbo khi vba shó vbi oí ewo ain rē. ¹²Okha ovbi ekéin oí ighéi, rué. ¹³Oli Ighuei kha fuan, oughre se débai oí Ighéi. Amaa soi fuan, oughre sei ché déli egbé kpén.¹⁴Ré yi eli yain gai abor mién vba dabi li yain da vba éhon, u kha shó vbi oí ighue ain rē dabi évwó, yaayi ébubu shóvbi egegen ikpái se rē.¹⁵ Ata Iré gwue khaa, ewo si Sôdôm bi Gomora ló humon lei oí ewo ain vbi édè si igha ézon.¹⁶ Eghue, I yé vba uhumi yi oqe bikhi agbó vbi usé si Amakón, moi éwain bikhi Ényen ubgó fuin bikhi idélikuku. ¹⁷Kaona li agbon! Eélé sò vba aboqor yi ési égwai si oqa, élé ri ukpasan gbé vbi ekéin orse sian.¹⁸ Okhasé alé gbo nwuin vba yi isaq si Góvérnor bi oqa vbi ukpohipor mé. Ré yi iwórsé yi ain bi Ékhéin Gentilesh.¹⁹ Ékha nwun vba nian, vba e kpokpí egbé vbi Emí li vba ló gwue, Irémidi Alé nwuin emí lu ló gwue na vbi oí akókó ain.²⁰ Irémidi wé wé ku ló gwi iyemien, Amaa etin si osélebua li éra yin oqe gui Iyémien na.

²¹Omión ló ri omión rē vbi eeu, gbo khi Éra rē yi omö. Iwékhán ló shoré yi Éra bi Iyon egbó ri ain rē vbi ukpódé si eeu.²² Ai mi olo ló humiékein ohiór si eeyin mé. Amaa olo da ziéñ egbé se vbi ireso, o lí oria yion ló fan.²³ E khakpópó e vbi éwoi na. La zyi éwoi ovwe, Irémidi ataa I ze gwue khaa, o kha se kia rē shan vbi ekéin ewo si Isreali okpese Jesu Kristi vbaré li ovbi osélebua.²⁴ Owu-odoghó igbalé olo ri emí khaai, gbo khi ovien rē yi olomouan.²⁵ O yé ovbó li ivwiqdoghó uh bikhi olo ri emí khai, ovien bikhi olomouan. Akhaa échi olo moi Ighuei Beélzébul, eéen emú kó egbé khi alé échi élé ri vbi ekéoin!

²⁶Enia, e lófén sian, Irémidi aimi emí ló gin la kha dianré, aigbó min emí ló la hé lai kha éen.²⁷ Emí da gwue kha vbi asó bi, gwói vbi odámin, emí lu hoín kéré vbi éhon se, gwói vbi ókhumi si oah.²⁸ Vbai élófén si éhi yan ló meti gbi ohianmegbé Amaa ló kha meti gbi etin. étini, ló fén si olo ló meti gbi egbé bi etin vbi éimérain.²⁹ Ifianmi evba ki vba shéin vbi Efghó kéré? oré chién Iyo, aimi ukpi ókpa vbi ekéin yan ló dely fió vbi otqi loi se vbi aén si éwain si éra.³⁰ Amaa Ré se vbi éto si uhumi se aré koile.³¹ E lófén. U chién ukutu lei ifianmi ló buin.³² Olo fiór se si mé vbi ési agbon, ilé gbo fiórse soi li éramé ló ri vbi ókhumi emí.³³ Amaa olo sin n mé vbi eeo si agbon, memé legbó sin n oí vbi ési Éra men ló ri vbi ókhumi emí.³⁴ E egbé khi vbaré ló rē wuin oughre vbaré vbi otqi agbona. I vbaré ló rē wuin oughre yi vba, Amaa organ.³⁵ Irémidi ivbaré ló rē déli uókhó si omohé kpi isi érai, gbo khi ókposó bi iyóin, gbo khi óhónmò rē yi iyin oqdón.³⁶ Eélé Ri vbi ekéin Ighwei si omohé e ló chién obé soi.³⁷ Olo humiékein éra bi yon lei mé oí se vbi mé; bi olo humiékein vbiankhan lei mé oí gbo seí vbi mé.³⁸ Olo fi óbó wuin orgben soi ló rekhanin mé oí se vbi si mé.³⁹ Olo wuin emó agbon soi gbi óbó, ló wun oí fia. Amaa o wuin emó agbon soi fia vbi ukpohipor mé ló mioi.⁴⁰ Olo gaa abor mién gaabor mién mé, olo gbo gaa bór mién mé ogbó gaabor mién olo yé mé rē.⁴¹ Olo gaa bór mién ohen ohiór si ohen ló chian o ló mién eé si ohen, bi olo gaa bór mién omohé ló fuain chió si oria ló fuain o chiaín ló mién eé si olo fuain.⁴² Olo da meti ri emí li ibvi khan, ókha rē wi ukókó ókpa si amé ló fofoi loi on, ohiór si ovwiqdoghó o chian, ata i ghwé khaa, ókha dègbé wuin eé soi fia.”

11

¹Eghé li Jésu rē kpái ivwiqdoghó soi gwi Iyémion ló, o shóvbi ain rē ló wuë wuë ekéin evbwó.² Enia Ebi John hin emój Jésu Kristi vbi ekéin Ighain vbi emí ló wu, o ze zhi ivbiqdoghó soi zhio.³ O zhé rē o, “Wé wé ikhi oí oria ló vbadé, dabi la khéi oria ovbwé?”⁴ Jésu rē anyian khi, “vbwa ló gwé khai John Emí vba mién bi emí vba hoín.⁵ Eli yan runéo yan mi ukpódé, ekhin yan shan, ikhomítón yan mién ikpi egbé aa, élé zhi éhon yan kéhon, élé uui yan ché shoré vbi eeu, bi eli yan hoi iyémien si osélebua aa ghwé khai iyan Éta li ogbon.⁶ Thianba ikhi isi oloí kha bi ókhuen ohiór mé.⁷ Ebi eli imohé yain shi óshan sian, Jéfsu zé bék vbi iyémien si John igwue kha eli qbótu, “E mi u mién vbi ekéin odataé lu zhéi-iyumi li efio o fió?⁸ Amaa emí u zhi oq le mién-omohé ló ghwéi ukpon ló humi oßen? Vbi ekéin Ataa, eli yan ghwéi ukpon ló humi oßen, ekéin Ighwei si oba yan zhé.⁹ Amaa emí u zhi oq le mién-ohé oq? eé, I gwé kha vba, emí ló lei ohen or.¹⁰ Yóin Ikhi oí a vin Iyémien soi, ‘eghwé, I u zhi Ayéukó mé yí e, ló le éhin ukpódé I vba!¹¹ Ekéin Ataa iré ghwé kha, whi ekéin eli ikpósó vbwia, ai

mi olo lej Ijohni lo si amen li agbон. qkha re vbi iyо, olo kere le vbi ekein eghе qba si okhumi eyimin gba le qи. ¹²Rе ze vbi eghе si Ijohni lo si ame lagbon re se vbi enia, eghе qba si oselебua o qya si okhooр, Imohе si okhooр yan ri uanmai uanmai re nwоin. ¹³Erimidi qhan Eremen bi uhi yan a kе mietre zhiy Ijoni; ¹⁴U kha ho lu gaa bor miен o, yoin ikhi elijah lo le vbarе. ¹⁵Q lo moин ehon la re hon, lo daihеn. ¹⁶Emi le meti ri qhi ukpian na q? or u bi Ikuki Ivbwekhan li yan siе vbi ekein ekin, li yan qto vbi Azhi okpa yan fiurun echi egbе. ¹⁷Khi, ‘mai fi ife na, u ama gbe qvbo. Ma vbi igaiguе, ugbo amaa vbi. ¹⁸Iremidi Ijohni loi iebai loi di eyon, vbarе, re khi, o moi etini Lobe. ¹⁹Ovbi omohе vbarе le ebai bi eyon ere, Eghue, qe gbe bi odieyon, omoi eli yan miен eghо si uhumi bi eli yan vbi okhooр! Amaa, qbia si ewain a le re ta nai.’ ²⁰Eghе ain Jesu ze be vbi ezon Isqi si Eli evbqi lo ze vbi oyunuan, qhiор si esе mieqо hon. ²¹Ikhuе qkhi si vba, chaq zin! ikhuе qkhi si vba, Beth saida! Iremedi, qkha vbi ewо si Tyre bi sidon yin Azе vbi eli oyuniua na, E kha da oekhen deli uen vbi ekein Ukpun si Aigue bi emo. ²²Amaa olе humor lej evbwо si Tyre bi sidon vbi ukpedi igha ezon lej vba. ²³Wewe, li Capernaum, u egbе ale nwun vba khuaе zhi okhumi eimi? olghor, ale nwun vba di egegen otq agbона. Irimidi qkha vbi Ewо si sodom azе vbwи oyunuan la wui vbi egbi vba, qkha kpе ri vbо re se vbi ena. ²⁴Amaa I ghuе kha vba khi olе u heghе li qto si sodom vbi ukpede si ighaеzon lej vba. ²⁵Vbi oli eghе Jesu re, ‘I ri qkhai na, Era, olomoi okhumi eimi bi otq agbона, qhiор si u wuin eli emina he li eli yan moi ewain bi iwuiнqо kwere, u roi kha eli yan khai emi, bikhi ikuki iwekhan. ²⁶E, Era, Iremidi iyor oiwun egbе vbi eeo see. ²⁷Era me nwuin Emi eremен fi ovbi qbо me; Aimi olin Omо soi vbi Ebi okpa bi aimi olo ein Era soi vbi ovbqi okpa, oli ovbqi zei yin era le eon. ²⁸Vbarе vbi Ebi ri, vbwа vbwа hi vba moi qbia bi okpopo lkhwa, ilе ri qfurе na. ²⁹Nwuin okpopo me hua gbo mami emi vbi esи me. Iremidi I fuin vbi ekein uduun, u le mi ofurе li Etin se. ³⁰Iremidi okpopo meh'kha khuaа, qbia meh' q'uh heghе qr.’

12

¹Eghе ain Jesu shan vbi edi orse vbi ukpode si imе. qhanmi qzе gbi Ivbwiodqho so i yan ze fani uhumi si iyumi eej ²Amaa ebi ekein Ifuan re moi, E re I Jesu, ‘eghwI Ivbwiodqho se khi yan vbi emi li uhi ta la kha uu vbi edi orse.’ ³Amaa Jesu ayian khi, ‘U se degbe koi emi li Davidi ui, bi imohе le ri wiain kpен q? ⁴Ovbi egua si oselебua le ei ekо-qibо. Lo chiен Emi loi de ovbi uhi lo q, bi q gbo de ovbi uhi li eli ri wuain kpен q, Amaa Isi qhan okpa ochian. ⁵U se kо vbi ekein uhi, khi edi orse qhen vbi ekein orse q gbi-oj I wuan’ Amaa yain gbi iwuan? ⁶Amaa ya ghuе kha vba khi olo gbalеi oli orse ri vbwuan. ⁷A kha ga ze u ejein emi khi itumо si oleta na, I hoi itueken lej isaa u kha ri unu gbi olo moi okhooр. ⁸Iremidi ovbwi oselебua ikhi olo moi edi orse. ⁹Eghе ain Jesu shovbi ain re o ze ovbwi ekein orse si an. ¹⁰E-e-en, Ami omohе qso lo moi qbо lo ulqi. ekein Ifuan ze miai Jesu, e, ‘o de ovbi uhi la re mu egbе si qria dan vbi edi orse?’ Le re ta khi ovbwi okhooр ¹¹Jesu re iain, ‘I zhi omohе vbi ekein vba, li, q chian khi agbо okpalо mogen, ola agbо de ovbi ekein ueej vbi edi orse, lo kha ama fi qbо nwоin lo re nwоin dianre? ¹²Oria yon gbalеi agbо! Upkohio si qna, o de ovbi uhi l'are vbi Emi lesen vbi edi orse.’ ¹³Enia Jesu ze ghwe khai oli omohе, nyin ei qboh se aa.’ o nyin oiaa, o ze mein imenfuan, zen labi qbо niyo soi irii. ¹⁴Amaa Ekhein Ifuan le mami emi lobе re zhio, yan hoi ebi yan lei gboi ¹⁵Ebi Egbе si gesu ri aien na, o shо vbi ain re. Agbон le buin rakhain, o wuin egbе si yan Eremen dan. ¹⁶O kpi Asе niai lej zi qriaoqso ein khi yoin q ¹⁷Li iyemi li Isaiah li qhen gwеi re se, khi. ¹⁸Eghwi, qviен si me li ri qbо me ze; oli humiекен, yoin qzе li ya re moi etin lo furе. I le wuin etin me nai, lo re ri Ighaezoon li ekein Gantilеs. ¹⁹Qkha sughi egbе dabi lo viе dianre; qria kha gbo hin ukhwe q vbi qee. ²⁰Qkha vbwи iyin si iyumi lo ri vbi Egbе eda; q kha funi erain si ikpa la si, o chiен eghе Ataa lej ikhui qsho. ²¹Vbi ejein soi yin ekein Gentiles le re moi Iduduan.” ²²Qhi eghе yin qria lo run eeo lo gbo chiен odi, li etin lobе q ghwe’ vbarе vbi esи Jesu. o zenwuо egbедак, reyi oain, oli odi ghwi iyemin bi orun eeo mi ukpode. ²³Qboto eremен yin unu aa e re, ‘oli omohе na ovbwi Davidi q ghе u?’ ²⁴Amaa eghе li ekein pharisе re hin iyemin si oyi unua na, E re, ‘oli omohе na kha khwi etin lobе fia sokpa etin si etin ebii, ovbwi Etin lobе. ²⁵Amaa Jesu ejein emi lo ri vbi ekein sian, o re iain, ‘eghе qba si oli agbон na eremен la kеin re yi egbе q chiен agaan, bi evbqi dabi ighuei la kеin re yi egbе q kha da muzan. ²⁶Esun kha khwi esun, o kin egbоi re yi egbоi. Ebi eghе qba soi le re meti da muzan? ²⁷Memem khaa ri Etin si etin ebii, oli ivbwи va okе re khwi ain? qhiор si qna, yain ele chiен elian ghaezoon vba. ²⁸Amaa qkha chian kpе khi etin si oselебua ya re khwi etin Lебе, enia eghе qba si oselебua vbarе yi vba. ²⁹Oria le meti ovbwi ighwei si omohе lo kakai dwi emi nwun eghе loi se din'oli omohе lo kakai yen vbi qtoi? eghе ain o le re meti dwi emi nwun vbi ighuei soi. ³⁰Oloq deba meti q-vbi isi men, oloq gbo kpa me hanq o yagha kua. ³¹Qhiор soi I re vba e, qkhor eremен bi iyemin Eremen li vba ghwе vbi uokho yin a le re humi agbон. Amaa orо-la ro yhi etin lo fuan etin yi a kha re humo. ³²O lo ghwi Iyemin lobе si ovbwi oselебua, A le re humo. Amaa olo ghwi iyemin lobе si etin lofuan, Akha ri qain humo, vbi oli agbон da bi ei mi ³³Wuin oran humor bi ikpa soi, dabi ri oran chiен emi lobе bi ikpa soi, Iremidi ikpa li oran moi yin a re eon. ³⁴Wewе li ukpian si eyen, Ebi oj chian khi qria lobе vba ochian, Ebi vba lej ghwi emi lesen? Iremidi emi lo ri vbi ekein udun yin unu q ghwe ³⁵Vbi ekein udnun si omohе lesen yin Emi lesen o ze dianre, ekein udun si omohе lobе yin Emi lobе o ze dianre. ³⁶I re vba khi ede si ighaеzon, qde o de le ta re e mo ghuе vbo li agbон na. ³⁷Iremidi eta se..u le re Aasе, Eta se u le re khuе. ³⁸Eghе ain Ekhien ivbr'e bo ifuian re ayin Jesu khi, ‘olo re mi kha mai, ma hoi li ma min aiен re ze vbi Esе vbarе.’ ³⁹Amaa Jesu ayian khi, ‘Ukpian lobе si igboghe yan hoi aiен. Aman aimi aiен la le re nai sokpa aiен si Jonah li omieо. ⁴⁰Iremidi Ebi Jonah ri vbi ekein si ehen vbi ukpode eyaa bi asun eyaa, yin ovbi oselебua le qto yiе vbi ekein qto ukpode eyaa bi asun eyaa. ⁴¹Imohе si Ninевеh le shore vbi Ighaezoon si oli ukpian na ie re khuе o. Iremidi yan oiekен deli uen vbi owewе si Jonah, Eghue, olo gbalеi Jonah ri vbwан. ⁴²Qhi qba si evbqi li ovun o zи dianre le shore vbi Ighaezoon si ukpian si eli eria na qgbo khuе o. o ze vbi irеш si qto agbон na vbarе lo re hin ewain si Solomon, gbo miен, olo gba lej Solomon vbarе. ⁴³Eghе li etin lobе shori egbе si qria re, o shan vbi ebi amen ye o hoi ifi etinya, Amaa oj miyen. ⁴⁴Orе, I le qhe yi ighwuе me li ze vbarе Eboi di evbwо re, o ga ze kha humi oli ighwei aa

a qhe en dələi ehen leşen.⁴⁵ O le eçhe nwuin etin ləbi ihiqan ewe le oħia ləqi Ċhe vbarę le aa zhę. eghəain uen si oli ɔmohę chę khor lę isi təle. Iyor o le zhę re yi ukpian Lōbę na.”⁴⁶ Ebi Jesu oħi kpa qħotu gwi iyemmin, Iyon bi Imiqin da muzan vbi qee, yan hoi le kpai gwi Iyemmin.⁴⁷ Qria zet ta khai, “eghwue, Iyon..bi Imiqin da muzan vbi qee, Ċħi kħi Iyomien bi őli kħi Imiomien?”⁴⁸ Q zet yiɛn qob soi zhi ivbwidogħo soi o zet ta, “eghwie, yain ikki imiqon mē bi Iyon mē!⁵⁰ Irēmidi oħra vbi uen si Era mē l-o ri vbi őkhumu ēimin, oħra ria ikki őmiqon mē, bi Iyon mē.”

13

¹O'wkaduam idrsu sho vbekkein iowu rę őtqi vba egbəqola² Agħġon ləbun si shasai őz ővvækkein iki' li qħoru saqbən rę mukan ub-egħbeda³ Eghesja jesu jere wuże itan swyewu lōbun klai yiam otai Døħhom, oħima yħii ima lèkemi⁴ ēbqi kemi, irēram őso dələ kwa vbi ukpode ifiami varę őliet yiam yiø⁵ Ikperomqi őso dələ-kwø vbuħumud qbaizet mi evxen l-o'bun agala őr' za unkhaaq őlu si ekkien yię vbo⁶ Amo bɔvqon kę rę' khwua őne ővonen őbi yian, oħio yian in moi ihin yiam uh l-o khua⁷ Ikferani ēvirie dələ kiwø vbi ikoativi iż-żiż yiam kwuñe vbe őr' uħlo.⁸ Ikperaun əvbə delpkwø vboħto lessien olę huwu qo őmikpenam őso egbəjhi, őso egbəj hiex-ħo őso oħbaan.⁹ “Qlo mo'ehon őre hena”¹⁰ ubiż-żgħod qba vre l-ħabu. “Emi-żu l-ħabu? Ijiesu an yiɛn oħra khai yian A kien i-owaa iħvu rę yiø őne uhu egħbe si egħoqba si őkħimi ēmi. Ama ai sej rę ni yian.¹² őlo missiż an alę chiex rę nai olę chiex mōq bix Amo ől-ġoġi őlo rę koo rę alę chia őb qmien¹³ őna őz li yin rę ri itan őwi yemni- Eħxa rę wuże, Ċħa mi ukpo d-deħxa rę da e-hou ġekha him őħġon, da li yian rę' wien¹⁴ K-ihin yiam imiqo si Isaiah sej, l-o tai, őħġon elex yia qħa daa, ama yiam kha dogħba ően. Bi ule yia she rę' wuże' ama ukhu qo deġb miunpo¹⁵ Oħra udun selenja kien siqo, őħġon si yian kę' aaaaavun ęgħo vboqeq si yian li yian kę' ri eęqqo mian da li eva ri ċhan hon da lili dün si yian rę őne, li yian l-eħha dh a dələl, li ġe wulin yian eċċeb dawu¹⁶ Iyenba kę' őo sej-ħo őħġi yian miex, bi őħġom iħi yian hon,¹⁶ Atpi t-o wha imiqo ləbun bi őgħon leħfa in Choi l-eħha őħġon. Okpokpø bi őkħushan ka un rę shiø so ləta fia ősha shiex²² Emo koo vbi ikfarivib. Chai koo' ria l-o' hoi ləta ama anu si őla għonma, őteliġġberet si ętqo őkħu shian őksej chian őv-jean vbeqin,²³ Ukenon la koo uli őtqi lessien őna I kiċċia ria whon ől-ħo l-o wumi avo kwę rę. őmi kippenan. Owusn mō' diarr. Ori eekx őkfa witi őmien ęebpophien chanré. Ħabachan. Ečex whi őgħom diamr z-żejj li baikɔi.²⁴ Jusq kfitan ővbiex khai yian őr' esunqklumem őu biomħoħen l-o kii kperan lessien ővbi mēh.²⁵ Ana ba għo rę' mēħan őb-bej soi vaur. Q'koo kħi I yami ővbiék őn qlo' kħi őr' kħali. őħħai li őne koo' ik-kej rę e-chian amma koo, iyiumi għoż-żebi²⁷ Iviqon ől-ġoġi ől-ġoġi varę ेż-żon ċekkon, ukiikirun lessien ővbi mēħ sej?²⁸ Ebi iyumi kę shan dori rę? őo kħoi yiam²⁸ Igħiam yionn vbi koi' ivian soi zet ta wai ħenia uħqi li mai l-o' vboq yian khua?²⁹ őlo mōi őtqi rę oħšo ohio ebu le yoi vapp iyium. Lueljobj vboq okko baa vbo.³⁰ Zi yiam eba chia rę see vba oħre őli, Eshe cha il-ħajnej enia ili-ġo, őkpa sa vbej I yiumi, ugho li yian kugħbe aħoleitxi yian ain Amo hani őka koo koo iħu qo őħġo vbi iru³¹ Eshqoqin. Chia kaiton ővbiex khai yian, őro, ęsika qħumiem őu uħbi ukpottaba lomishet koo őħġo vbi imħek soi.³² őu uka t-o bay iż-żon sej kereġle. Ana őkko őya rę ogħbal ix-kejx. Q-ċien őron sej' vbi ifšam qħumiem őt-tinu ma vbi ik-kej lebbo soi".³³ Jesas chia kpitau ővbia kħoi yiam “Egħu qħumiam őbi őmien damja l-ķoġġi soi uimġoli kooq ęfəħ si clubo kwø vbo l-ix-żorr wun vbo.³⁴ Ċema ēre mien rsseu rę kifotam kħali ębqo iż-żiġi tħalli soi 35 ina olida őħġi si Ċħaż-żu vbi limiqo si Isaiah őr' sej, l-o' rę itan yin l-eħha kif-żi kħi. Il-ħo yia őnnyomu la mun hix. Rę ze vbi őħġaqmira va rę.³⁶ Eshqoqin. Ijiesu shiø vbi vsiġġ so őbottut őz ęq vbe koo. Ivbiż-żgħod soi buqre őre q “Fu tinsi emon iż-żon l-o n vbi kan mēħ wum moi ęc-őqo kħwur”.³⁷ Jesus rę yian, őlo kii kperan lessien vbi ővbi mōħċe³⁸ Olima ikk őlagħbien moi, ikonnan lessien vbi iħvbbi őra! iyumi vbi iħvillu őħġi, pħiġħian lu jeyiyan yħin keso. Il-ħo vbi ir-ħoq sabqon na enja li-ġo, vbi őħġaqmira angeli.⁴² Enja ai wuissi iyumi kooq l-ħarran t-o őja. I yiø l-ħo shiv bi rę so si ashani⁴¹ Qisbiomħoħ le yiex aneħchi soi ęlx iħaunni őmi ēne őn nia vboqik n-vi enja shu hia' soi vbi ősu soi rę⁴³ Elewun iyan kuq vbi őkfissons chi ęlli yin ubiex bi awunamakor. Eħġeoq agħġon leħfuniż l-ħo yia viba bi k-ővqon vbo ēgħu si ēmīyaina. őlo him chan ől-ħo.⁴⁴ Emuwi ęq kumiem őu uħbi iħkalku la rę tua. Vbex kien őtqi. Qma kien iż-żon őre vboq ől-ħo. Shim őmi őra mien l-o mōr, őrqi du'l-ħo⁴⁵ Eski so kħumiem őu uħbi li k-őmħoħ le chia okten l-o hoq őmi osn l-ħo⁴⁶ őkko mi őmi ősen őkko l-o' għadha, őshan qleħshun őmi őre mien lomqon. L-ħo rę dori.⁴⁷ I chia t-oqna őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi. La siġġi ubeda l-o nwa őmi ędadam.⁴⁸ L-ħo kę rę vonn l-ħobbien siq fio vbeħhaqaw da Eshqoqin eż-żo qo őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi. Ansej li ua rę le honni enja l-ħobb shi őħġi kħumiem őu uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.⁵⁰ El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi. Ansej li ua rę le honni enja l-ħobb shi őħġi kħumiem őu uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.⁵¹ “O-wunm vbej őr' qħwuer” ibbiż-żgħod soi rę “heġġ”⁵² Jesu rei yiam, shu so ma iħvih ġeħha őre mien le wa őħġi ibbiż-żgħod rę shin ősu qħumiem őu uħbi l-ħobb. L-ħobb őħġi kħumusimi uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.⁵³ Aze miex őħġi li Jesu rei fok el-ħobb na vboq őħġi. őħġi l-oħra kħi għadha, őħġi kħumusimi uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.⁵⁴ Jesu l-ħobb őħġi kħumusimi uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.⁵⁵ őħġi kħumusimi uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.⁵⁶ őħġi kħumusimi uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.⁵⁷ őħġi kħumusimi uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.⁵⁸ őħġi kħumusimi uħbi l-ħobb. El-ħobb wa őħġi kħumusimi uħbi l-ħiġi.

14

¹Akoko so le ghéain, I heradu si tétrarch o hin eta si Jésu ²Ogwue kha ivien soi, “oli Ijoni lo samen na o sho vbi ili re o ain yhin khi itotai laré bi eloibia na ³Uwuén khi I herodu wun Ijoni, ogbaloi, ówun óvbi ghain, ohi si Ihérodiasi, ohi omioin Philipu. ⁴Oluo Ijoni tai, “koi de óvbó luren chie ruoi blik’ohaesi”. ⁵Iherodu kha uwani gboi ama oló fen sagbon, oluó ⁶Ama eghé ukpé si Ihérodú re’ se uvbiókpósd si Ihérodiasi re’gbe vbusié si yian ówuin Ihérodú egbé ⁷Vbe anyen o’re wun abo, yion le vbé mo ta re gbeí gbeí ⁸Eghé li vión kе rę gwiyumi khai, ozé tai, wun uhumi si Ijoni lo so mén, “wón mén” vbi I taséi li gbeighé ⁹Oloba ghe kén kén eçoa vbi, emón mian. Ama olou si eçeo lo ramen bi agbon ni yian kpa yiøi ébaé. o’re kpa se re lai woi yhiø. ¹⁰O’ jhii uhumi lai yiuuhumi si Ijoni vbé kén ghain re ¹¹A zé wun uhumi soi o vbi itasa gbeighé li óvbiókpóso, óvbiókpóso wón yhi yion. ¹²Ívbiódoghó soi varé ewun oí mi soi eré o’tón. eké woi le élé ta kha Ijesu. ¹³Eshé li Jésu kéré hon na, o sho vbain re, o oí vbó okó, Lódé vbi ébó ukoko. eghé li óboto rę hon, ilé dió vbéken éubó rekhan shan. ¹⁴Ijesu chie bi yian rę omi ol oboto, omón ituékhan yian o’wuin yian egbe daun. ¹⁵Eghé li wuan réré ivbiódoghó soi re ta khai, “Ana olazéé, o eghé ké rare kwi yian kwua, Nia rélodé vbé éken le débaé legbé si yian” ¹⁶Ama Ijesu takhé yian, “oidé óvbó Nia sho vbaan re, vba höemi Ni yian éch.” ¹⁷Eta khai, “Iduékó ihién kpé mai móen vbaan bi éhen éva” ¹⁸Jésu re, “Vba wui yian rę.” ¹⁹Ijesu zé ta kha óloboto Nia otoi vbi iyumi ówón li ekó ihién bi éhen éva. ówókhumiémé, ori iyan baa óvbó o’kéné o ozé wuin yian li ivbiódoghó soi ivbiódoghó wuin yian li óloboto ²⁰Yian eré mén eghé o khuén, echié wua ikhakha si ekó lo délopkwó vbóto, ugin igbéva von ²¹Elé eghé oí chién imolé egben odi ihién, ba vbi ikpóso bi Imó ²²Agalaga ivbiódoghó soi rekhan yio vbókó jhii óbózéva ébo kei ikwó loboto khua. odo boi hein uhumiokó le lié romon. Lé wuan réré, yion okpa o’yié vbain ²³Ama o’lókó ké sho vbégbóto re. efió kę wuin yíean yíean. Olou kefio o’fi yian ²⁴Agogó elé si asón Jésu zé shan bui yian re, óshan vbókhuméda. ²⁵Li ivbiódoghó soi rę’miø, óshan vbó khuméda. o’fen hwin yian, yian rę “étin o” eni lófén vbié dianré. ²⁶Ama Ijesu tua gwiyéin khai yian; o’re, “vba ze’zudum! emén on! vba eké lófén” ²⁷Ipita anyen o’re “olomouan, a kha ta kha wéwé o, kpa se ieh li buére vbókhuméda.” ²⁸Ijesu rę “varé” yhin Ipita zé sho vbéken óköré óshan vbó khuéda ló le ghi Jésu zé. ²⁹Ama li Pita kéré miefió lókhua óbó vbofén. ébiké yio toí, óvbié duanré oře, “olomouan, fan’an mén.” ³⁰Ijesu zé agala yhiøn óbó, ófióbó wuin Pita, ozé ta khai, wéwé la duduán sée ukéré, emón zé luré beghé. ³¹Eghéain, yhin ivbiódoghó soi rę ghi Ijesu eré “ata uré chién óvbiósélebua.” ³²Lé kę dianré édotoi so rę vbi Génnéssaréti. ³³Eghé li móhé ló ni vbain rę éen khi Ijesu o eyiuuhumi yié an yin khain vba alagaé hain, eżé luui élotó si yian yiøi. ³⁴Edóabó nai nia rę ri óbó si ukpobukpun soi étuka ló ri óbó suoi moi iwun egbédan. Pita kéré miefió lókhua óbó vbofén. ébiké yio toí, óvbié duanré oře, ³⁵“olomouan, fan’an mén. Ijesu zé agala ³⁶yhiøn óbó, ófióbó wuin Pita, ozé ta khai, wéwé la duduán sée ukéré, emón zé

15

¹Alémi Ifuain bi ivbiébé éso le zé vbi Ijérusalému bui Jésu rę yian ręi ²“Emón zéi li ivbiódoghó sei yian rę gbuhi si iduówan? Ohiø eikha kpabo si yian ain, yian kpe eghé ekó.” ³Qan yen orei, “emón gbo zé li vba rę gbuhi si qisélébua’ a olou si uhi vba?” ⁴Oisélébua tai, “wun ekpen li era bi iyion, bi olo róu ro obe khai erai bi iyion bé uhwu. ⁵Ama vba tai, “Ologhé ta kha era bi iyion”, emi lukhua mién vbóbó mén ihumohan óké chién jhín qisélébua”. ⁶Oría li yio oyie óvbó loi wun ekpen li era bi iyion. Ubuwuén lina vba rói ria eta si qisélébua’ a. ⁷Vba li yian téé agbón! I séuah mién vba fuan loréta. ⁸Elé mia na, ésunu yian rę wun ekpen iméh ama ududan si réré iméh. ⁹A hoi yian rę ghaméh, ohiø uhi si egbe siyian, yion yia kha gboñ. ¹⁰Ozé echié óboto si kegbé otakha iyian, “daéhon li vba éen. ¹¹Emi la fió vbuñu kofa oría’ a ama emón zé vbuñu dianré, ona kémón faqñá”. ¹²Óké se ivbiódoghó bui Jésu rę eroi, “Uwwan ki Iphariséesi ibiokhuén nia rę hon céta na?” ¹³Ijesu yian yen orei “Ukporan li era mén vbi ókhumiéni rékó, ale vboi. ¹⁴zi yian óbó ókhaémi ló runéø yian uh. olo run eo kha ri olo runéø shan, yian gba dë kwó vbuwé.” ¹⁵Ipita zé délopbo orei Jésu, “ritan na wun méri o khouére” ¹⁶Ijesu rę “Wue wue ubgó éen mi oso?” ¹⁷ubgó éen kémón o vbékenun shan vbékein wua kwó vbi itiku? ¹⁸Ama emón zé vbuñu dianré, ozé vbékein dianré. éain yian faoriá. ¹⁹Ekein udun éla lédéovbó, ubi, oghéé, adegbé, oiyi ose éhen bi ataluan. ²⁰Ena khi emi nia faoriá. ama lai rę ébaé khai kpabó oka faoriá” ²¹Óké se Ijesu shiø vbain rę’-osí egbe yié, ébi kpevbó si ityré bi isidoni. ²²Éwué ókpósi I cannié shiø vbéken vbó rę. Okhué dianré, “Moi ituékhen mén, Olomouan, óvbi Davidi! etin ébhi ókpók uvbiókpóso limoén.” ²³Ama, Ijesu ain yion eta okpa. Ivbiódoghó soi varé, dóbó nai, yian rę, khoufia, o khoué rékha an mai” ²⁴Ama, Ijesu ain yen orei, “Ai yié mén yiø róybié, sokpa agbó lawué si oah si isiréli.” ²⁵Ama ozé vba ló dëuhumi rę yiø, ore, olomouan, kpamén óbó. ²⁶O an yen orei, “oidéóubó luren wun ékó si vbiékhán ufio lana”. ²⁷Ore “héé, olomouan, ama ivbiawá o gbo eghé ébaé lódelókwáa vbi ékpékpé so ló moi yian.” ²⁸Eghéan Ijesu kéré ain yion, “ókpóso, aduduán sée gbai: oidéovbó na ébui hoøi.” óvbió lókpóso moi I huin egbe dan qheghé. ²⁹Ijesu sho vbain rę óshan yiø egbe da si Galiléé. óshan hen ókó, otoi vbevbó ³⁰Oboto shan buoré, éwua ékhin, iruñéø, odu, bi élé gbevbabó bi kpaí bi élé bun óvbié lótoló. éwuai yian si kéti Jésu o wuin yian egbe daun. ³¹Ogbo lóbotu unu nia rę mien odu gwi yain, élé gbe vbabó bi dain ékhin oshén bi iruñéø omiukpóde yian zé rókhai yiø qisélébua si Isiréli. ³²Ijesu é chi ivbiódoghó soi qta kha iyian, “Imóituékhen lóbotu na Oluó eké débaméni ubi kpéde eçah, eké moi emi yian le eghé. I hóo li kwi yian khua kéti yiø ébaé yian le-mati dökín vbukpóde.” ³³Ivbiódoghó soi rę ta khai, “ébi alezé mi ekó lóbotu vbé ekéin ébóro soi yéna, ló le sè lóbotu? ³⁴Ijesu ta khai yian, éKó éka vba móen?” yian rę ihiñ yion bi éhen kéré” ³⁵Oleghé Ijesu ręi lóbotu éyiotó vbo tóí ³⁶Óhuin o le kó ihiñ yion bi éléchen, ló kéré khuémén ló, okéni ekó ain wua li ivbiódoghó soi. Ivbiódoghó soi wuaí yian li lóbotu. ³⁷Agbon eré mén eghé baé eh khuémén ló, okéni ekó ain wua li ivbiódoghó soi. Ivbiódoghó soi wuaí yian li lóbotu. ³⁸Elé olebaé na étui Imohé egben vbódelé, ba vbi ikpóso bi ivbiékhán. ³⁹Oleghé Jésu kéré kwó lóbotu kua, o yi vbéken ókó óshan lóde vbi aii magadani.

16

¹Ipharisësi bi Isadduceş varę le damai wuę yian ręo, oraen kha yian vbö khumi. ²Ama, o ain yię an orę yian, “ewuan kha ręh, vatai őkhumi le uh o hoo, oluq őkhumi wuę: ³Ogbedę kha ręh vba ikedę humon oluq őkhumi wuęna gbe. “Vba eęn ebaı ręo rękhain őkhumi. Ama, vba mati eęn aęen seghgeę. ⁴Oghian suwuęn lóbę bi enia ghogheę yian hoo aęen. Ama a'ęen yię vbö nia, so kpa a'ęen si Ijonah “eşhéain Ijesu rę'ziyain qbö o'shan rale. ⁵Eğhe li ivbiqdoghö rę döboilzœua. Yian yię'a rę'wun ekö moen, ⁶Ijesu rę yian, “vba fun egbę rę vba ovbotoi vbę mòn oghi si Ipharisësi bi Sadduceş”. ⁷Ivbiqdoghö zę o uhumi “kohio yian wuin ekö moen o”. ⁸Ijesu eęn ona orę yian “elep mòn aduduan an kęre emon zę li varę. Ouhunu jhi egbę va kohio vba wuin ekö moen o? ⁹Vba sę kę eęn bia erę si ekö I hięn sagbon egben odi ihięn, bi ughin eka livba sikökö? ¹⁰Edö ihiń yięn si egben odu elęe bi ughin eka livba sikökö? ¹¹Qbö kęi shan kći wun wuę vbę ikhuęre khi gwi yięn kha vba vbę mòn ekö? “Vba rıo vbęgbe ovbi oghin si Ipharisësi bi Isadduceş. ¹²Eke zebvan yięn kemón oghin si ekö, kozę gwi yehin. Ama emon ikha e ni si Ipharisësi bi Isadduceş o. ¹³Enia bi Ijesu rę dęgbı caęsaral Philippi, Omian ivbiqdoghö soi wuę, orę, “Olagbon mata khö. ovbiomöhę chian? ¹⁴Yian ręo, “eşo rę Ijonı lo samen, eşo elijah, elę kore, ideremian, da Imięo ovbie” ¹⁵Ota khai yian, “Ama olı vba tai khi chian? ¹⁶O an yen ikhi simioni li Pita orę, “wuę wej khi őłosumuan, ovbiqselbunga lörivbö” ¹⁷Ijesu rę an yen orę, iyanba orę. Yię, Isimioni lópubi Ijonah, oluq oyami bi erę sę rę na khąa. Ama era mén lo ri vbö khumiemi. ¹⁸I gbo tai kha wuęwę ikhi Ipita, okhumudö na ilę zosę mén' o ama ma si esu kha mati dever-oi. ¹⁹Ilę rikökö si eguaokhumiemi naa. emi la le din yięn vbotoi vbagbon na, ale din oin vbokhumiemi, bi emi lutin yięn vbagbon na, ale tin yięn a vbokhumiemi”. ²⁰Oleğhe Ijesu kęre kpasę livbiqdoghö soi nia takha oria yięn khi őłosumuan. ²¹Rę zę vboleghe ozę gwuekhai ivbiqdoghö soi yięn le yię Ijerusalém. olę oyia si emi le bun vbö bö si idion bi ihen bi vbiębę, ale gbi yięn, yięn le chię dagbon rę ukpedę ozęcäh. ²²Eğheain Ipita e chię o jhiohena oröi si vbö le, “olęmi na kha si kęa rę, olo moun, őkha dęgbę nuan jhię” ²³Ama Ijesu zę dęleq kpi Ipita “shio mén vbęfənre, őłotluan, adegbagan u chian rę jhi mén, őluq uh kwua oj emen emi si őisellebunga. Ama emon emi sogbou. ²⁴Eğheain Ijesu rę ivbiqdoghö soi, “oria kha le rekhan mén. olę sin egboi owun ogben soi rękhain yięn. ²⁵Oluo hoi lo sumagbon soi le woni fia, olo wuan gbon soi fia vbohio mén le mięn. ²⁶Ima jhię eę si oria, őkha mo agbon na erę mén uwun agbon soi fia? Emón oria leře mati dagbon soi? ²⁷Oluo ovbiomöhę le zę vbę eken őkhai serai varę bi angeli soi. eghéain olę ri eęh li ődöde rę yię őbia soi. ²⁸Ata irę ta khąa, eşo muzain vba na, nia kha damuh wuę, sęvbı yian mi ovbiomöhę zę vbi egua soi vadę.

17

¹Ikafedę ehan rareq idesu wumi I fita, ijamisi bi ijomı imiomn o wumi yian han ohuma kö lo'dei yian leqhe si yian, ²ozę dęlekbę khai yian, eęqo soi vbaę bi kouqou, uppunkum lę wuę, oyan kha bi urukpai. ³EWUE, ale mi I mosisi le Elija, őkpa yię yiomı guęi yewi. ⁴Ifio rę ijesu, “Olomouqon olumohlai rę yię mi, ukhuwa quna I ce' zę kęo eęah, őkpa isec, őkpa isi imosisi, őkpa nięn vbi si Elija”. ⁵Ębosaołei owiyioni, Ewue őkhumi wueh, vboi yian eke kasa! Ukfurwu zę vbę eken elophuemi di anurę, orę, onai k'qısu lihumekęrl'olęmon yonghon mén. Vba dai chan” ⁶Eğbeli ivbiqdoghö rę hoi ededrę vbotori dęlekpppti yięn lofor “Egböi ijesu varę o'rattip si yiam orę yianq “vböi shö rę vba evę lofequi” ⁷Eşhekojni ekę rę' wuókhuami oma enioru, ijesu őkra. ⁸Ebi yian zę vbi őhumoiko vadę, ijesu kpasę nia. Krę' yian, “vbaę őwobimies na kha ona lörę sę eghę li ővbiq őnöde shö vi idi rę ¹⁰ivbiqdöshö miam, enia, “Enion kę zę li ivbiabö karę ta khi Elija lekęsö varę?”. ¹¹Ijesu an yoi orę “Ata Elija leře varę oen khemı erę mén. ¹²Amu ita khu vba, Elija varę lata, ama eiyien oj. Lata lata, őkhelel ewon ővu vboqlo si yian”. ¹³Eghoani. Ivbiqdoghö kęre'een khi Ijonı lo'samen yięn guęi yemı soi. ¹⁴Li erę bui oboto rę, oimole buoni ődioua yię, o'reiq ¹⁵“Olomo'uom, moi tu eken yię uhi mén, őhio ikföfusu ő'qboi si oj oyia qidi ő'għe għei siq vberain bi amen. ¹⁶Iwun yę ivbiqdoghö sę, oma emati fania” ¹⁷Ijesu an yen oröi, “ogħiġon lri m'n aduan bę yięq hom, ebi le mii yię ivbom se'e? ebi lesion vbz sę? Wuin shi mén vbęan” ¹⁸Ijesu kwolętin ebi, ő'għoi vbagħe rę, őluvbiom men zę'miō iwuunegħe dōi vbolegħe. ¹⁹Eğheainm ivbiqdoghö rę dobui ijesu oröi, “Emożże mai rę mati kwöi fa”. ²⁰Ijesu o khai yięn “őhio si aduduan jerę vba. Ata ita klaro vboi, ujakua moi adudau lörę uh varę bi ukpötoba, uh le ta ręta őlökö ru, shö vbanu rę sha vboi olo' shau emi kha miau mōnen”. ²¹Ama etim ebi lina kha shon su wum pve bi emnön. ²²Bi yian rę rivbi Galileę, Ijesu rę ivbiqdoghö soi “kħe kuiun ővbiomahę yięq vboqob sagħon. ²³yian le'ogħoi ijkpedę ozo'caħ olę shö vbo toqi rę”. Ivbiqdoghö soi khenkħoq'oi. ²⁴Lerę di itappr. Naum rę, imħeq niq misu egho suhumi bui ipita oröi, “ojo wa vba emi khui zi eħeqa la zę” ²⁵“orö'oi” hei! Eghę li ifio kęn diķekuın emuę rę. ijesu kpęaq shui yemı khai” khai' oröqi” ²⁶Eħbi qo őnq, isimi qnou? Qbö so qbd khien őbqi soigħon na ozę mięn egho si vkpödə bi uhumi? Vboqob’ si ivbianm da qbö' si agho evlie”. ²⁷vboqob soigħon evbiq” ipitq aniyen “Eghen ivbiqdöħin yięq vbo” ijesu tu. ²⁸Awq, li moi le zi yian vbö kęo. Yia shen vboða, fiukkaz sęq si eħen lę kęzø diorę. Ukwuq kę riu yięn uwula, ulemi egho I ivuwqin uh ivon yię enia mięn agho suiħiumi isi mén bi isee.

18

¹Oleħshe ivbiqdoghö bui jesus rę eręo, “Olō'gbaię vbę ega őkhumiemi?”. ²Ijesu e ħieq ‘ovbekħau kaę bui egbenę, O'won vbę sęse' si yian. ³Otas, “Ata I'rę' ta kha'a, sukhu dę luuven lurę uh bi khę livbiékhan na, ukhua dęgbę ővbi őgħu őkhumiemi. ⁴Őhio na, őhio dęgbere bi kħelivbiékhan na, yięn ħiex őlqabalę vbę ega őkhumiemi. ⁵olę gaqbö' mén ivbiékhan lina vbo yię mén őgħo gaqbö' mięn mieni ⁶Ama, őlqoze livbiékhan nin mięn mien hon na dęgbangan, őkha humon lai rę għbudo lókhua yięn vbę ainn alę wun Fiż vbo kęn ēda lókhua, yięq őlkpotqo ēda. ⁷Ikhuęq o' rę yię őlagħon na őhio sadegħbangueq őma deo'ubqo lę ladegħbangħan varę, Ama ikhuęq o' rę yię őria lę'zə vboqob' soi va rę! ⁸Qbö' sę'e' da Q'e'e' sę'e' kha zę yia

dęgbangan, ian sho vbo re'ufio fia sho vbo vbegbę rę. Q'lę humon na lurę ɔvbi agon, labi oria lę' moi abo' bi kpa'i' lej awun eh Fiō vbo kperain bi abo bi ikpai so'i.⁹ee,oo se'e' o'kha zę' dęgbangan, Fain sho vbo'rę ufio fia. Qlę humon lurę ɔvbi agbon bi ukpeo q'kpa lej afie fiq vbi okperarin bi 'ee,oo se,e evbava.¹⁰Ri eyię o'vbo' lu elę sin elivbiękhan na, Itę'na kha'a vbo khumiemi angeli si yian, yian kaq bi ee'oo si era mien wue. Ata ire takha vba khi, emugba loj¹¹Vbolagbon na, ale gbaloi vbo khumiemi, bi emu tin yien'a vbagbon na' ale tin yion yia vbo khumiemri.¹²Ebuı oq? Oria kha mo'n agbo egboi ihien, okpa dadai, so'kha zi egbo' elę ipki gbin Obę' vbe biokpo ri olę hoi olę dadai? ¹³Qkha ghę miq, atai takha olę ghonghon lej eghe lo'muizan kpęn egboi ihien, hi kouı dada. ¹⁴Qmiq kha wuę emi, yia shan le gai ze uh khuovbę vba bi qı okpa, qkha da wuę, ehon, u chię mi eeh vbo vbegbę si qmiq. ¹⁵si koi da wuę ehon, le' e'hi etu eva da'a etu e'eah ba egbe.. ¹⁶lai re miunu si yain vbo li eta si etueva bi etue'eah re chię ose. ¹⁷Soi kę gbo dariu yian ehon, gwę li yani kha o'se. soi yian ma da o'se ehon' va zoi ehien kafiri bi Olo'mien egħo suhumi.¹⁸I chię gbo takha etu eva kha din obę' kugbe vbe emi okpa vbagbon na lej ¹⁹mian, era mien lę' riubokhumiemi leuboi Nia ²⁰Ali etueva bi etue'eah ze sikoko vbe erin mien iri vbeain dębai yian".²¹Eghęain IPita varę le' guei yeni kha ijesu, "Olomo'uan, ebi qmiq le yiai wuh mien emi' se' ikperę humo'n? Olę se vbi ihin yion? ²²Ijesus ta khai, "I yię wuę isi yhiq Ama, zoi se vbi egbo eeah ikpi gbe Odi ihin yion.²³Qhię so na, egua qkhumiemi, o' uh. Bi o'ba o'so lę'hoi nia bi ivbiqdoghę soi kwuęngbę. ²⁴Ebo re' han oluwen, awuin ovien okpa doęgbęre re lę' moi egben odi gbe vbe għo. ²⁵Ama boi kę re moi emiōn lerē hai, olomoi yian re ai shiōn, yian bi őhai bi ivbiöi bi emi ēre mien lę, mo'en, ari yian ha'osa²⁶I yia, olo vien ze dię fiovbotoi, odęhumirę shei, ore olo'mon'emen. Gbozien imen, ibe hai ősa se ēre mien. ²⁷Iyieqoi oloimoni lōvięn, omēviomien o'jehi ocha ozobę ori o'tosq iviōn mo'i.²⁸Amo oloiviomien o'jei ocha ozę mi ovien liboi tōmja kapain egbe tię̄n kfi gbe ozobę' ivbi o'sivvovi, o're bi ha mien emuu mo'en²⁹"Amo iviēn li bi yian dolokwō ubotqoi yiam dōasqo' noi mkiożizu inoħu ilę haqsa.³⁰Amo ikuven őkon nla yamo, őlekħoyiż ze vbi ēħo in se'e vba shę lę' rę' haqsa ləmōi yion. ³¹liven liboi keni mi ēmo miron yian őbiqkuwen. Evbę re le tħo khoi olomoi yian ēma miqon.³²Eghęani olomoi yian, o'chi o ore qı' ivyé wui. Ovien loba uchian inri ősa sęe ēre mien humon ęq őhiq udqebö imen³³ukhua ębō moi itu ēkoni yiq ɔvion lobę' li bi mo' ituēkon yiq cōh?³⁴Olo'moi yiq őzə biokħu en q humien li ēnja kha ēnja se' vbe lę'le re' hai őqa ēre mien lę' mo'en.³⁵Iyien era mien lę'n vbo őkhum őim lę uh yię sivikha re' humo őmi'ón vbo őkoh udun się.

19

¹Eghę li Jęsu re foi eleta Ną ősho vbi evbō Galileę re yii si Judea, akha rai e dō laę chōi Jordani re. ²Obotu re khain őzə wuian egbe dani vbe vbo.³Pharisęs (Ifuani) vbarę ni yan daman węc ēre mien si ődə ɔvbo li őmohę re kħu őhai fia so vbe mi? ⁴Ijesu anyen ore, vba she koi kħi őlo mien vbi għanré őmian őkpəsə bi őmohę?⁵Olomian gbo tai, őhiq si on a őmohę le re zhi era bę iyion őbo ődəbae ő elę vba na lękē chię oyami őkpa. ⁶Ei'kechię vbi evba ama őyanmi őkpa. őhiq so na emi bę őselebua kugbe ai zi őria ghagħi yanya.⁷Etta khai ēmo zei bi Moses kerę għubi mai limai vbi ębę si kwoseñ ah mai kpę khuofia. ⁸Ota khai yain őhiq si udun vba kaka gbe. Yiq ősa li Moses re amma li uba khuo. oħra vba fia anma ɔvbi yiq őbi għanré. ⁹I takha vba őlo khuoħha fia li khoi vbi ēmon őgħeq őlkęp ruo vbe őgħo għeq, őmohę lę għo ruo őkpəsə lę kħu fia őgħeq yiq őgħo.¹⁰Ivbiqdoghę si Jęsu re ői akha ta kħi na qr re chii őmohę bi őhai. őihumon lai re rwii őkpəsə. ¹¹Anma Ijesu takha iyain, "Agħon ērēmen kħi yian lę mięn olę ta na, anma ēli arroi ni.¹²Elle għwiegħbę ri vbo iyiq őyan ze vbi ēkpun őmo si iyian vbarę. I għwiegħbę ri vbo lāgħbon re chię igħwiegħbę, esq għo rivbō li ेregħbę si yian chię őgħwiegħbę, olu si egua őba. őlo matin ga őbo mięn őli eta na ő re khain.¹³Olegħbę a zę wuin ivbi kħain kékxre yiqi lę re wuin őbo yian vbo humi olię rormon mia, anma ivbiqdoghę soi re shiō ubain re.¹⁴Anman Ijesu tai zi ivbiékhan őbo vba ēkē di yian yħen lere de mħek ęgħer őhiq si egua őba isi yian yiq. ¹⁵O wunu őbo yian uhumi őzə shiō vban re.¹⁶Ee őmohę őso buui Jęsu re őtai, "olokħauan" Iyie emi lessan li lęu li re mien agħbon loi moi irisq". ¹⁷Ijesu ta khai, ēmon zei lu arę mien mħek ęmī lessen? őtqoqpen yiq őzum humon anman ukħua lę ɔvbi agħbon loi moi irę so ya re khain uhi.¹⁸Olę őmohę tai kħa iyu uhi lę wvuh. Jęsu re ői egħorja, egħoġħeq őduoq ēsxi őrsxi għo lę zevba sęe.¹⁹Wuun ēkpən ləma bi iyiq, humekken őlożżevba sęe bi kħi ęgħen sęe.²⁰Olomohę re "ena ēre mien yia għe rēkhaen." ēmo kekkore?²¹Jesu ta khai uh khua loi sę vbo, yia khian shin emi lumon ērēmen, uwai li elę son ogħeq ulę moi ēkox vbi egua őba, egħean u vbarę urēkhan mien.²²Anma eghę li őmohę re hon ēmī Jęsu tai őbi őkħu en raa lę őhiq őmōi ēmī lōbun.²³Jesu ta khai ivbiqdoghę soi, ata ilę takha vba őmiameni li őlofei re yeqiegħ őba.²⁴I chię għo tai kħa vba olę u ħegħe li ikketti keta re diq vbi őkpəsə si agħbed; lej őlofei re ő vbi egua si őselebua.²⁵Eghę li ivbiqdoghę soi re hon in ogħbi yianunu għid ēre ta, őlo lę mien amię fan?²⁶Jesu kaq bi yian wę ore tai re għi agħbon őħġaq metin dę ɔvbo, anma rēgħi őselebua ēmī ēre mien lęd ővbo.²⁷Pita re-an yięen, kaq a mai kę zi ēmī ērēmen őbo mai re kħaen, ēmī mai lękē mien?²⁸Ijesu ta khai yian ata yin ta kħa vba, vbi egħe logħbun egħe li ɔvbi őria őqtō vbi ękkpetokħai soi, vba, vba li ēre kħan men legħbon ő tqi vbi ękkpetokħai igħeqvba vba għażżeż őtto qiegħi őħġaq. ²⁹Ori khoria lō zi őar őba, imiōn limħo. Imiōn li ikkōs, era, mħothher, children dabi őttoi őhiq si ęyin mħek. Lę chię dę lō imiēn vbi ődi ęgħo igħeqba ba vbi agħbon loi moi re so.³⁰Anman ēl kpa qo' le bun lę kħu uhuokħo, ēl kħu uhuokħo chię kpi sao.

20

¹Őhiq egua őkħu miemni őv bi khox őlo mō őtqi lę wuindet shiħo lę re hoi ēl bia vbi ēmħek soi. ²Yiq őn bi ēl bia kę kwiw ġe vbi isi lókpa vbu ękkpede őzi yian għi őli mħek soi.³Ogħo għiøra eęq őgħeq agħo qaq őmien kħi ēl bia vbi ēħġix. ⁴Orę yian vba għo lę dę vbi mħek, mħek I lę ri ēmon dia ih vba, yian zę għiøbja⁵Ogħo chię għiøra eęq vbi agħo qiegħi ēr ēħġaq is-saq. ⁶Isi őkpa ɔvbeq ęgħegħaq őgħo igħo ő ogħażi ęsqi muzain ęgħbea qta khai yian, ēmon zei li vbarę muzan vban di ęgħea ēna?⁷Etta khai khox ria wain yian yħiøbja qta khai yian. Vba għo yħiø lobia.⁸Li ewuan re re

qlo mɔqli mɛ ta khai qlo ni ɛqo kwi yian eclui ele bia hai yian ɔsa si yian, gbainre vbi ɔbɔ si ɔlɔvbarɛ kpu ɔkhuo di qlo kpaq rɛ. ⁹Eğhe li ele bia lɔ vba rɛ agogo igbo ɔrɛ vba rɛ ɔdodɛ miɛn isi lɔ kpokpa ¹⁰Eğhe li ɔkɛ rɛ si ɔlɔkpao vba rɛ eegbe yian yian le miɛn egho le aman isi lɔkpokpa yian gbo miɛn. ¹¹Ebi y ian miɛn egho si yian, yian ze zuyon si qlo moi I me ¹²Eta kho ele bia le vbarɛ kpo ɔkho iwakati ɔkpa yian khueq vbi obia anman vba chiɛ zi mai chiɛn ɔkpa mɔmай o yah si ɔlɔbia mai tɛp vbo lɔ vɔn rɛgbɛ mai. ¹³Anman olomoi tai kha ɔtɔkpa vbi yian “Qmo I moi mi wuɛ mai kwi ve gbe vbi isi lɔkpao?” ¹⁴Kɔkɔ bɔ wuin ɛmi lu mɔen u shi ɔshan sɛe. I dɔ bɔ mɛn zi ɛbi bei hai elɛbia ni yian vbarɛ kpu uɔkho ɛbi haa vba ɔsa ¹⁵Ode ɔvbɔ li wuɛ ɛmi mɔen ɛbi ɔkhon mɛn? Dabi ukpɛo sɛe ɔkɛ humon ɔyion si ɔhumon mɛn? ¹⁶E ɔlɔkpao ɔkho le chiɛn ɔkpaq, ɔkpaq chiɛn ɔkpu ɔkho ¹⁷Ebi Jɛsu lɔdɛ vbi ɔkhumi Jɛrusalɛmu ɔe chi etwi (out) Igbɛvba yhi ɔfɛn ukpɔdɛ ɔzɛ takhai iyian ¹⁸ɛwue mai lɔ dɛ vbi ɔkhumi Jɛrusalɛmu ale wuin ɔvbiq mohɛ li ɛvbai ɔjɛ ɔhɛn bi ivbi ebe ele gaɛzɔn lai gboi ¹⁹Yian wɔn li ekhein ikafiri le iya ye yoi ele gboi akhain yiɛn vbi ogben. Anman ukpede ɔzieqɛ alɛ wɔn shiore. ²⁰Okesɛ iyin ivbi khan si Zebedɛp ɔwuai ɛli vbi khan bui Jɛsu rɛ. Ode ɔuhumi rɛ yhiq. Ozɛ vbi ɛmi vbo ɔbɔ soi. ²¹Jɛsu chiɛ mian ɛmu hɔq? Qta khai kpase li vbi khan mɛh ɛvba na lɔ kpa rɛ ɔtɔi vbi ɔbɔ diɔn sɛe ɔzi vba ɔqotɔi vbi ɔbɔ gobø sɛe vbi ɔguai sɛe. ²²Anman Ijesu ɔtai khai uen ɛmi lumiān, uhlɛ mati ɔqon vbu kɔkɔ lirɛ ze anmeh? ²³“Eta khai, yian le mati” Ochiɛ tai khai yian, vba yiɔn vbo. Anman laire ɔtɔi vbi ɔbɔ diɔn mɛh bi ɔbɔ gobø mɛh ɛmɛ khi le rɔi rɛ. Anman isi ɔli era mɛh hɛnhoi khɛq yqi yiɔn”. ²⁴Eğhe li ivbi dɔgbø igbɛ niq rɛ hon na yian ze bi ɔkhueq ɛli ɛvbø niq ²⁵Anman Ijesu ɛchi yian bui egberɛ ɔrei vba eeen khi ɔli aga si kafiri yian gbi yian dɛrɛ ɛli yian wun vbeq yian kpase ih yian uhumi. ²⁶Anma ina khi ɔle ɔghiɛ vbu si ɛh vba. ɛnia ɔlo le gba vbeq vbu si ɛe vba ɔise chiɛn ovien. ²⁷Olo hɔi lɔ chiɛn ɔkpaq ɔse chiɛn ɔloguan ²⁸Zee li bi ɔvbø mohɛ ɔvbarɛ li aya gai, anma ɔle guan, lɔi rɛ nun agbon soi ɔvbɔtɔi li ele bun. ²⁹Ebi yian shiq bi ɛken Ijeneq rɛ ɔbɔtɔ lɔgba ɔrɛ khain yian. ³⁰Eli erun’ɛeo ɛvba ɔtɔi vbi egbu kpdɛ bi ɛrɛ hou khi Jɛsu ɔshian rare yian khueq “olomouan” ɔvbi ɔavidi moi ituɛken yhi mai. ³¹Olobotu sayin yain le khunu gbe anma ɛchiɛ khueq dianre lessɔn “olomouan”, ɔvbi Davidi, moi ituɛken yhi mai. ³²Ijesu ze muzan kɛp ɔzɛ e chi yian ɛmi vba hɔi liu ivba ³³Eta khai “olomouan, li ɛeqo mai rɛ tiyɛn ah” ³⁴Oleghe Ijesu ze moi ituɛken, ɔri ɔbɔ si ukpɛo si yian agala, yian mi ukpɔdɛ yian ze rɛ khain

21

Ebi Jɛsu bi ivbiqdɔgho soi nian sikɛa Jɛrusalɛmu bi vba rɛ yi Bɛthphage, rɛ yi ɔkɔ si ɔlive, ekhean Jɛsu ɔyi ɔvbiqdɔgho ɛva. ²Ore ian, “vbaya shian vbi igue lɔ kpɛanre bi ulɛ mi kɛtiketi la din niɛvbɔ ran vbain bi ɔvbø mozan kpɛno. Timi an bi wuian rɛ mɛn. ³Oria kha ɛwɛ rɛ ɛwɛ ɔmɔkhɛugbegbɛ ulɛ I an “olɛ mama ɔmo aɛ si, bi ɔloria leagala wuian na. ⁴Enia, ɔna varɛ vbo latai shian vbi ɔhɛn lia rɛ rɔsɛ ɔle re tai. ⁵Takhai kpɔsɔ si Ziɔn, ɔba se ɔva dɛ yiɛ, idɛgbɛ rɛ bi ɔhɛn iketiketɛ-vbi ɔvbi iketiketɛ”. ⁶Eğhean ilɛ ivbɔdɔgho lɔdɛ bi ɔrɛ uebi Jɛsu ian. ⁷Niarɛ wun li iketiketɛ be ɔviłorɛ bi kukpɔ vian bi Jɛsu ozɛ ɔtɔvbo ⁸Ele bu vbe lɔ ɔkuoyɔ wuakpɔn si an wu kpdɛ bi ɛsɔ bɛnkpiami ze vbi ɔran bi iwendɛ vbu kpdɛ ⁹Ekhɛan elɔ ɔkouyo lɛ kpi saq li Jɛsu bi ɛlian rɛ khan nia wɛ-ɛ-ɛ, nia irei rɛ shi ɔvbi Davidi. Ihiabɔ ɔvbi se le varɛ vbe ɛm si ɔlo mama. Irei vbi ołodale ¹⁰Ekhɛan Jɛsu ɔise ovbe kɛn Jɛrusalem, ole vbo an rɛ me a shio an bi ɔtai “olikho ona? ¹¹Olo ɔkuoyɔ ozɛ e, ɔna khi Jɛsu li ɔhɛn si Nazarɛth vbi Galilɛ ¹²Ekhɛan Jɛsu ɔvbi ole ɔse ɔle wuɔ kua ele shiɛni bi idɛi vbi isɛ bi fi le le ikpɛkpɛ li an rɛ duaki bi ɛkpɛlɛ nia arɛ rɛ shiɛni bi idɛni vbe kɛn ɔse. ¹³Ore ian aviɔvbotɔ “qa mɛ a le ya ɛchiq ɔe se rumiɔn. Ama vba rɔ ɔchiq ɔgwa se ɔi” ¹⁴Ekhɛan ele ruɛ bi ɛkini buɔrɛ vbe kɛn ɔse bi ɔzɛ wuian egbe dian. ¹⁵Ama ekhe ɔhɛn ɔlo gba bi ivbiɛbɛ miɛn ɔbia ɔsɔ munua lɔu, ekhe le kɛ rɛ hon khi ɔvbiakhan man wɛo vbo ɔse bi yiantai ɔkha rɛ yɛ ɔvbi Davidi”. ɔzɛ bianogwɛn. ¹⁶Ozɛ ian, “vba heqta le leria na ɔta? Jɛsu ze ian, ɛ!. Ama vba I se kɔqɔ vbu unu si vbiɛkhan bi ɛman nia yiɛ yiɛn vba ze miɛ irerɛ lɔ kha.” ¹⁷Ekhɛan Jɛsu ze zianqɔ oz shian vbo ɔqe sɔ le vbo rɛ yi Bɛthany bi wɛ-ɛ asɔan. ¹⁸Enian ɔgbɛdɛ ɛbɔ varɛ vbo le ɛvbø, ɔhami ɔzɛ gbo ¹⁹Oke mi fig trɛ vbe ɛhonkpdɛ, ɔzɛ buɔ rɛ ɔi miɛ miɔsɔvbo ɔsɔkpa ɛbɛ. ɔzɛ ɔi “Alichemɔ vbe lialia” bi aga ɔlɔran ze vbe ɔzɛdɛbɛ. ²⁰Ekhɛan li vboqdɔgho miɔ, ɔgbianunu nian ze ɔe “ɛbɔ yu lɔ lɔran ɔkɛ rɛ ulɔ ɛjɛ ɛjɛ”. ²¹Jɛsu ze anian, ɔkɛ rɛ ian “ata ata nirɛ ɛvba vba kha mo aduiduan, khiva moi ikhonkhopn, vba kha vbe mi la uyiɔrana ɔkpa, ama ɔkharɛ ulɛ ɔlɔkɔ waɛ rɛ bi udɛgwua vbe kɛn ɔkpɛ da na, iyiɔ le idɛ. ²²Emɔkhemian vbe ɛromɔn u miɔn ama khu miɔn”. ²³Ekhe li Jɛsu rɛ ɔvbi ɔse, ɛlo ɔba sɔ ɔhɛn biɛhanrosɛ shian ɛze buɔrɛ ɛbɔi khaian ɛze, “Iyi itɔtɔ lu a rɛ vbe ɛlemina, bi ɔlo wuɔn litɔtɔ nan ²⁴Jɛsu ze ayien, ɔzɛ ian “I legbø miavbɛ ɛta ɔkpo. Vba kha rɛ anien I mɛn, I le takhavba ɔlo rɔlitɔtɔ imɛn hyarɛvhɛhmin ²⁵Esamɛ si John ɛbɔzɛvarɛ? Rɛ yɔ khumɛni dabi rɛ yiɔria?” yian ze guere yɛ ɔgbian, ma kho zevbi vbeimɛ varɛ, ɔle ɛma, emɔzɛ maimiɔhɔn? ²⁶Ama, ma kha kɛ ta, ɔzɛvbe ɛria varɛ, ma la lɔ fɛn selɔkɔyɔ, ɔhiɔsi man ɛremɛn wɔo khi John, ɛbian kho ɔhɛn. ²⁷Ekhɛan ɛzɛian Jɛsu, bi ɛrɔ, “ma ɛen” yiɔn gbozɛ zan, “ɛme ikha gbo takhavba ɔlɔritɔtɔi mɛ lia rɛ biɛlɔbians. ²⁸Ama, ɔmi vba ɔq? ɔmohɛ vbi ivbia ɛva. ɔlɔdɛ vbe sɔ ɔlo kpaq bi ɔzɛ ɔ ɔmɔ lɔ de vbi imɛ ɛna ɛabia, ²⁹Olo mon ɔzɛ ɔ. I ka le ɔkɛ-van ɔzɛ dɛludun ɔzɛ lo de ³⁰Ekhɛan ɔlomɔ kɛ takha ɔvbiq lɔ zevba bi ɔzeɛ gbo rɛ ɛbɔ ɔlo kpaq, ɔzɛ anion khi yiɔn lele era, ama ɔilɛ. ³¹Olo uvbi ɛlivbiɛkhan ɛ vba na lo wan se ɛra?” Nianre “olɔ kpaq” Jɛsu ɔzɛ ian, atao, irɛ vba, ɔlo miɛ ekhuhumi bi ɛlian sadɛgbɛ ɛlo ɔvbø ɛguɔba sɔ ɔiselebua ɛkpɛsɛ ɛwɛ ³²Ama Ijoni varɛ yi vba vbu kpdɛ sɔ ɔfuan, ama vba miɔnhoi, tima ɔlian miɛkhuhumi bi isadɛgbɛ miɔhɔn. Ama vba vbu ɛkhɛlo rɛ varɛ ivba, vai mojekɛn dɛlulen bi miɔhɔn. ³³Va dɛahon ɔvbi ɔkha ɔvbø, ɔmohɛ ɔso yɛ vbo lɔ mo imɛ, ɔzɛ kɛ mi ɔvbo ɔzɛ gbugba gai, ɔzɛ guali zɛhɛyion ɔvbo, ɔzɛ zo ɔa lɔda ɔvbøkɛn ɔzɛ wun la lia biɔsɛ eyiɔn ɔgb. ɛkhɛin ɔhɛ ɔzɛ lɔ dɛ vbe ɛvbø ɔvbiɛ. ³⁴Ekhɛan, ekhe lɔ kɛ rɛ sɛvbɛ khɛ la rɛ liɛni kɛ rɛ se ɔzɛ yi ɛsɔ viɔvian yi ɛlian gbe ɛyiɔn lɔ rɛ mi ɛe. ³⁵Ama ilɛ lia liɛ mi kɛ rɛ wɛ ilivien, ɛgbø ɔkpa vbian, bi ridɔ gbo ɔzɔ ³⁶Oke gbo se, ɔlomɔimɛ yie ɛlian bia le le ɛli te le, ama, ama ilɛ yian guɛ eyiɔn gbo vbiɛin labi ɛbɛ vian tɛle. ³⁷Eke lɔ ɔqen kɛ rɛ rarɛ, ɔlomɔn mɛ sɛ shiɔvbiq shian, ore ian, yian le wuɛkpen lɔ ɔvbiɛmen. ³⁸Ama ɛkein ilian gbe yiɔn kɛ rɛ miɔvbo, ɔzɛ takha ɛbian, ɔna khuɔku sɔ ɔlɔwui bia vba varɛ ha gbo lia rɛ wuɔn luku na. ³⁹Iyi ɛze wuɔn ɛze fiɔshiɔvbimɛ ɛze gboi. ⁴⁰Enia, ɛke lomɔimɛ kɛrɛ varɛ, ɛmɔ lɛ vian lian bia.

⁴¹Nian rę o, olę vbę elian bia ro yaian kę, olę mia olę mę wulagbęn evbę lie le ri siyion liyion ekhé la liemı”⁴²Jeſu ze ian, vba koi vbę ebe lófan khi olodę le lian siotoi niqon kę tian emowu qa monen. ona eso qisélébua niqon zévbarę bi oyuonua vbę ema.⁴³Ekhéan ireva, egua sioqisélébua alewui shiqvba egbę re bi ale wui la agbon evbę li wi kpékumi re.⁴⁴O lóikhéu lo dëten oludö le gbona. Ama olókhéu lo ludö dëtinien gbuon kua.⁴⁵Ekhé le lo qhen logua bi Pharisës kę re nón, nian en khian nuqon guemi kha.⁴⁶Eho le wuin ofen so okuqyo ə wuan qhiqsi eleria epen khö qhen niqon.

22

¹Jeſu gbo gwuę khain vbi itan, orę ian.²Olep egwua suhiméihimi obi khi oba lo mama iwosęn siqvio.³Orę shio ovien soi han lóde echia agbę varę vbę li iwusęn, ama emama varę.⁴Olo oba gbo shi viqvię soqreian, takha yian la echie, ewę, I vhiębasewuan. I gbi malu bi agbę bi emiérémęn kha. Vba re vbi iwosęn.⁵Ama e ei anion bi eze rale, orę isi obia soi oniq ęsi eki soi.⁶Imon wuię eliviovię, noyaien bi egbian olo oba ozę biókhwuén bi ozę shi soja shio.⁷Lévbę, lian le gbeleria bi shian vbiarö vbolęvbö.⁸Ekhéan okę ivbiqvię soi, ohwosęn o kha, ama elä anvarę ede wui era.⁹Qhiqso na vba lo dö vbę kęn qęe, vba le echumumięn va re ubo li iwusęn khę nueremen kha.¹⁰Eliviovie ze lóde vbo nian le ze echie omumem khe le humon bi ilę humon. oh wusęn ze vun so eę vbę lia echie.¹¹Ama, ekhé lobę kę re vbarę le be lire wę, o ze mioria li khö wę ukpòn si wosęn.¹²O lobę kę re olo mohę ebo shian orę, bi oqwę ukpòn si wosęn. Ama, o lomohę meti gwiemiso.

¹³Ekéan, o lobę kę ze ivbiqdövbo le gba lomohę abo bi ikpa efio frékensən ebi evi bi ianmakon ri.¹⁴O hiosi elebun niaechię ama ekpechię niazę.¹⁵Ekhéan elee khénołokorö nian ze lóde nian ze mama obian le win Jeſu vbetasöi.¹⁶Ekhéan eke ze shiu ukę sian yię bi ekhéin Hérodians. eke zéi Jeſu, “okhami, maen khö lo ta u bi wakha ukpöde soisélébua. okanę ikhé magbön o o bi ukha rekha sonakę da bi sonakę vbagbö.¹⁷Ema takhama, o dia le ya ze khuhumi shi caesar da bi obia”.¹⁸Ama Jeſu epen edun lobę sian ozę, ebi vba damę mę vbę, vba vba acabakebę?¹⁹Vba ro leghoan khamę, ekéan, eze wuqo le ghona.²⁰Jeſu zejan, odudu bi even se likhena? eze o “Caesar’s” ekhéan Jeſu zejan, enian wuni Caesär, emi lo chian caesar bi qisélébua emo tięn si qisélébua”²¹Ekhéan eke honi, ogbian unu. ekhéan eze sōqobę eze rale²²Olkopđeán, ekhéin Saducees, lita kha mi ashioparę eze buqre ezemia.²³Olokhami, Mōses tai, khö mohę kha u, khö moi ivbi, imion le ruq oha lo re vbiusbia nai.²⁴Amo unioñ ihiqon. olo kpaq ruę u khö moqmo, ozę zo ha qbo lo miq²⁵Qlozę va ogbę vbiyię, oyiq olo zeja, iyiq niyanu səvbö zihion²⁶Akę vbuqo rare olókposo ze u²⁷Enian, vbi ashioparę, qho lo le tian vbei imion ihiqonan qhiqsi niaerę mën ni yan ruę²⁸Ama Jeſu anian bi ozę vba fiqdon, qhiqsi vba en ebelofa da bi itoq so iselébua²⁹Erimidi vba ashioparę, nian kha wusęn da ariawosęn, etini, nia ubiki angels vbu ukhumięmi.³⁰Ama, re yi ashioparę se elęu, vba sekoi ematakhavba re shioqisélébua, khi.³¹Yiøn khö qisélébua se Abraham, qisélébua sa Isaac bi qisélébua si Jacob?

qisélébua qivboqisélébua se le u ama isę le rivbö.³²Ekhéan, eloqoqo kę hon a, ogbianunu ikhikhaemı soi³³Ama ekhé li Pharésę kęrehon khi Jeſu və ekhéien Saducees unu, mazę sikoko³⁴Otuókpavbian, oqenuhi, ozemıagħeta, odamagwę³⁵Qkhemem, oqiolukhi lo gba le vbuhi?³⁶Jeſu zéo, “Humenken ołomai qisélébua vbu udu se erekmen vbę kęn eti se remen bi vbekeñ okho se erekmen³⁷Ona ikhi uhi logbale bi uhi lokpaq³⁸Bi uhi lozę va lina “Humen ken ołozevbasee re yi egbesee.

³⁹Rę shian vbę eja na yiu uhi erekmen diagbęan bi ekhéayiukö⁴⁰Enian, ekhé lekenci Pharisę nia serę sikoko, Jeſu zemianęta⁴¹Oręan, emivba oqi vbi Kristi? qvbiolou?⁴²ezeq, qvbi Davidi.⁴³Jeſu ze ian, ebokeju, khi Davidi vbę kęti oqeo, ołomamen.⁴⁴Ołomamen re o ołoman, oqto vbo bōdion nuq opkəsəv birkhiansę tian erekpętę se.⁴⁵qisélébua vbu udu se erekmen vbę kęn eti se remen bi vbekeñ okho se erekmen⁴⁶Ashiokparę, qho lo le tian vbei imion ihiqonan qhiqsi niaerę mën ni yan ruę⁴⁷Ama Jeſu anian bi ozę vba fiqdon, qhiqsi vba en ebelofa da bi itoq so iselébua

23

¹Eghé ain Jeſu ghwi Iyemin khai obotu bi ivviq dogho.²O re, “Ekhéin ivbiębę bi ekhéin ofuan otoi vbi agaa si Mōses.³Emi aghę gwę kha għegħbi lu u, u q. Amaa e ri eġbi oia au sian, Irēmidi yan ti ħa amaa e kha re qvbwö.⁴E, yan dwin ihua la kha mętin nwun, e wuin qı hei agbon. Amaa yan legbian kha re ho le wuin.⁵Yan vbi auu sian erekmen li agbon re mi ain. Irēmidi yan wuin ikhumi sian għaa, eġbo wuin efen si ukpòn sian għaa.⁶E humi ekein ebo sikpen ċesi oba vbi qsię bi ebi ęqeje o qto vbi ekein eṣ-żeusie⁷bi oruq leşen vbi ekein ekin, la ya re echix yan ‘olę ri emi kha mai’.⁸Amaa e zi yan echix ‘olę ri emi kha’, Irēmidi ołori ēni kha əkpa yun mōgen, bi imion vba.⁹E echix oria qso Era vbi oto agbon na, Irēmidi era əkpa u mōgen, əkhumieimi o ri.¹⁰E għo zi oria eħċha ‘ori ġemika’, Irēmidi ołori-ġġi kħaa əkpa u mōgen, likhi Kristi.¹¹Amaa olo għbalę vbi usę vba yon olę chiex qvię.¹²Olo da wuin eġbōi khuaie alę diex qire, bi olo da dei eġbōriet a le wuqon khuaie.

¹³Amaa ikuhxo iħi se, scribex bi Pharisës, eli yan le an yę an! U kħu. Ukpöde si eghoqba ze agbon ləi mati orę Irēmidi u orę, u gbę ho li agbon le ho le orę re orę.¹⁴Ikuhxo iħi isę, scribex bi Pharisës, eli yan yę an yę an! Irēmidi u ria Ighwxi se oron kua, eghen ain vba li eromon lə rerej. U le miex eę si Ikuhxo lə għbalę.¹⁵Ikuhxo o iħi isę, Scribex bi Pharisës, eli yan yę an yę an! Irēmidi u shan vbi oto bi əkun lurę dəli eęq si qtwi əkpa, oġbę vbi eghex lə re chiex əkpa,¹⁶Ikuhxo iħi Isę, wewx li iruq si agbon, wewx lu ei kħi, o lə da ri orse ki eor, qı vbi emi qso. Amaa oloda ri eumi lə ri vbi ekein orse ki eor, eor si oli oria o le diex yen vbi oto.¹⁷We wę li olo ruru lə ruin eę! Iyor lə għa lę, oħi eumi dabu oli orse lə wuin oli eunmi fuain¹⁸Bi, olo għex ri erekpę ki eor, qı vbi emi qso. Amaa olo ri qħan lə ri vbi əkħum. Ki eor, eor soi dipn nyen vbi qto.¹⁹Vba vba agbon le ruin eę! Iyi olo għbalę, qı qħan dabu oli erekpę lə zę qħan lə zoi fuan.²⁰Eghé ain, olę ri erekpę ki eor, eor lə koi, eor si emi erekmen lə ri vbi əkħum si oli erekpę.²¹O lə ri orse ki eor, ori olo ye vbi ekein oqri bi eor,²²Bi olo ri əkħumieimi ki eor, eghix əħħi si qisélébua bi olo oto vbo yi qid re ki eor.²³Ikuhxo iħi isę, Scribex bi Pharisę, eli yan yę an yę an! Irēmidi vba ri eo khwi emoi dęq vbo, amaa u zi ħa tħalli għbalę si uhi qħo-ataa bi ituqken bi Ajduwan. Amaa e mo yę vbo lu uu iħi qain oqri vbi u le zi emi lə koreq əħħo.²⁴Olo khauan lə run eęq. We lu kpi igofia amma wa dai iķetiket qo.²⁵Ikuhxo o

ikhi isə, scribes bi pharisəesi, eli yan ye an ye an! Irəmidi u kali uokho si ukokö bi tasa ar, amaa vbi ekəin sian ɔvbian vbi ihiən qo bi emi ləbə si qhianmegbə. ²⁶Wewə li Pharisə! Sə kali ekəin si oli ukokö bi tasaa, li qe soi gbo rə fuan. ²⁷Ikhueqo ikhi isə, scribes bi pharisəes, eli yan ye an ye an! Irəmidi vba u bikhi okpiqbər Lojə lə fuan la kpə ya, lə humi əşen vbi qəə. amaa vbi ekəon ər voin vbi igwa si eli yan ui bi emi ləi fuan. ²⁸Vbi qbo okpa, vba gbo u vbi əqə bikhi eli yan miən əhən vbi əqə si agbən, Amaa vbi ekəin udun sə yin əkəor bi a yəan ye an ri. ²⁹Ikhueqo ikhi isə, scribes bi pharisəes, eli yan ye an ye an! irəmidi vba zi ɔvwa li əgbən si əhən əgbə wuin humi əşen ikhi əgbən si olomieħun. ³⁰U rə, ‘aar ga ze ma pai elədə si Eramai għu, mai kha dəbajyan gbi ubi si əqən. ³¹Enia vba fiorsé yi egbə vba kħi vba vba ikhi ivbai eli yan gbi əqən. ³²U gbo voi Emi a rə ma li era vba. ³³Vba li əyən, wə wə li ukpian si əyən ləbə, E bu lei fan fia vbi ighaqżon si əimarain? ³⁴Enia, eghu, I le yə yiə əhən bi Imħeq le moi əwain bi scribes. Esqo vbi ekəin yan u lə zə għe lu le gbo kaien yen vbi. agħbelebu; esqo vba lə ri ukpasan għe vbi ekəin orsē vba bi vba lə għo khwoidi əqə rə zə vbi əwoi rə di əwoi. ³⁵Esoi ikhi uhumin sə yin errei Erəmien li vba għeji lə hən vbi ətqo agbən na, rə zə vbi Erəi si Abel, yi isi. ³⁶Zechariah ɔvbiri Barachiah, li vba għeji vbi əħumi ikppep. ³⁷Fuan la kpə ya, lə humi əşen vbi qəə. amaa vbi ekəon ər voin vbi igwa si eli yan ui bi emi ləi fuan. ³⁸Vbi qbo okpa, vba għażiex lə ri ukpasan għe vbi ekəin orsē vba bi vba lə għo khwoidi əqə rə zə. ³⁹Vbi əwoi rə di əwqagħbelebu; esqo vba lə ri ukpasan għe vbi ekəin orsē vba bi vba lə għo

24

¹Jesu shovbi Ekəin ərsə sian rə ər shian isə, Ivbiqdogħo soi yan zei khai vbi Ekəin oli ərsə. ²Amaa, ə anyian kħi, “vba ri əq vba min eli emina Erəmien? Ataa ya ze gwi iyemmin kha vba, udq əkpa kla korey vbi humi si udq ɔvbwe la kha dəlqi əq kpi ətqo”. ³Eboi ətqo vbi okichumi si əkəor li għo, ivbiqdogħo soi lə zə gi yon əkpa zə E zə rə o, gwex kha mai Eghex li eli iluna lə rə ruan? əməq lə chiex aqən si ivbarə se bi Irəsə si Agbən na?” ⁴Jesu anyian e, “fun eġberø lə ria lə min ə shin əshan si əqdə, ⁵Irəmidi eli buin eli vbarə vni ukpoħiżor si ēn mən. E lə ta, ‘mémenti ikħi Kristi’, E yi eli yan buin ɔvbwi ukpədə si əqdə. ⁶U lə hin əməq iħkuħenħo bi iyimin si iħkuħenħo, għe mięn kħi udun sə əqi għeġġ, Irəmidi eli emina lə ruan; Ama ukpədə si irəsə sej̊ sej̊. ⁷Irəmidi Əvbəi lə shorġ de vein əvbəi, egħwai əħba de vein egħwai əħba. A lə min əħamin la kha ze min Ebai ə bi Emi əd qedan vbi Əvbə lə buin. ⁸Amaa eli emi əremien na ibqer si ətqo si əebuian o. ⁹Eghexain eli wuin ə li iyiġa eli għo għe vba u. Əvbə əremien kha humi kien ukpiqħiżon si ēn mən. ¹⁰Eghexain Əlebuin lə də, ə għo ri əgħbi sian də bəi ə kha għo humi əkən eġbiyan. ¹¹Ekkien əomi əq si əħen lə shorġ lə ria agħo shin əshan si əqdə. ¹²Irəmidi əkəor lə bun ɔvbər, iħumi kien si eli buin lə forfqa. ¹³Amaa o lə zien eġbə se vbi irəsə lə fan. ¹⁴Oli Əwewi se ħeġi əħba na a lə wewi əqi vbi əvbəi əremien si ətqo agħo na lə rə chiex iwxor se ətqo agħo əremien. Eghexain yin irəsə lə vbarə. ¹⁵Eghexain, u kha min Aghħua si iħkuħeo, li dawil li əqən tai, eghex lə rə da musan vbi əħba fuāian”. ¹⁶Zi eli yan ri vbi ətqo si Judea la fia yi əkħumi si əkəor, ¹⁷Qlo ri vbi Əkħumi si qar soi əi di ətqo Lé wuin əmi əšan vbi qə si ighu soi. ¹⁸Ai għo zi qlo ri vbi imxu chi zə vbi imxu vbarə lə wuin ikpun soi. ¹⁹Amaa iħkuħeo o rə yi eli yan kwieq əmōr vbwli oli eħġe! ²⁰Li ərəmō lə əshan se lei de əqbwi eħġe si uin da ede si orsə. ²¹Irəmidi a lə mi omiame lo għbai, lai se mięn zobu li edagħon na rə bə se vbi enia, lai kha degħe chet min qlaboi. ²²Ochieħeqha a hin oli eħġe aar, ai mi əħamin eġbə lə lə fan. Amaa vbi əħħiżor si eli a zei, eli ukpədə ain lə hian aar.

²³Eghex ain orja kha give kha, eghiv, oli Kristi ikħi qna dabi, ‘oli Kristi ə ri vbi əvbə’ ei moi hox. ²⁴Irəmidi Kristi si əħen bi əqən si əħen lə vbarə lə lə ri aqən bi əyinuan lə rə yi agħo ɔvbwi ukpədə si əqdə, aar ghazex lə meti, ə lə ho lə għo deli əq si eli zei. ²⁵E għu, e għwex kha vbi Eħġe. ²⁶Eħħeain, E kha gwex kha, ‘egħu, ə ri vbi ekəin ətqo aisi’, ə yi ətqor aisi. Dabi ‘egħwex, ə ri vbi ekəin əkqor’, ei moi ħorn. ²⁷Irəmidi ġebi urukpa əi vbwaiżżeż vbi ġebi əvlon əz-ze vbwaiżżeż vbi əvlon əz-ze vbi əvlon əz-ze də, iyoż yin ivbarə si əqbiri əħseebha lə chian. ²⁸Ebi əyami lə ui ri, ai yin ughlu lə si koko. ²⁹Amma ejeże li oli əħmien məsi əd qed ān əvlon lə biar, ukin kha ri unukpa soi rūn, lə zə vbi əkħumi dər, bi ġiet si əkhwimi ēmī lə ar għeġġ. ³⁰Eghexain aqən si ɔvbi əħseebha lə dianr vbi əkħumi, Ekkien ukpian si ətqo agħo na lə viex. Eħġi mi ɔvbi əħseebha vbadex vbi əkħumi bi ġiet bi əkħai lə għbi. ³¹O lə ri iħkwie si ife ħeġi Angeli soi, lə rə hani ġela zoj rə zə vbi abor eli si ətqo agħo vbarə, rə zə vbi qbo əkpa si əkħumi yi qbo ɔvbwe. ³²Maami uen ləs-sen vbi qbo si əoran lə dagan. U kha għe mięn kħi iġwabco soi għe di ogħo qbo soi eħġi kħi əwuan əz-debbex rə. ³³Iyoż għo kħi, ukħa mi ēmī əremien na, wewi għe īġen kħi ivbarə soi k-eż-żebha, ə ri vbi unu khuđed. ³⁴Atta I rə għu kha, ukpian na kha ra rə ər q-chiexnegħe eli emina ruan lə.

³⁵Okħumi ēmīn bi ətqo agħo lə ra rə, amaa ġiet si unu mə kha rare. ³⁶Amaa rə yi oli ukpədə ain bi eħġe ain orja əħħiżor lə, Angeli si əkhwimi ēmī rəi għo ċen, dabi ɔvbi əħseebha, Amaa ħa əkpa yon ċen. ³⁷Zen labi eħġe si Nħażżeq chiex, iyoż yin ivba si ɔvbi əħseebha lə chiex. ³⁸Irəmidi vbi oli eħġe ain əkķepsej yan di əyona bi ġebi, yan rui ikpo soi għo rə li agħo rūn rə se vbi ede li Nħażżeq rə ɔvbi ekəin əkķor, ³⁹Yan ġiet ēmī əsəqo əħġi eħġe li vbarə lə huin ain ral-ley. Iyoż yin ivbarə si ɔvbi əħseebha lə chian. ⁴⁰Eħħeain yin Imħeq vba lə yə vbi ekəin Im-ħaġ-Asal, a zi əkpa qbo. ⁴¹Ikpo so əvba lə ar li ēmī vbi ġebi az-żebha, li ēmī-ħaġ-Asal huin əkķor, a zi əkpa qbo. ⁴²Eħħeain kħei eġbə, Irəmidi u ein ede li olomien lə vbarə. ⁴³Ama ġiet qna, kħi əlo moi ighu kha ġiet ēħġe si ason li əqi lə rə vbarə, ə lə huin eġbə ɔvbi iħħekk li əħġi soi ətqo. ⁴⁴Eħħeain huin eġbə, Irəmidi ɔvbi əħseebha lə vbarə vbi akokk lui umin eġbə qor. ⁴⁵Oli kħi ɔvbiqdogħo lə moqin əwain li olomien huin ɔvbi iħħekk li əħġi eħġe, soi lə. ⁴⁶Qħunmomek ikħi isi oli ɔvbiqdogħo aqin li olomien lə qiegħi kħi əħġi eħġe, soi t-o. ⁴⁷Ataa irē għwex kha kħi olomien lə qiegħi eħġe, soi t-o. ⁴⁸Amaa ɔvbiqdogħo ləb kħa ta vbi ekəin udun soi, ‘olomien mə ək-ke tə’. ⁴⁹O bə əħġi ɔvbiqdogħo la bōi, ə kpa idu əyona. ⁵⁰Eħħeain olomien oli ɔvbiqdogħo aqin lə vbarə vbi ede lə qiegħi kħi əħġi eħġe, soi lə. ⁵¹Olomien lə hiain fia kékker ər-riew, ər-riew soi chiex isi ekəin eli yan ye an ye an, ġebi al-ħa zə mi ħevi bi Akon I amēj.

25

¹Olięsuq ɔkhumiemi iju uh bi ikposo təbə lai yiemi ni lə wun urukpa si yiam əlep qhi əoden ze- ²Ihiq və mən əwuqin, ihiq nə chia əlugazu ³Ezla li ihian lai yami ni ni ninurə mun urukpə si yiam miən, yiəm səvbjəubiə məkə ⁴Amo, egbə li zə wuaui iyien niq lai iyiem emi ni rə wum urukpə si yiam moen, yan ukqə seubi ba vbu urukpa si yiau ⁵Enisi bə ədən kə rə til, əmələ o suu yiam, yiam chia ⁶Ama vdoməhun afirun vba anusi ədəni! Də əq rə vba qı za. ⁷Eghear elə yiomni ni ərə shə rə əkwaurukpa si yiəm ⁸Olusazu ;ərivbə gviyomkiia lep wulimi və səvbi moi irukpa mai əfuwudə. ⁹Ama izəwunuam ayə yem ərei, lə karə səimai, vəbə lə də vəbəbazə shiən. ¹⁰Bi yiam shəm, yiam lədar sələr vəmə əlep muməgbə rə khaim yiə vhi iklə səmə əsla. A za fiq li ukhuqədə. ¹¹Oki tu əloqə hiən emi ni ihian niq varə. Əna, əhimənawə, ələmənəm, klu yiə a imə.

¹²Amo qam yan ain, Ataitakla. Iyiən vba, iyiən esua. ¹³Rə'əno vətə əliqə uwuən əlkad bi əlakalə. ¹⁴Oluri o uh bi əghə lə məhə lə lədə vəbəvə əubie. Q'əchi iviən əqi. Əwuai əniən ənə meənia. ¹⁵Qri emi ihiən ləkə. Əni eva ;pəvbə. Q'əgbə ri əkeə loivbiə ədədə mien evmi ssi rə thi əbi yiam s'e. ələməhə ə'kezə shə ibəhe. ¹⁶Ələmən iyiən ətən ashəm elevəm bia, ə'chia mi iyiən əvbiə. ¹⁷Ilyo gəbə o. inivien əna risəi bia ə'chia mi eka ¹⁸Amo ələmən ləmə ən Əkpə ənələ əsualəvbətə, o wun əghə sə ələmən iyiən həc. ¹⁹Qk tii əşən ələmənəsə əlevən na varə kha lə əq ləqəba. ²⁰Ələmən wimia iyiən ə'chia wui iyiən əvbiə va rə ərei ələmənəmən emi iyiən yiu rə'məi əgwəi I chiə mi I yiən əvbiə ²¹Ələmən iyiən rəqə. Uwuən uh. Uhumiən, əhvien lessən u'chiam u, mcn aduəluam əvbiə mi kənə Ilə ne əmi ləbən ə'wü vəbəbə, əvbeəkən əchoi si ələmənə. ²²Ələmən ləmən emi eva varə əre, ələməmiməhə, emi əqo yiu rəmən. Əgwəi I chiə əniən əwa əvbiə. ²³ələmərə rə, uh inuən uh, uhumiən əvian lə'məi aduduan! Əhə məiaduduam vəbəm kərə ilə rə əvbi emi ləban. Ova əzəhom əhə si ələmənə. ²⁴Əhəənə ələmən lə'mən emi əkpeə və rə ərei, ələməinən, I yiən əmək kəpəkəpə shə yiu cguim. Uwa liə vəbəbuizə kə wuzu hanən vəbəbə wua kwuə. ²⁵Ona yhin yia əch iřə shə rəqələ wuva həp vəbə kən ətəi Ədwəi vəbən əmən əhəin isə. ²⁶Amo ələmən anyən o' əroqəi wuə əviə ləbə bi əhə, uhuzuan khi yiə liq vəbə zə, kəq, yia əbə hamən vəbə bi wua kwuə. ²⁷Əluə sə'na yiu kwa rə wun ələhə mən li ibana ki bi kurə va rə na əch kla chiə əq vəbə emi limo'ən. ²⁸Qhi səna vba miən emi li wun nai uba wumi lə ləmən emi igbə. ²⁹Qhia ələmənə. Lun. Lə əkə məi bun lessən, Ama ələməmati mə'osə kə eməslərə mənən ³⁰Fio ələmən lədəwun emi əsən na əjə vəbəkan asən bii, əhi əyia bianiməkəi ri. ³¹Əgbə lə əvbiəməhə varə bi əkhai soi bi əkein əwəqəli soi ələqəhə olə ətəi vbi əkpetətəkəi soi ³²I saq soi alə si əhuməubə erə mən kəkə olə hənnəqəbən əsə yie fəkə, əbi ələkəwəməni, əhənə agbə shə vba əiwənə rə. ³³Ələmənə ələbə yie əkədən amo əgwənə yion əlep yin əbə'səbə. ³⁴Əhəən əba ləkə əniən kwa əlep rəvəba əbəduən "varə wuə wuə li ara mun ri iyanba ni vba lə ukwu la shən kə vba vbi gəbnərə sə` lagbən na. ³⁵Əhuə əhanum əbəmən yri əbaq mən əch. Əhanumən ələinəm əri anmən yin mən əqən I chia əre uh wun mən yio vbi iowə. ³⁶Da ibazu urukaun vəbə mən lərə tə mən u gəbə əq wuə məvəf lərə-hiə vbi ələmən umi anan shən. ³⁷Əshəən əlep əwəm əlep am yio, "Ələmə'uam. Iyi əgbəli mai rə mi ann k'əhəmmi ənəsətə mai rə'rə baqə na'a? da əhanimən əgbə e mai ra nian nati? ³⁸Iyi əgbə wirə əhiən əre mai wun ən əvbiə kən wuə? Da lurəbaum mai khukafun ə'wü vəbəshə? ³⁹Iyi əghə məi rə miən ətəqə da vəbəkən əhən li məi kənə' miəmə'ən. ⁴⁰Əhəaim, əba kə yio yin əim fə itaka vba, Əmi lu uh liqəkə vəbə lə kinə lə vəl limisə mən na. mən mən uwəi mi. ⁴¹Əhəaim ələ kərə tə klə əlep ri əbə'səbə, vba shə mən vəbau rə əla fiunu mi, əvbeəkəni asvan la hən whə əsu bi ansəli əsən ⁴²əhə əhanim əbə I mən, ama udə gəbə ribaq əmən, əhanimən shə I mən, uramun əmən əqən ⁴³I shian əqə, ama uh amu rəa imən ibaam, ama uh rukauri əmən, ətəi mən, iyi əhi əhəhim, u gəbə ə awə mən. ⁴⁴Əhəaim, yiə la an yin yan, ələməyən iyi əhə mən k'chanam əghədə də ələmənidehi ə chia ə're da lura baan, bi ətəi mən bi əsiət lərə ni əhən li khi mai zə əhəə? ⁴⁵Əshənə ələ an yin yian, "Ata yio tə kta yami ənu lukuəmati uh li ələ kwə li vəbə na, udighə vəbə ,pm. ⁴⁶Əna yin lə əqin lə misi risə nuwa əlep fuqəmi lə yie agbən lessən lə I nisi rə sə.

26

Əhəaim, li əsəu khə rə fəi əleətə ma vəbəbə. Əgərəkəi vəbə əfəhə sə. ²Vba əka ikpədə əva khə rərə əlkəpə sa əhəvərə varə. Alə wəni əvbiəməshə əfənə bəi suu ləin vəbəbən". ³Ələqə əichən bi idiom yian bə səkəkə vəbəguə sə ədən əhən, ləi chiə əvəfələ ⁴Fəmanə əbəi bə dəwəməni əsə uzəvə' yien əbəi ⁵yian tai vəbə əhə əkfə u lagbən ələkəhə-nə. "əvbiə əkəfə, ələqə ələdəmə vəbəsə. ⁶Sagbən" Ənə bi əsə rəvəbi ələthən vəbəgəyə su suwəqim ləkəmətən. ⁷Əbəi rəqəbə əin vəbə təbə, əkəpə əvəpə əfəqəbə. Lə ivuın akə lituni rə myən əwəqəbəwən, ⁸Arurə liuədəgəhə əson seminən yion ze biqəkən yion rə, "Əmukə fuqəni ni? ⁹Alə mata shəqəugbəhə'ən lai wən lə əlep əsənə" Ama, Ijesu lə'ən əqən, "Ənisə ku varə ələkəpə ələvəpə sə na' əhə əvbi əghəgəbən reji mən. ¹⁰Vba mi əhəsən əhə əghə ərəmənə. Ana uhtkuwu mian əghə ərəmən. ¹¹Lə ivuın akə lituni rə myən əwəqəbəwən, arurə liuədəgəhə əson seminən yion zə biqəkən yu. ¹²Əhə əghə lərə cludən əgbə na əimən vəbəbə, əroq vəbəmən ¹³Ata irətəna kwa'a vba. Əbaqəhəza wwuə ləta lessən na vəbətəi aqən ərəmənə. Əhə yio əbə tiqə. Kəpənə na wuzi' vbu ərə əsəi". ¹⁴Oeghe əpəfə vəbə li əghəvəna, lai əchəqə ə liaq'as Iscariot. Əliəghəiçən ze. ¹⁵otai. "Əmi vba lərə mən lərə wioimə shi ka?". Ələkə əsisli əgəbən wun əmən ¹⁶Rə shi ələqə əre əhə əbələi wən nia. ¹⁷Ənə əkəpədə ləkəpə əbəkəpə si əmə ləi əroqim ə'vbiədəgəhə huidəsə rə əroqə. "Əuhəsi Mai zə k'ukia s'əkəra? ¹⁸itai "vba mi yie ejkələn vəbə rə, əyəməhə vəbə ta khə, ələkəhətəi," Əghəmən sei, əwəsəpə iləzə kuwəpə bi əvbiədəgəhə mən" ¹⁹İvbiədəgəhə əsə rəi uhi əbi əsə təi kha yion. Ələ əhə əbə si əkəpə. ²⁰Lə əivəsən, rə'rə ədəba əvbiədəgəhə əsə eti yion rə' əbə'a. ²¹Əbi yian əbaqə, əre təhə "Atə təkəharə vba k'okpa vəbusiə vba lərə. Mən da". ²²yion əhə əkəpə əkəpə əmən ətəi, "Iyi əqə kə vəbəmən, ələmənau". ²³Q're au yien, "Ələkəpə vəbəpan na rə'khan mən, yion k'ona lə'lə' rə'mən də. ²⁴Əvbiəməhə lərə lə, zə li bai vən rə'khan Ama, ikuhəq rə'shə ələməhə lə'lə' rə'vəbəməhə də de! Əkha əhə humən, k'əməhə lə yio khai vəbəi" ²⁵Hudasi lə lə rəidə ə're, "Əmə ə'ələkəhəvən?" ə're ta khai, udəbə' təi lə". ²⁶Əbi yion əbaqə, əsəu wun əkəpə rə'yanba əvbi', əsan əva. Ə're li əvbiədəgəhə əre, "ərəkəhənə, ə'hən nia ərei yian, "vba əni vba ərəmən. ²⁷Əhə, ə'nai k'ərəmən si ataməsi, la əhə əkəpə əbəkəpə ləbən vəbə iřəhəmən s'əkəpə" ²⁸Ama, itəna kha'a ikha əhiəzəhə

kperen na o'n, le alukpede an, li le ehié deloi o'un ²⁹vbgbon debae vbeguaqba s'eramen"vbø ta khøi, Oløkhøi toi,"Eghemén sei.³⁰Nia re swiøø, yiø diaure lødø vbi økø s'ølivøs. ³¹Eghéain ijesu ta khai yian, "vbalø lalo'khuasaso'n na øhiø mën, øhiø avion." Ilø fi øløgbø øwuan ani agbo øremén legwia. ³²Ama ipita orei, "yian øremén kha re deløkhua vbø yioøe' ikha degbø døfia".³³Ijesu ta khai "Atai khai, ola so'na. kókpa khuerøi ulø sin mën isø'øeø. ³⁴Ipita ta khai "Ikha lere uhwuhu ikha de gbe sinn øh", ivbiødøshø lèkø'rø gbo ti yios. ³⁵"Enisø ku varø kókpoøi lóvøpa so'na' øhiø øvbi øghøgbøni rejii mën. ³⁶Oleshe jesu re'khai yian yiø baø ehiø I Gøthsemønø øzø takhai ivbiødøghø soi." Ota vbain ilø yiø vbø liliø romøn"³⁷øø figbø wuin ipita bi ivbi Zøbedøø eva røkhan egøø, øzø kókpuðun bi aigue. ³⁸Eghéan ota kha yian, "Etin mën ogbaiguø, re'fiëimni. muzan vban vba kpa mën kaøah".³⁹O shen thi saøø, o'de vbøøø, Olieromøn ørøi "Era mën økha mati deøvboø, zo lukøøø na raa mën re. Ama, øvbaøø mën. Ama øbui høøi"⁴⁰O ehiø bui ivbiødøghø soi re oghazø yian mënhen, otakha ipita "Eah, uh se' mati kpamen kaøø, vbi egøø ghe økpa na?" Køøah uh yia lieromøn leule defio vbadamagøø. Atata etin re høøi, ama, o'øø øhiømøgøø".⁴²Oeøie rale ugøø lo zø vba le lieromøn. Ovei "Era mën, akha għażżeø kø'ha dø ovboø s'økpa iyøø ziaøøø se' deøvboø".⁴³O ehiø varø ø'ghiø yian z ekøø mħa ikpøø si yian kókøø. ⁴⁴O ehiø gbo si yian, o'ra le olø ehiø lieromøn vgbølozi eøah, ogbø teta lókpaø ta,⁴⁵Eghéan jesu kere bui ivbiødøghø soiøre øre yian, "vba seøħe mħenħen vba Føtin ah? Køøah, olø għe se'i, øvbi ømøħe, a shøøn li qlo'kø' dø⁴⁶vba shøøø, lai yia shan køøah. Elo remen dø vadeø".⁴⁷Eboø s'ø għei għwi yain, judas, økpa vbi għeva. Varø qbotu re'khain varø, lżeż-vbøø qoħjan be' idiom varø. E wua ø'gan bi īghain⁴⁸Enia ølomøħe, vba wun'in".⁴⁹Agala ø'rø bui jesu re orei, "iruħej, øløkhauan" øzø kissi soi.⁵⁰Jesu røøi, "omo, wuø muvar le uh "Eghéan, evarø kwuabø wuin jesu. Wan mōøn totqi.⁵¹Køøah, økpa vbelø re'khain jesu yiøen en qbo'a yion ø'gan soi øhiøn qviøen si øħen wun.⁵²Opia øvbiøø ba wun, on øhiø, enia għe wun opia, opia ele shan ralø.⁵³uh eħeġ għe k'ikøø mati e'ħi øramen'løi re thi angeli egħben odiegħibgħe ődigħbeva?⁵⁴Ama, eħi ema viøn vbøtøi lej se', qain vbø ema le mięn.⁵⁵Vbø leghan Jesu takha eloħbotu "vba kē dəħanø bi őlagada bi īghain li vba re wun mën bi oyi? Ededø I oħqi ya remikha vbeķen øse, vgbø khumen wun.⁵⁶Ama ħena øremen sunu li emi li eħken ihen vin re mō awun se "Yin ivbiødøghø øremen ze siø e ralø.⁵⁷Ele wun qi wun lōdø wun lōdø vbi Caiaphas li ojøø qħen, Ebi eliyan għubi bi ődiøn ze sikoko⁵⁸Ama pēter ze vbo durerø rēkhain yi qa seżon si ojøø qħen o yiķen le dəħbi eniyian khē l-oħri mi emø le ruan.⁵⁹Enia ojøø qħen bi eħken egħwai soi øħo eħen leħe wun qivbuhumi liyain rę għo v⁶⁰Yain miøn øsø-øsø, orø chian ifiøħen le bun vbarø. Ama etu eva chiex vbarø.⁶¹Għo tai "Olø mħoħena tai, "il-eħġi ria øse soisħelbya għo dəllożżeq vbi kpe' dø aah.⁶²Ojøø qħen shøøø orqi "U mo eayen? Emi khona la ta rēkhain e⁶³Ama Jesu haa. Oli Ojħen re "I kpasø naa re shan vbi Qisħelħebua l-oħra, takha mai si wverwu kħi Kristi, l-ovbqiħisħebua"⁶⁴Ijesu ayen qi, U tai leqgħes, Amaitakha, zevb nia ralø Ulø mi øvbiø mħoħe qot vħobodiq si totqi għo vbarø iħu si ølhum ħeġi "Yin Ojħen ze soukpun soi aa għo tai, ozurø qbø! Emozz li mai kperø hox ifiøħ? Kaeħa, enia, ukę hemm lopø "Emil o?" Yain ayen tai, "O se l-oħra.⁶⁷Yen ze tuħe sen khuøi vbø q-ġib għo rikpiami bi oħro għo. ⁶⁸għo tai, "mi e o imai" wuħe li Kristi. Emi khon an la fi. ⁶⁹Enia pēter oħqi vbo e' si qasəz, Uvbiøvien salékku buo rę għo tai u għo dəħbi jesu vbi Galileę⁷⁰Ama Q sin o vbi sa e o siyain øremen ore "I eħen emi lu a għew⁷¹Eghé le re lōdø vbi ukpödġati, Oħekx qviøen øvbiø miøn għo takha eħla Galileę".⁷²O għo sin o rame' o, "læq olomøħe na"⁷³Okk te kereq olø ya nauzan vbain għo takha pēter Atata økpa vbiyain u chian, Øħiø si ēbti wua bħeta tarę⁷⁴Yon øzø be vbi khuøe bi eżi. "I eħen olomøħe" vbagħalagħala, økpa vię⁷⁵pēter erø ċeta li Jesu takhai. "okpsej økpa vię ulø sin mën Isħaa. Yon ze doq øzø vię.

27

¹Enia ogħbede k-eħġi re, ojøø qħen bi ődiøn si ęlegħbøn mamaï emoi si Jesu yain le għo. ²Yain għbaløi wun yi ogħaqżon li őruansha.³Eghé li Judasi l-oħid k-eħġi re mię aria Ijesu a, o mō ioeħken deluwen ogbø zedek wun Isileva ogħan si ēli Ihen le khuai yian "ogħo e, "I vbo khon q-ħi re iri erø l-oħra l-ħolħu dø wun erøi loi eħen emi qso dø". Ama yain tai "ħi kħi qain re yi mai?"⁵Øzø fi oli isiliva ogħan fi q-ħo qoħiħi vbi q-ġib għo rikpiami bi oħro għo. ⁶Eli Ihen le khuai wun oli isiliva ogħan yain rę qidē øvbi li mai re wun olø minn fi q-ħo azza si eħġi, erimidi iħi si erøi o".⁷Yain għiġi na kugħbe, ele zedek rølo logħo di őtqi li yain le ja ti irre o. ⁸Øħiø sħaqqi az-żej eħġi q-ħo qidē őtqi si erøi re sħaqi q-ġib għo. ⁹Eghéan emolli Ijheremiaħ l-oħra qħen si qisħelħebua tai k-eħġi mħoħna awunse, ore yain wun esemni Isiliva ogħan. Irre li eħken Iraħeli khain q-ħo vbuliumi¹⁰Yain għo chiex roj di őtqi la tin agħbi o re yi ēbti eħbi āħi kha me oħro.¹¹Enai Jesu muzan vbi saq si őrua shan oli govunor mia we, "wuċċewu ki őba si eħken Ijuwisi?" Jesu anyen o "U ti yo".¹²Ama eħġi li ihen le għħu bi ődiøn re suqi őzøn, qid tħalli qso¹³Oħħaqżon re oħi "U hin őzøn øremen la għiġi qwægħi vbeġġbø?"¹⁴Ama o anyin ukpēta økpa. q-żonu si govunor a.¹⁵Enia vbi eħġi si ukpē, reġi uwen si govunor o wun olighain økpa li qbotu zedek dħol.¹⁶Eghé qso yain mō qħixx l-oħra li tħalli q-żonu. ¹⁷Eghé niyain rę sikoq, ḥaqżon re yain "oli vba hoq li wun ivba? Barabbasi dabi Jesu lai eħġi Kristi?"¹⁸O eħen øħiø si őyi eż-żejjen yanre wun Ijesu niy়on¹⁹Eħbi őtqi vbi agħi si lgħaqżon. qħai yuhum qoħi őrqi e wi olomøħe en loi eħen emi qso emi, erimidi, I ő q-żon għo vbi emo si vbeķen evbħoħie li vbeħoħie".²⁰Eħken ihen l-ekħħu bi ődiøn nyinħen ēli qbotu liyain takħi Barabbasi, niyain għo għi Ijesu²¹Oli govunor mia yain "Iyi oħi vba hoq li wun ivba?" yain rę Barabbasi²²Oħħaqżon re yain "ħi il-ħolħu" re iħi li Jesu u la eħġi Kristi. Yain øremen re "Al għo".²³Øzø e "emozz emo u?" ama yain furun dəħanré leßen. "Aigħoħi"²⁴Oħħaqżon kē mię oħi mieti vbi emi qso et-tini la li re għegħi għad-dibbi. ²⁵Agħbi għo rikpiami bi oħro għo rikpiami bi oħro għo. ²⁶Øzø wun Barabbasi niyān. Ama okpaxi Jesu ro, øzø wun niyain għo.²⁷Eli għbalikpu si govunor wun Jesu øvbi eħġu s. iż-żgħo, yain si igħbalikpun øremen koko²⁸Yain bain yan għo wex-ukpūn l-oħra si igħbajn l-oħra. ²⁹Eħi chiex ukperun sojje fi qivbuhumi soi, egħo wun oran qid-żon vbi q-ġib għo.³⁰Yain tuħżeen fiai, yain miex-żon rę għo uħum k-eħġi kien le.³¹Ekk yeqye ői le ɬ-ġu wa' ɬ-ġu. ³²Ebi yain dəħanré e mi őħiø økpa li zedek rølo. ³³Yain vbarø vbi ēbti eħġi Għolgotha li timqø soi kħi őtqi si ughwa si uħum.³⁴Yain ri okpenn nai da, ama lo

rę aai wę, o kę ama qn.³⁵ Niyain rę gboi lę, yain keni ikpun soi rę shan vbitan³⁶ Yain otqi, yain khę³⁷ Vbi humi soi yain wun ikhain si uhi ovbø la koi “onai khi Jésu oba si Ijuwisi”³⁸ Qi eva la gbo gbę ba vbi yön, ɔkpa ri vbobodion bi ɔniqon ri vbi ogobo³⁹ Eli yain rare ɔ khue ɔ yain reghuhumi si yain⁴⁰ Yain rę wuwewue luę ulę ria ɔsę a ubgø shorę vbékę ikpédę eaa, fain ɔsę egbe! Ukhø vbi ovbioselebua, dotoirę vbogbę⁴¹ Iyo elihen gboi yeyę ɔ bi eniyain ovin uhi bi ɔdion, yain rę⁴² O fan enion, Ama u kę mètin fan egbe se. yön khoba si Iraeli zoi dotoi rę vbogbon, eghéan mai lę kę mię hon.⁴³ O duduaan ɔisèlebua, zi ɔisèlebua fanę enia, ɔisèlebua kha lę ama fan ę erimidi ɔtai khi ovbioselebua yin iu.⁴⁴ Qi la gba wun yain ovbi ɔgbən ɔgbø khue ɔ.⁴⁵ Enia akokø lò zi éhan si uduébi kę sę vbi otqi eremén rę zę vbi akokø lòzi isin⁴⁶ Akokø lòzi isin Ijesu fukpurun dęanré, orę “eli eli lama sabasthani?” Itimò soi ‘era mén eramén emu dęluókha kpén me, ni?”⁴⁷ Eghé li ɔsö lę muzan vbain rę hon. Yain rę “o echie elijah”.⁴⁸ Agalagala otuókpø vbi y ain la wun etaikpę, sęyon lę khenkhen ovbø ɔwun ovbi ɔran gbo re nai on⁴⁹ Olę kore rę zi yon ɔkpa ɔbø li mai mi ebi elijah lei vbare lę fain⁵⁰ Ijesu gbo vbié deanré bi ukpurun ozę u.

⁵¹ Kaçøa, ukpun lafi vbi ukhue dę si ɔsę zę sęva zi vbi ɔhumoi rę dotoi, ɔkhumotpi wun reghé bi ido vbayeva⁵² Idi vbuyęa ęle uløi lę rı vbékęn ɔ shorę⁵³ E shovbidi rę eghé li jesu rę shovbidi rę, ovbi ɔvbø lófuan gbo ręgbę kha ęle bun⁵⁴ Eghé li ękhén cęnturióñ bi ęle ya gbo wuoi rę mi ɔbøi wun reghé bi ɔmi lę sunu ɔfén ɔzi wun yain, ę roi “Atata ovbiɔisèlebua khona.⁵⁵ Ikposo lę bun liyain ya rękhain Jesu ze vbi Galilę vbarę lę gbo wuoi, yain zę vbodurę rę woi⁵⁶ Vbusię siyain imari Magdaléné vbi ɔdorérę woi Imari li iyin Jamisi bi Ijønni bi Ijøseffu bi Iyin ivbi Zebedęe.⁵⁷ Eghé li ęwuain rę rę ɔmohę lę fę zę vbi Arimathea, la echio Ijøseffu, ovbiqdoghø si Jesu gbo ɔ⁵⁸ O lę gi oghaezon zę ɔ miai ɔmo egbe si Jesu. oghaezon rę lai wun nai⁵⁹ Ijøseffu ri ukpun lófuan gbaløi⁶⁰ Ozę roi tòn vbindi lögbon lę döbøi tòn vbi ɔhumudø. Yon ɔzi gbuni udø lögħua tēn ukhueđe solidi yen ɔzə ra lę⁶¹ Imari Madgaléné bi Imari niqon rivbain, yain tòn vbi isaq sōbø lözəva si ɔlidi⁶² Edę lözəva lę chięń ędę si lwuęgbe, eli ihen lögħua bi Iphariseęs siegbę kókø bi ogħaezon⁶³ Yain rę “mai ęrę eghé li ɔtę uanę rę rivbagbon ɔ rę mai ikpédę eaa kha rare yön lę gbo shorę⁶⁴ Enia kpase lai rę khę ɔlidi sę vbi kpédę eaa. Soi vbi yo ivbiqdoghø soi lę vbarę duoi wun lę takha agbøn, “o shorę vbusię si ęle ulø atę ę lę lę u enia ɔ lę kę gba lej isi kpaq⁶⁵ Ogħaezon rę yain wun ękhé. Lę khęoi ęlabi ulę mètin se.⁶⁶ Yin yain zę lødę lę ya khę ɔlidi, tēn udø yen gbo wun ękhé ovbø

28 ¹Enia kpuókhø si ędę la vbose, ogħe għedę vbi ukpédę lo kpaq vbi ēken ɔse. Imari Imagħelene bi Imari niqon vbarę le mi di² Eġen ikpegħe otqi lę ghua yei vbo. erimidi angeli ɔkpa zę vbi ɔkhumeimi vbarę, ɔ vbarę lę gbuni udø lę rivbi ɔkhumi shovbore. ɔgbø ɔtqo vbo.³ Ayeġbdeanré soi ɔu bi kħi ikhian, bi ukpun lę fuan lej amé si ikpido⁴ Iri egħe khai soi bi kħi ruin, ukpuni soi bi kò vbuo ɔkhę wun reghé bi ɔfén, ę chięń imohę lę uløi.⁵ Angeli zę takha ęlikpøs, “ekę lófén” erimidi lejen kħi Jesu la għei yön uwo hoq⁶ Qi ye vban, Ama ɔ shorę zelabi ɔmi lę tai. Vba lę kaçøa vbi ēba tin ċbiain ɔ.⁷ Ya tua shan gbo guę kha ivbiqdoghø soi, “o shovbi usiż si ęle vbi rę. ęwuo ɔ shan vbi saq khę vbi Galilę. ɔvbø yun lę zę miqon, iguę kha ę.⁸ Eli kposo tua shovbidi rę bi ɔfén bi eghongħon lögħua, ę la lę takha ivbiqdoghø soi⁹ Eġen Ijesu gi yain zę ɔ gbo “ruę!”. ęlikposo vbarę, wun ikpai soi yain gai¹⁰ Eghéan Ijesu rę yain “ekę lófén” lę takha imiqon me niyain shorę lōđe vbi Galilę. ɔvbø ę lżeż mię me”¹¹ Enia eghé li ilikposo ɔ rę shan, kaçøa ęliyain khę ɔsö ɔi ękien ɔvbø lę takha ihen lęgu ɔmi eremén lę ruain.¹² Eghé li eli ihen lęghua kę rę mi ęlqidion gbo għo lę moi kha yai, ę wun ęħo lę għabli li ękhén igħbalikpun.¹³ O rę yain takha enion, “Ivbiqdoghø si Jesu vbarę ęlason lę dui egħe si Jesu wun ęghé li mai rę mħen.¹⁴ Olém̊oi nai kħi si Igovunor egħe, mai lę suai lójí rę wun ɔkpoķpø sho wuę vbegħbę rę.¹⁵ Eli għbalukpun zę mię yain ęgho yain vbemi la ę yain u. ęle moi na gen shan vbusię si Ijuwisi vbi ęd qed kħele.¹⁶ Ama ivbiqdoghø soi ligħe ɔ o lōđe vbi Galilę ɔkhumoko li Jesu khan yain ye¹⁷ Eghé niyain rę miqon, yain gai. Ama ɔsö mię amà yon ɔ.¹⁸ Ijesu vbarę yian ɔ rę yain, “A wun ase ęremén lę ri vbi ɔkhumeimi bi ɔtqo agħbona im”.¹⁹ Oħioq sħona, ya shan lę ęħin ivbiqdoghø si ɔvbø, samę niyain vbekken ęnyin sę ra bi si ɔmø bisi ęt-tin lófuan.²⁰ Kha yain li yain rę ęfen ɔmi ęremén zę labi kpase na. ęw, I rivbø ba ę ęghé ęremi rę sę vbi rę sę lagħbona”.

Mark

1

³¹ Ona ikhi Igħbare si wewe se biain, lo vbio oiselubua. ²Eba iviżon vbebe si Azaya ovbio Osèlebua. "Ewe, I le yi ayio ukø si Oiselebua kpa o Onia, lole enhukpode na a. Urūn si ria lo khue e vbi ɔtqo aesi enhu kpode si Oiselebua ziżi lu kpodę dia. ⁴Ijoni vare, osamienja vbu ka toaes bi isamę sareħumon bi aoeken deluenisokø sokħoro⁵ ɔvbo eremé si ijudia bi agħbøn ere mien si Ijerusalēmu eva re buqx, oke ze Sameria vbe eda si Ijedani, nla so khø-ɔ sian vbo otqi⁶ Ijoni owie ohian se ikstiket kbi okugba sei ekun, be eesi ika eħo si rua.⁷ O tai, "Ozavbade re khanne, to tolemé ise li le tiyin bata setao ę a.⁸ Iramen Sameria, amo nion le samen ama őle samen iwa vbe tħolħu.⁹ Qruan vbe kħean kħi Jesu sevbi Inazareth vbi Igħali lee vare, bi Jonee sa Samen lijesu vbe eda si Ijordan. ¹⁰Ebi Jesu diarre vbe ekenamen, ozeq ɔkhumemi vuyea bi eti lofan dion egħbe re bikhio ukħuedide.¹¹ Okpuruin zevbio khumiemi, vare Ewę kħi ovbi me, li humekeon lo regħbe wumen.¹² Ekħean oleti ze nion lo ya shean vbo otoaei¹³ Oye vbe enkeo Otoaes vbi ekpede egħbøva. Vbe ken idamaww sesun. Oye vbe bi Ikkokeami, bi angeli re wewe khai.¹⁴ Enia ękhé lakerɛ wuji Jonee ze, Jesu kere vare vbi Igħalilee Oze wewe eta soiselebua.¹⁵ Bi ɔsę tai, Olekhé se, Egħuaoba soiselebua okesere, oekende luwen¹⁶ Eghé lo kerę shian rare vbegħbegħe da si Igħalilee, ɔ ze mi Isimon bi Andrew lo miqon khian għen vbe eken Okpēda, oħio si eniagħbeħen, niyanu.¹⁷ Jesu kezeian vare, il-ħeqbha chian ɔl qlo wewe khagħbon.¹⁸ Ekħean vbagħala eze zemiaregħbeħen Obø nia ze rekħain.¹⁹ Ebijesu kħi shian yisao kere, ɔze mi ijjames ovbi izebede bi iż-żon olomion erivbe ken oko yian eihe emaregħbeħen sain.²⁰ Oze echian, ezerianno bø vbe ken oko bi elienkpaniyan bia niaze rekħan.²¹ Ekħean ekerevare vbi capemaum, bi okpede si Sabbath Jesu ze ovbø ken ɔse

bi oze kha nianmi²²Ogbianu ebi Jesu kha mianmi, erimidi Okha mami, bi kho onia lō moase abi khe lian iviebe.²³Ekhian omohe vbę ekenože lo moeti ebi oze wee dianre,²⁴Qze tai, Emimai wu reyię Jesu, si Nazareth? Uvare lu le wee mao? I en oluu. Ewe kho lofuan so selebua.²⁵Jesu ze suoletiebi ezon, okezeq voounuain dianre ushqbębebere.²⁶Oletiebi zedefivbotoi, bi oze sho vbegbere vbigo,²⁷Ogbunu gbagbonre meunu iyia nian, keze mianegbe tai. Emi khę óna. Ikhani logbonbi itoto. Ogbo kpase letiebi, iyiangbo reovbqi²⁸Arakan soi oye aakhansi Galilee.²⁹Ebezevbęke qse dijanre, yian keze diwesi simon bi Andrew bi James bi Johnee³⁰Enian, oruan iyi simon egbedian vbi iba, akere takhai Jesu vbe moi.³¹Iyio vare, ga obowun shore, oli ba ze shovbe gbere, Okezegan.³²Olewuan, ekhe loin kere deo. Ekeze gwagbon legbe dan shio bi eletiebi rian vbegbe.³³Ęvbo eremę ze sikoko vbu khuęde,³⁴Qze winare lōto egbedan bi ogbo wetilobe, shianvbere bi ovzeletiebi gwuemi ohio se eeoin.³⁵Owindę shiore riri ekheloi sere dayea, oze lode vbebo ukoko leze gbadua³⁶Isimon be enion, yian ze hooi³⁷Ekere gaize, eke zeq, orikhoria dhoqe³⁸Oke zeq vba zuan ya shian vbevboobee vbi ilagara so le vboina, iyio lere gbo wewe vbevbo. Ohio suan yi rediare van,³⁹Oze shian vbotoi Galilee si erenren, vbi iwewe vbe eken ose bi wue letiebi rian vbe kua.⁴⁰Qkhođitan zebuore vbe ekein igua oze doabonai loi ninoegbedai⁴¹Vbekentuegbe Jesu ze nwboa robozuo, Ozeq Ihoq wiegbedan.⁴²Igala olitan ze shiovbere, egbesoizefuan.⁴³Jesu ze sogolo sioehon oze oloya shian.⁴⁴Oze oi, rievbo khu gue kha ḥorošo ama regbekai Ohen oiselebua bi uwemi lulutai reye ela wianegbadi vbemi li mose kpase vbe ewenmi si iwiegbedai.⁴⁵Ema odianre otaikha omumi bi oletai shiavbe akhan oike zi Jesu ke shian hekhe oze otoi vbu vhegbe bi agbon bwere vbe ekhani.

2

¹Eghe lō refiegbe chiere vbevbo laechloj compernoum eken uvbigbę għe, qħoni ikhę rivboa. ²Abon lebuin esikoko sevbo uhei óikeyvbo, qirevbui ukhede okpa Jesu oguiemikhaian.³Imohe eso evbare reyoj emieta qlo si emiami, ise ekhin yi omohe li etuiele lian zewon⁴Likha kezemetisekeo oshio si okuqyo si agbon ewin eru shovbore lō kpokhumi loo oselebua oken khi evbudagbo, edei evbudagbon ukpebae lō mehenre isq le ekhin lō omohe lō mehen.⁵Ewa adiduan, iso Jesu oręe ebei miadudan sian, olomokhe le ekhin, "ovbimen" okhose arohumuen.⁶Esovbiani elian viebe eotoi vbani yan oukhumi ube ekeudu isian⁷Eboi qlo omohe oleke zuroliq? ozurobe! qlolementi gbokhokua likho vboselebua ukpokpa.⁸Agala Jesu qen emian ovbudu vbe ekein eti reyiegbe sian otakhian emokeze livba otaire yian keke zonavbudu ube erin osiemai, otakhaian, emoze lule moin aolinana vбуду?⁹Emon okea lale tayiekhin okhose arehumoen qo shore, win ibed, uyashian,¹⁰Aman luren ovbi oselebua okpa yoin omoin ase ubo lu humotoi na yoin ole metin gbokhokua otai yio le khin¹¹Igekha shiore win ewua se yachan vbiwe.¹²Oshire uba agala owin ewua soi ozediare vbekein iwe vbeo siorikhoria ogbianunu yanze rokha yioselebua.¹³Ochigbo dianre vboe bi uvieda, okuoyo sagbon evare yqi aman eremi khaian.¹⁴Eboi rare, qmin, oria, isoselebua levi ovbi alphaeus otoi vboa isilomigho isukhumi otakhai rekhan mie ozeshore rekhan oze¹⁵Jesu omoebe reyi qlo biobasoi vbekei oasi ekhumi agbon levbokho yan sion aman ivbodogho soi vban ebuin erekhan.¹⁶Oviebe omianeta qlikhi pharisees omion Jesu oebae baybe lian vbokho isagbon aman bi olomighosuhum atakhai ovbiiodokho sian omoze qlo re eba ba ekhein li mein khi olo sumuan¹⁷Eghe li Jesu hon ona otakhai, abon le okhai vbe egbe eini kha hoo idokita eloto yain ukpokpa yain leya khoi idokita ekha chiolo miehon aman olokho yi eu.¹⁸Eniam ijohn bi ekhen pharisees enain awę yi yagbe, agbon gue khai yan emozzi ivbodogho si ijohn bi ivbodogho si pharisees li yanre gbawę¹⁹Jesu otakhai yan eleli iwonsse elę meti gbawę emozzi eli yan wonsen esere kpe ye ubew vbo kpen iyan? lreukpe khi min moin eli yan wonssei ba vbi yan elemetin gba awę²⁰Olehe lese eli yan wonsen bioomonhe qlo omonh wonsen ale won shiovbe usie si yanre bi olehe ele gbawę²¹Orosø yevbo lōq sōq ushonnukpon lókete li odee, akha kho vbi yqo ebaze kuloigbe ole sokua vbeken. Eken qlo ogbon bi eken olute yon le khole.²²Amion oria lōq kueyion logbon ubeken ogo se eyion lutę akha miyqoq oleyon legbo għo, qoq bi eyon qle fuu. Egħe lule²³Ukpe ise edose Jesu oshan vbe eken ugboka bi ivbodogho win ilulqo isi oka²⁴Pharisees etakhai ewe emozzi li yanre għbukhi isi edose²⁵Okere yani use koemi emin li david oloui egħi lokhami ore għo yoin bi eli imonhe lere vbo debaina.²⁶Eboi matin lode vboa isi oselebua ġekhe la abiaħtar lōq reħien oħen kpokhumi iyi eko ruhumi vbe isao isi oselebua.²⁷Jesu otai edose oria yan eħoni aignħonilose.²⁸Ohiosona, ovbioria ovbi oloman ubi edose.

3

¹Ogboche, Jesu oshan ovbo eken ose, omonhe orevbo omoin qbo lqiegħa.²Agbon eso yanbawwe sole metin woin egħoedan vbeken ukpede sose liyan resuoiez.³Ijesu oguekha elimonhe woin menvħobo shore, muzan vban vbi esese isagħo eremen.⁴Eghen yoin okesetakh, okħumon, lare vbe emi sen ukpede sose ó olobe yan leyau ukpede sose, larefani oria, q laregħo, aman ehā.⁵Obiyanwe bi ikħovbeken otoiubegħe vbeken udusian lookħai, otakhai olomonh, yienbosea ose yienoyan yin obħoso zedeovbo, eboi hoq.⁶Pharisees elodevbo oeġġ agala bi herodians yamama ebi yanlei matin għbiyanyu.⁷Jesu, bi ivbodoġbho, soi elode ekhean Ijesu, ubo oimenda bi okukuoyo isagħon erekha lode vbi evbolachoi igħalilee be judea.⁸Bi ozevbi jerusalem bi ozevbi idumea binegħengenu jordan bi izokin isi bi tyre. Bi sidon egħe lere hemileu ofiur echi obotu lerevbare.⁹Omiyanwe ivbodogħo leremio okq kere ubotħoi niyoni ohiosi obotu, eghen ekħafua.¹⁰Ohiosi, owangħo lebuin egħe dan, eghen, orikhoria lħaż-żon pħażżeen kien kien.¹¹Egħe - egħe li etin likħo ifu omiyan, edegħevbotoi kħeo, oviediyyare etai, ovbi oselebua yoiyu.¹²Qsogħolo takħaija izuan enyoni¹³Olde ubu humoko, aċċeħo ubeken elahoi evare yoi.¹⁴Omien etuigħevba, si ayouko isi oselebua, olementi debai olementi guoliyemi diyare.¹⁵Eghen lora metin kpase li etiebi.¹⁶Ozi etiū igħevba isi simon, li eweini lieħo peter.¹⁷James ovbi lomonhe izebedee, ni ijohn omion james, lomonhe loweini boaneroegħes yikhi, ovbiosokħumi.¹⁸Bi andrew, philip,

bartholomew, matthew, thomas, james ovbio lomonhe, li alphaeus thaddaeus, simon.¹⁹ Li zealot bi judas, iscariot li alezoevba.²⁰ Eghen olode vboa, uwen obotusagbon esikoko isegben, eghen okhake matin, I ibued.²¹ Eghe li afensoi kerehoni, elodevboe edayer ohio si etai, olodevboe ubi kpamudu soi.²² Oli viebe lorevbare ubi jerusalem orę otiebi owoihen bi areyan si etiebi owitz le le tiebi doee.²³ Jesu oechiyan takha oreiyan itan, ebalemeti wiesudoe?²⁴ Egua khayakha yiegbo ole egua okhake mati muzan.²⁵ Oa khayagha legbe soi ọloa, liyo ọkha meti muzan.²⁶ Esu khuegbere rekhai yanbidi akha yankegbe okemeti muzan aman ovbare ubireso.²⁷ Aman, qriayevbo lqvbo si omonhe lokaka udemiwun lọ chineisoi vbi aidanmegbewe bi aidanmegbewe si omonhe isokpa egben ohuaem ieren vboa hioo²⁸ Atata, irewe okho isagboeremen arehumian, eta isi awua ereme liyan tai ọfоi.²⁹ Aman awualani reyi etilofuan ọmoirehumon, aman ozibohi ube kenokho liatia³⁰ Jesu ọtona ohiokhian ta, ọmoi etin likhohumon.³¹ Eghe iyion bi imion limonhe eubare muzan vboe. Ayukhui yoi, khaeche vbi ezon.³² Okuoyo eoto gai takhai, iyion bi omion lomonhe eriuboe, yanhoę³³ Oreayen niyan, elikhii iyaoonmen bi omionmen?³⁴ Okao shie eleotoi fiusie gaiyan oręe, ewe, ankhi iyionmen bi omionmen.³⁵ Ologheu lobiobia isi oselebua omionmen lomonhe yionle chian.

4

¹Ogbe chie bę ubikhaemi vbegbeda. Okuoyọ sagban sigagai. Ozegę o vbi oko lọ rivbohum da. O otöi vbękeon okuoyo sagban ze muzan vbi kiki sęda.² O remi lọ bun kha vbitan. Ona ọ takha yain vbeke a remikha soi.³ Ohme loguikpa soi kę⁴ Eso delo khu vbukpode eboi röi ko. Ifiame vare munqo ọ⁵ Enio delokhuo vbotoi sudo, ebikheken ye chia. Agalagala e sei erimidi eken yevbo nia re ovbékén otöi lesen⁶ Ama eghé lovon re zę re, yan toa, ohio semo injin yan kaka - a⁷ Ikpa nio delo khuo vbigban e lihumigban ze re, seniyangbe e i ke mikpa⁸ Ikpa niq dele khuo vbotoi lę sęn ọ ze mikpa eboi ze loi ohia re, eso mikpa isogban alaboi bun sę eso mikpa egboea, eso mikpa egboihien⁹ Egheain ọ rę ọlo mō ehon lore ehon ọire hon¹⁰ Egbe lę rę fie wuijesu, ele sikeai bi eligbeva mia eta vbitan lo kpe¹¹ O rę yan a wun emo wę ę o khuere isegbegę soiselebua niai ama rę yi ele riubo-oe emi ereme itan o chian.¹² E she lere kaea, ema ekaeo, emiemişso, eghe lere khuo, ema ehuo, oiweekuere, ehan fiegbe desegbe ema oselebua lere humian.¹³ Ṣatakhaien ọlo ọiwuvbaekuere? Okha lokore ebole kewuvbaokure,¹⁴ Olime loki ikpekumi bi olq keta.¹⁵ Ana delo rekhan ukpode, vbe ba ze koleta, ama le re hon ęsu vbare vagala eta la guekhaen ęsu mien ęleta.¹⁶ Ḳnakhetę lđđelokuyvboti, ęholęta bi uba agala ęgaqbo mięon vbęgho nghon¹⁷ ęimqin inin vbę-ęgbę, ama zien uvbięgę kęre, ękpokpę bi akhushan vbare ręyiqolęta agala'ędeloi.¹⁸ Etęsę dęloj kuqvbökhumigban, yian hon¹⁹. lęta. Aęholęta etę tęçan, bi ęhęmęiębę rębaeta ędęteqven, ęleta na dimukpékumi²⁰. Egheen ęleta lę dęloj kuqvbęgębętöi yain hon ęleta ęgaqbo mięon, ęleta ęmęin, isogban, isęgębęa bi isęgębęien.²¹ Jesu guękhaian uwuruki'a ęvbıwęolurukpa wọn vbę kęsöi.²² amięmi su hegbę laięen, amięmi su hegbę lókha dęgbokhę rę.²³ ęorosö vbi vba kha mōn ęhon, ęehon.²⁴ Jesu takhain, vadaęhiqon ubi amivahiqon, imain lu main, nia lę gębemain, nia lę gębomain nia, nia legbębowuna.²⁵ Əhiqon ęolumqen, Alęreubona, ęolumqen ęso, alębomiuqen alęreubiqbę soi.²⁶ O chiętai, egheoba isi oiselebun ọ bi ęmęah lu ki ikpe ubi otöi.²⁷ P mehen a sui I o soreogbede, oli ikpe zeri, ema ęiabosha.²⁸ Olotoi ędęqbo ikpęcüm, ękpao abę, egheanęehon, eghean ęlu ukpękomi ękęphia ubękén ęhon.²⁹ Egheen ęlu kępkumi kha kę wuęn vba agala ukpa soi ęgbęa shövbakoręqhi si eghé sasiqkók ęsei.³⁰ Ochętai akha mętin rę-ęguoba si oiselebua ęq, iyi itan lałę mętin ręqo.³¹ ęubikhi ikpiumi li guęę, eghe la koi, yion ękerelep vbi-ikpa vbo tąagbona.³² Eghean akakękoi, ękha zę, yion ębalę vbi ikpékumi ęremęn, bi ękęabö lę ikpékumi ęremęn, iyo la-iſiam ę rę męk-ęqbo ikalabosöi.³³ Vbękén itanhöyion rę teta khain ębokteridę dabi ęwuiyan ęokuęre.³⁴ ęichę tata-khain likhöi vbi itan ama ękha vbi yion kpaı ętemieremę khaian ęsöti kha elimama.³⁵ ęlu-ukpędean lęwuan kęrere, ęguękhayan. Vba zimain yobolozęvba;³⁶ ęyqesę vbarekén usę-re, Jesu rękahin lę, ębokteri, vbarekén ęko, ękqesę ręvbo, yian gba koko shan.³⁷ Efido ęsökhakhamen ęvbı-ęko, ęlökę amen kęmęqvin.³⁸ Ama Jesu ęgböi ęri-vbę-ęken ęfioqomęhen bi irięvęgębę, ęsho-vbę męhen ęreöi olq rękha, uejen khi main lęulo,³⁹ ęzə şhoreqosuę-ęlefioqożzon, ęfu'r'-ę utę. ęlefioqodayen, bi ęhęn-hięn.⁴⁰ Egheen ękə Takhain, ębokshan vba lęfęn, vba kęp mōn aduduan.⁴¹ ęfęn uian-vbud yankę takhaęgębęin ęlikękhona, ęhięfię bi amen ęwuękpen nai.

5

¹Ę vbare vbi ębi niq si ękun, vbi ęwwo si gerasenęs.² ębi Jesu zę vbwi ękein ęko si da di ętöi rę, ęjeje yin ęmęhę lę moi etin Lębę zę vbi ękein idı dianke.³ ękein idid ęli ęmęhę yę. Aimi ęlo męti dai nyen, rę sę vbi ęghain.⁴ A kęri ęghain lę bun diön yen vbi ętöi vbi ęghę lę buin. Q saghi ęghain kua. Aimi ęlo moi etin lę rę gain wun.⁵ Khi ason khi ędamı vbi ękein idid bi ękhumokę, yon rę vię lę zę ri idö lę wun bi khi aghai rę bęni ęgböi.⁶ ę boi nii Jesu vbi ędu ręre, o la lę gai zęo zę dę uhunii rę nai.⁷ O fi urun dianrę, "Enii Lę rę U, Jesu ęubi oselebua si ękluemi ęyimi! I ęriosęebua li ęboi dę abo na, ę ri ękpöpo yı mę." ęremidi ę kę għuę khai, "diqvbivę vbi ęgbö si ęloniqhę węwę li ętin si iwuan lębę".⁸ O nian, "Emi khi ęin sę?" O ayen ęi, "Ęin męn ikhi lęgięn, ęremidi ma buin."⁹ ędwi abor nai, ęgbö dęabör lęi kwi ain shö vbi ęli ęvbıwö ain rę.¹⁰ ęnia ębulu si isi yan ęe vbi ękhumni si ęli ękör,¹¹ yan zę do abor nai, khi, "khwu mai ęvbı ękein ęgbö si ęli isi na; li ma ęvbı ękein ęgbę sian."¹² Jesu zę zian oboh; ęhi etin lebę dianręzeżebvwi ękein ęgbę si ęli isi, yan zę itwa la poin ęli ękor di ętöi ęvbı ękein ękun, ę si ęgbön ęvba lę khwęq vbi ękein ękun.¹³ ęyineli yan kwej ęli isi zę la ęvbı ękein ęvbö lę ri ęzin kain ęmi ęo sian mięn vbi ękein ęli ęvbıwö, yin ęgbönen zę kpoli ęgbę rę mi ęmę ruan.¹⁴ yan zę gi Jesu zę zę min ęlo ęmęhę li ętin lębęqħuę, li ętin si lęgięn ri vbi ęgbę soi, ęqtoj vbwain, ę għuęi ukpöni ęqto kę I yan zę lęfęn.¹⁵ ęli ę sę vbi ęqsięanenii lę ruan yi ęlo ęmęhę lętın lębęqħuę kha I yan ęmi ęremen, ębokħi ęmęi ęli isi.¹⁶ Yan zę dę abor li Jesu lę sha vbi ędugħo si ain rę.¹⁷ Egheen lę ręqväi ęko si ęda, ę li ęmęhę li ętin lębęqħuę dę abor nai khi lę zı qin rękħain.¹⁸ Aman Jesu röi ęghor, Amaa ę reöi, "ya shan vbi ęghwei si ębę lu ęghwe kha iain ęmi ęlomqen wu na, bi ęboi ri ituękpen kħaa."¹⁹ O zę raleo

zə bei vbi ighwei si emi lokhua li Jesu uu nai vbi Dęcapolis, օdəqədə rə yi inuan.²¹Enia eghé li Jesu kə ché fi əda zə yi ebi niş, vbi ekəin oli okor, obotu si koko gaai, əbəi ri vbi əbə kpin okun.²²Ə-Ə-Ə-EN ətwi okpa vbi ekəin eli yan ri synagoguqə möi, q də fiq vbi ikpəi soi.²³Q zə do abor li Jesu, khi, “Qvbi mə li əkpəsəqə mə uu, idə abor na kakon lə ri obə so vbi egbo soi lə rə möin imue gbedan lə gbo fan.”²⁴Jesu zə rekhan, obotu el buin ə rekhan ərə zoj mi ehe.²⁵Enia oposoqpa ri ubian lə möi ikpoghirə vbi ikpə igbə-va²⁶Q ki nloya vbi obə si eli yan ghni okhonin lə buin ə kə gueti eghoqerəmən lə möen, aman əgbə lə ya rə humon, q khor əvbə.²⁷Əbə hin emoi Jesu, q zə vbarə vbi uokhə soi vbi ekəin obotu ozəriobə swi ukpon soi.²⁸Irəmidi ə re, “I kha məti riobə siri ukpon soi, I lə miən Amienfa.”²⁹Ə bəi riobə swoi, ikpogherə soi għe hena, q zə mi aiyen vbi əgbə soi khi q miən Amiętan shovbi əya re.³⁰Ejje yin Jesu rəein kħi etin shovbi ekəin əgbə soi re. q zə deli əgbə vbi ekəin obotu ozə ya, ‘olə vi obə so vbi ukpon³¹Ivuiqdəghə soi reo, “U mi obotu leina lə laga, wa zə mia eta si olə ri obə soe?”³²Amaa Jesu ogherieeo hoj olo ri obə swoi.³³O li əkpəso, eghé lə rəein kħi emi si oyanua labi iyo ruan yoi, q dei uhumi rə vbi ilofen. O li əkpəto vbanə lə də rə vbi isaqo soi q zə ti ata əremən khai.³⁴O rei oli əkpəso, “əkpəso, Ajuduan sej̊ fane ya shan vbi ekəin əfurə mədi u miən Amienfan si ətəmə se.”³⁵Ə bəi gwi iyemmin, agbon əso vbarə rə zə vbi əsi əħen si synagoguqə, q kħi, “Qvbi ə li əkpəso ui. Ə mi kə selu lə key a kpə kpi o kha emi ni?”³⁶Amaa eghé li Jesu rə hin emi yan għwuej q zə għwuej khai əħen synagoguqə, “sa lofen. Ghé moi ajudan.”³⁷oi ri eħe li ori osə rə rekhan, sočpa Peṭer, James, bi John, qmien James. Ə zə vbi ighwuej si əliq hən si synagoguqə zə min agbon lə buin yank pi əkkek; yani viē bi igoi gidi.³⁸Əbə əvbwi oli ighwei, o rəian, “Emo zə li vba rə vie? Olomo se uu Amaa əmohen ə mən.”³⁹Ə gbi ojeqbwi uhumi soi. Amaa q khwi ain di əqozə wuin era bi iyon si ələmə leri vbian kpəoi, q əqbawbi ebi ələmə ri.⁴⁰O wuin obə si ələmən q zə ta khai, q li əmə, “Tabitha, kouml!” lə moi itum si “Uvbi əmokpəso, irə għwə, shorə.”⁴¹Ejjeżoli əmə rə shorə zə bə vbi əshan Irəmidi ukpə igbə-vba oli əmə se u.. Ejjeżer yi unu aar rəyi emi li əqosian miən.⁴²O zə għwuej khai yan lə zi oria ein emoi si əmə ruan. Q zə rəian lə hoi emi nai lə ie.

6

1Qsho vianrəqzədə vbosqirə, ivbiqdəghə soi niyan zərekhan.²Edosə kəre, əkhayian mi vbe kənəsə. Agbonləbu hon bi əgbianu yian zətai, “Əbozə mieli iħkaem i na” “Emi kholewan la wunai?” Emi kə ləqyuna lə robə wuna?³“Qna vboqləkhaneran, ovi Mary bi əmī James bi Joses bi Judas bi Simón? Imiqon likpoqso yiwam bama?” Oze khoniavbəqəkħem i Jesu ou.⁴Ekħejan Jesu zə ian, “Əħen khawuvbəqə sočpa vbe vbosqoi bi əsəsə sebəi bi əkeniwe soi”⁵Qimeti biqkpobia, lə rə robə vbe gbə səlikħegħbedan.⁶Ugbonu ika amihon sian, ekħejan, əkżeż shuan vbe kənignejn vbiemikħai.⁷Ekħejan əkżeż rəchi ivbiqdəghəsəi bi əzə shain əvbəva, bi əzə rətətoliam rəshian vbetiċeb.⁸Bi əzə għu uhian liyam weməsəmən vbo lə shian sian, sočpa orħalaresolotqi-ekha soibqoq vba, ikpəi yə ybə, egho yə vbo vbe kpa sian.⁹Ama lian woseħħunsətaqə bi ukpon lə məqəvba¹⁰Ożejan, ekħelu rəvəb kən qa, qot vban səvəb kħu rale.¹¹Evbə lə izi gaġbomien, ədawwə hon ekħe lusħunvbanre si yian bikli ifioste.¹²Ekħe lərē dianrərə lagħon shovbokħo rə.¹³Èwżeit lopə kua bi żeliantoħen bi əwinagħedai.¹⁴Oba Hērod ohona, kħeein si Jesu a kə hiwo koesootai, “Johnē lə samen awon shovbə ləurə bi əħiġsona, ili əyouna il-qożi irivbobia vbi yiqo.¹⁵Imiqon əso zətai, Elijah ə, əso rə ki əħen be kħi əħen si əlikhxekħ.¹⁶Ama, ekħe li Hērod zə hora, əzətai iż-żu Ijohneq li luan - uhum əħen əħiġ.¹⁷Iħerod zə za agbon la win Ijohneq wuyżeż-ħiġosi Iħerodias Əħomiqn Philip. lə ruę.¹⁸Ijohneq ta khai Iħerod, idəvəb lə rə ruęħo miən.¹⁹Ama Hērodias wun vbe kən rekħai bi əħoq ləi be, ama qimeti.²⁰Rə yi ħerod olofen sijonħeq, qeñn kħi əlo fuu ywnu bi əzə wushq bi agħbeq, idu ħen soi əzə ya uriri phəo, ama əħoñ əta soi biex-żonhom.²¹Ekħejan, ekħe sei li Hērod lərē vbiex-ħem si ukpedetarevja əkżeż kha il-ħelien rekhanbia, bi əħanragħbien shian, vi igailek.²²Akeribawl, əvbni Hērodias ləkpoqso ziegħi kə lə win Hērod əgħiġ bi əl-ħaranai. Hērod kərəqolom “Miamen emo hoo bi Ilə won ria.”²³O zə fium əvbaw, rə yə ləmōqitarem iż-żon lə una rəse vbaħiġva seġġe so tliżiż zə chiqqonba.²⁴Olomə zə əħiġ lə zə minian. “Emi lə mia?” əkə zəo, “Yħumi si Ijohneq tə samen,”²⁵olomə kəzə buoqba lə rare, əkə iż-żejjem, “uhumi si Ijohneq lə samen vbu ukpak so ran”.²⁶Vbékken ituęgħi, əqil məti əl-ġibbiex-kħoq əsolloramen əvbaw bi əl-ħar. Iyi, əlbaw zə yuhumi soldier lianr vbe kəs si kian, lian hiuhumi ijohneq rəoli soldier lə rivbə kħeżi zə lə də lə hiħum ijohneq vbeekken iħian.²⁷Oze wure vbe kən ukpak so ran lə lomiq, olomə zə wuni wiqo.²⁸Elivbiqdəghə soi kə hon, eż-żebi bare lə win əgħiġ soi vidin.²⁹El āyioukox vbarə bui Jesu rə, eż-żebi takħai emiż-żen niau bi ikha.³⁰Ekħejan, o rəian “vbavarə vadob lə vbarə rə lə də vbo dagħba livba fl-ietian kəre. Əħiġi əl-ħar niyan varę rale bi niyan mə khix rəqto bi əħar.³¹Iyi, əlbaw zə raal ləmōqitarevja lə də vbo dagħbi.³²Yuhumi soldier lianr vbe kəs si kian, lian hiuhumi ijohneq rəoli soldier lə rivbə kħeżi zə lə də lə hiħum ijohneq³³Vbeekken Olomə zə əħiġ lə zə minian. “Emi lə mia?” əkə zəo, “Yħumi si Ijohneq tə samen, olomə kəzə bu.³⁴Wuewwu kħi jesu əvbaw, Ijesu roi məməq Ule għo mi əvbaw mħix-ħeqq lət-taħbi dion si tottoi ogħo vbarə bi əħħar soħum ġiem.³⁵Oħloq soi ukpulifqo soia or, ma kpei hoqsej U kə hon eta ləbe, emi vba ke ta Yain əremeria a a bi oria lə ho lio. Eso bée vbatulışen fiq-żi.³⁶Wuqienwun lifqo soi nai, Yain wuqi l-oħra vbe bi yain lżeże għo, Yain ri totobi totto tħen agbon lə zə vbevbo l-oħra vadie liyain rora yen vbi əħoñ si Jesu Iwun, əmohen la əchiex Isimoni si.³⁷Yain rika digua cbisaq soi bi kħeġħi liyain ə għi Yain yə yeo, Yain bennwun lifqo lə vbae shovbəgħi rə, yain.³⁸Hegħi əħiġ əs-saqiex soisħebua. Ori ikpamudu lə għiġi luuk purun soi,³⁹yain rəċċewwei, əqchi-ħiġiż oria əkpa la kuęyon əvbaw ətak-piċċaw əvbaw, orqina wuon.⁴⁰Oħloq soi, əħiġ lə mħix-ħeqq lət-taħbi dion si tottoi ogħo vbarə bi əħħar soħum ġiem.⁴¹Oħloq soi, əħiġ lə mħix-ħeqq lət-taħbi dion si tottoi ogħo vbarə bi əħħar soħum ġiem.⁴²Imagħid, Imary (Inrin Jamisi l-ħol qiegħi Ijħos) and Isalome.⁴³Ejħe lə rə riubi Igailek yain rora għiġi l-oħra għiġi l-oħra. Iġi kien ukpamudu lə għiġi luuk purun soi,⁴⁴Ejħe lə wuān rə rəġiġi mid iż-żebi sivbari vbevbo. Ori ikpamudu lə għiġi luuk purun soi,⁴⁵Wuqienwun niżi vbeekken əħiġ sədiż, lə yak heġħi əħiġ əs-saqiex soisħebua. Ori ikpamudu lə għiġi luuk purun soi,⁴⁶O yan Oħġa-żon unu a kħi jesu U lə, əqchi humi ekħe

si igbalukpun mueta si Jesu kę U.⁴⁷ Eghé li oghaezon rę hon vbi humi sekhen igbalukpun khijesu U, o wuegbę soi li Ijoseffu 46. Ijoseffu dukpun.⁴⁸ Yain miq Udo gburu shovbore, Erimidi Oludo gburu Yain qvbekən qolidi yain mukpun lopuan li fō soi lopbilkehəmohé, qto vbobodion, ogbiyainunu. Qre yain “elofen”.⁴⁹ U mijesu, Qubi Inazarəne, lagbei O shovbidire, Qi ye vban eweba ze roitlon.⁵⁰ Ama, ya shan ,gwélécha soi byinyain unu a bi igwui. Yain takha.⁵¹ Vbiyain vbuqpdəqdədan əbiyai, shan zəvbekən evbə logbə dəanrə Yain le takha.⁵² Vbiyain vbuqpdəqdədan əbiyai, shan zəvbekən evbə logbə dəanrə Yain le takha.⁵³ Vbiyain vbuqpdəqdədan əbiyai, shan zəvbekən evbə logbə dəanrə Yain le takha.⁵⁴ Yain le rəbə wuənjen Yain kha gbə wuəmə le gbi yain on əkha gbi yain. Yain le wun əbəqəkhəmohi uhumi olə.⁵⁵ Ebi əbiain dəba yain bia gbə fi olə mə ba bi aəen lə rəkhain yain le. Wuənjen Yain kha gbə wuəmə le gbi yain on əkha gbi yain.⁵⁶ Khəa bi nian wudun awu e səvba əlabi akpəshə ukokə, akpəshipota bi emiəvbə la rəebə.

7

¹Ekhəndəkəhə bi eliambiebə nian zəvbi Jərusaləm varə nian doğai.² Ezə miq khə vbiyadəghə soi man ekə bi yuan kpabəa (oyioekhenolokəhə bi ijews nian kha əba sikhian kpabəa).³ Qhiyən wudun əvbi awə sediən səvbe.⁴ Ekeian elolokhərəvə rəekə ekə əba soqpa ekəhə man khəa bi nian wudun awu e səvba əlabi akpəshə ukokə, akpəshipota bi emiəvbə la rəebə.⁵ Elolokhərəvə bi elivbəbə ze mian Jesu wə “Emozə li vədədəghə sey kə rəyəvbausədəion səvbəqəhəsi nian əbae vi nian kpabəa”?⁶ Ama Irçiana ewəkəpen imen vəbunu, ama vdu sianqrərə imen.⁷ Iga se ahə nian wuimə, ikhami su hi sa gbə mkha u sian.⁸ Vba suhi səqisələbua əvbotə bə vba vba uwu sagban.⁹ Ogbətai khai rəyan əbi va sən Uhisəsəlubua əvbotə livba yarə vəbisagbən.¹⁰ Qhiyəni Məsəs rəyan “Wəkəpen Ləra bi eniən, Bi əria lə gwəra bi iniən olə u.”¹¹ Ama u tai, “oria kha ta kaçra bi uniən “Emukhemə ikpəqəbə lu miən rə yimən cərbən” qian iki iwu nəsələbua.ekhəan əkə chie.¹² Ehəan əkə chie sovbə mi yəar da iniən.¹³ Vba rə uhisəsəlubua gəyəyəqəbəvə rə khain uhi sagbən li vba kə wunvəbətə. Bi emiəbun livbau.¹⁴ Ozəchəi əkuqəyəqəchəgəbəian “Vba da ehən imə, vəbavbaerəmən, bi vbaen.¹⁵ Emiəsə yəvəbə Lighəyə vəbəbə sərai lə lə faia ekəhə lə rəqivbəgəbə, Emən zə vbu unu səria dianrə yiqən ləfaqəria.¹⁶ Olə moğənən qihun.¹⁷ Ənian. Ekəhə li Jesu rə shokəyəqəvə kənəwə, ivbədəghə se miaçta vbo litan.¹⁸ Jesu zəjan, Vba gbə dəbaian ləmiwina əkuqəre?¹⁹ Qhiyəni əkhaməti əvə kənənu soi ama əleqəvbəkən, bi əfəna kuq vbitikə? Rə yetəi na, Jesu zəbairə fuan.²⁰ Ozə ian, emə zə vəbunu səria dianrə niyən faqəria.²¹ Qhiyəni emə zoqəkəriə dianrə, vəkənənu dianrə rə kə auləbəqəməhən li khudəqvəbəi, igbə.²² Idəgbəsə, əlemisə, vənləbə, atəqəriə, əməhənələbə, oqən, Arumuria, iriər, folly²³ Ənana əremən zə vəkənənəbə diarə yiqən faqəria.²⁴ Ozə yiqən vəbanrə yiqəvə si Tyrə bi Sidən. Ozə clarae bi əhəmlərə ənkiyonivbəan aman əmətihi.²⁵ Ama ayala əkpəsə ləvəbə moğətəbi hən ozə varə dəkəkəwəlia ləfətəi²⁶ Ənian, əlogbəsəqəbəi Grəkə niqən o, a syrophəniaan əvə, niqən tian. Qre dəqəbəna lə wə lətiəbə kua vbo vbiqən.²⁷ Ozəq, suan se rə baə li vbiqə khan qhiyəniqədəvəbə la rə wun ekə si fləkhanə ləwa.²⁸ Ama əlopəsə zer Jesu E, ələməi ma, əwa ləribəgənən ikpəkəpə nia əba lə dələkə kənəbə vəbəbə si vbiqə khan.²⁹ Ozəqəhəsənə lu tai nai, vələ kə məti shian, əletiəbə shovbəbə sə vbiqə.³⁰ Olədə vəlikhə soi, ozə kələmən zə khə məhən vbi əwua, əletiəbə shuevəgəbə re.³¹ Ekhan, ozə donrə shovbəi evbə si Tyrə bi ozə shain vi sidə rare yiqən Galileə bi evbə si Dəcəpolis.³² Eze wun shovbəi lə shiəhən bəqəkəa gəbə məti gərəmə gəbə bi idəqəbə lə rəbə suq.³³ Ozə wun shuqəbə seyə səkəqə wun əbə vəbəhən bi itulə si əvəbəbərə rəbəkəkəemə.³⁴ Ozə wəqəkhəpəmə, ozətəi “Ephphata” ni khi “open”³⁵ Agala əhə soi zə vushia bi emə wun əqəmi səməqən zəriəqə zə gəwəmi ləşən.³⁶ Ijesu zə iən lian tai kha oləsə, Ama əbəti ti yiqəkənə nia rə tətə boi tai lə.³⁷ Ogbəyənə ka, ni yon kə zə tai, əvəbəmi evə miən lə sən.

8

¹Eghé Ughəgħe, Agbə chie mi əbətu, yain məemə əsə-əsə liyain lə. Jesu əchiə vəbədəghə soi, qre yain² Imə Ituəgbə yi əlobstu na, erimidi ikpədəqəa yain kə yevban kəpən mə, yain əbaəsə-əsə³ Ikhə yiyain yoa siyain vəkənə yain əbaəle metin dəqən vəbədə. Eso zəvbədurebə vəbarə.⁴ Vəbədəghə soi anyen-o, “Ebi mai lə zə miękə lə bun vəkənə oqətə ədəbə li na lə lə kənən ələgəbəna”?⁵ O mia yain, “Ekəkə U mən? Yain rəi “Ihiqən”⁶ O kəpasə U əlobətu Uyain oqə vəbətə. O wun əlekə ihiqə, O khumə O vəbədəkə a O rəi vəbədəghə soi lə wun əvbi isəq si əlobətə.⁷ Yain gəbə moğən əhən kərə. Əkə khuməsələbua niyain lə, Əkəpasə li vəbədəghə soi ləi gəbə kənənəi niyain⁸ Yain əbaə kənənəi ə wun ələ kərə la vbiqə a əvbi ugin ihiqə⁹ Yain si əria əgəbəgə vəbədə. Eghəan qre yain ya shan¹⁰ Agalagala, O əvəbəkə bi vəbədəghə soi, e gəbə lədə vbi Dalmanutha.¹¹ Eghé li ekhen Pharisəesi rə vəbarə vəbəqə lə kəpayin kha erun. Yain əhə ləi zə vbo khuməmə vbi aəin niyain rə damai wuə.¹² Oqə yain vəkənə etin “Emə zəi li Uanmə na rə əhə qəin? Atata iətəkha, aəin yəvəbə lələ wun li Əluanmə na¹³ Ozə shovbain rə, əvəbəkə əkə lədə vəbəi niqən.¹⁴ ENia lubiədəghə kəqə rəwənən əlekə ba əgəbə. Ei moğə sə-əsə ra əsə əkpa vəkənə əkə¹⁵ Ori ihudə nia, ka əqa gəbə riyəq vbi əməi kha humarə(Uəqən ləbə si Pharisəes) bi əməi kha humarə si Hərədə (Uəqən ləbə si Hərədə).¹⁶ Vəbədəghə soi oqə humi kugəbə. “Erimidi mai moi əka”¹⁷ Ijesu əenənə, qre yain, “Emi vba tə vəbəmə si vəbədəkə”? U kha hiniya səmə? Qi kha wun wuəqə kuqə? Əkəqə udu sə?¹⁸ U moğə, ukha mi ukpədə? U moğən, U kha əhən? U kha əere?¹⁹ Eghé li rə vəbədəkə ihiqə a vəbəsi si əgəbən vəbədə ihiqə, Ughin əka ovən vəbəsəni si əkə la wun yokha Yain rəqəbiyian, “Igbeva”.²⁰ Eghé li rə vəbədəkə kə ihiqə a vəbəsi si əgəbən vəbədə, Ughin əka əroqən lu wun yokhumi, yain rəqəbə yain, “Ihiqən”²¹ Oqə “Qi kəpə wun əqə kuqə?”²² Yain vəbarə vbi Bəthsaida. Agbən lə rəvəbən wun ələ rəueqə yoin yain duabəna ləi rəbə suq.²³ Ijesu wun ələ rəueqəbə mənən, O wun Qi shovbə. Lə vbo rə. Eghé lə rə tuəsən fiq vəbədəghə soi əvəbə uabə, O miai “U mi əmə əsə”.²⁴ O fəqəkhumi wəqəre “I mi Iməhə niyain u bi khərən ləshan”.²⁵ Eghəan əvəbəkə ihiqə, vəbədəghə, ələ moğə Hayəqə Imikpədə soi chie vəbarə, əvəbə mi əmə əremən gəbəgə.²⁶ Jesu yoi yi ləwə soi, o rəi “əqə vəkənə evbə”.²⁷ Ijesu lə zə gi vəbədəghə se zə vbi əken evbə si caçəsarə Philippi. Ebiyain oshənə mia vəbədəghə soi “Oli agbəntə kha u”?²⁸ Yain əyən, yain oq “Ijonnı lə li samə” Eniyən rə “Elija” Eniyən əbətai “Oqpa vbi əliyain miqə”.²⁹ O miqə yain, “Ama əlu

wuę wuę taikhiu?" Pèter röi. "Wuę wuę kha Kristi"³⁰Ijesu ri ihudę niyain, liyain e ta kha oriçosq vbe mō yön.³¹O bē vba rē mi kha yian, U ama, kha u ama ɔvbiqşeləbua lę u sɔoya lę bun lę, agbō sin ɔ rē shan vbi ɔleqhai bęlədion si ihen bi enyain vin uhi ɔvbətqi ale gboi ikpədəqaa kha kę rare I shorę.³²Otai gboqodq. Eghean Ipeter wuqi yę fokpa lę suqi ezon.³³Ama Jésu fięgbe delegebə fe ivbiqdoghə soiwięgħeħan ogbə su Ipeter ezon, oroi "Chię mē vbuoħċoħesun! U kha wun udu səq vbeqmi soiseləbua, Ama emi sagbən".³⁴Egħeān qeħieħeli ɔbqtu bi ivbiqdoghə soi kókq, ɔrē yain "Akha mi ɔlo lę rę khain mē, Uama Uama ulę sin ęgħe səqvbətqi wun ɔgbə se gbo rękhain mē"³⁷³⁵Erimidi ɔlo hoi ləi fan ędagbən soi lę wruo fia. ɔlo gbo wun ędagbən soi fia vbohiq simę bi iwuweħu lę fan³⁶Eżemq u rę yię lu rę mō agħbona ēremen iu rę wuċtin se fia 37. Emo ria lę metin wun rę vbi arę dolo səmō agbə soi.³⁸ ɔlo għe għoqħe I ləjkhə si mē bi ata si mē vbeqħen udami soğħe bi ɔlkħo, ɔvbi qiseləbua lę lę khoi soi ęgħe ləo vbarę vboqħai se rai bi angeli.

9

¹Orē yain, "latata I takha, ɔsə vbi vba lę muzan vban e kha aa ęu węqķepsə yain mi eghaqba soiseləbua vbarę bi itqoġi ²Ikpedeqħan kę rare, Ijesu wun Ipeter bi Ijamisi bi Ijonnib bi ɔi lədə vboqħumqo, yain ɔkpa dabasa egħean ɔ delegeb zé vbi isaq siyian.³Ewun li fqa soi chiex ukpēn ləo vbaq jah iħi chię rę wain chia nolə fuanol, ofyan lejem ɔvbe.⁴Egħeān Elijah bi imoħijs ręgbə khai yain gbo kpayi Jésu gwi yemi⁵Ipeter anyen orē Ijesu, "Rabbi Q humo li mai rę yevbanm gbo si ma gbi irueħaa, ɔkpa vbi iseqkpa vbi si mōsisi ɔkpa vbi si Elijah.⁶(Erimidi ɔi eien emo lęta, ērimidi ɔi yin yain unu a).⁷Ohu u vbarę və yain. Ukkurun ɔkpa zé vbi ɔlo huu də anré. "Ovbi mē li humekken Q yin khō na, vba daiħoħ "Idumuka, eghé i ċekk rę kaqqa, yain chię mi ɔria ɔsə-ɔsə ama Jésu ɔkpa.⁸Ebi yain kpon ɔkqo dottoi ręqkpa se niyain niyain e ta kha oriçosqemni niyain mię se vbi ęgħe ləvbiqħo soiseləbua lę rę shovbu się se ləvloji rę¹⁰Eżżeq dobixain wun ɔlə mōi sho Ama ei chię roi għiġiem vbusiż siyain rę sho vbi usi se lę vlori rę" də wan.¹¹Yain mia wę, "Emo zé li eniyain ovin uhi ɔvbətqi rę tai Elijah ama khoi ama ɔlə kpaq vbarę"¹²Orē yain "Elijah əqəvbə ləo lę kpaq vbarę loi rę wuċċemi ēremen ɔ vbe hę soi. Eghé in emo zé la rəvinoi kħi ɔvbio soiseləbua ama khoi ama ɔleqya semi ləbun agbō wəi bęt khoria ləi də wun emi?¹³Ama I takha Elijah vbarę lę, e gbo vbi emi niyain hon rę yoi, zelabi ębə ləfuan ita vbe mō soi¹⁴Eghé niyain rę vbarę yi ivbiqdoghə soiseləbua. Yain mi ɔbqtu la ga yain bi eniyain vin uhi ɔvbətqi ɔkpa yi yain kha ħrun.¹⁵Ebi yain għe mi Jésu. Èlə botted yunua gbo la buoī, yain ruęi¹⁶Q mia ivbiqdoghə soi, "Emi vba ɔkha ħrun o? "Out ɔkpa vbeqħen usiē səbottu ayen ɔi, "Okħaem, I wun ɔvbi mē yię. O moqtin ləi kha zoi tħetja¹⁸O khuoqi wun ɔgħo fi vboqħi ɔgħo hu Vbunu, o amakon Q wun iżi. Imia Ivbiqdoghə se ləi khuoqi shoi vbeqħbə rę, Ama ei metin¹⁹O anyin yain "Uanmi lej michon, Ebi vba lę kei yę kpenn mē tə se, ɔbi ilə kę zin e vba se? Wun o yi mē vbe an.²⁰Yain wun ɔlə agħel buoī rę, Eghé ləo lət-in rę mi Jésu Agħalagħala o lə Miami bęt vbi u solom q-Obgledegħ bęt vboqħi ɔgħo. Ijesu rei "U kha lę metin"? Emi ēremen Q mō uhumi lę niyain michon²⁴Agħalagħala era ɔlom q-furun dəjanieħor Imiħoħ I kpa mē vbi aimiħoħ²⁵Eghé li Jésu rę mi eleobotu lalo bu yain də, O sue tin lobę an ezon ogħo tai "Wuċċuqietin si idu bi oyehon ikpase na, deanre vbeqħbə soi a għo chiexvbi ęgħe soi.²⁶O wun lagħe ləqgħi bi ukkurun ifi ɔkķep dejanre. Olagħe u bi ɔria ləo kę u yön agħbən lę bun rę, "O U"²⁷Ama Jésu wun ɔgħo għuwa, olagħe zé shorę muzan.²⁸Eghé li Jésu rę vbi qa rę, Ivbiqdoghə dō mia "Emo zei li mai rę metin wun ɔ dəjanre"?²⁹Orē yain "Eli na kha metin shovbə rę soqpa bi ēromon.³⁰Yain zé vbain yi galileę. Qi hoq lora ɔsə-ɔsə qəqqasen ɔbi yain ri³¹Erimidi ɔ rę nu kha Ivbiqdoghə soi. O rę yain, Ovbiqħo soiseləbua lę fi vboqħi si imħeqx għo. Akha kę għo lę, ikpədəqħaa kha kę rareqol chię shorę³²Ama ɔi wun yain ęqo kuixereta lət-taħbi. Yain ɔgħo lət-ten niyain lę rę mai etta.³³Egħeān e vbarę vbi Capernaum, o kę vboq lę, ozz mia qta "Emi vbe ya għewi vbi Ukkod? "³⁴Ama, Yain ha a, ērimidi yain k-payegħb iż-żi kha Irun ɔvbi emo si ɔlokhua lę.³⁵Vbi iqtobi, Qeħieħeli għiera kugħbogħeb yain akha mi dō hoi ləi chiex kpaq Uama kħu, ama yon k-puqħo vberemmen ɔ għo chiex qviex si ēremen.³⁶O wun ɔvbiqħan ɔkpa ɔ vbusi. O wun ɔvbi uguqbəq rę yain³⁷Uan khuan ləo gaqħo mię uvbiqħom vbiqxen məo gaqħo mię, ɔlo għo gaqħo mię mē, ɔi gaqħo mię məo kpa, Ama għo kħi ɔlo yę mē.³⁸Ijonnib rę, "Okħaem, mai ɔria ləo kħu etin lət-ten iż-żon se mai għo kħu q-Obgledegħ o kħa rękkha mai³⁹Ama Jésu rəi ġo kħu iż-żon lət-ten lət-ten iż-żon. Eġi minn ɔrġi kħażi, atata I għu kha, O kħa wun ęqo səi fia.⁴²⁴⁴Uan khuan Iqo kħueħli ivbiqħan li gwex lę mię mē hon nia də, ɔlə humo lə ria an, lai rę wun uđo għa uburun se lə ria, agħo wun fi vbeqħen eda⁴³Akha ɔgħo se lə wun ɔkķopkpo yię lə lę fi għe, khain fia. ɔħum lu ręvbi eghaqba bi ɔbqo kpa lę u rrobqeva ɔvbi ēimran lə kħa. Ebi ċekħi kħa zə ulę, ɔbi erain kħa zə furu a ubo⁴⁵kpa se kħa lę wun ę də khain fia ɔħum lu ręvbi ęgħa ɔba bi ɔkħuqəra ra u ɔ vbi ēimex rain lə kħa degħeb funq.⁴⁶Eħo kħi kħażżeż funq.⁴⁷Ukkod se khon lę fi għe, mayon fia ɔħum lu rę yi ēguai soiseləbua bi ukpeqqopka ra u ɔ vbi ēsimierain bi ikpoeva⁴⁸Eħiġi kħo kha zə ulo, ēberain kħa zefunq.⁴⁹Erimidi errun yan lę re vħiġażżon sode ale.⁵⁰Umē humo, Ama umē kħa umā khua, ɔbqo ilə chię moi cengħen? Mō umē vbusi vba għo mōqfunre rę yi ęgħe vba.

10

¹Jesus ho vbo leevbət rę yeevħo si Judea. Qreġbə yi ɔtqi si ċeda si Jordjan Usiē Sagħbon lę gaiz. Ozzy cheha iħi ɔħiż khox kċemmin ęgħe²ekħen Pharisēs dama inw vbeqħen ċetaj miain, ɔħumien lomqħo rękhux qħadha fia?.³Qmien yiaħiġi, ēmikħukxi li Mōsēsi wuivba li vba yqo rę kħan.⁴Etai, Mōsēs Qiain vbiukpēb si ikku ɔloqkpəs.⁵Qħiżo si uđulokkakai vba yon rę wuqon luhi ibba. Jesus tai kħa iħi ɔħiż.⁶Ama, iġan rę qiseləbua main ɔmħeq bi ɔkpoq.⁷Qħiżo sona ɔmħeq lę zerau bi iż-żon ɔgħo yain bi ɔħiż ēkugħi chiex ęgħe.⁸Yain eż-żewva lę chiex ħu ɔkpa, ēkki ɔvbi ēt-teeħeva amma ęgħbokpa.⁹Qħiżo so na ċemixi soiseləbua kugħiż main zorja yakħi a.¹⁰Eghé lian ręvbi iwżei, Ivbiqdoghə chię għo mian wę¹¹q-taikhaian, ɔria ləo ikħu qħadha fia

loruokposoqoria liyoqgboghe, dəbai.¹² Okposo kafiqodin am wuosen qvbegboghe.¹³ Ehui ivbiékhan igwe yi Jésu loj rę röber sui yain, ama Ivbiódoghö soi əhian.¹⁴ Eghé li Jésu kéré, e-en əkein əi enghom okeret takhaian zi ivbiékhan li gwé bumerekeké dian obo yen, əhioegheoba soisellebua ochiéen isi eleret bi ivbiékhan.¹⁵ Ata irétaikha uan ukhuan le kha ghaqbó meghéoba labovbiékhan okhamati qvboqen qin¹⁶ okeret win ivbi ekhan sigegeđiorikhiaba niain zen laboet ri qboian vbuhami.¹⁷ Eghé lokeret be-q vboshan, omoghe labuqodigwa qvbó tui miaint etá. Olókhaemí lesen, emilevbu li le ręqvbeghəbasé.¹⁸ Jésu tai, e mən zəi lua ręçhemen əlesen? Ai miqlo khumon. Sókpa qisellebua əkpa.¹⁹ uen ukhi: Ewéegbubi, wewéegboghe, éduoi, əfiosé, seghen. Wewé gbiguq, wuækpen ye ra bi iyon.²⁰ Elimoghe, oló khaemí, emi rəmen nay a woi zəvi sasa mən varé.²¹ Jésu kaobaiwéokhumen. Okeret tai khai, emi əkpa ri vbo lo koreret ulé shemi eremem lumonen kwua u khua ni e lesen ogbe ulé moçfe vbo khumeimin əleghe udiaré luya rekhan mən.²² Ohi seta lo khon əkein soi ovon vbiria eken an oze shan vbe kein ibio khuenhioomon efe lobun.²³ Jésu kaet laga ozən tai kha vbo dökhosoi, "omian mən gbé lo ria lo fai ręqvbeghəoba soisellebua.²⁴ Oyiawan ivbodoghö soi unuan. Jésu ché gbotai khaian, ivbiékhan, wuewanen əboi o miamen lai ręqvbeghəoba si qisellebua.²⁵ Ou heghé li uhumi se si qirəqvukpəsagbede leqolofei qirəavbi əghəoba si qisellebua.²⁶ Oyian eremem unuan ekə zətai kha egbəsan, enian ololəmetin fan?²⁷ Jésu kaet bian wəqzetai reyagbon emi soi kha mouskhumi ama reyoisellebua emi eremem le mouskhumi.²⁸ Ipetet kezə takhai mai zəmi eremem qbo muorékhan.²⁹ Jésu tai, ata iré taikha, oria yevbó lo zəa soi qbo, imiqin limoghe imiqin likpəsə, iyion, erai, ivbiqi da evbó soi ukphio simé bi eta siqisellebua zo lokha mi ikhianba soi vbo di egboighien vbeket əlagbon na, qa,³⁰ imiqonlimoghe, imiqon likposo, iyon, vbia bi adamawé. Edagbon le vba de u moqabon loi moi reso.³¹ Ele kpaq le kpuqhoelé kpuqkho le kpaq³² lədə vbi Jérusalem, Jésu kpaq mian, qibzi ivbodoghö soi unu, Elian oréghan in vbuqhoqfen əwinain, Jésu kezə khuiivi ədoghö yefə kpa ozə takhaian emolə ruan yiçin vbi eghé lavode.³³ Caçoa, main lədə vbi Jérusalem əvi oria ale wuon ni Qeje sahen bi Elian cukhi shan. Ele khueqə vbi eu, ewuoin niqolokhö. (Gentiles)³⁴ elə yeyə, etuəsen fia, rukposan gboekpə gboiu. Ukpəde lo zəa olə sho vbi idire.³⁵ Ijaməs bi Ijoh̄n ivbi zəbedəq buqirəzə takhai, oló khaemí mai khon vbo I mai ikhə mi mai vbię.³⁶ Orə miaian, emi vba khö liuivba?³⁷ zimainotə kpən vboqkhae sekpa kha otə vboqbdion əkpa otə.³⁸ Vboqbo gobo se Jésu ayiai, vba en emi vba vbi, ukokə samen li le wuon vba le meti wuon da isame li le sa vba le meti sai.³⁹ Etakhai, mai le mati, Jésu tai khaian ukokə li le rę, wuaməon ulerqi wuaməon, I samə li sai wewé le gbo sai.⁴⁰ Oló leqət vbi qbodion mən da ogobo məmən kiletət ama zen labi vbae wuegbə.⁴¹ Eghé li vbi ədoghö igbə niq kéré hoin eke moìn ibiokhumen rəyi Ijaməs bi Ijoh̄n.⁴² Jésu əchian ozə tai vba eən alian ręçkhen əlokħö. Gentiles shan wewé chiən oló la rian sha bi əkhə səbia sia əlokphumi wewé ya kpasə nian.⁴³ Ikhambəti kə ché ye vbo dəba vba, oló hoi loi chiən oria lo khua usiə vba olə kpaq chiəvien.⁴⁴ oló hoi loi kpaq vbu se vba olə chiəvien vba.⁴⁵ Ovbi qisellebua ivbarə lai yarəigai ama yoin yare gagbon ogbo wangbon soi rę zəm əkħokħö la għeb na agbən eremem.⁴⁶ Edi Jérichozen labi qeshq vbi Jéricho rę bi ivbiqdəghö, əkuyə sagbon rəkhain. Ovbi Timaeus, Bartimeus lo chiən Qmoghe lə ruəq lə vbi emi otqi vbi əkhukpədə.⁴⁷ Eghé lərə khon Ijesu si Nazarenə vbadəqħəfuirin Jésu qvbi David moi təkeen imen.⁴⁸ Agbon lebuin rę vəonu əlegħəore tötə le vbu rin ifi qvbi David moi itoqken mən.⁴⁹ Jésu muzan əkpasə nian li əchiqħor. Ezəqħoi takha wewé mōudu əlofen, Jésu əqħeqħ.⁵⁰ O bumukpən soi qvbo yoxħumi əbui Jésu rę.⁵¹ Jésu zə kezə miaint etá, emukħo liuan? Oló kha emi ikhō liya miukpədō.⁵² Jésu taikhai yashan uduan səowuqen eghé dan vba agala eo sai vuyea ərəkhain Ijesu.

11

Enian zen elabian di Jérusalem rękəsikia Bəthphage bi Bəthany, vboqhumonkə si əhvəs. Jésu yi ivbi ədoghö soi əva uhumi² əgwue khaian ya shan vbi igue lo də leo kpən main. Zen labira əqvə, ulé min essi lai se hən ghé. Tiyon an u wuon yi mən³ oria kha mian etá əbu wuein ye? Takhai əbiain olə wəgə agala olə wuon dan rę.⁴ Yain le zə shan gaizə awuqindı vbu khuqedəqə vbeqən uviem i lazqa rę khan ekə zə tiyein a.⁵ Agbon əsə muzain vbañt etai emozżei li vba kéré tiyon ələsssi ann⁶ yain kéré takhai ann əbi Jésu etá yain rę zian yashan.⁷ Ivbgħodħö soi əva kəsə wuon ələsssi yi Jésu yain eremem zə hui ikpən sian qvbi ələsssi li Ijesu rę khəqin.⁸ Agbon le buin wua ukpən sian qvbi otqi li Ijesu rę shan vbo rare,⁹ əsə beni əbəqəbi otqi.¹⁰ Ele kpaq nain bi Elian rę khain yain əkhueurin, Rəqi!¹¹ Rəqi Hôssana, Ikhianba ihi isi əloqbarə vbe inn si əbiain.¹² Ikhianba ihi si əghəoba si əromain Idafidi Rəqi yon khuaq. Jésu Ovbi Jérusalem əzəvbi ekenosə. Əkao bi emi eremem wəqle ghé kətegbəq ətqi si Bəthany ain bi ivbi dəghö soi igħebva.¹³ Ukpəde leżə va lərə zə vbi Bəthany varəqbiķen.¹⁴ Ozə vboqdurərə miən qoran lə dan əsi kiai solə mi ukpə cəmi vboqkə soi əgħegħażżei məqəmon əbə yon vəin ukhumi əkħiġoqħi əghé si moi soi.¹⁵ Əkə zə fiunu na, aimiqn olə ché ikpəcəmi se ivbiqdəghö soi khon.¹⁶ Edi Jérusalem ręvbi ekə noṣeq filēmi kua I kħi elia fibanzer vboq soisellebua. Qfil əlkəkpkə siain għe khaga li an rəqta khé lian shin ifiami.¹⁷ Əzien osuqso wemioso sho vbeqən osere.¹⁸ Əkha iain emi, ai yiçin. Alə ēchi əqamən əa si əromon qvbi əa si uhuku soi. Ama vba kə rəa şeramen chiən əa soi¹⁹ oħen bi elianu kħi qvbo tui chəmən għwue yain eż-żeq khobe le għbi ama yain ləfən soi əħi soi kħaemí bəqqa l-oħra l-oħra.²⁰ Əkə zə vbi min dianr.²¹ Ipetet əreżżet əlokħaemí kāo qoran lukħuq-dəqħokħu əħxa.²² Jésu rəyən ni an moqadiudan vbeqən Ijesu.²³ Ata irētai uan kħi uan lə tai əlokħona sho vba rę uqrbəda, a khai khon mən a zudu əva olə ruan.²⁴ Əħi soña I tai kha emi eremem mən luv bi mię khon kħu miən mię.²⁵ Əkha liet rəqmon ulé rę khumi ələ wuq khö yie lera lə ri vbo khumeimi ləi rę rokhö soi khonn. Ama su rəkħumon əzəva soisellebua əkha rę khumon.²⁶ Edi Jérusalem rę, əzien lai Jésu qə bia vbe kən osseħen bi elia vbi uhi qvbo tui bi ədiqon vba rę yoi.²⁷ Etai khai asses emja rę bi l-oħra na əlo wuon əla səna na l-ħalli rę biqoqħi bia na.²⁸ Jésu tai I lə mian etá əkpa. Takhamen il-ħeta kha I tötə lia wu.²⁹ I samen si Ijoh̄n, əkhumejmi əzə vba rę da əsi agbon? Ayę mən?³⁰ Alə ēchi əqamən əa si əromon qvbi əa si uhuku soi. Ama vba kə rəa şeramen chiən əa soi³¹ əħi bmoqmon əbə yon vəin ukhumi əkħiġoqħi əghé si moi soi əkə zə

fiunu na, aimiçon olę chę ikpęcɔomi se ivbiqdoghö sɔi khöinRęoi! ³³Ręoi Hossana., Ikhianba ihi isi olövbarę vbę inn si ębiain. 10Ikhianba ihi si egheoba si ęroma.

12

¹Ijësu bęe vba ręmi khayain vbitan ɔrę (a) Qomolęokpa kemi o vbęken ugba la gba laga, otönö subęleøyon ozoa lazę dubę fę agbon wieqgbo zi ęleeria lele ya gbeqo we li ugba logba lemi le koi zę ze re. yon o zę yo shan ²Eghę kę sęoyi ɔvięn ökpa yolugba loi le gi enyain gbeqo we lugba zę loile zę vbi ikperan fan re. ³Ama yain wuolomohę yain gbeqo yain khuę fia bi ębɔsan. ⁴Ogbö yi ɔvięn ɔvbę yain zę mai oī vbuhumı ęgbö ri lękhöi kuęoi ⁵O chię gbo yovbę, yain kę gbo na u. yain wę awę li yo yelebun vbi ıgbę bi agboulo. ⁶Okpeı moqrioubę lę le yę, ɔmø lę humękęoin. Yon khöria la yekpuokhö yian ɔrę yain le wułękpen løybi me. ⁷Ama Elıan gbeqo wue lugba ręona sogolo khö vbiq vba zimai gboiu li oluku na chien isi mai. ⁸Yain wuɔi yain gbeqo yain fiɔfia shoubékén olugba re ⁹Enia, ęmølø mō ugba le u? olę varę le khuę yain o Yain niyain gbeqo wulugba lę gbo wun lugba leria ɔvbę. ¹⁰U se kqolę bę na? Uđo le nia zoa sin, yon ękę chien Uđo siguen-egbę ¹¹Isoisellebua yona zę vbare. ¹²Yain hoi li yain khuyijesu zę, ama ęfen o wọn eli ębouli siagbon. Yain kęen itan lę kęp yain vbgębę. Yain zoi ębęzə rale. ¹³Eyi ękhen Ipharisi bi Ihęrdiansi yoi lian ręemöi wuɔi moi. ¹⁴Eghę le rę vbarę yain ręo “Okhaemı, mai ęfen u miemı fiq vbemı loria tai u khai gbo kpemiru vbusię si ętueva. Eken ata ayin uwa rę kha ukpöde soiselle bua.Uhi O chian simai zęgho suhumi li Icaęsar dabi limai eżę?Li mai zę dabi li mai eżę? ¹⁵Ama Ijësu ęfen yain ɔvbi sakpemiemęgboę yain, emi yba o damameni? Yain wòn ękpa yi Jësu ɔrę yain “Ola lęre khonkhon ęlemına lę humęsən ina”? Yain ręo Icaęsar”. ¹⁶Mai ęfen u miemı fiq vbemı loria tai u khai gbo kpemiru vbusię si ętueva. Eken ata ayin uwa rę kha ukpöde soiselle bua.Uhi O chian simai zęgho. ¹⁷Jësu re, “Wua ęmø chien is, Icaęsar li Icaęsar” gbo wuemö chien isoisellebua li qisellebua.Qobi yain unu rę yoi. ¹⁸Nyin ękhen sadducęss, nia tai ashııkpa vbindi rę iyęubö vbarę yo. Emia eta, yain roi ¹⁹okha emi, Moşes viñebę imai, “Qomın ɔria kha u fiqhai a vbęken ɔi vbomö, Qomın ędön lę meti rułokpoṣo, lę rę vbomö lomoin ędön? ²⁰Imion ihiqon riubö, oło kpaq rułokpoṣoivbia olomolę u. ²¹Ołozęva ruęoi o u, ɔvbiomö, gbo khölozęa rędi oło zihion ɔi gbo vbiomö, ęlkpoṣo gbo u. ²²Vba shiokparę siyain kę shorę, ęhalou? Vbusię si Imion lihiqon na. ²⁴Ijësu roi, o ain yön zę li vba rę fiqbodö, Erimidi u ęfen ębę lofuan dabi Itotö soisellebua. ²⁵Eghę nia le rę shiokparę yain kha chię wułęsən, Ama yain kę u bi khęken angeli vbohumęimi. ²⁶Ama rę yi ele illöi le chię shiokparę, U se koi vbęken ębę si imosisi vbęken ętarę si iruam ębosisellebua gwułękhai ɔrę memę khosellebua si Abrahimı bi qisellebua si isaaki bi qisellebua si Ijacobu? ²⁷Qı vbi qisellebua si ele uloi ama isi enia ęfen le riubagbön. Vba se fiqdö. ²⁸Out ękpa vbi enyain vin uhi vbarę hemi nia a ęgue, o mię Ijësu rę ayen nia ęleşen o mia eta. Iyi uhi lę sogolo chien ukutu vbęken ihu igbęteremę? ²⁹Ijësu ayenqo lę chien Uku tu khi, hon, I Isrëali, qisellebua bi ębian mai, ębiain nyin khökpa o ³⁰Ulę humękën ębiain loisellebua se biudu ęseremę bi ętin se, bi ęgbę se bi itotö ³¹ołozęva suhi, humękën ozeva ęselabi uihumękën ęgbęse. Aimi uhi lę gba leqona. ³²Ołozin uhi ɔvbötöi rę “okhaemı ęleşen” U tai vbęken atę khi qisékibua ękpa yen o aimi ɔria ɔvbę vbęfen soi ³³Humękęoin biudu ęseremę bi awueo kuře bi itotöremę bi humękën ozeva se bi khęgbęse, ona rę gba lej Izoba la tą. ³⁴Eghę li Jësu rę mięn khö ręgbębę ayen si ęwain ɔvbę, o ręi Ebuzę varęoi ręre vbo lę vba na soisellebua” Akęvböilęqroṣo ikę gbdū mia Jësu eta. ³⁵Jësu rę ayen ɔvbę, Eghę lę rę kha emi vbęken Itemplu, Oręi, ęböi chan lękhęn. Ovin uhi ɔvbötöi ręqvi Davidi nyin yön u? ³⁶Davidi legbę soi, vbęken ętin lofuan rę, ębiain tai yi ębiain ęmetöi vbi wba kpobödion me. O chien ęghę li roghian se chian ikpái se aga. ³⁷Davidi legbę soi ęchięqębiain, ęhiq sona ębi Kristi chian ɔvbi Davidi. Qboto lę bun għenqħen daiħħon. ³⁸Vbęken arękha Ijësu re, “Riyęq vbegbę vbe moi se nia vin uhi ɔvbötöi, nia yain o ręqvi uvbiemı kolqo yain gbo hoqruę nia mię vbęgħekin ³⁹Ę hoi liyain moi aga si ekhenlejje lę riubi isynagoguęsi bi ęħę si lej vbi Iukpę. ⁴⁰Ę għorjaqa si ęken ęqrin a, yain ęgbö lieromö te la għon rę mię. Eli mħoħna lę mi khuę lögħbi. ⁴¹Yoin Ijësu żeqto vbi isaq si ękpan segho rę vbęken ęsə. O fę agbon węċbi yain wuęgħo fiq uboqpan. Elegħiex wun ęgho lögħbi fiqvbo. ⁴²Qron ęleşen vbarę? Wun ęgho lę kéré għeigbęi vboqbo soi fiq vboqpan. ⁴³Ęchien Ivbiqdoghö soi, ɔrę yain “Ata, I gue khaięqolron na lę mięson, yon zęgho sokpan lę agbon ęremę. ⁴⁴Yain ęremę ręvboq rę vbęken ęlobun nia mōen. Ama, ęloron na, wuęgħo soi ęremę irę zęgho si ękpan vbęken ęsən lę mię.

13

¹Ębi Jësu shian shovbi ęsə rę, ɔvbiqdoghöökpa soi ręoi, ękhaemı ęwuę ludo bi qa si oyunua. ²Q ta khai, Umi ęlo lę khuai la zena? Ai miuđo la zęanęgbę lę kha delqua. ³Ęboi oto vboqhumqo Li għogħo (Olives) vbi sao si ęsə, Ipeter, Ijamisi, Ijonnı bi landrew dō mięta ⁴Ia kha mai, Iyegħe lięqlel mi na lę rę ruan? Emo lę chian azeq soi għe lę mi naqke ruan. ⁵Ijësu bęe vbi talokħasiyain. “Riyęq vbegħbe Ioriqosqekha ē shovbukpöde rę. ⁶Elel bun lę ręnyin mę vbarę għo wue, “memę” “khi yoin”, yain lę għo wuęs fi ukpöde dōn ukha. ⁷Hen ęmosoħħo bi ikpiyemni si ęsho, ē krokpo, ęlemina lę ruan, ama Ikkopukħoqise se. ⁸Okpēvbo lęqkpevħo khönen, bi uvbięvħo lę kpayi uvbięvħo khönen, ętqi lę ya halqo vbi ębqbun ęħami lę għo fi. Enai khigbanre sidqi sivbia. ⁹Riyęq vbegħbe. Ale wunę lenja ręvbošan, ale għo għbe vbeqen isynagoguęsi. Ulę mužan vbi sao si igovunor bi ieje vboqho simę, bi kħi ibbosei o rę yian ¹⁰Ama ęwue-wuę kħi ęmokpa lęvbona ęremę lę mię. ¹¹Akha wun ę lai għo wun ę niyain, ēkrokpo ęsemoi lu lę ta. Vbq lakoq kien an ale ęremoi lu lę ta naa. Wuę-wuę kulę għwiżem, ama ętin lofuan. ¹²Imion lę wun Imion rę vboqbo li ēu, era lę għo wun ɔvbi rę. Ivbiqkhan lę shorę khuħerah bi iyon, ē lę si yain għo ul. ¹³Agħon ęremę lę yakħeġen se vboqho si enyin me. Ama ęlo ziex ɔ-sevbireş, ęloria an lę fan. ¹⁴Uħha miemli lobji si ikħueq mužan vbeq bi kħoq ħaqo, zi ęfri rivbi Ijudęa la ralę yókhumqo ¹⁵Ę zoljni vboqħumqo döttxi rę wun ęmni ęsə dənnejr vbeqken qa ¹⁶Ę għo zoljni ri vbi ifidi chię Vbarę lę wun Ogbelę soi. ¹⁷Ama ikħueq ęremę rę yi ęfen wun ęmni ęsə dənnejr vbeqken qa ¹⁸Ęlieromö loji lę sunu vbeqbe sokpo - on ¹⁹Ioya Iokhua lę yę vboq likhaiset mię għe

vbigbanrés eghé loisèlebua rē molagbōna, reşevbē nia dabi akha chié miemiliyo.²⁰ Sokpa ebiain kē beníkpédéa. Aimiehu lō le fan Ama ohiq si elazé, Yain lō zéi, o le beníkpédéa²¹ 21 Eghéanqrioso kha kē wuę. Kaęoę eqi krist, dabi kaęoę, Ebvboyenori, emiqhon²² Erimidi krist şehen, bi Imięo şehen le deanré le vbiaeň, ododans khaę niyain rē tē, okha deqvbo, rē se vbęle zéi²³ Riyeqvbegbe, Igwélémina erémé khaęokpésé vbeghean.²⁴ Ama Ioya selighé kha kē rare, ovon le chię uduębi, ukin kha kē vbaę. ²⁵ Ikpakhięn le dęlo shovbokhumirę bi itqo. Léri vbohumé imi le ya ręgħe.²⁶ Eghéan yain le mi ɔvbięslebua zęvbęken ɔħu-u (clouđ) vadę bi itqo logbai bi ɔkhai. ²⁷ Eghéan olę yi ękhen angeli soi bi elo zéi vbęfię sodele sikoko, zęvbigbanré sotqagbōna səvbireşo sokhumagbōn²⁸ Mamewain vboran loddagan-a (fig tree). Ebiukalabō sioul Lolięħeb kua, u keęen ɔka si rę²⁹ Iyo għo ręyi eghé le lę mina lę yarę ruan, Uejen ɔ kę si rę sikk Ukhuedę.³⁰ Vbęken ata, itakha ęoli Uanmi na le rareq chię eghé li elemina le sunu. ³¹ Okhumeimbi bi Qtaqagbōna le ra-re, ama ēta mē kha degbę ra-re³² Ama rę yi ɔlu kpédé dabi Olakoko an, Ororo inyen, akérre mia, ękhen angeli le riubi ɔkhumeimbi dabi, ovbię, ama ērah. ³³ Riyeqvbegbe! Kaęoę, erimidi uejen eghé lō chian³⁴ O u bikhomħo lō yo-ɔshia, ɔzo soi qbō wuovięn ɔvbi ękħe solqa őde-ődebi ɔbia soi ogħo kpase li ęniyan khęoi nia emħen. ³⁵ Oħio so na riyeqvbegħeरimidi u eien eghé lolo m-oqa lę rę vbaroqle mèti vbaroewun-an vbudomħen, eghé loka vię dabi ogħbed³⁶ Okha vbaro idumuka, e zozi gazu u mohien³⁷ I takha, agħon erémé, kaęoę.

14

¹ Ikpédęeva yon koreokpésé vbashanrarę bi ikukpę si ękoloban. Ihiżen bi Elian vin uhi ɔvboto yain ɔqo ębi yain le duijelu win niyain rę għo. ² Yain zé tain, “Qivbi eghé si ikukpę, li ɔsuku elel yę vbusiে mai.³ Ebi Jēsu kpejri riubekken, ibethani vbęken ɔa si isimlon lō khomitqon (leper), ębqi shovbi itable rę okposo ɔkpa bi ubel salabaster iogħain si emo ya huę-huę lō fuain lō ubqdod, Q għolubel, ɔkuqvb humi soi⁴ Ama ęsqi riubu niyain ɔ khoxekken. Yain guo lęgbę siyain, yain rę, emikha zomha solafu fmia na. ⁵ Emo ya huę-huę na, ale metin shoin ghian lej egħo-thien vbodę- a si egho agħo kenu li elę son ogħġe Yain suoi ężon.⁶ Ama Jēsu rę zoi ɔbqom vba kpkponi? Ovbem iż-ħumosen I m- ‘Eleson ogħbe rivban kpe-ën. Ulé metin ubemi leßen niyain eghé laburé ho-qi, Ama ukha metin moen meegħerem. ⁸ Emo le meti u, yon u aan. Okę ziegħbe mohien vbi arętton sim. ⁹ Vbęken ata Itakhai rę yięċeba zé wuę-wuę għnejha vboħumotqo agħon na, emolokpōs na u yin alę ya ręeo rę. ¹⁰ Yen Ijudas Iscariot, Okpa vbeligbęva olę gi eli ihenż lej rę fain wun niyain¹¹ Eghé le lihien rę hon yain ghongħġon. E rę yain le wun egho nai. Ozże ho ukpod lej rę fain niyain.¹² Ukpédę lō kpa si ękoloban, Eghé nia rę vbiż-żo si ashantarr si Uvbiagħom ivbiż-żogħi soi rroi, “Ebiu ho li mai wun egħbe, lu lę zęebac sashanrarę?¹³ O yi etueva sivbiż-żogħi soi ɔrre yain, ”yekken ɔl-leyva, U lę għomħo lō wuamexhan zo, rękhaan¹⁴ Ebozəq vboħa, rękhaan ɔvbqa, takha olo m-oq a, ɔkhaem iqi “Ebo si ɔrre mē ri li lę zęebae si asħan rarę bi ivbiż-żogħi m-

¹⁵ Oħra iż-żogħi logħbi la khaga ɔ vboħumi la ęhen le. Ehemmieremq-żogħi khę Mai vbevħo¹⁶ Ivbiż-żogħi qoż-żeshan vboħejeb. Yain miemmerem zena bi ɔt kha yain. E yon leħba sashanrarę.¹⁷ Equan kere, O rę khain ęl-ġibba varę.¹⁸ Ebi yain kei oto lagħiż Itabl liyain ębae, Ijesu rę, “Ata liet kħaeotu qkpa lo dę ba méeħba le remede.¹⁹ Ottuiyain erémeneġġe kōt niyain o ke zeo iyoɔi vbi eme.²⁰ Ijesu ayein yain “Otuokpa vbeligbęva, olofi ękkoq-żogħi itasa m-

²¹ Oluo so na ɔvbimħo le ręqbukpōd lębę l-łofuan tai vbeħem. Ama iħkuo rę yi olomd-żorjied! Akha aise vbia yon kha humolę.²² Ebiyain ębae, Ijesu feoliku wę, o rilhanba ɔvbqa, ɔvbija. O rroi niyain ogħo tai, mięona, egħbe mēkħona”.²³ O wukoko, ɔ khuemmi ɔ rę nyain. Yain erémé zęvħo²⁴ Oħra nyain “Erē mē si agħba-ama, erē l-łofuan deanré logħorę.²⁵ Vbęken ata, Ita kha, yon kha chięon vbiķea si ukomoran na səvbolde li leżen vbogħon vbegħħu si ęsislebua.²⁶ Eghé liyain rę suiq, yain yokħumokko ligħo (Olivet)²⁷ Ijesu rę yain, vba erémé le delokħha, oħio kha vin ɔ-ġe; il-ley fi oragħo shan emi ęla għo le għo yagħha khua.²⁸ Ama ikha kę shore, il-ley kpaq ivba vbeħken Igalilę.²⁹ Ipeter ręo agħon erémé kħarę dęlo khua, mém kha dę.³⁰ Ijesu ta kha, “Vbęken ata, itakha, ason na ɔkpe se vbo, ɔkpa vię is-żeva, ul-ley sin mē is-żeaa”³¹ Ama Ipeter ręo “Iħha l-ley U kpen, I kħa Mieti sin”. Yain erémé ru-iru-ɔkpa.³² Yain varę vbeħha ęchiżi IGħethseman, Jēsu għo takha Ivbiż-żogħi soi “Qtó vba an-ħebi yaliż-żom

³³ O wun Ipeter Ijamisi, bi Ijonnini bi ɔ, etin siyain għe yotqo vbiż-żogħi,³⁴ O rę yain, “Ekkien mē riai rę yi ęmi lę shan rarę rę yi ɔriżo səu lori mē vbiisa yę vba an għo kaęo. ³⁵ Ijesu shan yi saq kerę, o dę fio vboqtoq għo lierom qo si akha gazeo mietin mħummi olakokona yon kha ghé shan vbiyan rare.³⁶ O rę “Erag mai ‘Abba Father’ bi wue-wuqiemi erémęq mħummi wun olukoko na ra mē rę, Ama a o si mē ama a o seq. ³⁷ O varę gaze yain mħen, ɔgħo tħalliha Ipeter, “Simon, Omħen vba ri? U metin kaęo vba kōk-pokpa³⁸ O ral lęgbö chię lierom qoż-żogħi wuqolletta ɔkpain³⁹ Ekkien mē riai rę yi ęmi lę shan rarę rę yi ɔriżo səu lori mē vbiisa yę vba an għo kaęo. ⁴⁰ Ogħo chię varę Isoqpa gaze yain mħen ikpēo siyain ɔ khua qiegħi ękkem emelletħa khai⁴¹ O varę sugħo zęaa, ɔrre yain, vba sekpre mħen vba fiexha? ɔsżej-żogħi varęġġi! ɔvbimħo dę fio vboħo si ɔl-ħokħo,⁴² shore, zi Mai ya shian, ewe, olo remed varę.⁴³ Ebo sekpre għiġi, Ijudas, Ottuokpa vbeligbęva rare bi ɔkuqyo (crowd) le debai bi ilik vboħo siyain rezvbi oħen bi enja vin uhi ɔvboti bi ęd-żon.⁴⁴ Enia ɔruandek keri aain niyain ɔrre, oli yon għe runu suqivbunu yin khollorja. Deyien wun ɔ shovbain rę shaind vboħo semakħe.⁴⁵ Eghé li Judas rę varę agala ɔ shan buijsu ręqor, “Rabbi” ɔgħo runu suivbunu.⁴⁶ Oħlegħ yain liabu yan khuiwun⁴⁷ Ama Okpa lō muzan kpennyain si agħada soi deanré rę kħaġħan si ɔvięn soħen ɔkpa fia⁴⁸ Ijesu rę nyain, vba varę lę kpayiżen khoeġen bikhxi bi agħada bi uhukku livba rę wun m-

⁴⁹ Ukpédupkpede li ja rę remi khavba vbeħken Itempl. U wun mē. Ama ēna sunu l-łowu wuę soisèlebua rę moi a wun s-

⁵⁰ Yain erémé lieribbain baijiesu lafia.⁵¹ Ovbikhagħel lō rukpun l-łofuan ufo gaegħbe, o rękhain Ijesu eghé le limħo rę daiyen.

⁵² Ola fiukpuna bi Igħban a.⁵³ E wun Ijesu iż-żebi lokpohumi. Iħen erémé bi ęd-żon bi enjain vinuhi ɔvbotti chię kipno

⁵⁴ Ipeter rękhain zé vbdurur, se vbi icċotu si ęlkien Iż-żod. Qot, vbusi sənyain liyain ɔkħe, ɔzi għaġrain.⁵⁵ Enia, eliħen na bi ękhen ijewi bi enjain ręvbošan hox ibvostej reyi Ijesu ɔniyain rę għo u Ama yain mi ɔqs-qs. ⁵⁶ Esq vbi ivbossej soħen ɔi vbeħġġe Ama ɔlivbossej idia.⁵⁷ Esq mużan vbosej soħen ręq, yain rę⁵⁸ Mai hon eghé lorħtai yon le ria Itempl a bi ɔqba

vbəkən ikpədəqəaa, yoin lə zələlə rəbə zə⁵⁹ Olivbosəi igbəqəvəbə.⁶⁰ Əhən əkpa damuzan ə mia ijesə etə, ərəbi, U məqəyən? Əmə liməhəna fiqəsi o rə yię?⁶¹ Ama Q ha a, oq tətə əsə. Əhən gbo chiə miai, ərəbi, "Wuęwue khijesə əvbihanba?⁶² Ijesə roi "məməqəUlə gbo mi ovbioməhəqəhə loqət vəbəbə diqən si tətəi ogbə vəbarə bi əhüu sohüməimi"⁶³ Əhən səqə ukpənlifəqə səqə ərə, ma kpej həqəsej?⁶⁴ "U kə hən əta ləbə, emi vba kə ta? Yain əreməeria a a bi əria lə həliu.⁶⁵ Esə bəp vbatuləşən fiqəni nyain vəbəi əq, gbo fiqəmi, yain rəq, miqəre! Elə gbalikpun wun əi yain gbejə.⁶⁶ Əbi Ipətər rivbi əbəkpətəisi icətu aləkəpəkə lə, chiən əviən səhən iə gi Pətər zə.⁶⁷ O mi əbi Pətər muzan ləi ghaçrain əbəi wə lesən ərəbi ugbo dəbələşə vbi Inazarənə.⁶⁸ Ama Q sinə "Orə əmə luwa gwə wun yoin əq kuçərə." O chiə gboqəvəkən icətu.⁶⁹ Ama ələlkə səviən rəqələ muzan vəbain, qəbətaiqətəkpa vbiyain nyin kholorəhə na.⁷⁰ Ama ə gbo sin. Əkə tə kərəelə muzan vəbain rə Ipətər, "Atata, ətuqəkpa vbi yain yon U chian. Əvbi igałilən yon U chian.⁷¹ Ama Q bəp vbi leigbəi "I eən oloməhə huba taməi səi.⁷² Agalagala əkpa vię. Əghə an Ipətər kə reərəqətə Ijesə ta khai. "OkpəsəQkpa vię isəva Ulə sin mə Isəaa" Ədegəbə Ubətə bi evię.

15

¹Ogbədə riri, əlihən bi ədiən bi əniyain vinuhi əvbətə bi əguai sijuvisi sikəkə. Yain gbalijesə, wun rələ. Yain wun vəbəbə re li əghaçəzən. ²Oghaçəzən miai "wəwə khəbə səkhən ijuwisi?" Q ayən "Uti yə". ³Əlihən suçən ləbən vbi humi si Jəsə. ⁴Oghaçəzən gbochiə mia, "Ukha rə ayən əvbə? Əwəzən əghərə la wun səqə" Ama Jəsə ichiə ayən əghaçəzən qən gboqən. ⁵Ənia əghə si ikukpə, əghaçəzən ə wun əlisighain əkpa dəanərə. Əlighain li yain əq. ⁶Əniyain khəqiba rivbəkən əghain vbusiə sələqəbəbi ngai, məqəbaikhain, əməhəqəsə rivbə la əchiqə Barabs. ⁷Ələbətə lə zə gi əghaçəzən əi yain rəi əbəi wəi niyain əghə lə rareqəigbə iyo wəi⁹ əghaçəzən ayən, ərə, "Uhə li wuqəba si ijuwisi na"? ¹⁰Qəen əhiqə si oyinyen yin əli əhən re wun Ijesə vəbəbə re niyən. ¹¹Ama ələhən vən əran əvbə li əbətə fiurun ibarabas yanlı wundə anrə. ¹²Oghaçəzən gbochiə anyinañ, ərə "EghənƏmi yəin lə ri əba si Ijuwisi U". ¹³Yain gbochiə fiurun "Aigbəq"¹⁴ əghaçəzən rə yain "Əmə rə U vba kha?" Ama yain tətəbə fiurun "Aigbəq". ¹⁵ əghaçəzən hə ləi khuən ələbətə yon zə wun ibarabas niyain. Ə gbiJesə əkəpəwən vəbəbə re niyain rə gboi. ¹⁶Əhən əgbalikpun əhəni əvbə ukpəfən si icətu (lə chiən uhumafən si igəvənən) ə gbochiə uhukə si əgbalikpun kugbə¹⁷ A wənənwən lə də fəq nai yain gbo gbo chiən əgbəkən fiə ubuhumi¹⁸ Yain bəp vəbərə əsi "İreğəba si Ijuwisi."¹⁹ Yain fiqərənbihumi yain təsən fai. Yain rika digua cbisaq əsi bi khəqəhə liyain ə gai. ²⁰Yain yə yəq, Yain bənənwən lifəq lə vəbaş shəvəbegə re, yain wuęenwən lifəq əsi nai, Yain wuqəi lədə vəbə bi yain ləzə gboi. ²¹Yain ri tətəbə tətə tənən agbən lə zə vəbəvə ləqəbəi vadə liyain rəriyə yən vbi əgəben si Jəsə Iwun, əməhən la əchiə Isimən si İcyrənəqərəi Aləxəndər bi Rufus.²² Ələgəlikpun wun jəsə lədə vəbabə əchiqə Igolgotha (Himəsələnyinna "Uğogə Uhumi").²³ Yain wun eyən la rəkəpən ba nai, ama əi amə wuqəi ən. ²⁴Yain gbo gbo kəni ukpən əsi, yain fitan əvbə liyain rəqən əsəmi li əgbalikpun ədədə lə wun.²⁵ Əghəgəhə sakəkə lə zəeəa niyain rə gboi. ²⁶ Vəbəhuməqən, yain vən uhi əqibəgə, "Oba siəkəwə Ijuwisi.²⁷ Yain gəkəhən əyi əva ba vəbiyən əkpa vəbəbədən əkpa niq vəbəbəgədə.²⁸ Əxəbə kə mə a wunəsə. A koi ba əliyain kha rəkəhain uhi.²⁹ Elyain rare khueqə, yainregħuhumi yain re "Aha wuę wuę lutai ulə ria əsea ugbo zəi vəbədəqəaa.³⁰ fan egəbə se doto rə vəbəhuməgəbə.³¹ Vəbəkədəqəkpa əli əhən ə rəiyəyəgəbə siyain, gboqəhə, əliyain vən uhi əvbətə, u fam agbən, ama u məti fan egəbə,³² zi krist, əba si Isrəali dətəriqəniə vəbəhuməgəbən, limai miq limai gbo rə miqəhən əla rəqəba wun yainəvəbəgən əgəbə yəyəq.³³ Əghəgəhə sakəkə lə zəhan, udəbi kə varə vəbətə əremə səvəbegə akəkə ləzisən.³⁴ Akəkə ləzisən Ijesə vię dəanərə bi Urən logbəi "Eloj Eloj, lama Sabachthani?" himə əsi "Qisələbəa məQisələbəa məməni fiqəkhə kəpən mə ni".³⁵ Əsə lə muzan vəbain hon ləkəpərən əsi, yain rəqəwə, əqəchiəlijəh".³⁶ əria əkpa la kueyən əvbə ətaikpəewən əvbəkəpərən səba, ərəqəna wuqən. Ələməhə re mai lə müebi Elijah ləi varə wun ə dədətəre.³⁷ Ijesə ze furun loghua dəanərəzə U.³⁸ Ukpən lafi vbi əsə zəvəbəhumi səa doto.³⁹ Əghə li ələkəpəhumi vəbə Hiayain gbalikpu, lə muzan vəbətə əsi Jəsə rə miq Ijesə U, ələməhən rə atat əvbəisələbəa yon ou.⁴⁰ Əkpoqə gbo riubə ləzə vəbədərə miq, Imari Imagdalənə, İmary (Inrin Jamisi lə kərə gbo khisi Ijəsəs) and Isaləmə.⁴¹ Əghə lə rə riubi İgalilə yain rəkəhain gbo gai. Əkpoqə lə bun gbo vəbarə rəkəhain Ijərusaləmu.⁴² Əghə lə wuan rə rəqərimidi ədə si AwuęgəbəvəbətəQənkəhi, ələkəpətəqəpəsə avbəsə.⁴³ Ijəsəffusi Arimatəha vəbarə vəbəvə. Əria la wuękəpən niq vəbəkən əghəsə dənən, lə yak əghəgħə səgħeqħoħa soisələbəa. Əri ikpəmədu lə gi əghaçəzən əi gbo miqətə egəbə si Jəsə.⁴⁴ O yan əghaçəzən unu a khijesə U lə, əqəchi humi ekhə si əgbalikpun muəta si Jəsə kə U.⁴⁵ Əghə li əghaçəzən rə hon vbi humi səkhən əgbalikpun khijesə U, ə wuęgħə əsi li Ijəsəffu⁴⁶ Ijəsəffu dukpən ləfuan soyəbəyə. O wuqəi dətəriqə vəbəhuməgəbən, Ərəlykəpən gbalqə. O wuqəi məhən vəbəkən idı la khian vəbəkən udə. Əzə əvənudəqəvəbəhumi sə lidi.⁴⁷ Imari Imagdalənə bi Imari Iryin Ijəsə mi eba tən Ijesə O.

16

¹ Əghə lədəsə rə rərə, imari imagdalənə b imari inyin ijəmisi bi saləm wun əməya huę-huę liyain fi rə zəgəbə zi Jəsə Əhən² əbədə si ukpə də ləkəpəq vəbəkən əsə, yain yəbidi si Jəsə ri əghə ləvən rə də anrə.³ Yain rəqəbiyain. "Olo lə gbuqən ludə shovbukpədərə?"⁴ Əghə liyain rə fəqəhumi wə, Yain miq Uđo gbuqən shovbərə, Ərimidi Ələdə gəbi.⁵ Yain vəbəkən əldi yain mukpən ləfuan li fəq əsi ləvəbəkəhəməhə, oq vəbədən, əgħiyanunu.⁶ Ərə yain "eləfən. U mijesu, Oubi Inazarenə, lagħbi Q shovbədə, Əi yə vban əwəba zə rəqətən⁷ Ama, ya shan, gweļəcha əsi bi ipətə lə kpaqənia vbi igałilə. Əvəbə ulə zə miq zələbəi għiexha ə.⁸ Yain dəq, yain Ialəkha shovbədə rə, o yinyain unu a bi igwui. Yain takħa qriqətərimidi əqən ə wun yain.⁹ Əgħedə sedə ləkəpəq əbəsə, əghə lə rə shovbədə rə lə. Əkpaqə rəqəbə kha Imari Imagdalən in wun ətəbi İhiġen shovbəgħə rə.¹⁰ O lədə lə għiexha ələ ya yekpən Ijesə vəbəkən Aiguę Igħbi.¹¹ Yain hon əqribagħbən, Imari Imagdalənə miq, Ama ei miq hon.¹² Əle mi na kə Sunu lə, Ərəqəbə kha ətueva Vbiyain vəbəkədədədan əbīyai, shan zəvəbəkən əvəbə logbəi dəanərə.¹³ Yain lə takħa Ivbiqħodqəh lə kore, ama yain imiē hon¹⁴ Əkpuqəkho Jəsə rəqəbə kha ələgħoq vəgħi liyain rə dikpəkpe

(Table) re, O suyain ezon lei izezudu siyain. Ohiq si yain mię yön honk hi yön shocbidi re.¹⁵ O re yain lode vbekēn olaqbōn erekme le wue-wue kha emi lamai erekme.¹⁶ Olō mięhon lo samę le mo amiefan bi olō ikę mię hon le huęo.¹⁷ Eia eęen na le rękhain ele mię hon. Vbekēn enyin me yain le khuetin lobe. Yain le zurō logbōn.¹⁸ Yain le robō wuenjen Yain kha gbo wuemō le gbi yain on ıkha gbi yain. Yain le wun obęokhomı uhumi olę daan.¹⁹ Ebian kę gwiyemı kha yain le, A win ɔi yohumiemı ɔzəolu vbobō diɔn soisellebua²⁰ Ivbiłdoghö ze şorę leya wue-wue vba aekhain. Ebi ębiain dęba yain bia gbo fi olę mo ba bi aęen lo rękhain yain le.

Luke

1

¹ Elębun kę wun olō bia kigbe lai re taręemi le bun lę kę mo awun se vbusię mai. ²Zelabi yain wun ɔi se mai egbe re shan vbele kpaq le ri eę chin ɔsej bi ɔvięen si ɔleta. ³O gbo lumo rę yi meęrimidi iki soqolō khualotęmi erekme ze vbi gbanre, lai re vin emi la tarę ma-a vbi ukpukpen, Theophilus lo vbułkutu⁴ Lu lyoęen ębu fi egbe kpę vbejemi la re khae.⁵ Vbeghe ghę si Herodu ioję si Judea ohen oso rivbō la ehiq Izęchariah lo ze vbi efokpa Abija vbare, ohai Elizabeth gbo chien okpa vbia si Aarón. ⁶Yain gba koko fuan vbi sa eę si ɔisellebua, vbejken ɔshan si yain biai ębriarın yain mo Ibohi vbi vén bi Uhi lagbe niyain. ⁷Ama yain mojomoh erekmodi Elizabeth chien agan. Yain kę koko dɔdiqon vbejken ikpedę siyain. ⁸Enia ɔ se vbi Izęchariah re ri vbi sa eę si ɔisellebua ɔ biobia sohęn soi vbi efokpa lo zi bia⁹ Zelabi awvę liyain ɔ re zohęn lo le re ga, A ze ni vbi kpdę si uhi lɔi ręqvbi ęken ɔ lo a lo rętqoma lo wun egbe da ah.¹⁰ Elębodu sagbon rę vboę' yain liaromq vbo la koko larętqoma lo wunegbe da ah.¹¹ Enia angeli si Ebiaiñ ze ręgbę khai ɔ muzan vbobō diɔn si ikpękpę lo ze toj ushen. ¹²Eghe li Izęchariah re mię, O kpołko bi ofen gbo wun ɔ. ¹³Ama, angeli reo "E kę lofę, Izęchariah erekmodi a kę heromq sęoha Elizabeth le vbiomq mohę. Ulęchiq Ijohni.¹⁴ U le moęghonqhon bi eghonqhon elębin le ghonqhon ɔvbi ivbia soi.¹⁵ Iyołę khua vbeq si ębriarın kha gbudu węnyon lo nęn on da eyon lo hohia. O le gbo vbon vbejtin lofuan vbejkejken siyon vbarę.¹⁶ Elębin vbi vbia si Isrəali le fi dęlo bu ɔisellebua siyain re. ¹⁷O le lodekpkę se vbeq si ębriarın vbejken etin bi itoq si Elijah, lɔi re dęli udu si ęrah yi ivbię'khan bi ęlei kha ręqvbeta re yi ęwain re yi ęfuan lo re wun egbe niyain li ębriarın, agbōn le wun egbe nai'.¹⁸ Izęchariah re angeli, "Eboi le metin eęn ona? Vbonia ike domohodion oha me ke gbo di ɔohia".¹⁹ Angeli ayen O, O re memeh ki Gabrieļi, lo muzan vbi saęo si ɔisellebua. A ye məh li wun ukę lesen na yie.²⁰ Eęen! Ulę haa, Ukha chie teta, se vbeqbe li eę'le' muna le ruan. erekmodi si umięn ęleta nah ɔ, lo le mo awun se vbeqbe lo dęqvbo.²¹ Enia ęleriah ɔkę khę Izęchariah O gbi yain unu ɔ ku te gbo ubekēn ɔa.²² Ama ghę lo re dęanre OI metin teta yain eęn ɔ mięqęgę lo re riubi ęken ɔ a o be vbi maghe iu re yain ogbo ha-ah.²³ ɔkę se ibeghe ligai re fo, o yi lwe' Eli kpedę na kę rare, ohai Elizabeth hamai ogbo wun egbe soi he vbejke ukin Ihięen ɔ re.²⁴ Ona khemı li ębriarın u imęh eghe lo re fe məh wę bi ɔhan lo re wun echę sho məh vbeqbe re vbi ra eę sagbon.²⁵ Vbejken ukin lózehan, ayi oli angeli Gabriel lode vbi eibö lo ri vbi Galileę la echiq Nazareth²⁶ Vbejken ukin lózehan, ayi oli angeli Gabriel lode vbi eibö lo ri vbi Galileę la echiq Nazareth²⁷ Fe yi ɔloşęqomoha la kę figanoqomoha la echiq Jóseph, lo chian ɔkpa vbi vbia si Idavidi, ɔlio şęqomoha chian Imari.²⁸ O bu ɔi re gbo takhai "Orę U soqolō moħan! ębriarın rivbō dębae.²⁹ Ama ęleta na raghaah vbeq soi gidi ogbo gbo Unu orę labona chian.³⁰ Oli angeli reo, e kę lofę, Imari, vbejken u mi ɔhan vbae' si ɔisellebua.³¹ Ka eę ah Ulę hama vbejken se ulę vbiomq mohę. Ulęchięcın soi 'Jesu'.³² O le khuai alę ya echiqovbi ęje lo khua alę ya echiqovbi ęje lo kpohumilę. ębriarın ɔisellebua le wu ekpęte si eimi si Idavidi nai.³³ O le mo aye shan vbihumō a si Jacuppu re si re so, Ireso kha ye vbo re yi egwa Qba soi³⁴ Imari re angeli, "Ebena lej sunu vbejke yon moęgomęqososo".³⁵ ɔlo angeli ayen ɔi ɔre, "Etin lofuan le vbarę dę khuuen bi itoq si ɔłokpohumi le le gbo dę vbeq. iyołofuan la le vbia alę ya echiqovbi ęje lo kpohumilę.³⁶ Ka eę ah, ɔmiołizabęt, o gbo hama ɔmo mohę vbejken ɔohia soi ukę lózehan khona, yon lo chien agan.³⁷ Emi ɔsosqo lo mia ɔisellebua iyęvbo³⁸ Imari reo uvbiq rięn soqposo yon chian si ębriarın. Zoi dęqvbi iyę mę zelabi etę se" yin angel ze zoj ɔbo.³⁹ Yin Imari ze vboę shorę vboę ghe an lode vboę vbo humokq vbejken evbō si Judea⁴⁰ O lode vbejken ɔa si Izęchariah gbo rui Elizabethi⁴¹ Enia ɔ sunu eghe li Elizabethi re heręsi Imari; ɔmo lo riq vbejken vbo, Elizabeth gbo vbon vbi etin.⁴² O fi ukpuna dęanre "Ihanba khi se vbusię sikposo, bi ikpa lori e vbejken⁴³ Emo ze li ęyin ębriarın me re vbarę yi me?⁴⁴ Iyo ka eę ah eghe loruę se re dę męhon re, ɔmo lomı ri me vbejken vbo ye ghonqhon⁴⁵ Ihanba khi se lo mięhon a wun se le yo vbejemi la takhai lo ze vbi ɔisellebua vbarę.⁴⁶ Imari reoqetin ri re li ębriarın⁴⁷ Etin gbo ghonqhon vbejken ɔisellebua ɔłosumuan me.⁴⁸ ɔkę mi uwęn si adęgbęre si ɔkpoqo vien soi. ęwuqo ze vbenia ralę vami erekme le kęcęhię me Ihanba.⁴⁹ Ohiq si yon lo khuai vbejemi logba imę, eyin soi gbo khi ęfuan.⁵⁰ Itoqken soi le ye vbo ze vbi Uami re di Uami re yi ęli yain lofen soi⁵¹ O dębōi re itoqti soi kha, o yakhi ęliyain ya ruo vbejemi si aq sudu sigain.⁵² O fili vbiqje shovbękpęte siyain re, o gbo wuęqe de iwuęn siyain re khiae.⁵³ O re mi lesen vbon elchami o gbe, ama ęlefęo khuliyain khua daba.⁵⁴ O ri kpaqbo li Israeli lovieuń soi, loireere re mo itoqken.⁵⁵ (eboi ta yi ęrah mai) re yi Abrahamu bi libia soi reso. 56. Imari ye kpen Elizabethi vbi ukin ęha ɔkpę chie lode vbo a soi.⁵⁶ Imari ye kpen Elizabethi vbi ukin ęha ɔkpę chie lode vbo a soi⁵⁷ Enia eghe se li Elizabethi le re vbiqvbio gba vbiomq mohę⁵⁸ Ele rivbi laga soi ki ębqoq hon ębriarın kę re itoqken sho logba le khai e gbo dębai ghonqhon.⁵⁹ Enia ɔkę se vbi ukpedi ɔzę'en la le zi ruęq. Yan kha echiq "Zęchariah" ęin si ęrai.⁶⁰ Ama ęyan ayen gbo tai, "Ogho, A lęchiq Ijohni".⁶¹ Yain reo, Amiłoł mię mi ęin linana vbusię sęb.⁶² Ei ri ayen li ęrai lai taręcin la le ya echiq.⁶³ ęrai re la wun mi niyön, o vin Ijonnı khi ęin soi. O yin yain erekme unu ah vbona.⁶⁴ Agalagala unu soi tiyen ah ęemi soi ɔłowua. O teta gbe rirę ɔisellebua⁶⁵ Ofeń wun agbōn erekme liyain ye kpen ɔi ęli yemı na erekme wue ilaga si uhumokq si evbō si Judea.⁶⁶ Ele hon lempon a wun ɔi ɔvbdudu, yain re "Emo lo mę na le chian? Enia ɔbo si ębriarın riubo dębai⁶⁷ ęrai Izęchariah vbon vbejtin lefuan gboqtta re vbejken etin, o re.⁶⁸ Irę khi si ębriarın ɔisellebua si Israeli, enia ɔvbaę

lój rę kpayé mai óbó, o gbo mó amusé si afani lóbógoi.⁶⁹ O wun iké si amié fan khuai Imai vbékén o a si ovien si Idavidi Ebó ita rę shan vbuñu si Ihen lefuan soi eghé li ghéghé.⁷⁰ Ijónni khi éin soi. O yin yain éremé unu ah vbóna unu soi tiyén ah oémi soi olówua. O téta gbe⁷¹ Amiéfan ze vbi si ighian mai bi óbó si elai humékén mai vbaré.⁷² Olé vbéna lój rę ri itókén kha rę yi érah mai lai igbó ręeti atamési lófuan ré.⁷³ Oli ilé ló gbe kha Abrahamu ladi mai⁷⁴ O raméo yon lę wun imai oli mai zé mié amiéfan vbobó si ighian mai mai lę gaim bi awun ofén vbuñu rę⁷⁵ Vbékén ofuan bi vwéen lę sén vbi ra eo soi vbédeigbón mai éremé.⁷⁶ Hé, bi wuë wuë, qvbi léchiqovbi ohén ló kpókhumi lę Ulé kę lódeókpésé ubó si ébiarin léchín ukpóde lę wun egbé lagbón li avbaré soi.⁷⁷ Lu rę zagbón efen emó amuefan, rę shan vba rę humó so khoró.⁷⁸ Enia lę sunu érimidi si ivbié itókén si qisélèbua mai, érimidi si ovon ló vbaé zé vbókhumi vbaré lę kpayé mai óbó.⁷⁹ O vbaéq vbgébé seleqtó vbeken uduébi gbó khékén odudu si éu olé vbéna rę riubó vbó ikpái mai qvbéken ukpóde si ofunré.⁸⁰ Enia olomohia rę kę gbó toto vbetin, o gbó ri vbeken odégbe se ubéde lę rę regbé kha Israéli vbusié.

2

¹Enia vbeken eghé li ghéghé. O se vbeemo si Caeser Augustus yin uhumi kpáse rę lai kó agbon éremé ló ri vbóto agbon na éremé liyainqéen.² Ona khi akó la kpaó u eghé li Quirinus rę chiéen igovunor si Syria.³ Odé-odé lóde vbe vbo soi lę ri éin ovbóto vbo la kó sagbón.⁴ Jósefu gbó zé vbi galilé zé vbi evbó si Nazaréth lóde vbi Judéa, lóde vbi evbó si idavidi, la échió Béthléhemu, Érimidi yon khi oló a bi ebó uvbiemí si idavidi.⁵ O yó lóvbo lę ri éin ovbóto bi Imari la kę fi ganó bi Ihamaí.⁶ Enia emó si qan yon se li yain rę a vbé vboéghé se ló lę rę vbi vbi.⁷ Q vbiomó möhé, qvbi lódióñ, o gbó rukpún gbo lógbó gbó wuoi mèhen vbébi molú ébaécerimidi ekua ijévbó niyain vbekeua lazébae.⁸ Iragbó shan ri vbo lizókin lę rivbi ifidi niyain rę khui agbó siyain asón-asón.⁹ Angeli soisélèbua régbé kha yain, okhai si ébiarin zé vbaé laga yain, ofén zé gbeóvbudu.¹⁰ Angeli soisélèbua rę yain vba eké lófén, érimidi arékan ló humó yin wun rę ló lę wun egphonghon lógbai yi agbon éremé.¹¹ Enia aubio ló sumuan naa vbeken evbó si idavidi yon khi Christi ébiarin.¹² Ona khi aién ló lę rę naa ulé mi qmø la gbaló vbi ukpun si ... agbó wun mèhen vbi emili malu ozéebáe.¹³ Idumuka angeliogbérégédé lę zé vbi qkhuméimi vbaré dëbá, ri iré lóisélèbua gba tai,¹⁴ Okhai rę yi qisélèbua ló kpókhumi lę, ofuné gbó yé vbo humotó na vbekeun usié sagbón lę mō a q lésen rę yi ériah Eghé li angeli rę fi yain ah yi qkhuméimi, éliragbó shan rę zi mai lóde vbi bethléhemu lę mi emi ló sumu; li ébiarin zi mia éen¹⁵ lófén, érimidi arékan ló humó yin wun rę ló lę wun egphonghon lógbai yi agbon éremé. Enia aubio ló sumuan naa vbék.¹⁶ E' tua yévbó gi lamarí bi ijsófetu bi olomó la wun mèhen vbe bi malu ozéebáe.¹⁷ Yain kę miyon lę, yain kęçen emi la ta kha yain vbeemo si olomó.¹⁸ ogbunu wun yain éremé lę' hon lę moi na latakha yain rę shan vbi óbó si iragbó shan.¹⁹ Ama imari qkpeóqekén si emi éremé lóhon o si uwa o vbuñu soi.²⁰ Iragbó shan fi egbedelégbe, ri iré bi okhai yi qisélèbua vbi emi éremé li yain hon lègbó mién, zélabi ai tai kha yain.²¹ Eghé si ikpvókhó si ukpédé ló zi e'en la rę ruéo, a échió Jésu, éin li angeli wun nai qkpeé a hamai.²² Eghé li ikpédé li yain lę rę vban egbéovbófuan rę raré zélabi uhi si mosisi, a wuoi vbaré vbi osé vbi jerusalému lairé wuoi li ébianin.²³ Zélabi avion qvbi uhi si ébiarin "omó möhé ló tinyin éken ah ale wuoi vbi efokpa liebiarin.²⁴ Yin yain zeb vbi diwaqbo zélabi emi li uhi si ébiarin si delekukulafuan dabi delekuku éva li kékere.²⁵ Eéen omohéokpa rivbi jerusalému la échió simóni, olomohé na o vbe mi lésen o gbe wuégbóvبemi o ho si Israéli, étinlofuan rió vbiuhumi.²⁶ Étinlofuan kę röi khai qkha u qkpeşo mi ébiarin Christi.²⁷ Étin qroi shan simóni vbaré vbekeun qseghé li érah bi iyón si uvbi Jésu rę wuoi qré laré vbi emi la u nai vélabi uhi la wuë vbi éubóta.²⁸ Q wuai qvbi gbó ri lié lóisélèbua q gba tai.²⁹ Éma zi ovien se khuaí egebhévbofuré, ébiarin zélabi eta se.³⁰ Vbékén éo mé mi afan ni se.³¹ Lu éhen vbi ra éo si ragbón éremé.³² Urukpa si aréka rę yi Gentileş bi qkhai rę yi ébóq Isærli.³³ Érai bi iyón yunu ah lagbón ota vbeemo siyain.³⁴ Simóni ri ihanba niyain gbó takha imari liyón, "Éwue" a zołomó na li a déré bi a wun khuaré si édó bun vbekeun Israéli bi aién la bi ézugbé.³⁵ Qagan lę gbó sué tin si évvé lai rę mién a o si udu lébu lę vbuyéah.³⁶ Ohén qkpa lókpóso la échió Anna ri vbian qvbi phanuél lókpóso ló zé vbi evbó si Ashé vbaréo kę zézé dodióñ vbeđé soi. Yon bi ódói gba wvé ikpé ihion eghé la ręę-emi nai lę.³⁷ Orón yon chian vbekeun ikpégboqélikpel [84] yrsi kha shó vbo se rę ama o ri éromó bi awuę igbé gi qisélèbua, asón bi ódamí.³⁸ Vbóla kókó an o vbaré siké yain o bę vba rękhuemí yoisélèbua ogbó témóji sólomó kha ori-khoriáh ló khé amiéfan si Jerusalému.³⁹ Eghé lę rę fojemieremí la e ni yain u zélabi uhi si ébiarin éaz chié yi Galilé, evbó siyain si Nazaréth.⁴⁰ Olomó kóhia rę rę gbo tó, khuaí rę vbe wain éşéohén soisélèbua ri oí vbgébé.⁴¹ Eboi o lóde vbi Jérusalém ikpukpé vbi ukpé si ashanra-rę.⁴² Eghé ló kę rę se vbi ikpé igbé-eva, e chié gbo lóde vbe ukpé si eghé si uhi la wuë vbi evbó.⁴³ Yain kę yé vbe vbo ikpédéeka liyain lę wuë vbo lukpé lę bę ibi oá avbare.⁴⁴ Ama olomó möhé yé vbi uókhó vbi Jerusalému éboi Iyéen vbo. Yain rudu qvbi wó ri vbusié si éniyain gbo kókó shan. Iyón yain shé noló shan sukpedéokpa yin yain zé bę vbi hó soi vbusié si ébó yain bi imo-oi.⁴⁵ Eghé liyain kę rę mién e chié lóde vbi Jérusalém gbo hoqi vbi evbó.⁴⁶ Ikpédé aah kę rare lę yain kpé mién vbe kęn qse. Qoto vbusié si ekhen qkhaemí, qda yain éhon o gbo mia yain eta.⁴⁷ Agbón éremé lę he moi soi yunu ah vbi a wun éo khuére bi eayen soi.⁴⁸ Eghé lę rę mién o wun yain aigba. Iyón rę "Omó, emozé lu rę u mai Inana, vbi ukpóde na? éwuéerah bi mèqé hóe shan vbi aé'khain.⁴⁹ O rę yain emozé livba o rę hó mè. U éen emó si érah mè yaón rę mè shan vbekeun o a si érah mè.⁵⁰ Éta ló tai I wun yain éo khuére.⁵¹ Yon zé rękhain yain chié lóde vbi oá siyain vbi Nazaréth o gbo rę vbi éta siyain. Iyan siéluwah na vbekeun udu soi.⁵² Ama Jésu qóhia shan vbeawain bi egbé bi ivon si qhan vbi qisélèbua bi agbón.

3

¹Vbékén ukpéozi gbé ihian si ayé si Tébérius Caeser-eghé li Pontius Pilaté rę chiéen Igovunor si Judaé, Hérôdu chian tétrarch si Galilé, qmion li Philipu chian tétrarch si agbon lę riubévb si Ituraea bi Trachontis, lysanias gbo chian tétrarch si Abilene.² Eghé si qjé sehén si Ananas bi Caiaphas – éta soisélèbua vbaré yi Ijónni ló vbi Izachariah vbekeun odagbé.³ O

yejeb evboeremə lə ri vbi laga si Ijordani o wue-wuemə isanə si afidələ si arə humə sokhərə.⁴Zəlabi ai viq vbəbə si əta si Isaiah lə hən. Ukpütun si otukpa fi dəanré vbi ədagbə, Wun əgbəghin ukpötə si.⁵Əbiarin, əhin ukpötə soi dia, von(s) udegbun rəmə, qko bi uduqkeremə lə də re, ukpödə lə geyen lə dia, ebi khöi məq se ale zu kpötəqvə.⁶Əhian mi əremə lə mi amiefan si qisələbua⁷Yin jonnı zə ta kha əlebətu lə sa mə vboqə soi “Wuq leyen lə mə vbi! Olo kələ naa lu la shə vbi asan tə vbadə re?⁸Ənia na mikpa lə se vbi afəidələ, e' gbo bə vbo ita vbəkə si vba vba mə Abrahamu li ərah vba, li gwę khaçəqisələbua lə mətin khua ivbikhan li Abrahamu vbəken ələdən⁹Ənia na ughama ri vbi tinhia sərah əhiq səna qəran khoran ləi mi kpa lə sən ale hian fia aq vbəken ərain.¹⁰Əlebətu o kpə miai əta, əremə mai lə kə u? o re yain “oraih kha moqəhun li fəqqəi kən li əli khöi məqən olo moqəbaqəi gbo vbi yo.¹¹Olo kələ naa lu la shə vbi asan tə vbadə re?¹²Ənia na mikpa lə se vbi afəidələ,¹³Eliyain o miən əghə si humi gbo vbarə vba lamə isai, yan rəqə, əkhaçəmi, emi mai lə u.¹⁴Əre yain e mięeghə ra eka la takha lu mien.¹⁵Igbalikpun esq gbe miai yan re, mamai nkə? Emi mai lə U, o re yain, e ri kpaludu miən əriah əghə, e gha ezen si əhen lə riah. Zə mi lu möi khuən e.¹⁶Ənia ebi eloqbən o kə gboboriri əgbəqli Christi lə vbarəqəbədəqə unu vbəken uduv si yain re yi Jənni, si yön kə kə Christi.¹⁷Ijonnı ayin yan əremə, I ri amə samə ivba, Ama əriah vadə lə mə itotə lə mə igbo se vboqə lə tinyin Ukpuri si bata soi yaah. O lə ri isamə si etin lofuan bi ərain ivba.¹⁸Əmo re liəmə ri vboqə soi lə lə re səqələ nəyən re kalqətə aah gbo rə kəki ... o vbəken azah si qa. Ama o lə ri ərain təqəhainmu ləi kha mətin funq.¹⁹Bi awun khuarə lə gbo bun, Ijonnı o tali arəkan ləşen Khagbən.²⁰Əghə li Hərəodu si tetrarch kərə wun əi dəanré yon lə rui əhemən Hərəodiasi gbo re yi emi ləbə niə li Hərəodu kə u²¹O wun əna dəbai, o khuyi Jənni zə vəbighain.²²Ənia o vbarə vəbəməsi əghə lagbən əremə re same, Jesu gbo same, əghə lə kə gbo re li əreməqəhumiəmi khuyə ah.²³Etin lofuan gbo di qətə re vbarəqəbə kha vbi humi soi bikh dəlekuku, ukpurun gbo zə vboqəkhumiəmi vbarə “qvbi mə li Huməkən soi, Ikhuen və məq.²⁴Əghə li Jesu re bə vbi əbia soi, ikpəoqbən yön chian, yön khö vbiq zəlabi aitai si Jəsəph lə vbi Həli.²⁵Qvbi Matthat, lə vbi Ləvi, lə vbi Məkhi, lə vbi Jannai, lə vbi Jəsəp.²⁶Jəsəph chian əvbi Mattathias lə vbi Amos, lə vbi Nahum, lə vbi Əsli lə vbi Naggi.²⁷Qvbi Maath, əvbi Mattathias, lə vbi Səməein, lə vbi Jəsəch, lə vbi Jəda.²⁸Jəda chian əvbi Jəanan, lə vbi Rhəsa, lə vbi Zərubabəl lə vbi Salathiel lə vbi Nəri²⁹lə vbi Məlchi, lə vbi Addi, lə vbi Cosam, lə vbi Əimadəm, lə vbi Ər.³⁰Lə vbi Joshua, lə vbi Əliəzər, lə vbi Jərim, lə vbi Matthat, lə vbi Ləvi.³¹Ləvi chian əvbi Simeoni, lə vbi Judah, lə vbi Jəsəph, lə vbi Jənam, lə vbi Əliakim³²lə vbi Mələ, lə vbi Mənna, lə vbi Mattatha, lə vbi Nathan, lə vbi Davidi.³³Abi Jessi lə vbi Qəbəd, lə vbi Boaz, lə vbi Salmən, lə vbi Nahson.³⁴Nahshən chian əvbi Amminadab, lə vbi Admin, lə vbi Arni, lə vbi Həzrən, lə vbi Pərəz, lə vbi Judah³⁵Qmə si Jacəb lə vbi Isaaki, lə vbi Abrahamu, lə vbi Tərah lə vbi Nahor,³⁶Qmə si sərgü lə vbi rəu lə vbi pələg, lə vbi əber, lə vbi shəlah.³⁷Shəlah chian əvbi caiman, lə vbi Arphazad lə vbi shəm, lə vbi Nəqəh, lə vbi Laməh,³⁸Qvbi Məthusəlah, lə vbi Ənəch, lə vbi Cainan³⁹Qvbi Ənos, lə vbi Səth, lə vbi Adam lə vbi Qisələbua.

4

Əghə an Jesu, kə von vbi si etin lofuan, chiə zə vbi ela si Ijordani ləde vhoodagbəebi etin lofuan roi shan²Ebi esu ze dəmai wue vbi kədəqəgbə-eva. Qi əbaqəsə-qəsə vbi li ikpədə na ikpuqəkə si əlegəghə na əhami əzə gboi.³Esu rəom ukha vboqəbi əseləbua, kpasə li eludə ləi chiən əkə “Jesu a yon, a vin oq əkəqəpəa yön kəməhəqə reyən.”⁴Yin esu zə wun lədə vboqəkhumi lə gbo ri əgwai si əkumətə agbəna əremə khai.vbəghə khuei⁵“Esu rəo, ilə wun asə na əremə bi əkhəi si yain na ərimidi a wun yain mə, lə gbo mətin wuqı lələ khaqən mə⁶Ənia na ukha də re ga mə, əle chian isə.⁷Ama Jesu ayon oq əre, əbiarin loisələbua şəkpa yön ulə ga.⁸Yin əlesu zə win lədə vbi Jərusaləmu gbo wun lədə vboqəhumə a si əsəqəbə dələ, o rəo “Ukha vbi əvbiqəsələbua zə vəbən fiəgbə se fio vboqə⁹Qmə ai viq, yönəl kpasə li angeli siyon li yain ri uvəq vboqə¹⁰Yain lə rəbə siyain wun ə khuaqə’lu kha zə wun əq se gbe vbuqə.¹¹İjesu re ayen nai o rəo atai, e wun əbiarin loisələbua se fio vbi adamawuq¹²Əghə lə kə dami Jesu wue le’ o raləqə gbo soqəbə səvbi əghəghəqvə.¹³Yin Jesu zə fiəgbə deleyəbə vbarə vbi Galiləe vbəken itotə si etinə, arəkan soi wueqə’ əremə lə rivbiqəzəkin¹⁴Yozə be vbi arəmi kha vbəken synagoguqə siyain agbə ri irə nai re shan vbi yain əremə.¹⁵O vbara vbi Barazəthi, əbazə khueqəi əhəia rə bə la rə wue vbəbə, əvbi synagoguqədəsə gbo damuzan loi rə kə dəanré¹⁶Awun əbə lashərə si Isaiah ləhən nai o taan əli əbələshərə ah gbo mi əbai vəq.¹⁷Etin si əbiarin ri mə vəbəqərimidi o zə meqəhən re tegbegbarekən ləhəmə kha əlesən əgbə, oyə mə li re wue wue afani yi əlagba ləi gbo tinyin əlekhamukpədəqə ah, o lə ri afani li əla rəqə gbe run¹⁸Rə wue’ wue’ əhən suqə si əhiarin.¹⁹Yozə shəqələbə rəqə chiə wuqı li urvəqəzətə ikpə si synagoguqə’ əremə ri o vəbəqə²⁰Qbə vəbəta ata kha yain, “Əna ələ’bə’ kə mə awun se vəbəhən si vba²¹Agbən əremə le’ ri vbian gwiymə soi əlesən gbo yin yain unuah vəbəmə si əsəqəhən lə zə vəbənu soi dəanré, yain gbo mia, “ona vbi əvbi Ijəsəf?”²²O re yain “Vbəken ata ulə tələta nay i mə, “Obo wunegbə se da-an, emi mai hən lu u vbi Capərnəum, gbo vəbələmi vbi əvbə se”²³Ama o re atata I takha, əbə kha wun vəq vəqə a soi.²⁴Ama vəbəken ata igwəkha orən ləbən yön ri vəbəken Israəli vəbəghə si Əlijəh, əghə ləkəhumi rə khuye vəbəken ikpə a-ah bi ukun əhan əhami lə gəbi vbarə yoloqə²⁵Ama ai yi Əlijəh yi yain əsə-qəsə, ama Zarəphath əkpa lə ri vbi sidən re yi ərən lə lə yə vəbəbə.²⁶Əli tən gbe bun vəbəken Israəli vəbəghə si Əlishə ləhən, Ama əsə-qəsə vbiyain ifuan əkpa Naamani li Syriən.²⁷Agbən əremə lə rivbi synagoguqə vən vəbəhəzəghə liyain re hələnuna²⁸Yain shorə ri tətə bi tətə si shəvəbə lə vəq, gboqə həsi se vbi idaməqəkəbazəli ə siyain o, liyain re zə vbian fiafi.²⁹Ama o rəvəbə’sə se siyain shan vəbəbə vəq.³⁰Yozə lədə vbi Capərnəum, əvbəqəkpa vəbəken Galiləe, ogbəqə vəbərəmi kha siyain vəbəmoqəsə³¹Arəmi kha soi gbi yain unu, ərimidi o rasə tətə.³²Ənia vbi synagoguqəməhəqəsə rivbə lə moqətən suđəbi o gbo fi ukpurun dəanré.³³Ah emi mai lə re u, Jesus i Nazarəthi? U vəbarə lə riah mai ah? I əqən wuewuqə kə əkpa lofuan əsələbua.³⁴Jesu khuq lətən əbi əre “etətə! Dəanré vəbəqə soi! Əghə li əletin əbi kərə wunləniqə gbe vboqə vəbəken əsəsə siyain, o shiq vəbəqə re, əqibə riah əgbə ah vəbəkəpədəsə-qəsə³⁵Agbən əremə yunuah yan gbo kha əgbe’ siyain. Yain re “əta emi khə tana”?³⁶Arəkan soi bə vbi iwəq

shan vbi igue bi guęgbę si ąlizokin ain.³⁸ Yin Jęsu zę sho vbi synagoguę rę gbovbęken ąa si Simoni. Ənia iyin əhi SImoni əkəmi iba yain gbo duabə nai vbi uókhə soj³⁹ O muzan vbi saęo soj gbo khu liba, o gbo zoj əbə. Agalagala ə shorębę vbigai siyain.⁴⁰ Eghę løyon əkə rę dęanré agbon wuneliyain khomı emiami qdō-dan yi Jęsu. O liaboovbı humi si yain əremęq gbo wun yain egbe da-an⁴¹ Etin suduebi gbo dęanré vbęgbę sęlebun vbiędeanré tai “Ovbięsęlebua yun chian”. Jęsu khuolętin si udiębi əigbę ziyan teta, ərimidi yain eęn khi Christi o.⁴² Oghę kę’ gbo lødę vbe bi əkə’kę’ iye’. Agbon əgbęrę’-e’ yah hoi gbo vbarę vbebę ri. E họ lói ralę zi yain əbə⁴³ Ama o rę yain, “Uyamah uyamah ilę wue-wueqmo si egwa əba soisęlebua kha Agbu le bun vbęken evbę lę bun, ərimidi əna khemę la rę yę mę vbarę vbe’ an⁴⁴ Yozę kpęi wue-wue vbęken synagoguę rę shan vbi Judea.

5

¹enia ə sunu eghe li eloþotu rę lagai Jęsu gbo rę dai əhon əvbęmo soisęlebua, o muzan vbi egbegbi əkpęda si Gennęsaręti² O mokęiba la vun wun ə vbi ukpęhən sęlebua. Eli igbęhen kę sho vbęken rę yain lögihen siyanq ah³ Jęsu o vbołpa si əłokə lę chien isi Simoni ogbęo lę wuoi fivbekęn əda loi gbo rere ghabęto yozeqo lozə remi kha agbon lę zę vbołko dęanré.⁴ Eghę lę kę rę gwi yemı le, o rę Simoni, wun əłokə fiø vbi əbə gin sołamę gbo wun ighain lai wun ehęn⁵ Simoni ayon o ręoga mai bia zęle lason rę rę mai mi emi əsə wun ama rę yi etə se ilę wun ama rę yi etə se ilę wun ighain mę fi əvbę⁶ Eghę lę kę rę vbołna le, yain si ehęn əgbęre əkə, əlighain əzə gbo wunq gboah.⁷ Yain zęechięelę ri vbołko niq lęi kpayian əboq vbarę von əkəvę-vba, se vbołkę ha oq.⁸ Ama eghe li Simoni petę rę miq, o dę seq run vbigwaię si Jęsu, o rę si lę imę, əhioqomohökhorę yin chian, əbiarin⁹ Ohiq s'ogbę unu bi əle rivbain əremę kpen əi vbeqen la gbe¹⁰ Qna yien Jamesi bi Ijonnı ivbię Zebędeę le iku gbe ba Simoni Jęsu rę Simoni “E kę lofen, ərimidi zę vbęnia ralę ulę wun əmohę¹¹ Eghę lę kę rę wun əkə siyain di ətə rę, yain zemı əremębę gbo rękhain.¹² O se vbeqen lę rę rivbı əken evbęokpa əmohęokpa lę khomitęn rivbę lę vq, eghe lę rę mi Jęsu o dę seq run dəabę li Jęsu o rę “Ebiarin” Ukha lę ama, vle metin wun mę fuan¹³ Yin Jęsu zę yien əbə ah gbo rębə suoi, o rę I amai. “Fuan” Agalagala itan sho vbeqę rę.¹⁴ O ręq loi a kha əriqosə ama ta rę lødę vbi ukpęde se gbo ręgbę se khęloqhen gbo vbi iwah əbəqo si əfuan se zəlabi uhi si məsis ta, əhio si arékha rę yi yain.¹⁵ Ama arékhan əseməi węe aikhain rę se vbołduręgę agbon əgbęregędę vbarę si əkə lę hemę lę khaę bi niyain gbo rę mę awyn egbe da an si emiami.¹⁶ Ama kęlę yen rę lødę vbęken ədagbę lę ya liaromę.¹⁷ Edęokpa lę əgbę rę vbeqen lę ya rę khaęmi, pharisęesi bi ikhaęmi si uhi ətə vbañ le zębı igueqremę lę ri vbi Galileę vbarę bi Judea gbołkhi Jęrusalęmu. Itotę si əbiarin dębai lę lę rę win egbe da-an.¹⁸ Ənia əmohęsə vbarę lę ri əwuh wun əmohęokpa lę chien əkhięn rę, e họ ukpęde liyain lę rę wuoi ərə niyain rę wuoi sotqı vbi əq si Jęsu¹⁹ Ei mi əbę shan wuoi ə reçrimidi sołasikokə yin yain zę lę dę vbołkhumumqa gbo wvəi dətqirę shan vbi vbiq si udęken vbe wah soj vbęken usię sagbon, vbi sa əq si Jęsu.²⁰ Əmi adudu aan siyain Jęsu rę “əmohę a rękhörə se humoq²¹ Ekhęn Isribę bi pharisęesi bę vbeqta imia sona, “Elikhona lę zuro zikhuę”? əlo lę rękhörə humohan ama Qiselebua əkpa?²² Ama Jęsu hen emi liyain yah o, o ayien gboła kha yain “əmozə lúa rę mia əna vbeqen utu see?”.²³ La tai leghe a rokħorə se humee” dabo re tai shorę gbo shan?²⁴ Ama o ain yon ulę zęqen khi əvbiq mohę moa se vbołtolagbona la rę gbołkħorə khua” o ręqoləmohę lę chien əkhın “I e wue shorę wun əwah se gbe yah shan vbi əa se?”.²⁵ Agalagala ə shorę vbi ira əq siyain gbo wun əquah soj la rę wuni məhən. Yon zę lødę vbi əa soj, rękhörə lösęlebua²⁶ Ogħbunę gbi yain əremę leri vbañ ərəkha əyosęlebua yain lofen tai, “mai se a miemı lę əlemi ena.²⁷ Eлемina kę ruan le, Jęsu sho vbañ rę gbo mi əlo mi əgho suhumiq ręq “rękhain mę”²⁸ Yin Lévi zę sho rę rękhain, zemı əremę lę u obə vbi uókhə²⁹ Yin Lévi zę wua əkpęhaę” lę gba vbeqen əa soj əhio si Jęsu əliyain weęgħe suhumi bun vbañ bi agbon evbęqiyain ə shovbi itabu rę gbo dęba yain əbaę³⁰ Ama əkhęn ipharisęes bi scribę siyain əzuyan kga ivbiqdogħo soj, e rę “əmo zę lę rę dęba əliyain mięn əgho suhumi bi Elian vbołkħorębaę” gbo wuamęq?³¹ Jęsu a yin yain, “əligbę da-an kha əkə lę wun yain egbe da-an, əliyain əkheməokpa³² I vabarę yil əliyain vbe milęsen, ama əle gbołkħorə li yain rę fi dęlo.³³ Yain ręq ivbiqdogħo si Jonnı o wun awę bi yain əliqromę, gbo kħi ivbiqdogħo si pharisęesi. Ama, iseq wun amęqen yain əgbęebae.³⁴ Jęsu rę yain “Amiolo lę metin wun əle rękhain ədə ghayò lę khuiso gbe għawu vbeqen ədēghayò kpej ri vbañ ba iyain.³⁵ Ama əlukpedę an lę vbarę la lę zę muen yain ədēghayò, vbołdę yain le gba wue.³⁶ Yin Jęsu gbo zę ritān teta kha yain “Aimiolo lę sejsemi s’ ukpūnlifolqob ah gbo ręq bukpunli folqob lę kę dute. O kha suoi əkha mai əlo sə ukpūnlifolqob lögħon ah, əqsemkupn si ukpūnlifolqob kha mə lu kpun lifolqob lute.³⁷ Aimi əlo lę ku əyqon lögħan əbęken əkpai si əhian lutęqħa voi yo, əleyen lögħon lę għekphieħan ah, əliy়onlęħę khua əli əkpachian lę khueq³⁸ Ama əyengħan yamah uyamah ə kuoi vbeqen əkpai əhian lögħon³⁹ Aimiolo wue yon lutęqon lę lę chiehi əlopqobon, əhioq tħali qutu lom.

6

¹enia ə sunu vbeqdeş li Jęsu rę chian raregħa vbołkha ivbiqdogħo soj zę lię uhami si əłokha yain ragħha vbeqseš si abo siyain, gbo roli kpaę.² Ama əsə vbi əli pharisęes rę “Emożə lúa rę vbeqħi ləi ręqvbuhi la u ədəqse”³ Rəaiyen niyain, Ijelu rę usę rę koxemli li dävidi u eghę ləħam i əgħiż għo, yon bi imohen lę ri vbo kpej.⁴ O ye kęn o a si Qiselebua lę wun əko vbi sa əq soj gbo rę vbo li mohę lę vbañ niyain ə, ərə chian uhi lai ręqvbo lę ətə əkə mətinh əi⁵ Yon zę takha yain, “əvbiq mohę yin kħi əbiarin si əsə”.⁶ Ogħo sunu vbeqdeşovbę lę rę yekken synagoguę lę remikha agħo vbeqħb. Əmohęokpa rivbę vbo lögħo soj əkpa ulo⁷ Ekhęn scribę bi Pharisęes ə shan si kiai fej əwħid liyain ręq qiegħi soj lę wun əria əgbę da an vbeqdeş, liyain rę mi əbiyain lęi wun əżon suoi⁸ Ama əqen emi niyain əqgħo ta kha əmohę lögħo soj vlo “sho rę damuzan vbusi sagħġon əremę” yolę mohę zę shorę damuzan vbañ.⁹ Ijelu rę yain “I mia ə, uhi ə chian lai rę vbeqħi leşen dabi lai rę vbeqħi lebbedo, lai rę fan dabi lai rę rai-a¹⁰ O kę zę fe yain węla laga għo takħha əlo mohę, “yien əbə se ah” əlomohę vbiyo”, əbə

soj chié dëlo vbaré¹¹ Ama ibiqkhuén von yain éken gbo takha égbiyain émi yain le u ré yi Jésu.¹² Osunu vbeghé lighéghé lo le ré liéromó vbokqoliéromó ason ason kelé yi Qisélébua¹³ Eghe lo ré se vbodayéa'ah, o chié ivbiqdoghó soj ogbo zetuigbeva vbiyain lo gbe chiéechi.¹⁴ Ein si elayé ... yin khi Simoni (la gboéchié ipita) bi omion lo mohén, Andrew, Ijamisi, Ijonní, Iphillipi, Batçolomioñi¹⁵ Imattiu, Ithomosi, Ijamisi, lóvbi Alphaeus, simony la échió Zéalot¹⁶ Judasi lo vbi Ijamisei, bi Judasi Iscariot lo chien oruance.¹⁷ Ijesu vbaré vbó lokö bi ivbiqdoghó soj le bun bi agbon ogbéré-e le ze vbi Judea bi Jérusalémú bi adédazé si Tyré bi Sidon¹⁸ Yain le moi idaéhen bi a wun égbé da-an si emiamí siyain. Agbon letin loifuan okpókpó gbo mié awun égbé da-an¹⁹ Agbon éremé le ri vbusié họ leí róbó soiérimidi si tótó si a wun égbé da-an lo zégbé soj déanré, gbo wun yain éreméegbé da-an.²⁰ Yon ze fé ivbiqdoghó soj wue, o ré "Ihanba khi si vba lesen ogbé, ohiókhuméimi Siqisélebua iséo²¹ Ihanba khi se lóhami ogbéenía, ohió isi ulé vo-ón. Ihanba khi isé lu viéenía ohió sulé je.²² Ihanba khi se lagbón o biokhueqí, gbo refen nai gbo khué gbo sin ein se bikhababé, érimidi si óvbi omohé²³ Ghonghon vbeken olukpede gbo vbo-o yeghoghon erimidi ulé moi e logbai vbokhumi, phio si eimi siyain vbi eli hen Iyo vbukpódeókpa.²⁴ Ama ikuhéoq rę yié lu fei ohió si u kę miéofubvbeghé se le²⁵ Ikuhéoq rę yié lu vo-ón enia ohióhami ole gbe vbikpuókho ikuhéoq rę yié lu jéi, ohió si ulé gbaikhue bi eviéeghé lo yai.²⁶ Ikuhéoq rę yiéeghó li mohéereméo gwi yemí se lesen, ohió si iyo yin éimi siyain vbi ihen le mohén.²⁷ Ama I takha wue wue lu adaéhió, humékén obé se gbe vboleßen yi éniyain biokhue se.²⁸ Ri ihanba liéle khue u gbo liéromó li élé u ekhoro.²⁹ Rę yié la sa vbóha vbéha se, déleha lozé vba oriah kha wun coátu sée gba wun ukpun li fóq móen.³⁰ Rę li orikhoriyah la vbiéemi, oriah khai wun émi se rale, e chieélo lo wun nai.³¹ Émi luló lagbón u ré yié abo vbiyo siyain.³² Ikha humékén élé humékéen ókpa, ike yi e lo rivbó? Ohió si ékhen oló khoro humékén élé humékén yain.³³ Ukha vbeléßen yi eliyain vbelé sén yié, iyi e lo révbó?³⁴ Ukha rę mi lo riah momó u wun udu o vbó ale ha qosé naa, iyi e lo rivbó? Résé vbó lo khoro rę mi lo lo khoro momó loi cié ré mién ivbóekpa lo ra nai momó.³⁵ Ama humékén ihian se gbo vbemeléßen siyain. Rę nuan moméjiudu óvbi émi qosó-qosó lu le chié mién, e sée le gba, ulé gbo chiéen óvbiqoje lo kpókhumi, ohió si yain legbé siyon fun ié yi eli kha khuémé bi eriah le bé³⁶ Mó itóeken, zelabi erah imo itóeken.³⁷ E gha ezon lo riah, akha gbo gha ezon naa. E ri eo gbo riah run, akha gbe reo gbe run re humenio, ale gbo rę humé.³⁸ Rę rę ale re na. egbegbéoi la mai ha yiqo raghé kugbé lo gbo kukhua le ku o wue vbi ohióemi lu ré mai yan alé mai naa".³⁹ O kę ze kpítan ókpa kha yain olón run eo le mètin rolruin eo shan? Okha vbi yo, yain le gba kókó dëfió vbuó, yain kha dë?.⁴⁰ Ovbíodoghó kha lóoga soj ama akha rëmi kha ođeđodé le lesen o le kę bi khólo khai émi.⁴¹ Emozé lu wua rę fé igban lo ri omion vbeo ama u éen ukomoi lo ri e vbeo.⁴² Ebule takha omion, "omion zi mé wun ubgan lo rié vbeo shó vbo ré, eghé li wue wue legbésé mi ukomi lo ri e vbeo? wue wue li hypocrite! Kpaó wun komugban chegbé vbeo ré, eghéan ulé kę gbo mi ukpedé fuan ré wun si omion shó vbo ré.⁴³ Ohió si aimi egbegbéoran lesen lo mikpa le ai, dabi ami oran lo ai lo mukpa lesen.⁴⁴ Ohió si ikpa soran yan areéen doran. Ohió si agbon khavburan vbéken igbigban si kókó dabi niyain fin zanomó vbi irua lomó igban.⁴⁵ Omhé le lesen ze vbéken uwah lóhumé sudu soj yén wun émi lesen ré, gbo khi omohé lomó uwah lóbé yen ze wun émi lóbé ré. ohió si émi le bun lo rió vbutu yan olé ta déanré.⁴⁶ Emozé lu rëchíe mé, "ébiarin, ébiarin, ukha kpéi rëqvbeta li yata?".⁴⁷ Orikhoriyah lo vbaré yi me gho hëta mé gbo rëqvbe, I lëemo chian⁴⁸ Ou bi omohé lo zoa, lo tonoto gin gbo wun éken gbon vbóhumi udó lozéze. Eghe liogho rę vbaré akhakhiogho si amé shan vboléken la soj rare ama oí rëghói, érimidi a zelqa lesen.⁴⁹ Ama qlo hëta mé likhói rëqvbe, ou bi khomohé lo zoa ovbukhumoto lo mo awungbon si amé kha la shan vbo loa rare, agalagala ode khueo le.

7

¹Eğhe li Jesu re fö mi erekəmtəi lagbon re bən, O abi Capernaum.²Enia cənturiən möqviən əkpa lə rə chiən əmi legbə soi ogbə khoməqəkə rə u. ³Eğhəli cənturiən rə həmə Jesu, o yin lidion sijewisi humi yiş loi lə wuqi əgbə da an ⁴Eğhə lə kə rə vba yi jesu yain miai vbata təiqosə vbołu lə vbanə ni. ⁵Ərimidi əhəməkən əvbə mai, yon ogbə zi synagoguə imai. ⁶Yin Jesu zə bə bi yain vbulkədə. Ama eghə loi kə rə rerə vbo, oli cənturiən yi imoi yiyo “ebiarin ekə kpkopqəhə se, erimidi I sə vbołulə zə vbarə vbi simən ⁷Ohiqə sənə irəqəsi məməlegbə sə vboł lə vbarə yiye, ama għe ta la ta qviən mən lə mən idan əgbə. ⁸Ohiqə si məmən gbo chiən əməqə si asə, bi iġbalukpun lə ri vbi egegən abəsimen. Ita kha əkpa na, “lədə” ogbə lədə gbo rə yi əvbə, “Vbarə”, ogbə vbarəm gbo rə yi qviən mən “Vbəna”, ogbə vboii. ⁹Eğhə li Jesu rə hən na O gboi vnu nai o dəlo yi əbətu liyain ərəkhain tai, “itakha Imi adudu aan li nana vbeķen Isrəeli” ¹⁰Eli yi yian uhumi kə vbarə vbo a egəzəqəlvien muęgħbə da an. ¹¹Akə vbo an lə, Jesu lədə vbi əvbə la echiq Nain bi ivbiqdəqħo soi bi əbətu rəkhain ¹²Ebəi sikia igati si ələvbo, laęqa, a wuoməqəkpa lə u dəanre, yon əkpa iyon vbia (lə chiagan) bi ekuun əvbə səbətu lə zə vboł vbo vbarə rivbain ¹³Bi oj eghə li ebiarin rə mien o sogolo tuoi əgbə le gai zeoroi, “e ke vie” ¹⁴Yin ozə lədə lə rəbə suoloran la rə wu əleqħbə, eļə gbo wuqleġbə gbo muzan vbayokpa o rə, “Ovbia għela”, I takha shiø rə”. ¹⁵Əməqə lə u ətqoqħbə gwiyyem bi Jesu wuqi liyon. ¹⁶Yin qəfən zə wuin yain erekəmə. Yain o khuę moiseħebua kələ, tai, “Ohen lə khua khua rə vbiše simai” bi Qisəħebua kəf əċċebi wu. ¹⁷Ola rəkan si Jesu na kini əvbə si Judea bi əvbə si əbə lə rivbi zoķin 18. Ivbiqdəqħo si Jənni ta lamina kha Ijənni. ¹⁸Ivbiqdəqħo si Jənni ta lamina kha Ijənni ¹⁹Ijənni ečhu ivbiqdəqħo soi əvbə għo yi yain yi si ebiarin lə tai “wuę wue khə lə vbarə dabi li mai hoqve? ²⁰Eğħe lə rə shan si kia Ijesu rə, eli mohe rə “Ijənni lə sameo yə mai yię rə tai,” wuę wue khə lə vbarə dabi limai hoqve? ²¹Vbo lakokə an əwun agbən lə bun əgbə da an vbi emi ammi bi okpokpə si ətin ləbə, gbo rə yi agbən lə bun lə run əq gbo mi ukpədə ²²Ijesu ayin an “Ukha lədə lə takha Ijənni əmi lu mięn bi əmi lu hən. Eļə run əqqomiukpədəkħin əħħan əkħomitan fuan. Qyi ehon hemi, agbən lə uləi shiø vbeu chię dagbən rə, bi elexxan atetə lə humə kha yain. ²³Oli khə həna vbi amieħen si međi imidi, si awu simen ihanba kħi soi. ²⁴Ukò si Ijənni kə ralé lə, Jesu bə vbeħmoi si Jənni atakha ələbətu “Emu lə mięn vbi əqo aës? Ikpa lefi regħej? ²⁵Ama ċebu lədə lə mięn? Əməqəkpa lə għbalukpun lə hu? Kaeqo eļə wuę ukpən lə gain yə vbe bə humo sen rivbi qa si əba ²⁶Ama emu lə

mięn vbiqę? Qhen ǫkpa? Hęi itakha ǫgbę bun lęqęn.²⁷Qna khi yön la vin ęmoi: ę wue ilę yi ukę vbi ra ęo se, lę leqęn ukpōdę ah nai.²⁸Itakha vbusię si vba li ikpōsö vbia aimilę gbałę Ijonnı. Ama ǫlō kęre lę vbekęn egwai si Qisəlębu gba lęqi.²⁹(Eghę li agbōn ęremęn bi eniyain mięn ǫghö si humi rę hön na, yain fiø ma Qisəlębu fuan, ęrimidi ę kę same lę re şan vbo si Ijonnı³⁰Ama Pharisęs bi ęle ghe vbi ęken uhi sin ǫ soisəlębu rę yi ęgbę siyain ęrimidi yain se same vbo si Ijonnı.³¹Emilę kę, rę khonkhon ǫli uami na? Ęmi yain khon³²Yain u bi khi ivbiękhan niyain się vbęgębękin, lęqtoj ęchi ęgbę siyain mai fi ifię na u ęgbę mai suoi soimi, u ębę vię.³³Qhiq si Ijonnı lę samę vbarę ęk ębi ǫi wun ęyon ǫn u ębę tai ǫ moętin ębi.³⁴Ovbiomqohę vbarębęba bi amę u gbotai ǫmohę lęqbaę ęgbę bi ędęyon, ǫmøi ǫlomqobę ęghö suhumi bi ǫlökhorq³⁵“Wain ri vbo rę yi ivbięręmęn”.³⁶Enia ǫkpa vbi Pharisęs ęchi jesu lędębai ębaę, Ijesu kęq vbekęn ǫa si Pharisęs lęq hein ǫli tabu loj ęrebaę.³⁷Kaęqa, ǫkposoqkpa rivbę lę vbo an lę chuen ǫlökhorqoegę lę rę mięn ǫ hęn itabu vbekęn ǫa si Pharisęs wuin ubelę si evbi lo ya uwueiwiue.³⁸Eboi muzan vbi uokhö soi vbęgbi kpa i soi, ǫ ve, o bę vbi hörö si kpa i soi bi amę vięo rętö lę rivbuhumi soi kali kpa a a gbo runu soi soivbikpai ǫ ri ovbi lę ya wuei zi kpa i soi ǫhen.³⁹Eghę li Pharisęs lęqchı Jesu rę mięna ǫqı ęygbę soi, tai akha khomqohę na ǫhen ǫolęqen ǫriag bi ǫkpōsö lı bo rębę suoi khi ǫlo khorq⁴⁰Ijesu ri aiyen ovbę ębę takhai, “Simoni, I moęmi li lę takha”. O rę, “tai, ǫkhaemı”.⁴¹Ijesu rę, ǫmohęqkpa lę regħo lagbon moęm etun eva lę moi ǫsa ǫkpa moi ǫniqon ębę moi.⁴²Eghę liyain kę rę mętin hαιqsa, ǫre humiyain. Qhiq sóna iyi ǫlo lę humékën ǫi lę?⁴³Simoni ayoqin gbotai “I ǫlo lę humo lę” Jesu ęro qha ęzqon na lęsen.⁴⁴Ijesu dęlo ęyłokpōsogbę takha Simoni, u mi ǫlo kpoşo na. I o vbekeñ ǫ a se u ramę imen vbi ikpa męn, ama ǫ hori ikpa i męn bi amęvię ębę kalqo ah bi ętö ęsi⁴⁵U runu ǫo męn vbusiu amę ǫbę li ghe rę ęro hęna vba runu ǫo mę vbi kpa.⁴⁶U ri ęvbi ǫ męn vbusiu⁴⁷Qhiq sóna itakha, ǫkhorq soi, lę bun, kę ghe kua ǫhiq ǫo humékën męn gidi, ama ǫlo arę humo kęre, humékën kęre”.⁴⁸Yin ǫzeq, “Agbokhorq ęs kua”⁴⁹Ęle kę vbarę kugbę bę vbo ita vbusię ęsebę siyain, “Oli khona lę rę ębokhorq kua⁵⁰Yin Jesu ęrolökposo, “Adudu aan se kę fan. Lędę vbofunrę.

8

1 o ghe sunu lę yin jesu rę bę vbayęh shan laga ręyi ęvbędędan bi igue, o wue wueqęmo lęsen vbemoi si egwai soisəlębu. Ęligbeva dębai²Gbo khi ǫkpōsosö la wuo ęgbę da an vbi ętinębi bi emiami. Imari la ęchiq magalini la zę khuętin ębi ihion dęanre vbeqęsoi³Ijøanna, lóhi chuza, ǫremi shan si Hęrodu, Susanna; bi ęle bun ęvbeqę, zęvę mi lę moi, wua rę niyain wue.⁴Eghę leqbotu sagbon rę sikoko, bi agbōn ǫ ghe vbi uhumevębodędan vbarę yio, ǫkpitan.⁵Olime yi ęo lę rikpa ękębęi ękəsö dęlo kuq vbeħukpōdę arizę ębę ifiamı Sókhumi wunöi ǫ “Eso dęlo kuq vboħkumudö, ębogħe zę rę, ǫ ulo khua, ęrimidi ǫi moqo ęre.⁶Eso dęlo kuq vbekeñ igban, ęligban bi ǫi koko zę ręqeliban zę sòlikpa ębę.⁷Ama ęsö dęlo kuq vbeqębętö ębę mikpa lę si ędęqeböihien khuai” Ijesu kę tħelmina lę, o furun dęanre, “olo moħeqn ǫi röi hon”.⁸Ivbiędögħo soi miai, ęmolitan na dę wun?⁹O rę, “oli ęremi si alahę si ęgwa siosəlębu a kę röi naa, ama rę yi ęniq I tħela vbitan, liare, muen yain kha mięn bi ihon ǫ kha wun yain ęq kuę rę.¹⁰Enia qna khi itimö solitan ǫli kpa yi kħi ęlqeta soisəlębu.¹¹Ęle ri vbeħukpode yi kħelé honlę mō, ama esu vbarę lę muę yain ęremo vbusi liyain ele mięhon leire mō afani.¹²Ęle rivbudo yin kħelé kha hon lę mō yain gabö mięn bi ęghongħon, ama ǫi mō iin, yain nuqħen vbeqħe kęre bi vbeqħe si damawę yain dęlo khua.¹³Ęlikpa lę dęlo kuq vbekeñ igban yikhagbón lę hon lęta, ama ębiyain ǫikę shan vboħukpōdę siyain, igban si ęgbę wę bi ęfę bi ęfunvbeqę s agbōn ęseniyan ębę ikpa siyain kha kę għoħchia¹⁴Ama ikpa lędəlo kuq vboqto lę humo, ęnakhi ęle hon ęlqmę vbekeñ ata bi udu lóħum, ci yé wun ǫi mōen ębę mikpa bi ǫzien.¹⁵Aimiqle ru rukpa run ǫ ri tasę vboi dabi ǫwuoi ęvbeqegħen ibed¹⁶Qhiq si ǫumemim i la wun bę la kha ęen, dabi ashin ǫsəqosö lakha metin ęen ębę vbarę vburukpa.¹⁷Iyqo daħħon lęsen, rę yi ǫlo mōen ale ęchie ręqebun naa, am ǫlukħo mōen, ęmo ręqebę yoin mōen ale mojn.¹⁸Yin iyqon bi imiqżen zę vbarę yin ama ęremet ǫli ęgħeqħi si ębqo lę ri vba¹⁹Atakhai, “Iyqon bi imiqżen muzan vboqet ęli mię.²⁰Ama jesu ayen ębę takha yain “Iyqon mën bi imiqżen mën yikkħel ęriah lę hęn lęta lę röi u”.²¹Enia ędokpa ǫqvibekħen ǫk ębi ivbiędögħo soi, ǫre yain “zi mai lęd vbe bi niq ǫi ǫlökpedę” yain fanz²²Ama ębi yain fēleda ęzomħen ǫvbeq ǫli ęfio lę khua lę għa dō tħo rę vboħkumud, ǫk ęseniyan ǫz ęv bħam, ęgħo ri vba ah (vba yobę).²³Yin ivbiędögħo soi buoqi rę ębę shiø vboħmehen, tai “oga oga! Mai lę mōu! O sho rę ębę kħi ęlfieq bi iriġħ s'olieda, ę dayen ębę u hihi²⁴Yon zęq yain, “Iyi aduduaan se?” ama ęfen ǫ wun yain agbōn għbiyain unu, ębę mua ęgħe yain wę, “Eli kę khona,” lę kpasę lęfia bi amę, ę għo ręqeb ęnai?” lę chian akħha zę Galilę ra ęda rę.²⁵Soi buoqi rę ębę shiø vboħmehen, tai ęga ęga! Mai lę mōu! O sho rę ębę kħi ęlfieq bi iriġħ s'olieda, ę dayen ębę.²⁶Eghę li Jesu rę zoq ęfvel qvibekħo ǫmħeqqo sołeqv ęb qoq ęt-ħadha mōħeqqo.²⁷Eghę li Jesu rę zoq ęfvel qvibekħo ęt-ħadha mōħeqqo sołeqv ęb qoq ęt-ħadha mōħeqqo.²⁸Eghę lę rę mi jesu, o vię dęanre de ęfvel qvibekħo ęt-ħadha mōħeqqo.²⁹Qhiq Kħesu kę kpasę li ętin lojifuan lę dęanre vbeqħe sołomħeqħiōqk tħixx larę għajnej ikpi, bi a ęgħe arighan bi ikpii għajnej vbagħbę wę, o kę għoelighain ǫli aah bi eletin ębi le kuoi o vbkən ędagħeb.³⁰Yin jesu zę miai “emi khien se? ęroq “Legiōni” ǫli ęt-ħadha mōħeqqo.³¹Yain se kpej duqħo nai lę kpasę liyain rę sho rę lęd vbi abyss.³²Enia isi ęlqħi lę bun liyain ębaę vbeqħen sok. Eletin ębi lęħi xi nyain ǫ vbeqħen ęgħe siyain, ęgħo ręħe nyain³³Yon eletin ębi zę shovbęgħe sołomħeqħe rę zeq vbeqħe sħelsi, ęlejxi tħalli wun lalqovbudegħun sħed wunamēqon khuen.³⁴Eghę li eniyain khuqħolisi rę mi ęmō sunu ę lalo yi ęken ęvħaqbi bi ęq soqle vbo lę ya tħażżeen.³⁵Yen ęle rħab zę lęd lę mięni lę sunu ęb vbarę yi Jesu lę mi ǫlomħeqħe tħixx ębi shiø vbeqħe rę. ęqqo vbeqħebibkpa si jesu ǫ weħħua biudu ǫli kę dia, ęfen ęgħo wun yain.³⁶Yin chę mięn zę kħe kħa yain ębolomħeqħe lę moħeqq ębi kai mō awuqħeb da an³⁷Yin agħbōn ęremet ęs zokk sis i għerasenū mai Jesu lę sho vbiusie siyain rę, ǫli ęgħonq ęt-ħadha mōħeqq.³⁸Olo moħeqħe letin ębi shovbęgħe duab ębi li Jesu loji ziyon ręħħain amma yiøl rale, ęroq³⁹“Lęd vbo a se lę tarċemmi ęremet l-oisħebu u naa”. Olo moħeqħe zę chin soi ǫ wue wueq ęt-ħadha mōħeqq.⁴⁰Enia ęgħe lijesu rę vbarę, ęlqbotu gaqbo

mięn ɔhiq si yain ɔkə khəo⁴¹Kaəqa, ɔmohę la echiq Jairus, lə chiən ɔkpa vbəliyain ri synagoguę shan, vbarę lę dę fiō vbikpai soi ɔgbə duabə nai loi vbarę vbə a soi⁴²Ęrimidi ukpomokpa ləkpoṣo lə moṇ sikhę igbęva ɔur alę. ębijęsu rivbi ukpədə sojm elbətu sagbən ten ɔ yen laga.⁴³Enia ɔkpasoqkpa rivbain li kpoghereti ɔgbę vbekeń ikpę igbęva gbo węegħo soi ेremę leoi ɔgbə mięn awun ęgbę da an vboq ɔriqo⁴⁴O vbarę shan vbuoķho si jesu rɔbə so vbeħon sukpun sojm vbagalagala ikpoghereti so hian.⁴⁵Ijəsu rę “oli khə an ɔlo rɔbə so mən” ? Eghę lagbən ेremę rę sin pęter ręm “Oga, ɔboto sagbən yen lagę niyan ɔ yen ęgbę yię⁴⁶Ama jesu tai ɔriah rɔbə sōm ɔhiq I ęen itoż sho mən vbeħbę rę.⁴⁷Eghę ləkpoṣo rę mięn yank ha mətin lafia ɔ dęanré bi ilořen dę saqo runvbətə bisaqo soi. Vbə sagbən ेremen ɔzə tarčeṁze niyon rę rɔbə suqi bi ębə mi awun ęgbę da an vbagala.⁴⁸Yon ɔzə takhai “Omokpoṣo, adudu aan sę wun ęgbę da an/lođe vbofunrę.⁴⁹Ębə segħe gwiyem, ɔriah zę vbi ɔa si ɔruan shan si synagoguę, tai “ɔvbię u echię kpoķi ɔkhaemie⁵⁰Ama eghę lijesu rę honna ɔ ayen Jarius. “e ke lořen” ghę mięnħon bi ole da an.⁵¹Eghę lə rę vbarę vbə lə, oī zoriah ɔsə dəbai ɔvbekən iwuzi, sokpi Pēter Ijənni, Jamesi, bi ęrah bi Iyolomo⁵²Enia yain ेremę ęzuyon ɔgbę vię nai aimi ɔta, ekkę vię, oī u amia ɔ məħen⁵³Ama yain ęjə, ekn khə kę u.⁵⁴Ama ɔ gai ɔbə wun gbęččiо dęanré tai ɔmoh shorę⁵⁵Etin soi fięgħe deleğbęo ɔgbə shiø rę vbagala gala. O rę yain rębaę nai ę⁵⁶Ębə yunu ah, amia ɔta khayain liyain etakha ɔriqsoqem sunu.

9

¹o echi ęlighęva sikoko ɔgbə ri tötö bi asę niyain liyain rę khuęietin ębi dęanré ɔgbə khuęnuami. ²oī ain yi ɔe liyain rę wuę wuę ęgwua soisellebua ɔgbə wuin ęniyain khomə ęgbę da an.³oře yain, “e wun emi ɔsə ɔsə yi ɔ shan sę, ɔvię iyę vbə, uvbiękpai yevbə, ęko yevbə, eghę yevbə, ęn lilořogbə loi mə abo khagbə yevbə⁴oā lug hę ɔ gbęgħe, yę vbev bə səvbeħe lule, rę sho vbań rę.⁵ębi khai zę ga ɔbə mięn, eghę lu shovbə rę lə rę, bumebubu soi sho vbikpai sę rę lə chięn ifiɔsę rę yi yain⁶Yin eę ralę shan vbekeń ęligue, wuę wuę əlemoř ɔgbə wunęgħe da-an vbi aħħain.⁷enia Hęrođu li tħettarch hon vbeħem na ेremę lə sunu ɔ ɔgbə għobi uni, ęrimidi ęsə tai kħi Ijənni shiokparę vbi di⁸ęsə ɔgbə tai eliħa ręgħe kha ɔgbə kħi ęvħe kħi ęlikien ɔkpa ligħegħe ɔgbə shiokparę⁹Hęrođ rę “I huħumi si Ijənni. oli khə na li ya zę hęle mina? ɔ ɔgbə għa yięn ęgbę loi rę miōn.¹⁰egħe li ęlażżei kę rę vbarę, yain takha əmi ेremę liyain u yön zę wuiyain biżżeq zę dō biyain lədə vbi ęvħe la echiq Béħħsaida¹¹Ama eghę ęlobtu rę hemo qna, yain rękhain ɔ ga ɔbə mię yain ɔgbə tħall kha yain vbeħem soisellebua ɔ ɔgbə ɔgbə wuę lę ho awun ęgbę da-an.¹²ienia ede ɔ kę mə fo, ęli għeva chię vbarę vię ɔgbə tai, “Yi ęlobtu ra lę li mai lədə vbə laga si iġu bi ęfən si ęvħe ho ębi mai lę yę ębae. ęrimidi ri ębə u kók. ¹³Ama ɔ rę yain, ulerem, niyain e” Mai moġen ra ęko iħiżn bi ęhen ęva sokpa mai ləl-ħebda dęi ęt-riħa na¹⁴(Ami imohę ęgben ęgben vbođiħien) o rę ivbiđodgo, “Vba zi yain ɔt qo vbi uhuku si ęgbə ęva ikpigħeb vbi uhuku¹⁵Yin ęlagbən zę otqo¹⁶owun olęk ıhiżen bi ęhen ęva, o fə ɔkhumi wuę, o ri ihanba ɔvbiyain ɔgbə vbiq ęnqbiex, ɔgbə wuoi libiđodgo lę rōi li ęlobtu ē.¹⁷Yin ębaę khuęn għeġi ɔgbə wun ęmə körə vboq rę- u għix ęgħeja si ęsessem li vbiqħa¹⁸o se ęgħeġħe li Jesu ɔ rę dōbqi lierom, ibiđodgo rę vbań dəbai, o mia yain ęta, ɔta “oli əllobtu tai kħi chian?”¹⁹Yain ayen “Ijənni lə same. Ama ęniq tħejel eliħa ęniq ɔgbə ti ɔkpa vbi ihen ligħegħe. Chie chire.²⁰Yon oz ę yain, “Ama emu wuę wuę, tai kħi u?” Peter għon “oli Christi soisellebua²¹Ama ɔ kelō niyain liyain etakha ɔriqso ɔsə²²Tai, ɔvbi ɔmohę uyamah uyamah lę qya sem i lə bun agħo sin ɔ vbo si ędiżn bi ɔjihen bi ęniyain ɔgbuhi (scribe), ale ɔgbə għobi ede lə zęq ah ɔ shio rę.²³Yon ɔzə takha yain ेremen. “akħa miqlo hę loi vbarę ręħain mən, əle sin ęgħbi ɔvħoq ɔgbə wun agħbelu soi ęd-ded ęgħo ęt-ħaddi mən”.²⁴ołlo għe fain ęd-ğeġen soi lę uħeħ, ama ołlo għe wun ęd-ğeġbon soi fia vbuqphoq mien əl-ħad. ²⁵ę-ęrem u rę yię ɔriah lə rę mə agħo na ेremę ɔkpe ɔgbə wuġetin soi fia²⁶ołlo għe ləkħo mien bi ęta mən, rę yi ɔvbi mohę lę ɔgbə leħkħo soi ęgħe lə vbarę vbekeń ɔkħai sinyon ɔgbə kħi ɔkħai sərah bi si angeli l-oħra.²⁷Ama i takha atata, ę so rivban lę kha aa ęu fe wuę əkpesse yain mię ęgwai soisellebua.²⁸enia ikpədə eken ke rareż lę jesu tħejel eli tan a, o wun Pēter bi Ijənni bi Jamesi ba ęgħe lədə vbiqħum kox kħi lierom, ębqi lierom, ima sə o soi fid-ħelqo ukpun soi ɔ ɔgbə fan kék²⁹eeqen, imohen ęva əkppoygi gwiyem mōsis bi eliħah³⁰Lə ręgħe khai vbekeń ɔkħai, tħeta khai vbeħem qwun shorę soi lə kę ɔ əl-ħad leħi vbi Jērusalēmu.³²enia pęter bi ęle rivbain bai kę mħen gin, ama eghę lę kereħ shorę, əmi ɔkħai soibi ęlimħo ęva lę muza kpeo³³ębiyain kę sho vbe bi Jesu ri rę Pēter tai khai “oħra, o humo rę yi mai vbań li mai rę zəsżeq ęħaq, ɔkpa isë, ɔkpa isi Mōsisi ɔkpa isi eliħah” (qiaeħen ęmote)³⁴ębqi tan a, iħu Sōkhumi vbarę lę vbo yain ofenobg wuin yain ębiyain ɔ vbe li hu Sōkhumi.³⁵Ukpurun dęanré vboqken oli hu, tata, ɔvbi mħenkha əla zei, dai ęħon³⁶egħe l-oħra rę tata, Jesu ɔkpa yon kę muzan ę vba ah ę ta kħa ɔriah ɔsə vbe leħgħe əmī liyain mięn.³⁷ede lōz-eva, eghę liyain rę dōt-tarre vboqħum kox, ɔbqo għiex zęgħi,³⁸Kaəqa, ɔmohę ɔkpa zəvbeķen ęsə fikpurun dęanré ɔr, “oħra əmī, idabu na lu fe ɔvbi mien wuę, əħħu kħi ukpokpa na yön imoq. ³⁹U mięn, etin ɔkpa o ędekhu ɔzżequ furun si udumuka; əmō vboq zę dę kħuoj i lə zə hu vbu. o maim ęl-ħořiż shoi vbeħbę rę ɔgħo kpano ęgħe ah⁴⁰Idu abo li vbiđodgo sə lę ri tħonton itqon wun dęanré, amma ei mħen.⁴¹Ijəsu ayen ɔr. “Wuę wuę loi mię hon b uami si ębil ęt-ħad lə kħi kħuoj oħra ęt-ħad lə kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁴²egħe lə lomħo rę vade, ęletiñ ębqi flogħ ɔbqo għo ręgħo bi əmōvħom, amma Jesu kħuoj oħra li kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁴³Yin ɔ yi yain ेremen unu ah bhi khua soisellebua. eghę liyain ɔ se għe yi yain unvħem ęremi lə u, o rę ivbiđodgo soi⁴⁴Zelletana yi ękken ęħon sə dimi: əl-ħad ęt-ħad lə kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁴⁵Ama əl-ħad ta wu yain ękku ęremi, əħħi kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁴⁶Yin iħxa ęremi, əħħi kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁴⁷Ama Jesu ęremi, əħħi kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁴⁸Għotakha yain, “o għe gaqbo mięn olħom na vbi en mħa, gaqbo mięn mien bi əl-ħad ęt-ħad, ęt-ħad lə kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁴⁹Ijəsu ayen, “oħra mai mi ɔriah lə rę kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁵⁰ed-ħad. ⁵¹egħe ęt-ħad lə kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁵²Yin ɔ yi yiqo kpa nai, ɔgħo lə əħħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁵³Ama ęl-ħad li rivbev bət-ħad, ęt-ħad lə kħi kħuoj għo wun əl-ħad. ⁵⁴egħe ivbiđodgo Jamesi bi Ijənni rę

miçona, yain roi “ebiarin, u họ li mai kpasé le rain ze vbemi vbaré riah yain aa? ⁵⁵Ama qfięgbe dęlegbę gbo khi yain ⁵⁶ę gbo chię lódę vbi igue ɔvbę. ⁵⁷ebi yain shan vbukpöde, oriah roi, “ilę rękhain e lódę vbę bi ghę ye gbęgbe”. ⁵⁸Ijesu rę yain, “imakon mō o bi ifiami vbi ɔkhumi mō ekqo, Ama oli ɔvbiomqhe imo ębosq lo le ruhumi o. ⁵⁹Yon ze takha ɔvbę, “Rękhan mē” ama o rę “ebiarin, ɔkpao si me lódę le le rę rah mén lón” ⁶⁰Ama o takhai, “zi ełę ulę rę ełę ullę siyain tón. Ama ri yię lódę gbo wuę wuę emi si egwua soisellebua ręre bi ivbęi”. ⁶¹Yin eriah ɔvbę rę, ilę rękhain, ebiarin, ama zimę sekpaq to ɔşchian rę yi ełę rivbi iwue mén”. ⁶²Ijesu ręayen nai ɔgho oriah iyę vbö lo röbbö gbo bi vökho wuę lo chięn isi egwai ɔisellebua.

10

¹Enia elemina kę rare le, ebiarin ze zi egboah ikpilięn ɔvbieqgbo yiayin etueva va ɔkpao nai rę yi bi ehet liyon le gbo lódę ²Orę yain “Aliękoko bun, ama ɔliyain ɔbia u kęre. Chişona ebiarin si aliękoko lę yi ɔniyain ɔbia lódę vbekęn aliękoko. ³Shain isę, euvę, iyię lódę bi khagbø vbubusie si makon ⁴E wun ękpęghoqososabi ękpai la rę ye he dabi ibata, yaingbę ruorih ɔsɔ vbukpöde. ⁵O a lugheq gbegbe se kpa tai, ɔfunrę rę yi olqa na ⁶Ovbi ɔfunrę kha ręvbin, ɔfunrę se le dębai, ama si ɔi ye vbö, o le chię bu e rę ⁷Ye vböa ɔkpaaq ębae bi amę lawun rę yun leę, ɔhiq si ɔniyain ɔbia se vbö la ha ɔsa ni. ⁸E ya shan vbö a rę dę. ⁹Evbø khabø, gbo ga ɔbø mię ębae la rę na. ¹⁰Gbo wuin ikhomı le ręvbain ęgbę da an takha yain egwua soisellebua kę sikia e re. ¹¹Eghę ikhęgħe lu ręo vbę ɔbø mię lódę vbekęn ikpohio gbotai, ¹²Rę se vbę bubu lo ze vbę vbö se lo tuba vböe mai mai bumoi khua yię! Ama eęn ɔna. Egwuai Sirosellebua kę si rę. ¹³I takha e vbölkpedę le metin zięn ɔi le Södom le isqo le vbö an. ¹⁴Ikhueqo rę yię, chorazin! Ikhueqo rę yię Bęthsaida! Akha khobia lę gbai la bia vbekęn se abiai vbekęn Tyre bi Sidon! Yain kha mō ihöken dęluwuęn ęghę lę tó rare, ɔtö vbi ukpun lę bi bi ɔmøi ¹⁵Ama ɔle zięn ɔi gidi ɔhiq si Tyre bi Sidon vbi għażżeq lę wuę wuę ¹⁶Wuęwue, carpernau, u ęgbę ulę kħuai yięmi? ɔgho ulę ddö rę bui ęu (ireq) ¹⁷16. Olo da wuęħən da mén ęħġon, olo gbo sinę gbo sin mén, olo sin mén gbo sin olo yę mén. ¹⁸Elegbę ah ikpihien vba bi ęghoqghon “ebiarin ęletin ębi e lię abo shovbę rę imai vbi ein se ¹⁹Ijesu rę yain “Iya wuęsu lę rę ze vbukhumi dę rę bi khurukpa ²⁰Ewuę iręsa naa lu rę shan vbökhumi ęyen bi ikpi gbo khi ɔkhumi tötötəremen si ighan emi ɔsø-ɔsø kha ruan e vbikhopdę liq għe rę chian. ²¹Aikę siq ręregħe se ęghoqghon ɔ vbö na ɔkpa kħi ętin lię abo vbö rę naa, ama ęghoqghon ɔvħo kħi ęin se a vin ɔ le vbi ɔkhumem. ²²Olakoko kę rare leq ęghoqghon gidi vbekęn ętin gbotai “I rę, ęrah, ebiarin si ɔkhumem bi ɔtö agbon na, ęrimidi u fi elemina mah ze vbi ęle moqewain bi awun ęq kuixer bi arékha yain rę yi ęli ai remi kha, elabi ivbékhan. Hęi ęrah ɔhiq si ɔsogol ɔwun ę vbę. ²³Emi ęremem akę wun imen rę shan vba ęserah mén, oriah ɔso-ɔsoqen ɔlo vbi ęsokpi ęrah amio ęloqen ęloqerah chian ęsokpi ɔvħio bi ęli ɔvħio ze le rę rę rę kha. ²⁴Yin ɔzżeqiegħe dęlo yi ivbiqdogħo soi gbo tai vbulahę “ihanba ɔrę yi ęle muemni lu mięn ²⁵I takha ihen le bun bęqba hiq liyan muemni lu mięn, ę gbo mięn le gbo rę hien ęlenna lu honę i gbo hiqin le mi. ²⁶Kaęqolqoqen uhi lesen muzan loi rę damai wuę rę, ękhaem ęmil u li le ręo vbęddegħbōn loi mō iręs? ²⁷Ijesu roi, “Ema vin ɔvbühi? Ebi wua iki? ²⁸O ręayen ręorę ‘Vle humeken ebiarin se loisellebua se bi udu seeremen, bu ęgbę seeremen bi itotqi se bi udu se bi ęremen, bu ęgbę seeremen bi itotqi se bi udu se bi ęlożevba se bi ęgbęse. ²⁹Ijesu rę, u ayon għa vbona, ulę gbo yę vbö. ³⁰Ama o họ liq suęgbęqoz, o rę Jésu, oli kħożejvba mén ³¹Ijesu ayon o rę “Omħeqkpa ze vbi Jérusalemu lódę vbi Jéricho. Odę fio vbusie sekħen ɔyi, le mięn ęmi lomqen ę gbo lę rę kqemqo kęre zoj vbonu. ³²Yon azże mi ɔħen ɔsø lə shon lukpöde, lę rę mięn, o shan vböħo ləzera rare ³³Vbukpödeqkpo an il-ęvita ɔsø, ęghę ləzre se vba in lę rę mięn o shan vbę bi niq. ³⁴Ama Samaritani ɔkpa, ębqi rare, vbaré vbę bō ri, ęghę lę rę mięn o tó ęgbę ³⁵O buqti rę gbo imé mai soi ɔ khę vbi bi ęyqon ɔvbö. O wun ɔi ɔvbökhumi ęami soi, gbo wuqi ɔvbékua la ężżeq għo khuqx. ³⁶Edę lə zəvba ɔ wuin ukhu ęghoqħeva għo wuqi lę rę mō ana, gbotai, għo wuqi, ęmi lukqiegħe wuę għbegħbi, ilę hai naa sivbar. ³⁷Olo chięn ɔzżeva vbusie si ętqet tu aah na rę yi ɔlo dę fio vbusie sekħen ɔyi? ³⁸O roi, o mō itqekken rę yi. Ijesu roi “Ya shan għo vbi yo”. ³⁹Enia ębi yain yi ɔ shan vbęgħegħbi, ęvba ɔkpa ɔqvbekken ɔi, ɔkpoqsoqkpa la ęchiq Imarta għo ga ɔbø mięn ɔi ɔvbekken o a soi ⁴⁰O moqomiq la ęchiq Imari lqot qibpkai si ebiarin hęta soi. ⁴¹Ama imarta filfilo si ębae iyen lę wun rę. o vbaré bii jesi rę għo tai, “Ebiarin, U mi ęmu fiqvböqmiq mén zi mémien ɔkpa ɔbø ęlaq li lę wun rę? ɔhiq sóna takhai loi mén ɔbø ⁴²Ama oli ebiarin ręayen ata kqopkpo vbi ęmi lę bun ętqet se bi udu se bi ęlożevba se bi ęgbęse. ⁴³Ama ęmi ɔkpa yon sogoł vbuluktu. Imari zi ęmo humo la kha metin mięn ɔi.

11

¹osunu ędokpa li Jésu ɔrę li eromqiegħe lę rę fąq i, ɔkpa vbi ivbiqdogħo soi roi “ebiarin, ręebai lię rööm kha mai elabi Ijonnri rę kha ivbiqdogħo soi. ²Ijesu rę yain, “Ukha lię rööm, tai, “ęrah zuan wunekpę lein sęċċebi fuan. Zegħeqobasę vbarę. ³Rębae sukpedę Rękhorø mai lumo mai zelabi mai rę humagħbien ęremem le għo vbosa yi mai. ęzzi mai dę fio vbi adamawu. ⁴Ijesu rę yain “Tyosq vvbiba lę li ęmomo, ogħo mięq ęghę udq mħen, għo takħai, “omq, se ri ękqoħ imé ⁵Obę li ęm qmien ɔkpa rę zəvħukpöde vba, igħo moqem ɔsø li wun ɔi vbi saq? ⁶Eghęan ɔkpa lę ri vbekken ɔi lę ayen ɔi lę metin ta ę kqopkpo mén. Akę khuyukħed lę, għo kħi ivbirien bi mħemħ, ri vbi ukpal. Ikha metin sho rę wuin ękqo naa ⁷Itakħa, akha ręoi sho rę wun ękqo naa ęrimidi omqo yun chian ęrimidi si ləkħoi se lomqen ęllo sho rę wun ękqo lę bun la biq na. ⁸Igħo chię takħa, mia, alę għo rę naa, għwal, ulę għo mięn, sőlqo, alę khuyu ah na ⁹Ohiq si ɔlo għe mia ęgħegħbi lę mię mięn għo khoriħaq lę għwnej lę mięn, għo rę yi ɔriah lę sőlqoq lekhuyu ah. ¹⁰Iyi ęrah vbusie vba, ɔvbie kha kha ęwu rę ręħen niy়on, ulę wun ęyqen nai ęgħe lu lę rę ręħen nai? ¹¹Dabi ękha e wuę rękken ɔkħo niy়on, ulę wun ękpi nai? ¹²Ohiq sóna, wuę-wuę lu chi ęriqeb kha eęen ębai mun ęmi lesen li vbi kħanek ęħġa ęrah lę zə vboħkħumem vbarę lę wun ętqofan li ęniyain mīa. ¹³Enia Jésu ɔ khuli ętin ębi deanré lę u didiġi. ęghę lę letin ębi rę deanré leqolomqhe lę moqtin ębi li didiġi għwiyan, għo kħi el-əlobtu yunu ah. ¹⁴Ama agħbi rę “Rę shan vbi Beħelzebul, lę rętin ębi shan, o leħi ętin ębi deanré. ¹⁵Enio

damai gbo họ lời vbaien okpa lò zé vbéimi vbaé¹⁷ Ama Jésu éen aó siyain gbo takha yain, “egwai éremé lè döbiyain kénégbé dè, o akha döbói kénégbé soi o gbe dè.¹⁸ Akha ésu döbói kénégbé soi ébi egwai soi lèi muzan? Ohiò khu tai I khu étin ébi rë shan vbi Beëlzebul¹⁹ Ikha khu étin ébi rë shan vbi Beëlzebul, vba vba li örökhanan rë yi oli vba lè zé khuetin ébi deanréerimidi sóna, yain lè chién Ighaezon.²⁰ Ama ikha khuetin ébi deanrére bi ukpehién si Qiselebua, oan khi egwai si Qiselebua vbaré yie.²¹ Eghe li omohé lè gba lèmi ɔshé khéqa soi, uku soi fain,²² Ama omohé lò tötöi kha kë gboi, olo mohé lò tolöi an mién oí emikhon ɔsho soi lò lomohé di egbé han gbo mién oí uku sòlomohé²³ Olé khöi yé vbo nkpen mén oí daba mén, gbo khi olio daba mén sikokoyagha²⁴ Eghe li étin lòi fuan shovbeghe sòmohé rë, o röqvbi ébi amé iyé ralé gbo höeböle lè zé fiétin ah oí mió sòsoso, o tai, ilé chié lòdë vboia mén vbébi zé vbaré.²⁵ Okha kë vbaré, o ga zé a humo lòa wunemi ɔvbéko soi²⁶ Eghean o chié lòdë lè wuin étin ihiòn lèbè lè kaka lèyon ba egbé vbaré gbo yé vbain. Eghean uwé solomohé ke khoovbè leoli telé lò kpaø.²⁷ Osunu ébi, oí telemina, okposoøkpa khua ukpunun soi leelobotu gbo gbo ta khai, “ihanba o rë yi ekèn lò hamé bi eyen lu yen.²⁸ Ama rë “iyøø, ihanba o rë yi élé hémø soisèlebua lè gbo röqvbo.²⁹ Ebø lusioøké röqvbo, Jésu bë vbitai, “Oli yami na umi lobi yön chian. O ho aién, ama ami aién la lè rë nai sòkpi aién si Ijonaø³⁰ Ohiò si ébi Ijonaø chién aién rë yi Ninévitës, iyo gboore yi ɔvbi mohé rë yi oli uami na.³¹ Iquéenü si sòuth lè shoré vbo li ghaezon bi eliomohé si uame na gbo ikuhü yain o, ohiøzévbi ebökpotö si otagbona vbaré lè daehon si ewain si sòmomi, gbo kaøqa, oriah lò lè Ijonaø rivban.³² Olomohé si Ninévéh lè shoré damuzan vbo lighaezon bi uami sagbon olé gbo khuøi ohiò si yain mo iøken dëluen vbi ɔwué wuë si Ijonaø, gbo kaøqa, olo gbalá lè Ijonaø rivban.³³ Aimi olo lè ri Urukpa runm Qwwuin jé dabi egengen ugín, ama vbókhumémi la wun rukpa muzan, lieleøre rë mién lu rukpa³⁴ Ukpeø si khi urukpa sègbé ukpeø se kha uhumo, egbéremé von vbi urukpa. Amaukpeø si kha khö, egbé se von bi ébi³⁵ Ohiò sana riyeøvbgébli urukpa lu móen élé chién ébi³⁶ Akha egbé sèrémén von vbi urukpa è mo riah oso-øse vbrébi eghe an egbé sèrémén kë u bi eghéli urukpa ɔvbi ivbiøsoi ɔwué vbgébli.³⁷ Eghe lò rë gwiyemí lè, Pharisës miai lò lèbæa vbi oí soi, yin Jésu zé lòdë vbaré³⁸ O yin Pharisës unuah Jésu kpaø gbabo a okpèsøøbae.³⁹ Ama oløøbiarin röi “enìa na, wuë-wuë li Pharisës kali uøkhö si uøkø bi tasé ah, ama ekèn si vba von vbi akokobø rë bi ababé.⁴⁰ Wuëomohé lèi móewain! Oløøhein uøkhö yön køhèn ekèn oí?⁴¹ Wuin émi lò ri vbéken oí rë bi khohan, vbo lè ghean émi éremen lè fuan rë yee.⁴² Ama ikuhøø rë yi pharisësm érimidi u ama zi ahiñ gbe bi u mó lòkèn dëluen, ama u biøsugbi ata bi uhuméken si Qiselebuaø dëqvbo lairéq ueñen leşen gbo huméken Qiselebua, akha gba hëna vbémi lè köré iu.⁴³ Ikuhøø rë yi Pharisës, ohiò si u huméken agah si iso si synagogues bi ɔrué sekpen vbgébli kin.⁴⁴ Ikuhøø rë yié, ohiò si u bi khidi lai zoma o lagbon shan vbo rare liyain éen.⁴⁵ Okpa vbé lè gbuhi röqi, “ókha émi, émi lutia ikuhü gboø rë yi mai.⁴⁶ Ijésu röi, ikuhøø rë yiøekhaømi suhi. Ohiò si u wun agbøn fiø vbi iøya lò miaimi wuin. Ama röbø su eliyain oya bi ukpèhién okpa se.⁴⁷ Ikuhøø rë yiøerimidi u selidi li ihen. Eimi se yön gba gbi yain⁴⁸ Ohiò u chién iføse gbo muzan ɔvbøbia si émi se, ohiò si yain sògolo gboiyain gbo zidi siyain.⁴⁹ Érimidi sóna, ewain si Qiselebua tai ilé yi ihen bi elizéi yi yain lè gbo ria vba a gbo gbesø vbiyain.⁵⁰ Eli vami na ale wun móen vbé rëi si ihen éremen lè khuøø zé vbgøtø khaðé si awungbon sòlagbon na.⁵¹ Zévbi érei si Abel rë yi érei si Zéchariah lagbèin vbé sèse si kpékpe bi øse. Héi itakha uami nay an ale wun móen.⁵² I khuøø rë yiøöhia uvbuhü érimidi u wuin ikøkø si iøemi ralé, u ɔvbéken legbè se u gbo wuin dobøyen yi eli yain ɔvbø.⁵³ Ijésu kë shovbain rë lè, élé scribës bi Pharisës o yanagbè khaerun bi oí vbémi lèbun.⁵⁴ Yain mèhen këo, rë wuin émi deanré vbuñi soi.

12

Vbë ghe kere, eghe li egbengben sagbon rë sikoko ogbèrè liyan ozé dëloten egbé yen, okpaø be vbaté ta kha ivbiødogho soi éremé “riyé ɔvbégbé si ogin si Pharisës lè chién ote agbøn.² Aimiema vboi la kha vbuyea, aigbo mi émila wun hé la kha éen³ ohiò sóna émi lutia vbeken uduébi lè hon vbi urukpa; émi lu gbo ta vbeñen vbeken éhua ale wuë wuøi vbo humo a.⁴ Itakha imo mén, é lòfèn se niyain ogbegbè, ókha rare èliké mó emelé u.⁵ Ama ilé këlo na vbo lu lè lòfèn soi, lòfèn sòriah, lò lè gbe lè, o mó ase lò lè rë wun è fiø vbe ran Hé, itakha, lòfèn soi.⁶ Ai kha shin ikpafimoisë vbi siléva li kéré? Ai kpé mi osoø la éah vbe o siøselebua.⁷ Ama a kò éto lè rivbuhumi é lòfèn. U sogolø vbutu lèi ifiamoisë lè bun.⁸ Itakha uan khuan lò temo mén vbi raøø si imøhe,⁹ ɔvbømohé lè gbo té mó soi vbi raøø si angeli siøselebua¹⁰ érikhé riah lò temo yi ɔvbømohé, ale rë humoø, ama rë yi olo zurø lòbè yi étin lòfuan, akha rë humoø.¹¹ Akha wun è disa è o si synagogues, ɔruanshan bi eniyain okpasé è kpökøpø vbe mi lu lè ta rë fan egbé se, dabi émi lu lè ta¹² ohiò étin lòfuan lè kha wuë émi lu lè ta vbo lakoko an.¹³ Yin oriah zé zéken usié oí “ókha émi, takha omio mén lò kin uku imen¹⁴ Ijésu röi “omohé, olo zei mén vboghaezon dabi olo ghaghémo se¹⁵ oré yain, “riyé ɔvbégbé lu rë vbgébli shoré vbi è o¹⁶ Ijésu zé yain vbitan, oré “Imé somohé lòfè emobun yon mó¹⁷ o qaken legbè soi, o rë “emi lè u, érimidi imo ébi lè khui kpé komi mén o? ¹⁸ o rë ona khiemí li lè u lè bani iru mén ah gbo zi elegbaloi, igbo khui kperan bi emilé humo niø ɔvbø.¹⁹ Ilé takha étin mén, ‘etin, u moi emo humo la wun shoré vbeken ikpè lòbun. Fétin aa oħħø, ébaø wun on, bi eghøngħon.²⁰ Ama qiselebua rë takhai, “ozuo somohé, ason na ilé mué étin se, élé mi lu kë éhen, iso lò lè kë chian?²¹ Iyø yön oriah chian lò wéfè kókø shoré legbè soi li ogbo fë rë yi qiselebua.²² Ijésu rë ivbiødogho soi, ohiøsona, itakha è kë kpökøpø vbeøø agbø se, émi lu lè è, dabi emo egbé se, émi lu lè wé²³ ohiø agbøn gba lè ébaø, bi olegbè gba lè ukpun.²⁴ o ifiami wé, ékha remi kò dabi liemí, yain mó azah dabi iru, ama qiselebua o rebaø iyain. Ekéka khi wuë wuë lu chién ukutu lè élifiemi.²⁵ Iyi osoø vbi vba lò lè metin hiéde ba edegbøn?²⁶ eghean akha u metin vbémi li kéré liyø émi uwa kékpkopø ɔvbønnio ni?²⁷ Fé ohiø we ébiyain oizé. Yain khabia dabi filo. Ikpeï tai kha, rë sèvbi Sòlomoni okhai soi éremé rë vònbi okpa vbeña.²⁸ Akha ga zé qiselebua ruvbø vbo iumu lè ri vbitm lò rë sèvbená rë gbo wun okho fiø vbeken iu, ekak kë khiukpun lò lè rë ruan è, o wuë wuë saduduhan li kéré²⁹ è ya hoi hoi emule è bi emule wun on bi eké kpökøpø³⁰ ohiø si evbø sòlagbon éremé o ho elemína, érah gbo éen u ho yain.³¹ Ama

gwalégwai soi, ele ri elemina ba vbø naa eké lopfen.³² Ivbiagbø li kékere, erimidi érah wuegbé gidi ló ri egwaqba naa.³³ Sshen émi lu mönen gbø rø vboqbo rø. éhin ivékpai legbø se ló kha fayakhua - uwah ló ri vbeimi ló kha la dèanré, li oí kha sikhéa re bi ikpigø ososo kha mètin riaiah.³⁴ Olio si ebefé se ri evbø uduse le ye.³⁵ “Ri urukp se run gbø wuogbelé se,”³⁶ Gbø u bi agbon liyain ogo oga siyain ló ze vbi ikuosé gbe vbaré, okha kë vbaré vboleghé loi solobø vbi ukhuédé, yain lë kë bøbo khuyukhédé a nai.³⁷ Ihanba o re yi eloqien loga siyain lë gazé yain o khé oí. Atat i takkha, olé ruvbø vbø egbé soi ló rø ga abø mön yain otø vbi tabu olé gbø vbaré le gi yain.³⁸ O kha vbaré vbaqo ló ze vba sasón, dabi éghé aqo aah gbø gazé yain wun egbé le, ihanba khi si eloqien ain.³⁹ Ama zéna wu e o së khueré, oga so a kha eën akokó loi lë rø vba rø, okha zuan gboq soi a qvbékén oí.⁴⁰ Abø wun egbé erimidi u eën akokó lovbio mohé le rø vbaré.⁴¹ Ipeter rø oí “ébiarin, maimaqpa u kpitann na kha dabi agón éremen?”⁴² ébiarin rø, “éli kë khi olanduduaan bi ewain li ébiarin lë ze qvbi qvién soi niò ló le wuebae ló siyain?⁴³ egbé niyain vboqo ló de qvbo.⁴⁴ Atata itakha olé éhen vuku soi éremen.⁴⁵ Ama olqvien kha kë tai vbutu soi “ébiarin mën iké te vbi achié vbaré, obø vbi gbe sikposé bi imohé sovién, gbø ébae wueyøn on sëvbo eyon ze wun oí.⁴⁶ ébiarin solqvien lë vbaré ukpédé li oí ka qvbo bi akokó li khói eën gbo benoi osémi osémi gbo wun oí de bovbé bi olio mo adudu aan.⁴⁷ olqvien an ló eën uhi si ébiarin soi li oigbo éhégébø dabi vbi a o soi, alé rækpai gbøi.⁴⁸ Ama olikhó eën lovbemi sigbø, alé gbøi bi ekpái. Ama oriakhoriá la rolobun ni, yain alé gbo vbi qlo bun vboqbo siyain, ola gbo dudu aa vbo bi qlo bun, alé gbo vbi.⁴⁹ Ivbaré le wuerain qvbókhumagbø, akha gbo gazé gazé qké gbo run le.⁵⁰ Ama i moi isamé li le sabi ébi khó khai éemén okpésé vbo i vbuoi le.⁵¹ U e gbe ilé fun rø vbaré vbotø na? ogho itakha, ama oghayé⁵² ohi si zzévbéniaralé alé mioghayé ihue vbékén oá qkpa- etuah razen rékhané etuevba gbo khi éva muzan rékhané eaah.⁵³ Yain le ghayé érah muzan rékhané omø bi omø muzan rékhané érah iyón muzan rékhané omókposo, bi omókposo muzan rékhané iyón muzan rékhané ohomø bi ohomø muzan rékhané iyodón.⁵⁴ Ijesu ogbo takha élobotu “U kha mi ébi hu ókhumi vbi qbo gobo loyin ozé de o, agalagala utai, amé le ran? Iyo oruan⁵⁵ éghé li éfió si soutu ofiò, u tai, “élémini otóhia, ogbo ruan⁵⁶ oté agbon e, u eën ébai muen urø si aregbé kha si khumotói na b éimi, ama ébøi këi shan lu kë rø mètin ti timo si eghéghé nare?⁵⁷ Emo zé lukha rø gha émo diai legbø se.⁵⁸ Ohi si ukha rékhan obø se lôdø vbi sa e o si élé gbuhi, hø ébu le zé khurø bi o vbutkodé lólié siye yi sogha ezon bi li oghaezon élé wun e yi ókgbalukpun li ógbalukpun e gbo wun éfió vbi ighain.⁵⁹ Itakha, u kha degbø zévbi evbø dèanré se vbéghé lu lë rø ha qsa ló kpuókhø.

13

¹Vbø leghé an, agbon eos vbe vbø takhai vbémø siékhéen igahlianí lë røi pilaté kuba vbi iwa qbo siyain.² Ijesu ayin yain oré, “U egbéeli igalilani na e vboqhorø le igalilani niyöremidi yain o miésøn vbutkodé na.³ Qkho, igwékhæ, ama sumø ihökéen délvéen, vba vba éremé lë khueq vbutkodéokpa.⁴ Dabi éli tuigbøen vbékén silqamu li degbø le gbe vlo, u egbé yain e vboqhorø le vbékén Jérusalému?⁵ Qkho, I tai ama si u mó iókéen délvéen, vavba éremé lë u.⁶ Ijesu kpø litan na, “Oriah möora ... vbékén ugba soi ogbo vbaré le hø ikpa vboqoi mi ikpa vboqo ran organ ososo.⁷ Oliomohé réolokhø ugba “kaeo, ikpé dah keo li yare hø ikpa vboqo ran agan na imiosos, hain gba vbuto, emø ze lu rø zoi ya fu oto aah?⁸ Okhe ugbe røi ayen oí gbo tai sir, zoi qbo kékpen na ébilé gwualø la gai gbo ri qvbo⁹ Qkhamikpa ukpé lôdø, o humø, akha khói mikpa, hain gbe vbuto.¹⁰ Enia Jésu o remi kha vbi éken synagoguéokpa vbutkodé la vboqse.¹¹ Eéen, okpøsøkpa rivbain mötin si oemé vbékén ikpé igbè-een. Olokposo wun guenrøoi mètin yiégbø ah leşen¹² Éghé lijesu rø möi, oéchiø, ogbo takhai, “Okposo unifan vbi etin sqème¹³ O røbøi vbutkumi agalagala o yéen egbé a yokhumi gbo røkhø lóisèleuba¹⁴ Ama qlo riyain shan vbi synagogué biókhüen erimidi Jésu wuoi egbé da-an édøse, yin qlo riyain shan ayein oréelobotu. Ikpédéechan yon ei vbékén osé lœqvø la zé bia vba rø lai wunegbø da-an ukpé lai kha vboqse.¹⁵ Ébiarin ayen oí ogboi “qvbo an vbéan vbain kha tiyin ési bi ikhuéri khueré shø vbutkurié rø loi wun amé hødøse?¹⁶ Iyo gbo khi qvbi Abrahamu, li ésu gbaløi vbékén ikpé igbèn ló kë tø igbaløi la gbaløi akha tinyøn a vbedøse?¹⁷ Ébøi té lëta na, échø vbi yain éremé lë suoi ezon, ama élobotu oghonhøn vbe le mi sôkhø ló u.¹⁸ Yin jesu rø “Emegwai si Qisèleuba khon émi lë mètin roi khonkhon?¹⁹ O wun bi ikpa si ... lomohé wun fiø vbe ugba soi, o gbo zé chién oran lògbai, ifiami sôkhumi gbo bekóqvibkpbø soi.²⁰ O gbo taim émi lë ri egwa soisèleuba khonkhon?²¹ Qu bi khi émo shioemí rø lókposo rø deli ama a aah si I filawa (Ihughu si bobødi) la rø m'ekø sivbøo kinø li ifilawa (Ihughu su bobødi).²² Yin Jesu shan vbo le vbo bi igue, remi kha gboéhín ukpøde soi bu Jérusalému.²³ Oriah røi, ébiarin, ikpékøbø yin lë fan? Yon ozéeyin.²⁴ Yinégbø lu rø shan vbi ukhuédé li khueqovbø, erimidi ita kha, elé bun gbayin egbø le røqvø, ama e kha mètin.²⁵ Olø mó a kha da shoré khuyi ukhéde, eghéan ulé muzan vboq solobø vbutkhuédé gbo tai ébiarin, ébiarin, zi mai oréole ayen gbo tai, I eën bi ébi zé vbaré.²⁶ Eghéan ulé këpi, mai ébaé bi amévbi saé se u gbo remi kha mai vbi ukpøhiø.²⁷ Ama olé rø aiyen naa, I eën, shø me vbi saéore, u vboqhorø.²⁸ Èvbié bi akon li améi lë yé vboqéhø lu mi Abrahamu Isikki, Ijacopu bi ihen éremé vbékén égwai Soisèleuba ama a fié fiø vboq.²⁹ Yain le zé vbe vbaré gboqoto vbi tabu vbékén égwai soisèleuba.³⁰ Eéen ona, eli eidé wun émi lë chién élé kpaø, elé gbo sôgolo chién em lë kpuókhø.³¹ Vbo alókokókøpø an, ikféri eos vbaré lë khai, “ya shan gbo shø vbutkumi réerimidi Hérodø hølø gbeø.³² Ijesu rø “lé takha olémakan, “ka éøa, I khui etin sudu ébi dèanré gbo vba wun egbé da-an en a bi akhø, bi ukpédé ló zé aah ilé rø se vbe bilé roise.³³ Aikha eën, oéqvø gbo lì se ghé ya vboi shan éna, akhø, gbo khukpédé ló rékhané. Zobø la rø gazé ai am alai rø khueqkhøn o vbi qø si Jérusalému.³⁴ Jérusalému, Jérusalému, lë gboikhén legbø filido gbi éla yié, ébi hø li si vbié kókø zolabi échø rudu sivbøo kókø vbe gengé igwabiwan soi, ama u høi vbi yo³⁵ Ka éøa, abiézu gboqø se. I takha u kha chié mié mén résévbéghé lu lë rø ta, “khi si døybaré vbékén éin mén si ébiarin.

14

¹Osunn ədəsəkpa eghə lə rə yi qa si ətəqkpa vələ liyan riwain shan si phrisəş shan ləçəkə, hain yain zo sikiai fəqiwię
²Eəen, əməhəkpa kə khomı ləhümə ivbəgbəesi vbi sa əo soi ³Ijesu mia əloqən uhi lə vbi jewisi bi uhi ə chian lai rə
 wuqriah egbə da-a ədəsə, dabi əi vboi.⁴Ama yain ha-ah. Yin jesu zə wuqı qbo mən, wuqı egbə da-an, əzə yio şovbain rə
⁵Q rə yain, "Iyiqo vbi vba ləməmə dab lə de fiqbı vhai kədəsə lə kha zəvbagala wuqı dəanrə ⁶Ə metin ri aiyen
 əvbəleminə.⁷Eghə jesu rəqən əbi əla echi zi agah səkpən, ə kpitən, o rə yain ⁸Akha echi di ikuqən gəsə səriah rə, əqə
 vəbəhə si əkpən, ərimidi əriah rivbə la echi lə vbi ukutu lə wuq wuq ⁹Oloriah ləchəqə vba kha kə vbarə, o lə kəpə wuq,
 rəriah niyiqəvə hə sə, vəkən əkhəi u qbo lədə lə wuq ehemə lə yotə lə.¹⁰Ama akha echi, lətə vələ bə yotə lə, əloqəqə kha
 kə vbarə, o lə kəpəwəmə lədə vələ bə yiqəhəmə lə! Eghəan u lə kə məqəpən vbi si raqə agbən əremə lə rivbitabu bi ə.
¹¹Qhiqərikəriah lə dəqəbə soi rə lə mə awun khuaire.¹²Jesu gboqələmə ləchəqə ukha wuq əbaqə dabı əgbəbaq ... echi
 iməqə dabi iməqən dabi əboqə dabi iwəwə lə fə zələbi yain lei fi egbə degbeəchə, agbə hai wuqəsa.¹³Ama ukha əbaqə lə echi
 əlesən əgbəqəkhin, əlo kha shan bi əlo run əq ¹⁴Agbə ri ihanba naa, ərimidi yain kha metin hai wuqəsa. Qhiqə si alə
 haiwüqəsa vəkən ashıqparə si iğəzən.¹⁵Eghə li ətəqkpa lə dəbəi yain ətə vbi tabu rə hənə latan ə rəqəi "ihanba kəi si
 əloqəkə vəkəqəgwai si Qisələbua!"¹⁶Ama Jesu rəqəi "Oməhəkpa əhəbaqə səwuan lə bun gboqəchəgən."¹⁷Vəbəhə sələbəq, o yı
 əviən soi loi ləchəqə ə la echiqərimidi ə qəhən əbaqə lə.¹⁸Yain əreməqə wuq imiəbədən rə. əlkəpəi rəqə, idifidə, ilə lə fəqə
 wuq uyamahuyamah. Khakən regəhə iməqə.¹⁹Oməhəkpa nia rə, "Irulkəpə, qhiqəsona ikha metin vbarə.²⁰Dəbəi yain ətə vbi tabu
 rə hənə latan ə rəqəi "ihanba kəi si əloqəkə vəkəqəgwai si Qisələbua."²¹Olovien zə vbarə takha oga soi əlemi. Yegasolqa əzə
 biqəkən qbo takha əviən soi, tua lədə vələ ukpədə biqəkən ələvəbə qbo wuq əlesən əgbə rə vələn, ekhın, əlkəha shan bi
 əlo run əq ²²Olovien rəqə oga, əmutai awuqı lə, eghə kəpəi rivbə.²³Qloqə rəqəvien, lədə vəkən kəpədə lə gba lə bi iguənəqəbə
 siyain kəkə vbarə, ləqə mələzə vən.²⁴Qhiqə itakkha ə aimi əliməhə an la echi lə lə aa əbaqə məfəwüqə.²⁵Ənia əbətə ləqəbə əkə
 rəkəhain shan, o qbo dələqə fə yain wuq qbo takha yain.²⁶Akha, miqələ bu mə rə li khəi khəqəkən ərai, iyəi, qhai, ivbəq, iniqən li
 məhə bi iməqən kəpəqə, əgbə rə sə vbi iye segbə soi əkha metin chiən əvbədəqəhə mə.²⁷Oli khəi wuq agbələbə soi qbo
 rəkəhain mə kha metin chiən əvbədəqəhə mə.²⁸Qhiqə si amiqəsə vbi vba lə hə də zələ əkha ətə həkə lə lə se nai gha I?²⁹Səi
 vbi yı, əkha wuqən qbo ləqə kə metin fəqə i, ələ məqən əremə lə ya rəqə gəbəyeyə.³⁰Tain, "Oməhəkpa na bə vbo a izəpəigə
 metin zəi lə.³¹Dabi iyi əba, əbə ləi kpayi əba əvbə khən əshə, əkha zə kpaqətə qbo mə ihudə vələmə sələ metin ri məhə tən
 thəusand kpayi əba lə mə twnti thəusand si məhə khən.³²Si kəin vbiyiqəqə ligbalikpu niqə rə rivbədərə, o yagbən lə
 qbo mia si ukpədə si qfunrə.³³Qhiqə səna, əli khəqə metin wuq əmi əremə vbo rə kha metin chiən əvbədəqəhə mə.³⁴Umə
 humə, ama əkha wuq uma khua, əbə lə chiə metin wuq.³⁵Qkə də wuq əmi vbo lətə dabi rə yı .. afiqə fia əlo məhən, əi
 hənə.

15

¹Ənia əliyain əviən eghə suhumi bi əniqə lələkərə bui Jesu də liyain rə daihən ²Eli pharisəsi bə sribəs zurən khaəgbə
 siyain "Oləməhe nag a qbo mien oləkərə, qbo deba yain ebae.³Ijesu kpitən kha yain, o rə. ⁴Əlo u vbusiə vba, lə lə mə
 agbəqəbəva ikpəqəbə qbo wuq əkpa vəqə, lə lə zə aigbəbəva ikpəsən lə kə rəqəbə vəkən ədəgbə, qbo lə khui ihə suqəkəpəka lə
 vəqəi.⁵Eghəan əkha kə məqən, ə wuq fə gani gwabəqə qbo əhəqən.⁶Eghə lə rə dəqə rə, əchi məqən bi əliyain qbo rə yə vbi əq
 kugəbə, o rə yain, dəba mə əhəqən, qhiqə khimə agbə mə lə vəqə. ⁷I rə wuqərə də iyoqəhəqən lə yə vələmə khaəgbə
 dələqən lə mə iqeñən, għera etueqəbəva ikpəsən lə mə uqən ləşən lə hə iqeñən dələqən.⁸Dabi iyi əkpoqə lə məqən
 ikpi siniva əgbə, əkha wuq ukpəsiniva əkpa fia, əkha ru rukpa run, sumolqa-a qbo fuqəbərəqəsə vələmə?⁹Əkha kə
 məqən, əchiqə məqən bi əliyain qbo kəkə yə kugəbə rə, dava mə əhəqən əchəqə si miqələkəpəsiniva lə vəqə.¹⁰Q rə də iyo,
 əhəqəhən rivbə sa əq si angeli Səlisələbua əvbədəqəhətəkəpəka lə fə iqeñən dələqə.¹¹Yin Jesu zə, "Oməhəkpa lə vbi vbia əva.¹²Qloqə kərə lə lə rivbəqərə, ərah, rəfəkəpə si uku lə səməqəbə iməqə yin əzə kələkəni niyain.¹³Qi sə si kədəsə, di kərə si soi
 kəkə shərə lədə vələmə vələmə vələmə vələmə, əgbə fuqələkə a rə shan vələmə vələmə vələmə.¹⁴Ənia eghə lə kə rə wuqəmə əremə lə,
 əhanmə lə zə fə shan vbo lə vbo an ə bə vba həmə shan.¹⁵Qloqə wuqəbə soi ləməhəkəpəka si əlo vbo an lə mien əi vələmə
 vəkən ifidi la zə rəbaqə lisi ə.¹⁶Q rə əhəqən rəbaqə lisi əqərimidi əriqəsə kha rəbaqə nai.¹⁷Ama eghəli əvbəqə lə kərə kə rə
 chiəqə vələmə, o rə, "etueka vələmə lərəh mə wən lə məqəkə lən iməqə, ya qbo kħuəqə vələmə, vələmə.¹⁸I lə shərə qbo
 zə anna qbo lədə, vələmə siərah mə, ilə qbo takħai "ərah, I vələmə rə yı əkhuməmimə bi ə.¹⁹İse vbo la ləchəqəvə, rə mə
 chiən əkpa vələmə se".²⁰Yin ələməhə kərə zə qbo shərə qbo vbarə bu ərai rə lə səkəpə rə rivbədərə, ərai miqə qbo ri
 ihuməkən shan, o qbo la də kħuməi qbo runu suqə vələmə.²¹Ələməhə rəqə, "ərah, vələmə rə yı əkhuməmimə bi ə I kə sə vba
 ləchəqəvə.²²Ərai rə iviənsə, "tuaq wuq əwunisə lə humə lə rə, wu əi nai, qbo fi ukpiakpa əvbəqə soi, qbo kwibata ə
 vələmə soi.²³Eghəan wuq əvbə malu logbəi lai qbo. Lai ukpə lai ya əhəqən.²⁴Qhiqə si əvbə malu əi əvbə qəsəqə
 uwej, a kə qbo mien.²⁵Ənia əvbə ləqəhia lə rivbəqəsə fidə əbəi kə qbo vələmə səkəpə, o hon a khuemə bi əgbə.²⁶Qechi əviən
 əkpa qbo mien emələməna də wuq.²⁷Olovien rəqə, "Oməqən vbarə vələmə ərah kəg bi əvbə malu logbəi qhiqə səkəpə mien əi
 vələmədəmə.²⁸Qloqəbə lədən əzə bi əkhuməi əi qbo yama ərə, ərai zə dəanrə dəqəbə nai.²⁹Ama, ələməhə dən kə rəqərə,
 "ewə, əlikpə lə buna imiəsən rəkəhain ə, igbə qbo qbo ra uhi sə rə, ukpə wuq uvbiəwüqə imə lə rə əhəqən bi əmə mə.³⁰Ama
 eghə ləvəbə kə rə vəbə ləqəhə ria vəqən sə a, u gbi əvbə malu nai.³¹"əra rəqə, əmo, eghərəmə u rə rivbain kəpən mə, əmi
 əremə lə mien isəq.³²Ama əqəvəbə lə ma rə əhəqən si qbo siə, qhiqə si əviən ya u, ə kə ri vələmə əvə, ənia ake
 mien"

16

¹Ijesu ogbo tai reyi ivbiqdokho,” omehéokpa rivbø lø fëi omón oloragbøn bia, bi arezøn si oloragbøn shan kani khø fuemisoiyo. ²Iyølo-mohë lofëi ozechöi ozé takhai emou leahon vbeomon? Gueremem rëgbøn shan; ³Oloragbøn shank e guekha egboi, emi lekëu, lò ga me kë re mién-méobia liaze ragbonshan? E mœti lila rë tonotqi. Ekhoyø I kha meti vbiemi. ⁴Iyen emilehu, iyoenemilehu eghé lokhu me vbo bia liya za ragbon bia. ⁵agbon le gaobememéovbø a vbeele mòn oga soi oza, omion ɔkpa vbo wé, eka u mòn oga mëh?. ⁶Ozé tai egboi hën ɔkholi ... evbi ozé Takhai, ‘win-sé mœn, otogé-egeotua vbi egboeva – ibgi gbéovbotai. ⁷Oloragbøn shan vbo-guoba ochié guakha ovbø, “Eka khøsa lò rë wé vburu” ozé tain ukun egboi hën isi whéat. Ozé takhai Huéleköré vbiien eën ɔvbøtøi. ⁸Olo ga ozé zéolragbøn shan soi egbøhiø si isui isi obia lò bia. Ochia ivbian sôlagbøn na yarih sun lè rë kpa egbeyan lè ivbi urukpa. ⁹I gua kha høroemø le mœu lesen soi efé iyøkhhakeraré, ele gaobø mién ovbi edéagbø-lomoiréso ulyayayé. ¹⁰Olo wata vba likerøle gbo wata vbo døkhua, olo wemí lesen vbo likere, le gbo wemí vbo logbai. ¹¹Kha khu kha wat vbugbøde isi efé lesen ivbu iwei, olo leké rudu soi wen egbegbøfø nah. ¹²Kha khu rækñata wé uku sagbøn, olé le wun eghø nah. ¹³Ai mën ovien lóle gi oga evba isokpa olé zéokpøhumékøn ɔkpa, okha vbi iyølø ya whékpø lókpa bi ówi olø zauba dëba. Ukha miti gi oklébua bi efé. ¹⁴Enion ekhé ikéfei le huméekén eghø. Umón elemian eremén, bi eréo gbain ru ¹⁵O gué khaian kpéfuan vbi isaq sagbøn nama Qiselébua oen udu se emon khuagbøn yokhumi okha humon bi isaq isi Qiselébua. ¹⁶Oluhi bi ohen eyevbøkpesé Ijønni vbaré rëze vbeeghean ralé, oli ówewé isisi eguaøba isi Qiselébua aké wewo bi agbøremeh øké gbayeagbø bi uwamai khuama høro ugboðe rëgoi ¹⁷Ama ouhéghé li okhumeimí bi otøi agbøna rë rare le bi eta okpa. ¹⁸Qrikhoria lò khuøhøi fia chié ruokposovbøkpo-khère, bi olo ruø-økposo lakhui bi ɔdon økpo khère. ¹⁹Enion omohéokpa lò fëi lò ruan kpon ubgi-yøoya khøéklémø si efé soi ukpèdø ikhu ukpèdø. ²⁰Omøløkpa gbo rivbøvbiemí ein soi ikhi Lazarusi ori vbukhèdø soi. Imema evon egbø. ²¹Ohami gboi ebae lozé vbi okhumi tablewwai soi yan la loi éma. ²²Ozé rarøvbiemí ou bi ekhen ageli wøen yesi Abrahamu. Omohé lò fëi ui a rei ton. ²³Bi oré vbeekén iyøyo, øké khuøø bi omí Abrahamu vbu òdorøre bi Lazarusí rëvbøsøi. ²⁴Iyøvbi dianrø bøtotai, Abrahamu éra moi itøkenken imé yi Lazarusí qan lói rë ru ukpøhiøbø so vba më resomé vboqemi rëføfo, ohiø iyøya iri vbeekén éran na. ²⁵Aman Abrahamu tai omón eréoan vbeeghe lu rë youbø uya mién emi lesen yé gbo bi Ilazararusi vbi éhuén emi lebøe. amin oqheøn vbean, bi iyøya wé wé ker. ²⁶Ogherø vbiyølemina eremén a rëan-ukpen iyøan lò høhøø vbaré ubéan okha-miti. Bé mamaï khamiti kpo zavbøan vbaré vbevbo. ²⁷Omohé lò fëi kéré tain I døabø Abrahamu éro luré yoyi ewéi si eremén. ²⁸I mœn emion li mohéhen. Vbeekén ota lói rë rukéké nia iyø lò an élé vbaré vbehe isi iyøya. ²⁹Aman Abrahamu tai yian moín Imosési bøolomieø rëvbøvboi daiyan éhon. ³⁰Oloqomohé lò fëi ze døløbø, oghø Abrahamu leéra ama qria lò ui kla yøvbo, elemoin eyøkødedø. ³¹Aman Abrahamu zé guaklaiyan khakhé mëti daian éhon Møsesi bi olomieø, yiain kha ghø mëhon ora kha røshovbi-idi ékha gbo miøhon.

17

¹Jesu ota khai ovbidogho ataqogbagamé isi ibiløku. Ama ekhuøø rëyi olorian lóle zé vbeegbø soi vbaré. ²Okha hum alai rë gbalodo yoin vburu ledø re sio raleohumon leegbøzi otuokpo vbi an de. ³Kabi egbe weomion loomohé khe vbookhoro saifia okhavø mmoin iyøven-délo rëhumoin. ⁴Okha ochebø wøkhøø isi ihiøn olukpèdø bi ochié wøkhøø isi ovbørø rëyiø, ochiéwé. “Imøyökédøha, uama-khuanman rëhomoin. ⁵Elayei takha olomoun wa-adiudu mai. ⁶Olomén mai za tai ukha moín adiudu an békhi mustard ukpa ulé miti takha orana vuðeu bi ikøi vbeekén éda bi olé wøekpèn na. ⁷Aman iyøoria vbi vba lomoin élébia da olo kpaí kwé agbø lolo gué khai eghe lò zé vbi irua vbarøtø vba agala loya ebae?. ⁸Okha takhai, “Høroemí emen liléø-ø bi woín okugba vbu økpon bi qiya gameochien eghe li føqeøba bi iwuén aizøø yisøø uléø-ø u iyøion. ⁹Okha khemi ovien soi ohiøsi yoin økpoø lemeremø akpø wuøi. ¹⁰Iyø gbo khø wewé ukha wøemøre më la kpasé na rë hu. Ovién lè sei maiu, emø semai egbø mai uh. ¹¹Okø seøghe lò rëyi Jerusalém øshan rëre sëvbi Ayuhi seøvboi Samaria bi Galiléø. ¹²Okøvbi iguøkpa ogi ikhømí igbø zéemøzan vbeødørøre nai. ¹³Elikhømí khuøuru etøi Jesu oga moín itøkenken yimai lò rëmain oguékhaian yashan rëgbø se kha ihen. “Ebøian këi shan egbø kë fuan.” ¹⁴Zé vbi irua vbarøtø vba agala loya ebae 8. Okha takhai, “Høroemí emen liléø-ø bi woín okugba vbu økpon bi qiya gameochien eghe li føqeøba bi iwuén aizøø yisøø. ¹⁵Løtuøkpa vbian këø mèan kø weí egbø dan ochiegøø vbaré vbu uøkho bi okhøru røkhøi yi Qiselébua. ¹⁶Ozé dø uhumi rë rë swi ikpa si Ijesu oze khumoin økpoø si Samaritan. ¹⁷Eghean Ijesu tais “mai kë vbi etui egbø li egbø dain? Etui isin lékékøre. ¹⁸Elekøreké døgbø vbaré lei rë røkhøi yi Qiselébua lèkhøivbi wøwørø na. ¹⁹Okøse tøkhain “shøré yøshan adiuduan sèwøwøngbø dan. ²⁰Ekhøn ikéferi egheeguøoba isi Qiselébua lèrø vbaré Ijesu rëçayen nian bi ota, “Egwø oba isi Qiselébua ukha en eghe lò rëre vbaré lu lezé wegøø khøni. ²¹Akha gbo mëti tai ewøi qriøban! Or qriøvø vbo iyo føwøeguøøoba isi Qiselébua ori wøvban. ²²Oguékha ivbiqdøghø soi edø vbadø uléhøø lu mimøn ukpèdø isi ovbiøsa. Ama ukha miti miøn. Yian leké guékha feøvbo wé ufeéan wé! Ama eyøøø da ula rekhaninyan. ²³Ohiø ukukpa ovbøeeghe lò zé vbeøkhumi vbeøføkpa. ²⁴Søkhumi, iyøeghe løqvøøsa revbøde ama ikpaø uama-khumaø oleoyø isi emilebiun bi asion rëyi elagbøna. ²⁵Ufeéan wé! Ama eyøøø da ula rekhaninyan ukukpa ovbøeeghe lò zé vbeøkhumi. ²⁶Eboi ruan eghe si Inøah iyøøløkpoí ruan eghe si qviøsa. ²⁷Ebae yian kpo døyon yan røkpoø yan kpo rømøn wuøsen røsøvøgøbøde ain li Inøah røvøbøkken ok soi bi iyøkho vbarørian eremé an. ²⁸Vøøhu ukpødøkpan bi ebøi ruan vbedø si Iløt eya ebae bi yan døyon, elé bi éshen yian kø bi yian zøa. ²⁹Ama ukpèdø ain li Iløt shøvbi Sødøm rë amén si éran røin bi idø zé vbi okhumeimí bi orian eremé an. ³⁰Iyølegbøiyø vhuøen vbo lukpèdø ain li ovbiøsa lerørø røkha. ³¹Vbeekén olukpèdø ain olo røvøø Søkhumi qø zeyéhøn døtoi okhi yoin lè wui emi shøvøøar. Iyø gboøøø yoin lò røvøø emøøvøørø vøø wé. ³²Ereøhi Iløt. ³³Uan khuan lò høøø lò miøn éh sagbøn olø woín fia. Ama uan khuan lè woín fia lè miøn éh sølagbøn. ³⁴Itakha qlasuan étuøvøø løyøvøø ibødi, alé woñ økøø, azoløzøvøø abøø ikpøøøøøva løyøkøø lëmi. Alé woñ-økpa olø zavba azøøba. ³⁵Etuøvøø lè yabia, olø woñ-økpa ozé-økpa qboølemin etø, “³⁶ebøø olorømeshian otakhaian egbøø røvøø ughui lezé

sihokó.³⁷ Uléhoro lu mimen ukpēda isi ɔvbiqsa. Ama ukha miti miçon. Yian léké guékha fęęvbo wę ufęean wę! Ama eyoçe da ula rękhainyan."

18

¹Eğheain qritan guiyemi khaian ębian lej tieromon bi ɔhiçejan. ²Otoi ɔdajooqpa ręvbavbqosqoikha lofen Qisélébua bi ɔkha gbo iwékpen loria.³ Orqin gbo ręvbö-levbögħe gaizé kelleq guékhai gbata mēh reyi ozevba mēh. ⁴Qketteeqiħoq lop kpa qbo. Ama ɔkeu węozet takhai-egbōi. Oghé ręchian ikha lofen isi Qisélébua deej ikha wekpen loria. ⁵Oghé ręvbiyoołorona na ɔkpokpom, ille kpa iħo ata, olorona na egbögħe vbaraqorreh mē rai.⁶ Olo mojan zetai, "daħħon isi adayo lop wui ęqqorre. ⁷Enian Qisélébua le ręayean yi ivbiq lian ċeħqi kha asun bi ɔdami Q kha siqbottu nian. ⁸Iguékha olle rękentq gaeżon ejeje. Oghé vbiyoqgħe li ɔvbiqso lerevbareqlekk gi adivduan ze vbeqken agħbon. ⁹Eğħen oħċekk p-riżaq guékha esq-va bħian le divdu an egbain khaian fua bi yian ręq għe għagħbiq ru. ¹⁰Imħeqxva yolkumi ikpikk p-riżaq guékha lop iħiġi kifet ɔl-żożebba eghix isuhumi oya mih. ¹¹Iħiġi lop iħiġi kifet ɔl-żożebba eghix isuhumi oya mih. ¹²Da idbikhain onq lomieħegħi sulumi. Isaua ya lieromon vbo se. I za ihigħe mēh erem mih. ¹³Ama olo mēh eghix suhumi ɔmuzan vboqodorerrejoma rę kaq bokħumi węfiegħbōi mi vbeqżej ɔzżei tai Qisélébua moh itoqken ih mēh mēh mēh ɔl-żożebba. ¹⁴I guékha uwew-żeol qmien oħi ęw-żei bi eghongħon leoni, ɔhia uwan-khuan lop khua egbōi olle dē, uwun khuan lop deegħbēr yiqon l-ekkōħi. ¹⁵Agħbon wui ivbiékhan yoi iyo ror rrob swuan ama eghix li-ivbiqdogħo soi kerej miçon. Eswuiqen eżzon. ¹⁶Ama Jesu ċeħian, ɔzżei tai ręgħek ki ibbiékhan rę buiġen rę, ċekhuan vbeqgħe mēh. Oħioq ħeqoqħe li Qisélébua ivbiékhan emmin. ¹⁷Ata rę guékha uan-khuan lěkha miti ga-qbo mēh egunqoħba isi Qisélébua bi kħi ibbiékhan ɔkha moin ede agħbon l-oħra moin eres. ¹⁸Otuqka lop ragħbón shan ze miçon ata ɔrċelokha l-lesen, uama khuan ēmi il-leyti miti uħi il-leyti moin ede agħbon l-oħra moin reso. ¹⁹Jesu quékħi ċeħbi shan luu ręčħem mēh ɔl-żożebba īn l-hum Qisélébua ɔlkpu humon. ²⁰Uħej olasegħbogħe, egbqoria, era effiżżeq-chein, wui ħekpen reżera bi iż-żon. ²¹Olo moħej k-żejt t-tnejn ħaq-żebi na hiq iż-żon vbo zevbi sasa ġelex ġelex mēh kha d-dee. ²²Jesu hon qan oħċet takħi, ēmi ɔlkpa ręvbo lufidon. Bi vbarre yarékham. ²³Ama egho roqġon shank erex hon ċelmi ɔlkħien obiqi ɔħio si ofxi. ²⁴Jesu kē meoñ khō biolkħien. Otoi ɔsogol-żoqħi li ċeħfexi rę miti ɔvbi ċeuqaqħo isi Qisélébua ²⁵quu hegħe lej uhumi rešhan vbeq sagħbede da olo fei ręqbi ċeuqaqħo isi Qisélébua. ²⁶Ebnej hon ċeħeż-żokha vbiyo aim ċen l-oħra yon. ²⁷Jesu ayen, ċelmi lagħbi khix kha miti d-ejv ręyagħo ręyi Qisélébua ɔl-dejv. ²⁸Ipetter zetai, ataq ma zeemierem mēh mai ɔbqo ma rękhaen. ²⁹Jesu k-żejt guékhaian, ataq ir-ġuékha vba ai mih lop zi ęw-żei ɔbqo da ɔħio da ɔmion lomqħoħ da ċera bi iż-żon da ivbia, ɔħio si ċeuqaqħo isi Qisélébua. Li yain kha mih eghix soi kha se bi agħbon lop vbadet bi ęd-żebgħon l-oħra moin ir-żon. ³⁰Okha kē huakko igejvba isegħbeso, ɔchiex takħaian, "ew-żu ma la shan vbi Ijerusalēmu bi ręyi ɔvbiqħora li aq-żon soi rę għa. ³¹Al-ħek woin li Igħentilexi bi al-leyja bi ęħeq bi igħbi bi al-leyti tui ċeħen ku. ³²Aħħak rękpoñsan għo l-leyti ċeħġi kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ³³Elemina wuian ċeo kueret bi ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ³⁴Emu ħorġ liunā, ɔkżejt "Olomōn, ihor liya ręomħet miukpōd. ³⁵Jesu zet-tħalli, "yamukpōd. Idi vdu sej-żaqfaen" ³⁶Agħala ɔyakemukpōdokk rękħan, orokħai yi Qisélébua. Lagħbun erem mēħħi kien yan rökħai yi Qisélébua.

19

¹Jesu ɔvibq bi ɔyashan rareb vbi Ijericho. ²Ewori ɔmħeqkpa Izacchaeus. Egho suhumi yiqon mēh ɔsogħol fe. ³Qya għad-żebgħi l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ⁴Qkollai ɔkkotpoi kċian ɔħeqoran ɔlkpa sycamor l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ⁵Eħġi li Jesu kerej dan rę, ɔkaebi ɔlkħumi wękk-żebgħi mēh Izacchaeus d-dotted rężej-jeġen uama uama iw-żejt. ⁶Iyoqtua dottedi ręq-żoq ċeħġi ɔbqoħ bi eghon għon. ⁷Agħbon erex mēħħi kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ⁸Ikam-żebżeġ għoġi igħem vbeqem-żi khix rę, I-le lao na is-żejt. ⁹Jesu guakkha ēna amieb-żon vbaraqvbiw shħejha yon legħbi ɔvbi Abrahamu. ¹⁰Qħia ɔvbiqso vbaraq-żoq hix bi ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ¹¹Ebnej hon ċelmin ɔħġekk p-riżaq guékha l-żebgħi, ¹²Qkżejt takħaian ɔħġi kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ¹³Oħġi kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ¹⁴Ama ċeħbi yian khloq-żon bi ęt-żebgħi, ¹⁵Oruan eghix l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ¹⁶Oħġi kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ¹⁷Qkżejt l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ¹⁸Qkżejt l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ¹⁹Oħġi kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ²⁰Qkżejt l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ²¹Qkżejt l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ²²Qkżejt l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ²³Qkżejt l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ²⁴Qkżejt l-oħra kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ²⁵Yian guékħi, ɔlomōn ɔħġi kifet ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum. ²⁶I takħa vba uan khuan lop mōħġi al-leyti wuun bai ama ręyi ɔħio mōħġi, ɔkħarevbiyom mōħġi al-leyti wuun bai ama ręyi ɔħio mōħġi. ²⁷Ama eli ċeħem mōħġi yian lei hix lej chiex ɔl-żożebba īn l-ħażja kifet ɔl-żożebba īn l-hum.

vban vbé gboian vbi erekó mēh.²⁸ Eghe ló kéré telémia ɔshan vbi isaq vbi Ijérusalemu.²⁹ Eghean késéoké sikéa Béthphagé bi Béthany rəyi ɔkoołivéy, oyi ovbiòdoghóeva.³⁰ Oréian vba igue ló kparé. Vba khaghéovbóva ló mēh ezi ló sə henghé, Tiyoa bi vba wuyiméh.³¹ Akha mian vba wuemedi vba tiyoani? Takhuau olomøen hoqi.³² Éan layei yoshan mèon olési ébi Jesu yhè guékhian³³ Ebian kéri tiyoin olési olomøen takhaian ebói shan vba kéré tiyoin olési.³⁴ Ekézé takhai olomøen hoqi.³⁵ Èwui yi Jesu bi èghua ukpón sian ovbó vbi ɔhunu olési Jesu zé hən.³⁶ Bokéré shan ewu ukpón sian ovbu ukpóde.³⁷ Eboké sékéa ɔlivéss ɔkpón, obotu bi ɔlian (Disciples) rekhan shan béréti yian ghonghon. Rókhái yi Qisélèbua bi uru khua biòbia lókhua ló bié lèké mēh.³⁸ Yian zé tai ihiabao ikhi sôbè ló vbaré vbi éin solomøen mai ɔfuré vbi ɔkhuméimi bi ɔkha vba bë dolé.³⁹ Ikéfai ló révbeeké uséetakhai, "olókhá swi ivbiòdoghó sezon."⁴⁰ Jesu ɔanyian ɔtai, iguékhá an kha uh hihi idoqe lóbié diare.⁴¹ Eghe li Jesu kéré sékéa evbó, ovbiei.⁴² Óre akhakhu ueh ɔdòkpa ɔkháré vbi wéwéleminia ló hui ɔfaré vbaré. Ama wuemedi hei neeqo se.⁴³ Ohioghe vbadéebé sé levbaré gazéezoa ówe vbu uhumi vbi ulagaseegbugba shiéb bi yian suéeqvboesuaé diaré vbain khain.⁴⁴ Èlé fié udégi gbe vbotoi wé wé bi ivbiékhá zorosóqobohio khu eh eghe lóle ré miemón.⁴⁵ Jesu hén ɔkhumi ikpékpeòkhu agbón lian duékun kua.⁴⁶ Okézéian avhióna mēh ɔa seromón amó urochian ɔa qí.⁴⁷ Iyo Jesu ɔyo kha emi edéedé vbi ikpékpeòlòoba isi iyébi eli ga ego yank ɔ hó khian ló gboi ɔhió khiton rëgbón shan.⁴⁸ Emítí mukpóde léré vboohio agbón erémeh gan diachon kéké.

20

¹ ɔdòkpa késéobi Jesu kha agbón emi vbókhumi ɔkpékpeòwewéoba si iéjé bi gha cribésgaizé bi édion.² Egúemi yan zé takhai guékhá mai iyi asé luá wé ré vbémi, dòqlo wua ɔlaçé nan.³ Qayian bi ɔguékhian, I ló kpo mian vba eté, bi vba ló guakha mēh.⁴ Ijonní lisamén ɔkhuméimi ɔzé vbaré da ezi imóhè.⁵ Èwuon yqo reyegbian eré mai kha ta ɔkhuméimi oléta ta ɔbóshan li vba kéré mèoin hon.⁶ Ama mai khakéta ɔsómohélagbóna erémeh té ride gboemai ɔhiókéh kí Ijonní ɔtata kpotau iyóqayian yian ɔbózé vbaré.⁷ Zé takhai guékhá mai iyi asé luá wé ré vbémi, dòqlo wua ɔlaçé nan.⁸ Jesu guékhian, ikha miti takha vba asé li ya rëwui mi.⁹ Okpitán kha eli éna na, "Omohé kemi vbi iméowui loria gagbéo wéohio, oye vbóvbeoté"¹⁰ Akókó késéoyi ɔvién yi ɔlogbéo wui ɔlimé loi ró hué ikpékumí isi ɔlimé nai. Ama ɔria ɔlogbéo wójì olotói, ama oló gbe wototói ɔgbołó vian ekkuo fia vba ɔbóqososon.¹¹ Ochégbo yi ɔvién ɔvbé yévbó bi ɔgben ɔoga ɔi erékho wui bi ekhuofia aboqososan.¹² Ogbó yi olózé bi ɔria ɔgbea ɔfió fiybó.¹³ Iyóqolomøen ɔlimé kezéebi-lékiu. I ló yi ɔvbi mēh lómohéokpó li humékon, alezémiéh khé ló wui ɔkpén riam.¹⁴ Ama egheolobé wólimé kéré moín yiazé kpa egbián guémeh ekéréta. "ona olé uku. Aigboi ɔluku Isimaín Olékéchian.¹⁵ Èkhuo diaré vbékeon ɔlimékpéigbó emón olomøen lomolimé wuián.¹⁶ Oléké ria ɔlogbéo wui ikpékómi soí bi oléké wuón ɔlimé lagban evbé, lékére hon rekérékha dégbé vbiyo.¹⁷ Jesu féri wé bi eréméti ikhi itimón isi éma vbi udó ló zó sin yion kéné chén udó ló rivbi igueagbé.¹⁸ Uan khuan ló degbóludó ló gbea seyi esésemí bi oludó kha déten nain yén olé loi.¹⁹ Iyóqelian ghaézón bi ɔba si iyéyéobó sian kéré ghaizé vbain vbo akókóain. Eken kí yain ɔkpólítana khue. Ama ɔfen saghón wuaín ɔlókókóan.²⁰ Yian deghe fuégbére biwé, eyuko rekhan labi olomiehon, lai remeh khó fiobodon vbi ewewé soi. Iyo lai ró wuón ló lian révbé shan gbohí ase isi isóba.²¹ Emian eta ɔréi ɔkha main eh emi uwé akha diai bi u kha gbiqó rəyi uan khuan ama wa kha ata rəyi ukpóde isi Qisélèbua.²² Oribuhí lai ró zégho suhumi li caéséer da ogho.²³ Ama Jesu eta eo lemian ɔwuékwére, bi ɔchié takaian.²⁴ Ró khaméh olé soi bi éin soi rivbó. Èkéoyi "Céasar".²⁵ Okézé takhaian ɔkha vbiyo wui emi Caézar li Caéser's bi isi Qisélèbua emi isi Qisélèbua.²⁶ Èké meti mēh ifidón vbi emotai vbi isó sagbón. Ama çayén soi ɔyian unu an éhaa kókó.²⁷ Egheosélelimoqé sadduccéss ghonghon ɔbuoi rësé ló takhi ashókparé yévbé.²⁸ Emian oré tai, "Imoséi ɔka ɔvbión yimain ɔmion ɔra ló mohé kha uh loi móñ ɔkpósó bi ɔisé vbi. Olomohéoi ruéhómion bi oléke momo ló móñ.²⁹ Imónhéhióñ ɔuh olé kpió ruókpósó ɔi móñ.³⁰ Bi olózéva iyo gbo.³¹ Olózéa ruókpósó bi ɔbózíhióñ ɔigbó vbia ɔgbó uh.³² Okétekérekélokpósó. Ohió yian etui ihion eké ruólopkósó gha.³³ Vbi ashókparé bi ɔholéké chian? Ohió yian ililón kéro gha.³⁴ Jesu zéguékhain, "ivbia soloréina yian rui ikpósó bian rivbia wunßen."³⁵ Ama éain la wurekpeni eséivbóoréina élé gaqbó mēh ashókparéuh, ékha kéchíe ruókpósó da yian rómón wuósen.³⁶ Èkha chié miti uh ghe, ohió si yian bi agéli ɔeghéékéni bi ovbi Qisélèbua ivbi ashókpore.³⁷ Ashióléuh rësé vbi Imoséi ɔrékhain vbi ekén irun ió sikéian, ɔbózéechi olomøin ikhi Qisélèbua isi Abrahamu bi Qisélèbua isi Isaaci bi oli Qisélèbua isi Jacopu.³⁸ Emian yoin vbi Qisélèbua sèuh, ama Qisélèbua isi élé rivbó, ohióle rivbagbón erémeh kí soi.³⁹ Èsó vbi Elian gbuhi ɔyéien, "Olókhóemí ugħen ayien ɔréghé.⁴⁰ Èché għibdu mian eta ɔvbé,⁴¹ jesu takhaian ebéi tai Christi ɔvbi Idavidi ló mohé.⁴² Ohió Idavidi legbó tħali vbié ló tan olí olomøin guékhai oló móñ, oto vboqboqdón mēh.⁴³ Ochian eghe li iwuñ muzan vbi ɔkhumi ɔbéséh.⁴⁴ Ohiósan Idavidi ɔqchi Christi olomøin iyoqbé lékéi chian ɔvbi Idavidi ló mohé.⁴⁵ Vbékken ɔħen emerémeh lagbón gué, otakħai ivbiòdoghó soi.⁴⁶ Vba móñ wen vbeabé isi Elian gbuhi na lian wéi ukpón liwó lian révbü uviegi ló rerei lian ruagbó kpataki lègħé ló luméken ɔbāziedukin bi yian otoi vbeqhé soħba vbeqken ɔseħħi bi bi ejjejsħa egħej laukp.⁴⁷ Yian kpo ria orón' ɔwéi bi ohió zé sikókølej lieromó tħerre. Agbón humékkien ɔnazzian għaqbó mēh iħkuu lókhua.

21

¹ Jesu ɔkép-bókhumi wężże mih imohélef kħi lian wui ɔhan vbeqkekpan.² ɔké mih orón ɔkpé lësun għegħbōqegħo vbe kēkpa.³ Iyōqké taim "Ata iré tai yié, orón nay ión raré leaqbón erémé.⁴ Ohuna erémeh laré ɔbuléssó zereré. Ama ɔróna vbeqken eson-soi, emomén erémeh għeigbəi vħagħbón yiòn wui ré.⁵ Èbigħoqsox ɔgħem si-ikpék-pé, ēbai zoj ɔsen bi idu hwumosén olézian anegħe lókhazé deghbəvboti.⁶ "Ata iré tai yié, orón nay ión raré leaqbón erémé. Erémeh laré ɔbuléssó zereré.⁷ Iyōqzé mieltożże guére, ɔkhāemni iyegħe lēlémia lere ruān, emu ló chian aeh ɔgħiegħelminna leya ruān?"⁸ Jesu ɔyien, "fuġġberé lale tħah. Ohió agbón ló bii l-rein mēh vbareġġleyata "lai kħi? Bi olakókó késikħah, erékhian.

⁹Ukha hon ɔshio bi oyagha, wewęelofen uamin khamma elemina le kpaq ruan, ama oli ikpuokhdede she ruan vba agala.
¹⁰Okę guékhian, "evbø le khuai reyi evbøqbø, bi egui bi egui. ¹¹Otoi leya dobøi haløo, bi ehe kóbuin qhanmi bi otoméh, ilofen løyebøemi legbøn bi qah le khuai lezéokhumi vbare. ¹²Qhiq si elemi logberø na ele wobø we vbeegbø bi eleya khuéshan, elefan vbi ɔséh bi ughe ghan ewuen yesiba bi ezi ijeba qhiq si ein mèh. ¹³Yioqle kéré ihuméhai lulé kéré fioseh.
¹⁴I yoreghen fai vbutuséh wuegbø shéebu gbugba kha akókoan. ¹⁵Qhiq soi I le wui eta qai bi e wóan ebésh kha miti sion dëchian gbain. ¹⁶Ama era bi iyon leya wuauba diaré, imaión umóle, emiñ, lmøe, bi ele gboqso uvbo. ¹⁷Agbøremem leya khóqken qhiq sein mèh. ¹⁸Ama eta shéokpa vbu vhuria kha khué. ¹⁹Vbeéken iziegbø shé, wewé lechié mién eeh sagbøa.
²⁰Eghé lumiéh ékhé isoja elaghai Ijérusalému eh eniçan qan kha eghé isi ikuwo kó seké an re. ²¹Eghéan élérivbi Ijudéa eilo yi-ókhumókøeleré vbe vboi shovboré, Elian shó vbe vboi sian røchieré vbaré gbaigboi. ²²Qhiqelukpédé isi qbo iriéo yoqan emiérhseh la vbi lóre moawuseh. ²³Ikuhuen reyi ehan hamé bi reyi enagüeleghean, ohiokpokpo sian olegbaké vbu ókhumi-otuian, hi iyoyó isi elagbøn. ²⁴Ele delø bi kha efén so ghan bi qlu sekun bø ale wui bikhi qghumi vbeéken agbøn na erémeh, bi Ijérusalému, Igéntiles leya shian vbe gbe rare, ochian eghé si Igéntilesi qvion. ²⁵Eghéan aéh léké yévbøyon ekén qkín bi ekén ikqa ahién bi otoagbøro. Otoagbøria hiq loyebøkhua-khuaméh. Eleya gbayeagbøqhiqolokun qishiegglua bi eboi rohé. ²⁶Imóhe leya delókin eghéan qhiq sofensi emi liakhé lóle vbaré vbi otoagbøna qhiq itotói isi ókhuméimi olé yake réghé. ²⁷Eghéan yian lémeh qvbiqsa lomohéqvbadé vbeéken qvbu bi eti bi ókhai lókhua. ²⁸Ama elemina khaké bøen khian ruan, shoré damuzan bi khua uhumié, ohiisi wewéah khédechieré shéokesikéare. ²⁹Jesu khitan khaian, "kébabíwéoran ló-chó fig bi éran lókoréremeh gbeigbei. ³⁰Eghé lekere-zéenian ulémeh bi ulékéh-egbøan ókhua-khua órévbi etabé. ³¹Iyokpéséghéqéhán uwewé khakémeh khétemina óruan. Úkéh qan kha eghébø isi Qisélébua qké siké éan. ³²Atata iré taikha otoagbøna kha raleóchain elemina erémeh edévbi eheh sian. ³³Ókhuméimi bi otoagbøna ló rare, ama etaméh qkha dégbø rare. ³⁴Ama maya daégbø maéhon iyo lalémeh uduséh lao gbaloi bai eyon-idió bi uwéé solagbøna, bi olédián eleméy vboi bikhi takute/illakute. ³⁵Qhiq iyóqlié vbaré yagbøn erémeh lerevbi otoagbøn hiq. ³⁶Wuegbøghe kléghé leromón bi luwewé miti qhiq she luré miti fainzé ikha elemina elemi lélé ya ruan, bi luré miti muzan røkhan qvbiqsa. ³⁷Iyóqliukpédéan oga kha emi vbi ikpékpe, bi asón ɔshan diaré bi olivet yion aéchiqebøri. ³⁸Agbøn erémeh iwéde vbaréogbøde lian re hon emoté vboqkhumi ikpékpe.

22

¹enian ukpé isi ekó isi qibø likhai yiéñ okésiré, laéchöi ébaé sewuan. ²oya isi ieje bi elian gbuhi yian kó hóo ébian lei gbi Jesu, qhiq yian kó lófen séla-agbøn. esu qvbeéken Ijudasi, olaé échöi Iscarioti, ochian qkpa vbi igbøvba. ³Kléghé leromón bi luwewé miti qhiq shé luré miti fainzé ikha elemina elemi lélé. ⁴Ijudasi olé ghi oga isi ieje zé bi isi isoja bi qkpaian güemi ébølei shiøn (betray) nian. ⁵Yian ya ghonghon bi éamai éka lian le wuni. ⁶ogabøbø meqin bi qhøo eghé gbe lóle ré zévbu use wunian. ⁷eghé késé ukpédé ekó lai yeh eghé gbe dubi agbo lalérvbi abó isi ébaé sewuan ⁸Iyo Jesu oyi Ipeter Ijonní ozee vba yashan bi ehei ébaé sewuan khe ma. Iyo vhan mare oí. ⁹eguakhai ébu hóo lima ze wuegbø. ¹⁰oeyean fewé ukha qvbo ekén olévbo, omohé qkpa laéchöi pitchér wuan améh wua olé gáze røkhan qvbi iwé lókhé. ¹¹eghéan guékhai oga lomón qá, ókhámi oli ma guékhá uwewé, ébø échöa søré-re, ébima lézé éh ébaé sewuan bi ivbiqdóghø mèh. ¹²olé røkhowa kha lógbai agah legevbolékhøa zévban bøn vbe gbe wui vban. ¹³Iyé yian shan bi emi eméremeh qkha guékháian eké wuagbø isi ébaé sewuan. ¹⁴eghé la kókó kéré se qotói vbo qotói bi ivbiqdóghø soi q ¹⁵ozé takhaian, osogolo wuméh egbø li kpa vba ébaé sewuan bi vba ókposé khé vbo ya éh. ¹⁶Qhiq kha iguékhá kächiqé oí qiché eghé ló qvion ekén éguo oba isi Qisélébua. ¹⁷Okéséh Jesu wui ukókø bi eghé lokére khuémeh. Oké røe mon bi vba kóin legbøvba. ¹⁸Qhiq kha iguékhá vba ikha kó ah vbi ikpékóomi isimai gbeigbøi ochian eghé éguo oba isi Qisélébua kha vbaré. ¹⁹Ozé wui ekó bi qké khuémeh, qgøbøa bi wui nian qtai olégbø mèh khøna lawui vba ya rønø eméreh. ²⁰Owøin olukókø khue ébøi kpaq wui ébaé isi ewuan qtai, ukókø na yoin kha ólagba ama ekén érei (bloöd) mèh, la kuku vbotói ivba. ²¹Ama vba daéhon qbo isi oria lóle remeh rø ori vbiq dëbaméh. ²²Ovbiqsa qhiq si ébaé mama khø lédøq iyodé. Ama iwø røyi olomohé olé zé vboqbo soi vba iyan gban. ²³Ebøé yian kpaiegbo guekhain, ololékhéchian vbu sé main lóle miti vbe emi liyo. ²⁴Urøh cié bøen vbu uséh sian, olaké oq khøle gbalé. ²⁵Ozé guekhain, oba si Igéntilesi yion ele ya rian shan bi olomoh aséh ló wuemi lësen bi agba ama. ²⁶Ama uwuma, khuama khua bikhøna. Qkhaubiyø zó qkpa ló khualé vbu uséh vba qiché uh bikhi qlo khére ló bizø qkpa ló chian ukutu qiché uh bikhi qan lóga. ²⁷Qhiq olókhøi yion gbalé yion khø qkpa ló qotói vbi ijøkø (table), da otuókpa ogha? Qivbøria ló qotói vbo ókhumi ijøkø (table)? Qkparé vbiqo irivbu uséh vba reyi qkpa lian gha. ²⁸Ama wewé khø qkpa vbo ugaghe røkhan mèh vbe eghé idumighé (Trials). ²⁹Bi I zéh éguo oba na labé éra na labé mèh gboi zéh eméh. ³⁰Qan uwewé éh bi udai vbi ókhumi ijøkø (table) vbe éguo oba, bi wewé qotói vbi ekpétet qkhai wa gha ivbi Israéli Igbøava lian gbuhi.
³¹Simoni, Simoni, wewé éh esu le wuen, qan lóle miti si wewé bikhi whéati. ³²Ama I leromón uwewé, luelé miéh aduduan shé, odéi. Okhaké shé kha fiégbø deleggø vbaré vbu uókhø omiøn lomohé ri itotói nai. ³³Ipeter kézé takhaian, olomøen I wuegbø ileya røkhan ébøgheye ékharé ikhan akéh khøuo. ³⁴Jesu oayean iguékhá Ipeter qkpa kha shé vbiq qkpéshi kha dënný sin mèh qotói kha kó éhmeh. ³⁵Eghéan Jesu guekhain, eghé I kha yévba uhumi yi qéh bi I pursé, bi ekpái da ébata, vba hóo emi esó? yian zé ayéan ére oghø. ³⁶Qchiet takhaian, ama énian qlo moín ipurse qia whu, zoí wuh bi ekpái dabi ébaé. Uan khuan lóimøn ogan ɔshukpøn soi qrødø-ókpa. ³⁷Qhiq itakha uwewé, éma vbi qhiq mèh uanma-khuma bi shé, "akoi ba esó vbian lei moín uhi. Qhiq si ematai firø reyi mèh olé shé. ³⁸Eghéan eze tai olomøen feawé ogan éva révban." Qchiet takhaian ɔséh. ³⁹Jesu ɔshoré ɔshen ébø-gbøvboi qkpa olives bi ivbiqdóghø røkhan. ⁴⁰Eghé lekere dëvbo oguekhian leromón qan wewé mèh idomiklé. ⁴¹Ozé shan qké shó vbe bereré ébalémiti fudo shé qdiguq olié éromon. ⁴²Ozé tai érah qkha vbi qah shé ukókø na wuon shomé vbu humi ré. qkharé vbiqo qivbi aóh mèh. Ama aóh shé ɔséh. ⁴³Agéli zévbi

okhuməimi vbarə rəgbə khai ori itotqı nai.⁴⁴ Eken eyamakon/otuəgbə, oleromon vbə udu soi əreməh bi əqfo zə vbə gəbə dəlakhua vbətqı bikhi ushiq mərə.⁴⁵ Qkə shorə vbi əromon, əvbarə ogi ivbiədəgho soi zə eməhei qhiq ətuəgbə.⁴⁶ Bi əmien əta, eboi shan livba rə məhəh? Vba shorə liəromon, qan lale miəh khu əvbi idənmighe.⁴⁷ Ebəyhisəguəmi əbotu gə vbarə, bi İhudasi əkpa vbi igbavba orian doqəgbəre. Əshan sikhea Jəsu əzə wuinu suq vbu unu.⁴⁸ Ama Jəsu zə mian wə, "İjudasi uwəwə ulə vbi əqə uru unu si əvbiəsa.⁴⁹ Eghə lian lə laga Jəsu kərə miəh əmon-ruan əzə tai ələmən Mai fi əgan.⁵⁰ Əkpa vbofi əviən isi əqəjə ləkhua, bi əhian əhon səbədiən fia.⁵¹ Jəsu rə qan sei ərəbəsə vəbəhon əwuən əgbə dan.⁵² Jəsu taikhai əba isi əqəjə kəpəkhi əlirikpəkəpə (captains) shan bi ədənlikhei həq əmon legbə vbarə. "vba varə bikhi əi vba vbarə yi, bi əgan əbəkhi usəkun.⁵³ Liya rəkpavba wəi vbo əkhumikpəkəpə, urəbə-səməli ama ukəkə shə khəriə bi aseh si asun.⁵⁴ Əwuin, əkə wuin yi əa si əga isi əqəjə bi İpəter shan rə rə nian.⁵⁵ Eghə yain kərə kəkərən eken esəsəh sian. 56. Əvbiəkhə kəpəsə əkpa zə miən eboke oto esəsəh sian urukpa isi əlerən yian vboşimə seoh əkerə tai.⁵⁶ Olomohe gbo dəbəi.⁵⁷ Ama İpəter siən, əreh ərəh əkəpəsə I iyeən əqə.⁵⁸ Qkə təshia əria əvbə chie miən bi ətai, "əkpa vbian uh kə. "Ama İpəter chiegbə tai, "Oməhə na əuməh.⁵⁹ Qkə əvbi aqə əkpa əməhə əvbə ərə qhə əbəi, "Ataq ələməhə na ərivbəq, qhiq isi əgaliləni".⁶⁰ Amə İpəter tai əməhə iyeən əmuazə guəmi na, "agala əbə səgəhə guəmi əkpa kəhə.⁶¹ Ələmən dəlegbə fei İpəter wuə, bi İpəter kə əreh əta li ələmən tai, eghə lərə guəkhai, "Qkəsə kəi əkpa vbei ərejəna uwəwə leşen məh əsə.⁶² İpəter dəhə əvbəi, əvbəi soyin əgbə.⁶³ Eghən əməhə kəi Jəsu əqə bi əbəi əgbə məbə.⁶⁴ Eze vboi, aru vboi akəzə mian, əkezəhə ata kəpəti, əlikhi ələkə ləri lə fie hemi.⁶⁵ Echiəgəiəmə lebə esə lebən isi Jəsu ərunu ria.⁶⁶ Əsəh tərə əbə əkəhə legbə ədən lə sirokə, kəhə ədən əqəjə bi Əlian gbuhi. Ekezə wui ghi əkəhən əbazə rəhundə (Council)⁶⁷ Bi əmian akhakhi wəwə kəhə li Christi guəkhamain. Ama əzə takhaian, ikha guəkha ukha məhən.⁶⁸ Bi ikha mian əta vbu kha ayan.⁶⁹ Ama rəzə vbi əna rələləh, əvbiəsa olə ətə vboqə ədən isi ətə vbi isi əsələbə.⁷⁰ Yian əreməh kətai, wəwə kəi əvbi əsələbə? Jəsu kəzə guəkhaian, wəwə utai kəhən uh.⁷¹ Ekerə tai əmi ma la kədu həq əsəh ni qhiq mam legbə mai kə hon vhu unu soi.

23

¹Ohuku əreməh shorə muzan bi əqui Jəsu ləgi Əlian (Pilate) gha əzən ²Yian əbəi əsə əzən, əkezəhə tai. Mai kə miən kəhə ələməhəna əkhaq əvbəi maina yohan, aghua kəq əkhakə wui əmi yi Caesar, bi ətai yoin leğbən yin kəkhi Christi əba. ³Adaja (Pilate) ətakhaian ədən əqəjə bi əli əbotu, əməhə na həq ətao. ⁴Adaja (Pilate) Əlian gbuhi wui ghi əkəhən əbazə rəhundə əmian akhakhi wəwə kəhə li Christi guəkhamain.⁵ Ama ərə qhə ətai. "Ədəlagbən əkha vbi vbo vboi əreməhə Judəa, bəp vbi Galiləan rəgbə yi ələhə. Eghə agajə kərə həna əmian əvbi Galiləan ləkərən qin əgəgəabə si Hərədəs əzə mama aseh.⁶ Əzə yoyi Hərədə, Ləkəpə kəhən lagbəi əvbi İjərusaləmu əuh eghə li əgħeqħe. Egbə li Hərədə lərə miəh Jəsu, oya kə əgħonqħo qhiq əqə tə, lərə həq ləməh Jəsu əkəhə ləmən əqə məh aeh əsə lə kə uh.⁷ Hərədi mian Jəsu əta lebən ama Jəsu əremən sə ayiən.⁸ Olo əqəjə bi Əlian (Scribes) gbuhi amuzan, vbi ikħo əkən asuəzən. Hərədi bi isoja soi yian gəi bi yain kħuəi. Əchięwə wuukpən lə humosən nai əchięwə wui yi adəjə.⁹ Hərədi vboi, aru vboi akəzə mian, əkezəhə ata kəpəti, əlikhi ələkə ləri lə fie hemi.¹⁰ Ohiq Hərədi bi adəjə ekə chien əməhə olu-kpedə ran, əkpəsə vbi əlukpədian əbəh chian.¹¹ Adəjə əkezəhə əchięwə kək bi əqə si əqəjə bi Əlian rəvbəi shan bi əbotu bi əħuməh vbo.¹² Bi ətakhan, uwawə wui əməhə na yiməh bikhi əməhə lə ran dukpədias, bi əfwi əkə mian vbi əsaq əsh. Imiəh əməh u həq əkha ələməhə reyi əməh livba zə suq əzən.¹³ Əvbiəsa əgħeqħe rə chian kħi Hərədi əchięwə fio əgbə dəlegbə yimai abi miən, əməh lə u həq əsə əuh.¹⁴ I lə rəya qih ilə ziġħa¹⁵ Ənian adəjə qbia soi zi isighan əkpa əvbi iż-żu vbo eghə ukpe.¹⁶ Yian əreməhə rəsə kpa gə diarə əreh, wui ələməhə rare, bi wui mai Barabbasi.¹⁷ Barabbasi əməhə əkpa əqə təh barə wui əvbi iħiġha vbi ələvəbəi ələvəbəi bi əgbub.¹⁸ Adəjə chigbə kpaian guəmi, əqə həqof am Jəsu.¹⁹ Ama əchięwə kħuəi ərə u ətai, "Khain yien vbo əgħen khain yien vbo əgħen.²⁰ Ochięwə guēkhaian ugħo zəa, əbqou iż-żu əmīləbə ləkə lə məh na kə uh, ikə həq ətəqəzə għażżeq ələləz.²¹ Okħar-e-vbiyə airɔya qih aləkə fan fia.²² Ama yian əjma bi uru kħuəi əħħo lia kħan yēvəbə għen. Okħekkə sian ədələudi si adəjə.²³ Iyo adəjə əkərə əqəkən əməħħo wuq nian.²⁴ Əkə fai nian əkpa lə həq əqə təqə lərə rivbighan ələħiħan għan əgbən bi əgbub.²⁵ Ama əvwi Jəsu yōkħumi rəyi aqħi sian.²⁶ Əbqəkə wuq ələ ħaġi əħħiġa simon əkpa isi cyrenē, əvbadə vboi bi əzə wuiq əla əgħebelbə na wu hua arékħai Jəsu.²⁷ Əbotu ikpophagħbən bi ikpəsə ətuaq əgbə bi yang bi agħu nai yian rəkħain.²⁸ Ama ədəlegbə għian, jəsu tai, "Ivbi kħi ikpəsə isi İjərusaləmu vba chie għi I mħad amma vħażżeq əgħebva bi ivbie.²⁹ Ohiq lure mħad ədə vbadə ləl-ta, "Ihiġa ikki aġan bi əkpmən qan ləmmiti vbia bi ələ əyēn likhi yean.³⁰ Eghə yian ələ yake guēkha əqə də tħen mai əyēn bi əlu udə għu vəoma.³¹ Ohiq əħħa wui ələməna əbə rivbə ran, əmən lə ruan eghə ləkə kak.³² Əməhə əvba əgħebi arakhua a wuian rəkħan lai rə għoq.³³ Eghə lian kərə dəbilavbə re qan aċċiħo. Azə ugħa əvba azə kħan ye vbo əgħen bi arakhua əkpa lə rivbə qbo dion əkpa əgħoq.³⁴ Jəsu tai əraħ rəħumian əħħo khian əyēn əmī-uh eghħeān əkukpən soi bi əfītan.³⁵ Agħon muzian yian wuq ələvəbəi shan yian əgħi əħħo əgħoq, akhi kħi yiqon kħi Christi sii əsələbə ola zəi.³⁶ Isoja əgħoqchi rəq għoq rən echięwə sekkej əwui əkpen nai.³⁷ Bi ətai akħa kħo qba isi iż-żu əgħibx.³⁸ Vbi əħħiġa aħħiġa rəq għoq kħa bi ətai uwewwə kħi kħi Christi fan əgħibx għoq fan mai.³⁹ Ama əlo zəvba soi əzən, əreqi ukha ləfən isi əsələbə oħra zobq lura rivbət əgħiġi əkpa ətħalli kħu.⁴⁰ Vbə əkən ata mai rəvba vbi əmī mai uh əħħo mai iż-żu vbi əreməħħ məqagħbi ma, əməhə na əvbi əmī ləb.⁴¹ Eghħeñ otai Jəsu əreməħħ eghé lə vbarə vbi əgħo qba əsh.⁴² Jəsu guēkhai, əkən ata irə takħa əna uwewwə lə dəba məh vbi ikparadise.⁴³ Eghé aogo əħħan kəq bi asun rei vbu ətqaqħo əreməħħ asun rə səvbi aqəq isin.⁴⁴ Qdami chiēn asun eghħeān ukpon re əvbu khedek obenī eva eva.⁴⁵ Igoi bi uru ikħu, Jəsu tai, "eraħ etabə shə yin wui eti mħad wuq, əqə tħoq əzə uh.⁴⁶ Eghé centuriən kərə mōn amma u həq rəkħai yi əsələbə ətħalli ataq əməħħa fuan.⁴⁷ Eghé əbotu bi əgħon əreməħħ ləvbarə ləkərə sikoko ləkərə fəsħi isi əreməħħ bi əmian ləkə, yian fiġġib ədəlaqħi yħi kħu abu vbi idama.⁴⁸ Ama yian əreməħħ le əħħiġi ətħalli qin bi ikpəsə lə rəkħan zə vbi Igħaliex, əmuzan əvbi ədələr, yian wuq ələmēna.⁴⁹ Wuimōen əmōlə rəvba in soi

Ijoseph ɔkpa vbi yian lian rihudé lagbón. Oria lësen ɔmølé an fuan.⁵¹ ɔmølé na ɔih ɔiamah dëbäiyan vbi emi mamai bi awuë lehon lei wuë. Arimathëa evbó zé vbaré ori ije, bi egùo ba isi Qisélèbua yiòin Jésu.⁵² Olomohé nò ɔduobó la adajo ɔmian ekun ɔmian ekun ɔimi isi Jésu.⁵³ Ozé wuin dòtoiré ozé rukpon lò humosén gbaloi si wuin ehé ibédi an la rudo ehé, ebói shé wuon ria mèhèn vbó ghé lai.⁵⁴ Ohiò ukpedé lian wui egbé bi ɔséh lèkéghé bëé⁵⁵ Okposo ɔhiòn ɔvbaré bi Jésu ɔshòvbi Galilé ɔrékhian bi ɔmi idí bi wui egbésói mèhèn.⁵⁶ Yian fiégbe délegbé bi ɔzémi emelére (spicës) zo bi evbi isi zéo ɔhén. Ukpédoséh këo eké fétian rëyi agbama isi uhi.

24

¹ogbè-ogbè riri erekpédé iokpaò vbi ɔséh, evbaré vbi idí wuiòn spios lian eléh² Yian kë mèh udò aké-gbunoin shòvbidisé. ³eoivbi-ékéon. Ama eké mèh gbé si Jésu olòmin.⁴ Oruan uhàm egbè yian emi ré-gbodóghan-vbèqòh vbi-agala, bonori éva muzan baian ɔfuaïn ukpón sian ogi⁵ Ofen kë-wui éli-ikposo dèo sian ré kpotoi ekéreh guékhà ɔlikposo. Ebói shan livba ré hòi olorivbagbón vbékkéen éléuh.⁶ Qiye vbain, ama eké khuaî eréh ebói guékhà uwewéeghé lòré rivbi igalilé.⁷ Otai ɔvbi ɔsa uanma khuama bi alefain ɔvbi qbo agbon olókhòrò bi lère suo yevbó gbens bi ukpédé lozéa yòin lè chigbò shoré.⁸ Olokpos këtòa soi réh. Bi ɔfiégbe délegbé vbi idí bi oké gué-élémena éré mòh khai etuigbò bi yan erekémah lò kore.⁹ Enion Mary Magdaléne, Joanna Mary iyin Jamasi, bi Ikposoqvba kpe khian ékéeli-árékhàn bëlémima yi Elazé (Apostles).¹⁰ Ama uhumina yivba elazé (Apostle) ei-wòi bikhi egbè gbé té Bi yian gbo ré miéh éklikposo hon.¹¹ Oghe rëkpé vbi yo Ipéter shoré bi ola yi idí bi ɔfèékèn wuèkké dòbòi miòn ukpén ɔmoin ugbiò. Ipéter këzé shòvbian ré yi ewéi, bi oq umumi ɔkéemónruan.¹² Onidéidei yian ɔtueva shan olukpédé këre yi iguë MMAUS, érah surukpa egbòqa yòin rëch shòb Jérusalému ré ikhi sladia.¹³ Iyiemi hian erekémah kókò guévé-ruan.¹⁴ Oruan ɔlé lian ré-guémì bi yièn kókò mian, Jésu legbòi ɔvè sikéa bi ɔrékhàn-ian.¹⁵ Ama eò sian shi Jésu vbgbarévéeh khiono.¹⁶ Jésu guékhain émikhi éh-eyémima li vba guébèi vba shan. “Ébai muzan eké khon yian wuë.¹⁷ Otókpa vbian éin soi Cléopas, Oayéon.” Uwewéokpa urivbi Ijérusalému iukhu éh emo-ruan vbe vbølegbèna.¹⁸ Jésu guékhain émouh ikhélémì ezé ayeioni? Emeli oyéin Jésu isi Inazareth. Yioin khi ɔtatakpoton ɔkhuai, eké agbama bi éta isi Qisélèbua bi agbò-erekémah.¹⁹ Bi ebóiu qba isi ieji bi éhan rëvbó shan ɔfian nian akére rëuh khueqò bi asoì yéan agbelébòh.²⁰ Ama mian moi qoh khi yioin khokpa olékè miti lèh yioin oléh jímivbi Isaér chiére. Héi bi emouq oké le-iyogégléian ukpòdè lozéa. Zéghé-an rëréemì keghé ruan.²¹ Ama éso-vbi ikposo mai lè débamai erekvgé wumoi eghére rëkhan di-idi chié rëogbède-ogbède.²² Eghe limian kéràh miòn egbésói, échié vbaré yion oké tai khion gbochié miéh éoh Angéli otòi kha agbón ré.²³ Imohéssò lèrémai vbörékhén yi idí bi ei moìn bikhi ébi ikposoqotòi, ama eké degbè miòn.²⁴ Jésu këzé guakhan I olo ruru éli mohé nan bi udu sian kha bòbò mèhan emiéreh aan lòré tatakpoti khamai.²⁵ Oké vbi yo vbukutu ɔhiò isi Christi ré-oyò si emlémi erekémah. Bi lòrévboqéen ɔkhai isa.²⁶ Eghean ési imosébi bëh bi diòvböreméh lian tatakpostoi, Jésu mié-uròh nian emi-isagbòi lò yéan erekémé vbeékkéen ébalofan (Scripture).²⁷ Eké sekéh igue lian yéh, Jésu weí beghéoké rëkhain chié yisaò.²⁸ Ama eroi ma vbeghé bi olédé kë mòn fò “iyò Jésu rëkhain ɔvboodebaian.²⁹ Oruan eghean ove reotoi olekpaiyan ébaes owui oleko, ori ihiabañ bi ovbini ɔzé wu, nian.³⁰ Eghean éoh yian kë-vugéa, bi yian këfèh ɔin bi ochié dahoa shoré dòékké mian³¹ Eghean guékhà ɔkpa rëyi ɔzava, “okaré vbiya udu mai khaké tò vbeékkéen egbè mai, ebói lòré guiamí khamai egbè limai shan vbadé. Ebói zéochié vbu yqia éken ebé lòfan (scripture).³² Eghe shoréolaaoqogóan bi ɔfiégbe délegbé yi ijerusalému eké mèh étu ikpooqesiagbè kókò bi éderékhàn vbaré biòi.³³ Otòi “olòmién kë shókparé vbe ata, bi oké regbè khai isiomí.³⁴ Iyò-kókè guí élémeh qan évan vbu ukpòdè bi ébi yian en Jésu vbe kën eghe lòré vbi ékòa.³⁵ Ébian guóhyémima Jésu chié muzan vbi uséh siyion, bi ocié takhaian “ofuré dëba vba”.³⁶ Ama ɔgbubu gbian unu bi ɔfèn wui vbe agbè, bi kléghéoan mèh eti lòfan.³⁷ Jésu takhaian ébòiv vba ré-gbokpokpò? Ebóiu éta imian ɔdòdan ɔkhuagbè vbi udu vba.³⁸ ɔwabómèh bi ikpái-mèh qan évan mèh mèh lagbèmèçon. Ròbò soméh lu miòn. ɔhiòtì kha mòn éhu bi igwa ébukéi-mèh mèh khi mòn.³⁹ Eghe lòkérè tòna, okézé ròbò soi khaian bi ikpaisòi.⁴⁰ Eké kpe mèhòn ɔhiò si éghónghòn, bi yian këgé. Jésu guékhain. Vba mòn emi vba lèké?⁴¹ Yian këzé wui ishòmè hén la yéan nai.⁴² Bi ɔhiòan bi ɔqoh vbi isan sian.⁴³ Okézé tòkhaian éna-kléléta liya guékhà-vba eghean yi rërévbò dabòuba. Qan erekémah lakevbi vbi eké uhi isi imosébi bi isi atakpotoi bi isi itan uama. Khuama ɔmò khpi sèh.⁴⁴ Eké tan udu sian an qan ebé lòfan ré wui an éoh kuére.⁴⁵ Ochié takhaian reyi mai avbiò, qan khi Christy oléoya bi ashoré vbi idí vbo ukpédé zéa.⁴⁶ Eókéen dèlvèn bi iréhumon si ɔkhòo aléyaké wewééven éin soi rëyi ɔtòagbóna erekémah. Ijérusalému olézé bëreh gban.⁴⁷ Uwewé uléya kë fiòsei isi élémín erekémah.⁴⁸ Eghe ya yéh uhumi li-érah mèh ruoì. Ama yévbéle vbona ɔchiéen eghe khi irukpon otòtoi isi ɔkhumi idé deghé luwéwé.⁴⁹ Eghe Jésu këre ré yion dòrééve sikéah Bathany ɔkhaqbo bi ihiabañ nan.⁵⁰ Oiuan ebói ihiaba nian ɔzian qbo bi ɔvbiéokhuaé yokhòmi.⁵¹ Iyò vban yian zé rëoivbòkhan bi vbaré Ijérusalému bi éghónghòi lò khua.⁵² Echié ghé bëreh vbi ɔkhumi-ikpékpe, ihiaba yi Qisélèbua.

John

1

¹Igban reyin khi eta, qleta gbo ye kpen oiselebua gbo kho leta.² Qna ɔkpa khi igban re ba vbi oiselebua.³ Yon Q mi emi erémén, si ɔi vboi, Ai mi emi ɔkpa lamai la se ma.⁴ Ekéen oi yin agbón ri, ɔlagbón gbo khi urukpa si agbon⁵ olurukpa ɔvbae vbeékkéen uduebi, oli uduebi gbo metin vo oí.⁶ Omohé ɔkpa ri vbo loiselebua ye, enyin soi yin khi ijonní.⁷ O vbaré ié fi ɔséi yébémò ivbòséi si emò urukpa, lai re miehòn re shan vbobò soi⁸ Ijonní ivbi urukpa, ama o vbaré lòi re ri ivbòséi o vbi emò uruka.⁹ Urukpa si ata, lò wun urukpa li agbón erémén, o vbadé vbeékkéen agbon na.¹⁰ O ye vbeékkéen agbón, agbo mi agbón shan vbobò soi, ɔlagbón na igbo èn ɔi.¹¹ O vbaré vbi soi, isoi gbo ga obo miòi.¹² Ama rë yi elebum ie ga qbo imien oi, ie

mien enyiñ soi hon, q rase niyan re chien ivbi oiselébua.¹³ Ai vbi ena shan vbi erei, dabi si a o si ehu, dabi si a o si erah ama lsi oiselébua¹⁴ Oleta chien ehu ogbo ye vbi usie mai. Mia mi ɔkhia soi, ɔkhai bi khi okpa gbo khi ukokkai lɔ ze vbi erah vbare, vyon vbi eṣe ɔhèn bi ata.¹⁵ Ijonnì vbi ivbɔṣe i vbi emoi gbo vié deanre, q r̄ "ona khi okpa vbi ɔria li tai, qlo lè vbare vbi uokho mè gba lè mè, erimidi yon akpao vbia khè mè".¹⁶ Erimidi si ivon soi mamai eremen ga obø mièn eṣe ɔhèn lɔ lè eṣe ɔhèn.¹⁷ Erimidi agbi uhi imal shan vbobø si mosisi. Eṣe ɔhèn bi ata shan vbi obø si jesu krisiti vbare.¹⁸ Ai mi ɔria lɔ se mi oisiebua ghe, oiselébua okpa, lori vbi efen si eran, q zuan een oiselebua.¹⁹ Ona khi ivbosei q si ijonnì egho li ijuwisi bi levitesi r̄ ze vbi ijeruselem yuhumi yqi re mia eta, "qlu chian?".²⁰ Q tai, oi sin q ama q r̄ "yon vbi ijesu".²¹ Yin yain ze maiai, "Emi u chain si yq?, wue wue khi Elijah?" q ayin yain "oghq"²² Qlu ke u si yé, li r̄ reanyen yi ele ye mai?. emu tai vbi emø si egbe se.²³ Q re ukpurun i chain lɔ vié vbi otø aesi: Ehin ukpode si ɔhiaiñ dia, zenabi isaiah li ohèn tai.²⁴ Enia ayi eso vbi ipharisees,²⁵ Yain gbo miai, yain r̄ "Akha ga ze u vbi kristi dabi Elijah dabi ohèn emi uwa samè ni?".²⁶ Ijonnì anyin yain, q re, "Amè iré samè Ama vbiusie si vba ie muzan vban, oria li khueen."²⁷ yin khoria lɔ vade vbi vokho mè i win vbè o sè vbi qlo le wun ukpuisi bata soi tinyen a.²⁸ Eken bethany yin aze vbi ebi ijonnì yaze same.

³⁰ Onakhi okpa vbi ɔli tai, qlo vbadè vbi uokho me gba ié mè, erimidi yon kpao imè.³¹ I een qi, ama iyq q ,olè regbe kha isreali li meme vbara ie ri amè samè³² Ijonnì vbi ivbɔṣe i , ovbø, i mi etin dotoide bi khi kelua vbi okhimeimi, qtin ma vbi okhumoi.³³ I een qi, ama qlo ye me li samè takha mè uhumi si olighe mie etin ze dotqi r̄ tin ma, yon ié same lagbon vbeken etin lofuan.³⁴ I mi qn gbo vbi ivboseikhi ovbi oiselebua q³⁵ Edè lo zeva ebi ijonnì bi ivbiogdogho soi muzan.³⁶ yain mi jesu o shan ra re, i jonnì re olagbo si oiselébua³⁷ Ivbiogdogbo soi hon q toletab yain ze rexhain ijesu.³⁸ Q rekhan, q re main "emi u hoo?. yain r̄ ayen "rabbi" himò soi khi "okhaemi" "ebi uwa ye?".³⁹ Q r̄ yain"vbare ié ewue " yain vbare ié mi ebi yon qye yain ye vban kpèn q vbi qlukpèdè erimidi akoko lɔ zi igbe ke si re.⁴⁰ okpa vbusie si yain eva lɔ hon khi ijonnì teta liyain ze rekain khi Andrew omion isimon isimon ipeter.⁴² Q wun q bu ijesu re, q gbo fe oi wue , q r̄ o wue ehi simoni iovbi ijonnì alè ya echie cephias itimo soi khi peter.⁴³ Ede lo zeva eghè li jesu re hoo loi lode vbgalilee, q mi philip, q r̄ i, "rekhan me"⁴⁴ Enia philip ze vbi bethsaida vbare evbo si Andrew bi peter.⁴⁵ Philip mi nathaniel q r̄oi 'yon "li mosisi vin q vbi ubi, bi elihen ma mi q jesu ovbi joseffu, si Nazareth".⁴⁶ Nathaniel r̄oi Emi lesen lè ghe metin ze vbi Nazareth dean re?" Philip r̄oi "lè ewe".⁴⁷ Ijesu mi Nathaniel q buçi de ogbo gwiyè mi s̄i, "Ewe israelite si ata Aimi atè e vbeken qi.⁴⁸ Nathaniel r̄oi "Ebu eñen me"? jesu ayen qí ore, "okpèş khi philip echie, eghè lu r̄ ri vbi egengen oran lòdagan, i mię⁴⁹ Nathaniel ayen rabbi, ovbioiselébua yun u! Qba si israeli yun chain⁵⁰ Ijesu ayen qí, qroï, "Eramidi u mie hon? ulç mi emi le gba lɔ lè ena".⁵¹ q ze qí atata, itakha, ule mi okhumeimi dotoi re vbi uhumi si ovbi oiselebua".

2

¹ Q ke si kpèdè eaa, iku ɔṣèn gbe ze ri vbi cana si galilee, yin jesu gbo rivbain.² A ehie ijesu bi ivbiogdogho soi di olikuoṣen gbe re.³ Eghè li eyon re fò, lyin ijesu ze qí "e i ke mò eyon".⁴ Jesu roi, "okposo, emø zei lu r̄ bu mè re? Eghè mè isè sè"⁵ yon r̄ elovien, "emo gmo ghe gwuekha vba, vbe roiu.⁶ Enia akhe si udo ehan si ame ri ubain li ekhen ijuwisi ɔrè kpemi si yain mo emi niyain q u, okpokpo vbelø khena gba si eva bi eaa si metretes⁷ ijesu re yain "vø elakhe samè vyon vbamè" yin yain ze vøi vyon se vbi urun s̄i.⁸ Q ze è elovien, "sa vø re wun yi qlo chien uhumi si eliyain ogaha emi aa ɔlame wue gage q chien eyon. ama oi eñen ebo ze vbare (Ama ɔvièn lo ruokposo).⁹ osuhumi si eliyain ogahaemì aa ɔlame wue gaze q ehie qlo ruokposo.¹⁰ Ogbo oi "Eyøn lo humo yin a kpaø ghae lagbon eramen okpè sè a ghae qlo kpø eghè li yain kha ke deyøn gbegbe. Ama wun eyon lo humo shø r̄ se vbi enia.¹¹ Qna khi aèç lɔ kpao ijesu u vbi cana si galilee. q gbo ri ɔkhai soi kha, ivbiogdogho soigbomie qí hon.¹² Ake vbona ie ijesu, iyon i, imiqn bi ivbiogdogho soi lodè vbi capernaum ie ye vbi evbo vbi ikpede eso.¹³ Enia ashán rare si ijuwisi ɔkè si re, ijesu gbo lodè vbi ijerusalem.¹⁴ Q mi eniyain shèni bi agbo bi delekuku vbeken ɔṣè bi eniyain khin egho otø vbañ¹⁵ yon ze ehin ukpansan la shien ɔzè khwi yain aremen shø vbi èkèn ɔzè khwi yain eremen shø vbi èkèn ɔṣè r̄ gbo khi agbo bi èmèla. O yaghi egho si ɔkhinegho kua, gbo fi litabu si yain kua.¹⁶ Re yi eniyain shèni delekuku ɔrè, "wun elemina shø vban re." hena vbi ari oa seramè chièn eba ze duekin".¹⁷ ivbiogdogho s̄o e re a vin qí "oèngħen mè si oa soi lè wun mè q.¹⁸ Qke se eniyain kpasesi yuwisi ri eayen ɔvbø yain r̄oi "lyi aèç lu lè ke re kha mai, la re gaze uwa vbe lemina?".¹⁹ Ijesu ayen ria qlo s̄e na a, vbeken ikpèdè e aa ilè wun khuae.²⁰ eghè an eniyain kpase si juwisi r̄ "ikpe egbø eva ikpi ehan r̄ zi qlo s̄e na, vle gbo wun khuae vbi ikpèdè eaa? "²¹ ebøi ghe r̄ dè emø ɔṣè si egbe s̄i yon gwe.²² lore shovbi eu re le, ivbiogdogho soi era khøtø na, e gbo mie ebe bi emø li jesu tai hon.²³ Enia eghè lɔ ke r̄ ri vbi ijerusalem vbisara si ashán-rare, agbøn le bun mię enyinsòi hon eghè le r̄ mi aèç lɔ u²⁴ Ama Ijesu diegbeanyain erimidi q eñen yain eremèn.²⁵ Erimidi oi hoo loria vbi lvbɔṣe i ovbemo si ɔmøhe, erimidi q eñen emø ri vboøhe.

3

¹ Enia ipharisees ɔkpa rivbø la echo Nicodemus ɔruan han si ijuwish ɔkpa.² Olø møhe na bu Ijesu re ason q r̄ "Rabbi, mai eñen okhaemi yin u chian lɔ ze vbi soiselébua vbare, erimidi orisoso kha metin vbelægen na liuwa u sokpa qí selebua deba ɔløria.³ Ijesu ayen qí atata, sokpa a chie deloria vbia, q kha metin mi eghua oba soiselébua.⁴ Inicodemus r̄oi, "abalei metin deloria vbia s̄o ke dodion? q kha mentin o vbi eken si iyonsi ugbozeva la lè chie metin vbia, ole metin?⁵ ijesu ayen qí, atata sokpa adeloria vbia reshan vbamè bi etin o vbi eguaï oba si oiselébua.⁶ Oria la vbia vbi ehu lsi ehu q gbo khi ɔria la vbi vbetin lsi etin q⁷ eżqi yaunu a khi è wø alè delovibia⁸ Efio lè fio lo dè vbi ebø khøqø, ulø hin khue qí ama ueñen ebo ze vbare dabi ebø lodè. Iyo jin khi agbøn eremèn la delovibia vbi setin".⁹ Inecodemus ayen qí ore , "ebia levbele mina ? .¹⁰ Ijesu anyen oi ɔrè, q khaemi si isreali yin u li ele mina gbo ze wun è vbe okure?¹¹ Atata ,mai tømq li mai eñen, mai gbo vbi lubøsei q ribi ɔli mai mię u kpei gaobø mie lubøsei mai¹² ikha givi iyemì si emø emi sòlagbøna khae u gbo mie hon ebuiè mię emø si

okhumeimi hon?¹³ Orijoso ise khuae yokhumeimi sokpa olq e ze ubi okhumeimi dotqire-ovbi oisèlebua¹⁴ Eli bi impairs khuai eyen yokhumi vbi oto aesin, iyo alci wun ovbirolebua yi okhumi¹⁵ iyq ele miç q hon ie moi edegbøn lqgbøn loi mo ireso.¹⁶ Erimidi oiselebua humeken agbøn q yi ukpomq kpa soi uan khuan lq miç hon kha khue e o ama moçi edagbøn lqgbøn loi mo ireso¹⁷ Erimidi oiselebua lyi ovbio ye ken agbøn loi re khue agbon o ama loi re fan agbon re shan vbobø soi.¹⁸ Olo ghe mie oihon kha xhue o ama qli khói mie q hon mo ikhue o le erimidi oi mie enyin si ovbioisélèbua hon¹⁹ ona oze lare mi ighaezqun urekpa dékèn agbøn re, imohei gbo humeken udebi lèi urukpa erimidi si awue lqbe siyain.²⁰ Erimidi olq ghe vbemi lqb q humeken urekpen, o kha gbo si ke urukpa re, li emilqbe lq v elq yi egbe deanre.²¹ Ebø rëide olq mamata q v bare vbi urukpa lai re mio fuan vbeken oisélèbua yon ze vbø²² Ona ke rare, ijesu bi ivbiodogho soi lode vbi otoi si ijudea. O we eghé eso bai yain vbi evbo ogbo samé²³ enia agbo same li Ijonni vbeken aerion lq siké salim erimidi amé lq bu ri vbi evbø. Agbon v bare yoi la same ni²⁴ Erimidi aise wun ijonnio fio vbeken ighain.²⁵ iro zebé vbesé si vibiodogho si ijonnno eso vblem si emi ikpe la u²⁶ yain le gi ijonnio ze gbo oi "Rabbi" olq dabaq v bobø lozeua siedasi ijordan, luze vbi lubqşesi, ewe q samé niyain eremen q lq gaize²⁷ ijonnio anyen "oria kha metin mi emi mie sokpa aze vbi okhumeimi roi nai²⁸ wuq wuq lq metin vbi ivbøşesi ovbi emi li tai ivbi kristi, ama a kpao ye me khé oi.²⁹ Qha isi qdøn q. Enia qmø qdøn lo muzan gbo hin khue q eghonghén lqgbø erimidi si urun si okposo bi odon, eghean eghonghon me ke gha³⁰ Q lq wun khaç ama meme lq de ere yotoi.³¹ olq ze vbi okhumi v bare yon kpokhumi lq vberen. olq ze vbi oto agbon v bare oto agbon v bare yon ze v bare ogbo temo agbøn. olo ze vbi okhumeimi v bare yon le eremén³² q vbi lvbøşesi ovbi emo miyen bi emø hon, ama orioso mie ivbøşesi soi hon.³³ Olq gaobø mie ivbøşesi soi ke mi qtqi oiselebua yin khata.³⁴ Erimidi oloiselebua ye témø soiselebua. Erimidi q kha ma etin re nuan.³⁵ Erah humeken ovbi q ogbo wun emi eri eremén oi v bobø³⁶ Olq mien ovbiq hon mo edagbøn lq moi rëso Ama olo wun ekpèn l vbiq kha mi agbøn ana ikhue o sii oisélèbua yon ie ye vbø bai.

4

¹Enia eghe li Jesu rë egen ekhen Ipharisees hon yon samé li lubiodogho le bu lei isi Ijonni.² (AmaIjesu legbe soi kha sae, ama iudiodogho soi niyain o same) ³Q shø ubi Ijudea re chie lode ubilgalilee⁴ Ama q humø loi rë qubi si Isamaria. ⁵Yon o ze ubare ubi eubo si Isamaria la echioSychar ubi egbegbi osé motoi li jacoppuwun l v bio li Ijoseffu. ⁶Uhai si Jacopu ri ubain. Ijesu otoubi egbeffen si oluhai ebø kei e q ubi oshan lq shan. Q ke si akoko lq zi ehan. ⁷Okposi Isamariaubare lq v bare, Ijesu ze e q, "Ramé ime qn"⁸ Erimidi ivbiodogho soi yi eken qubo lq debae re.⁹ Eghean Olokposi Isamaria na roi "ebø ke shan wuewue li oljuwisi q e me li samé na wu qn.memem lq chian okposi Isamaria." Eeimidi ijuwisi mi emø lq ri ekhen Isamaria u.¹⁰ Ijesu ri anyennai, q roi, "U kha egen qhan si oisele bua bi olq ewé lu same niyon qn ulé mai eta q lq gbo ri amesagbøn na."¹¹ Olokposo re oi, olq lq me u mibuketti bi oluhai gbo gin, ebu lq ke ze wunoli amesagbon re eghean.¹² Wuq wuq ku khuai wuewue q? Lq erah mai li jacyyyu, lq wun oluhai imaiqbo ze vbø qn legbe soi bi ivbio bi emiri soi.¹³ Ijesu ri eayen nai, 'agbon eremé le qn lamé na legbo chie khue ohami samé.¹⁴ Ama olq ghe rë chian lo wun olame qn li lq re nai kha chie hinykhue ohanmi si ame. Etini olame li re nai le chien okpogho loi mo ireso.¹⁵ Olq kposo re o Olo lemø ri olame imé li ohame.¹⁶ Ijesu roi, " le echoq don re ugbo ubare vaan."¹⁷ Olokposo roi, " I m qodøn" Ijesu ajen q" Ata u tai "u mo odon"¹⁸ Erimidi odon ihie yun mogen, olu mogen enia ibgo vbiqdo-on. Emi luta ata q.¹⁹ Olo kposo roi olq lq me, i mio khi ohen yun chien.²⁰ Evba erah mai gaivbi okhumi sòkø na, ama u tai khi Ijerusalem khi ebi agbøn le ze vbi igai.²¹ Ijesu rë q, " mié mehon, okposo, akoko v bade lu lq ze gi qlerah vbi okhumqø na dabi Ijerusalem.²² U gi emi likhuen. Maimai gi emi li ma egen, erimidi Ijewisi yin amiefan ze v bare²³ Q rë de iyo, oli akokovbade, enia gbo qva-an, Eghé li eniyain gi qlerah v barekata bi eken etin, erimidi oli erah q hooeria li yo le lq gai.²⁴ Oiselebua etin q, eniyain le gai lq gbo gai v bareketa etin bi ato.²⁵ Olq kposo rë, "lqen Imessiah v bade (ola ehie Kristi) Eghé lo v bare, olq ri emi eremén wun mai e o kuere.²⁶ Ijesu re q, "memé ki yoin, olq gwui yenmi kha e²⁷ Ivbiodogho soi chie re v bagala an. Enia q yinyain unu a emø zé lo re kpa okoso gwiyenmi ama qriah qso-oso ita "Emi uhoo?" dabi "emø zé luwua re kpa q gwiyenmu?"²⁸ Iyo olq kposo zi akhe si ame soi obø chie lode v baken evbo, gbotakha agbøn,²⁹ v bare le ewue qmøhe lq takha me emi eremén li ke u. Qna kha metin chienKristi, yoin q?"³⁰ Yain shø vbi qleubo re lq gaize.³¹ Vbaken uvbi eghé kere, ivbiodogho ya kpa yoikha eru, re "Okhaemi ebae".³² Ama q re yain "Imø ebae li lq e lu khu ze egen emi.³³ Iyo eli v bidoghoke takha egbe siyain "Oria qso isé wun emi qso re lq lq e, yain wun re?"³⁴ Ijesu re yain ebae mèkhi li rë vbi a o si olq ye me li gbo gha obia soi³⁵ U tai khi, ukin ele se ri vbo qkpe se vbi emilievbare?, ya takha e fè okhumi wue lu mi lumi, erimidi yain wuegbe si wuen si ilie.³⁶ Olo liemí miee gbo si ikperan koko si edagbøn loi moi reso. Iyo yin olq koi bi olq lie lei ghonghon kugbe.³⁷ Erimidi v baken ona la tai, qkpa kha q oniqon lie, ata o.³⁸ Iye l lulé lie emi lukhu bia, eniqon bia, ugbo o v baken obia siyain.³⁹ Isamritan le bun v bieken qleubo mi q hon ohio si are kaan siokopsolo vbi ivqsei, "O takha me emi eremén li ke u.⁴⁰ Eghe li Isamaritan re v bare y, yain rë qiloi otø kpèn yain, ogbo ye nba an ikpede eva.⁴¹ Elé bun mi q hon qhio si emø soi.⁴² Yain re olokposo "ma mi q hon qhio si emø lu tai, erimidi mai ke dobø mai hon gbo egen ona mòbø khi qlosumuan si agbøn.⁴³ Eli kpède eva ke rare le qshø vba-an re yi Igalilée.⁴⁴ Erimidi Ijesu legbe soitai khi qhèn imø ekpèn v baken evbø soi.⁴⁵ Eghé lq rë v bare v baken Igalilee, ekhen Igalilee e ojoboshan. Yain mi emi eremén lq u vbi Ijerusalem vbi ukpe, erimidi yain gbo yi olukpe.⁴⁶ Enia ogbo v bare vbi cana v baken Igalilee ebø ze ri amé chièn Qmøhe qkpa lq ejø lo khuai vbiCapernaum li ovbiq okhomø⁴⁷ Eghé lq rë hon Ijesu ze vbi Ijudea v bare vbi Igalilee, q lq gi Ijesu zegbo miai eta lq v bare le wun ivbi yon egbe da-an, lq ho lq u.⁴⁸ Yin Ijesu re q, "q chin eghe lu mi imaghe bi oyinuna u kha mié hon."⁴⁹ Oloje re q, olq lq me v bare qkpeso ovbi me u.⁵⁰ Ijesu re q, "Lodé oubié rivbo." Olomøhe mieta li Ijesu takha hon oze ra lq.⁵¹ Loke rë ralé, ovien soi gaizé qroiovbie rivbø.⁵² Yin oze mia yain akoko lq ze be vbi humoi. Yain ayen q "Elelode ubakoko lozihionoil ba zoi obø."⁵³ Eghean erai rë egen oli akoko an yi

Ijesu re takha "ovbio o rivbo." Yin yoin legbesoi b eniyain ręgba rivbi oa rę mię hon. ⁵⁴Ona khi imaghe lozeva li Ijesu u eghé lę rę ze vbi Ijudeadeanre lode vbi Igalilee.

5

¹Enia ke rare alę ze mukpe si ijuwisi, ijesu gbo ze lodę vbi jervsalemu. ²Enia vbeken ijersalemu egbegi ukhuędę si agbo uvbieda li gbugudu ri vba an, vbi uro si aramaic a echio bethesda, q gbo mo irueq ihien la hui. ³Agbon le bun ogbere q khomq eleruneo, ele dękhin ri efen ovbi aankhę ikhian si qlı amę. ⁴Erimidi angeli si ebiain yotio le delo lame vbeghe q's'o, olo gbo kpao o vbieken o ebi ai delo lame mo awu egbe daan si emiami loighe re chain. ⁵Qmohen qso rivbaan lę khomq vbekēn ikpe ogban bi eęen. ⁶Eghe li jesu re mie kho wun efęn q vba-an qgbo chie eęre qketę lę rę ri vbain, q re qı, "aho lu daan?" ⁷Olo mohe lqkhomq ayen q "qlo lę me, i mo oria lę wunmę fio vbeken olubeda eghé lia re delo lame yokhumi. ikha vbare qria qvbe kpao vbq khę me. ⁸Ijesu roi "sho re wun ukpalę sę gbo shan." ⁹Agala gala olomqhe dain q gbo wun ukpela soi ogbosan. Enia olukpędę edę si qse o. ¹⁰Ekhen ijuwisi roi ola wun oi egbe daan, "Edosę q, aigbokpase na lu re wun ewua". ¹¹O ayen, olo wun me dan an otakha me li wun ewue li gbo shan. ¹²Yain miai "Iyi qmohę lę q wue wun oi khuai gbo shan"? ¹³Q rę de iyq, ola wun o egbe dapanieen olę u erimidi ijesu do sho vbain re, erimidi obotu ri vbain. ¹⁴Qke sę ijesu mi q vbi eken qseorroi, u ke da-an, q chie vbqkq li emę khę leqna eduervan yi e. ¹⁵Qlomqhe sho vbain re, gbo rękan elijewisi khijesu yon wun yoin egbe da-an. ¹⁶Enia, ohio si elemina ekhen ijjewisi mama re yijesu ermidi si elemina lę u edosę. ¹⁷Ijesu rę yain "Era me q bia rę se vbenia, gbo khi memę ya bia." ¹⁸Erimidi sóna ekhen ijjewisi hę li yaingbijesu u erimidi q gbi uhi sędşę okpa a, ama ogboechie oisellebua eri yoin. Qri egbe soi ma oeghe si oisellebua. ¹⁹Ijesu ayin yain "Atata, ovbio khametin vbi emi qso si egbe soi, sokpa emi lę mieuolera q u, erimidi emoghe u gbeigbei lerah q u, ovbio gbo vbuoi vbabokpa. ²⁰Erimidi erah humęken ovbio qgbo ri emi eremęn lę u legbe soi khaii, q le gbo ri emi le khuai lę ena khaii lę le yanvba unua. ²¹Erimidi elabi erai shio ele ulo lę gbo riagbon niyan, iyq qlovbiq le ri agbon niyan, iyq qlovbiq le ri agbon li olo ghe hoi. ²²Erimidi erah lriighaezqon lę ria qso, ama o wun ighaezqon eremęn lovbiq. ²³Iyo agbon eremęn lei wun ekpen naizenabi ai wun ekpen li olerah. Qli kho wun ekpen lovbiq gbo wun li eai lę. ²⁴Atata, olo hin etame lę gbo men olę ye me hon mo edagbon loi mo iręso q kha gbo metin khue o, ama o. Shanvbi e-u rare yi agbon. ²⁵Atata, itakha qlegę vbade, enia gbo q, eghe li ele ulo le re hun kpurun siovbioisellebua, ele hon le ye vbo. ²⁶Zenlabi erai mo agbon vbekēn egbe soi iyq yon gboi rę lovbiolı re mo agbon vbekēn egbe soi. ²⁷Qle rah gbo wun asę lovbiq lę rę vbi ghazezqon erimidi obioriao. ²⁸E zona yan wue unua, erimidi eghé vbade li agbon eremęn le ri vbekēn idi le hun kpurun soi. ²⁹Egbo deanrei ele vbi qlesen re yi ashiokpare si agbon bi ele vbi qłobę reyi ashiokpare siighaezqon. ³⁰I kha metin dobo me vbeni qso, ebi ihon ighaeqı, ighaezqon mę gbo khi ofuanerimidi a-o si mę ki ya ho ama a-o si olę ye me. ³¹I kha vbi ivbósei si egbe me, ivbósei me kha. ³²Q vbe rivbo lqle vbi ivbósei si me, i gbo qen ivbósei lę vbenq chien ata. ³³U yuhumi yi johni, ogbo vbi ivbósei si ata. ³⁴Ama olivbósei li mien oize vbi si oria vbare. I telemina lu refan. ³⁵Ijonnı khi urukpa lę to lę gbo vbae u gbo ho lu ghonqhon vbekēn urukpa soi vbi uvbi eghekere. ³⁶Ivbósei li moen gba lę isi ijonnı erimidi sobia li erah mę wun imę bia gha, olobia gidi li yabia rę kha erah yon ye me. ³⁷Erah lę ye me mo egbe soi lę rę vbi vboqsoi q vbe me. U sehunkpurun soi dabi mi lonagbhe soi vbeghe osq. ³⁸U mo eta soi lę kore vbekēn sę erimidi u mieqlo ye me hon. ³⁹U guale ekpen ebe erimidi u egbe ekpen q yin u lę ze mo edagbon si iręso, elebena lukpokpa gbo vbi luboqsi şemę me. ⁴⁰U kpę ho lu bu me re lu re mo edagbon. ⁴¹I kha mię okha vbobq si agbon. ⁴²Ama i qen u mo ihumekęn oisellebua vbekēn egbe sę. ⁴³I vbare vbekēn eyin si erah mę, u gbo ga obq mię me, qria qvbe kha vbare vbekēn eyin soi, ulę ga obq mię q. ⁴⁴Ebu lę mię hon, wuęwu lu mię okhai lo ze vbi si qria ovbe, ama u gualokhai lę ze vbi sioisellebua qkpa vbare. ⁴⁵E egbe memę legbe mę le so-e ezon vbi sa-q si erah mę. olę le so-ęezon yin khi mosisi, lu wun udu q. ⁴⁶Ukha mie mosisi hon, ulę mie me hon erimidi q vin emi vbięmę mę. ⁴⁷Si u mie emi lę vin hon, ebulę mie eta mę hon.

⁶ ¹Ele mina ke rare, ijesu lode vbobo lozeva si edasi galilee, la gbo echie eda si tiberias ²obotu le bun q rekhan erimidi yain mi imaghe lo u vbgbe si ekhomi. ³Ijesu yokhumqk lę otq kpen ivbiogdogho soi. ⁴Enia isara siashan rare bi ukpe si juwisi ke sir? ⁵Egħe li jesu ke ręka qea gbo mi obotu le bun buqti de, qre iphilip "Ebi mai lę ze deko le na le e?". ⁶Ama ijesu to leta na rę dami philip we erimidi q qen legbe soi emę lę u. ⁷Iphilip ayen oi egboigbe vbodeva si idenaria si eko kha s lotuokpa akha re bę̄nji kere. ⁸Otuokpa ubę̄ken ivbiogdogho li omion simon ipeter rę ijesu,

¹⁰Ijesu re "ze lagbón otq". Enia lumi lo lobu rivbaan yin elagbon ze otq, esı qeben-igboi-igbe vbodihięn vbiq ¹¹Yin ijesu ze win ele eusueko eghe lę re khuemę le, qro li ele otoi. ogbo vbq lehən zenabi elgbu lę hoo. ¹²Eghe li yain ke rę khuęn, qre ivbiogdogho soi, "si ele sęsəmī lekqre koko li qso-qso efua" ¹³yain ze siele sęsəmī koko vbi ugħiġra ubeken esueko ihien la e kore. ¹⁴Yin, egħe li elagbon rę mögħimagine na lę u yain rę, 'vbekēn ata ona kholqen, lo le vbare vbekēn olagbon" ¹⁵Egħe li Ijesu re ere yain hoo ni yain vbare le ritoto bi toto wun qı rę chin oba ozi egbe chie lode vboqhumqko legbe soi. ¹⁶Qke sę vbewuan, ivbiogdogho soi ze lode vbęda. ¹⁷yain o vbekēn okq, yain chan vbede lode vbi capernaum. Ason ke re vboqle qħe na, ijesu se gbo vbare bu yain re. ¹⁸Efio lę tottoi qtotobq fio, qleda qke gbo rugua ¹⁹Egħe li yain ke re ovbi uviemi lo si uwue bi ihien redi qgħan si, yain mi jesu o shan vbokhmeda bu yain de vboq, yain ogħo lofen. ²⁰Ama ore yain, "meme q! eke lofen" ²¹yin yain ze ama ga obq mie on vbgħekken okq, agħalqala yon qloko gbo ze se vbotu ebelodę. ²²Edę̄ lozeva, elobotu le mużan vbobo lozeva seda mien oke oso-oso iye vbañ sokpa ukpokpa, ijesu igħo vbgħekken oi de ba ivbiogdogho sgi amo ivbiogdogho soi okpa yen ralq ²³qre dija, oħra eso rivbq le ze vbi tiberias vbare lo sike ebi yain ze e eko li ebiain ze vbi ekħuemi. ²⁴Egħe li legbesiyan vbgħekken okq lodę vbi capernaum lę hoo ijesu. ²⁵Qke se yain ze miqon vboq lo zeva si qedha. Yain re q "okhaemi, iyai egħe lu rę vbare vbaan?" ²⁶Ijesu re ayen niyain, qre, "atata, u hoo me, ovbi qħiġi sumi imaghe, ama

ohio u eke khuen.²⁷E bia ovbi ebae lo riai, ama bia qibebae lq mō oziēn rē yi edagbōn lqgbōn lovbiomooh le re na ohio oiseleuba lerah wun uvbo soi nai²⁸wghean yain rōi, "mai le u, li mai re biobia soiseleuba?²⁹Ijesu reayen niyain , ore yain "ona khobia sioselēbua. lu rē mien hon vbeken yon okpa lq ye³⁰yin yain ze qī "iyi maghe lu le u aghean, li mai miōn limai rē mien hon ? Emi ulē u?³¹Erah mai e ebae lo ri aesis, zenabiaivin oi, ḡreko lo ze vbokhumeimi vbare niyan e.³²Ijesu re ayen niyain. Atata imosisi kō ze vbokhumeimi ri eko naa , Ama erah mē yon ri eko si ata lo ze vbokhumeimi vbare na a.

³³Erimidi eke soiselēbua yon ze vbokhumeumi vbare lq gbo rabon lagbon.³⁴Yen ze oi qlq lē mē, rō leko na imai ęghē eremēn.³⁵Ijesu rē yain "meme k̄i eko sagbon, olo ghe me re .ohami kha gboi, qlq gbo mie me hon kha degbe hinkhue ohanmen.³⁶Ama itakha vbeken ata u mie mē miēn hon³⁷Eriah eremen ierah re ime le bu mē rē, qlq gbo bu mē re ikha fio fia³⁸q̄hiq i ze vbokhumeimi vbare, a o sime ki lē u, ama a o si qlq ye mē³⁹Qna khia a o sq̄lq ye mē, k̄i lkha wun qriqso-qso fia lq wun imē, ama ilē shio yain vbēdō lq kpuokho.⁴⁰Ona khao si erah mē, k̄i eriah eremēn lq mi olovbiq lq gbo mion hon iē mō edagbōn lq mō irēsō.⁴¹Yin eken ijuwisi q̄ ze zuyon vbemōi erimidi khotai, "meme k̄i eko lo ze vbi okhumeimi vbare"⁴²Yain rē, qna vbi jesu lovbi joseyyu, li mai een erah bi iyq̄in? Ebo ke tai khi, "i ze vbokhumeimi vbare"⁴³Ijesu re ai yen ni yain q̄rē "hēna vuyon izze vbusie vba.⁴⁴Amimiq lq le bu me re sokpa olerah lq ye mē siq̄, ilē gbo shio vbēdē si kpuokho.⁴⁵A vin o vbeken ihēn, "oiselēbua lq remi kha eriah eremen, eriah eremen le hon le gbo mamai vbobo serah le bu me re⁴⁶oi u k̄i oriqso s̄e mi erah, sokpa yq̄in lo ze vbi serah vbare-yon mi ele rah.⁴⁷Atata olo miēn hon mō edagbōn lq mō irēsō⁴⁸Meme k̄i eko sagbon⁴⁹Erah vba ebae vbotō aesis, yan gbo ulō⁵⁰Qna k̄i eko lq ze ubokhumeime vbare , li orial re ze vbo e, őkha gbo u.⁵¹meme k̄i eko lq ribo lo ze bohumeimi vbare uan khuan lq ze uboleko na e, q̄ le yevbo si rele-rele. Oleko li lē rē re naa nyin k̄i ehu mē si edagbōn solagbona.⁵²ekhen ijuwisi legbe siyain q̄bi őkhuēn yain gbo be vbikhae run, tai, "ebo qm̄he na lei ri ehu soi imai e.⁵³Yin ijesu ze ę yain . "Atata, sokpa ue ubehu sovbiq mōhe bi u wun erei soi qn, ukha mo edagbon vbēkēn egbe sivba⁵⁴uan khuan iō e ehu me bi erei me qn mō edagbon si relerele, i le gbo shio ubede si kpuokho.⁵⁵Q̄hiq si ehu mē k̄i ebae sata, bi erei me k̄i ata la qn⁵⁶qlq ghe e ehu me lo gho wun erei me qn rivbeken me, meme gbo rivbeken yq̄in.⁵⁷Zenabi erah lq rivbo iye me bi ebi gbo rivbo erimidi si erah, iyq̄ qlq e me le gbo ye vbo ohio si mē⁵⁸Qnaki eko lo ze vbokhumeimi vbare, oi vbi elabi erah e lq v. Qlq ghe q̄ lebae na le yevbo rēlē-rēlē.⁵⁹Ama ijesu telemima vbi synagogue eghe lq re khaemi vbi capernaum.⁶⁰Yin ivbiodogho le bun le hon re, " ona khomiamē si eta, qlq le hoin?"⁶¹Ijesu, erimidi q̄ egen legbe soi k̄i ivbiodogho ozuyon uzuyon ubemi latakha yain, "örkēn khoe?⁶²Etin yon zei agbon rivbō, ehu imō ee. Eta litakha nyin khetin, agbon q̄ gbo chain.⁶³Akpaq mieso vbivba loi muen hon "ohin ijesu een vbi gban re elē kha miēn hon bi qlq le gbo rōjide⁶⁴Q̄rē, "q̄hio sona yon zei li rē takha k̄i aimi roioso lq le bu me re sokpa erah me q̄ ghe rōj nai.⁶⁵Erimidi sōna, ivbiodogho le bu ralē e chie relchain shan.⁶⁶Yin ijesu re eligbeva, "u gbo hoo lu ralē, u hoo?"⁶⁷samom ipeter ayen oi, "ebiaiñ q̄li ma lie bu?. U mo eta si agbo si rēlē-rēlē.⁶⁸Mai ke gbo miēn hon gbo vbare egen wēwē k̄i olofan sioseleuba.⁷⁰Ijesu rē yain, meme k̄i z̄, eli gbeva, iōkpa vbi vba ze chien esu?"⁷¹Enia őtē mō si judasi lovbi simon iscariot, erimidi yoin k̄i okpa vbeligbeva, lo ri jesu dē.

7

¹Ebe mina ke rare ijesu yi ehe shanshan vbekēn igalilee, q̄i hoo lq lode vbekēn ijudea erimidiekhen ijuwisi q̄ ho oi shan niyain rē gboi. ²Enia okpe si ekhen ijuwisi sarę khęgbe ke sire.³Omiōn ze oi, shq̄ vbanre lode vbi judea, li vbiодoghose gbo mi obia luwa bia. ⁴Q̄iso kha vbemi vbegengen őkha hoo la egen vbulagbo. ukha vbelemina, regbe s̄e kha qlagbōn na.

⁵Erimidi omiōn miēn q̄i hon. ⁶Ijesu ke ze ę yain "ęghē si me oise vbare, ama egheramen s̄e re wun egbe le. ⁷Olagbon na kha metin khq̄ eken s̄e, q̄ khq̄ eken me erimidi i vbi vblq̄s̄ei sem̄ obia le'be. "We-weya shan vbo.⁸lukpe, mēmē kha lq̄lukpe na erimidi eghē mē isē mo awunse"⁹Oke telemima khayain le, q̄ otō vbi galilee.¹⁰Ama eghē lomiōn ke rē yl̄lukpe le, q̄gbo lode, ovbi udagboq̄ ama vbiale. ¹¹Ekhēn ijuwisi q̄ho q̄ vblq̄kpe yain rē ebō ri?¹²Ikpe yenmi lebin ri vbusie selobotuvbēmōi, eso rē "Qm̄he lesēn q̄" eniq̄ rē "Ogho q̄ rōbotu shan vbikhue o."¹³Q̄rē deiyo aimilo tēmōs̄i vbulagbo ohiq̄ sofēn sekhen ijuwisi.¹⁴Ęghē la kere vblq̄kpe s̄e vbi ushq̄mi, ijesu ovbēkēnq̄s̄e őgbo be vbemi khai.¹⁵Ekhe ijuwisi yunua, tai "Ebo qm̄he na egen eno elemina lebun? Ai s̄edegbe remi khaighe."¹⁶Ijesu anyen yain gbo tai "Emi kha si mē.¹⁷Uan khuan lq̄ hoq̄ loi vba o soi, ole egen emō emi khai soi, s̄o zevbi oiselēbua vbare, debi ya dobō mē tai.¹⁸Qlq ghe tēta legbe soi hoq̄ őkhai segbe soi, ama qlq ghe hoo okhai sq̄lq̄ yei mē, ata khq̄lq̄ riah, aigbo mietin aifuanvbēkēn oloriah.¹⁹Imosisi iri uhi naa? Aikpe mi orioso vbi vba lq̄ re qvbḡluhi. Emo zei lu re hoo lugbe mē?²⁰Eloboto anyen, "etin ebi yon u chian. Qlq hoo loi gbeē?"²¹Ijesu gbo anyen q̄ rē yain "I biobia őkpa, vba vba eremēn yunua q̄hiq s̄o?"²²Imosisi wun orue naa coi u k̄i mosisi q̄ wun oi vbare, ama ze vbi eimi vbare oi, ędōs̄e u gbo ruę qm̄he őkpa.²³Qm̄he kha mien orue ędōs̄e lai lē gbuhi si mosisi a, emō zei luware bi őkhēn em q̄hiq si wun oriah egbe daan ędōs̄e.²⁴Evbi ighaēzōn rē yi aregbe kha, ama vbi ighaēzōn sq̄fuan.

²⁵Eso vbiyin lo ze vbi ijeusalem vbare rē, "Qnai vbo niyain hoo lai gbe?"²⁶Ewe, oteta gbogodo, ai gbo teta qso-qso yoi. Oi metin chian oruan shan sq̄gōlq̄ egen ona k̄i kristi, ometi o?

²⁷Mai kpe egen ebō na ze vbare. Ama q̄li krist kha vbare, orios kha egen ebō ze vbare".²⁸Q̄ ke s̄e ijesu vie dianre vbekēn q̄s̄e vbemi ikhai q̄rē "Vba gba egen me gbo egen ebi ze vbare. idobō mē vbare, ama qlq̄ yei me k̄i ata, u gbo egen oi²⁹I egen oi erimidi isoi yin ze vbare yon gbo yei mē.³⁰Yain riakha hoo inyain re gba mōen, ama qriqso robō sugi erimidi akoko soi isē vbare.³¹Ama ogbbere vbekēn olobotu miōn hon, yain gbo tai, "Kristi kha vbare, q̄lē vbi maghe lq̄ lej̄ qlq̄na u?"³²Ekhēn pharisees han k̄i eloboto o duq̄ lemīna gwuevbēm̄ sijesu, elioje ohēn bi pharisees yuhumi yi enjain o bia niyain rē gba mōen.³³Ijesu ze tai, isē rivban kpe-en vbi uvbieghē kere, okpesi i lodē vbi sq̄lq̄ yei mē.³⁴Ule hoo mē ama ukha miēnme, ebi yei ukha metin vbare.³⁵Ekhēn ijuwisi tai vbusie segbe siyain, ebō lq̄m̄he na lē ye li maikha ze meti miōn? q̄lē lode vbi vbusie si greeki lē ri greeki kha emi?³⁶Emi khq̄ lē ta na lqtai? vlehood mē ama ukha miēn mē, ebi lodē, ukha metin vbare?³⁷Enia vbo li kpuokho sedē lokhuai sukpe, ijesu muzan gbo viē

dianne, o re, "Akha mi oriah lo hamé o gbe, zoi game ze loi wun qn.³⁸ Oló ghe mién mé hon zenabi ebe itai, eda samé lo rivbó lè ze vbékén soi la".³⁹ Ama otone, vbemoi si etin li ele mién hon le mi mién. Aise ró letin re erimidi aise rokhai lijesu.⁴⁰ Eso vbelobotu, eghe le re hon lè moi na re, qna sogoló khi ohen.⁴¹ Eniq re, "Qna khi kristi." Ama eso re, igalilee yin kristi ze vbare?⁴² Ebe i tai khi kristi lè ze vbi uami si dauidi lo ze vbi Bethlehem, eliguee ebi dauidi ri?⁴³ Yin oghayé ze be vbusie si elobotu qliq soi.⁴⁴ Eso vbiyain kha gba mōen, ama oria qso-qso robó suqi.⁴⁵ Yin enyain obia chie ze vbare yi eloje ohen bi ipharisees, le takhayain "Emé zéi lu rē wun qí re?"⁴⁶ Eli yain bia anyen "Aisé mi olo inna teta ghe."⁴⁷ Yin eli ipharisees anyen yain, "A ke gbe té vba e?"⁴⁸ Enyain ruan shan qso-qso sé miqn hon, dabi ipharisees qsoqso?⁴⁹ Ama ikhue o re yi elobotu na li e éen uhi.⁵⁰ Nicodemus (Qkpa vbe li ipharisees, lo bobó vbare yoi) re yain.⁵¹ Uhi mai khaezon lomhé ɔkpéṣe vbo a hon bi a éen emé up.⁵² Yain anyen gbo qí "Galilee yun ze vbare? Ghualoi gbo mién khi ohen qso-qso izé vbi galilee vbare."⁵³ Yin ode-ode ze yi o a soi.

8

¹Ijesu yokhumoko si olives²Ogbo chie vbare vþse ogbede ogbede, agbon eremen gbo vbare, o otó vbo toi ogbo remi kha yain³ekhen iscribu bi pharisees wun ɔkposo ɔkpa re niyain wun vbo ghé igbe. Yain wun oi kpeséṣe.⁴Yin yain ze qí "Okhaemi mai wun ɔlókpóṣo na ubi oghe ibgei⁵Enia vbékén uhj, mōsisi kpase imai limaiGuido gboi, emutai vbemo soi?⁶Yain tona rē khuan ifi nai li yain re suqi ézon shanshan ama ješu dérére yotqioqbgó rukpoluiqbó viémí qvbqtqi⁷Eghe liyain qliq ré miai éta kélé qze khua egbe takha yain "ológi mō ɔkhó vbusié vba, qí kpaq fiq udó⁸Qgbó chié dérére yotqioqbgó chié vinémí qvbqtqi bi ukpohiqbó soi⁹Eghe lè rē hon, yain rókpokpa ralé, olodđidion lè yon bëvbó vblkpuokhó soi ezi jesus qbó bi ɔlókpóṣo lò kpaq rivbékén esé¹⁰Ijesu damuzan gbo egi "Okpóṣo, iyi élé sué ézon? qriqso riá éah?¹¹O re "oghó ɔkpa ébiain, ijésé rē, "Ikha riqéah , yashan échié vbókhó".¹²Ijesu gbo chié takha yain, o re "mémé khi urukpa si agbón , qlo rókhain mè kha shan vbi udébi, ama olé mō urukpa si agbón¹³Eli pharisees rói u vbi lvbóṣei sègbéṣe. ivbóṣéṣe vbatá,¹⁴Ijesu anyin yain qré yain "Ikharé vbi ivbóṣei sémo egbe mē, ivboséi mē ata o iéen ébi zé vbaré bi ébi lódè ama ueén ébi zévbaré dabi ébi lódè¹⁵U vbi ghaézón rē yi si ehu, mémé ghaézón lóriqso¹⁶Ikha kpé rē ghaézón, ighaézón mē ata o, erimidi mémé ɔkpa kha shan ama irivbó ba olerah ló yé mē¹⁷Héi, vbékén uhi se avin q khi ivbóṣei si étuéva yin khata.¹⁸mémé khóló dóbó vbi ivbóṣei vbémo mē¹⁹Yain rói, "Eberah ri?²⁰Ijesu anyen, u éen mē akémia érah mē Akha éen mē ukha gbo éen érah mē²¹Q té léta na vbékén élabgi rémikha vbékén qse qriqso gbaí wun mōen erimidi si akókó soi lsé se²²Iyó qgbó chié takha yain , "Mémé ralé ", ulé ghualomé ugbo u qvbékén ɔkhó se . Ébi lódè, ukha mèti vbaré"²³Eli juwisi rói "olé ké gbgébé soi?" q an yon zéi ló rē ta ébiye ukha mèti vbaré?²⁴Ijesu reyain "Ebó kptqiyon uzé vbaré, Mémé zé vbókhumi vbaré isi ɔlagbón na yun chian , mémé ivbi si ɔlagbón na²⁵Qhiqsona, itakha khi éken ɔkhó se yon ulé uq sòkpa u mién hon kha MÉMÉ, ulé u qvbékén ɔkhó se"²⁶Yain rē aan vbó rē yié "Olu chian?". Ijesu rē yain . Émi igwé kha vba vbi gban rē²⁷I mō emi ló lile ta bi éli lè gbo khaé vbe mōen Ebói shan, yon ló yé mē kha atá, bi élémi lizévbi aié soi hon élémi yin takha sagbón na²⁸Oi wun yain éokuére kha emó olerah yon ze gwiyenemí.²⁹Ijesu re "Eghe lu kha khua gvbiomhé yokhumi, eghean yun lè éen Mémé , kha gbo dóbó mē vbémi qso zénabi érah rē khame, yin i té lè mi³⁰oló yé mē rivbó dëba mē , qigbó zimé ɔkpa qbó erimidi ya vbémi ló régbe wun qí kélé³¹Ébi jesus qí télé tana Eléqbun mién hon³²Ijesu rē éli juwisi lè ké miqn hon, ukha rē qvbéta mē eghean ivbiqdóghó mē yon uchian vbékén ata³³Ulé gbo éen atá, olata olé gbo mié fan³⁴Yain anyen qí "uami si Abraham yin mai u bi mai se chian qvién si qriqso ghé ké tai" ulé mō amién fan?³⁵Ijesu anyen yain, "Atata, itakha agbón erémen ló vbókhó yin khovién³⁶Ovién kha qto vbo se vbi résq Olovbiq qyé vbo se vbi résq Qhiqsona akha qvbiq miénvbafan, vbékén ata yon u rē mién fan³⁷I éen kha uami Abraham yon u chian, u hóq lu gbe mē erimidi si éta mē imó éhè vbe³⁸Émi mié vbi seraah mē yin yata , ulé gbo vbémi lu hon vbi seraah.³⁹Yain anyen gbo takhai "Abraham kha érah mai." Ijesu rē ysin "Ukha vbi ivbikhán si abraham, ulé biobia si abraham.⁴⁰U kpeí hóq lu gbe mē , Qmhé ló tata khaé kha yon hon vbaie soisélèbua. Abraham ivbóna⁴¹U biobia seraah'. Yain rói. "Aigbogheré vbia mia, Érah ɔkpa yin mai mōen qisélèbua"⁴²Ijesu rē yain qisélèbua kha vberah ulé humékén mē, erimidi isi qisélèbua yin zé vbaré bi irivban, I ma dóbó mē vbaré, ama yon yé mē⁴³Emó zé léta mē kharé wun éokuere? erimidi kha mèti hén moi mē⁴⁴Isérah yun chian, lè sun, ugbo hóq lu vbe méräh hóq. Ogbubi yon chian zé vbi igban rē vbaré bi qí kha muzan vbata erimiöli qí mō atá ɔkha mō éhen, qí bi érè éhen qí⁴⁵Qhiqso si kpeí tata, U mién mē hon⁴⁶Iyó so vbi vba lóga mē zé vbókhó? Ikha tata rē emózéi li kha rē mién mē hon⁴⁷oló chiéñ isisélèbua q hén atá soi selébua u mién éléta hon erimidi vbi soisélèbua.⁴⁸Elijuwisi éinyen gbo qí. "Mai sogolo tai kha qibú samarian yon u chian bi umó etin ébi.⁴⁹Ijesu anyen "I mō etin ébi, ama iwun ékpén léräh mē, wé-wé gbo fa mē ékpén a⁵⁰I hóq ɔkhai mē, ɔkpa rivbóló ló hóq lógbó ghaézón⁵¹Atata, i gwue kha, akha mi oló rē qvbéta mē okha degbé mi éu⁵²Eli ijuwisi rói, enia mai éen u mō etin ébi. Abraham bi éli ihen uló , ama u tai akha mioló rē qvbéta se ɔkha degbé a éu fē wé⁵³U gba lè érah mai li abraham ló u, ugba lè qí? Eli then gbo uló. Olu régbe se chian?⁵⁴Ijesu anyen yain, ikhai rokhai legbé mē ɔlókhai dē wun émi qso érah mē yon rókhai imé vbémo soluta khó vboisélèbua se⁵⁵U se éen qí ama i éen qí ikhata, i éen qí, i chiéñ oló mō éhen bi khé. Oré deiyó, i éen qí bi igbó rē qvbéta soi⁵⁶Erah li Abraham ghonghón ovbi ukpédé mē ló mién, O mién qgbó ghonghón⁵⁷Eli ijuwisi rói "U se sèvbi kpé egboeva ikpigbé, Ugbó mi Abraham"⁵⁸Ijesu rē yain, "Atata, igue kha ɔkpéṣe khami Abraham, Mémé kpaq mié⁵⁹Yin yain ze hanidó niyain lè filó gboi, ama ijesu wun egbói hé la fia shó vbose re

9

¹Enia ebijesu oi shan rare, omi qmhé ɔkpa lavbia bi é o irun²Ivbiodogho soi miai, "okhaemi" olo vbókhó, olomhé na ovbokhó, dabi ebo oi?³Ijesu anyen "oivboló mōhe na oi gbo ma vbebo oi, ama lobia soisélèbua re regbe kha vbegbe soi

⁴Mai lẹ wun emq obia solq yei me re eboi chien օdaye a. Ason vbade loria qso-oso kha ze meti bia ⁵Ebighie ri vbagbon na, mémé khi urukha s̄lagbōn ⁶"Ijesu ke telémīna l, o tuesen fio vbolq̄i o me kh̄orō bi esen, ogbo tulq̄i ba vb̄e o soi ⁷Qr̄o, ya shan kpoi a vbovbiede si siloam' (itomq̄ soi ki "iyei". yon q̄lqm̄he ze rale, kp̄ia, ogbo mi ukpode. ⁸Eghē li enyain gba ye kugbe bi ele kpao een ighēghen ovb̄emi ivbi re, "qlqm̄he lo otq̄ vbiemi kikhona? ⁹Eso re "yon q̄". Enio re, "ogh̄o" ama q̄ u bi kh̄oi". Ama q̄ re, "meme q̄." ¹⁰Yain r̄i i, "ebi ikp̄e se ke tinyen a. ¹¹Q anyen, "olomohe la echio ijesu yon tu esen r̄e h̄orekēn r̄e h̄orekēn r̄e q̄vbe o m̄e, ogbo e m̄e "le kpoi vbi siloam ! yin ze lode kp̄oi, ya gbo ze milkode ¹²yain r̄i, "eb̄ ri?". Q anyen "i ēen. ¹³Yain wun qlqm̄he l̄o ya run ē o yi eli ipharisees ¹⁴Eria ukp̄edē s̄o s̄e eghe li jesu re h̄orekēn re tin yon eo a ¹⁵Eghean eli pharisees gbo chie miai eb̄oi shan lo r̄e mi ukpode q̄ r̄e yain q̄ r̄eken la h̄orō m̄e vbeo, ikpoi a, ya ke gbo mi ukpode enaa ¹⁶eso vbe li pharisees re, "qlqm̄he na zevbi soiselebua vbare erinudi q̄i kha re, "qlqm̄he nazevbi soiselebua vbare erinudi q̄i kha re ovbi uhi s̄o l̄os̄e". Enio re "ebomohe l̄o chien olq̄hō ovbiimagbe?" oghayē ze ri vbusie yain ¹⁷Yain gbo chie mia olomohe nl̄orunq̄o, emi u tai vb̄emo soi, ob̄o lo r̄e tinyen we eo a?". olomohelo run eo re " ¹⁸Enia eli ijuwisi kp̄ei miēn hon k̄ho run eo q̄ke mi ukpode re savbeghe la re ehic erah bi iyon solq̄k̄e mi ukp̄dē ¹⁹Yanin miai eb̄oi, ovbi vba kh̄ona li vba vbai bi eo irun? Eboi ke shan l̄o r̄e mi ukpode enia? ²⁰eb̄oi r̄i re yain, 'mai ēe ovb̄imai kh̄ona la vbia eo irun. ²¹Eboi mi ukpode enia nai iēen, olo gbotin yon eo a, mai iēen. Miai we, q̄diq̄n ke q̄. Ol̄e met, doboi gwere. ²²Eboi teleta na erimidi yain glo fēn si eli ijewisi. oh! si eli ijuwisi ke mien ob̄o ama kugbe akhamiq̄l̄o tai yon k̄hi kristi, al̄e fio fia sho vbi synagogue re ²³Erimidi s̄ong, ebo q̄i r̄e 'odion q̄, miai we ²⁴ugb̄ozeva yain echuolomohe l̄o khao run eo gbo oi "r̄okhai yoiselebu. Mai ēen, olq̄hō yinkh̄olqm̄he vna ²⁵yon olomohe ze anyen "i ēen solq̄hō yon chian. Emi q̄kp̄a li ēen, i run eo, enia ya ke mie ²⁶"Yin yain ze oi, "Em̄o u yq̄i" eboi tin yen we eo a? ²⁷O nyen " i wun egbe gwe kha vba, vbai gbo ama daechōn emō ze we chie gbo r̄e hon? u hoolugbo chuen ivbiogohō soi, u hoo? ²⁸Yain zi khue nai gbo oi, "we-we khorbiogohō soi, ama ivgb̄iodogho si mosisi yin mai u. ²⁹Mai een oisēlebua gwiyenmi kha imosisi, ama mai een eb̄o na ze vbare. ³⁰olomhe anyen yain gbo e yain, "azoma kh̄ona k̄hi vba ēen ebo ze vbare, q̄ k̄pe gbo ti yen m̄e eo. ³¹Mai ēen oisēlebua kha daehon s̄ olq̄hō, ama q̄riah kha degbe soi re ogbo vbi a o soi, q̄lēdaiehōn ³²O ob̄o la re b̄e vbo lagbōn na aise hon q̄rioso tin yen eo so -riah lo run bi ivbia ³³akha kh̄om̄he bna ze vbi so-isēlebua vbare, oi kha vb̄emi q̄so ³⁴Yain anyen oi gbo oi 'eken q̄khō gidi yain ze vbiai, uw gbo kha mai emi." Yin yain ze wun oi fio vbo oe. ³⁵Ijesu hon yain khuoi sho vbi synagogue r̄e. o ho oi mie gbo oi, "U mian hon vb̄ekenovbiom̄he?" ³⁶Q anyen gbo oi "olu, ebiai, li re mion hon? ³⁷Ijesu r̄i, "u ke miē m̄e, yon gbo khoriah kpaya gwiyen mi" ³⁸qlqm̄he r̄i "Ebian i miēn hon" ogbo ri ga nai. ³⁹Ijesu r̄i, erimidi si ighaezon yin re vbare vbolagbona li lelkhā mi ukpode r̄e miukpode bi eliyain omi ukpode l̄e run eo ⁴⁰Ipharisees eso le rivba kp̄en q̄i hen elemina gbo mia eta, "Mamai gbo run eo"? ⁴¹Ijesu re yain, ukha run eo, umo q̄khō, ama ukha ta, mai mie, okho s̄e se rivb̄o.

10

¹Atata, i ē wuē, q̄li kh̄oi re q̄vbukhuēdē ovbi ugba si agbo, ama l̄e wun wun okhumi h̄en vbi ukpode q̄vbe oyi kh̄olq̄ mohe an. ²Olo shan vbukhuēdē o re yin kh̄o ragbo shan. ³Qkhē ukhuēdē khuyukhuēdē a nai. Olagbo hun ukpurun soi, ogbo echie enyin s̄elagbo q̄gbo wun yain doq̄-e. ⁴Eghē l̄o ke r̄e wun s̄oi eremēn dianre, q̄ kpa o kh̄e yain qlagbo gbo rekhan, erimidi yain ēenukpurun soi. ⁵Yain kha rekhan q̄re ama etini yain rehēq̄ nai, erimidi yain ēen ukpurun si ir̄e. "Ijesute li tan na kha yain, ama oi wun yain eo kuere emi le chian l̄o ta yi yain." Ijesu gbo chie ta kha yain. "Atata, itakha, mémé kh̄olukhuēdē si qlagbo. ⁶Yain eremēn le kpaov vbare kh̄e m̄e oȳi bi arakhua yēn chian, ama qlagbo ida yain eh̄on. ⁷Mémém khukhuēdē. Qlo ghe shan vbi me o re, ol̄e m̄o amiefan, q̄lo q̄vb̄e gbo dianre gbo mi ilowua. ⁸Oyi kha vbare sokpa l̄oi re duoyi loi re gbe bi aria-a. I vbare liyain re m̄o agbōn gbo moi bun. ⁹Mémé k̄ho ragbo shan l̄o humq̄ l̄o ragbōn q̄vb̄otoi li agbo soi. ¹⁰Qvien la miēn ovbi q̄ragbo shan q̄igbo m̄o agbo. Qkha mie amakq̄n vbade q̄la fia gbo biesu gbelagbo q̄lamakon duiyain wua gbo khwia yain a. ¹¹Olafia q̄hiq̄ si qvien lamiēn yonchian, q̄i mi emq̄ fi q̄vba gbo. ¹²Mémé K̄ho ragbo shan l̄ohumq̄, igbo ēen isime, isime gbo ēen m̄e. ¹³Qlerah ēen m̄e, igbo een qlerah, igbo ragbōn me q̄vbotq̄ li qlagbo. ¹⁴I m̄o agbo evbe li khie ye vbolugba na. il̄e gbo gbayin egbe wun yain vbare, yain le hun ukpurun m̄e lairē mi agbo q̄kp̄a bi q̄ragbo shan q̄kp̄a. ¹⁵Qna q̄z̄e li qlerah r̄e humēkēn m̄e. I ragbōn me q̄vb̄otoi, li gbo chie metin wun q̄i. ¹⁶Qrioso kha miēm wun ralē, ama mémé legbe m̄e ragbōn meq̄vbotq̄. I m̄o ase li r̄e q̄vb̄otoi, igbo chie m̄o ase li l̄e wun oi yokhumi. I mien vbob̄o serah m̄e ¹⁷Qgha ye gbo chie b̄e vbusie si ekhen ijuwisi q̄hiq̄ s̄olēm̄oi na. ¹⁸El̄o bun vbi yain r̄e, "Q mo etinsebi bi uhumi s̄oi igha. Emi uwa dai eh̄on ni? ¹⁹Enio r̄e "Ena vb̄emq̄ si q̄lo m̄o etin l̄obe, q̄lo moetin l̄obe le metin tinyin ē-o s̄oria-ah?" ²⁰Q ke s̄e vbeq̄he si ukpe si awun oi vboq̄o vbi ijerusalem. ²¹Eghe si uin, ijesu q̄ shan vb̄ekēn q̄s̄e l̄o rivbi ukhuēdēd oē si solomon. ²²Yin ekeq̄n ijuwisi ze lagai yain r̄i "Ebulē ke wun mai oivbo khēna t̄e se? sa gaze kristi yoin u chian, ti kha mai mayēna. ²³Ijesu reayen niyain "I ta kha, ama u miēn hon. obia li ya bia vbenyin serah me, ena kiivb̄osei l̄o yi ēen m̄e. ²⁴U s̄e kp̄e miēn hon erimidi u vbi agbo si m̄e. ²⁵Agbo m̄e q̄ hun uro m̄e i ēen yain, yain agbo r̄e khain m̄e. ²⁶I ragbōn si rele-relep̄ niyain. Ekha degbe u ghe, aigbo mi q̄rioso l̄o le miēn yain vboq̄o m̄e. ²⁷Erah m̄e l̄o wun yain ime gba l̄e yain niq̄. ²⁸Mémé bi qlerah q̄kp̄a q̄. ²⁹Yin ekhen ijuwisi gbo se wun udo niyain fio. ³⁰Ijesu ayin yain "I robia le bun kha l̄o ze vbi serah vnare. Erimidi selobia na yin uwa ze filudo gbe m̄e? ³¹Ekhē ijuwisi ayen q̄i, "Mai kha filido ghe e vboobia lesen q̄so-q̄so, ama vba ria-a erimidi we-wē q̄m̄he okpa, u regbe s̄e chaen oisēlebua. ³²Ijesu ayin yain "Ai vin vboq̄en uhi, 'I tai, "Are q̄ yon u chian." ³³Qkha echie yain are-q̄ r̄e yi q̄riah lem̄oi soisēlebua ze vbare. (Akha metin gboq̄o ra q̄lebe). ³⁴U tai khai oriah li qlerah wun ushoadan gbo ye vb̄ekēn agbōn, uwa riai-a, erimidi itai, "Mémé khovbioosēlebua. ³⁵Abiobia l̄o humq̄ serah me, emien m̄e hon. ³⁶Ama ikha vbiyain, si u r̄e miēn m̄e hon, mien q̄lobia hon lu r̄e ēen, l̄oi gbo r̄e wun wē q̄okuere k̄hi erah rivbekēn m̄e bi mémé rivbekēn olera. ³⁷Yain gbo riakha liyain khuoi wun, ama q̄ sh̄o vboq̄o siyain re. kha k̄hi kha ³⁸Qgho lod̄e vbebi n̄oi si jordan

vbebi ijonnii ya ze kpao same, oze ri vbé vbo. ⁴¹Agbon le bun vbare yoi yain roi "Ijonnii izi maghe, ama emi eremén ló tai vbemó olomohe na ata q. ⁴²Agbon le bun mién oi hon vbain.

11

¹Enia ɔm̄he ɔkpa ló khomo l echio ilazarus. Qze vbi bethany vbare. iguee si mari bi marthalomion. ²Oli mari yön ri myrrh ló ya wuei-wuei zi jesu ohé ogbo reto soi kalijesu ikpaila, omion khi Ilazarus lo khom̄³ olomion yuhumi yi jesu, qre "ebiain ewe yainiu huméken oi ɔkhom̄⁴ eghé li jesus rē hon, q rē, 'ona vbi emiami se u, ama etini isi erimidi sokhai soiselebua liovbioselebua re mō okha soi.⁵Enia ijesu huméken iiimarta bi omion bi lazarus. ⁶Eghé ló hon lazarus ɔkhom̄, ijesuu oto.ikpédé eve vbebo ri ⁷Eghé lena rē rare, q re ivbiogdogho 'vba zi mai gbo lodé vbi judea. ⁸Eli ivbiogdogho rē q "okhaemi. enia na ekhen ijuwisi hoo liyain fili do gbe, u gbo chie lode vbevbq ⁹Ijesu anyen 'Akoko igbeva surukpa kó rivbi ukpédé? oriah kha shan vbeghe odami, okha deerimidi q mi ukpode re shan vburukpa ɔlagbóna.¹⁰Oré deiyó, okha shan eghé ason qlé de erimidi oi mo urukpa. ¹¹Otelemina, q ke gbo tai le, q re yain "omoh mai lazarus mēhen, ama i lodé li re shiøi vbomehén re¹²Eli vbiogdogho ke ze q, "ebiain, akha q mehen, qlé shoré"¹³Enia yesu ke te3mo eu soi, ama yain è gbe emó omehén le re fietin a yó q ¹⁴Yin jesu ze takha yain vbai ekhia a,khi "lazarus u¹⁵Y ghonghon vbemó vba, khi ye vbevbq u vba lè rē mién hon. vba zi mai lè gaize ¹⁶Thomas i a echio didymus, re ivbiogdogho li bói "vba zi ma lè li mai re debai jesu u.¹⁷Eghé li jesu rē ri lazarus ton. ¹⁸Enia bethany sikia ijerusalem, p-gbagbi igbe-ihién. ¹⁹Ekhéen ijuwisi le bun ke vbare lè sudu si imari bi imarta vbam̄ omien yain. ²⁰Qke se vbeghe li imarta re hon khi jesu vbade, qlé gaize, ama imari oto vbi oa.²¹Imarta zé e ijesu, "ebiain, akha u ri vban, omion mē kha u. ²²Ré sè vbenia, i éen khi lu ghe mia vboq̄ soiselebua, qlé rōi naa²³Ijesu rōi, omion lè chié gbo shoré²⁴Imarta rōi "iéen qlé chie shore vbi ashio kpare sukpede ló kpuokho"²⁵ijesu ze q "mémékhì ashiokpare bi olagbón, qlo ghe mién mē hon ,okha re u, qlé yevbq²⁶glō gbo rivbq ló mién me hon kha chie u . Umien qna hon?²⁷Q rē q "hei, ebiain, i mién hon we-we khi kristi, iovbiqisélèbua, ló vadé vbekén vbe²⁸Eghé ló kē rē tōna, q ralé lè dobqidié imari lo mon. q rōi, "okhaemi rivban ɔgbon echie." ²⁹Eghé ló rē hon na, qtua shoré lè gaize.³⁰Enia ijesu ise ovbi eken iguè-e ama osé rivbi ɔbi martha gaizé. ³¹Eghé lèkhéen ijuwisi lè rivbi oa soi niyain suó rē mién imari tua shoré lódé vbo oee, yain rēkhain,yain e gbe q lódé vbidí soi lèya vié vbe vbo. ³²Eghé u imari re sevbi ebijesiri ló rē mió, q dè fiq vbi kpaí soi gbo q, "ebian, akha u rivban, omion mē kha u³³ijesu kē mié q vié bi ekhen ijuwisi lè rēkhain vbaré, q wun qí rēghe vbekén étin ɔgbo kpokpq q. ³⁴Q rē, "ebi vba ze rōi tōn? "Yain rōi, "ebiain, vbare lè mió" "ijesu vié.³⁵Elekhen yuwisi rē, "ewé ɔbɔi sɔgɔlò huméken lazarus"³⁷Ama əso vbiyain rē, "qlo molé na, kó iv?"³⁸Yin jesu chie gbo wun rēghe lègbó soi , lodé vbindi. Enia emakhaé bi udo yan wun ovdokhumq³⁹Ijesu re "wun oludo shó vbo rē ijesu "Ebiain, ɔhina ɔgbé soi lè kē a a, erimidi ikpédé élé ke q"⁴⁰ijesu roi, i ewé kha ukha mién hon v lè miékhai so isélebua? "⁴¹Yain ze wun oludó shó vbo. ijesu khua e q soi yókhumi gbo tai 'erah i khuém-én khu daméhén⁴²I éen uwa damé əhon kélé, ama ɔhiq sɔbölé muzan kpén mē yön rē mē tō na, niyain rē mién.⁴³Hon wé-wé u yé mē Q kē tōna lè, q vié dianré gben gandan bi ukpurun, "lazarus dianre"⁴⁴Omohe ló dianré, agbali abo bi ikpái soi bi ikpun, agbo gbali e o soi bi ukpun. ijesu rē yain "tinyon a gbo zéi ralé"⁴⁵Yin ekhen ijuwisi lè bun lè vbaré yi mari li jesu u, yain mió hon.⁴⁶Ama əso vbiyain ralé yi pharisees lè gbo gwué kha yaijn əmi li jesu u.⁴⁷Yin qjé əhen bi phariséç zé si əghuai rókq gbo ta "əmi mai lè u" glom̄hē na zi imaghé lè bun.⁴⁸Mai kha ghe zoí gbo inna,yain əremén lè mió hon, ekhen irómas lè mién ma ehé mai bi əvbomai"⁴⁹Q rē deiyó, omohé əsq ri vbusié siyain, caiaphas,ló chiéñ qjé əhen əluikpean rē yain, "u éen əmiqsoq.⁵⁰u q əki khi ohum̄ na a li əm̄hē ɔkpa u si agbon ra evbq əremén khue o⁵¹Enia yoin ko dobq̄ tóleta na, etini lo rē chiéñ ojé əhen əlu kpean q mié q li jesu u lèvbo⁵²Qi gbe vbi ɔhiq si əlevbq ɔkpa, ama, li ivbiqisélèbua lè yagha khua gbo rē sikqkó vboqpa.⁵³Zévbukpédéan rē rē yain mami əbiyain lei gbi jesu u.⁵⁴Ijesu kha ke chié shan vbusié si ekhen ijuwisi, ama q shó vbaín rē lódé vbekén evbq yoin bi ivbiqdoghó kē yé.⁵⁵Enia əlashan rare si ekhen ijuwisi ke sire, bi bun ze vbo iévbq lódé, vbiyerasalem ɔkpese, vbiashan raré liyain re van egbe siyain ovbofuan.⁵⁶Tain ho oi jesu, gbo kpayegbiyaijn gwiyenmi vbekén qse "emi u o oi?" khi o kha vbare vbolukpe"⁵⁷Enia əloje əhen bi eli pharisees kē ri asé rē akha mi qlo éen əbijesu ri loi tare lai re khuoi wun.

12 ¹Ikédé əhan ɔkpésé vbi ukpé si ashan rare, ijesu vbaré vbi bethany, ɔbi lazarus ri, li jesu shó vbi di rē ²Yin yain zé yen əbaé sèwuan, martha ɔgbó kénqí, ama lazarus chiéñ ɔkpa vbusié sélé mēhen vbi utébu li jesu ri ³Qké sèlmari zé wun ugbelé si əmi loya huéi-huéi la əhan vboyéboyé lófuanj q rōi zikpái si jesu əhen ɔgbó rētōsóí kalqí qlo əqavón vbi yai si əmoló ya huai -huéi⁴Ijudas iscariot ɔkpa vbi ivbiqdoghó soi ló chiéñ qlo lè rōidé rē ⁵"Emozé lai rē shin əmō ya huéi-huéi na vbeqbóigbé ikpigbé vboqde a si dènari lai rē kénqí ni əlesqon ɔgbé ⁶Enia q tōna, əvbi ɔhiq sagbé q wé si əlesqon ɔgbé, ama ɔhiq si qyi yön chian. q wun əkpái seghó mōen, qlé gbo duiemó rivbekén q wun⁷Ijesu rē "zoi vbevmo lè u vbulké lalé zé rē mē tōn⁸Ulé ya miélesqon q gbe kélé. Ama ukha mié mē eghé əremén⁹Enia əbq̄tu sékhen ijuwisi kē éen ijesu rivbain, yain gbo vbaré, ijesu ɔkpa kiyan vbaré ama yain gbo vbaré vbevmo lazarus li jesu shiø vbindiré.

¹¹Erimidi ɔhiq soi yin ekhen ijuwisi lè bun rē ralé lè mién ijesu hon¹²Ehdé lózéva əbq̄tu vbaré vbulukpē. Eghé niyain rē hon ijesu vbaré vbi ijerusalem.¹³Yain khukpami lódé lè gaizé gbo vié dianré "Hóssana! ihanba q rē yí qlo vbaré vbenyin. qba si israéli¹⁴Ijesu mi əmēla li kéré ɔgbó qtò vboqhumq si zénabi aivion¹⁵Eloqfén ivbikhikpósó si lziqon kaéoa qba sè vbadé q qtò vboqhumieméla¹⁶Qikpaq wun ivbiqdoghó soi eo kvéré, ama eghé laké rē rē ijesu vboqhai yain eré avin élémına ɔvbótgí vbevmoi bi yain gbo kpaq vbeqé mina yiq¹⁷Enia eloqfén khi yain rivbain eghé ló rē echie lazarus dianré vbeqé ldi ló gbo rē shiø vbi eu.¹⁸Qhiq sóna yön zé lielqfén rē dianré gaizé, erimidi yain hon qí zi elimaghé na¹⁹Eli pharisees rē egbiyain, "Ewué ukha mētin vbevmo əsq "kaéqa", əlagbóna q rē khain."²⁰Enia igréeks əso rēvbusié lè lódé

vbogwiga vbukpé²¹Ena bu iphillip , ló zévbí beth saidé vbékén igalilé, qgbó miai, qré, "qló léri, mai hó li mai mi jéusu
²²Iphillip ló gwé kha andréw, andréw bi iphillip ló gwé kha ijesú²³Ijesú ró yain "olakókó laléré rókhái lóvbiomhé
 vbaré"²⁴Atata , itakha, sokpa ikpa sado dè fiq vbékén qtqi o uló, iyó qlé seghé dodo ye, ama o kha ulo qlé zéé omikpa le
 bun.²⁵Qló huméken agbón sqi ló wun qifia, ama qló khó éken sagbón sqi vbékén olagbóna ló mogn edagbón si rélé- rélé
²⁶Akha miqló ga mé, zéi rékhain mé ébi iri yin qvién mé legbó yé qló ghe ga mé, qlerah ló wun ékpén nai²⁷Enia étin mé
 qkpókpó bi émi ló ta ? "Erah fan mé vbo lakókó na? Erimidi sona ivbaré yi ola koko na²⁸Erah, rókhái li enyin sè nai ilé gbo
 chié rókhái nai"²⁹Tin qbótu ló muzan vbain ló hon ró qisokhumi q éniq ró "Angeli okpagwuyenmi khaai"³⁰Ijesú anyen qré
 "ukpurun na ivbare ró yime ama re yié³¹Enia ighaçzon solagbóna; Eniaqloruan shan solagbóna alé fiq fia doo³²Eghe li kha
 ze ubotoi khuai yokhumi , ilé siori khoriah bv egbe mé ró. ³³Qtqi na lai ró efen év labi yön ló u³⁴Elobotuayen qi, 'Maize vbi
 uh, hon khi krist ló ye vbo si resó ebu ló kétai, Qlovbiomhé ló khuai yokhumi? qli khi Qlovbi molé na?"³⁵Yin ijesú ze ta
 kha yain, Olurukpa ló sekpé yé vbo ba é vbi uvbieghe kéré shan ebui seghé, li ason ele ba é wun Oló shan vbekén ason
 kha éfen ebó lódé³⁶Eblighe mó olurukpa, mien olurukpa hon lól re chién ivbiekhan surukpa. jésu telemína yon ze sho
 vbain re le gbo la hee niyain³⁷Ama ijesú ke zimaghe ló bun vbi ra eo siyain, yain kpeimíon hon³⁸Li emoi si isaiah lohen tai
 ró mó awunse khi "Ebiain, glo mién arekan mai hon gbo ró yi qló mogn obó si ebiain le ke regbe khai?"³⁹Qhiq sóna yain
 mién hon, erimidi isaiah gbo tai⁴⁰Q ruiyain eo, q bo wun udu siyan kaka, soi vfibiyo yain kha réo siyain mukpode ogbo
 wun yain é o kuere gbo delo igbo wun yain daan⁴¹Isaiah te lémína rrímidí qmí ókhái ijesú ogbo temssoi⁴²Qre diyo, eniyain
 ruan shan le bun mien ijesú hon ama qhiq sekhen ipharisees, ei amatai lai ló kpe kuyain ekpa sovbi synagogue ró⁴³Yain
 huméken ókhái ló ze vbóqbo saggbon vbaré ló okhái lo zsvbi soiselebúa vbaré⁴⁴Ijesú rié dianre gbotai, qló mién me hon,
 mémé okpa kó mién hon ama qgbo mién qló ye mé hon.⁴⁵Qló mié mé, mi qló ye mé⁴⁶I vbaré bi khurukpa vbekén agbón na
 li qló mién me hon kha ke chie ye vbekén udebi.⁴⁷Qló ghe heta mé likhoi ró q vbo, i gha ezón ló ló riah, erimidi i vbaré le
 gha ezón sagón, ama li ró fan agbón.⁴⁸Qló sin mé li khói mie eta mé, qmá qló ló gha gha ezón nai. Eta li tai yon ló gha ezón nai
 vbukpéde lo kpuokho.⁴⁹Qhiq si dobó me teta, ama olerah ló ye mé, ló kpásé ime vbemó emi li ló ta bi emi li le gwe.⁵⁰I éfen
 uhi soi yin khi agbón si rélé-relé, qan khi emi li tai zenabi olerah takha me, yin igwe.

13

¹Enia ókpésé vbi ukpe si ashán rare. Ijesú éfen khi akoko soi sè ló ló ró sho vbagbón na re gbolode vbi vbi sôlerah. Lo
 huméken i sòi ló ri vbékén agbón. Q huméken yain se vbi ró so.²Eniaesu ke wun q ovbudu si judas iscariot lovbi simon ló
 re ri jesu dè, eghé ebae si ewuan.³Ijesú ló éfen qlerah wun emi eremén qí vbobó bi q ze vbi soiselebúa vbaré ogbo chie lode
 vbisoiselébúa.⁴Shó vbebaé sewuan re ogbo bani kpún soi lokpi o-e re. Yin oze rukpun la rekalegbe a ruan egbe soi.⁵Yón
 ze ku ame qvbekén itasa oze bę vbkpái si vbiódogho soi kpeogbo kaloi a bi qlukpu la re kale gbe a ló ró ruan egbe soi.⁶O
 vbaré yi simon ipeter, ipeter gbo ze q "Ebiain, ule gbo kpe me ikpái?"⁷Ijesú ayen oi, oroi, "Emi li ya u enia oi wun wé e-o
 kuere, ama o le wun we e-o kuere eghe kha se.⁸Ipeter ró "U kha degbe kpkpái me a" Ijesú ayen qí "Si khi kpe we ikpái a,
 u kha ze vbi mé kén.⁹ISimon ipeter ró ebiain, ikpái mé ókpa kule kpe a, gbo kpi abó bi uhumi me ba vbo."¹⁰Ijesú ró,
 oriah lo kholi ke chie ho qí, sokpa ló re kpkpái, ama q ke fuanafuan ló: Ufuan ama vba vba eremén kó fuan.¹¹Erimidi ijesú
 éfen qló ló ró de, yön zé ló ró tai"Vbavba eremén kó fuan.¹²Eghé li jesu ró kpi yain ikpái le o wun éwun soi li fq-q o gbo
 chie otq, qré yain, "Q wun wé e-o kuere emi li u naa?¹³U echie mé "Ókhaemi" bi ebiain bi wua teta ló ghai, qhiq si mémé.
¹⁴Akhia mémé eghean li ebiain, gbo khen ókhaemi kpe wé ikpái a, ulé gbo kpi ikpái sôriah qvbe a.¹⁵Erimidi i vbasoma
 kha é hu re vboi zenabi gbo u.¹⁶Atata, itakha, qvién kha gba le qló ró shan; dabi ayiouko kha gba ló dö yio uhumi.¹⁷Ukha
 éfen elemina, ihanba q ró yi é su vbu qí.¹⁸I kha témó si vba eremén. I éfen elizé ama qna khó lebe le mó awun sè. 'qló ghe
 éko mé yí éfen ikpa soi rékhain mé'.¹⁹I gwona kha enia ókpésé vbóruan. Ókha ke sêvbo qruan uleke mién hon khi mémé, o.
²⁰Atata, i takha, qloghe gaobó mie qlóye mé, gaobó mién mé, qlógbogabó mién mé gaobó mién qlóye mé".²¹Eghé li jesu re
 tóna, qze kpokpo vbékén etin. O vbivbósei gbo é, "Atata, i gwue kha otuókpa vbi vba le ró mèdè.²²Ivbiodogho soi fe egbe
 yain wé biogbiun si qló gwi yemí.²³Qkpa vbi ivbiódogho soi lo huméken oi, mèhén vbitabu lo ri vbefen si ijesú.²⁴Simon
 ipeter yie bi ivbiódogho q mia qla té mo soi.²⁵Yón ze regbe gó vbefen sijesu gbo oi, "Ebiain, qló ou.²⁶Yin jesu ze ayen "Otu
 ókpa li le fi osémeko mé gbo wun oi nai"²⁷Eghé ló kó re kfioleko, qze wun oi li judas lo vbi simon iscariot.²⁸Q kó qle kó le, esu
 ze qvbé kén soi. Ijesu ze oi"Emi uwa u, vboi ejeje."²⁹Enia oriçso-qso ló mèhén vbitabi éfen emó zé lo re tóna khai.³⁰Esoegbe
 obó ló ró wun é kpa segho, ijesu ró, "Demi la le ró vbo lukpé" dabi u rómi li elesón qgbe.³¹Ijudas ke mién qleko le o di oee
 agalagala. Eghé ason.³²Ijudas ke relé le, ijesu re, enia ókhái kekhi si ovbiomhé, ókhái gbo kha soiselebúa vbekén qí.
³³Qkhai kha chién isi oiselebúa vbekén qí, oiselebúa ló gbo rókhái lovbio legbe soi qlé gbo ri sokpa rókhái nai.³⁴Ivbikhán li
 kekere, i rivbodeba e vbi uvbieghe kere. Ule hoo mé zenabi ta yi ekhen ijuwisi, "Ebi ye, ukha metin vbaré: Eniaigbo tóna
 kha.³⁵I ruhi lógbón na-a, huméken qzéva sé alabi ihuméken sé iyo gbo q livba rehuméken egbe vba.³⁶Re shan gwona
 agbón eremén re ye gbe vba.³⁷ISimon ipeter ró, "Ebiain, ebu ye?"³⁸Ipeter re qí, "Ebiain, emóze li kha re metin rékhain, é
 énai?" I ló ragbón qvbóto naa.³⁹Ijesu ayen, "Ulé ragbón qvbóto ime?" Atata, i takha, ókpa kha sé vie lu ló ró sin mé ise
 aah.

14

¹E zudu se ya kpokpo. u mién oiselebúa hon, gbo mien mé hon.²Vbo a serah mé ekhua ló bu rivbó. akha oi vbi yo, ikha
 gwe kha, erimidi i lode le ehien ehee khé.³I kha lódé le ehien ehe na, ilé chie vbaré le wun é ba egbe. lai re mien ebi ri
 nyun ló gbo ye.⁴U éfen ukpodé sebi lódé⁵Ithomas ró ijesu, "Ebiain mai éfen ebu lódé, ebi mai lei een ukpodé.⁶Ijesu ró,

mémé khi ukpodé, olata bi ọlagbón, oria qso-osó kha metin si erah egbe sokpa rẹ shan ubi mè. ⁷Ukha ghe éen me, ugbo ghe een erah mè. zebvèna ralé U een oi ugbo mò oi. ⁸I philip re ijesu, "Ebiain ri olerah kha mai ọ an gbo sè mai". ⁹Ijesu ròi "I ri vba-an kpen vbeghe lo bun, usé kpe éen me, Iphilip?. Olo ghe mie mè mie-rah mè. Ebo ule tai "Rọ lerah kha mai". ¹⁰U mién hon meme rivbékèn ọlerah bi ọlerah rivbékèn mè? Oleta li gwe kha na, idobo me tai vbèken ase, ama ọlera lò ri vbékèn mè yön biobia soi. ¹¹Mien mèhon khi rivbékèn erah bi ọlerah ri vbékèn mè, dabi soi vbi yé mién hon erimidi ọlo bia legbesiyain. ¹²Atata, Igwe kha ọlo mién mè hon lè biobia li ya bia, ọlé gbo biobia le lè ena erimidi ilode vbi erah. ¹³Emi lughe mia vbe nyin me, I lè voi re rokhai lerah vbèken ọlòvbi. ¹⁴Ukha mia me emòighe rẹ chian vbi enyin mè, ile voi. ¹⁵Ukha humékèn mè ule re ovbi uhi mè., ¹⁶Ile gbo lieromòn yí ọlerah, ọlé gbo ri osuan udu ọvbìe na a lò lè gbo ye kpèn sè vbi reso. ¹⁷Oletin sata. ọlagbón kha metin gaobò mién oi ohio si oikha mion dadi oi een oi. Ama U éen oi, erimidi oye kpèn ọgbo rivbékèn se. ¹⁸Ikha ze obò, ile chie vbare yié. ¹⁹Vbi uvbieghe kere olagbón kha ke chie mié mè, ama ulé mié mè. Erimidi i rivbò, ulé gbo yevbò. ²⁰Vbolukpèdè ulé éen khi rivbékèn erah mè, wéwé gbo rivbékèn mè, meme vbèken erah mè. ²¹Olò mò uhi mè lò re ọvbò yon humékèn mè, Olò gbo humékèn mè lè gbo humékèn erah mè, ile gbo humékèn oi igbo regbe me kha oí. ²²Ijudas (Ovbi iscariot) re ijesu "Ebiain emozé lu lè re regbe sè kha mai oigbo vbo lagbòn". ²³Ijesu ayen ɔrì, ọlé ghe humékèn me lò rẹ ọvbèta mè. Erah mè le humékèn oi, mai lè gbovbaré yio gbo ehén iwue mai bi ɔi. ²⁴Oli khò humékèn mè loi rẹ ọvbèta mè. Eta luwa hon ze vbobò me vbare ama Isi erah lò ye me ọze vbare. ²⁵I tele mina kha, eghé li ya re ye kpèn. ²⁶Qré delyò, olo suan-udu, oletin lofuan li ọlerah lè ye vbi enyin mè-olé remi eremén kha, ọlé gbo e-é emi eremén re li gwe kha. ²⁷Izé obò ọfunre, I wun ọfunre me na-a. Ikha roire alabi ọlagbón rẹ-re. Ezi udu se ya kpopoko, e gbo lofèn. ²⁸U ke hé möjì li takha. I ralé, ile chie gbo vbare yié Ukha humékèn mè, U lè ya ghonghon erimidi i yi si ọlerah ọhi solerah gba lè mè. ²⁹Enia ikpao takha igheghe ọkpèsé ọsunu lu re ee ọkha ke ruan, ulé mién hon. ³⁰Ikha chie kpaye gwi yenmi lò bi gbe, erimidi ọlo ragbóna shan vbade. oi mo itoto vbuhami mè. ³¹Ama vbékèn uhi lagbon re éen khi uhumeken ọlerah. Ivbemi zelabi uhi lerah gbe imé vba zi mai khua egbe shovban re.

15

¹Mè mè khi ọloran sata bi erah mè khi ọlogbe ọ wuɔi. ²Q yani ikpabò eremén lò kha mikpa shò mè vbégbe rẹ, o gbo kpi ikpaboran eremén lò mikpa a lò rẹ mikpa lebun. ³U fuan le ọhiò si ọlo we we na li ta kha. ⁴Ye vbèken me bi mémé vbèken wé wé. zenlabi ukpaboran kha metin doboi mikpa sokpa orivbiegbe si ọloran, yin u kha metin sokpa u drivbi ekèn mè⁵memé khi ọloran, wé wé khi olikpabò. ọlé koro vbékèn mè bi mémé vbékèn ọ le mikpa lebun, Erimidi si meme ye vbo u kha mi qso-qso⁶ akha miłlıgi ye vbékèn mè, ale gbo si ọlikpabò kókó gbo fi fio vbèken erain, egbo to kua. ⁷Ukha ye vbékèn me bi eta me rivbèken se, mia emi lò ghe khon è, alé gbo vbo naa⁸Eran mè o mie okhai vbékèn ona khi u mikpa lebun iyò ogbo rẹ kha khi ivbiogdogho si yön yun chian⁹Ebi ọlerah humékèn sè iyò yin gbo humékèn sè. ye vbékèn ihumékèn mè. ¹⁰Ukha rẹ ọvbi vhi mè, ulé ye vbi ihumékèn mè elabi re ọvbi uhi si erahmè bi iye vbi ihumékèn soi. ¹¹itele mina kha li eghonghon me re ye vbèken se iyò eghonghon sè le gboi gha¹²Qna khi uhi mè, lu re humékèn eghonghon elabi ihumékèn è. ¹³Aimiłlıq mò ihumékèn lò gba lè ọna lòria rẹ u limò-q¹⁴Imò-q mè yun chian su ghe vbeluhi li è wé u. ¹⁵I kha chie echiè è ivien, erimidiib ovien kha éen emi li olòruan shan ọ u. i ke echiè è imò q erimidi emi eremén li hon vbi si erah mè i ke zé éen. ¹⁶U zé mè ama ize iyò igbo wun è lu re lodè le mikpa, li kpai se gbo ye vbo. ọna oze emi lu ghvbi vboqbo si erah vbi enyin mè, ọlé roi na¹⁷Eleme li ze kpase na, lu rẹ humékèn egbe¹⁸Olàgbóna kha khò ekèn sè, éen meme ọkhò ekèn me vbi isao sè ọkpese ọ khò ekèn sè. ¹⁹U kha chien isi ọlagbóna, ọlagbóna lè humékèn bi khi soi. ²⁰Ẹ-eré eta li takha. ovien kha gba lè roi sha. yain mama rẹ yi me, yié. Yain kha rẹ ọvbi ta me, yain le gbo rẹ ọvbi eta sè. ²¹Yain lè vbi emi eremén yie ohio si enyin mè, erimidi yain éen ọlo ye mè²²Akha khi bi obia loria oso ibia vbusie siyain, yain kha vboqkò, Ama enia yain moi sokpèn si okho siyain²³Olò khò ekèn mè gbo kho ekèn si erah mè²⁴Akha khi bi obia loria oso ibia vbusie siyain, yain kha vboqkò, ama enia yain ke miò gbo kho ekèn mè bi isi erah mè²⁵Ama ọna khi aré ọ si awun sè sòtèta la vin vbékèn uhi siyain. Yain khò ekèn mè kuò vbi ahoi.²⁶Eghé li ọzuau udu vbare li lè yé yié lo zé vbi sè rah lò chien etin si ata, lo zi vbi si erah di anre, ọlé vbi ivbòséi si ẹmò mè²⁷U ama khuama ulé vbi ivbòséi, erimidi uri vbo kpen me zi vbi igban rẹ vbare.

16

¹I gwi eliyenmi na kha vba li vba elé delò khua. ²Alé filovba sho vbi synagues re. Ama akoko vbadeeghé li agbón eremén le gbe è lè è gbe yön ri lga yi oisèlebua. ³Elé vbi elemian ọhiò si yain éen erah dabi mémé. ⁴I te mi na kha lu rẹ éen akoko siyain ọ sire, ulé ere itelemina kha. Itelemina kha vbigban re, erimidi iri vbain kpèn. ⁵Ama, enia i bu ọlo ye mè, vba vba osò-osò emia mè "Ebu lodè?" ⁶Ama erimidi si emi li ta kha, iria eken a vọn udu sè. ⁷Ama ata i takha, ọhumò li rẹ ralé. Erimidi si khi ralé olò suan udu kha vbare yi e, ama i kha lode, i le yé yié. ⁸Ọkha vbare, ọlòsuau udu le zi ọlagbón éen okhò humò emò, si ofuan bi emò ighaezòn. ⁹Emò ọkhò, erimidi yain mie mè hon. ¹⁰Emò ọfuan, erimidi i lodè vbi si erah, u kha gbo chie mié mè. ¹¹Gbo kha emò ighaezòn, erimidi aghaezòn li ọragbóna shan. ¹²I mò emi lò bun li lè gwe kha, ama ukhametin zien ọ enia. ¹³Ama eghé li yoin, letin si ata eremén. Erimidi ọkha dobøi gwiyemmi; Ama emò hon gbeigbei yon lè tate, olé gbotakha emi lò lè vbare. ¹⁴Olè ri ọkhai imé, erimidi ọlé ze vbi emi limoen wun lè takha. ¹⁵Emi eremén li erah moen i si mè ọ. Ohiò sôna, itakha ọlietin le ze vbi emi li mò wun le gwue kha. ¹⁶Vbi uvbi eghé kere ukha mié mè, ọkha ke gbo se vbi uvbi eghé kereoybe ulé mi mè. ¹⁷Ivbiogdogho soi eso rẹ egbiyain, "Emi khò na lo ta kha mai." Vbi uvbi eghé kereu kha mieme, vbi uvbieghe ovbe ule gbo mié mè erimidi ile yi isi erah. ¹⁸Qke sè yain ròi "Emikhòna lo tai, vbi uvbi eghé kere? Mai éen emòze gwi yenmi. ¹⁹Ijesu mie yain ho niyain mìai eta, o gbo è yain ọ na khi emi lívba mia eghé vba, itimo si emi li tai khi vbi uvbieghe kere ukhamié mèvbi eghé kere ovbe ulé gbo chie mié mè? ²⁰Atata, i takha, ule vie u

gbaigwue, ama ola gbona leya ghonghon. Ule chien olq von vbøla-a ama i sòkhuèn se le chien eghónghon.²¹ Okposo kha levbia q mo ola-a erimidi akoko soi vbare, ama qkha vbiølqmø le, qì kha ke-é ito lo toi re erimidi sieghónghon si a vbøria dolagbona rø.²² U mò gla-a enia, ama ilé chie mié, udu se lè ya ghónghon oria osø-osø kha chie mie wé eghónghon sé.²³ Vbø lukpédéan u kha chie mia mè emi oso. Atata, itakha u kha mia emi oso vbi enyin si erah me, q lè røi na.²⁴ Rø sé vbenia u se mia emi oso vbenin mè. Mia ule mie mie, iyø eghónghon se lei vøn.²⁵ I te lè mina kha vbekèn uro sitan, ama qłakoko vbade li kha ke rø gwiyenmi kha vbekèn uro sitan, etini ilé tø mò erahmè kha gbogodo.²⁶ Olukpédé an ulø mia vbi enyin mè i gbo takha khi lè li erømøn yì erah na a.²⁷ Erimidi erahumékèn legbesøi ohiø si u humékèn mè bi u mie hon isi oisèlebua yin ze vbare.²⁸ Ae serah yinze vbare bi ivbare vbekèn agbon. Ilé gbo zølagbona obø gbo yi isi erah.²⁹ Ivbiødogho soi rø "Ewue, enia u tetu mayen a, u gbo we uro sitan."³⁰ Enia mai ke éen u éen emi eremén. bi u holøria qso-qso mia we eta. Erimidi sóna, mai mié hon ae soisèlebua yun ze vbare.³¹ Ijesu ayen, "U ke mie hon enia?"³² Ewue, qłakoko vbade, heø, bi qvbar le, eghé an u le yagha-a, qđe-qđe ovbi oasoi, u gbo zi meme okpa obø. Ama meme okpa ki ri vba-an erimidi erah rivbo kpèn mè.³³ Iteteta na kha li vba re mo ofunre vbekèn me. Ekèn qłagbona u le mò izienudu, i khøn osho siølagbona."

17

¹Ijesu ke telemina ,le, o khua è o soi yokhuméimi o gbo ta, "Erah ol;akoko vbare, røkhai lovbiegbo røkhai na.² Elabi u ri asø nai vbi ehu éremén loi rø ri édagbøn løgbøn li agbøn éremén lu wun nai.³ Qna khi édagbøn løgbøn. liyain rø éen qisèlebua okpa si ata, gbo khi yoin lu yé, ijesu kristi.⁴ I røkhai na vbotø agbøn. i fo obia lu wun imé bia ⁵Enia, Enia, røkhai imé ba vbi egbè se bi okhai li móen ba è qkpøsø vbo amølgbona⁶ I ri enyin sé kha agbøn lu zé vbagbona rø imé isé yain chian, u gbo riyain imé, è gbo rø qvbi ota sé.⁷ Enia, yain éen khi émi eremén lu re ime ze vbi ise vbare.⁸ Erimidi i wun eta eremén lu re ime niyain. Yain gaobø mién q gbo een vbekèn ata i ze vbi a sevbaré, yain gbo miøn hon wewe u yé.⁹ I lieromon niyain. i lieromon li agbøn ama elu re imé erimidi isé niyain u.¹⁰ Emi eremén lø chien isimén isé q, ise isimén gbo q, okhai q rø yí mè vbe ken yain.¹¹ I ke chie ye vbekèn agbøn, ama ele ria na rivbékèn agbøn, i gbo vbde yí. Era lofuan, wun eluwun ime vbekèn enyin sé liyain rø chièn okpa, elabi mai chièn okpa.¹² Eghe li rø ri vba-an kpønyain, i wun yain fan vbekèn enyin sé, elu rø ime. I ruvøn vø yain, ukpokpa vbiyain khue o, sokpa ovbi khue o. li ebe la vin rø mò awun sé¹³ Enia i vade re yie, ama i te le mina vbe-ken agbon li yain re moen awun sé si egbe siyain.¹⁴ I rø moi sé niyain, qłagbon gbo khø ekèn mè erimidi yain vbi solagbona zenelabi khi chien isiqlagbona¹⁵ lè wé lu wun yain sho vbi agbon re, ama lu re. fan yain vbi eria løbe re.¹⁶ yain ivbi si agbon na. elebi khi vbi isi agbøn¹⁷ vbaain yain a vbatø. eta se ata q¹⁸ Elabi u ye mè yéken agbøn, iyo i yi yain yéken agbøn¹⁹ Erimidi siyain nyin rø vba-an egba mè iyø yain legbe siyain lè gbo vba-an vbekèn vbekèn ata.²⁰ Ena qkpa ki ze lieromøn, ama gbo yi ele lè mié mè hon re shan vbeta siyain²¹ Iyø yin yain eremén lei chien qkpa, elabi wewe, Erah rø ri vbekèn mè mémé gbo ri vbi ekenwéwé. yain gbo iyø ye vbekèn mai lagbon na re mie hon wewé u yé mè²² qłokhai lu re imé, i røi niyain, niyain rø chièn qkpa elabi mai chièn qkpa²³ mémé vbekèn yain bi wewé vbekèn mémé lai ri si yain gha vba kugbe. i agbon a rø een wewé u yé mè,, ugbo humékèn yain elabi u humékèn mè²⁴ Erah, i ho o li elu røimé yé vbebi lè ye gbo mi okhai mè qłokhai lu rø imé qhøi si u humékèn meokpøsø vbi awun gbon si alagbona gbon.²⁵ Erah lofuan, olafuan iéen, ama mémé éen. Ena gbo éen u ye mè.²⁶ i zi yain éen enyin sé i lè gbo zø, éen khi uhumékèn lu humékèn mè lè gbo ye vbekèn yain,i lè gbo ye vbekèn yain.

18

¹Ijesu ke gwi liyènmi na le, Yoin bi ivbiødogho soi ze lodø vbobo lø zeva si udegbon si kidron, Yoin bi ivbiødogho soze o vbekèn qgbayé.² Enia ijudas. lø lè røidø gbo éen evbø, ohio si jesu bi yain q ge gbe ze vbevbo.³ Eghean ijudas, wun uhuku si enyain gbalikpun bi eso niyain qbia zevbi oje i ohèn bi pharisees, lodø bi urukpai si evbi bi emi soshø.⁴ Eghe an ijesu lø éen khi elemina eremén oruan yøi, lode lè mia yain we, "oli vba hoo?".⁵ Yain ayen oi "ijesu si nazereth", ijesu rø yain "mémé" ijuda lø røidø, gbo muzan kpèn eli gbalikpun⁶ Eghe lø ke è yain "mémé", yain lalø yí uokho gbo elelo kuo vbotøi.⁷ Q gbo chie mia yain "oli vba q hoo?" yain gbo tai "Ijesu si nazareth".⁸ Jesu ayen "Yé wé mémé o". "U kha hoo mè, zi mai lodø.⁹ Qna de qvbi awun se si emøi lø tai." Isi eleria lurø imé. I wun oso fia.¹⁰ Eghean simon ipeter lø mò agada ze si qì dianre rø khain ehon si, obødion qvièn qkpa si oje si ohèn a. Enia enyin sòløvièn yin khi malchus.¹¹ Ijesu re ipeter "Wun agada fio vbakoi soi.Ikha ke wun qn vbukoko li erah mè wun imé?"¹² Iyø eli uhuku si igbalikpun bi ele khuai bi eniyain bia si ijuwisi khuijesu wun gbo gbaï møen.¹³ Yain kpao wun yí Annas erimidi yön chien rø yí caiaphas, lo chien ojohen qłukpean.¹⁴ Enia caiaphus khi qria lø tai qhùmø li qria rø u lagbon.¹⁵ Simon ipeter rø khain ijesu, bi ovbiødogho qvbe. Enia li ojohen ke éen ivbiødogho, egbo rekhan ijesu ovbi oa si ighæzon si eli ojohen.¹⁶ Ama ipeter muzan vbuñu khuèdø so ee. ivbiødogho nio, li ojohen éen lode vbo ee lè kpayi eliyain wun vkhuedø moen gwiyenmi, Q gbo wun ipeter ore.¹⁷ Eghean ovien lø kposo lo wun ukhuedø møen røipeter "Qkpa vbi ivbiødogho si qłomøhe na ku chian?". ore "yoin vboi".¹⁸ Enia qłovièn bi eniyain bia muzan vba-ain yain koko erain ohio si uin, yain rø gha erain. ipeter gbo ri vba-ain baayan, o muzan vba-ain q gbo gha erain.¹⁹ Qlojohèn ze mia ijesu emo ivbiødogho soi bi aremikha soi.²⁰ Ijesu ayen oi "I gwiyenmi khai qłagbon gbon. Eghe eremén yarø remi kha vbi synagogues bi éken qø vbebi ijuwisi eremén ze sikoko. Iteta oso-oso vbi lahe.²¹ Emzø lu re mia mè?" Mia ele hon mè emøi li tai. Ewue, ele ria na éen emi li tai.²² Eghe ijesu rø tø na, qtuøkpa lø bia lø muzan vba-ain fio emi q gbo eøi "Iyø ule ayin ojohen?".²³ Ijesu ayen oi "Ikha temøi loi gha, vbi vbøsei qvbo qì gha, ama qkha gha, emø zei lu re fi mè emi?".²⁴ Eghean annas yuhumi lai gbaloi yen gbaloi yen vbe caiaphas li ojohen.²⁵ Enia simon peter muzan ogbo gha erain legbe soi. Elagbon ze oi, "U gbo chièn qkpa vbi ivbiødogho soi?" Q sin oi q rø "yoin vboi".²⁶ Ovien qkpa si qłojohèn lo chien omion rø yí oli peter khain ehon a rø "I mié bi oi vbekèn qgbayé?".²⁷ Eghean ipeter gbo sin oi, Agalagala

okpa vię.²⁸Eghean, yain ohö ijesu shovbi si caiphaph re lodę vbi si uhumi si eniyain ręvbo shan (Ijöba) Qgbede ogbede sę q yain ele vbawua ama li yain re ebae si ashan-rare.²⁹Oghaezön ze bv yain vbo ee qre yain ęzon emi vba ke wun suqlomohe na?.³⁰Yain rö "Akha qłomqhe na vbgłq vbe mi lqbe mai kha wun oi na-a"³¹Oghaezön ze vbain ę yain "Dode vbawuo, gbo vbi ighaezön nai rę shan vbi uhi sę. olijuwisi rö,"Oi mō uhi si mai gboria v".³²Yain te nai lęmöi si jesu rę mō awun sę lq tai vba rę kha si eu libq le u.³³Oghaezön chie ze ovbi oa lokpohumile si elian ręvbo shan q gbo echie ijesu qre "Qba si ijuwisi yoin chian?".³⁴Ijesu ayen "Egbe sę uwa ze gwiyenmi, dabi enio gwi emo me khaę".³⁵Oghaezön ayen, "Ivbi ijuwisi, yoin i chian?. Ebo ę bi eli ojohen yan wun ę imę. Emi u ui?".³⁶Ijesu ayen oi"Eguai me vbo lagbòn na. Eguai me kha chian efökpa sqlagbòn na. Eghean ivien mę lę khönen lai lę wun mę lekhen ijuwisi. Ama enia eguai me izé vbanda vbare".³⁷Oghaezön ze oi qba u chian eghean?. ijesu ayen "U tai khi oba yin chian. Ohio sona yan rę vbia mę qhio sóna yin gbo re vbare vbeken olagbon li re vbi ivbósei si ata?" Agbòn eremen le chien isi ata da ehon si ukpurun me³⁸Oghaezön re oi emi khata?. Eghé lę rę tona, O gbo chie bu ekhen ijuwisi gbo e yain, imi bohi vbo lomqhe na.³⁹Ama mō awoke si awun oria re ivba vbi ashan rare. iyo u hoo li wun oba si juwisi na-a?⁴⁰Eghean yain furun dianre gbo tai "Qvbłomqhe na, ama barabbas "Enia barabbas ke chien okpokpo.

19

¹Yin oghezön wuoi gbo ze fi Jesu ukpa San ²Eli gbalikpun ze do igbankpen so Erin soje, yain zę fio vbi uhumi si jesu bi ukpun li fq ę ovbegbesöi. ³Yain vbare vbebö ri, yain "hé qba si juwisi," yain gbo fiq emi⁴Yin oghezön gbo chie bu yain vbo ee qre yain 'i wun yi vba vbo ee li vba rę qen khi mi bolirékhan" ⁵Yin ijesu ze di oee rę yain, Ewuoi, olomohe yin khona. ⁶Eghé li ekhen ojihen bi eniyain biobia re mijesu, efi ukpurun diean re tai Igbögi gboi." oghezön reyain "vba dobö vba wun gbo gboi erimidi imibohi qso-qso vbeken o."⁷Ekhén ijuwisi ayen oi "mai mō uhi, zenabio gluhi zegbe o lę u erimidi o echie gbe şpiobioselębua"⁸Eghé li oghezön re hon leta na, ofen ototobo wun qı. ⁹Qgbo chię qvbi oa si enyain ruan shan lq kpókhumi (ijöba) qgbo takha ijesu, "ebu zę vbare?" amaijesu iri qayen qso-qso nai,¹⁰Oghaezön roi "ukha teta kha me?". u ee i mō se li le rę fan ę fia bi ase la lę rę gbe-e¹¹Ijesu bayen oi, 'u mō ase vbegbe mę sokpa vbemi la ze vbi okhumeimi re naa. enia na, qłq wunme na-a yön mō qkho lqgbai".¹²Vbø leayen na oghezön gbayinegbe lo i rę fain fia ama ekhen ijuwisi fi urun di ean re tai, "ukhafon qłomqhe na fia uvbø mō mai sicaesar. qrikhória lo regbe soi chie qba q tata lqbe yi caesar.¹³Eghé li oghezön rę helëmöi na. q wun ijesu di anre gbo oto vbi ękpete si ighaezön vbeba echo'agbebaei" ama ekhen aramaic q echio "gabbatha"¹⁴Enia,ukpédę si awun egbe si ashan ra rę, vbakoko lę zehan. oghezön re ekhen ijuwisi, "ewqoba si vba-an".¹⁵Yain firun di anre "wun oi rale wun oi rale" gboi oghezön re yain "li gropa vba?". Qlojohenayen, "Mai mō oba ame caesar".¹⁶Oghaezön ze wun ijesu niyain gbe¹⁷Yin yain ze wun ijesu, q ze di o ee q wun ęgben legbe soi lodę vbebe echio "ehe si ugoge uhumi"li ekhen aramaic o echio "golgotha"¹⁸Yain gbjiesu vbe vbo bi imohe eva evbe-e, okpa vbeften okpakpa bi jesu vbesęse.¹⁹Oghaezön gbo vin aen la gbo wun ovbu-humo gben. Ain a ze vin oi. ijesu si nazareth, oba siijuwisi.²⁰Ole bun si juwisi koi olaen erimidi eba zegboi si kę evbo re. A vin glaen na vbi uro aramaic, latinbi greek.²¹Eghean eli ojihen si ijuwisi rę oghezön "e chie vin oba si ijuwisi ama,ona tai khi "memę khöba sijuwisi²²Oghaezön ayen "emi vin yin vin"²³Eghé li ekhen igbalikpun re gbjiesu, yain wun ukpun soi, koin qvbo dele, yain kenoi egbe vbo vbo khi ęwun lq khuotin soi la doi zevbi uhumi soseni soi vbare.²⁴Yin yain re egbe yain "mai kha soi ya, ama etini zi mai fitan lai ęen qria lę wun. ena sunu labela vin re mo awun see la tai "yain keni ikpun me zegbe vbo vbo fi tan qvbukpun mę" qna kхиemi li eniyain gbalikpun u.²⁵Enia iyin jesu muzan kpén ęgben bi omiqn iyoin, imari li qhi clopas, bi imari magdalene²⁶Eghe li jesu re mi iyoin bi ovbiogdogho lq humeken oi muzan vbgbegbain. q rę iyqin, "okposo,ewuo,' ovbie"²⁷Yon ze ę ovbiogdogho ewuo, iyo-on". ze vbolakoko an rereoli ovbiogdogho wun oi yi iwe i.²⁸Ena ke rare, q ęen emi eremen ke gha gbo khi qlebo ke mo awun se-e, ijesu rę "ohami si amęgbe mę"²⁹Ukobai lę vqń vbeqen lo khekhen ri vba-ain, yain fi etai kpe (kain kain) ovbékhen eleyo lq khekhenlo rivbi ukporan si oba eze khuai yokhumi yiunu soi.³⁰Eghe li jesu re wule yön lq khe-khen qn lę, oroi "ofoi" q de uhumi re gbo chien oyimi.³¹Eghe li ekhen ijuwisi, qhi si ukpédę si awun egbe yön chian, bi egbe soi kha metin ye vbgobense vbi ędösę (ohio si edose sqgolq vbi ukutu) reoghezön loi vbio ikpai siyain lq re wun yain shovbø rę³²Yin eli gbalikpu ze vbare gbo vbio ikpai si omohe lq kpaö bi qłozeva la khan yen vbgoben kpenijesu.³³Eghe le ke re vbare bu ijesu,yain miqon khö u le,yain ike vbioi ikpaiya.³⁴qghé ri di yq otuqkpai vbe liyain gba likpun soin qgan vbfen, vba-galagala erei bi anre.³⁵olo mi ele mi na fi ęsęi ivbósei soi gbo chien ata. qęen khi emi lq tai ata o, lu gbo re mię hón.³⁶Ele mina ruan li ebe rę mō awun sę. "Akpoka soi qso-qso kha vbio kua."³⁷Ebe ęvbe chie tai yain lę fe oi we niyain sę.³⁸Ele mina ke rare, ijoseffu si arimathea, qbø lo re chian ovbiogdogho si jesu (Ama vbegeñ emi ohiq si qfən) O mia oghezön si yön lę metin egbe si ijesu. oghezön ri ehe nai. Yin ijoseffu ze wun egbe soi rale.³⁹Nicodemus gbo vbare, yon qkpaö vbare eghe ason yi jesu. Q wun imyrrh bi aloes la delokugbe lq si egbo eva ikpigbe vbi maai.⁴⁰Yin yain ze wun egbe si jesu gbo gbaloi bi esemukpun li hęghe.⁴¹Enia ęgbaye rivbi eba ze gboi,vbeken qłogbaye idı la tön rivbo lai tön oriöso q.⁴²Ohiq si ukpédę li ekhen ijuwisi qre wun egbe biogbo si kea, yain tin jesu ovbeken oi.

20

¹Enia, ędę lę kpaö vbekeñ ęsę, oi se dayę, imari magbalene vbare vbanda gbo gaze udo gbuń shovbo lidi re.²Yon ze la le gi simon ipeter ze bi ivboidogho li jasu humeken oi, qre yain. A wun ijesushovbidi re rale, mai gbo ęen eba tön q.³Yin ipeter bi ivboidogho nio ze yi oe-e, yain gbo ze lodę vbołidi.⁴Yain gba la kugbe ivbiodoghonio e kpaö sę vbołidi khe ipeter.⁵Eboi, kpon dotoi, q mi ukpun lq vin ugbi oq vbotoi vba-ain, amaoi yi eken qı.⁶Simon ipeter ze di an re o gbo lodę vbekeñ didi. q

mi olukpun lọ vin ugbi oọ vba-ain.⁷ Bi ukpun lorio vbuhami. rolutku lọ vin ugbi oọ mèhen ama, olukpun dobøi ma o vba yokpa.⁸ Eghé li ovbiogho niø lo kpao se vboldi gbo yekèn oi, ogbo mio ogbo mièn hon. ⁹ Re sevboleghèan eisèkpe èen oli ebe khò lè shò vbidi re.¹⁰ Ivbiogho soi chie ze lodè vboa.¹¹ Ama imari muzan vbo eë solidi bi evié. Eboi vie okpon yekèn olidi.¹² O mi angelí eva bi ofuanotoi, okpa vbuhami soi okpa vbi ikpai soi vbe ba ze ri egbe si jesu ton.¹³ Yain roi "Okposo, emi uwaviè ni?" O rë yain, ohiò sa wun egbe si ebi ain mè ralè igbo èen ebi yain wun oi fiò.¹⁴ Eboi tai le lò rë fi egbe delegbe o mi jesu muzan. Vbain, ama oì eën khijesu o.¹⁵ Ijesu roi "Okposo emuwa vie ni, oluwa ho-o?" O egbe olò khé olidi o, yön ze oì "Olo le, akha khu wun oì ralè takha mè ebu wun oì ye li mèmè lè gbo wun oi rare.¹⁶" Ijesu roi, "Imari." O fi egbe delegbe o roi vbi uro aramaic "Rabboni" (Itimò soi khi "Okhaemí").¹⁷ Ijesu roi "E ròbò so mè erimidi isè yokhumi si erah ama lodè vbi si miòn me lè takha yain i lè yokhumi si erah mè bi isi era-ah gbo khi oisèlèbua mè bi oisèlèbua sè.¹⁸ Imari magdalene vbara lè takha ivbiogho, "I mi oli ebiain," Ogbo telimina kha yoin.¹⁹ Ewunan solukpede lòkpai vbose, ukhuuede khuye vbebi ivbiogho ri ohiò sofèn si ekhen ijuwisi, ijesu vbare muzan vbi ese-se siyain oré yain, "Ofunre o rë yi e"²⁰ Qke tona le oze robò soi kha yain bi efèn soi. Oli vbiogho eghé le re mi ebiain.²¹ Ijesu gbe ze e yain "Ofunre o rë yie. Ebi erah iye mè iyoyin gboi ye e.²² Eghé li jesu rë tona le, o fi etin khua yain, "Mien etin lofuan.²³ Olò ghe rë vbokhò lu re humo, a re humi yain le, olo ghe re vbokhò lu khu gbe khua ni, a wun yain shò.²⁴ Ithomas okpa vbeli gbeva, la echo didymus, oì ye vba-ain eghé li jesu re vbare.²⁵ Ivbiogho nio takhai vbi kpuokho. "Mai mi ebiain" Oré yain, "Sokpa yoin mi aen sishe, yoin gbo fi ukpohiobò ovbi eken oli aen sishe, yoin kha mie hon."²⁶ Ikpèdè èen ke rare ivbiogho soi gbo ri vbeken iwei, eghé lukhèdè re khuye, ogbo muzanvbusie siyain. Chie gbo e yain "Ofunre o rë yie."²⁷ Yon ze e ithomas "Se vba-an bi ukpohiobò sè lu mi obò mè, sè vba-an bi obò se lu fio vbeken isi mè. E chian olo mièn hon, ama mièn hon."²⁸ Ithomas ayen oì o rë "Ebiain me bi oisèlèbua me."²⁹ Ijesu roi, erimidi u mièn mè, u ke miènhon. Ihanba o re yi ele i se mièn le gbo mièn hon."³⁰ Enia ijesu zi maghe lò bun evbe vbi sao si ivbiogho soi, imaghe li khai se vin o vbeken olebe na.³¹ Ama, avin ena le li vba re mièn hon ulè mo agbòn vbeken enyin soi.

21

¹Ele mi na ke rare le ijesu chie gbo regbe soi kha ivbiogho soi vbeda lò ri vbi tiberias. Ina yoin regbe soi kha.² Isimon ipeter ye kpèn ithomas lia echie didymus, nathaniel lò ze vbi cana vbare vbeken kalilee, lovbi izebedee bi ivbiogho eva si jesu.³ Isimon ipeter rë yain "yoin lodè vbi oguehèn igbe." Yain roi, yain lè gbo rekhan lè. Yain lè zè ovbeken okè ama yain wun emi qso vbeken azòn ain⁴ Enia, eghé loghe ke rë gbe ògbede ijesu muzan vbgbegbeda, ama ivbiogho èen khi jesu Q.⁵ Yin jesu ze-e yain, "Ivbiagale vba mò emi qso-qso livba lè-e?" Yain roi "oghò".⁶ O rë yain, "fi ighain sè fio vbi obodion si okò, U lè gbo mi esò". Yain ze fiolighain fiòvbo, e-ke metin siq erimidi si ehèn lo bun lò wun.⁷ O ke sè ivbiogho li jesu humekèn o, O rë ipeter "Ebiain q" eghé li isimon ipeter rë hon ebiain q. O wun ukpun li fòg soi lò kpo-e di (erimidi o banq a), Q gbo vbo fiò vbeken èda.⁸ Ivbiogho le kò rë ovbeken okò erimidi ei rere vbi otoi lo kakai emi la ma vbi odi egboigbe vbo deva Yain o si ighain lò von vbehen.⁹ Eghe nia ke re dotoire, yain mi ijemerain la wun ehèn o bi eko vbaïn¹⁰ Ijesu re yain wun ehèn eso re lughegbèi".¹¹ Isimon ipeter ze sio lighain di otòire lo von vbi ehèn, ese mehen egboigbi bi egboihen ikpeah, Ama o re bun iyò olighain ishokuá.¹² Ijesu re yain "Le ebæe sògbede", Olivbiogho gbedu mia eta. "Olu u?", Yain eën ebiain q.¹³ Ijesu vbare, wuò le ko bi ehèn nlyain.¹⁴ Ugbò zeah ke o lò re regbe kha ivbiogho soi obò lò rë shò vbidi re.¹⁵ Yain ke ebæe sògbede le, ijesu re isimon ipeter, "Simon lo vbi ijonnì, u humekèn mè le inana?" ipeter roi "heei ebiain, u eën khi humekèn." Ijesu re o "ri ebæe li ago me- e".¹⁶ Q gbo takhai si ugbo zeva (isimon lovbi ijonnì, "u humekèn mè?") Ipeter roi "heei, ebiain u- e, kha ihumeken e". Jesu roi "ragbò me shan".¹⁷ Ugbò zeah qroï "Isimon iovbi ijonnì humekèn mè?" ekèn ke enghi peter ohiò si jesu mai eti iseah. "U humekèn mè?" qroï "ebiaín u eën ena eremen, u eën khi humekèn, "ijesu roi "rebae li agbo mè".¹⁸ Atata, i gwue kha, eghé lu rë u kere ,u ri eo khu egbe se ugbo shan kuò vbi alò khòng, ama eghé lu ke rë dòdiòn, u yin e abò a,òria ovbe rë o khu e gbo wun e lodè vbi ebi u hoo lui ye.¹⁹ Enia jesu rë qna kha azòma si aen re yi eu li peter le ze ròkhai loisèbua qkè ta qna le, o re ipeter, "rë khain mè".²⁰ Ipeter kaçoa vbi laga o mi ivbiogho li jesu humekèn o niyain o rë khain, olo ri uokho gon vbi efen sijesu eghé niyain rë ebæe si ewuain, lò gbotai, Ebiain , "ghi khòlò ria lò le rë edè?".²¹ Ipeter mi o oze e ijesu "Ebiain emò lò mòhè na lè u?".²² Ijesu roi "Ikha hoo loi khé mè sè vbo kha vbare, emò de wun rë yiè? rekhan mè".²³ Iyo oletana iwue vbi usie simiòn, kha oli ovbiogho an kha u. Ijesu se ts kha ipeter ivbiogho niòn kha u, ama ikha hoo lòt qò sè vbo kha vbare, emò chian rë yiè?".²⁴ Qna kha ovbiogho lò vbi ivbòsèi ovbi ele mi na, lò gbo vin ele mi, mai gbo eën ivbòsèi soi ata vin eti o.²⁵ Emi le bun evbe ri vbo lijesu u. akha vinoi qkpa kpa qvbi otoi i yo qleta legbe soi kha gua vbeken ebe.

Romans

1

¹Pòlu, ɔvièn si Jesu Kristi ola èchiè lawun khé wuè wuè si oisèlèbua.² Lò takpotò igheshé vbuñu si imièo vbekein èmavioù³ Vbòtòi lòfuain rësti ɔubiò ukpohiò si idèvidi vbo yiaín eghé.⁴ Rë shan vbi ètu lòfuan aritòtòi zoí ɔvbiòisèlèbua resii a shò rë vbeimu jesu Kristi olòmounan.⁵ Rë shiòi mai gaòbòmièn èssie qhèn bë ɔkò lai rë moi dègbè rë si aduduan vbekein. Uhumèvbo èremèn. Oyò siènn soi.⁶ Vbèkein olèvbò èremèn na agbò èchiè vba varè chie isi jesu Kristi.⁷ Rë ji agbòn vbi iròmu lè chièn ihumekèn s'oisèlèbua lai èchiè vbofuan. Èssie o hein bi o'furè klisé vboòsò s'ò'selèbua bi èra bi olòmounan ijesu Kristi.⁸ Okpaq ikhuènnmi oisèlèbua mènresha vbi jesu Kristi vbeşbè va èremèn, oyò aduduan vba ahsu vboòsò agbòn na èra mèn.⁹ Ohiò oisèlèbua yhi k'òsèi mèn, liasha vbeòtir mèn vboowuè wuè si ɔvbiò vbe bi yia gwivèmi va kèleò.¹⁰ Yia shèi

tai vbə rəmən mən k'ukpədə k'ukpədə loi mati dədvəbi mən ənia, rejii a'qo soisələbua lirə buu varə.¹¹ Ohiq, I həq li miən vba li mati rohanse'kəin etin ivba ivba varə moi ətin.¹² O, anyhi khi həq iha miən vba egbə əwuə mən rejhi aduduan s'odqədə isə' bi isiman.¹³ Ənia' I həq li zə qbo k'uhən na imiən mən, eghə erə mən yia rə həq khilə varə vbəvbə (onna aghə dameyai sevbə nia) li gbo mi ikpə ran vbəgbə vba. Zəlibə miən vbi kəfei ləkore.¹⁴ O' qəsa ichian reshi I grəçək bi irə, rejhi izəwua in bi əwgbazu.¹⁵ I yiə reshi mən I wun egbə lirə wuə wuə khə vba vbi irəmu.¹⁶ Ohiq iha ləkəi gə wuə wuə, itətəi soisələbə ə retianmian fan, rejii ələ mian həq rəjii ijəws cəkpəq gbo rəjii grəçək.¹⁷ Ohiq vbəkhəqə əfuan soisələbə ərəgbə kha'a, vbadudua rə d'adudua. Zəli bai viqən, "aduduan əlefuan liqərə wuə".¹⁸ Ohiq əyia soisələbua zə vbəkhui məimi duanrə muzan kpan əməi vbəsoisələbə, loi vbəsoisələbə sagbən lei wuə həq.¹⁹ Eboi shən iki əmən chiən isəsələbə rəgbə khai yian. Ohiq əsələbə zi yian yiən.²⁰ Ohiq si əmən yiən vbə moi laitarə itətəi loi moiresəsəi bi əbəishələ, akə mən lə lagbən na rəqban rə. eri vbəmi erə mən lai mai əna ozei yiə vbo'.²¹ Ohiq g'ona, ozei erə għeġi eh əsələbə, eirokhai yiə bi k'əsələbə, da yəar rə khuan moi, etui, ələ chian əlugəzə vbuwən si yianudiun si yian zə kha qən, a.²² Yian ə chiqəbə si yiən izə wuain ama, yian le chiən əlugəzə.²³ Yian ləri əməbə mai chiən əkhəi soisələbə ləkha kħuəqə o, khi safiamin, əməməqkəpəi ələ, bi əməi yian sivbətə.²⁴ Chiəg g'ona əsələbə zi yian qbo' li udwu si yian ləfifuan li yian rə rəyaegbə si yian khua.²⁵ Yian əməc əta soisələbə chiən əħħej nia ləgħi ama rəqbo ma lei alorqbo mi yian, lo' moi iyanba rələ rələ, amin.²⁶ Ohiq səna əsələbə zi aim, yian yia vbuwən ləkəpə yiə ikpəsə si yian, yiən ruwən dəluwən lai sə miən għe vbuqpdə əkəa ainyhin,²⁷ Imqħeqħi siyian zo wu' e uduu shə vəgbəgħi sikpəsə rə yian ha rə' kħain imqħeqħi li bi yian ənai yhi kimqħeqħi li yian vbuwən sek̄oi bi imqħeqħi əħħeb mięx bi əyia suwən lə wui.²⁸ Ohiq khəi yama l'əsələbə duwən si yian rə, əzi yian qbo' li udun lə fua yian yia ubxem ləi dəqubbo.²⁹ Ekkekhnu vbiwuan, uwu ləbə aręq' o'vəl əħħeb kħuēn vba rəqberun, ubi, ahqə urqo, atiegħegħi əq amma ləbə, ənia əmikpi yemni shan.³⁰ Ataluan, ma biqħu qəsələbə, aifuqnesħber, aghaba, ahħiġ amamukpəd, əsmi lə bə aiwun əkper liqər bi iyioñ.³¹ Əimō ēwua in, ai dudu, aimoudun lessən, aimēi tuqken.³² Ké əqə uhi s'əsələbə, k'ənja vbellemna uh wuħi is siain. Ama, əubi ənja vbə ləmī na əkpa, elo ənħi yiən vbo.

2

¹Ohiq na, umqə emulēta, wuəwən luaghəżzon əbai għażżeż lərōvbej ihi uh għażżeż legbə se.² Ama, mai yiən kħi għa əżon s'əsələbə ərəkħain ata rəsji ənja vbellemna na.³ Ama əen əna wuə wuə, luu għażżeż li wui ələmī na ama wua gbo vbə lə mīna wuə wuə ələmati fan vbi għażżeż s'əsələbə?⁴ Dawwa qoh k'əsələbə o'fəi vbi ituqkon, bi əyia səp kha varə bi əzien səi? Uh wuən k'itu əkken səi loi rə shi amo iyi əkendə luwən yiən chiən?⁵ Ama, rə jħi akaċċon, bi udun ləkaka għi vhi uwua rə wuoi əyia khəi ukpədoyia, d ain yhi khukpedə ləsələbə ləvbi għażżeż ləfifuan.⁶ Olę ri əħħaq ədqdə rə' thi lədqdə hennin.⁷ Rethi agħon beqħbxiżen əsmi lessən həq əkhai, əkpon bi əməkħha fua, olę ri agħon ləmimorqəsə rə.⁸ Ama, ama həq iż-żi yian, li yian rə əvbat ama yian rə' əvbi əmifquan. Əyia, bi ibiqħi man lə vade.⁹ Əsələbə u lə wu əkpoqkpo, bi dwagħi thi etu Sonja lə' vbuwən ləbə, ikpa rəjhi idħewws bi igiriki.¹⁰ Ama əkhai, əpen, bi əfurudu əmja uħwuejen lessən egbə rə. ikpa rəjhi idħewws bi igiriki.¹¹ Ohiq əsələbə omoi igweq vboqbo'.¹² Oluo re'shi ele vboqqo luhi ne' yiə vbo yian le kħuēħi larę għo mi uhi, bi ələ vboqkpo buli rə' muħoq ələħħi yian əżon.¹³ Ohiq, əvbi ələ hən əluhi, k'efuain vboq s'əsələbə ama, ənja rə' kħain əluhi, ċruwən si wuə.¹⁴ Boi yiə qubqo əżżeq vəbain chieli ulu legbə si yian ama, I ma mouhi.¹⁵ Rə, jħu wuən lina əqəħha kħemmu həq iż-żi avjon əqbudju si yian. Udun si yian əqbo r'ossei ni yian bi a'qoh s'udun si yian, səi firosi ma, orossei nin.¹⁶ Bi rə jiəsələbə, alə miou na vbuqpedə ləsələbə lə għażżeż, s'uhħegħi lagħon rəthi əgħwuegħu mən vboqbo si jesu Kristi.¹⁷ Ama ukwua ə chięqə se ijew. Urudun yiə vbuhi uhi vboq s'əsələbə.¹⁸ Uh wuensə əməħħaq u hən rə' kħain əloħumolə əħiġ kha ruhi kha wuə emi.¹⁹ Bi ukwua əen vbelken udun, kħu wu legbə se wua għa əloħun qəru urukpa rə' jħi ələ ri vbasoñ.²⁰ Olə kha əlugəzə emi əlojha ibvixx kħan emi, bi uzże vbuhi əen əwua in bi ata əghħaq, əbqo mai dəluwunse əbū aiwue?²¹ Wuq-wuq' luakha, għon, wua kha egbə se? wuq wuq luq wuq wuq la ək'eduo, wuq suoi?²² Wuq' wuq' lutai la ə'kħe għoġġe'?, wua għoġġe'?'? Wuq' wuq' lu həq iż-żieq wua lə duqi vbo?²³ Olə rulu ruq wua məqakħa əżżeq yiə sələbə ubuhi luagħe'a?²⁴ Ohiq "ikkejfei rəu, uroq bi, qəsələbə vəbə mən vba" ze libai viċċu.²⁵ Ohiq oruq humen s'ur' kħain uli ama, ukwua chia olo għibbia, oruq sej əchiex o'lai ruq.²⁶ Akha għażi k'omma lai ruq wui emuhi għwur, o'lai ruq kha eħiex o'lari?²⁷ Ənja olai ruq egbə səi kha runu għebi sore kħain uhi? Qha əz. Umqħihi lavmobi aruqegħi, wua sə ġeġi għibbia.²⁸ Ihiq, kovbi ijew ikkol vle vbelken əi bi oruq emi s'ekkennud əv'bəkki etin əvbi əkken əbqo. Əku ħenmi sagħġon liyio kha zəvbbob sagħġon vba, ama vbbob s'əsələbə.²⁹ Udun si yian. Udun si yian əqbo r'ossei ni yian bi a'qoh s'udun si yian, səi firosi ma, orossei nin. 16. Bi rə jiəsələbə, alə miou na vbuqpedə ləsələbə lə għażżeż.

3

¹ Ənja iż-żi əħħumonli li ijewsi məqən? Bi, ima yięqə si iruq'i?² Ogbai vbuviem ərə mən ikpa, əsələbə ri imiəq li ijew.³ Akha ma għażi kħi ijew əsəq əmən? Aduiduan, an, aimiħon si yian ələmati ria aduduan si əsələbə a?⁴ ikha diex əvbo larę' miyio, aighi əsələbə ze vata agħon ərə mən mən kha rə' chiex oħiġ.⁵ Zəlibai viqən "eta sej ələmati rə' kħain khufuain əqbo sej mati kpkħumi su dighażżeż rə".⁶ Ama əfuan maikħar əfuan siselħebha kha, ema leta? Matx keta I əsələbə qifuan lərə ri əyia mai əħħaq? (yia wuq iħkaqron soria).⁷ Qima dəqubbo. Ələħħi əbū əsələbə leghażżeż ləgħaq?⁸ Akha tħalli kħalli li əħħaq ləsələbə, vebekk əħħaq liam qiegħi kħalli.⁹ Əmən zə lura, əbqo talomai yi' əbū əsəq wun məqən kħi matai "lai woloq, lə ləssən rəvərə"? Ighażżeż si yian diai.¹⁰ Əmən zəi? Mai rəta, laisse rħeq imai ni?¹¹ Əmən zəi yię vbo . mai kęgħi yemni si ijew bi gręči, yian ərə mən, kę, kien əkqo yian ri.¹² Ina yian viqou imi lə fuamin, əkpa yię vbo.¹³ Aimio ləħemni aimi ərija ləħo əsələbə.¹⁴ Yian arę mən deliqħa-yian ərə mən kədə wuñ emi aimien əloħolessen əgħoq əkapi yię vbo.¹⁵ "O", siyan əubi odi. Əməni siyian tħej agħbien.¹⁶ "O'laa bi ifunu əvou yian unu". 15.

Ikpai siyian ɔkəa vba fuu eré ce.¹⁵ Ikpai siyian ɔkəa vba fuu eré ce.¹⁶ Ikhueq bi oyia yiøn rē' khain yian.¹⁷ Eléma na eisë eøn ukpôde furé.¹⁸ Iløfen soisélèbua oyie yian vbø.¹⁹ Enia mai yen emuhi ghétaré, ivbiomø lam vbo ɔghenabø sòkøø yiøn tai yiø. Qdøqvø lunu rē vhø, lòisélèbua rē won gben na eré men ɔvø.²⁰ Ona ɔzei legbø kha refuré røthi ɔbia sòbø mai vbi saø soi ɔhio ɔbø suhi yiøn okøø zevaré.²¹ Ama, enia akha wun uhi oubøtoi, ofuan soisélèbun ɔduanré, uhi si ekhéin imiøø rē' ɔkha'^a,²² Ona ikhi ofuan soisélèbua rē'shan va aduduan si jesu khristi rē'jhi elemiøwin ɔhiø oløhumon lë yiøubo.²³ Ohiø, agbøn erémén yiø vboøø ɔ shovøkhi soisélèbua rē.²⁴ Amien yian fan, vboøø ɔghen samien fan, vboøø këin jesu Kristi.²⁵ Ohiø soisélèbua yiø ríjesu chiøn oløsevadø chiø eré vboøken' aduduan si eré si ori jesu dua uluwøen ɔhiø ɔgbøø rai ɔkøø ligheghe rē.²⁶ Vbø si ena erémén ruain varé'kha a sofuan soi uhaghøhe lami na. ina olei regbøi khøø k'ødiai larø miøø k'ødia ɔria lømøø aduduan vbi jesu.²⁷ Ali ihiøi kékpen? Oyiø vboø. Rø yiuhi li bøø? Isøbia o'? ogøø, ama rē' han vboøø suhi saduduan.²⁸ Mai kwuøgbe, khoria a'asie rē'jhi a duduan, khøø vai rē'khain uhi.²⁹ Da oisélèbua, oisélèbua si ijews yiøn ɔkpa o'? ɔigbø chiøn oisélèbua si këføø eøh, isi këføø ɔgbøø chiøn.³⁰ Okha chiøn ata, kòisélèbua ɔkpaø' olø raasiø ni elaruøø vaduduan bi elairuøø lëmøø aduduan.³¹ Alékemati suhi ɔbø ɔhiø saduduan? Akha mi ènmi liyøø. Vboøshø.mai wun uli mogen.

4

¹Ema lë miøen ta. Abrahamu, èramai lèdø, rē' jhi oyami òmien?² A kha'a Abrahamu aasiø rē'jhiø ɔbia, ona ɔkha rē mati ɔhiø, rē'jhi oisélèbua kø.³ Ohiø ema vin ɔvbøtoi èmøtai? "Abrahamu duduan oisélèbua o' chai ofuan rē' yiø".⁴ Enia rē' jhiø ɔløibia, a kha koi eøh soi bikhi ihumøhan, ama bi k'ëma moi.⁵ Ama rē'jhiølø kha bia ama ɔduanø vboøø røsøiø li ɔlømonoisélèbua, akøø aduduan soi bi k'ofuan.⁶ Davidi suli yemi iyanba rē' khain ɔmøhe lòisélèbua røfuan in løi bia⁷ O're eøh, "iyanba o're'jhi ølarøkøø si yiøn humi yian lavbøø okøø si yian.⁸ Iyanba rē'jhi ɔma lòisélèbua lø' okøø soi. Vbøghéain, ɔliyanan na elaruøø yian o'kpa ata yiø da bi elairuøø? Ohiø ma tai aduduan chiøn ofuan yiø Abrahamu".⁹ Ebøi chøø' yiø? Okpaw chiøn yiø, eghø larø ruøø da rghe lai sørø ruøø q? Ovøø ghe larø ruøø'ila, ama akpø ruøø'qi.¹⁰ Abrahamu mi a'èen si uruø'omø zelibøema vboøyen v'ofuan lørø moi aduduan, lai sørøruøø'qi. Emøn zei ikhi lørø chiøn era sèlømen aduduan lai sekpaø ruøø, lørø kø'I yian v'ofuan.¹¹ Abrahamu mi a'èen si uruø'omø zelibøema vboøyen v'ofuan lørø moi aduduan, lai sørøruøø'qi. Emøn zei ikhi lørø chiøn era sèlømen aduduan lai sekpaø ruøø, lørø kø'I yian v'ofuan.¹² Ogbøø chiøn era si elaruøø, lai se ma ruøø, ama ni yian soli khumiza rē'khain aduduan li èramai Abrahamu mo'en ɔkpøsø kha ruøø'qi..¹³ Ohiø èbai ruøø jhi Abrahamu bø ivbiøø, ruøø si k'ølé chiøn ɔwkhu sagbøø na sei, o shan vboøhi vanø ama rē'jhi o'fuan si aduduan.¹⁴ Akhata k'ënia rē' khain uhi yian lë ukwu aduduan chiønhøø elegbøø, oli ruøø kédewun èmi ɔsø.¹⁵ Ohiø, uhøi oyia yiøn sirøø, ama alaizø miuhi ɔkøø yiø vbaø.¹⁶ Ohiø sóna, rē'jhi aduduan yiøn liruøø rø diégbeø èssø, livbi, Abrahamu Ogbøø ema rē'khain uhi ɔkpa, ama ,gbøø rejhø ølekøø v'aduduan si Abrahamu. yiøn k'erøø mai erémén.¹⁷ Zeli bai yiøn, "ikbez'øvbi ena suhumévbøø erémén abrahamu jhiø vbi saø soi, sòloduduan o' aim vbi oisélèbua, lòragbøø l'èimu o'è elu èmei yiø vboø duanø nairø jhiø vboø.¹⁸ Eken ahoi yiø ze men aøø yiø lechien erezboø erémén, rē'jhi ema guékhø "iyøø lë chien le yiø".¹⁹ Oiyøø v'duduan, o'èn kø' eøh røgbøø soi (ohio ɔkøø sevbikpø røgbøøhiø) bi èkpømon si sèrah løyloø.²⁰ Ama oluo si inuøø soisélèbua, Abrahamu degbøø gbabga. Ona o' èhiø rē' tøtø, ovøø aduduan chiø røkhøø yiø oisélèbua.²¹ Kënia èmøisélèbua ruøø. Olègbøø mati roi sørø.²² Ohiø sèna "Akø wun k'øfuaø".²³ Ama, èleta, a koi wuréin aivion vboøyoø sòkpa.²⁴ Mamai na agbøø viøø yiø, ale kø wun mai mi yiøø hon lø' shøø jesu olømøhan vboømiø rø.²⁵ Ona yian rē'dø vboø køø mai, agbøø vboømon aøsiø mai.

5

¹limai kerøø aøsiø vbaduduan maim ion ɔfurø vboøø oisélèbua rejhø olømøuaa idebu Kristi.² Rø'thiø maø miukpøde vbaduduan yiø èssø ohøn li mai muzan o. mai vba a'økhøø soisélèbua.³ O'na ɔkpa kø, ama ma miøø vboøpøkøø mai. Mai yiøn khi ɔkøøkøø ɔsi igbayenøgbø rø.⁴ Igbøø yiøn røgbøø yiøn wun uwuøø rø, uwuøø yiøn a'øø rø.⁵ A'øø kha zø'ki yiøø, ɔhiø ihuméken s'oisélèbua këdékøøn udun mai rø, rø thi etin lófan, la yiø mai.⁶ Ohiø, røghø lø sørø eøh mai, vboø fghø lessøn ikristi o'uhwu li èlemiø oisélèbua..⁷ Ohiø o'mian mën.løria rē' uhwø lø lø fuain olømati døøvøø ɔria hanma uhwulø li egbegbøø ɔria.⁸ Ama, oisélèbua ri ihuméken soi kha'a main ɔhiø limai sørø chiøn oløkøø Kristi uhwichi imai.⁹ Èkøø'ka ikhøø nia limai kë assiø rø' thi ère soi, røthioø mail ère mòn amiøø fan shøø vboøya soi sèløbua rø.¹⁰ Ohiø, eghø li mai rø chiøn ibesøø mai chiø kugbøø rø viøø oisélèbua, rø' shain uhwuh sovbiøø, lai rø' bai, larø kugbøø mmaø lë mòn amiøø fan vboøgboø soi.¹¹ Ovøø na ɔkpa, ama ma ghøøghø vboøkenøisélèbua, rø' shain vbi olømøøn mai ijesu Kristi, rø, shøøli mai zømiøø ɔkugbøø.¹² Ithioø, olø gheøø bi ɔibøø zøvøøø soø tukpa dagbøø rø' ina uhwuh zø vbi ɔkøø gboø dagbøø. Uhwuh dagbøø erémén egbøø, ɔhiø agbøø erémén ø vboøkøø.¹³ Okpøø kha miuhi, ɔkøø yiø vboøken agbøø, ama ɔimøøø fheøø larø koi rø eghø luhi rø' yiøvøø.¹⁴ Lai kësøø rørø, uhwuh zø vboøghø adamu zøkhøø savbi eghøø imøøsiøø gboø rø thi èleøi vboøkøø bi k'aka èhøø si adamu, lø chiøn azoman sø'lø vadøø ɔlegbøø.¹⁵ Ama ll han o' uh bøløkøø. Ohiø okhagezøø, røthi ɔkøø sòtakpa èleøbun uhløøø, èkai, k'egheli èssø ohøn soisøø-løbua bi ɔhan lø'rekha èssø ihen somøhe ɔkpa na ijesu Kristi. O'muzøøn li èleøbun.¹⁶ oløhan ubi k'ana miøø vboømon ɔkøø sòtakpa ain iøghæzøøn lørøkhøøn ɔkøø ɔkpa lø wun ikhueqø rø. ama, oløhan rø, khain ɔkøø ɔgberøø, ɔwun aøsiø rø.¹⁷ Lakøø miøø, rø yiø ɔkøø si olø kpa uhwuh diøubøø zøkhøø, èkai kë khøøsse ohøn, lamiøø bun vboøhan gøfuan lørivagbøø vboøø sòkpa miøø ijesu Kristi.¹⁸ Loghøøø, èbkøø kpaøø rø gou khuøø, iøyøghø uwuøø ɔka sø fuan wwun assø yia gboø erémén.¹⁹ Ohiø, rø'jhiø akha daøhøø si ɔtøkpa ogbøø erémén lèvøkøø, iøyø gboø rø rejhø a rø' khaøø suwuøø ari èleøbuiøø chiøn èlefuaø.²⁰ Ama oløhi lø gba ɔkøø. Ama ɔbøikøø zøbun, èssø ohøn obun lø vbaø.²¹ Iøyø amiøøø, èbøkøø zøkhøø luh wuh iøyø gboø'ø essøn ohøn lègboø zøwai vboøken ɔfuan yiøø agbøø loi moi irøøø bi iøøøø Kristi olømøøøn mai.

6

¹Wshéain éma lë ta? Mai yia vbókqo li e'ssé qhén ralé? ²A émi émi li yiø mai limai uhwuh shó ubókqo rë ébi mai yiai yiø vbókqo? ³Uwéien khétuéka mai rë' samen vbékén ijesu Kristi, mai sémén vbékén uhwuh? ⁴Aré mai tóï ołeshé, ba vbiyón vbéimi ina yiøn jhié, ébi a wuin Kristi khuaé shó vbi idí rë, rë, jhiókhái s' ére, mai rë mati shón vbagbón lögbon. ⁵Oluó mai kha mati kugbé dëbai vbé uhwuh soi ri iyioi mai lë gbó dëbai vba s'ókparé. ⁶Mai kë'én qna k'qinía lute ain rë'khain yiø qgbé s'kqo mai rë' khuéqo amiøna ló'kqo élé chié mai oghunni. ⁷Olofuain yian échié qlowuh shó vbókqo' rë ⁸Ama qkha gazó khi mai dëbai Kristi wuh, mai mién hónk hi lékókó yié vbagbón. ⁹Mai éch, laré khuai jesus shó vbémi rë. qkha. Chié mati uhwuh, éimi kë moi ototói o' vbegbé. ¹⁰Qhió rë'jhi uhwuh ló wuh shó vbókqo rë isókpa yiøn wuh. Ébó ghejhié agbón lori émia isóisélèbua o. ¹¹Vbukpôdë okpaaim wue wue lë zuan mién, uh kë, wuh shó kqo, ama wua wagbón lorisélèbua vbi khristi jesus. ¹²Qhió na ézokqo yié vbgébë lögché na lué lë rë'khain até egbé soi. ¹³É yama rëgbé o so vbókqo, nia lë chiéñ emiøbia si emiødia ama, wun egbésé, yiø qisélèbua zélibó wun zévbéimi varé, ubgbo wun egbésé yiø qisélèbua bi khémiøba soñuan. ¹⁴Ézokqo wun engueé. Qhió uhi huarésueé ama. Essé qhón. ¹⁵Bokérédina? Ayia vbókqo qhió mai kha ruhigüé, ama e'ssé qhén? Akha mién lì yiø. ¹⁶Uwuén ukwa z'egbé sëe vbovüen iviën vbó lë chian jhi qlivblé yia daejón, da vba chiéñ iviën si idéuhumiré loruán jhi emón dia. ¹⁷¹⁸Amékhüen mi rë' jhi qisélèbua. Qhió, vba chié iviën lókqo ama, vba moi doéhon vbékén udun azoma si ikha émi laré ivba. Aké, sumen mai shó vbókqo rë aké rë mai chié iviën si emón duai. ¹⁹Igwuyémi bik' oria, oyio si o ee mén si oyanmégbe. Ohio, zéli bui regbé rë bi k' iviën yié emoin éuan bi agbulia, ló chié chian arauhír vbukpôdë okpa ain énia, chié gbó volegbé rë bi k'ivieni emonfuan rë jhié ikpewian. ²⁰Qhió, eghé luré chiéñ iviën sòkqo, vba shó vbofuan rë, ²¹Vbó lögchéain, iyhi ikpérán li vbamöen vbémi li ekhió qzéqovba ma? Ohio éma mién vbó yiu uhwuh. ²²Ama, énia, la kéré sumen vba shó vbókqo rë, vba rë chiéñ iviën soisélèbua, uh moi kpérán qfuanagbólögbon yian zéubó dianré. ²³Qhió éah sòkqo uhwuh o, ama soisélèbua uiu khi agbón lomai iréso vbi Kristi jesus olomoenmein.

⁷ ¹Abi vba ma'eén, ébemén (qhió yia gwiyémi kha'a gbón lë éen uh) oluhi yién ragbón shan vhéghé yian lë yiø ubagbón?. ²Qhió oklpósó ló wun sén lë yiø kpén qdoun bog hére ri ubó, ama qdoun kha uhwuh, qshó ubuhi so'séuré. ³Iyiø shé o, ébó dòn ghei rivbó qkha yiø kpéu ómcé qvbié, alé échió adégbé. Ama, qdoun kha uhwuh, o' fain uboluhi, olegché qiké chiéñ adégbé' o so yiø kpén omohé qvbié. ⁴Qhió sóna, ébomen, iyio airé chiéñ olouhwuh rë yiuhi vbgébë si Kristi. Qdéjina, luré mati dëba'a qriovbié, o'ain ola kwuaé shó vbéimi rë'li mai rë mati mi kparém yii qisélèbua. ⁵Ohio eghé li mai rë wueé oyami, o'enghemén sòkqo uhi kwuaó duuré eyia mikpérán siéimi. ⁶Ama énia, mai fain vbó luhiain mai kéuhé 'Éma lékéta? Okqo kë k'oluhi? Qkha mati dëi yiø emion, ikha degbé éen okqo, a kha hoi vbihi qhió, ikha éen emae chió, qikhuénmen se vbgéhó luhi rë tai rë, "uhwuaré eéo qubó" ⁸Ama, okqo miukpôdö q'vbuhi olé si a rë eéo qvbiémi qhió a kha.a kihuhi yiéubó. Okqo uhwuh. ⁹Eghé okpa yia fiétin luhi rë jhié vbo, ama buhi rë varé. Okqo tizo, emé uhwuh. ¹⁰Uti lókha wuan gbon re olé chiéñ uhwuh rejhi mëh. ¹¹Ohio, okqo ukpod o'vbuhi oleteé men, rë jhi uli ogbei oko men. ¹²Ohio na uhi fuain arékhaien fuain, qdia, qhumón. ¹³Iyiø këo, emón humón uhwuh qké chié rë yiø mén? Qédeiyó o. ama okqo. Lai rë mión okqo o.uhwuh yiøn rëi mén rë, jhi emén kpéu humén rë' gbó shan aré khaen okqo rë' chiéñ chiéñ okqo rackó rë. ¹⁴Qhió mai éen khuli etin o'owna qyamégbé yin chiéñ aré mén chiéñ qiviéen dé lókqo. ¹⁵Qhió emi viauh, odégbé wun mèqo kwu eë rë qhió emi hoi liuli, ikha uboí, emi li hoq, yiøn yia uh. ¹⁶Ama ikha wu emi li khi wqo ki lëuli. Imien anma dëba uhikhuli humén. ¹⁷Ama, énia emé kli yia këvbói ama, ol ri mén vbiégbé. ¹⁸Qhió I yién vbó yiamégbé mén omén emi lessén. Udun si emi lessén rë khan mén, ama imati vboi. ¹⁹Qhió oléssén li hoq, I mati vboi ama olóbë li khi hoq hi lë uh, yiøn yia uh. ²⁰Enia ikha wueé I hoq hi lë uh, emón ki yia kë vboi amna. Kqo lori vbékén egbé mén. ²¹Qhió na, I mión uhina; kha lë wólessón, olóbë dégbé rë. ²²Ohio, ighónghon vbihi soisélèbua vbékén udun mén ²³Ama imiuhi qdoun vbékén egbé mén. Ama imiuhi qdán vbékén egbé mén. Osughu uhi lögbon vbé kén udun mén, uhi sòkqo wun mén qgwumi vbgébë mén. ²⁴Oméhé lögbe gwia. Uló lë sumé mén ubo si egbé suhwuh na? ama ékwuemí yiøn klo soisélèbua rë'jhi jesus Kristi olomouan. ²⁵Emen legbé mén gbo ghuli soisélèbua vbékén udun mén ébai mión rë' jhi qyiamégbé igbó ghihi sòkqo.

8

¹Qhió so'na ikhueqo kë yiø vbo rë thi eleri vbékén Jésu khristi. ²Qhió suhi setin agbón vbékén jesus khristi, o'moien mén fan vbihi so'kqo bi uh wuh. ³Qhió emuhi mati uh vbékén o'ech mén si o yiamégbé qisé lë búa wuoi'qyé qvbié zéli bi qyiamí ló'vbóqo' loi chiéñ isaa so'kqo', yiøn rë'kué qkó' o'vbóyanmë gbe. ⁴owuo' na lë muhi hoq vbgébë mai rë' dé qvbió', mai mai, li khi mai chiéñ riøyammi khuié ama rë'shén vbé kén etin. ⁵Em'a wueé o yanmégbe, yian wun udun si yian o'vbéni soyiamégbé. Ama énia wueé vbékén etin, wun udun si yian qvbi emi së'kéhi etin. ⁶Qhió udun la wun qvbi yiamégbé uhwuh o'udun la wun o'vbó yianegbé eikha fun néun qisélèbua, ohio, qkha an muhi so'isé lë búa da loi rë'khain ⁸Enia wueé oyami kha mati whi emó wan qisélèbua egbé. ⁹Abaghei mion, uh k' eyié vbo yieimi egbé, ama éken etin, qkha éhién ata. Etin s'oisélèbua qyé vbgébë së'ë'. Ama sóna mò etin si khristi. Q'vbiqoi yo. ¹⁰I khristi khare' khaen, olegché k'uh akha gwémón o'k'ó', ama etin ri vbo sagwémón o'fuan, ¹¹Etin so'ló kwuai ijesu shó' vbé imi rë, kha rë'khain, Olo' shiø Kristi khwuaié emi, gbo ragbén Lögbe së'ë', rë'thin etin soi, ló'ni wu ww vbgébë. ¹²Enia, imion, maim o'sa vburun, ama, qvbi so' yianegbé. ¹³Uh bë uhwuh enia, ama rëthi etin ukwuá gbuwuén so'yian egbé yiéimi, uh lë yiø vbo. ¹⁴Qhió elétin qisélèbua o'wueé yian kh ivbiqisélèbua ¹⁵ai retin sovian na, luré wueé vbékén o fan, ama uh gaqbó mién etin samien qvbi, ló'wun mai e'chiø "Era mai". ¹⁶Qletin legbé soi ofiqséi letin mai, khi ivbiqisélèbua yin mai uh. ¹⁷ma kha éhién

ivbiq, o'ain khi mai gbo ehiyen elelel ukwu lelel ukwu soi se le bua , nai le de bai khristi ukwu okha ehiyen atai mai debai oyia, li mai re debai vekhai.¹⁸Emai, oyia ni mai eheh vbeqheqhe la rina qise lalere qo qkhai bi mai leze wu ee.¹⁹Ohiq ermikagbon ma okhe yin kheghe li vbiqisel bua duanre.²⁰Ohiq si emamai ori vbikhhe s'ohumomnen, rethiin soi k. Ama, rethiin qho hoq ovbin shiq, vbi kh. ²¹Ema meu legbo miyen amiien fan shq vboq s'ovien re loi re aah khua, ale'ke zevb eain moi yio amiien fan si okhen si ivbiqsel ebua.²²Mai yiien, olagbo na eremem okhe zuyon bi obia vbekcin o'temem kugbe re se'vbenia.²³Ovbaoin okpa, ama gbo khi amari li mai mokperen setin lekpaq, vbiq vbeqheqhe, zelibi meu khet adet qubq, qdechier se'gbe mai²⁴Ohiq ekineq qolahqo na, yian lere fan Enia aqo lamiyen ovbaqo qhiq chie qoi emonre'q mian?²⁵Ama akha khet emai khai miyen, mai khet o' vbiqiegbe.²⁶Ukpoda liyiq, yetin ozekpa mai qbo vbo ehe men mai. Ohiq khi mai yian ebi mai khai lieromon, ama etin legbe soi omien urqoi mai gidi bi kheghe lo'ria o vbiq vbeqheqhe.²⁷ologwaludun yian efen udun se'khet'in, ohiq khi yian mian mai vbuokho si ivbiqsel ebua lefuan, re'tin eboiselebua I hoq o'.²⁸Mai yian re' yielle humeken qisellebua. Obi emi eremem kwbbe re'ehien ol'esson, re thin ela echiq diemier vbuwuuen soi²⁹ohiq elokpaoq efen, yion re'ovbq ghuhan okpa si vhq s'vbiq. Lqi re'chiq omoduien vbiqmiq le buin.³⁰Elozeti ena yion e ehiq. Elo e echiq enia yion rassie ni, Elo rassie ri ena yion lezi yian qkhai.³¹Emale mati gwue vbeqemi na? qiselsbua kha de baa mai olo'le due an mai?³²Oliq rqb fiqbio yuhokho, ama orqi re vbo hiq mai Ebq kha khet mati riewwue eremem mai?³³I yio lo'rai lo'le suvbiqsel ebua, lazie ezon? Qisellebua yion re'essiq re³⁴I yion ologhaezon? I kristi jesu yin k'olq uhwuh o'chiq le yio, lo' shq re'olq vbo'diqn soi sele bua yion mein urqoi mai.³⁵olo'le simai shq vbi hu makem si khristi re? okpopo da omiamen da akhushan, da ohanimi, da uban'an da odegbe, da o'gan?³⁶Zeli bai viqon "ohiq vba yian ghore' gbe mai, are mai ehiyen agbo legbe".³⁷vbeqem eremem 4n mai lej era moi khuqsho re' thi olo'humeken mai³⁸I mon ubudun leq qkhete re vbuuhwuhdia agbon, da eruan shan, semi leinia, da emi lqvad, da itotqo³⁹qdida'q, da uhwuh da eni lamai gbeq lole mati si mai shq vbi humeken qisellebuan re. lo're'khai khristi jesu olo'mouan.

9

¹Itala kha'a vbi khristi, imogen ehen, uduim men orosei men vbetui lopuain.²Rejhi men o.'khenkhetbe lopkua bi qut egbe re'khan men.³Ohiq, ikha miyen kha kwumen ekpa, simen khetuokho qhiq si miyon men ebomen, mai chie er okpa,⁴Yian khi isireli yian yiye moi adet'chiere, qkhai, adiabokugbe, ohene suhi, vwuau s'eken osq, bi uruq.⁵Yank'unukhuqed ebi khristi zevare bi ekpen so yamegbe yion lo elviq qisellebua serem men. Qkhai khi soi relerel, amin.⁶Ama k'ouh bi eta soisellebua qik seep o qhiq qivbagbon ereman lq rivbekin isireli yian chiq isireli.⁷Da ivbikhane eremem yiye chiq is Abrahamu ama, "Re'shan vbi aiski yian le' e chivbie".⁸O an khi ivbqi yami sei ki khivbiselleba .ama ivbiadiabq kugbe. "eghe lina yin le uar, ompon mohet ele wun li sera.⁹Simen khetuokho qhiq si miyon men ebomen, mai chie er okpa.¹⁰Ona okpa k. Amna irebeka kha hanma lo mohet, era mai laisiki.¹¹Ohiq ai ma se' vbiqhan, ema se' vbeqem lessan da olob. Larq miyen uwuen soisellebua mati muzaiai eboi hoq, ovbqiqo sai vbeqem ama qhiq solq e chian.¹²yian re takhai, "oguou yio le ghiqbekhan"¹³Oghe deoubq ebai viou. Ihmekken idacopa iso ihoo.¹⁴Enia emale keta? Enoun fuan rekhan qisellebua? Akha miemi li yio.¹⁵Ohiq, otakhai imo sisi. "I le moitueken yio lile moitueken khi, ke moituegbe yhi qhin olil moitueken yio lile moitueken yhi".¹⁶Akha a khi jhiq, ona ivbi solqoq eni, da isololaa, ama qhiq soisellebua lori humeken kha'a.¹⁷Ohiq, ema viqon ovbqtiqtakhai I pharaoh, "ohiq solqmina yhi re wuuen khuaq, lirq ritqtoi men khae'e, laire miyen khagwuqen men shau vboqtoi agbon na eremem.¹⁸Ohiq sona qisellebua omoitueken lo lophoi, oliq hoq o yio ehen.¹⁹Uh le tukha men, "empon zei loneq hoq ibnhi qhiq old se mati deqan q".²⁰I yio koi de, omohet, olikhueqgwue lua zo qisellebua unu? Ema rqb ma le mati ta kha'a olomai "eboi shen lu rein a ma men?"²¹Olomakhe dumoi assa jhi qakai lai re zevboi meimi okpa rejhi ekpen, bi ovbqie loi moi ekpen.²²Akha keghaz, qisellebua lq hoq lopokhuen bi etin soi kha a gboziq bi ayien gb enhiq ema main a khet ikhuqet q?.²³A kha ke ghaz, koybi na mo re rphai soi kheta, vbeqem situeken lopkaoq enhai khet qkhai?.²⁴Akha shazet, ogbo ehen nai mai lo echiq loi ze vbiq ijesus okpa var, ama gboqku siq se kefei.²⁵Eboi tai vbeqem si iitqesa, ille echiq eboq men lej kpaq chiq ebo men, elihumeken yian li kpaq humeken yian.²⁶Alekemiqon vbeba ze tai khai yian, vba vhiqne ebo men au yian le yiazet e chian ivbiqsel ebua lopivbo".²⁷Isaiah vbiq dianre vbeqem isireli "a kha re miyen khi vbi isireli bun bi k' eken lore vbeqbeba ikpe chie vhi elemen aniefau,²⁸Ohiq olomquan wuin eta soi seep vboqbon na olfoq vboqo qkhete".²⁹Ebi Isaiah kpaq tai "a kha gazet k' olomquan vbo kmai re, mai kha uh bi kha isodomu, mai kha chiq igomorrall".³⁰Emale' k'eta oleghe? K'efei lej hoq o'fau yian k'ofuan ni ofuan s'aduduan.³¹Ama isireli, nia lakhuli s'ofuan. Edopeb die re.³²Emonzei? Ohiq, kheti r'aduduan kwai amai bi eghe lobia q. ede duai udq s'qgbangamen.³³Zelibai viq, "kaqa I wun udogban gan-men ovbi zionu udq ibikhuenmen. Olomqion hon ekhoi kha vboi.

10

¹Imiqon men empon rimem vbutun bi doabq mu re shq Qisellebua qhiq. Samiyan si yian²Ohiq ifiqosei li yian kha yian mon airqi uh re shi Qisellebua. Ama ovbi sa e mi³Ohiq khai yiien ofuan loze vboq soisellebua var, yian ze hoq ni yian wun ofuan si gbowen eket re kahin ofuan s'Qisellebua.⁴Chio kha khristi yin kha re uh s'uhu s'ofuan re'shi agbon le miyon hon.⁵Ohiq imosisi vbi emi vbe qfuan loze vbuhi dianre "olompho lq wuue qfuan suhi olo viq vbeqem olofuan".⁶Ama qfuan loze vbutunduan var tona re: "Eta vbutun seep, olole ma mati diokhumiemi?" (O'ain yhi k'are wuin khristi dotqire)⁷Bi echiq tai olole matin dhi uderebun e'emi" o ain yhi kha shin jesu vbeqem re).⁸Ama empon tai "oleta sikheta vbeqem unu seep bi eken udun seep" O'ain yin eta s'aduduan lima gwue shan⁹Ohiq ukuwa runu seep mi Jesu k'olomauan q, bi umiqon hon vbutun seep, kQisellebua shiqi vidi re, ulq mquqienfan.¹⁰Ohiq re'shiudun yion onqi ore miyen hon, orqi miqfuan. Bi re junu yiu le re mephuh ufuai.¹¹Ohiq ema uiqon vboqtoi tai "uwuan k'wuan lq duduain akha re'khai wuq".¹²Ohiq ijiordan die vbi

idewo biigimki oho olomouan olomouan eremem o enia ofei reshi ele echiq eremem¹³ Ohiq olo echii eniu si olomouan le moamiefan.¹⁴ Ebi elemati echii olei see miyen hon? Ebi elei miyen oleisep hennmoy shi? Ebi elehon solo wuewuue vien vbo?¹⁵ Egheain, ebi ele wue wue. Si khai shi yian? Zeli bai vien. "Eboi humo sen ikhi kpai s'enia wue wue eta lesen".¹⁶ Anua yian eremem ke re ovbi eta lessen ohiq Isaiah tai, "olomouan. Olomien arekhan mai hen".¹⁷ Iyio akha da ehien yian aduduan eremem, bi eta si yian yiye irseso s'olqobon na".¹⁸ Achiq re ovbo itu "isireli yiye?" okqa imosistai, "ilebiwuue okwen oh vboi yiye re shi emen vbeyvboi. Re, shi eboi nia yen emiseo ille bi wue okhu en".¹⁹ Eghean Isaiah gwi yean dianre gboq loren tai, "ele degbe hoq men yian ekke miyen men iregbekhai elemi eya men".²⁰ Ama re shi isireli otai, "Okedukpede yin yia yiye obomenya yiye ehe yiye gbuilia leyi yiakaehan".

11

'itu egheain Qiselubua siuu eboqi? A kha degbe miyon ohiq memena isi re li e chian. Oghian si Abrahamu afen si Bejamenie. ²Qiselubua sin eboqi. Iokpaq eien uwuan emi lavion vbotoi ebisa, eboqi doab loisellebua vbgbe si isire ei?.³"olomouan egbui imiqo see khua egbui kperekp see kwovbotoi eme okpa okore. Yian hoo agbon men".⁴ Ama qomi an yeu soisellebua gwiexkhai? "I wum qmohet egben odilin yiye legbe men le see dejgwa si yian re jhi Baal".⁵ Iyio kqo enia vbghe lani na ikpochi nivbo vbe esse qhen.⁶ Ama, okha ghe chiem isi esee qhen qikq vboobia sobj soi vbi iio esse chen khkkek chiem esse qhen o "Emakemien? Emi isireli ohoq, edegbe miyon, ama elazei ke miyon. Elekore khan uduman⁷ Ebai vien yiye "Qiselubua wu etin siqon nia ikceto le kha remivpode, orhene niyian le kharere hon re se de le na".⁸ Yhi Davidi re tenu zi tabu si yian ehiem ivbi ri bi ighain uduagbangan be iris qbo thi yian.¹⁰ Zi eaq si yiye sasona nia ekke mi ukpode, de yiye uokhoo re kele".¹¹ Itai enia, "Ema zaza li yian re de?" okha de I yiye etini re shi uwuuen lobbe si yian, ami luuen du kefei egberet lekein kooi yian diqoyinyen.¹² Enia uwuun si yiye lobbe kha chiem esee solagbon na bi emewunsia kha chiem efet si kefei ebi yian mati khuaq se?¹³ Ama, enia yia gwi yenu kha va kesei zeli bi sei chiem shiye kefem yia robia men hiq.¹⁴ Ale zemien ille zi yian bikhuun won qhin yen rekhan. Eli mai re chiem oyiamobee okpa, ale ze miyen mai le fan eso vboi.¹⁵ Ohiq elasimniye vbotoi si yian ke chiem akugbe s'olagbon na emagaqb si yian le chan ama agbon le ze vbgemi var?¹⁶ Ikperan lekpaq kha fuan. Iyio kolludurran bi kkelaboo soi, illu soi khafuan, oyo khi kkelaboo soi.¹⁷ Ama kkelaboo eso vblkua, aisete kwu wue ikelaboran lokhua aso ee yian vbgbe wure kpa yian kun vhin sukommern.¹⁸ Eya hiq rekhain ikeklaboranu wue wue khuakpa yiye ihiq qbo ihin yiye qbo.¹⁹ Ulle tai oleghet "ikkelaboo yianokua loun re somon yiye vbo"²⁰ Atai kojan olu si aimien hah yian re vbockua, amma uh muzan gbaim ohiq s'aduduan see ekke khua uhumi reghet quna lopen²¹ Boisellebua re zienn li ikeklaboran le kve vbo qkha gbo zienn naa.²² Yia kaq bi uwuun lessen be iregbet ovbo ovbo soisellebua wue. Arengbe ovbo di Ijews egbets ledelokhua udu lessen soisellebua degbe see re. ghemuzan vbutun lessen soisellebua soi vbi yiye ale yian en she vboqre.²³ A kha re khinaq, ekha sho vbaimiem hon si yian re, ale suyian yiye vbo oh Qiselubua lemati chiem suyian yion yien vbo.²⁴ Ohiq, akha mai yian'en sho vbi emi re vbu kporan re laisee miyen she, agbo sowue yiye vbo lai see miyen ghe eboi shan li ele chiem eghe soiloran kha mati so yiye vbo?²⁵ Ohiq ihokha owunakha vba imun men, vbe men yiye soi, luu ele chiem ozewuan vbutumi see akhanvduan kere varre shi Isireli re se vbghe li kefei ghai.²⁶ Oleghet Isireli eremem lemien amien fau, ze li bai vien "vbe ekkin zioni yin olousouan leze dianre. Ale wuin aiyen Qiselubua sho vbi Jacobure.²⁷ Ona leke chian adiabokugbe men reshi ain. Ille wun okko si yian she vbar?²⁸ Ebi qowew segheti ri ighian yian chia ohiq see. Ama chai mi arqvosolo ihumekken rakhai an ogio seerian²⁹ Ohiq, qhan bi arqboso soisellebua okha deloq.³⁰ Ohiq, k'ebui kpaq mokakaehan shi Qiselubua, enia wuewuue k'emiem itueken ohiq si akaehon si yian³¹ Ukpodeliyiq enia, yin idewo ozet mokakaeho ikpuokhoo soi yin khi re shi itueken lar kha'a niagbo ze vbo miyen itueken.³² Ohiq qiselubua flagbou eremem zebvaka hon loiret chiem re tu ekken kha agbon eremem.³³ Ogin vbeqet ikhi ewuai bi iyian soisellebua! Ighaezon soi akha qgaloil. Akha mati yiye ukpode soi³⁴ Ohiq olomati eien uduu solomouan da olo ri wuh de na?³⁵ Da qoloskpaq remi loisellebua loisellebua le chiem haet?³⁶ Ohiq, vboq soi, qolosvbo varre, gbo re yiye emi eremem. Okhan kha soi rale rale, Amin.

12 ¹I re yiye vbgbe, imion men, re shi itueken soisellebua lur regebe se re bi khi isaa, lofuan loisellebua le gaqbo miyen oha ikhbia lar naa.² E ehiem solagbon na, moshid dan vbgbe adeluumen vbutun see yia vbgoma lur eien emon humiyan lagaqbo miyen yia re ta kha³ odedre vba ekke wum egbe ua vbe le eboi yeovbo ama yia degbe gha ezon legbe odedre re shan vbaduduan loisellebua re naa.⁴ Ohiq mai moukellese lebun vbgbe okpe ama elukellega na kha biebia okpa⁵ Iyio qgbui ri, mai ehiem ele bun vbi khristi mai re yiye ododan vbgbe.⁶ Mai mohan ede dan reshi esse qhen lar imai qhan si onia kha chiem imiqo ai woi re shi ebaduduan mai ri⁷ Qhan soria kha chiem qbia. Ai zozi bia oria kha mohan si kha emi aizoi khaem⁸ Qhan soria kha chiem ani heudre re, aizoi yia ri heudre re qhan soria kha chiem arere ai yia zozi rere. Qhan soria kha chiem arvan shen, oyia woi bi iwun egbe qhin khan chiem ari tuqken kha'a a yia vboi keno shan.⁹ Ai yia vbihumekken teq egbe sian enion humon. Emon humon ulle wue mo'en¹⁰ Re shi ihumekken simion men vba yia moiitugegbe yiengbe re shi isi ekpen vba wun ekpen legbe.¹¹ Re shi ifuengbe re vbae yia sishegbe, re shi etin toteqbe re shi olomouan vba yia ghai.¹² Yia ghon ghon aqo davigbe vboqkpkp didian eromem gidi¹³ Vba regebe gha eggeb wue seb Qiselubua. Hou ukpo de eremem re kpagbon wue lesen.¹⁴ Re yanba li eli yian khue shen re yanba re egiumu¹⁵ Dabai enia ghonghong ubo dabsai enia vbie.¹⁶ Vba moudun okpa re shi egbe vba ekke eh uhumi eba hiq. Ama ga qbo miyen ele mo e mi o. eyia ta khu mo enusan le.¹⁷ Eriegbo elmi lobbe. Yia vbgemi lesen vbi sao sagbon eremem¹⁸ Qkha deqvbo zeli leu mati vboi riq fur fure kpagbon eremem wue.¹⁹ Eriegbo legbe see ebomen amra reheta loria soisellebua. Ohiq avion "irieqbo isimem o'chian emen ele haosa:

qlomouan otona”²⁰Ama, o’be se ohanmi khagboi rebaet nai ohanmen khaoboi re nai yiyan ohiq ukhua vbona wua wua iden merian kwoubuhumi”²¹Ezi omi lo be kpaq naa ama wun lesen kpaq lo lobet.

13 ¹zi elin eremien adegbere re yi ase lokpohumi, ohiq si aimi ase ovbe soppka olo zi vbi soisellebua vbar. Asel lori Qisellebua o zozi ²Ohiqsona ovbae oleso soisellebua ele ze vbae le gbo mi ghaezon legbe siyain.³Ohiq si irem sha 3b. uhlu e mo lopan si olo mqa se? vbi me lo humo, ulo gbo me ire soi ⁴Ohiq si ovien soisellebua yon chian re yi sohumomen, ama ukha vbemi loi lobet ya lobet. Ohiq si qikha iyq wun agada vbeken aimiem. Ohiq si ovien Qisellebua yon u, a delobo si ukpasan re yi olo vbemi lo be ⁵Ohiq sona ulo mo adegbere re ohiq si ukpasan okpa ko, ama erimidi si emi lesen bi olobet. ⁶Ohiq sona u zi eghe suhumm ohiq si ase yon khivien soisellebua iyan o ayen ovbellemn kelle. ⁷Ha qsa sode odet lu mo niyain! Zeghuhumi lo leghuhumi sei zieghe lo lobet la le ze ni, lobet soloset lalobet ni ekpen lo la le wunkpen ni.⁸E mo oriah osa, soppka humekken egbe vba oluo si olo humekken ozeva soi o mqa win se suhi. ⁹Ohi hi, e gboqhe su rukpa. ¹⁰Zimai bia vbi ukpokpen zelabi odami, o vbi si ideyon sisie dabidayon gbe gbe e gbo zamia bia vbi uykpodet soghe dabib vbi aiket metin wuin egbemai oigbo vbeken ivbaeo bi qiriem¹¹Enia uweten si yiyan lobet kha chien ese solagbon na bi emewunsia kha chien efet si kefei ebi yian mati khuaet se. ¹²ama, enia yia gwi yenu kha va keseti zeli bi sei chien shie yie kefem yia robia men hiq.¹³Ama wuq ebiliarin Jesus Christi e gbo reliet li qihiamilekein kopi yian dioyinyen. ¹⁴Enia uweten si yiyan lobet kha chien ese solagbon na bi emewunsia kha chien efet si kefei ebi yian mati khuaet.

14

¹Ga qbo miyan olo ehet vbamien hon, khai khaerun ovbi yemi. ²Onia modaduduan lore emikhemi, onia vbi ehet olo ehet ebekpu yiyan ehet. ³Olo eh baet eremien ozeti olo kha mati olokha mati ehet ebaet eremien o ghaezon li olo ehet ebai eremien? Ohiq Qisellebua gaobio miyan. ⁴Olikhuewue. Wuewue luaghazezon s’ovien lo chien soria ovbie? Isao Sologmom yien muzan do odede. Ama ale zozi muzan ohiq qlomouan le mati zozi muzan. ⁵Out ekpa wun ukpede oso le oso onio nukpede oremien chien okpa. Odede moyvbutun ebio hoo. ⁶Olo koikpede koi lolomouan olo ehet o ehet lolomouan ohiq orokhuenmi shi Qisellebua ollokoi ehet ozebae li qlomouan o’gbo re’rhuemni loisellebua. ⁷Ohiq aimiolomqoqebet soi aimoqin lomoqem si egbe soi. ⁸Ohiq ma kha fietaan ma fi etin li qlomouan, ma kha ukwuh mai uhwuh lolomduan. Eghean mafietai o ma uhwuh o I sologmouan mai uli ⁹Ohiq ona yin khristi ore uh wuli o chiet dagoure.. lo re mati chien olomoqel yian fietaan bi ele uloqi.¹⁰Ama wuq wuq amon zei lo are haezon limion? Gbo khuu wuq oboi shan lurze zee omion? Ohiq agbon eremien le diekpete ighazone soisellebua ze. ¹¹Ohiq avion, “ebet ohiq nubet qlomouan yiyan tai “re shi men igwue eremien ledere, o’mai eremien le men di Qisellebua.”¹²Eshet odede; eque boiywue kha Qisellebua. ¹³Ohiq aket chie ghaezon legbe mai ama etimi aiso na loria ae wun udoo gbamshi omion da oddeghe khet o. ¹⁴I yian, oyien men vbe eken qlomouan Ijesu khi emi dobboi chien iwuan soppka oria kha dobboi ta koi suan re shi olo ria olemifuan¹⁵Akha miyan kohio sebaet yin omion re bikhuu ukwua kri iuhumekken wuq. Eri chio s’ebae gbumiqon hon s’omios li khristi uhwuh ni.¹⁶Enia ezi emi lu echio uhommon men chien emi lobet laswuq ¹⁷Ohiq egua oba Qisellebua ovbi si ebaet bi awun on, ama ofuan, ofure, eghonqhon vbekken etui lopuan.¹⁸Ohiq ologhi khristi vbuqpodet lina Qisellebua gaobio nusu agbo zozi ¹⁹Ohiq sona, vbozuan yia lakuuq furu bi ami mail ere gbaqvbo.²⁰Eri ohiq s’ebae khuu obia soisellebua oh emi eremien fuan, ama, oide ovbo oria re ehet mi lozio oria ovbie degbangan. ²¹Qhumon lai eke ehet eamin, da e yiyan da emi luwuen kozo miyan degbangan.²²Aduduan lumogen wun mogen vba bi Qisellebua o. iyan ba o re shi oria loi gha ezon legbe soi vbe moomai. ²³Olo bokhoi ghaezon legboi okha ehet ebai, oyio qisembamian hon dianre emai do ramien hon uh okoq o.

15

¹Enia mai mai li mai ohiat mai ziyan o’ee men si ele kha mati olimai yia ze vbi si mai okpa ko ²Ohiq iKhristi degbe vbi segbe soi etimi oghe shi ebai viyan, “ikhuu si elekhue degbe.³mey” ohiq ema kpaq vin avion mai yia rekhan laire mian re’zeubi izi enghe bi ariwudere s’ema viyan vbotoi mai le. ⁴mo’aqohiyin omion re bikhuu ukwua kri iuhumekken wuq. Eri chio s’ebae gbumiqon hon s’omios⁵Enia Qisellebua s’ozien be iwuede ozimai moi udun okpa kugbe re’shi Jesu Khristi. ⁶Ovbe na imai laire miyan maorudun bi unuokpa rokhai shi Qisellebua. Era sologmouan Jesu Khristi. ⁷Ohiq na aiyia gabobo miyen egbe zeli bi khristi gaobio miyen vba re’shi okha Qisellebua.⁸Ohiq ita kha ri khristi chien ovien selenuqebet ne thi ata soisellebua lore ri iruoi s’era mai khaa⁹Li ketai rokhai yio Qisellebua vbituqken soi zelibaiv iyon “ohio lep wun en obo khuaet vbusi si kefei ile yiye iweiwu se”.¹⁰O chiet tai vba ghonghon ikefei bi ebio o. ¹¹Ovbie vba rokhai jiolomouan ikefei eremien: agbon eremien ro khai jio”.¹²“ovbie Isaiah tai, “inhu si idesset levba re olo shore lole ri kefei shan, re shoi ikefei hemen aqoh”. ¹³Enia Qisellebua saqoh qire ghonghon bi ofur voun aduduan se lai re miyen re thi itotqi se tin lopuan lurze yiye vbaqoh soi. ¹⁴Emen legbe men egen imiqumen, iyien khi ua mo lessan, bi iyien emi. Imon vbu dun vba mati khaet gbe emi.¹⁵Ama yia yiyan lele na dianre gbo, rejiomu eset li re yiye vbar qhiq si eset qhen loisellebua reimen¹⁶Olohan lirre chien ovion si khristi jesu rejiqefi lirre chien qhen seta Qisellebua, li ihumohai si kefei. Aire gaobio miyah ikpewuan vbekken etin lopuan.¹⁷Vbekem Khristi Jesu imoimoz lobia men kha re wun men hiq¹⁸Ohiq ikha gbulu guuremi ovbie loi vbemi li khristi remen uh rejidegbene si kefei enia kema ruwuun bi eta uh.¹⁹Rre itotqi si aqen bi qyiunuan, resi totqi setin.²⁰Qna eremien shan vbi Ijerusalemu vbalagaa soi resevb illyiamu liremati wuewuelta ama ovbi eba zee en einu si khristi li ele chiet zoh ovbumotpi s’oria ovbie²¹Zeli bai viyan o “eli khet se hin yemi soi le vare, ele se hen ole wun yian eokhue. ²²Ohiq na a damen yeu kete lie vanet vbevbo.²³Ama enia iket mogni yiye vbeqan oket tepe enia ikpe ka lirre wawet.²⁴Ihoy li miq vba eshe livia rare isi isipani, liva re kpamen obo si yiye vbo mai se gbo kugbe isokpa²⁵Ama enia isi Jerusalemu yia ghi ivbiqosellebua

lę fuan.²⁶ Ohiq, qhumomou si ekəni Imacədənə bi Achaia yian rę zi wuę shię eletsion ogbę. Vbəkən agbən sivb Qisələbua ləri İjerusaləm.²⁷ Li agbən ləfuan soisələbua rəgəqəbə muiu əbia mən.²⁸ Fiətan ma fi etin li olomouan, ma kha ukwuh mai uhwuh lələmduan. Eghean mafietai ə ma uhwuh ə I solomouan mai uli.²⁹ Ohiq ona yin khristi ərə uh wuli ə chie dagoure.. lo rę mati chien olomqələ yian fiətin bi elə uloqı.³⁰ Vbukpədə lina Qisələbua gaqəbə nusubə zoi.³¹ Ohiq səna, vbozuan yia ləkhuq furə bi ami mail erə gbaqvəbə.³² Eri ohiq s'ebaq khuq əbia soisələbua əhə emə əremən fuan, ama, qidə əvbə əria rę eħħ mi ləziq əria əvbə dəgbəgan.³³ Li əromen. Limati dəvaqəbə rę vbe ghənghən. Məsi aqəbə soisələbua li mairə kəkə moqurə Qisələbua sofurə ədəbavba əremən, Amin.

16

¹İkpase na Phoebə əniqən mai lo chien əviən soşə lo rivbi cənchreə, ²Lu rę miən vbəkən əbiarın vboi vbi ueqən lo segbən ləfuan si Qisələbua gbo ri ikpaqbə lo hə nai, ohiq si əkə kpagbə lə bu əbəb məmən. ³Irui Priscilla bi Aquila, wəw ə əbia mən vbəkən Christi Jesu. ⁴Elə ri emə agbən mən wuin ədəgbən siyain əvbi dədəghə İkhuəmən vba, emən əkpa kə, ama gbo khi əse əremən le ri vbi Gentiles. ⁵Rui əloqə le ri vbi ə a siyain. Rui Əpañetus oli huməkən əi lo chien ikpa lo kpaqə si Asia rę yi Christi. ⁶Rui Imari, lo əsəgələ qya naa ⁷Rui Andronicus b. Junias, ieqə mən bi wəw ə mə ləlizighain a əsəgələ qən yain rę yi əla zəi (Apostles) ə gbo ri vbəkən Jesu əkpəsə məmən ⁸Rui Ampliatus, əniqən mə li huməkən vbəkən əbiarın. ⁹Rui Urbanus, əli mai rę gba bia vbəkən Christi, bi Stachys oli huməkən əi rui. ¹⁰Apəlləs, elə fima vbi Jesu, rui elə ri vbəkən əa si Aristəbulus. ¹¹Rui Hərədiqən əli ejə mən rui elə rivbə əa si Narcissus le ri vbəkən Əbiarın. ¹²Rui Tryphaena bi Tryphosa, əlebəa vbəkən Əbiarın. Rui Pərsis oli huməkən əi, əlo bia gbe vbəkən əbiarın ¹³Rui Rufus, ləzəi vbəkən əbiarın, bi iyən bi mən rui Asyndritus, ¹⁴Phlegon, Hərməs, Patrobas, Hərməs, bi elə imiqən lə rivbə bai¹⁵Rui philollogus bi Julia, Nərəus bi əniqən bi Olympas bi əfəfuan si Qisələbua lə rivbə kəpən yain ¹⁶Rui əgəbə siyain bi arunu əo ləfuan əse əremən Soisələbua ruə vba. ¹⁷Enia itua ə imiqən, lu rę ə emə si əliyain wuin əgharə bi ədəgbəgan. Yain kə əbəbə ra əmi lərə kha yain rę lə mamai. Shiəgb shə vbiyain rę. ¹⁸Ohiq si agbən li na kha əbiarın mai, ama ekən siyain rę yi ueqən bi əta əsəgəhən mən yain əre ədu əsələ qən. ¹⁹Ohiq si azəma si əkpən sagbən əremən. Ighənghən, əhiqəsona, vbe əmən, ama I hə lu mə əwain rę yi əmi lə humə bi ə mə əbə əvbəmə ləbə²⁰Qisələbua əsəfunrə lə kəg hə ləghi əsu aa vbi əgənən ikpəi sə. əsə əhən si əbiarın Kristi lə dəbəi. ²¹İtimoti, əli mai gba bia, ruə bi Lucius, Jasən bi əsəpəter, ieqə mən. ²²Təritius, lo vən əli əpistələ əvbətə, ruə vbəkən əbiarın. ²³Gaius, olagbən rę ni əhiq si mə bi əhiq si əsə, ruə, Erastus əwuekpa si ədvəbə ruə bi Quartus ləməqən. ²⁴Əsə əhən si əbiarın khristi dəbə vba əremən. ²⁵Enia rę yiqən lo mətin wuun vba əhia rę yi əbia mən bi əwue wuə si Jesu Khristi, zələbi ama tarə əsəmələ ruan la wuun həç vbiqə lə rərə. ²⁶Ama enia əkə meğbə dəanərə gbo zuan əen rę shan vbi atakpətəi la vən ə vbo rę yi əvbə əremən rę shan vbi asə si Qisələbua si lailai ləj i rę wuun əmə adəhumi rę si aduduaan. ²⁷Rę yi Qisələbua lə mə əwain, shan vbi Jesu Kristi, bi əkhəi si lailai.

Galatians

1

¹Ipolu, asheokə-əbia asheokə isera abi re shian vbo əria ama reshian vbi olosimuan bi oisələbua ləra, lowun shovbu əsə əsə se ele u re. ²Bi imion limohe bi emə yi ose si Igaliitə. ³Eseohen re yie bi ofure lo ze vbe so oisələbua vare eremai bi olomoema li Ijesu kristi. ⁴Olo wu egbo re əhiq si okhomai iyio lo re fanma shore bi egə. ⁵Lo be la ri, selabi ao si oisələbua le ra re yion okha rələ rələ. Amin. ⁶Ogbe meunu khi vba yuoko ege ege reyion lo echie vbe əsəqən si kristi, ogbe meunu vba de le gbe shi eta soisələbua ovbere. ⁷Ona vbi la re tai khi etai oisələbua ovbere rivbo, ama agbon eso rivbo niyan wu okpokppo ni ho delo obia soisələbua. ⁸Ama akhamen amaidobi angeli lo ze vbuhuməni vare otai yi ə əwəwə əbia, ye olimali tai khavaiwee oirekani. ⁹E bi mai tai tele, issħħio enian əria khai ta kha əwəwə əbia toshio tan ye olie tai kha va ikhee oirekhan. ¹⁰Oshio yea vbi afukeke vbo vbo eria dabi oisələbua? Ya hio li ya seken sagbən khen? Ahka gaze khi vəmli li ya seken sagbən eken, emen ivbo ovien si kristi. ¹¹Əhiqəsi iho liən, omiomen limohe, oan ni əwəwə ze tai oivbo əwəwə soria. ¹²Oria ko wuemi, da o rikha men, itini imiqə si Jesu kristi reyi me. ¹³Vba he edagbon men li tele vbielkhe mion ebi royai ose so oisələbua raekə. Bi i oħo li kħeq. ¹⁴Iohiavbo vbielkhemiehon. Li elimi gba vbiere yioħvə boo mere. Iyio mo okanse vbu ensi erama. ¹⁵Ama ekhe lo oisələbua lo wuemen yefo kpa shiħovbe eken okpomon siyionme re, bi lo echieme vbi seohen, ¹⁶Owuegbe lo reriovbio vbe kha əhiosi soan ile tai kha elikhemion. ¹⁷I lo de vbi Jerusalem reyi eleke tian ayouko okpese me. Etini irelo de vbi arabia bi ekhean ivbare vbi damascus, ¹⁸Ekhean ekenikpea lo rare, ilode vbi jerusalem le re nire en ceħas bi i oħoi bieyan vbi ikpede igħnejien. ¹⁹Ama imi ayouko ovbere likħo vbi Ijames, omioni olosumuan. ²⁰Evbe eken olivi yię, i ewe wu udu ovbo okpese oisələbua, oan i moen eħan. ²¹Eken i ze lode vbe ebo si syria bi cilicia. ²²Ai se kpe sogoloen men vbo ose si Juudea yian le ri vbi krist. ²³Yian əkpa ehon kha tai, "glo mohe lo ya kpa bio khemai oke debama vbo ladiuduan lo kpa hoo lo wee o." ²⁴Iyiqə eze rokhai shio oisələbua əhiq si menme.

² ¹Ekean ikpe igbe le ke ra re, i chie gbo lo de vbi Jerusalem bi barnabas, win titus biegbe bi me. ²I lo de okhumi əhiqə emie əbi ize wu əwəwə biuenre li ta khae ehkheiniehon. I do gwekkhae eleokpe khukutu yian wu loire tian kha aa lula dabi ye lu lasaho. ³Ama titus lo upē, hukutu io itoto bi itoto kha le ruę. ⁴Imion mai se eħan edovbare le fəqmaw vbi amefan ma vbe Jesu kristi. Yain hoe li an re mai chieovien. ⁵Ama mai miobodebanian vbe ekhe erem, əhiqə ona ikhata si owe de bai ə. ⁶Ama elian chian ukutu (Olian khetian) oikan me, oisələbua kha għigw-eli, i tai khukutu nwu e remios ba men. ⁷Ikha chie de lo ba we, yian ruo əwew əbə sela rę debi Ipeter lawin əwəwə ovbo se la ruę. ⁸Əhiqəsi oisələbua, lo bia

vbegbe si Ipeter la ayoukq reye ela rue nia gbo bia vbe eliklianmiehon.⁹Ekheli James, Cephas, bi John han chian agbon leian zo oisę, nia enen re shian eseohen la wuimen, iyian wuobo lodion ima.¹⁰Yian mia qna qka lima ee re eleson ogbe, ole mi okpa niya gba ni egbe li u.¹¹Ama ekheli cephä redi antioch re, i zuoazon vbeo soi ohioighi yion ofidon¹²Okpes'ę imohe eso zevbe si james, cephas vare niyan ya kpai elithemiehon ebae. Ama ekhe limole na revbo re, edoien ekha ke kpa elikhemiehon wee. Olo fen selia hoo oruę.¹³Bi eliu li Jews debai ekhien acabakebe. Gbohi Banabas akhai rurua. Vbe acabakebe.¹⁴Ama ekheli remekhi uen sian kha rekhan ata so węwę, irei Cephas vbiraosi an eremen, "U kha tian Jew ama wa wee bi khi elikhianmiehon bi li kho vbi Jew, ebu le kei elikhianmiehon ya wee bi hi elemiehon,"¹⁵Mama legbema elemiehon mau vbi vbia bi mavbelikhemiehon ekenolokhoro.¹⁶Ama mai en khi amiore lo fuan vbi vbo obia isi oluhi ama reyi aduiduan vbe Jesu kristi. Mama vbare va aduiduan vbi Jesu kristi lia remen khu ma fuan vba adiuduan vbi kristi kho vbi re shobia suhe, re shobia isi uhhe ki ma se fuan.¹⁷Ama akhamien, ekhilima re hoi ifuan vbi kristi, agbo ga ze khologho mayu, kristi osieokhoro?¹⁸Ikha re deloze, ele mi li kpa o ria, ire sbemen kha bi kho lo gbuhea.¹⁹Re shavbuhe iu reyu he, li re shevbo loselębua.²⁰Ake khanme de bai kristi. oke cheivbieme vbime lo rivbo, ama kristi lo rivbi me. Ola agbo li au vbohianmi ye shevbo vbi aduiduan vbe ovbioselębua, lo humenkenme lo re wiene vbe ovbioselubua, lo humenkenme lo re igbe soi re imen.²¹Iwu ofotoi ole seohen so oisęlebua, akhagaze kha fuan a le mie reshian, ekhean kristi ou resha aho!

3

¹Alugazu galatians! Olo fio organ si etiebi? Okpese vbeova Jesu kristi la ze rokha kha khamogben.²Ona kho li mama vbi vba. vbai mien eti vbi obo obia si uhe dari vbi imuohon sa e mohon?³Vava oloruru vke chian ebi vbe bere vbi etin vba le ke fqo vbi so hiammi?⁴Vba ke oya se emi le bum re ya ho-akha ga ze re shea hog?⁵Olo re eti re re yie bi obia so niua vbe se şe vba vbian vbo obia suhe dari vbe ihon vba diuduan?⁶Ebe abraham "mioselębua hon aze vbion a sofuan,"⁷Iyio gbo rivbi iememi, ekean, ona ele mo adiuduan nikhi ivbia abraham.⁸Ole ebefuan omion khoselębua le zeliaavbokoro mio fuan vbi adiuduan, węwę ole tai atakpotoi re ye abraham, itai, "vbęken vba eremęn ole vboemen le miyan ban"⁹Iyio ekhean, ile mo adiuduan imo iyanba re shavbe abraham olomohe seadiuduan.¹⁰Ele diegbean eta suhi eri vbi ekengenu ikheę. Bi iyio avion. "Iweo riyi orikhora li kho reovbe mi la vion vbe si uhe bi ęq" ¹¹Ema oke miyia kha mio lo fuan reyi oisęlebua vbu uhe ohiosi ele fuan ye vbo vbadiuduan.¹²Ama oli uhi ovbi sadiuduan, kuku, oloria uamauama ele gbulu yain le re ęvbę.¹³Kristi ędema shovbi wue suhi lo ire tian iwue ima-avion, "iwue ikhuan khuan la figanon vbo ran"¹⁴Ama ona kha ikihiaba si abraham oleva re ye elikhemiehon vbi kristi, iyio ona li kha ikhuanba se abraham ole meti vba reyi ehkhemehon vbi kristi jesu, ona reyi adiuduan mama lemien iruę si etin.¹⁵Imiomem limohe, li gwe khab vbi soria, agbon kha mon agba-ama, oria iyevbo lole gbedu fiodan dari orebai, isokpa aka gbanre vbu uhi.¹⁶Eman ole iruo ague reyi Abraham bi uami soi, oita "reyi uami" Otai kha agbo le bun, ama etini otuopa, "bi reyi uami vba" Olikri kristi.¹⁷Enian emi roitai iki oluhi lo vare vbi ikpe egboihien bi ogban ke rare, awu la agbanama litle oiselebua wu ovbotoi.¹⁸Ohiosi akha ga ze kuami vare vbi ekhuhi ekhean oivare vbi si iruo. Ama oisęlebua owin le Abraham vbi iruo.¹⁹Emikhi, ikhean ola ao vbi suhi? Awu bai ohioighi okhę, ochie uami si Abraham olevare reyi oli ruo kaan. Olu uhi awu see re shian vbi angels vbi okpesę.²⁰Enian, okpesę oloraoma chio opa le otuokpa, ama oisęlebua okpa 9.²¹Oyior olu uhi lo ami iruo si oisęlebua? Okhę vbe kiata. Erimidi aka wu uhi re lo kha wen dagbo ekhean ofuan nio le vare vbuhi.²²Ama ebefuan wuemieremen hio lo rivbe egengen ękhęq̄ı kuovbikhain, oisęlebua vbona li iruo khę lęre maifuan vbi iduduan vbi Jesu kristi lęre won lele miehon.²³Emian okpesę iduiduan vare, awon ma ovbikhian igengen oluhi, won mai ovbikhian, okpesę iduiduan are kha.²⁴Iyior ekhean oluhi chian arekhai ma ochie ekhe li kristi bi aduiduan.²⁵Am emian la adiuduan re vare, ma ke shiovba re. Iyior iki vbaeremęn.²⁶Va chian ivbioisęlebua reshian vba adiuduan vbęken Jesu kristi.²⁷Iyior vaeremęn li vba samen vbęken kristi, va ke mien kristi hon.²⁸Ai mi or la si Jew dari ona si Greek, amio ovien dari olobfuan. Amion omohe dari ojboso ęhiq si, vbaeremęn okpa vau vbe ken Jesu kristi.²⁹Ekhien, ukha chian kristi, uami se Abraham ni vba chian, bi ęlo lęuku ebędeqvę re yi iruo.

4

¹Ya tai kha ęloleku, ebosei chion ovbekhan oshio dan yi ovien, ama yion kiqlomoaeremęn.²Ama, ori vbarekha bi olaremikha ochien ękhę le ra ita.³Iyi gboq, eke li ma re chivbiekha, a wu ma bio vien re shi igbanre suhi so la gbona.⁴Ama ekhe le khe ke re şe, oisęlebua iyio omosoi, lo gboso via, avia vbe uhi.⁵Ovbona lore demachiere le ri egengen uhi, nima re chien ivbia.⁶Bi ęhiq si ma bi kha ivbia, oisęlebua o yi eti so ovbio oma vbudun, ele khue orundiare "Eramai" le eramai.⁷Iyior ewe ke chie chiouien ama omon, amaeba. Chiomo, ekhean ewe gbo chien oleuku re shian vbo oisęlebua.⁸Ama de khenai, ekhe lu se re enoisęlebua, are vba chien ovien re ye ele rematoto sian, ovbi oisęlebua.⁹Ama eman lu vare lu re en oisęlebua dari lo oisęlebua re en, eboi u lukene ri ie eidelo vbemoi de wuemi vbi gban re suhi? Ochie hoo lu chie chiovien ugbo lozева?¹⁰Ewe u ekpe, bi oki logbobi.¹¹Ukpe ofen ę wume iva, awe si men bi vba ęlele de ęvba ho.¹²I ao abo na, omanme limoh, u bi men, iyio i ke u bikheę u uman erui lode ovbo.¹³Ama uen kha ohasi ęto ire gwe kha u węwę se tai so oisęlebua, ikpao.¹⁴Ama okpokpo mien sa agbo no wu erovbi da mawe, u sume bi re me gbe yeye. Etini ewe khame bi kha Angel si oisęlebua bi kha kristi, Jesu mo gboi.¹⁵Vbaen, ekhean, vbi ihiaba seiema? ęhiq si ifiose re yie, okhale devob. Ule de le o se shovbi emilobere, u delokpenme.¹⁶ęhiq ekhean, enia, ichiobesę ęhiq si ya gwa tai kha.¹⁷E mo okamse nia re wue baegbe ama ovbo le sen. Nia ho nia ębę deere, lu re mo ęgbalegb lu re mo okamse re yian.¹⁸O humion la re mo okamse re yi si ao le sen ekhe li re rivbu sie swba.¹⁹Ivbiękhan me likekere, i ri vbi iyioya si ęmo ibwia ęhiq vba ęchieghe a

deli kristi vbia vbi ekein vba.²⁰Qeghen me li re dëba vba enia li re deli urun,ohio emi vba wun me eo kuèrent.²¹Guékhamé wewe luho lure զvvi uhi,ukha daihòn si uhi?²²Irémidi avioi ovbi otoi khi Abraham moi ibviékhimohé զvva,okpa chien isi զvien oli զzi զvva chien isi զhai.²³Ama oli զvien bwia զ bwia reyi ohian megbè,ama oli զhai bwia,զ bwia reyi iruoi.²⁴Ale mëti զchi oli emina aghuan aderé,irémidi զli ikposo na chien agba ama.Qkpa ze vbi զko si sinai vbaré զgbo vbi ivbia le chien զvien.Yon ikhi զla զchi eyinsöi Hagar.²⁵Enia hagar chien զlo dan muzan li զko si sinai լ ri vbi ebvo si Arabia;yon gbo dan muzan li ebvo si jérusalem li enia,irémidi զyin bi ibwioi զvien yin yan chian²⁶Ama զhen yin khi ijerusalem lókipi okhumi chian,yon ikhi iyon mai.²⁷Irémidi avion kpi otoi, "Ya ghoghòn,ybe lu chien agan ló kha vbwia. Khué urun dianré vbi զghoghòn,ybe lu kha oya si զbwia.Qhiò si iwi okposo la khufia զyin bule isi զkposo լ mo զdòn."²⁸Ama vbe vbe, imion, bikhi isaac,ibviékhán si iruoyin vba chian.²⁹Vbi oli eghe ain զli a vbwia vbi ekein ohianmegbè yan khui զli a vbwia vbi ekein etin shan.Qli eghe ikhi enia.³⁰Ama emi ebé lófuan tai? "Khui զkposo լ chien զvien bi ovbwió fia. Irémidi ovbwi զkposo լ chien զvien kha dëgbé kpai ovbwi զkposo լ chien զha kin uku."³¹Een,imion, mai chien ivbwi զkposo լ chien զvien,Ama isi զha.

5

¹Irémidi vbi isi amienfan jesu զ miema fan.Danmusan lesen,զhiò si զna,vbai gbo wun զgbé vba fiòvbi okhwakwanme si զvien.²kaoa,meme,ipauli,ire vbe khi u kha si զgbe obø la re rue,ijesu kristi kha miei emi զso vbi obø se.³Igbo fiòse yi զmohé լ ri զgbøi rø la rue oi khi զdø զbvø լ ya rekhan uhi զremen.⁴Uké dëbai զgbé si kristi,vbe vbe la le ri uhi ghai ezon soi; u kha ya kë min esé զhen.⁵Irémidi vbi ukpohiò si etin, vbi ajuduan,ma muzan khe amiefuan.⁶Vbi ekein ijesu kristi irue dabi urue զ moi itimo,ama լ bia vbi ihumeken զkpa.⁷Vba kpao la lesen tele. զlo daa yen lu kë rekhan ata?⁸Oli ozhiò na զi zé vbi զsi զlo զchë e!⁹Emi këre yin a re obvi emi lóre humaré.¹⁰Imoi adiuan reyi զlomøen khi u kha di զvbi ukpode զwé. զlo kpokpo vba le hai osa si okpokpo soi.¹¹Imion,ikha gbo gui iyemin si irue,emø zei la kpe re khume shan? vbi զhiò si զna a wuin udo լ gbagin ogben shòvböré.¹²Reyi զli yan kpokpo vba,զ eghen me vbi udun lë re ai egbian a!¹³Irémidi a զchi e vbaré yi amienfuan,imion. Ama զ ghuéi amienfuan se vbi ukpode si զkhø; etini, vbi vbi ukpohiò si ihmeken vba ya gi զgbé vba.¹⁴Irémidi uhi զremen se vbi ase զkpa; vbi "vbe vbe le humieken զlözébva se bikhi զgbé se."¹⁵Ama vba kha hin զgbé vba akon,kaoa lesen lu mien khi vbia gboi զgbé vba kua.¹⁶Ama ire vba զ,risi etin shan ulemien khi ukhayameti vbi emi si զkhø.¹⁷Irémidi emisi զkhø bi emisi etin lófuan չkha humieken զgbé. Yan kha humieken զgbé զhiò lu le ya vbi emi լ khon e.¹⁸Ama u kha shi oshan se vbi ekein etin u յ vbi egegen uhi.¹⁹Enia obia si զkhø ikhi զna: omehen li khói dë զbvø,iwan,ausiegbè,²⁰aréoigai,ifeemiuwu,iokhuduan,iyienegbè,ireobemì,ibiqkhuenem,զien,imøagbanama,oyagha,²¹զien,eyon idai,osughu si odi eyon,bi emi labi զna.I ri ukeke,re yi զbi kpao ri ukeke ibva tele,khi զli yan en uen labi զna kha mëti owi eghe զba si oselebua.²²Ama ikpekomi si etin ikhi ihumeken,eghoghòn,ofure,izienegbè,ajuduan,²³idéiuhumiré,bi iwunegbè-ke; akha shobvi eli emina rø aimi uhi.²⁴Eliyan chien isi jesu kristi yan kë gbi զli uen si զkhø ain fiø vbi ogben debai emi լ ho.²⁵Mai kha ri isi etin ghué,ma ya gbo ri isi etin shan.²⁶Mai wun emi զvbi udun,vba ri զkhuen bi զgbé,awun զien si զgbé.

6 ¹Imion, akha wuin oria vbi զkhø,vbe vbe lu chien oria լ fuan ri idehumiré kpai gui iyemin lesen lo re deli uen.Rię զvbi զgbé,lu le gbo defiòvbi idamaghue.²Vba ya kpai զgbé vba obø,lu gbo re mëti vbi uhi si kristi gha.³Irémidi akha min զlo ta oria զyon chien vbi eghe ló re chien emi զso,զ tei զgbøi e.⁴Odødø fei obia si զgbøi ghué,emø le wun զi ruo le յ vbi eken soi զi vbi eken si oria զbwé.⁵Irémidi odødø le wuin ihua si զgbøi.⁶Զ de զbvø զla wewi զta lesen ni լ wuin emi lesen li զlo wewé khai.⁷Է zoria te զ.Ei kha meti wuin oselebua yeye,emí loria kój զyon le lię.⁸Irémidi olor kin emi յ agbon si զkhø soi, le ze vbi ekein agbon si զkhø soi iei si ikhueo. զlo kin emi յ etin, ekein etin ole ze iei si agbon si atilalai.⁹Mai kë shin զgbé yi uokho vbi emi lesen li ma u, irémidi ma le iei soi vbi akoko lo dëqbø,si mai shi զgbé yi uokho.¹⁰Vbi ukpohiò soi, զkhø ghé de զmai vbo, mai ya vbi զlesen li agbon զremen, զmømø զli yan ri vbi ekein զse.¹¹Eghwi emi լ buin li ri obø me vin yin vba.¹²Eli yan hoi li yan vbi emi lesen vbi ohianmi զgbé yin yan gué kha vba li vba le rue զgbé. Yan vboi զhiò si yain ho la ya khui iyan shan vbi ukpohiò si ogben si kristi.¹³Irémidi զi vbi զlo rue զgbé զ rekhan uhi, ama yan ho lu rue զgbé se lë ya re mëti ri ohianmegbè se ruo.¹⁴Ama ikha mëti ruo sokpa vbi ogben si զlomøen li jesu kristi, reyi isoi are khi otoi agbon na yen vbi ogben yi me,bi meme reyi otoi agbona.¹⁵Irémidi si oria rue զgbé dabi զi rue զgbé զ de ghuéi emi զso, ama emø de ghuémi ikhi agbon si adélooma.¹⁶Reyi agbon զremen li yan ri զli uhi na ghué, ofuré bi ituken ikhi isian, gbokhi էkhen israeli si oselebua.¹⁷Re zeybi enia gbanré oria զso këi kpokpo me, irémidi iviemí si jesu kwovbi զgbé me.¹⁸Li esé զhen si զlomøen si զlomøen li jesu kristi dëbai etin vba, imion. Amin.

Ephesians

1

¹Ipolu, ayoukø si Kristi Jesu rø shan vba զ o soisèleuba, rø yagbon lefuijan soisèleuba vbi չphesusi, զli yain khaduduan vbékén yesu.²Esechon bi զfunré lózévbi si զisèleuba lerah bi չbiain li Kristi զ re յie.³Iré զ re yi զisèlebia bi չrah si չbiain jesu Kristi, ló rehanba sekén etun զremen thanba sehé sokhüméimi vbékén Kristi.⁴Qisèleuba ze mai vbékén yönze vbigbanré sołagbon, limai refuan bi amiböhi vbiao.⁵Qisèleuba ze mai okpese զdømai chiére rø shain vbijesu elabi reyi զeghen lóhumé si aq sui.⁶Azé զ sademai chiére vbékén ire sokhai չséqhen lówun ima զhen vbékén զkpa լ humékø զ in.⁷Vbekén jesu Kristi ma mö amiefan shan vbékén soi bi iréhumø sokhø rø յefé si չsé զhen soi.⁸Fui չséqhen soi a vbuhami

mai bi ewain bi awueokueré.⁹Qiselebua zi mai efen emó ze lorewun a o soihé mai re yiemo eghemó eghenó vbekénLQ Gbozé Ghogun (Déménstrate) vbekén jesu.¹⁰Bi akaeşa re yimama vba re von seghé, aré silemi eremé kókó, emí eremé vbóhuméimi bi ofqagbon, egengen humi okpa, gbozhi Kristi.¹¹Vbekén ijesu agbo ze mai bi khumoi, ma tai ok pesé vbenia, alibi amama soi oló bie miérem dwéanré re yi a o soi¹²qiselebua ze ma re khian uhumoin li mai re chié elé kpaó mo aduduan vbekén Kristi, li mai re chié iré sokhai soi.¹³Vbekén Kristi, gbozhi wdé wué eghé luhemó ata so wué wué samuefan wué wué mióhon, gbo mò ékhé bi iruo si etinlofuan¹⁴Oli khé khé siku mai I e. ochen li mai wun si mai lo von.¹⁵Qhió sóna qobli re han emó aduduan vbekén ébiain jesu bi thumékén se re yi éria soisélébua lófuan¹⁶dérboyen vbikhuémé soisélébua re yié ébi yai suenyin se vberomó mè.¹⁷I lieromó lóisélébua si ébiain jesu krist, érah sokhai le rétin sénwain na la gbori imié vbekeñ ieñ emí soi¹⁸ilieromó likpé si udusi wun éokué re lu re efen aduduan ló re échié bë efe sokhai suku soi vbusié si ivboisé lebu erème.¹⁹ilieromó lu re ee aimale logbai sitotó soi logbai.²⁰itotó okpa lóisélébua re bia vbkén ijesu eghé ló re shio vbusé selé vlo ogbo otó vbebo dión vbehe sohuméimi.²¹o wun Kristi otó rere vbulhumí ra uhi bi asé bi itotó bi olomó asé vbulhuméimi eremé bi emí erems la wuni yin ni. Krist yön le ruan shan, oivbó lu anmi na okpa re se vbulanmi lóvadé.²²Qiselebua wun emí eremé ovbi eggeren ikpai si Kristi, ogbo wun ló osé ló chié humi sei vbeñueremén.²³osé khégbé , ivon soi ló von emí eremé vbekén eremé.

2

¹Gbo re yié, ekéñ okho yonzé u²Ekéñ olókhó na yön u kpaó ye zéjabi ukpóde so alagbo na u ya wué bi eniyain ri asé si efio shan, etin ló bia vbekeñ ivbiékhán si akaéhon.³isókpa mai yé vbu sié selé ria na vbaré von si a o sokho sèbemiri gbo re wun a o sèbemai bi ufu mai dèanré. Ma chiéñ ivbia sibiokhuen mè bikhi agbon lèkére.⁴Ama qiselebua fei vbekén itóken qhió si uhuméken soi ló gba ló re uhuméken mai.⁵Eghé li mai re u vbekén okho o re mai chié efen kugbé vbekén Kristi re shan ubéshé phón u moi amufan⁶Qiselebua shio maidéba Kristi, qiselebua gbo zi ma otó vbehe sohuméimi vbekén Kristi jesu⁷Egbé lairé mié ikpé lóvadé olé rere lókhua lakha mati maa vbekén ésephón soi vba re vbekén ifun réyi mai vbekén Kristi jesu.⁸U ké fan vbekén ésephón róshan vbadudan. Éna gbo zé vbaéshé varé, ohan qiselebua o .⁹Ésephón zé vbozia varé aigbo miólolé re ruo¹⁰Qhiósi emí obia soisélébua nyin mai chian, la ma vbekeñ Kristi jesu re, vbehem lóhumó lóisélé búa mama ima ló kételima re shan vbekén nyain.¹¹Qhiósona erére mai kpaó chiéñ igéntiles (olókhó) vbekén éhu. A échié “éma-rue” re shan vbeña échié “Orue”, vbekén éhu na labé soria ma¹²Eghé an avaén shovbi Kristi re u chiéñ evbórevbé re yi ékhéñ israchi. U chiéñ iré yi agba-ama sirvé. Umó aduduaan sémóï isaó. Umó qiselebua vbekén agbóna.¹³Ama énia vbekén Kristi jesu lukpaó séreré ni, qiselebua két sié kéai róshan vbehe si Kristi.¹⁴Yóin khofumré mai. Oréva chiéñ okpa. Róshan vbehu o khuvé ibiokhuen o la róvbégbé mai.¹⁵Qain khi Ogbuhi la khua ló re mèti mi omohé okpalogbon vbekén egbesói, bi lèhéin sòfunré¹⁶Kristi kuagbon eremé gbe vbekpa yi qiselebua reshan vbo ogben. Zi biokhulen mè se u.¹⁷Jesu varé ló témó ofunré kha ló lu shan rere bi ofunré re yi eli sikéai¹⁸Róshan vbijsu maike gba mòukpódékpa vbekén etin re yi érah.¹⁹enia na wué wue u gentilesi (olókhé) ike vboré. Ló két re dilyo evbó okpa ayn mai két u bi agbon ló fuan vbekén O a soisélébua²⁰Aké zé ovbi ibgunotó sayo ukó bi ékhéñ imié o bi Kristi jesu lègbésói chié udó siguen- egbé.²¹Vbekén yóin, Qa eremé zé muzan kugbé gbo zé bi khóalazé vbi bikhóla lazé vbekeñ ébiain.²²Vbekén Oyin ma zé zé kugbé bikhéba yé si qiselebua vbekén etin.

3

¹Érimidi sóna mémé, olighain si Kristi jesus re yié olójhó²Iyo uké hén emó si Elian gas i ése qhen siqselebua la wun imé re yié.³Iviémi alibi imié laré kha mè qna khité la wun hé livin yi vba kwéi⁴Ukha kó olémó na, olé wun e e okueré emí limié vbeñemó sata ;la wunhé sémó Kristi⁵Vbuyian evbé, Azivbi mohé éen olaatana. Ama énia na etin lófuan két roí kha a yo ukó bë eniyain mié la zé vbo ló bia na.⁶Ata la wun hé na kha ékhéñ olókhó dèba mai vbi uku ié⁷Qhió Ichien ovien si qowéwé na vbekén, ohan si ése qhe lóisélébua wun imé re shan vbozia si tóto soi.⁸Qiselebua wuólohan na imé, ama mémé kha lókpuókhó vbekén éléfuan soisélébua. Olóhan nan yin kha, li takha olókhó emó sefé si Kristi li khaimeti gualó⁹Ohan soisélébua re yi mè kha, ilé wunurukpa di emi lóisé búa mama reyi qrik horia re. olamama na két si yami lóbun ló ra re lóisélébua ló mémieremé wun O hé.¹⁰Róshan vbozé yan zé en olamama na. Iyo eniyain ragbon shan bi asé vbehe sohuméinmi ló két emilébun sèbveen zégbé vbekén éwain soisélébua¹¹Éna sunu vbulpukpen re yi amama si rélérélé ló ló mò awun se vbekén Kristi jesu ló biaín mai.¹²Qhió séken Kristi, ma ló zé molkpamudu bi éhe bi awudu O érimidi si aduduaan soi vbekén yóin¹³Eghé an I e wué lu egoi e érimidi sôya li ya e naa ló chiéñ okhai se.¹⁴Qhió sóna I digua yérah¹⁵La zé wunyin la aféñ eremé vbohuméimi bi agbóna¹⁶ilieromá re yi e vbekén efe soi sokhai bi itot róshan vbeñin soi ló ri vbekén e.¹⁷Iliérómá li vba lèzé fi nyii wun qfdi vbekén thumékén soi.¹⁸Lu moítotó, ló ló wun e eó kuéré, rékhan elé miéhon eremé, ébói wé, lóida wireré ló gin.¹⁹Lu gbo re efen thumékén sijewu lógbá ra lèzen emí.²⁰enia re yó ló mèti u ra emí eremé li mai vbi dabi qo re yitoittoi soi ló bia vbekén mai.²¹Qhai khisoi vbekén osé biékén Kristi jesu reyi vami eremé rèle rèle. Amin.

4

¹Mémé, vbaín, lolighain si ébiain, gbayinégbé li re shan lessé vbi échié la échié e .²Gbayinégbé li re efen vba de gbe re lógbá bi ifun bi ozién , vba ya efen kugbé ubekén thumékén.³Vbeñi lu ló mèti u luré moi akugbé si élin vbekén ikugbé sòfunré.⁴Egbé okpa bi etin okpa yön rivbó, éli bai échié vbekén awuduaan liyó si échié se .⁵Ébiain okp yön rivbó,

aduduaan ɔkpa, isa mè ɔkpa, .⁶Bi qisələbua ɔkpa bi ərah semi əremen lò ra emi əremen rē gbo rē shan vbəremen gbo khəkən o əremen..⁷Awun əsəQhon imama əremen rē yi imaai si əhan si Kristi. ⁸Ré ebi ləfuan ita. Eghé lò rē khuaq yokhumi, Owun Oviən chien Oghumi Ogbə rohan li aleria". ⁹Emikhitime si "O yə khumi" səkpa o gbo dətoire əvbəken əubə lò+ də ere sətəi agbən na .¹⁰Yon lò do təi rē yon gbo yokhumi lò rərə lò ri vəbokhuməimi, lò lè zə von emiəremen.¹¹Kristi ri ayoukò lè sə, əsə chien Imię, əsə chien eliyain wə wə shan, əsə chien alufa bi əkhaemı .¹²O wun əlobia na li əle fuan vəbiga ya bia, vbi izə səgbə si Kristi .¹³Okhue əgbə soi əghé əre4mən səvbəghə li mai əremen rē sə vbi akugbə saduduaan bə Ieç mi si əvbiosəlevua li mai gbo rē əhia sə imaai si ivon sə krist.¹⁴Kristi khusə mai əhia li mai ə chien ivbichan lefiqfio khua vba rəkha bi rələ sagbən vbəken atə ə siyain.¹⁵Ghə, tata vəbəken ihuməken. O ə əvbə li mai əhia rē vəbukpəde əremen rē yə lò chien vəbənəi, Qain khi Kristi .¹⁶Kristi megbieremən Ogbə kuqibə bilrobə kpaye si əhu Okha kə bia kugbə, oleghə O hia eghean əhin re legbə soi O wun ologbə ohia rē. əke zəgboi əhia rē vbəken ihuməken.¹⁷Ohiq səna , I tai igbə tai vbəken əbiain. Ukhə chieq eñən bələkəhə əqəen vbəken ibga hoi si udu siyain .¹⁸Yain bi a vbəken awun əqəkuqərə siyain Azəqoi shəvbi awə səisələbua rē ərimidi si aiqən sə niyin mənən ərimidi si ikaka si udu siyain .¹⁹Yain moi əchəq ə gbo wun əgbə siuain ləghə igbə, yain gbo maməmi əremen ədədən likhəi humə.²⁰Ama iyə kai maməmoi si krist.²¹Iyə u kə heməi soi bi emi la gwuei bi ata lò rivbi jesu.²²Ata kha lu wun ueñən ədədən lò rivbəməg agbən sə fia wən əməhədəqən fia. Əməhədəqən riai ərimidi si a ə sitə e.²³Ata kha dəlp chien əgbən vbəken etin ləfuan siudu siudu sə. ²⁴Gbə wun ələmətə logbən la mai vbəken ədədən səisələbua vbəken ata səfuan bi isi fuan.²⁵Ohiq səna, wun əhen əvbətəi zədədəye tata kha əzəva sə. ərimidi əbəh ɔkpa əgbə yən mai chian .²⁶Biokhue amə əvbəkəhə, əzəvən də o vbi biokhue mə sə .²⁷E rəhə lesun.²⁸Olo duqı əhənə vəbəi, ulə rī tətəbi bi tətəbi bia, biq bia lò də wuəmə bi əbə sə, lu rəmə emi lu lə gbo rē lə likhəi mənən.²⁹E zi etə li khoyə əvbə zə vəbənəi sə dəanrə. wə etə lə də wuəmə əkpa lə rī ikpa əbə niyain rəyi emi niyain o hə. Lətə sə rə chien ikpaqəbə yi ələ hən o.³⁰E bi etin ləfuan Okhən. Yon ruvbə vəbə ə vəbukpəde si amiə fan.³¹wun olə əremen fiaa, ibiokhəmən, urə, ikhüe bi emi əremen si emi ləi humə.³²Məi ifun rə yəgbə vba uduli əbə o, mə arəhəmə rə yəgbəvə zəlabi qisələbua vbi krist rə humə.

5

¹Ohiq səna chien aregbə ə səisələbua, bi khivbikhən li humə kən o. ²Gbo shan vbəken ihuməken, Kristi huməken mai əgbə wuəgbə soi əvbətəi imai, əhan lò vəbədək lò humə bi isaa yə qisələbua.³Ama akh gəbədə mi aq si əghə igbə vəbusiə uba dabi əməkhemə li kəhəfənən dabi iyanmə, ələməna idia rē yi agbən ləfuan səisələbua. ⁴Ezi iwan yə wə, etə sərərə, ə gbo rəməi də əvbə gəbə yəyə emi əremen idia. Eghəan zə khusəmə yəvəbə. ⁵Ulə mətin wudu əvbə na. amı ələ əgbəghəlikhəfən, lə yamə o, əghə khə qə-əlmə iku əsə əsə vəgbə əbə si krist bi qisələbua. ⁶Əzəria tə e bi etə ləbən, ərimidi sələməna ibiokhənən mə səisələləbua vbadə rē yi ivbiə lə yi akaqəhən. ⁷Eainvəbə, ə dəbə yain.⁸Ohiq vəkpai chien uduəbi, amə ənia urukpa sagbən yon u chian vbəken əbiain. Shəshan səvburukpa. ⁹(Ikpəkəmə si urukpa də wuəmə əremen lò humə səfuan bi ata). ¹⁰Gbo hotoi emo regbə wun əbiain. ¹¹E kuba əbia sudubi lə kha mikpa, amə vəbəyiyain a. ¹²Echo o lə rə sunu vəbələmə nia yain o u vəbə egegən emi .¹³Ama, amə gəburukpa ə gəbəgəi, ə chien eməməni. ¹⁴Emə əremen la miən rukpa ə ohiq səna ətə "şorə ələ məhən, gbo şorə vəbusiə sələ ulə yən lə gbo vəba".¹⁵Kaçə əbui wuə əvbə sərərə amə sənəwain.¹⁶Wə eghəna lessən ərimidi si awə ləbə. ¹⁷Ohiq səna ə chien əzuəzi a əsi əbiain wuə ə o kuqərə.¹⁸E dəyən, ona yon si wuən ubiavbia rə. etini u vən vbəken etin ləfuan.¹⁹Gwi yəmə khaegbə mai vbəken əbə sə iħo bi ēin suiħoq ləqəghən yi əbiain bi udu sə əremen.²⁰Vbə khusəmə vəbəmə əremen kələq, vəbə nin si əbiain mai jesu.²¹Də əgbə sə rə rə yə oriqvəbə vəbəkpa si Kristi.²²Oha wuəgbə se lədən ə zəlabi səisələbua.²³ədən khi uhumi səkpoqə ebi Kristi chien uhumi səsə, Kristi legbə soi gbo khi ələsumuan.²⁴Ama əbəsə wuəgbə li Kristi iyə yinəha legbə wuəgbələdən vəbəmə əremen.²⁵Edən, uhəməken əha zəlabi Kristi huməken əsə ləi wuəgbə soi rə nai.²⁶Kristi wuəgbə soi rəw ləsə, ləi rə wun o fuan. Ori emə chien amə rə kəpəi fuan.²⁷Ləi rə məti rəi kha rə yi əgbə soi bi khəkənə ləi moi iwan dabi akonva dabi emiliyə, amə əfənən li moikpənə-kpənə.²⁸Edən gbo iyə huməken əha bi khəgəbə əbə ələ huməken əha huməken əgbə soi .²⁹Aimələ qəkə əkən əgbə soi, amə, əfuəgbə rə gəbə ə wuləgbə bi khuma.³⁰Ohiq səna əməhə lə sərəi biyən əbə, əkuba əha I, evə va chien əhu əkpa.³¹Ata ləhə gəbə-ama emə Kristi bi əsə nyin ya gwue.³²Oikhə vəvəba ədədələ lə huməkə ələ harnə bəkəhə, əha lə gbo wuəkən lə dənə.³³Səna ə chien əzuəzi a əsi əbiain wuə ə o kuqərə E dəyən, ona yon si wuən ubiavbia rə. etini u vən vbəken etin ləfuan.

6

¹Ivbiəkhan, wun əkpən lə rətə bi iyən vəbəken əbiain ərimidi o dia. ²Wun əkpən era bi iyən (yon khi uhi lə kpaq bi iruq).³Ləi rə humə na lu gbo rē tən vəbətəi agbən.⁴Ərah ə bivbiə əkhuən etini khusə yain vəbəken bi arə əvbukpəde si əbiain.⁵Oviən, ya rəvəbətə səqələ rə shan gloq wun əkpən naigidi bi əfən, vəbəken ata sədən sə wun əkpən niyain alibi ulə wun əkpən yi Kristi. ⁶Ya wun əkpən, oivbeghə lə ələ rə shan əbə ə wə əkpa li rə gəbə wun o etini u wun əkpən bikhəvien si Kristi Olo vəbə ə səisələbua sədən sə.⁷Gai bi udu sə əremen bi əghə li əbiain uwaga oivbagbən.⁸ərimidi mai əhen ərəya kha vəbəmə lessən, ələ miə əsə vəbətəi əbiain, ə chien əviən khəi chien əviən.⁹Orvan shan. Khusə əviən sə ubukpəde əkpa ə yən yain. U əen əlochien ərvanshan si vəbə əvava rə vəbəmə əməhə kən əsə lə əsə vəbətəi.¹⁰Akuq humigbə, moitofə vəbəken əbiain gbo mə etin vəbəken itətə.¹¹Gbalementi əshə əsəisələbua, li rə mətin mizan khən əshə səsə.¹²Isumabə si mai vbi si əhu bi ərəi, etini ərəi si əgvunər bi etin si kpaşə bi etin əbi khən əshə si etin ləbə vəbəmə əremen.¹³Ohiq səna gbalə mişəq səisələbua lə rə mətin muzan vəbəgə na si əmələbə, əkha kə vəbəmə əremen lə lu muzan lessən.¹⁴Muzan, ohiq səna ukha kə wun əkugba sata gba lə bi əkpanə səyən səfuan.¹⁵Eghé an bikhəbata vəbə ə sə, wun əgbə lu lə rə wuə

wue so funre.¹⁶vbékenuen ेremen gbeigbei wun si aduduan, lu lere mètin wun oèmi si uhaubi si lghian fia.¹⁷Gbo wun emiòsho siamièfan bi ògan si etin lo chièn emò soisèleuba.¹⁸Gbo khi èromobi emi-ivbi vbéghé ेremen vbékèn etin lo fuian bi oluduna ya kaeqa egkré eèmen bi uvbò q ebu lieromon yi eria soisèleuba lòfuan.¹⁹Gbo ueromonième la re yuko yi mè si tan unu mè a, lieromon li re gbayinègbé re eèn the semò ounue wue.²⁰Isi ounuewu yin re chian eniyain rëvbò shan la wun shò vbgihain, qhiò sôna liré gbayinègbé tai elabi ilé tai.²¹Itychicus, oli humékèn q omio bi ovien saduduaan vbékèn ेbiain q gwuè mi ेremen kha, lu re eèn ेbiyain u.²²I yé q yiè vbohiò slu re eèn ेbi mairi, lu re sudu sègbè se.²³Ofunré q re yi èlimion, ihumékèn bi duduaan zévbi soisèleuba le ra bi ेbidin jesus Kristi.²⁴Eseòhon q re yi èle humékèn ेbiain jesus Kristi mai bi ihumékèn lo kha degbè u ghe.

Colossians

1

¹Ipaulu, azhé ukor si jesu kristi zé ni aao si Oselebua, bi Itimoti li omion mai,²Re zhi èlemien ehun bi imion lè moin adiuduan vbi ekein kristi vbi ewo si Ikolosha. li ese ohen chien isis, bi ofure si oselebua li era.³mai khemi oselebua, eri jesu kristi, magbo liè eromo yie wa.⁴mai hin emoi aduduan vba si jesu kristi bi ihumekein lu moie reyi agbon si Oselebua.⁵U moi ihumekein ohior si aduduan li vba hoo or khee vbi uhumi èçimi. u hoin vbi emoi aduduan la khee tele vbiwi ekein ataa. si oguegùe,⁶lo kó ovare yie. oli aguegùe na or mie ikpa ogbo ze vbi otor agbon ेremen. oghé bi olobia na vbi egbe se, dobor lu ghiè re hoin bi ukpede lu gbo ein èşéhon si oselebua vbi ekein ataa.⁷Ona ikhi oghuéghuè ेbui mamai vbi obo si Epafurasi, ovien mai li ma humeken, lo chien ovien lesen si Jesu kristi vbi ukpohior mai.⁸Epaphrasi kó zuan ein ihumeken vba vbi ekein etin.⁹Ohio si di ihumekein na, re zé vbi ukpede li mai re hoon, mai se hena vbi eromo ilié re yi vba. loi re vion ma vbi aao soi vbi ewan ेremen bi etin si iwwéokué.¹⁰Erromo mai ikhi lu shi oshan lorsei si oselebua vbi oshan lo wuegbe. ma lei eromo lu re mi ikpa vbi emi lesen ेremen lua uu, lu gbo zé vbi ewan si Oselebua.¹¹Mai li eromo lu re moi etin vbi itotoi ेremen re yie etin si okhai vbi iyeyo ेremen.¹²Ma li eromo lu re ri okhai li Oslebua vbi Ekein èghunghun, lo zé moi èhé si ukuu ièç si èlemiènehun si urukpa.¹³O faun uan vbi ekein ason ogbo Nwin mai yi egwai si ovbwio lo humiekein.¹⁴Vbi ekein Onbio ma moi Amien fan, Arehumon si okhoor.¹⁵Omioi ikhi odudu si Oselebua lai kha mien. yion ikhi omo odion si imaa.¹⁶medi khi yion o mi emi ेremen, emi léri vbi okhumizimi bi lè ri vbi olo agbon na, oli eeo o mien bi oloi kha mien. khi egwa oba, khi éli yan ri agbon shan, khi etin ेremen nyon o mai li egboi.¹⁷O ri vbo kpein emi ेremen, ekein oin nyin emi ेremen ri.¹⁸Nyoin ikhi uhumi si ègbé, osee, nyoin ikhi ibanré vbi ekein eli nyan uui, yin o ze o re moi ozi kpaò vbi emi ेremen.¹⁹Mèdi o eghin oselebua vbi ekein li ighaa ेremen soi zhé wi ekein Jesu.²⁰Ore vbi Akugbe re ze bvi ési ovbio emi ेremen re zhi egboi. Oselebua mi ofure re zhe vbi èrei si Oselebua re shi si Ogben soi, Oselebua vbi Akugba re zhi egboi, khi emi lo ri vbi oto agbon na dabi o lo ri vbi okhumi èyimin.²¹Omoi eghe, li ma, gbo chian obé bi ore si Oselebua vbi ekein duun bi aau si okhoor.²²Amaa enia o kó si ma koko re yi eeu. O vbi ona ohior si lo re nwun mai chian èle moi okhor, lè gbo moi ibohi vbi è soi.²³U kha ghé ri vbi ekein aduduan, lu musan lesen, lu è shan shousi Aduduan lu aa ho lo chièn oguegùe lu hoin. O li oguegùe ikhi ona la gwé khai agbon Èremen la mai vei oto agbon naa. ohior soui, yin meme li Pölu re chien ovien.²⁴Enia ighoghon vbi ekein iyoya me re yie, Ie re bai :egb:e me :emoi y:e wor vbi ekein iyoya si Jesu Kristi vbi ukpohior si ègbé soi, lo chièn orse.²⁵Ohior si oli orse na ie re chien Ovièn, vbi obia li Oselebua re sei.²⁶Ona ikhi ataa la wun hé vbi ukpian lo kó tee. Amaa enia oké roi kha mai li ma mién èhon.²⁷Ohior siaw yi Oselebua ho ole re wain efé si okhai soi vbi ulié bgbe si ataa vbi usé si èkhein ijéta. yin khi Jesu ri vbi ègbé se, Aduduan si okhai lo vbda.²⁸Ona khi oli oria li ma gwi iyemin soi. ma ri èni khai odèdodé re yin ewan, li nia re meti ri odèdodé khaa vbi ekein ighaa si kristi.²⁹Ona izé bia li zé yien ègbé re yiè itotoi lo bia vbi eken etin men.

²¹Meme ido lu eein ेbi yai sumi ègbé ohiorvba, re zhi èle ri vbi laodicea, bi èle se mi eeo me vbi ohianmegbè.²Ie biai li re ri isuduun yi uduun sian re yi ar oto kugbè vbi ekein ihumekein bi èfè ेremen lo voïn vbi iruduuni si inyu eken kwére, vbi ekein ewan si ata si oselebua lo la liè, lo chien, kristi.³Vbi ekein oi nyin efe si ewan la liè. Ie gwi oli iyemin na ohior si lvgai si oria ghué eta si èqo zhi vba.⁴Ie gwi oli iyemin na ohior si li vba si èqo zhi vba. Amaa le yé van kpen vba.⁵Amaa le yé wan kpen vba vbi ohianmegbè. Ie ri wan kpèn vba vbi etin. O eghen mèn ekein li re min umen lesen vba bi itotoi si Aduduan vbi re yi krisiti.⁶Ebi vba mién Ikirisiti li ebai, shan vbi ekein oli Ikirisiti.⁷Ri egbe kó vbi Ijesu , gbo zé vbi ekeoin nwun ègbè gbo vbi Aduduan zén la bi ebi ai rio khaa, gbo dèbai Èkhuemi.⁸E zie oria ri eta si èhin tee eh re yi aau si agbòn, re se vbi emi si otoi agbòn na, bi o mien kristi hon.⁹Mèdi vbi ekein krisiti yin egbe si oséle bua o zhyé.¹⁰Ma voïn vbi Ekeoin. Yin khi uhumin si itotoi bi Ètin èrèmèn.¹¹Aa ruee vbi Ekein Jesu re yi iruee li oria. I uu lo chien isi ohianmeègè, Ama vbi iruee si krisiti.¹²Aa re vba bi o ton vbi Isamamen, ohiò soi uure meti shò re vbi Èkein Aduduan vbi Ètin si Osalebua. Lò zé vbi eeu shio mai.¹³Eghe lu re ui vbi Ekein okhò bi Ekein iruee si ohiamegbè se o chè shè nwun vba di agbòn re vbi ekein Asikoko lo zé ri okhò mai humo mai.¹⁴O hai osa mai bi aau lebi le vin ukpohio mai. O nwin èrèmèn shò vba re, o zhé khain yen vbi oben.¹⁵Omien è le moi Ètin, Ètin siain. O fai iyan aa vbi usé, O moi itotoi vbi uhumin si yian re yi ogben.¹⁶Re yi ona, e zi oria bi ghaizori si vbi ièç awunoon, dabi isi ukpede si osiee dabi ivai si ukin logbon, dabi ede si orse. Ona ikhi odudusi eni lo le vbaré, amaa oli èna ikhi jesu christi.¹⁷Ona ikhi odudu si emi lo le vbaré, amaa ;oli èmi ikhi Jesu Kiristi.¹⁸È zi oria orso lo hoi idegbèrè bi igai si angeli ghai ezor se shorvbi ekein ièç se. Orin la bi iyor vion ovbirì ekein emi lo mien o zé ihio reyi ioieken si shianmegbè soi. oi gi uhumin nwun, vbi uhumi yin egbe ेremen deaa. Izei li oselebua re nai, yin o re zé.²⁰U kha uu rekhai kristi re oli emi si oto agbon na, emo kó ze lu vba re vbi emi dèbai oli agbon.²¹<< Èi nwun moen, è ri unu so, è gbo ri obor so? >>²²A èhin è ri emien re yi ague loi humon, re yi ihude bi ikhai si

agbon.²³ Eli ague na moi ewan si ukode le re gaa li oria ri obo maa bi ide uhumi re si egbe. Amaa e nwuin izienegbe si ohianmegbe bi khi egbegbi emi.

3

¹Okha ghé chien kpé khi oselebua shio e débai kristi , ya hoi emi le ri vbi okhumi, ébi kristi o oloi vbi obodion si oselebua. ²Ya oi émi si okhumi, é zor chien emi si oloi agbon na. ³Medi uu uoi, se la lié débai kristi vbi ekein oselebua, ⁴Eghe li kristi vbaré, lo chien agbon se, u lo gbo débai vbaré vbi okhai. ⁵Enia gboi uu, eli ébo egbe si oto agbon na oléle li khoi de ovbo, emoi fuan ikhui, aho si émi lobe, akokobo nwin émi lo chien aréo igai. ⁶Ohior si ole mina yin ibiokueme si oselebua le re vbare yi ivwékan lè yi akai éhon. ⁷Ekein eli émina yin uzé pao shan eghe lu re zhé vbi ekein yain. ⁸Amaa enia o ye ovbo lu hui éléminal sho vbi rę – ibiokhuenme, aao lobé, ikué bi iyemin lei de ovbor lo zé vbi unu se dianre.¹⁹Vbai moi ehin yi egbe vba, eghe lo chian kpé u kę wuin ésun bi aau soi sho vbi uduun rę. ¹⁰Uké wuin jésu kristi la re shien émi logbon vbi ekein re yi chianmi si olo mai. Ebi akhhaa zé min igriki bi iju, irueei bi airuee, ibaberian, isitiani, ovien olafanfia, amaa kristi ikhi éremen voïn ogbo ri vbi ekein éremen. ¹²Ku ovwi egbe, bi élabi oselebua zei, ofuan bi ihumekein, éhuan si itueken, ifun, idiegberé, bi iziegbe. ¹³Ebi zien egbe rekhan egbe. Vba ya ri ékwuemi li egbe. Oria kha zi uyunga oria la boi, re humoi ébi olomoen re humo ee. ¹⁴Vbi uhumi emi éremen na, moin ihumekein, lo chien itotoi si ighaai. ¹⁵Bi ofuré si ikristi bia vbi ekein uduun vba. Ohior si oli ofuré na yi aa re éche vbi ekein egbe okpa, gbo moi ekwuwnmi. ¹⁶Zi éta si kristi ye vbi ekein egbe se bi efé. Re yi ewan éremen vba ri émi kha egbe vba gbo ri iyo si étin re gwi iyenmi kha egbe. Swi iyo khi ekein ikhwemi vbi ekein usuun re yi oselebua. ¹⁷Emi lu uni, vbi `eta dabi vbi obia, vbi Eremen vbi eein si olomoen li Ijesu. Ri Iku;emhi li Osélébua li era ri yioi.²⁰Ikpotsø, vbe ide uhumhu re yi qđ vba, Eboi ya ovbø vbi Esi olomoen mai. ¹⁹Qđon hu mieken oha vba, e chien olo toyá re yin ain. Ivbuehan, re ovbi eta si era bi iyón vbi ekein emi eremen, Iremidi o eghin olomoenmai uduun. ²¹Era, e vbi emi lo le bi ivbwere ohuen, loi le ei yan.²²Ovien ri ekpen li eli yan kuee re yi ohianmegbe vbi Ekein Eremen, loi vbi obia si eebikhi iregbe nwun oria, Amaa obia si ata lo ze vbi oduun dianre lofen si olomoen mai²³Emi lu le u gbegbei, bia rę zé vbi Ekein Etin re yi olomoen mai loi chien isi Agbon. ²⁴Un ein khi Un le mien èè si ukku vbe si olomoen mai yion ikhi olomoen mai li Jesu Kristi lu a gaa. ²⁵Irèmidi olo vbi okhor le mien éé si okhor lo uui, agbi egbe éé iyé vbo.

4 ¹Oriagbon Syhan, ri émo yé khi U moi olo re shan vbi okhumi eimi.²Ya li éromo eghe khi eghe, kwi éhon ovbi ékhuemi.

³Li Eromo Kugbé re yi mai, li oselebua khu yi ukhuede aar li oléta , ai re gwi emoi uegbe si ataa si Kristi . ohior si ona , are gba me Ivi. ⁴Li eromo li re tai lesen , Eboi ye ovbi li re taaí . ⁵Sha vbi ekein Ewan re yi émi si oéé, ri eghe li alma shére ⁶Iyemin se moi éé ohen vbi eghe éremen. Zi ume ya nwun vbi éké oin, lu re ein ebi ule ya re i ayin agbón odé odé⁷Re yi emi lo nyien me, Itakikosi le zé vba een oi. O chien omion la humeken, ovien si ataa o chein vbi ekein olomoen mai. ⁸I yé yi vba ohio si ona, lu re mèti eein emoi eta re yi mai, lo re ri isuduun yi uduen vba. ⁹I ye oi bi Onesimus, oli ata bi omion la humeken, lo chien otui okpa vba. Élèmgui emi éremen lo ruan vbi anaa khaa.¹⁰Aristarchus,oli ighain labi men rue vba, gbo khi mark, omi barnabas [oli ma ze vbi esoi mien ase; Okha vbare vbi ése, gaa abor mie oi,} ¹¹Bi jesu la gbo echo justus, ena okpa vbi iruee si ohiamégbé é chien eli ma gbo bia vbi ekein eghe oba si oselebua. Yain e chien isuduun re yi me.¹²Epaphrasi rüee vba. otui okpa vba o chien bi ovien si jesu kristi. ¹³O mèti li eroms yi vba, lu re mèti dan muzan lesen vbi aau si oselebua. ¹⁴Iremidi i fi yioi, khi obia lesen yi vba re yi é le ri vbi laodicea, bi ele ri vbi Hierapolis.¹⁵Ruei imio le ri vbi laodecea, bi nympha, bi eli orse si oselebua lo ri vbi ekein ighue. ¹⁶A kha koi oli ébé na vbi uusé vba, vba gbo koi vbi ekein orse si oselebua si laodeceans, gbo mien khi vba koi vbi laodecea. ¹⁷Ta khai archioous, << gbi eeo wué obia lu mien vbi obo si olomoen mai, lu meti wuoise vbi ireso.>>¹⁸Meme i dobo me rüee vba – paul ,e;ei uii me rę. Ése ohen deba vba.

1 Thessalonians

1 ¹Meme Paulu, Silvanu, nani Timotii deba ose nor zee Itesalonika yii Osanabua itani nani Ijesuu kristii. Arumofa nani Ofure Osanabua itamani nani Ijesu Kristii oka deba mani.²Maka shai Osanabua ogbo na vbe yor nor clani zee bemo mo vba yarehukhu, dadai nani aromiyo ni vba bi mi na ro nor zee adura mani. ³ma yere zee orogho ye amuro, akaye aromoho nani atuduma nani amonodu oye omudu zee elai no ka vere chumi oogbo Ijesu Kristii.⁴Imioméh nor Osanabua romi oyomia yo, ma ne gue oze ye. ⁵Esei iro Osanabua ovare bo yere chhumi iro nani agbaa, emi nani odu yor nor iwe, nanni ogbone ma clani asie ye. ⁶Wo kena ene regbe roro mani nani Ijesu, gbamo wo mia iro Osanabua chumi oms wey bi eghoghon mia nor wei emi nor funani. ⁷Chumi yor vba kani areghogho deba ebo maacedonia nani Achai ne miaro. ⁸Eobore iro Ijesu ohachia maadedona nani Achai tai ikpa-ikpa amiaroya chia tei. asai yoi ma mani ma-ma karo. ⁹naylor nor rore gue aware nemo oka kina omoso ayor, ero bi mo denebi oro Osanabua ve eyoi re ka ga Osanabua norzee nami otan. ¹⁰Ororo guechai mai hai omo nor zee jeiba vare, norkina hamumohare ve ewoire, onor nor ye Ijesuu, nor zemi. remani vahabimaa efabire norka vare.

2 ¹Wewe mabeye neneni. imiomah, zee avare mani okini onuka. ²Wei nereni gue maloya nani aki le enhoa ro mare bami ha yini debamani in Filipii, Ozee umumaní tai mabo ro iro Osanabua omi egbe totore.³Iro mani okina mare hei, okina mei funa nani enei yoamirení ⁴Oshoyor bami Osanabua Omiamani gue ma mu odu mani nani chumi wasu, yor ma ro nor, amare waree egbo, amare waree Osanabua. Noni nor hei mei ka maboi va odu mani gho.⁵Mare iro wo-wo jere vba, bamu nere hei omare denii ma-ma nor kina yor Osanabua nor hei afrusei mani. ma ⁶ma zee obogho egbo ve eghai, okina

wewee okina ihagbo Oda. ma moni ehai deba omogho-gho Kristii.⁷Oshoyo, magua egbo zee aguani enor nor soree emoi osah.⁸ee waho nor ma moni ma-ma nebe ne bonee nede tumani ma. Maghon-ghon gua mare hami wasu navba novbo amai agbo nani maka hami navba asamo woo kini ogbo kutu namani.⁹Yere, iminor, akaya. Eharo nani eshota hoa haihoro omare kina aka mu tutuvba painareke. Ehai yor ma hei wasuu Osanabua gue vba.¹⁰Vba-vba hei ofrusei nani Osanabua, amon funa, omoni ebi yor ma yeini deba enai miaro.¹¹Yor maki yeni debavba aguane itan nani omo ne igbe.¹²Ma yemayee, soree yor ochi, we enoro hei wagho no Osanabua ka me ro deba vba, nor zua ye zee akaya juba vbo nani ehaia.¹³Esai nor ma ki wami Osanabua achia vba re mia mani wasu Osanabua ne vba roni, vba mia nor okina aguene iro ogbo. Oshoyor, vba amo lata kina iro Osanabua, iro nor ke zee uso nenikina emiaro gbakaya.¹⁴Deba iminome, kina onor regbe hana osie Osanabua no re juduu chumi Kristii Jesuu. vba ki zai egbe obo mami havbo nor yoryai gbaumini obogho Jessi.¹⁵Eboa jessi ne be Ijesuu nani woolii vbo. eboa jessi ne ne-ne mani gua eneni enei onido deba Osanabua oshoyor ehai birefa agbo nemishei.¹⁶Ewa mani hei ebon Gentani ro amare zomireyor, okponokho nor roi norho vore abo ayor nani efabibi Osanabua oka kini oyor okponokho.¹⁷Amomani ve Omosovba re, imino hehai kanei, hei obo hei omi odu. Makpoha gue ma-ma me avbe vba¹⁸ma wei maka bo wa re, meme Paulu, shovbo nani Kane, ama esuo mumani du.¹⁹Meka hei totoi mani ehai nor ka vare, eghonghon, orogho amoigbo nashukhu hei akhai ezai Ijesuu Inoren?²⁰Vbe-vbe hei ehai mani nani eghonghon.

3 ¹Orennaia kina ma ka mabo regbo mee, ma guezee oromini guehai ma fi Atenesii zee ghokha. ²Ma yeir Timotii,
Ominomani nani enee ofure orogho Osanabua omi wsuu Kristii, aree totoreya nani soree yee oshe deba amianr. ³Ma
yomo oka kina oyano ani gharevba vba nereri gue asai nor nere zuo mani.⁴Atatan, mare kpere vba ma rogue vba zii ekei
gue maka royah zee ma ka royah ogbo shiere⁵Esano, mi re aboi somohare me yee ogbo gue vba ma-ma re nere amuaro
vba. Amai onor re egbo vbekho orevba vbekho, orogho mani ogbo kenor onoka.⁶Amai Timotii ovbare bo mani vba nani
iro onidu deba amiaro nani aromiyo, vba. onogue mani guehai vba moni ayere onidu nami, vba vbe guai vba ka mee ma
ni gba mi ma vbe guai maka mee vba.⁷Esai nor omino, asoree mani oshie chumi amiroye, liomi omui nani oyaa⁸Maka zei
ne ma somohare noi Osanabua.⁹Awemi shie maka dani Osanabua zee eghonghon ma moni nor zee wee Osanabua vare
namanni zee vba?¹⁰Eharo nani eshota ma gba adura na vba dadai ma-ma mee mi amiaro vba vbe.¹¹Osanabua itamani
nani Ijesuu, ore mani vare woo vba.¹²Ijesuu oka boremania nani aromiro vba oka kini ogbo-ogbo nani ogbo ne me,
agbami mi ma hai na wee,¹³Oka totore udo yai, omare kena woo ka moni ebi ee obogho Osanabua itamani, auare Ijesuu
nani ene fumani vbe.

4 ¹aregbowee imono, ma soree osie nani ma mioye nachukhu hei omovah Ijesuu, agbamu mia ahare nema hare vba
gbami vba haghoro nani orovah zee hagbai, nani waa gho vbe, omare kina woo ka yai achia²Vba nere mi ma gue vba
deba chumi Ijesuu.³Onor hai mi Osanabua weni, afuna, woo hazai chia,⁴Wei ma ne gba moni mama afuna vbe nani Ekpe
vbe.⁵Okina ogho yeni aguele (Gentilee ne tere Osanabua).⁶Ogbo vbe-vbe ofi ominani ekpebi du hee mama nor. Ijesuu nor
deyhei eyai yai na zee mama nayori gbami ma rogue vbe zeke nani ki fi osei.⁷Osanabua ozuo manni zee ma-ma me funa
⁸Amai ogbo nor mia nor fiau, omia ogbo fiau amai Osanabua nor di emi nor funane naye.⁹Deba aromigho iminome, ofi
gue ogbo ke ve yei, esamo arogue Osanabua gue ma tomiyome egbe.¹⁰Yonor ne imino ne re Macedonika, ma mu vba
nachukhu zee vba ma re hai me vbenia.¹¹Ma ki mu vba nachukhu zee vbe jeje, ototoba ologho vbe nani oboghoeye, bami
ma rogue vba,¹²Omare kina vba ka boi ighoro yor ni du lodopo okina na vbo novbe.¹³Ma vbe gue arogueye, iminome,
deba hane ashai, okino woo aguene enei moni elan re ka vare.¹⁴Ne ma miaro gue Ijesu waa oki muhare yor ne Osanabua
kire vbare Ijesuu nani enei ashai omi egbo Osanabua¹⁵enor maro gue vbe chumi iro Ijesuu, gue ma rogbo, enai fai ware
Ijesuu hor ka deba enei ashai.¹⁶Ijesuu nawo oka zee juba vare. oka vare chumi ovei nani ofiah angelii nor re angelii chia
nani otuko Osanabua, ene waa ogbo Ijesuu oka roghao mohare.¹⁷Enei kina guehai esai ragbo, na fiah, hai ka achia
ofuogho. Iwaa ghono ma kpare Ijesuu.¹⁸ma soree egba ma oshei chumi ironor.

5

¹Deba agoa nani ehai, imino, i ve ma-ma nemisha heiye.²Vba nereni zee avare Ijesuu oka aguene owatu eharo.³Ine gue
"Ofure nani haree" afuai domuka oka vare na yor oka aguane totoa bra-bra ee oramonomo. ogbo vbe ka vaore⁴Ami imino
vba re amoi bi omare kina elai oka dawa aguene owatu,⁵Imi alopa ne ma kiani nani elai ma ki imi evaaro nani aomibi,
⁶ma eshei bami enekpore eshei, osho yor ma rebeshagbe, ma gho.⁷enei ashei eyor, eni lo oyio ee yor eharo⁸Oredakina
oshota nimakrani ma rati karan aroa nani ma mu amiaro, aromigho kina ma ka re wariamar, maia nani amifa no ka vare
kina ohoro areso.⁹Osanabua omomani vee efabire re amai ma mia amiafa chumi Ijesu Kristii.¹⁰noni nor waa namani,
nima waa nanimai zee, ma ka ma boi deba zee.¹¹Asai nor ma soree egbe ma no oshie nani ma mu gbe mani yaire deba
gbami ma kpa hei.¹²Ma minaye omino gue enei kina ee deba ye haoghor wai nerehaylor.¹³ma ki manaye gue hai vba
nerehaylor chumi oromiyoo asai orogho ayor Ofure Osanabua ori omuso vba.¹⁴Ma mu ye yanehukhu, iminome: ne egbo
nere yarni esoi nani enei kina aboi deni aa sorayor oshie, kpe hani kiina agbo ohareyor, eyor chumi atuduma.¹⁵Mo zee a
mo no kina oro onobi shei onobi hai, Oshoyor, nene me ro onidu deba ogbo nani egbo¹⁶Eghonghon kene.¹⁷Egba dura
kene.¹⁸ema-ma nemeshai eshoi Osanabua ogboa. Onor no Osanabua vbe ni chumi Ijesuu deba ye.¹⁹Ee fure emi no funani.
²⁰Ee mia iro wori fia.²¹Re-ma ni mai shai vbe gho. muei me romini moni²²Chedu ma-ma nebie.²³Osanabua Ofure wee
afuna voi, Emi, egbeye, odu ye, Osanabua reru zee hai aware Ijesu Kristii²⁴Afuna nor na onor zuo ye, afuna oki kini nor

ono kare yor.²⁵Imino, gba adura ki na mani.²⁶shie iminomani chumi unu-no ra resegbe. nofunani.²⁷Amina gue hai chumi Ijesu gue obogho nor aka coo hare iminomani.²⁸Aromofa Ijesu Kristii oka deba vba.

2 Thessalonians

1 ¹Meme ni Paulu, Silivanu nani Timotii deba Oshie ne re itessalonika chumi itamani naani Ijesu Kristii.²Aromufa nani Ofure no zee wee tamani Ijesu Kristii vare O deba ma ni.³Maka wemi Osanabua zee agbo vba, ominomeh moiyo no hoyoh asa vba yachukhu nani oromiyio Osanabua naro o omi oso-vba.⁴ Mamani gho-gho-gho marevbaro deba eoshie oda zee atuduma omiero chamu oyovba. makhero zee manideto vba ni vba regbe mie.⁵Akpekho Ofure Osanabua chumi agweroyee chami agwesor ghor asae oyayee.⁶Afuna noni Osanabua zee eneraya yee noni gho okharoyayee.⁷Oegbe zee agbemidiba vba oya nowa okhaonor chumi agbenede vba re Jesuu vbi joba nane egeli iyagba.⁸Chumi herah okayayein enero Osanabua nani enidaoroh zee wasuu Jesuu.⁹Ekaaroya zee meinii zee Osanabua ree chami ehai agbawor.¹⁰Okanionor inovbare eeleh niyogboka ere ni anani okaghogho zee ogbor ne kheran emero. zee ema rogbeyee neroaro.¹¹Asainor vba kegbadua navba acha zee nosanabua oka mevba zee zuzu nazuwa. Magbadua zee mamenido nagwe yerii orowamero nana agbawor okakheran vba.¹²Magbaduaa zee namena omarekena vba kadena Jesuu nani Kegbaduaa okaraneyayee asae arumufa Osanabua nani Jesuu Kristii.

2

¹Adenegbe vbare Jesuu nani apono kugbe nani kadebani maminaye, ominor,² Zee aikpoha popo vba reyee chumi emin, Orooo nani abivbe nokina womani noivbare, zee egbe Jesuu ovbaremo.³Twogbor Oramireye iwehwomo okavbare enei mama dekowa oo nani ozoo node bafiyoh are nohare, omi ofuha. (1) Obawe zee zee enio ogwehe ozohoo hare.⁴onohii ene mukpe nani mugbe ayanchuhu nezuegbe osanabua ogani oreregbe vbo wa ere vba no osanabua.⁵Uyeree mere perevba miro ghoo vba deba ma mena?⁶Amecha mechina, Omarekena achiran khare.⁷Are vba jein okina adebofii nokina oiroro ina, anmorangbon namu nadie tii agbemunevba werei.⁸Onakina odebofiyo akarohare, nakina Ijesuu kagbia chiomijaja onuhor. Ijesuu Okarokena mosokoka ohomi arehare abare vbor.⁹Orankena odebofi, eyeee oragho eshua chumi oyanuia ne kala on Osanabua,¹⁰nani mama nekinaha hor efona obee Ijesu. Mami nohe kakire haragbe ne kina hare Osanabua, hor mia iro vbo, iromiyo otan amare zunire ayo.¹¹Asano Osanabua re yaylor orogho omare kina eka mia hai ro.¹²Me ka kpenogho zee vbare no ee hai aka layor gueizor, enekena ha emia atan ro edeba mama agbono.¹³Maka wemi Osanabua zee agbo vba, ominomeh zee aromiyor Ijesuu. Osanabua zi re opka roghao afona nani no ki mia atan ro.¹⁴Onoo na zuye zee omare kina ehaihai Ijesuu oka reghare omagbo mani chumi ijesuu Kristii.¹⁵Ominomeh samuhare pukoyo, eyei no kina hai ve eyee nani ono re odou ye.¹⁶Okina Ijesuu Kristii nowo nani Osanabua no romiyomemeni dia agbo no mani oreso emei nani odou nofonani zee ghohai chumi adana noka Osanabua.¹⁷Soree nani tare odou yehai chumi orogho onido nani iro.

3 ¹Ominomeh gba adura namare, omare kana ovah Osanabua, akarozhai bame pere mare.²gbadura gueghai ika zumiremare ve obogho abeire, okana agbereme moni amiario.³Ijesuu ohatan, oka tare nani heren ye veabo ebio re.⁴Ma moni odu zee omegbo Ijesu guahai aka deba ma-ma no guemare ma deba.⁵Ijesuu ka mo odu ye achia aromiyo Osanabua nani to regbo mia Kristii.⁶Me rogueye imenome zee iro ne ma roguevba ne vba ka deba okani iro na agbo ne nere Osanabua roggueye.⁷wewe nere guehai wo ka deba mi ma deba, zee ma yani eyeni no kina ere me hei.⁸Ma ezee ne ma gbadura oshoyo ma gbakaya eshota nani eharo oka kini wahara na vba.⁹ma ya asai ma moni asie, ma iyo asai vba mere deba mi madeba.¹⁰Mare kpere wei ma ro guewa "ogbo no wei gue okaharoro oki rezee"¹¹ma ro gue egbo hawo eharoro omosowe eharoro aman erezee.¹²Onoi egbo yaylor a saa yor nani aware naylor chum ovah Ijesuu Kristii, ezee me onou moma le emio oyor.¹³Amal wewe imenome, odu ye ohe anido.¹⁴enogbo orizee iro ne re omi obeno, reyor nani wo moni mosoi nu ka debani hei, omai vbeghoi.¹⁵emo aguene obio, ama neni aso gbamo kara imino.¹⁶Ijesuu no kani Ofure oka du ofure na wa ehaghe ne hei wayoo ni me shei, Ijesuu oka debaye.¹⁷osie me onor, Pauluu nani obo omeh norkina akpeho iro yor reme. nor meve nor¹⁸Aromofa Ijesu Kristi oka deba vba.

1 Timothy

1 ¹Memé li paul ayóuko si jesu kristi, zen labi uhi si oisélébua olosumuan jesu kristi,²Re yi itimothy, qmón sata vbi ekén adiuduan: ęseokhen, itoékén, bi jesu kristi ql̄ ma.³Emi evba li vba u ęghé la rę shan vbi macedonia, Wewę ye vbi ephesusi lu lęya rę metikpa ase ni agbon eso lian lę ya kha uen qđan.⁴Liyain lę ya daę eghqń ovbi okha bi ita lę khaifo. qna owin ikhaerun rę q kha kpa amaman si oisélébua, obq lę chien isa diuduan.⁵Enian aho si uhi si oisélébua yin khi iłkhumękén lę ze vbus lo fuan vbare, lo ze vba aqoq lęşen bi aduduan sata.⁶Agbón eso ke fiukpodę si döñ qhiq si eta si oruru.⁷Ehoi lian chien elian khai agbon uhi, si oisélébua ama qı wiain eo kwuere emian gwe.⁸Main ęem uhi humon su weoi vbupodę lę dia.⁹Mai ęen qna, ai vin uhi li ele fuain, ama avioin yi elian kha rę qvbi uhi si oisélébua bi agbon, lian khiqba qhiq si yain ęen oisélébua bi ifuain, so khi na avion qhiq si elian gbi erian bi iyon, re yi elian gbubi.¹⁰Re yi agbon lian gbi oghe bi emilobe. Imqhe be imqhe da ąkposo bi ąkpose ya měkhen kqen egbe re yi elian wuqń qria vbo vien, olekhein vbo re yi elian fiqş seghen.¹¹Oli ukeke na zen elabi ohaę sowewe soi re yi ikhanbu oisélébua. Li ma wę wę.¹²Khuemi jesu kristi oloma, lo ri itoto imen, ohio ę echemen olę fuain, Oze wumęen ovbi obia.

¹⁴ Ama ese okhen si ebiain ovoin vbe ken adiuduan bi ikhumé ken lo ri vbé kéné ijesu kristi.¹⁵ Oluhumina, uhumi lésen la kha gaobomie vbagobó mie, jesu ɔ dolagbón na rē loi rē fan ekhen olókhó. mémé i sè khéle lè vbusie sian.¹⁶ Ohiq sò na, awin itoeken imén, re yi mémé li kpao, jesu kristi glé ri ozien soi errémén.¹⁷ Rē yó oba si uami rē duami, qlóikhau qláikhámie oisélébua ókpa lò ri vbo, idegberé bi okhae rēlè rēlè. Amin.¹⁸ I kpo li ase na ivba. Itimothy, ovbime zen la bi oli iméo la kpao mie rē yie. lure khognegbe gbo shó si adiuduan.¹⁹ Wan adiuduan se toto vbé kéné udu lò fuain. Vbe kéné asin ovbó toi sólagbon élébun yan ke wun adiuduan siyain fia.²⁰ La bi hymenaeus bi alexander, liwun lesu loi re khayain emi vbe kéné eyeyé sian.

2 ¹Okipa o, i do abo na lie eromón houkpeo oisélébua bi ekhuémé re yagbón eremén. ²Re yio oba bi elian ri agbon shan, li main lè re ye vbi agbon liohoi bi ofure vbe kéné amiekhon bi uen lésen. ³Ona qhumón rē yi oisélébua qlósimuan qhó khói lagbón erémén re mie amiekfan le rē vbare vbewain sata. ⁵Oisélébua okpa yon ri vbo bi olorivbíeséso oisélébua bi oloria, qlómóhe yinkhi jesu kristi. ⁶Ovwuegbó re zen la bi oglo gho la gbe lagbón erémén rē ye iwó oséo bi eghé ghé lo dia. ⁷Ohiq si aoo na, mémé li chien ayoukobi olowuewe si jesu, ya toita, ikhamón ékhen qhío so lokha gentiles emi vbé kéné adiuduan bi ata. ⁸Ohiq so na, i ho imóhe erémén vbaekhain i lie rómon gbo khuaobó sofuan yókhumi vbékén ibiokhuen mén iyevbó. ⁹I ho li kposo, ya wuekpen lésen, zén la bi akoko lari; qdiodé vbiwbé i. ya shan ekókó; Eya shien-eto sian ovbu uhumi da éumi da ikpón le khain gbe. ¹⁰I ho li vbemi lò lè wuekpen oria vbégbé ikhi kposo li an g'oisélébua vbi ivbemi lésen. ¹¹Okposo ya mamémi vbe kéné ekha zuyon. ¹²Wéwé ezókposo ya kha emi da ókpásé lò qmóhe, ama yain ha 9 we. ¹³Ohiq adam yan kpao ma, okpésé a min eve. ¹⁴Ai te-e adam ama esun te-e ókposo eve óvbi ékén qhó. ¹⁵Ohiq so na, olé mó amie amie fan rē shan vbi ivba vbai, ekha biobia sa diuduan bi ikhumékén bi ifuan bi udulogha.

3 ¹Oria kha ho lói chien olo ruéen shan lò kpohumi, olé bi obia lè sén. ²Ohiq so na, qlo ho loi ragbón shan ió kpkohumi ole sin okho qvbo toi. okposo okpa yon lè rue, uen soi glé dia, ole, moé éwain, ole ya kpaya agbonobó. Ole ya metin khaemi. ³Qkha chien qdeyon da glo rovbunu hao, ama ole chien qlo degbere, qlo kha kho uroo; okha chien olo humékén eglo. ⁴Olé rē hui uwé soi lésen. Ivbio lè wuekpen nai. ⁵Qhío qmóhe soi éen ebóle, gbeo we afen soi, ebo lee meti gbeo wóse so oisélébua. O ha chian olódoséré qgbón. Loi lechien oria lo ke ɔ vbi ékén iruoi qkha vbgria liyo glé khueo. ⁷Qlé mó uen lésen rē yi elemekhon lò kha rē dè fiovbekén ekhái bi ilakuta sesun. ⁸Elian gbeo wóse, vba ya gbo éen uen lésen, vba lò bungbe da vba yaméo. ⁹Vba ya teta samiekhon rē shan vbutu lò fuain. ¹⁰Alé kao bian wé lai rē éen okpésé yan ragbón shan qhío yain lè chian elikhian moi ikpéné kpéné. ¹¹Ikposo lè gbo wuekpenegbian vbe gbe, ekha khwi ikpiyémi elé wu'n egbian tei qhío si adiuduan sian. ¹²Elian ragbón shan vbé kéné, okposo ókpáyian lè rue deacons. ¹³Ele bia lésen lémón egbe gbuen bi adiuduan si jesu kristi. ¹⁴Ya vin qle mi na yi é, i oo ilevbare oi se tégbé. ¹⁵Ama ikha moi siobor yu i ya vin qlebe na yié lu rē éen ebu léyai wue vbe ken oa oisélébua luo chién ose oisélébua loruku bikpobo sata. ¹⁶Akha metin sion atata si igai lofuan lqgbalé qvare vbékén éhu na, qfuan vbékén etin angeli mion, atai shan vbe évbo erémén adiuduan vbékén agbón, awuoi yohumi vbookhai.

4 ¹Enian etin tai ikpokhédé elemiéhon re yian da éhon ovbi eta si atégbé-é bi khaemi si etié. ²Ehén imó bi ayeán ayeán sagbon, auq sudu sian lè moi yó dan. ³Elé wua osen i wui bi éha meti ken vbi ebae si oisélébua lò wure vbe ekhen ékhuemi. ⁴Emi. Lo oisélébua mai erémén qhumón ami mai yao bò mien vbe ken eremu. ⁵Qhío q fuan rē shan vbi eta sò oisélébua bi eromon. ⁶Ukha ró lè mi na ikha imión, ulé chian egbé gbi qvén si jesu kristi, qhío a kerebaé oisélébua na ee vbe kéné adiuduan. Re shan vbi egbé gbi owewe lu gaqbo mien lua rekhan. ⁷Ama sin okha so la agbon na ovbi otoi lu wu kha kposodion khumenkion. kha egbé-é emi ovbo ofuan. ⁸kha egbé emi qna ovbi emon dewiemi kwue. Ama ofuan q se dewiemi lè vbe mi eremén. O moi iroi rē yé kénian bi agbón lò che vba de. ⁹Oluhumi na, uhumi la diegbe na bi uhumi lo se vbi agaobó mie. ¹⁰Qhío sò na, mare sumégbé mai re bio bia lò ohiai qhío mai mó adiuduan reyi oisélébua lurivbó lo chien oisélébua lofan agbon bi elemiéhon. ¹¹Wuéwué ya toleta u gbo khagbon eta soisélébua. ¹²Wuéwué esin isasa seò vbo toi, ama wúéwué chien azoma sele mihón ókpao eta itai, uen lesen, ihuméken, adiuduan bi qfuan. ¹³Ré sè i vare, re-éhon qvbi ebe la kó-o, laré so vba udu bi ikhaemi oisélébua. ¹⁴Wuéwué esinohan loisélébua wunan ovbo toi,ohan lò wunan vbékén imiéo ledion re robó wé vbuuhumi lie rómon. ¹⁵Gbéo welemina. Ohio vbi ekinyain iyaò sè lè chien arékha rē yagbón erémén. ¹⁶Re ebgé vbégbé bi eta oisélébua la khaé ya totobo vbi ovbo lo bia na qhío reshan vbo ule fan egbé bi eria lian daehón ovbo.

5

¹Wuéwué rēo gbedion run, etini, heoégbe zén labi imion. ²Wuéwué zei ikposo, iyon egbé bi elihi esedodion gbe bi ivbiekhileke vbe mierémén wúéwué chian oló fuan. ³Wuekpen ni eli edian uloi, eli edian ui vbatá. ⁴Ama qlódooin ui ókha móin ivbia da omoin ivbivia, elé mamebae wuekpen vbi wei sian. Zian haosa ni eboian, ohion on you engbhe oisélébua vbékén. ⁵Qron gidi yoin okpa uen eboe wuesoi shan adiuduan soi ouwouon obó oisélébua. Ovbi évbi ékén eromón vbi ason bi odiámi. ⁶Wuéwué éen okposo lo ghe ho ogéhé qwu okhare revbagbon. ⁷Wuéwué eta oisélébua na li okpkpo elé dekhuen ian. ⁸Qlói meti kwe iwe soi bi elere chien okpa. Osin adiuduan qvbotoi, qria liyó qlói miekhon humo leoi. ⁹Okpésé aechi qkposo qron ikpe soi kha yi otgi lè ikpe egboea (sixty) qron lu hi odon qkpa yoin moen. ¹⁰A lè éen ovbi uen lésen, olea gbeo wivbiekan, glé chien qlo gaqbo mién agbón da ire, da qkpikpai si elemiébon da ele mó okpokpo. Ole chien qlo wudu soi erémén mó oisélébua. ¹¹Qron lei si ikpe egboea aha vin ein soi ovbi ebe. Elé a wao solegbé na. Ohiq so na okhian si jesu yain u. Ehoi han che wuosen. ¹²Ohis so na nyianzibohi. Vbu kpode si oisélébua qhío esin amiehon sian ovbo toi. ¹³Eke mamuen

si aha vbemi vbi ovbo.¹⁴ Qhio so na, i hoi elikhi esedqodion che delegebe wuosen, liain re vbi vba le re gbeo wiwué sian. Lae le reghe ni esun nyain lę ta hi main vbemilobę. ¹⁵Ebo ke fiegbe delegbe bu a sun. ¹⁶Okposo lę mienkhon qkha mo ɔrɔn, qı kpa yi nyain obo, li ose kha reyi otqi, la lę re meti kpa ekhen irn le dedion obq. ¹⁷Edion lian ragbon shan lesen, ai sogolo wuekpen nia lesson. qmɔmɔgh elian bi obia si owuewę bi ikhaemi oisellebua. ¹⁸Eta oisellebua tai, "oha wuemi ovbi unu da ihue eghé lqbia". "Qlegħe an qlorqi olke mie eghon soi". ¹⁹Wuewę ikha mieti suodion ezon sokpa etu vba da etu ea ivbqseo (withness). ²⁰Wuewę rukpodę lodia kha qlę khq, vbuseṣagbon eremən lofen ya re wian. ²¹I kpase i vba uhu oisellebua re jesu kristi bi angeli la zei lu re ya re ovbi eluhi na. li khaeqżon khaze vbo, u kha gbo humeken okpa leo kpa. ²²Ewin obq si biowen orq so egbe. Wuewę ken vbi ohoo so olo zeva sę, wuogbe sefuan. Wuewę eche wun amen ɔn, etini uwin eyon quę on qhio ekein sę be emian lo toel. ²⁴Qkħo sgbon lę buin aqon gbogbo ale vbi ighaqżon nian okho evbie lę ché vbare. ²⁵Iyq gbo ɔ re yi egbegbo eso agbo eein ama qhę vojn la kha meti vbo.

6 Zi alian eremən le rivbi igbaloi si ovbiyen eya degbere ygħo lę rean shan. Nyain le wo na lein oisellebua bi ikhaemi soi lai kha ze ye ye main.² Qvien lę moqlę rroi shan lę miexkhon, oi ya wuékpen nai qhio imiqn nyain u, qhio so na eya gian eremən. Reye elian lia wikkpaobe obia a miehon agbo humeken uhai eta si oisellebua.³ Oria kha emikhçi deo bi oj gbo gaqbę wun aduduan uhi. Eta si jesu kristi. Ahai khian gaqbę mion ihaemi lo le woumain yi ofuan. ⁴Oria lę ruq loi egen emiqn so, qtuoi vbi eken oi muzan vbi oyq kpa okha tayean otayean okhaurun seta. Eleta na ɔ win onyen, oro, iħxue, emilobe iħxenegbe. ⁵Urolousie si agbqon, ovbu egen lę dia. Eye vbukpode sata. Nyain egbe oisellebua i gai airemən eghon you om.⁶ Nyian ofuan bi emimoen semen eż-żokha yon ɔ. ⁷Ohio main wun emiṣṣo dolagbona rę iyq yi mai kha gbo meti wun emiosho vbo olagbona re. ⁸Qhio so na vba zi ebae bi ikpon li main moq wun main vbeo. ⁹Enian ele hoi lian fe reyo lagbon na yain de shq vbi eken amiexkhon rę. Eż-żokha yain de fiq ewuen ededan isi oruru, ehumeeken segħe, bi emi lę bun lę wan de fio ivkhueo so lagbo na. ¹⁰Ikhumekken si eghon nyin kħi inyin semi lqbe. qhio so na, agbon lia lo kħoi yain de fia vbe ken amiexkhon eke sin egħian wékken ioya. ¹¹Ama wuewę, omohe si oisellebua, la shq emilebe na re, ya kħuo fuan, igai, adiuduan, iħumekken, ozięn bi igħbere. ¹²Ikhun oħso leßen si adiuduan. Wagħo lę moi rę so. Ohio so na u rę chien iwuos ɔ re yi emi leseen./v 13 I kpo la se nai vba rę yi oisellebua lo zei emi ereme riubq gbo ręyi Jesu Kristi lę teta sata kha Pontius Pilate. /v 14 Re vbo luhi leseen, vbe isokpen Qye vbo rę se vbegħe li Kristi lę rę vbare./v 15 Oisellebua lę rę kha ache vbare soi egħe lę de qvbo. Oisellebua li lkħianba okpa yon okpa yin kħitoto re yoba lo revbq ebiain lę ruen shan. /v 16 Yon okpa yon kha u lo rivo lai lai. Yon kħo lę ye vbi rukpa lai kha meti sę. Oria iye vbo, qlę meti mion. Reyo in kħi ekpen, itoti bi agħbqon lę moi re so./v 17 Ta kha ele fei ovbo la gbona leke ruo, eya la khue efe, luhu egen, main diudu ain Jesu yon olę wueħfa sata imai bi oengħe. /v 18 Ta khai an lian ya vbe mi lesin. Aire fe qħumqon. Ama bie egħe għo bia lu rę chien ola een vba ekħain ya ken na agbon. /v 19 vbo lu kpode ele wuon shq lę be an a għegħbi igħbunotq ɔ re mō che vba re. Le lę rę gaobq win agħdon leses./v 20 Timothy, għeo wi ema wqun ɔwq ɔbq sin eta so oruru qvbotq, eteta l dia ovbu ukpode soiselebua, eya kha urun emkhoide soiselebua, eya kha urun emkhoide ovbq lihi evain yę/ v 21 imoħe eso ya tqolet na ohio so na eke fukpode adwadon. Eseohen si Jesu Kristi oħi debain eren (Amin)

Titus

1 ¹Meme Paulu emoidu nani imuigho Ijesuu kristii, deba amiaro Osanabua zii egbonani ewanii nor kina afuna novare. ²Deba odu aigbo lalai ni Osanabua nor nototoni, no heħai, oro deba eihei ³Għe eihei nor de zeio, ori iro hare għe hei orodu yarrie għe mi zuemi re. Mi ka hei deba bami Osanabua nor zuomiremi ro għe mee.⁴Deba Titusii, omo atan hei amiaro mani, aromofa nani ofure nor zee wee Osanabua itamani nani Ijesu Kristii nor zuomire mani. ⁵Esai nor mi fiye zei kio għe mama ni vba sei foore vba ma foore ayoi deba bami eigigia nei re eivbø nemi sai hei rogue vba. ⁶Eigigio lati kina onor moni suogħo, eiyami oramo woo, eibja ne funani nekkina iro aregħe oħdeba. ⁷Oromi għe onoregħo, deba onor reafe Osanabua chia suogħo, okina onor ro għbagħba, onor ka birefa, onor deba oyan lala, oni mama bui.⁸Osua yor okina onor mia aigħo remi sai, ochia onido. Olati kina onor heire sai, funani, deba mama afuna nani omagħbo saai eibgħovbo okiora. ⁹Oka mumoni daidai iro atan nokina aa aree nor, omakina okagħbo soree aigbenekpore osie deda haree onido nani arere zee enii kina hei mukpe nani.¹⁰Aigħo nie kina eiro norbe aigħo hei bubii, deba enei kina aprini iro ayor eremi, elamire eigħo, muna yor achie wao, negħbi. ¹¹orom iġe hei amuaylor dui ttei haire miofi għe hei haire, hei agħbe chire għeiboi eva. ¹²Owoo ma vbo ayor, nor eresoi ayor għeħaj "enemogħai na zuu kretanii hai għo ayor oħni eigħbe, enemogħai norbe, evbora." ¹³Iro nor atan nor, asajjor rerai yor zee kiene emare tottoi zee amiaro ayor.¹⁴Edeba ofi haigħo nekkina hai deni għo kpai atan.¹⁵Enei kina hai funani, mama nemishie oki funa. Ama heine kina hai monii suogħo nani emiaro, musovbo ofuna. a guai ayor nani odu ayor orom. ¹⁶Eż-żejjeg għe enere Osanabua chumi onu ayor, oma mia Osanabua fiai chumi eyainaiyor, edeba ma guene. Amia yor zee orogħo omido

2 ¹Amai wawa haire mei funa għe eigħo ²Ejjjjja eka ka bire, rere eigħo ayor zee, monii esoi, monii amiaro, nani oregħe mia³Elamei eigigio oki kina onor regħo hairee aigħo koitu, nor ro iro oigħba. Eloyio. Ee haire mei ro mini. ⁴Emai re kina eka mui elamei kpakpani wahej deba bami hai kaib monee oyaini ayor nani ebja. ⁵Aa haira ayor bami aka moni iso, funa, onowafe onido nani onor re zee iro oyaino. Edeba mama għe aka ronu għe Osanabua.⁶Ewei għo vbo soree ekoakpani osie għeħaj ħażżeen nere iso. ⁷Ewagħo nemeshai muagħbo roree deba ogħo nor yo orogħo nido inu haire ni, re atan nani ekpaci arii. ⁸Ttei wasuu nokina owomni nani oħni sugħbi, eħġi ma ro henemukpaj, esai emonimoso negħbe eba ro deba mami. ⁹Eimoidu haika rezze onokpakhumayor in mama ne mee shia, eka debaiji or akei amai yaini eyai nor naiyor

elo. ¹⁰Hai ka muagbe aiyor waree ama rehaire amiaro onido, omakina mama nimeshai maa waree haire manii deba Osanabua nosumire mani. ¹¹Aromofa Osanabua ozee aigbe aigbo nemishai reharee. ¹²ohaire mani gue ma mia mama nokina Osanabua, mama aigbo nor. Ohaire gue hai ma zei chumi asoi, afuna, nani waa gho Osanabua ehaikai mani nor. ¹³Marei ghozee ghohawoa zee awobai norrei, aware hokhai Osanabua nani Ijesu Kristii nor vabre ka zumire mani. ¹⁴Ijesuu dai aigboi vbo re amare zuairemani va amufi nani mare funa, debani eigbo kotu nekina ehai vekhe eka yorokhunido. ¹⁵Ro nani soree mama nor ashia, rerezee chumi asiai. Hei woo ogbo re elo gbe yeai.

3 ¹Mi yanayor re gue hai eimokpe ni asiai nani enei rechia, erezee, emogbe zee oroghonido. ²Yaayor re gue eia devere oigbo, ekhakoi, ewaa aigbe odai mani wegho aiyor, nani elai amuagbo kpanareke deba oigbo nemeshai. ³Ekhawo mama goa ma mani ani nani ekaro oki kani omani. Ma duwea deba mama aigboi nor. ma zee deba onogbe nani abirefa, ma kia romiyor aigbo nor gbe vabe mani. ⁴Amai onido Osanabua nani anromiyo Osanabua deba oigbo orevaree, ⁵Okina chumi orogho nena gba deba afuna, amai atuagbe no zumiremani. ozumiremani chumi akpekhao brabrai nogbo nani adenai chumi emii nor funani. ⁶Osanabua oguei emii nor funani guei mani dadai chumi onor zumiremani Ijesu Kristii. ⁷oyorno omare kina aka mia mani fai chumi aromofa, omare kina ma ka maboi okuo agbo nor moni ore sou. ⁸Oromonor oiatan, mikaro chumi odu deba mama nor, omare kina enii vbe eka hame vbo gue eai ka orogho nido na mu na yor. mama nor hei romini nani hoeine reo deba eigbo. ⁹Yei ehaikio eromai, yohei deba ofi mama naylor emanai heirei mosai vbo oreyo. ¹⁰Kpai oigbo-aigbo nor kina oubo noni mesi uehakia varee omuso vba heine anaisua owoi nani onabeua vare ogbo. ¹¹Nani neire guai oigbo yaoyer ovai weogho nido re gho, hei afidoi nani oki mimire aigbovbockhao. ¹²Mi lai yei Artemasii Tychikusii heivbo, ekpohai varee buo mere hei Nikapolisii, mi re guai mire guao nor sei gue mika zia aiya khevbo. ¹³Kphai yeai zenasi, nor nere ofi nani Apolosii, chumi weogho norkira ehaivbo mosai¹⁴Eboi mani latii ezina gbami ga orogho nido nokina akponai vbe oka kina okina onor ka funa. ¹⁵Aigbe remee shai nor kina Okparemmeh gbeai siaie vba. Shie enekina eromoiyoi moia vba chumi amiaro. aromofa oka deba vba.

Philemon

1

¹Meme Paulu, na wareni asai Ijesuu Kristi, nani omino timotii chaia Philemoo, ocha nani oni ma for hei ohoro kaigbe. ²Nani Apphii omino aran, nai Archipuso ocha Sojaa mani, deba oshie na soi yai afe ³Aromofa nani Ofure nor zee weo Osanabua itamani nani Ijesu Kristii⁴Eshai Osanabua ogba kene, me zuo wea zee adura me. ⁵Mi ro ako aromiyor, amiaro nema monii na Ijesuu nani enei miaro degbei. ⁶Gbadura gue hei aawagbe kogbo Imiaro ye oka kina agbami Osanabua wea nor deba orogho onidu Omuso mani chumi Kristi. ⁷Mi monii eghonghon nani odu nor teke asai aromiyo, nani odu enei mia nor ro na denei chumi ogbogho vba. ⁸Mi manii odu nor totoni chumi Kristi re gue ye hei nor, ⁹masai aromiyo, mi yemayee me Paulu, ojuju nani oni Kristi Ijesuu wareni. ¹⁰Mi minaye deba omime Onesimusii, nani guani omi egbe ogegba. ¹¹orominavba, amai orominavba, orominame nor ¹²mi ki yai nor bo waa, ori odu me ¹³Inor kina mi ka agbo muo paregbe nor, oma ga me na vba, me le re ogegba esai wasu Ijesuu. ¹⁴Mi ka aboi Imosowo ne miro guevba. Mi vba eyei onidu okina ama vbe nor ama onidu nor zee odu vare. ¹⁵Asai yor nere miavba nor ama denigbe dai na vba lalai. ¹⁶Oka kini ohoi ma, romi ware ohoima omino na rominehomia vbo. Omino nor kina na me goa, Oki kina navba chumi ushei nani Ijesuu. ¹⁷hor moni ma zee ogbo anabova, mia aguane meme. ¹⁸Hai nor fiye ekpe gbe du, oloye osai wa ni kibi omen. ¹⁹meme Paulu, nor re - oboghowbe vee Oniri me ka waye Osai hachuchunu. Me ka gue uromie osai ²⁰Yor nor omina, yor onidu name, dai Asieya ni odume chumi Kristii. ²¹Odu ozena nai arezei vba, me vee vba, mi nereni gue wa ka hai vbere mi minani. ²²Ii ehai nor rere omoai na amizei na me, assai mi mia gue chumi adura vba idenigbe dai me na vba. ²³Epaphrasii na fa waree manor ogbo Ijesuu, mi shei ye. ²⁴Nor ki hei marki, aristarrechusi, Demasii nani Lukuu, enimafohan. ²⁵Aromofa Ijesuu Kristii Ore emi ye. Amii.

Hebrews

1 ¹Eghé ra re qisélébua giékhién éimi qrélepédé shivbi vbi iwó li lè bun ²éman qké giékha ma rëshövbio lò zé lò qisélébua ma miérémén. ³Niø khø qfuan qisélébua réchian olø uzan miø. Qwuémieré mé kugbø vbi itøtø si vbi iløtø so whi elai lò itøtø soi vbi iløtø so whi elailø kpø qkhumi. ⁴Eke lò kë dø boi kpëma sluø vbo kørø re, qzé qro-be bø da sø bø diø. Niø qké. ⁵Chiøn oløkpwöhöni lia angeli ebø möréin lò lè isian. iyio lè angel lò qisélébua qé ewé I wø vbi mé, I cheéra, iyio li angeli lò qisélébrua rø qz, éna ilè chiéra bi olè chian qmø rëshi mé. ⁶Eke lò kë dø boi kpëma sluø vbo kørø re, qzé qro-be bø da sø bø diø. Niø qké. Chiøn oløkpowhöni lia angeli ebø morein lò lè isian. iyio lè angel lo qisélébua qé ewé. ⁷I wø vbi mé, I cheéra, iyio li angeli lò qisélébrua rø qz, éna ilè chiéra bi olè chian qmø rëshi mé. ⁸qisélébu sè qké zé qhen bi evbi so qhen ese qghon lei ebø igbanré, qłosimuan, qwigbulolø sa agbøna qvbtø qkhumimi qbis sø sèø, élèwø. ⁹Ama ewé lè shièvø vbi hai lai. Èlèmela bi ukpøn¹⁰Ulè dè èrè kpa hanré. Ama iyi angeli lò qisélébua éø otø vbo diø mè li rø ri èbèse chi èkpètø lu rø røi otø. ¹¹Yian vbè rø bia lu wèç layè kpa q bø si élè móvè ghø ba. vbagalirès hé lè angel qzé lai qrian chian eti qrian chian qvién séram. ¹²Ama, rëshø iyø vbo sè qli ha ha q. qnakhì qisélébua. ¹³Qwuémieré mé kugbø vbi itøtø si vbi iløtø so whi elai lò itøtø soi vbi iløtø so whi elailø kpø qkhumi. Eke lò kë dø boi kpëma sluø vbo kørø re, qzé qro-be bø da sø bø diø. Niø qké. ¹⁴Chiøn oløkpwöhöni lia angeli ebø möréin lò lè isian. iyio.

2 ¹Ohiqso n, ma mai le re vbé la bi uen si emi mai hon li mai le chian elo-gbekua.²Akha dazé kih elo humé lain a li mai hon shianvbé angélu wuon ikpón bi alrévbéta amio aép ebi mai le kë siq ɔvbo-toi ikha imiévan ló khy? On iklo la nuehon la kaq ré khamai réwshi. ³olomuemabi awunseré imai be élé hon ekhé opa qisélébua wu arékhékha ra so vbi aéhi bi le chié varé oli kë whó ria, li re re ka dabi ɔvbiqshébua ⁴oyunua bi ɔbia lo bun evbié isi élilofuan réshia aóq soi, ɔvbi réshia angélu ló qisélébua kpaq tai wló lagbon.⁵liva daihon, u mora yiø loi kéré le angélu u man ɔhai bi éreh, ebe le wis bi ɔrélèbø ebe sig ⁶rék ɔlai u mòn ɔris wié kéré le ɔbia ɔbø se ma ma miøn qisélébua mai yiøløi lët angélu, jesus bi ɔkai bi éreh. ⁷ohiqli ioya bi eu, lia re mién re shiéséhén so qisélébua ló re damé wu re shqo ri emiérémén ɔrivbo re yiøn bi.⁸shian vbi yiøn lóre wa le bu ɔvbiqshébua bus re yiø khai soi. Khò ló kparia bi ola kpé ɔkpø ɔkpø niari.⁹Enia échó kha wuø ló re échian imiøn himóhè o tai, .ichévb bi eivba emiømén limoné ilé révba sulø vba assikókó, bi ichiegbo ta, le rudun ɔvbi gbe enian van emen¹⁰bi ivbi me lórsélébua wia imen ama ekhé li vbian kha re mohiamé bi eré egbo kén vbe mi mi ɔkpa. Iyiø.Tó re fan elo rofén sién shirbè da gbón si eladin ɔshiq loi re fan eladin re shian¹¹Vbé ilofén si en shivé dagbón shévbédaçon si amiefan shéivé lédadín .¹²Ybékiaita ɔbi egbaobø si angéls dabi élé shivbè varé isoi séribi imiø vbiukpôdè éremén ló re mo ituékén bi lólrifø ɔhen.¹³so qisélébua ló re mé ti kpékuama bi réshia auma si ɔkhóro mai. Iyiø, le re mèti wui aréhumon imai isø khóro saafodón sagbon.¹⁴Ohíqli jesus le gboi ouya bi adanaway o re Aï¹⁵Fan eladi mawé.ekhé li vbian kha re mohiamé bi eré egbo kén vbe mi mi ɔkpa. Iyiø.Khò ló kparia bi ola kpé ɔkpø ɔkpø niari. Enia échó kha wuø ló re échian¹⁶Ra so vbi aéhi bi oyunua bi ɔbia lo bun evbié isi élilofuan réshia aóq soi, ɔvbi réshia angélu ló qisélébua kpaq tai wló lagbon le chié varé oli kë whó ria, li re re ka dabi ɔvbiqshébua liva¹⁷Daihon, u mora yiø loi kéré le angélu u man ɔhai bi éreh, ebe le wis bi ɔrélèbø ebe sig rék ɔlai u mòn ɔris wié kéré le ɔbia ɔbø se ma ma miøn qisélébua¹⁸Mai yiøløi lët angélu, jesus bi ɔkai bi éreh ohíqli ioya bi eu, lia re mién re shiéséhén so qisélébua ló re.

3 ¹Ohíqsona, emiøbè limohé ló fuan vba débanai réhon ɔvbo tó wilchié sôkhumémi aiø vbedagbø si jesus, ashwko bi ɔhen ló kpókhumi. ²O chió le wiére le qa soisélébua jesus aré chióñolø wiére le qa si moses ɔhiqli olø³a as moses a olø re ɔvø ta so qisélébua iyi khò ló ⁴Riwboa siml re ɔvbé eta soi enian, qubikhi eti tai eli soisélébua otai érenamai kha hé ta soi, mai éduar.⁵Rénbikhé eli kha hé etani mai ora etaré ohíqli na, I hé la sian étesian ɔiomébè hon, niré tai vbi khóro vbe kén, khékha ɔvbé ifitian mé. ⁶Vba udéi dei imoimé lia hé mén khi vb mò udu ló bë sa kha réovba udu⁸ló réata so selébua re. ló so vbeva chióñ. ⁷olø ɔhia vnu du ló hé tai bikhé élé shian vbo si moses ló qisélébua délukhø lian ulu ugbi ukatø se kha réveta, ló qisélébua rérbuoghen⁸mén fonu khé kha mé ti ɔvbé ifé tian so célebua, vbekeñ aré ɔvbéta. Enian la zé ma kha iféetian.⁹Soisélébua ɔkpérvibø, ma ifurégbére la re ɔvbé akuakhanen I khé ta lë sen se ló re ɔvbéta¹⁰Ama ma hésoi se la re ɔvbé ta ɔfoma vbaegbè ikhéleré ɔvbéta ai wu uhunata saw u imai yiø kha uhuméta mai la zé si jesus re shan vbi jesus a chióñapa vboisélébua ɔzomai moi ɔkhóro ozé chø chiókhóro¹¹mai chiókhóro re chun ɔfuan soisélébua wu yiøn chió ɔfuan so qisélébua wu yiøn.¹²lian ulu ugbi ukatø se kha réveta, ló qisélébua rérbuoghen mén fonu khé kha mé ti ɔvbé ifé tian so célebua, vbekeñ aré ɔvbéta. Enian la zé ma kha iféetian.

4 ¹Enian, la re gazé iru si alovbuo iféetian ɔsékpemuzan, ɔivuegbére ha mién khø ri khoria qids fuvbø ɔbazé en re. kha glekha vba²ma zéhon le sién ebezri ematai oí moeø re uiéhirvbo la kugbè vba aduiduan vbe le réovbèta.³Elefu bi ɔbesoré le dë sig rék otai ama élémunghon so a, fèqtian éhibion tan kha kha dë gbe vbié éfeítian mén.⁴Yiøn kë ta vbeqbo so qisélébua khé kha dë gbe ɔivbiféitian mén, éman qian re kha ki aré ta shéan vbi david ola.⁵Qisélébru ota oli lóqifitian ɔké dò bø ɔvbi cø buø bia so. Qisélébru iré vbo bø o bia bë ɔdë ba qisélébru jesus ɔvbiø qisélébru aiumontø ikhémi.⁶Mai miéhon ɔvbi yiø, ma muonja laké damaghe khø mo okhéro mai iya shian thi msi moaduidu vbe ɔséhén⁷ló re mœn ituékén tó re mikpabø tó re dë ɔvbi egba bø se eké ri na.⁸délukhø lian ulu ugbi ukatø se kha réveta, ló qisélébua rérbuoghen mén fonu khé kha mé ti ɔvbé ifé tian so célebua, vbekeñ aré ɔvbéta. Enian la zé ma kha iféetian soisélébua ɔkpérvibø, ma ifurégbére la re ɔvbé akuakhanen.¹⁰I khé ta lë sen se ló re ɔvbéta ama ma¹¹Hésoi se la re ɔvbé ta ɔfoma vbaegbè ikhéleré ɔvbéta ai wu uhunata saw u imai yiø kha uhuméta mai la zé si jesus re.¹²shan vbi jesus a chióñapa vboisélébua ɔzomai moi ɔkhóro ozé chø chiókhóro mai chiókhóro re chun ɔfuan soisélébua wu yiøn¹³chió ɔfuan so qisélébua wu ybikhe élé shian vbo si moses ló qisélébua délukhø lian ulu ugbi ukatø se kha reveta.¹⁴Re fan elo rofén sién shirbè da gbón si eladin ɔshiq loi re fan eladin re shian vbe ilofén si en shivé dagbón shévbédaçon si amiefan shéivé lédadín .¹⁵ybékiaita ɔbi egbaobø si angéls dabi élé shivbè Abraham varé isoi séribi imiø vbiukpôdè éremén ló re mo ituékén bi lólrifø ɔhen.¹⁶ló mo kpomi vbe réshian so qisélébua ló re mé ti kpékuama bi réshia auma si ɔkhóro mai. Iyiø, le re mèti wui aréhumon imai isø khóro.

⁵ ¹Ele gbokhumi elo qhen azian vbjle legbон lazé le lo kpaetian wére khé ileria vbé mi lo kan qisélébua loi re wé iwú abó ihumohan ²bi ima nuabó re shi okhó, ola mè li fuegbé re lo irén ³ele khé sugoló vba fidón iwuanequére bi atéian qhuosi qeianqhiqosó na ivbi sian, qeqvkpo lo wui iwuabó re shé okhó sian ⁴Ailosh yion khi qeyhé bi asilé búa e bé aaró whó wu okpó dè okp, qria ró la yé gbo ewé khío vbmén ena échiq e raebo ila vbé bovbére obói l, ⁵iwé khóvboma li alia, ekhé so hianmi Christ ori iwuabó iseromó bi emahó bi evié. ⁶Enian ekhé lina qeqvbo li vba chiqón qkhaiqoni, vbé gbe hória li yak ha vba enian, uwuankhuan ló imuk qhen lo kpa la zé vbé. ⁷Lagbon, a zo ho ya re vbé mai qwu éla agbón re shi qselebru lo re ri egré be iusuabó so oklóro olé le metí, ⁸wuó hére niqon be elo wui yian ékuére be elatére qhiqsi qeian qhiqsi ona qwuolé qkhóro da li jesu re vbi ekpé qvbi vbiqbó qr niqon qhiq si qhen lo. ⁹Kpó khimi éli bi aaron tian, qshiq jesu zi dò bó mui lo re egbon ¹⁰chiq isi qhen lo kpkhumi aitiyiq, ologiemí kha iyiqn qtaí khu éweikhó vbi ¹¹mé ówékhóhen li lia re shi ébi melchizék ekhé si ye vbó se egbe chistr oré re awa bi qhóro bi evbi shé qisélébua o ¹²móe ali mail éta re jesu ama qmlanen la re ta li vbé hiqen e bi vba hiqen oló imuk I qhia sá whé ta sat amléhon se éta sa qfusan qhiqsi be qzkérre vbé awu kérre sak of abiò si awukuquére li ¹³An re móe awutu ére né shi olóbi re. éli bi aaron tian, qshiq jesu zi dò bó mui lo re egbon chiq isi qhen lo ¹⁴kpkhumi aitiyiq, ologiemí kha iyiqn qtaí khu éweikhó vbi mé ówékhóhen li lia re shi ébi melchizék ekhé si ye.

⁶ ¹Enian, vba ziman suigban o bó lire yaq vbé le ata ho qhia qr bó, vaziman ubganré bo, ²Vaziman wu asin órbolo igbanré o vbó tó agbekha qvbo tó, awuobó qriagbé bi asukparé si lèu be ikaeson mai mai legbó damón vié isó khiménri r shiegbe mai eliséló kua, ichaermeli ³wuan biégbé re shi gbo okhó sian re mè éran sirua, cena khó tó. ⁴Ló wu ihanmba qisélébua varre. Mai hoi eleriqvor révbo e mó ceselebua ta khai Abraham, ód qbo ramoé ohoqsekha mè li gba le ian. ⁵Ena ké so tó eo re shó aria lo lèiam lèan wuon vbó tó. ⁶Ovbioná qhise muan éhueva u han re khan oché qhen alia lia ze be mechézidék. ⁷Abi kugbé re yiqn mai évba li vba mié eséqhen so qisélébua vba ahói qtaí ekhélodéqvbo limai røvbeta vbé khé si améhó ⁸lima kpavbaó bó qani khé la re na v aka qá eké sa amiéhon nian rina mai wu qkhuwuan mè qvbi iza so ria, mai ho iyiodaq si qbia mai. ⁹lo ya q. mai qbia mai zó qbia mai érekha khi susiósélebua ni maiu mai chiq vbiq qisélébua vbó qsiém wui qya. Okakamen, ¹⁰wénlöhia, igbé bi awuvbikhian, iró lolvia, isóbialöhia, qbia saiém améhen asun, vbohanmi, ofuan, ienmi wuon ké eti lófuan, mai kuvbegbe irekha sofuan isiqbodion qbogobó mai bia. ¹¹Vbó kha biékpe, bi eyé eré khai vbitus bi ata mai bia bi mai moi imioso. Mai bia bi amoemiso amoineré ¹²Mai gistolriobiqa coruhián udima qubó emiémén mai rékha vba maim o lèmai röhé mai wudu mai hére vba msí tan udu ukpó. Enian isiala ¹³Mai gié séri bi vbiékha mai tanudumai gbo ebó ievbó wé yé emi khó adinbokugbé le qfuan bi arévbeta, enufuan moi déba airevbeta ¹⁴da emorikpa móen baa són okpé me jesu moi ¹⁵Débai adinkugbé ésun emoloméihon moi débai qloiqhun addinkugbé emé qo so qisélébua moi bi emó a so qisélébua mó degbé qa. ¹⁶Mai sasurn qhiqsona vba shiovbasie sianré. Egíe éra re ikposó iyiq qisélébua lo rubó qkhumiéni tai. ¹⁷Abi kugbé re yiqn mai évba li vba mié eséqhen so qisélébua vba ahói qtaí ekhélodéqvbo limai røvbeta vbé khé si ¹⁸Améhó lima kpavbaó bó qani khé la re na v aka qá eké sa amiéhon nian rina mai wu qkhuwuan mè qvbi iza so ria, mai legbó damón vié isó khiménri r shiegbe mai eliséló kua, ichaermé ²⁰li wuan biégbé re shi gbo okhó sian re mè éran sirua, cena khó tó ló wu ihanmba qisélébua varre, hoi eleriqvor révbo e mó ceselebua ta khai melchizedek

7

¹Eghé ra re qisélébua giékhien éimi qrélede shivbi vbi iwó li lè bun éman qké giékhá ma rershovbi lo zé lo qisélébua ma miéremen. ²Niq khó qfuan soqisélébua rächian oló uzan mior. Qwuémieré mè kugbé vbi itotó si vbi ilotó so whi elai lo itotó soi vbi ilotó so whi elailo kpo qkhumi. ³Eke lo ké do boi kpema sluo vbó koro re, ozé qro-be bó da so bó dió. olókpowhoni lia angeli ebó möréin lo ló isian. iyiq le angel lo qisélébua qé ewé I wó vbi mè, ⁴I chééra, iyiq li angeli lo qisélébrua re oz, éna ilé chiéra bi olé chian qmò reshi mè eghen li qisélébua oré wu olókpao wia dapónré qkérre angeli éremien si qisélébua vbagalires hé le angel qzé lai qrian chian eti qrian chian qvién séram. ⁵Ama, rershó iyé vbó se oli ha ha q. qnakhí qisélébua Elémela bi ukpón. ⁶Ulé dè eré kpa hanré, iyi angeli lo qisélébua qo qvbo dió mè li re ri ebéshé chi ekpété lu re roi qto, yian vbé re bia lu wé layé kpa o bó si élé móvgho ba. ⁷Qhiosó n, ma mai lè re vbé la bi uen si émi mai hon li mai lè chian elo-gbékua. ⁸Akha dazé kí elo humé lain a li mai hon shianvbé angel wuon ikpon bi alrévbeta amio aéé ébi mai lè kí sion qvbo-tó ikha imiévan lo khy. ⁹On iklo la nuéhon la kaq re khamai rershí olomuema bi awunséré imai. ¹⁰Bé ele hon ekhé opa qisélébua wu arékhé kha ra so vbi aéhi bi oyunua bi qbia lo bun évbié isí élilofuan reshia aqo soi, qvbi reshi angel lo qisélébua kpaq tawlo. ¹¹Lagbon lè chiq varé oli ké whó ria, li re re ka dabi qvbiqshébua liva daihón, u mora yiò loi kérre le angel u man qhai bi eréh, ebé le wis bi qrélebo ebé sig ræk qlai u mon qris wié. ¹²Kérre le qbia qbo se ma ma mió qloqisélébu mai yioloi lèq angel, jesu bi qkai bi eréh qhiqsi ioya bi éu, lia re mién re shiesqhen so qisélébua lo re. ¹³Damé wu re shqo ri emiérremen orivbo re yiqn bi shian vbi yiqn lóre wa lè bu qvbiqshébua bus re yiq khai soi. Khó ló kparia bi qla kpe okpó okp niari. ¹⁴Enia échó kha wuq lo re échian imiqn himohé q tai, ichévéba I chévéba éivba emiémén. ¹⁵Limóné ilé røvba suló vba assikókó, bi ichiegbo ta, lè rudun qvbi gbe enian van emen bi ¹⁶Ivbi mé lórsélébua wia imen ama ekhé li vbian kha re mohiamé bi eré egbo kén vbé mi mi qkpa. Iyiq. ¹⁷Tó re fan elo røfén sién shirbé da gbón si éladin qshiq loi re fan éladin re shian vbé ilofén si én shivé dagbon shévbédaçon si amiefan shéivé lèadin. ¹⁸Ybekiata qbi egbaobó si angels dabi élé shivbé Abraham varé isoi séribi imio. ¹⁹Vbiukpóde éremien lo re mó ituékén bi lólrifó qhen lo mó kpomi vbé røshian so qisélébua lo re mè ti. ²⁰Kpékuaama bi røshi auma si qkhóro mai. Iyiq, lè re mèti wui aréhumon

imai isq khorq sa.²¹Ekę lo kę dö boi kpema sluo vbq körq rę, ozq oro-bę bę da sə bę diq.²²I wə vbi mę, I cheqra, iyiq li angeli lo qisəlebrua rę oz, ena ilę chięra bi olę chian qmō ręshi mę.²³Aman, eghen li qisəlebrua qrę wu qłokpaq wia daponrę okęre angeli ęremien.²⁴Si qisəlebrua.sę olę ze qhen bi evbi so qhen eşe eghon lei ebę igbanrę, qłosimuan,owigbulolq sa²⁵Vbagalires hé le angel ozq lai qrian chian eti qrian chian ovien şeram. Ama, ręsho iyę vbq sę oli ha ha q. ²⁶onakhi qisəlebrua,agbona ɔvboto ɔkhumimi ɔbis sə seq, elewęq ama ewę le shięvbo vbi hai lai. Elęmęla bi ukpon. Ulę dę erę kpa hanrę.²⁷Qn iklo la nuęhon la kao rę khamai ręwshi olomuemä bi awunserę imai bę elę hon ekę ępa qisəlebrua wu arékę kha ra sə vbi aehi bi ęyunua bi ębia lę bun ęvbıe isi ęlifuan ręshi²⁸Aqo soi, qvbi ręshi angel lo qisəlebrua kpaq tai wlö lagbón le chię varę oli kę whö ria, li rę rę ka dabi ɔvbioshębua liva daihon, u mōra yiö loi kęre le angel u man qhai bi ęreh, ebę le wis bi ęreleb.

8 ¹Ma kę yę rę kan amioman lo chięn ręvbökha vbu szę vbę Qsę vbq ębia la ya riö shian ikha ębia sə ɔw wę. Vbuo naopa,
²Ama ɔchięgb chięn ęläzé whękənəsə lo sha rę rę rękhan mai bi akęre shoshsian s ashioqhen.³Lę li rę khamai bia rę shi ęłomęq mai le egbiq ęmoma le-sen. Ma biq bia isq kha dę ɔvbq⁴Namkuan lo moi irękan ęobia ębe dę ɔvbq isq bia lę dę ɔvbq isobia lę ze vbu⁵Udu zeri li ma wushan rare mai reirę ęvbegbę li ma rę vbo lę.⁶Humon ęukpe re shio olomuemai bi rę shagbón. Ma gbo shiomyonma dębaen, mai dę⁷Mawę mę ęmiogbęre mai gazę khö dę ɔvbq, ębia soi ęudęi dę ęubigboria la rękhai bia. Ama ęhiosi.⁸Awuduqma vbę lę mojen ęnian chięria shio kha si Christ lę rę rękhanvb ihumękə rę shi⁹Titus ęmiooma niam chięr a rę shi Christ ęvb ri ęhumęken la ihumęken vba, vba zian en ęmę ęsę rę vb ruo.
¹⁰olomuemai bi rę shagbón. Ma gbo shiomyonma dębaen, mai dę mawę mę ęmiogbęre mai gazę khö dę ɔvbq.¹¹Ma biq bia isq kha dę ɔvbq namkuan lo moi irękan ęobia ębe dę ɔvbq isq bia lę dę ɔvbq isobia lę ze vbu udu zeri li ma wushan rare mai reirę ęvbegbę li ma rę vbo lę humon ęukpe rę¹²Shio olomuemai bi rę shagbón. Ma gbo shiomyonma dębaen, mai dę mawę mę ęmiogbęre mai.¹³Shian ikha ębia sə ɔw wę. Vbuo naopa, ama ɔchięgb chięn ęläzé whękənəsə lo sha rę rę rękhan mai bi akę rę shoshsian s ashioqhen le li rę khamai bia rę shi ęłomęq mai.

9

¹Qisəlebrua o le mę di ęsęhen is ręre bu mare, lo rę chian ekhei khęgħe li mai rę mōq. Qna di²Iyiq la rę mię lu rę idę ɔvbę ɔvbę mai vbi ema imoqen shi emi mai mojen. Qna di shio emumai.³Mojen sho rę bunovbę olo rę rę o le rę kęq olmę lo rę kę bi ęmienen ębae rę shi, ana di shio, lu rę mian abuqbı isę murękə uankhu.⁴An lę rę rę marę kę olę rę kęi bręd rę shi ęba⁵olę ręre olę ze mōrę kow ęqibuvbę lęu bui hoi olę soi buovbę ikehę.⁶Enia ęchę kha wuq lę rę ęchian imion himoħe o tai, iċhevba I chięvbi ičivba ęmioġġen limonę ilę ręvba sulo vba assikoko.⁷Bi iċhięgbö ta, lę rudun ɔvbi għe ęnian van ęmien bi ivbi mę lorsiellebrua wia imen ama ekħe li vbian kha rę mohiām bi erę ęgħo kēn vbę mi mi ękpa. Iyiq.⁸murękə olę suibuovbę ikehę mu ręk. ęhio si wa wua na rę shi ęna lę wi ibuq ɔvbi⁹Ma rę kę u kha sə dę ɔvbixiyo kħu wu wu na sərę vbu ugħodę ęremien oli ręnu na o leżże mojen rę shiøselebrua¹⁰Si lęfunrę shi iga sosoħelbua ęlefun sę ęrian adęqvbö li ya ta da bi li ya vi shivba.¹¹Lenvba bę emi vba ruo lę ria le ri vbi męċedonja iręinan kħi Achaia ękewuegħe ęubotqo z ęqbo ęukpe lę ra rę. ęwuqgħe vba niqon mę wuegħe¹²Sian ɔvbę tħażbi irę kha, kħieqan kę węgħe ętqi. Achię fiq dę lę, aiseħta ekhi.¹³Męċedonja lę khan mę varę yian ka zę kħi vba wuegħe ęchę ha ęqoma I kħaikħi osq ęső kha ian li rę vba vbi ruo ko, li rę wu udu o vbare għe. I ġegħ kħi¹⁴vegħe ęd-dejv ęt-kirru ęna dushiq lia rę.¹⁵mięn nan khu an lę vbi shio ęlevbu kha si hiam ba ęfuan soi ęriqvbö lai lai rivbi ręsö. ęd-đe ęd-đe rę rę ębqi riċvbu du ęsħelbua ęgħo olę ręre vbi ęqhoq.¹⁶Ybekiata ębi ęgħaqobö si angels dabbi elę shivbę Abraham varę isqo ęseri imiq vbiukpöd ęremien lę rę mōq.¹⁷Ituęken bi lollrifq ęħen lę mō kqomni vħe ręħšian so ęsħelbua lę rę mēt ti kpēkuama bi ręħshi auma si ękħorq mai. Iyiq, lę rę mieti wui arħumon imai isq khorq sa.¹⁸Ugħodę ęremien oli ręnu na o leżże mojen rę shiøselebrua si ęlefun . rę shi iga.¹⁹Sosoħelbua ęlefun sę ęrian adęqvbö li ya ta da bi li ya vi shivba. I ħenba bę emi vba ruo lę ria le ri vbi męċedonja iręinan kħi.²⁰Achaia ękewuegħe ęubotqo z ęqbo ęukpe lę ra rę. ęwuqgħe vba niqon mę wuegħe sian ɔvbę tħi.²¹Uankhu an lę rę rę marę kę olę rę kęi bręd rę shi ęba olę ręre olę ze mōrę kow ęqibuvbę lęu bui hoi olę soi buovbę ikehę murękə olę suibuovbę ikehę mu ręk. ęhio si wa wua na rę shi ęna lę.²²Wi ibuq ɔvbi ma rę kę u kha sə dę ɔvbixiyo kħu wu wu na sərę vbu ugħodę ęremien oli ręnu na o leżże mojen rę shiøselebrua si ęlefun . rę shi iga sosoħelbua.²³Shi emi mai mojen. Qna di shio emumai mojen sho rę bunovbę olę rę rę o le rę kęq olmę lę rę kę bi ęmienen ębae rę shi, ana di shio, lu rę mian²⁴Abuqbı isę murękə uankhu an lę rę rę marę kę olę rę kęi bręd rę shi ęba olę ręre olę ze mōrę kow ęqibuvbę lęu bui hoi olę soi buovbę.

10

¹Vbi ihumękən bę ębia lę sən vba zimai danięn a kę kę si kók ębi mai vbo na.²Vbzimai ębalę vbgħidu leġbema li mai shi vbi humen kęn bi ębis lę sən vba zimai da nięn ighauia ętqo kugħ a gb.³Vbę mi ębę sə ɔvbę ękə vbiħiħo mai righħude ęd-dejv bimailai bun ębimaimien ęlded isikkeen rę.⁴Mai kħasqoqlo shia vbia ębi ma mōq ien siata, iwuabqo sòkqor ęqike rivbę ęnian ilofxi si ikaqson sę.⁵Mi horq ękkpi jemmeran lę lewəq ibi ęsħelbua ęriqvb. Uankħuan lę si uhi si mōses ɔvbę tħi ou kħi etuęken yę vbo vbi ęsħexxet ętuęv dabbi ętuę.⁶Ębi ghox li körq iħi oya sə ɔria lę sə għo lę għo ifotqi ręza.⁷Għeqifotqo ęvbiosħelbua lę rejha ęre sia viq vbo tħi isqofan sę is adelħob.⁸Degħo tħi tħażżeen sħipata sə ęvbiasħelbua

oléké kha vba rę, օshioq olomögəmai tai ilę wu ihę mę օwu udosian əli gbo via udu sian. ⁹Ochię tō օna bai օkhoro nsian bi avęqbęta sian ikha chięan rę ənian. ¹⁰Akemi arę humo օhiqsona ikę iwuębę rę sli sołkhorę ənian imionmę limohę, mai məq aduan li mai lę rę. ¹¹Qvbę əbę da kha zę mięre si jesus ana očhioq ologbę sę əbai węre lę tan I mai rę shian vbi ukon la fi rę shian օhiami. Օhiqsi mai məqen օ hen. ¹²Vbę kęo oa soi օsilębrua, vba zuan ¹³Dian rę isata vbutu mai vbę kęn awudu kę satai vbi mən du օvbę mai wudu mai օvbi akpę ¹⁴Kua vbi su udu mai vbi kpę օku a shiv bi udulębi la kpę rę kpę əgbę vbę ənkən amen lę fuan. Vba sima wudu օ vbi gbain rę shian օria օ. ¹⁵Wumai shian lɔrɔ chion ərę əselavbi lɔfuan ərę lę chian əgbęa tō węi əli əshen ənian mai ərę ta adelobę isi mę օ, aleribę ichię ərębę əselębuua əlę. ¹⁶Bi khaçeson lębęi əsiqən la irę dę vboę əselębu lę rwbę abivba shian vbo ioyan rare larę əgbę օvboę vbi ighę e bi ioya vbaken ¹⁷Baçan li ma rę shain vbo rare vba, tuęgbę e wę en wumögən ələhumon biorili li imion eso lę ukpata ki bi ərelęde grec əbelovi əweməi ¹⁸Luegbę vbiemən vba wuifia ikha wu duq օmo əq rę. ¹⁹Shi iruq mən əitęgbę na əlo vba dę lę va rę ətęgbę. օfuan leshievo bi iduduan. օfuan mę lę ²⁰Lę shivbę bi adudian օkha gbsuoghö օkha əghmən shio əma mai dę օvbi əgbę shu օkhoro rę dę ba iwuę օ əma. ²¹Ma chię əle rivbę lę məqen adiuduan bę wusho udu əşan. əməlogbę mən. ²²Li sha əba vba ədegbębi ədumire əsi Christ əmə rę vbo bi ə, օhiq rę shi e si shofanré. I dəabob na khi. ²³Rivbę bi shəvb vba. əluhə օchian rę kha si əmi lę gbon lę lę rare օvbię milogbę lę. ²⁴Gbeian əle əsetiç əselębrua əzian əchięsen ikhi əwua bę da bi la danię arékha օkhoro əma əli ²⁵Iwuabob an əsimai ərę օkhoro ərę bi əwę օkha mę li kpiankukęni Christ rę rare vbo la agbon əzə tai iwuabob. ²⁶Fi azę bę օkhoro azę li main mai əchięmu əle bun vbi vba vbo kę əwuegbę khę mən bi iwuabob baizę əchę seli. ²⁷Iwuab wuabob lę kha kpę օkhoro kua əresha sioi iwuab mai rę shavbi lę kha mę li kpę əkhoro kha. ²⁸Rę vbi iwuabob rę shi mai izo pa rę shian vbi ərę soi əkhę an əkə rę əkə vbođion əq əmən zan khę ibę soi lę kę mę əkpę lę rę. ²⁹Shi ikpa soi rę shia iwuabopa ə rę soi ədəvobę əli so əle kha vboi əna kha aiviębolı lıon lęu rę shian. ³⁰Milogbę lę gbeian əle əsetiç əselębrua əzian əchięsen ikhi əwua bę da bi la danię ³¹Arékha օkhoro əma əli iwuabob an əsimai ərę օkhoro ərę bi əwę օkha mę li kpianku. ³²Rę rare vbo la agbon əzə tai iwuabob bi azę bę օkhoro azę li main mai əchięmu əle bun vbi ³³Vba vbo kę əwuegbę khęwę օkha mę li kpianku əkeni Christ rę rare vbo la agbon əzə tai ³⁴Iwuabob bi azę bę օkhoro azę li main mai əchięmu əle bun vbi vba vbo kę əwuegbę khę mən bi iwuabob baizę əchę seli iwuabob lę kha kpę əkhoro. ³⁵Shavbi lę kha mę li kpę əkhoro kha əwę li Christ rę vbi iwuabob rę shi. ³⁶Mai izo pa rę shian vbi ərę soi əkhę an əkə rę əkə vbođion əq əmən. Zan khę ibę soi lę kę mę əkpę lę rę shi ikpa soi rę shia iwuabopa ə rę soi ədəvobę əli so əle kha vboi əna kha aiviębolı lıon lęu rę shian. ³⁸Na əlo vba dę lę va rę ətęgbę. օfuan lę shievo bi iduduan. օfuan mę lę əli shivbę bi adudian օkha. ³⁹Gbsuoghö օkha əghmən shio əma mai dę օvbi əgbę shu օkhoro rę dę ba iwuę օ əma ma chię əle rivbę lę məqen adiuduan bę wusho udu əşan. əməlogbę mən li sha əba vba ədegbębi bi.

11

¹Enian aduiduan օchian əmolęruan si əmi muduo wuəmi li mai hęlikowuəmi likha mię. ²Vbaadiudu an əwumai əokuere khi ołoto agb əna azoyevb. ³Vbi ela əsiselebua tai la remien khę morivbę oribę bi emorivbę օchian adiuduan vba adiuduan yi abę lę. ⁴Rę iwuabob lęsən yi əsiselebua lęsən cain lę shian la rę tai khi əfuan, əsiselebua tęcə la lęsən soi əhiqsi iwuabob soi bi rę shiabel əgiemı akhęregazę khę a vbi adiuduan ənoch a wuən shio əkhumięni əmieu. ⁵Amio əhiqsi əsəlębu upęsę khawuən yi əkhimi alarę khę əbia so əkha rę yo əsiselebua ənian sa məqen adiuduan əbia əsoria əkameti əwuelebua əgbę saimauaduidun kha mę. ⁶Wuqisəlebua əgbę. Enian, sia miamaition it is nöt lia rę sikę əsiselebua əqwuankhuan lę buoşlebua rę əlę miqhon əlę. ⁷miqarma khi əsisebua. Rę yian əchiartuduan so Abraham əkhę la rę damagę, orerai, assac rę əchanoyo əmə kpa sojioq khi əsiselebua lę məti əchię so əy wu. Olékhean əri vba ududuan whęwę. ⁸Vbi iga whękən khodięgbean əli so rab la rę so toj, əchiany adiuduan vbihi si Joseph əhe hę məsə əqę rę əhigre ręchęam la arę əchię əvi pharaon. ⁹Danshter əhiqsiand bę əle woli ¹⁰Niayan rę dayien ichi unus si ikę ikę əniqən aroya əian nian su. ərivię bi əchię əlę rę məbę dęba iyi əlian hiqiyon. ¹¹Əchię əduiduan li nəqah ləlę miuhumi sę əli seli bi ərębę lę semien ədia əkha miębøyę yiokhi lę, kha miębę yę. ¹²Ola rę əvbi ta nakhinanchian adiuduan əhərəwębi lia rę ədəvobę əqankhan tō vari sę əsiselebua əlę tō khi əyiqon ərivię khę Abraham əwkę lę rę əhiq əkən. ¹³əręavb ərę yio biki ərę chio əręavba əlo arę wuñerę abraham's adiuduan s, sarah adiuduan əhiqsona hi sa rę məli bi ədi əy ərę mich tō rę mę lę rę dia arę əmętin tō chirę ərevę. ¹⁴Ama aq si si əlo gba əkę əfə əkę əfə lę gba li khi əsikumęi mi ənian.

¹⁵Əsiselebua khęnshawo lę rę əchię ərian nwiyorę əhenęvębi, rę shian . adiuduan si Abraham əkhę la rę. ¹⁶Damagh ərę wę əisa, lę əchię əkemopę soi lę rę wuabob əyisəlebua. əian hiqiyon. Əchię əduiduan li nəqah ləlę miuhumi sę əli seli bi ərębę lę semien ədia əkha. ¹⁷Miębøyę yiokhi lę, kha miębę yę. Ola rę əvbi ta nakhinanchian əgiemı akhęregazę khę a vbi adiuduan ənoch a wuən shio əkhumięni əmieu. ¹⁸Amio əhiqsi əsəlębu upęsę khawuən yi əkhimi alarę khę əbia so əkha rę yo əsiselebua ənian. ¹⁹Abraham sa məqen adiuduan əbia əsoria əkameti əwuelebua əgbę saimauaduidun kha mę wuqisəlebua əgbę. Enian, sia miamaition it is nöt lia rę. ²⁰Vbi ela əsiselebua tai la remien khę morivbę oribę bi emorivbę օchian adiuduan vba ²¹Adiuduan yi abę lę rę iwuabob lęsən yi əsiselebua lęsən cain lę shian la rę tai khi əfuan, əsiselebua tęcə la lęsən soi əhiqsi iwuabob. ²²Səi bi rę shiogiemı akhęregazę khę a vbi adiuduan ənoch a wuən shio əkhumięni əmieu. ²³Khimi alarę khę əbia so əkha rę yo əsiselebua ənian sa məqen adiuduan əbia əsoria əkameti əwuelebua əgbę saimauaduidun kha mę wuqisəlebua əgbę. ²⁴Enian, sia miamaition it is nöt lia rę sikę əsiselebua əqwuankhuan lę buoşlebua rę əlę miqhon əlę miqarma khi əsisebua. ²⁵Rę yian əchiartuduan so əkhę la rę damagę, orerai, assac rę əchanoyo əmə. Kpa əsikħo əbia so əkha rę yo əsiselebua ənian sa məqen. ²⁶Adiuduan əbia əsoria əkameti əwuelebua əgbę saimauaduidun kha mę wuqisəlebua əgbę. ²⁷Agb əna azoyevb vbi ela əsiselebua tai la remien khę morivbę oribę bi emorivbę օchian adiuduan vba adiuduan yi. ²⁸Abę lę rę iwuabob lęsən yi əsiselebua lęsən cain lę shian la rę tai khi əfuan, əsiselebua tęcə la lęsən soi

ohiosi iwuabø soi bi rø shi.²⁹ Iselavbi lófuan eré ló chian egbéa tó wéi elí sohén énian mai eré ta adélobo isi mé o,³⁰ Alériobø ichié røqbo qselébua olé bi khaéson lèbøi isiofén la iré dë vbøbø qselébu ló rwbø abivba.³¹ Shian vbø ioyan rare laré gbe ovbojé vbi ighe e bi ioya vbaken baéan li ma rø shain vbø rare vba, tuégbe e wé en wumøen.³² Délukhø lian ulu ugbi ukato se kha revéta, ló qiselébua rørøbuoghen mén fónu khe kha mé ti ovbi ifé tian so célebua, vbékén aré ovbeta.³³ Enian la zé ma khi iféetian soiselébua okperivbø, ma ifuregberé la rø ovbø akuakhanen I khé ta lè sén se ló rø vbéta ama ma héesoí se la rø ovbø ta qfoma vbaegbø.³⁴ ikhéléré ovbeta ai wu uhunata saw u imai yiø kha uhuméta mai la zé si jesus rø shan vbi jesu a chionapa.³⁵ Degbø tótoi ebogbøto sipata so vbiasilébua oléké kha vba rø, oshio olomøemai tai ilé wu ihé me owu udosian eli gbø via udu sian. Ochié tó qna bai okhøro nsian bi aveovbøta sian ikha³⁶ Chiéan rø énian akémi aré humo ohiosona iké iwuebø rø sli sokhøro énian imiqnmé limohé.³⁷ Mai mœ aduan li mai lè rø ovbø ebø da kha zé miér si jesus ana ochio ologbø se ebaiiwuabø sokorø oiké rivbø énian ilofén si ikaéson se mi høro okpi jécméran ló lèwøo ibé soiselébua orivbø.³⁸ Uankhuan ló si uhi si moses ovbø tóou khi étuékén yé vbø vbi eséché étuévb dabé étuéa. Ebi ghø li kørø ikhi.³⁹ Vbi iré kha, khiéan kë wégbé otqi. Achié fiø dë ló, aisëta ekhi mécédonia lè khan më varé yian ka zé khi vba wuegbé échø ha qfoma I khaikhì qos oso kha ian li rø vba vbi ruø kø, li rø wu udu o vbaré⁴⁰ Gbø. I egbø khi végbe odéovbø ikiruo qna dushiø lia rø mién nan khu an ló vbi shio olévbø.

12

¹Enian, la rę mię kha dę ba mai ękhę le bun iklę le si vbę ęsian vba si mai wuavbotoi ikhe mo le wuomaq vbo khorę li mai rę fuęgberi lu la lę ri ma vbi sao la, wu ęqvi jesus ołogbanię bi ęlo, rizo sa aduduan. ²Ohięsę ękhoghon la wu vbi sa maiagbęlebę rę shiofę ękhorę le, oz ęto vbo ęsisoşion soisellebua vba. ³Kuisoş ęnian, vba ęwuqę shio ęhokp rę gębe kępon ękhorę saagbun rę yion reyię gbięn kho ęinevba. Vba ęibiqon rę shioq ęlo. ⁴Ria lę sien abi sakhegb rę shokhorę rę sę vbę ęre bi ręgbę ręra ęlumögmai ęi roya ęma ima bikhę ęris lę humekorę achi dęta, mai imo ęrah lę ri ęiyama. ⁵Ama, ęisellebua ęrquia ima amen ęyia lę hegħbę ęboivb. ⁶Ama ętuegbę ękhake tere ęzi mai mol ęfurę isemaręk rę yian lia wu ikaeru rę ęsəlomenma ęqə vbio. ⁷ło himę kęnq aira chienta, mai moę ęra sę agħemai lę ru kęk ę man b ma wę ękpənian, ębiori lima ręqvb lęra sę ti lę ashęv bę, ⁸era ma rukęk ęma vbu vbię a għe kęre ębian ęren khu dę ęvbu ama ęsellebua ru kęk ęli si marę humon li ma kęn ęqenħen⁹Soi aimu kęk ęlo ękhen vbigħanré ama ama ętuegbę ama ę mo chian ęchię mo awu igħe dan vbo lawi ęfurę dę ba ęrikħoria bi ęfuan sikha mileyq ęaimi lę mi ęlumuqna. ¹⁰Vb muifubiera lirę mię vba moed ęsəħen soisellebua vba ritere ęvbo kha mo is, aiwu ęken duen, ¹¹okha kę rę ivie iwo. Uenre vba fuębiera li vba vba re oko ruqbę ęsikqo tötö vekken eran a via kpo ukpuran lę tata kha ma likili mai kho ęfiyboto la rę müen alapotoi kħi akha Miami.¹²Vba rę ęko ruqbę ęsikqo tötö vekken eran a via kpo ukpuran lę tata kha ma likili mai kho ęfiyboto la rę müen alapotoi kħi akha. ¹³Miami lę ręgb suqko, ędo a lę ręvbigħanré ama ama ętuegbę ama¹⁴Agħbelębę rę shiofę ękhorę le, oz ęto vbo ęsisoşion soisellebua vba kuisoş ęnian. ¹⁵vba ęwuqę shio ęhokp rę gębe kępon ękhorę sa agħun rę yion reyię gbięn kho ęinevba. Vba ęibiqon rę shioq ęlo. ¹⁶Ria lę sien abi sakhegb rę shokhorę rę sę vbę ęre bi ręgbę ręra ęlumögmai ęi roya ęma ima bikhę ęris lę humekorę achi dęta, mai imo ęrah lę ri ęiyama. ¹⁷Ama, ęisellebua ęrquia ima amen ęyia lę hegħbę ęboivb ama ętuegbę ękhak tere ęzi mai mol. ¹⁸Aduduan ęqorwħo lia rę dęqvb ęrankhan tó vari sę ęsellebua ęlę ęta kħi ęyiqon ęrixbu kho ęwkk ęle rę ęhiq ęken ęreavb ęre yi. ¹⁹Biklę ęqre ęchię ęr ręavba ęlo arę wunreħu abraham's aduiduan s, aduiduan ęhi sa rę mèli bi ędi so ęre mich tó rę me lę rę dia arę ęmietin tó chirę ęrevrę. ²⁰Ama aq si si ęlo għa ękə ęfø ękha ęfi ęfø lę għa li kħi isquméj²¹Mi ęnian. ęsellebua khēnħawo lę rę ęchię ęrian. ²²Hoq likowuqiem li likha mięn. Vbaadiudu an ęwumai ęgħukuer kħi oloto agħi qna azożejv bvi ċela ęsellebua tai la ręmien khęġi morivbę ęribbi bi ęmoriħv bę. ²³Adiuduan vba adiuduan yi abę lę rę iwua bę leson yi ęsellebua lejsi cain lę shian la rę tai kħi ęfuan, ęsellebua tħej la leson soi ęhiġi iwuab ęso bi rę. ²⁴Shiqluhę ęchian rę kha si ęmi lę għbien lę rare ęvbię milogħbę lę għbejani ęle setiex ęsellebura ęzian ęchiżżeñ ikhi ęwua bę da bi la danien arékha ękhorę ama ęli iwuab an ęsimai ęre ękhorę ęre. ²⁵Shian vbo iżyan rare larę għe ęvboje vbi ighżeq ębi iż-żebha baqen baqan li ma rę shain vbo rare vba, tuegbę ęw ęn wumqen olħumon biorili li imqen ęsqo lę ukpata ki bi ęrellede grek ębellovi ęwemni luęgħbę vbiex men vba wuifia ikha wu duo ęmō ęre rę shi iru ęmien ętiegħbe na ęlo vba dę lę va rę itiegħeb ęfuan lę shievo bi idu. ²⁶Ęfuan me lę shivbę bi adudian ękha ęgħiġi ęgħiġi shio ęma mai dę ęvbi. ²⁷Mai mōjen ęqre. Vbę kęo ęsa soi ęsellebura, vba zuan dian rę isata vbedu mai vħet kien awudu kox satai vbi mōn du ęvbi mai wudu mai ęvbi akpę kua vbi su udu mai vbi kęp ęku a shiv²⁸Bi uđul-ħebja li kęp ęre kęp ęgħeb vħet ęnkien amen lę fuan. Vba sima wudu ęvbi gbain rę shian ęria ęi wumai shian lörxi ęchiżżeñ ęreisħelavbi l-fuqan ęre lę. ²⁹Chian ęgħea tó węi ęli soħen ęnian mai ęre ta adellob isi mę ęq, al-eriħb ęt-ħebja ęsellebua ęlę bi.

13

¹Gboi iyiø avbi vbø töi uhumëta sè øbe si ørelede sig ræk, rø shian øchiøn aduduan ri rø dan wø øre ra lø chiø økpø ømon soi, yïon rø rø. irø shian. ²Vbia niè a li khaø alewui mai ø khø øselebu øle chi wa rø shøfeirø økhø lø røu ri ihuab øvi ivbi joseph eghølo øshio mose. ³Èlé gboøkhumí ølo øhen azian vbjlø legbøn lazø lø kpaøian wøre khø ileria vbø mi lø kan øiselebuø løi rø wø iwü abø ihumøhan. ⁴Bi ima nuabo rø shi økhø, ola me li fuægbø rø lø irøn ølé khø sugølo vba fidøn iwuanøkuøø bi atçian øhuøsi øçian. ⁵Na ivbi sian, øeøvkpø lø wui iwuaøø rø shø økhø sian ailosh yïon khi øevhø bi asilø bua ø be aaro. ⁶Whø wu økpø dø økpø, oria rø la ye gbo øwø khio vbiømen ena øchion ø raæbø ila vbe boøberø øboøi l, iwø khøvøbøma li alia, økhø sø hianmi Christ ori iwuaøø iserømø bi ømahø bi øviø. ⁷Enian økhø lina øeøvbø li vba øhiøn økhaiøni, vb gbe horia li yak ha vba enian, uwuankhuan lo imuk øhen lo kpa la. ⁸Zø vbe lagbon, a zo ho ya rø vbe mai

owu ela agbon re shi oselebru lo re ri.⁹Bé iusuabó sò oklóro olé le mèti, wuò hérè niòn bë elo wui yian ékuérè bë elatérè qhiosi qéjan qhiosi ona ówuolé okhòrò da li jesu re vbi ekpè óvbi vbioòb or niòn qhio qhén lo kpo.¹⁰Khimi éli bi aaron tian, oshio jesu zi dò bo mui lo re egbon chio isi qhén lo kpkhumi aitiyio, ologiemí kha.¹¹Iyion otai khu ewéikhò vbi mé ówékhòhen li lia re shi ébi mélchizék ekhé si ye vbo se egbè christr oré re awa bi qhòrò bi evbi shé oisèleb.¹²Mòe ali mail éta re jesu ama ómlanen la rë ta li vbe hiòn è bi vba hiòn olò imuk I qhia sè whé ta sat amlhòn sè éta sa ófusan qhiosi bë ózkérè vbe awu.¹³Kérè sak of abiò si awukuérè li an rë mòe awutu èré nè shi olòbi rë.¹⁴Enian, vba ziman suigban o bò lirè yaò vbe le ata ho qhia qr.¹⁵Elefù bi qbésoré le dé sig rék otai ama élémunghòn sò a, fèqtian éhibion tan kha kha dé gbe vbié eféitian mèn.. yion kë ta vbeqbò sò oisèlebua khé kha dé gbe qivbifétian mè, éman qian rë kha ki aré ta shéan vbi david ola.¹⁶Oisèlebru otai lò qifítian qké dò bo óvbi cò buò bia sò.¹⁷Irë vbo bò o bia bë odé ba oisèlebru jesu óvbió oisèlebrua aiumtoto ikhémi mai miéhon óvbi yio, ma muonia lake damaghe éba démaghe.¹⁸Enian, la rë gazé iru si alòvbuò iféitian qékpemuzan, qivuégberé ha mién khò ri khòria qids fuvbò ébazé en rë.¹⁹Kha glékha vba ma zéhon le sién ebézri ématai oí mòqé rë uiéhirvbò la kugbè vba aduiduan vbe le rëqvbeta.²⁰Mén fónu khé kha mè ti qvbi ifé tian sò célebua, vbékén aré óvbeta. Enian la zé ma khi iféétian soisèlebua ókperivbò, ma ifurégbérè la rë óvbo.²¹Akuakhanen I khé ta lè sén sè lò rë vbéta ama ma héçsoi sè la rë óvbe ta qfoma vbaegbè ikhéleré óvbeta ai wu uhunata saw u imai.²²Riwbòa siml rë óvbe éta soi enian, qubikhi éti tai éli sòsèlebua otai érená, mai kha hé ta soi, mai éduuar rënbikhé éli kha hé etani mai ora etaré qhios na,²³I hé la sian étésian qiomébè hon, niré tai vbi khòrò vbe kén, khékha óvbe ifítian mè ,vba udei dei imoimé lia hé mén khi vb.²⁴Mò udu lò bë sa kha rëqvba udu8 lò rëata sò sélébua rë. lò sò vbeva chiçon olò qhia.²⁵Vnu du lò hé tai bikhé élé shian vbo si móses lò.

1 Peter

1

¹Peter ayoukò si jesu kristi la ze la ye yi ire la yaghakua vbo tor si pontus, galatia, cappadocia, Asia, bi bithynia.²Ukpoqhiò si ewan si oselebus li éra, la ze vbi ékèn etin , re shan vbi édègbere bi egbe ikua si ère si jesu kristi. Eseohen deba bi ofure se oi yi okhumi ovbo.³Oselebua se eva bi olomorimal si Jesu Christi si Ihianba, vbi Ekien I teoieken lo gbai, ori adelo vbia logbon re shain vbi Idjuduan si ukuu. Ona vbi ukuu yin khi akpái shoré si Jesu Christi vbi usee si oli yan uloi⁴Ona khi Aévbuku lo khawer. le mi khanzevbo , lo kha men aa wuonsho khe vbi okhumeimi.⁵A ri uvoo , vbi itotoi si oselebua re sha vbi Ijuduan.vbi Imiehon lo ke wuegbe si irekhaa vbi ikpokho.⁶Un gboghan vbi ona , okhere ukhi Enia kha oi yéowor lu re moi itoegbe vbi uk pode lo buuin.⁷Ona vbi adamawe si ojduan se, khi ohimoí le Eumi lo le Khueò, okha re mi ada ma wé si erain. O ruain ohíior si Ajduan se re mi eyayen si okhai, Irébi bi Ekpan vbi arekhaa si Jesus Christi.⁸Vbai se mieon , ama vba Uhumekeon, vba se mieon enian . ama vba moihon wa gbo ghon ghon li unu kha matigue, eghoghon si okhai .⁹Enian U mie li egbe éea si Adjuduan. Imiehon si uduun.¹⁰Omieo gwaloí ogbo hoi olio si oli Amiehon, re yi ese - ohen lo le chien isi vba.¹¹Egwaloí nian re-ein akok lo chian bi eghe - eghe le Etin si Christi lo re kpa yian gwilyiemi, kha iyian vbi Emi lo vbade ona emia a boi tata kha vbi ikpao vbi Emoi ioya si Christi bi ukutami lo ruain Ikpo - okho.¹²O wuie - yian eeo. kwi eve, khi é kha Gi egbe yan. Ama we we. Eghe egho le re sunu vbi elemi, la kei mie ,Re Chian vbi Ele wéwé , Ole. eta kha ee vbi Eken Etin lofuan la yere vbi Okhumiemi-Elemi, lo ke tee li Angeli Okhee.¹³Iyior , Wuie Egbesegidi si udun sèp ya o - ekien mon Aduduan vbi ese - ohen la le wuin yi e . eghe eghe eghe li Jesu Christi le re vbaré .¹⁴Zie le bi Evbiekhan nian reo vbi eta vbi emoin Zen la vbi emoin e - re - egbe hi , si mie lo eein e ri egbe oo si emi li khi u eein .¹⁵Ama Ebi olechie Ifuan . We We gbo fuan. fuan vbi Ukpode ereme¹⁶A vi, oi, Fuan , ohio kha meme fuan.¹⁷We We kha Echie " Erai ". olo ghaezon loi kha gbeigwo, lo re eobo lo ria, zen lo bi obia si odode odede I ri Wei Akoko si Oshan se vbi Ekpen.¹⁸We We -ein ovbi ohio si siliver bi Eumi nia fuua , Ama Emie fan vbi Uuen lèbè lo mama vbi obo si Era .¹⁹Etin Afanie vbi ere si oyéboyé si christi , olo u bi ovbwi Agbo loi imoi Ikpeneokhor vbi Egbe.²⁰Christi yian zei . opkese kha Ami Igbanre si oli agbona . Ama Enia Aa roi kha vba vbi kpu okho na²¹Ukpohio soi yin, ma ze mien oselebua hon , lo shi or vbi euo o ri - okhai ni Adjuduan bi Idiaéégbean , si mai lo ye vbi²²u zi udun se fuan, gbo rekhan ate . ona ikhi Eioo si ata , ate si onieon si Ihumieken. I Yoo vbi ihumiken Egbe vba ie seri , Ihumieken sii udu - U le fuan , Egbe lu ereo vbi Sta re yi , Eken Etin.²³umoi adelovbia oi vbo olo ze vbi Ikpekomi lo vbaré Ama, lo ze vbe Ikpekomi lo kha meti fua vbaré. Rechain vbe Ekien lo revbor lo kore si eta so - oselebua.²⁴ Ohianmegbe ereme Uu bi Khi Eumi okhai o li iumu kaka kua , ododo délokua sho vbose .²⁵Ama Eta si oselebua le ye vbo rele rele ona i khi arekan lesen la gbi obé soi yi vba

²¹Enia shi egbevbi émi lèbè rë, atee èrèmen uen si obeaa -vbeaan ibiokuen egbe, bi ikpi- iyémin èrèmen.²Zen la bi omologbòn lo hoi éyen lo fuain si ekein etiri, lu re zé vbo ohia vbi ekein imièhon.³U kha damma wé khi olomoen mai fuin.⁴Buare vbi ési olo chien udo lo moi agbon li agbovo sien ovbi otor. Ama yion din oselebua zéi lo re yion oyéboyí re yion.⁵Mai gbo ubi khi udo lori vbo, la zei lìy okhumi lo dai chien oah si etin, la re chien ohen, lo si isaa li oselebua le mèti mien re zi ési jesu kristi.⁶Emi lo ri vbi Ekein Èbè lofuan ikhi: " Kaoa , Ile wuin udo si igwuegbe gbon vbi Zion , la zei lo chien ukutu . Ekhoi kha vbi olo mien Amaa "⁷Ekpen ikhi ise lu mien Amaa - Ama, " Udo li olo zi oaar si , yon ke chien, uhumi si igwegbe " - ⁸Bi " Udo li kérè si odada bi udo li okhwa. si odada "È dada, ohio si e re ovbi Èta, vbi Èmi la re hi¹⁰⁹Amaa éhi a zei vba chien , élé zie vbi uaami si oba vbaré , Evboi lo fuain , Èli yan le uuku si ojelebua lu ya re gbi obé si oyi umuan si olo èchée sho vbi ekein ason rë yin Ekein agbaikor si urukpa soi Tele vbaré chien Èbo , Amaa Enia Èbo oselebua yin vbi ke uu. vbaré mien itueken , Amaa enia vba kë mien itueken .¹¹¹olihumekein I èchié vba bi khi Iree bi élí yan ye ye shan li vba re lan sho vbi aao si ohianmegbe , lo kpa uduun se khoen . lu moi uen lesen vbi uuse si Gentiles, lai

re mien , e kha gni iyemin se lebę, le gbo kao gwi obia se lessen gwue le re khuemi oselebua vbi ukpede vbare. lo le vbare.

¹³Re ovbi Ase si Agbon Ḳremen ohior si olomoenmai. Re ovbi iyemin si oba logbale ¹⁴

¹⁵Ona Ikhi aao si oselebua , vbi Ekein Iwę mi lesen u, vbi Ekein aau lesen se u le kokoi Unu si agbon li yan ru li yan gwi iyemen. se ¹⁶agbon le fain e gwe Ifain, se yare vbi emilobe . ¹⁷nwuin erekpen agbon Er̄emem. humekein huku si Imion . lofen si oselebua .. nwin Ekpen li oba¹⁸I vviodogho, d̄eihumi r̄ yi eli yan khaa we emi vbi ukpode erekmeri . Oi uu kp̄e eli ueen sian huimor okpa , yin ule dei uhumi r̄ yi , Amaa gbo moi idei uhumire yin e li kh̄ei humon . ¹⁹IRemidi Ir̄eovbo khan lo humon yi olo gh̄e u lo meti zien egbe si itoi eghe lo re oya si Igwo vbi uk pohoir si oselebua lo eein . ²⁰Emi khi ee lo ri vbo eghe li ukha vbi okhor bi u zienegbe si Iyoya . Amaa u kha vbi olesen la ya gbo ri oya eę, ona ikhi Ir̄e okhai lesen we si oselebua.²³²¹Ohior si ona a re echeę, IRemidi kristi gbo ei oya na wuim azom eta oeea ovbi otoi na lu r̄ekhan eta oee soi. ²²Obu okhor oso oso, ai gi iteę zoi vbi unu Eghe la re woi Emi lobe , oi deli obo . Eghe lo re oya , oi gbo , Amasa o ri egboi li oria lo ghaai ezon si ataa.²⁴Yoin li egboi o nwuin okhoor mai vbi egbe soi okhumi ogben, li mai le che moi obo vbi okhoor, li mai ya re yę vbi agbon loi mloj okhoor.vbi igbe la gbeoi boli egbę aa. yun wuin mai egbe dan ²⁵vba vba erekme yin vba yeye rale bi khi agbo lo uę, Amaa Enia vba dę li egbe vbare vbi si olo ri agbo shan bi olo gbi eeo kao bi vba guę. olo gbi eeo kao bi uduun se gue

3 ¹Vee o lu kpodę na, ele chain orha moi idegbere ye ɔdion. Vba vbo na ekhare khi imonhiae. Mai ye akeihon ye eta; a le mati mie miefä li kho vbe si ate: ame ukpohon si unien si s̄o ɔhian. ²A remidę ekę me unien lesę sia be ekpe.³Vba zuan vbe lo le chian iwinagbe si evbe la re gbo okpai, bi ato la shiere ukpige si euimi, ukponaian don mermer. zon chainoria si su. ⁴Ama li mai ye vbe ofuan. Vbe ekhen ikpaneigbe soi yein me wuoi mai mai err̄eme [ihaghia] bi khi agbo lo uuęe, ama enein mai chie chiere, vbare vbe si iraigbo shan bi oł chain ologbe owe udu mai udu. Ama ɔsen si ikpokho, lo mon ifuegbere bi etin si hair, lo le chain oyeboye vbi saio oselebua.⁵Ikposo le fuan, yain wuiegbe sian eghe. A mon adjuduan vbe oselebua ama a mon idegbere re ye odian. ⁶Vba lo ukpodena sarah ueie ekpe yo Abraham ariechioe olomoeme wewe enian ivbie soi yin ke chain eghe lu umemi lesea, eghe lu wewe kha lo fane si okpopo.⁷Ukpode okpai, wewe lodon ri maghegbe kpa yo ohier wę bi khi ema wuie emior lomon etin, okposo. Wuie ekpe nian bi khi a la gba chain okpa, vbe ohan se emongbo. Vbo na la aroum se le mon idegbuyen.⁸Vbiereme, vbaereme vbe mon udu okpa, ituegbe vba mon ihumeken so omieon. Uduieoq bi idogbere. ⁹E, remilobe haosa, dabi ikhue. Etin ya ghe re iyaino nian, ukpohoir so na, yan re achie, lu re iyainba.¹⁰Olo h̄o kho le vbe agbo t̄ę oir si unu soi kegbe. Vbi atai lobe tata, bi oi hiena vbe atęe. ¹¹Oie shiegbe vbie uwie lobe re, uwie a mi lesen.Oya hoq ofure, oi la khuie. ¹²Eeo se olemonme oi mi olo fuan, oideihon vbi eminien vbei. Ama ęeo se olomoume oghon enien vbie emi lobe.¹³Oli khoain lo le wuwe ami, eghe lu an hoe iwuemi lesen. ¹⁴Ama ukha oya ohior ivbieme me lesen umon eyainba. Elofen si eminian lofen soie.¹⁶¹⁷¹⁵Etini ze egbe yodan vbe ekhe olomoma li kristi vbe ekhe udu s̄e lu fuan. Eghe ereme wugbe lu re ya aiene olodode, lo le mięin, emon ze lu re mon adjuduan si oselebua. Vba na ekhen udu ohoeo li ekpe. Mon udu lesen, iyqo agbo nien khuee emon agbo lesen se vbe eken kristi l̄ ekh̄o re vbieien ɔhio khi yian gwilyieemi? ubu ukp̄hio se le re chian orię lobe. Oiavbe eghe oselebua ohoee, lu ioya s̄e ivbiemi lesen bi loya se ivbiemi lobe.¹⁸Kristi oya vbie okhor ma olofua qoyę ma, mai ni ma vba okhor, iyqo lo re wuie mai vbare vbie a se oselebua. Egbe vbe ekere egbe, ochiere vbe eken etin.¹⁹Vbe eken etin. O le węwę kha yian vbe eken etin, eleukpe lhe re vbe ighian.²⁰Ekhare vbi etai eghe li iien egbe si oselebua re kheian vbe eghe eghe si Noah, vbi akoke le re zie okor, oselebua fain ikache sa agbo. Etu eaen, vbi eke ame.²¹Qni khi aeęn iyqo si isamę lo faien nien uoo bi khi akh̄o iwuan se egbe. Ama uoo bi udu lesen re ye oselebua. Rechain vbe ashiopare se jesu kristi.²²Kristi ori vbe qbo-odion se oselebua. Qlodevbu okhumieme. Angeli, bi Ase. Itotoi uhami döndön elede uhumi re yoi.

4 ²Ohio so na kristi oya vbe eke egbe, iwuie egbe se ovbi ukpode na. Olo ghe uue lo oya vbi eken egbe ole hie na ovbi okhor. ³Ohio s̄o na ɔvria li na, egheeghe si akoko si onaimegbe, oi kha ka ye vbi si ohaimegbe si ovia. Ama uuien si so oselebua.⁴Akoko lo burn yon ke rare, li e emini li gentiles hooi khi yain le uuo, omehen, ituegbe, ode yon egbegb, egbe si ideyon, egbe edadon, bi oł l̄ dogai ariebor. ⁵Evba egbe khi ema se mie eghe ior lo re meti debai iyian, vbi uuię si a ya gheę, ebęę yain gwilyieemi lobe se. ⁶Ę le guezeon kha, olo uwie egbe lo le ghaiezoon li a le rievbi agbo bi e li uuloi. ⁷Ohior so na, yain gbo re węwę kha a li uuloi. Okha re uu bi kha le gheizon nien vbi egbe, eghe le re ri vbi agbo, iyon e le gbo ye bi oselebua vbi ekin etin.⁸Eghe si emi rereme oke vbare leę ohior zę zę uu udu, bi ye vbi ioekien vbi aoo se ohio si er̄omon. ⁹Evbe ekein emi ereme, moi ihumekien lo ze ze ye egbe vba. Ihumekien yon voo okhor leburn. ¹⁰Chain olo ghe owę agbo lo kha.¹⁰Bi ohor okpo imie ohan, we ior lu re gi oria. Ovbie. Ovbie na bi kha ovien lesen ęso oselebua lo mon ohan le burne. ¹¹Olo ghe gwilyieemi, oi ovbe bi khi ovrie lo tatái so oselebua. Olo ghe uu oi ga ze itoto oi chain oł ze vbi e s̄o oselebua vbare. Ovbo li emi na, vbu ukpode ereme, lo oselebua re mon okhai vbi ekein ijesu kristi. Ze ohkai bi itoto chain isi jesu kristi se vbi ire so.Isee.¹²Oli ihumekein, er chain ema se mie ghe, vbi ekein idaimawe si erain, lu mie vbi egbe l̄ rare, lu egbe khi ema se mie ghe yon u mie. ¹³Ukpohio, sona emi eeo mien vbi ioya si kristi gho ghe, lu gbo gho gho vbi irekhai soi okhai soi. ¹⁴Akha kwuie e vbi ohio si enyin si kristi, Eyanba khi se, ohio etin bi okhai bi si oselebua ori vbi egbe s̄e.¹⁵Ama eze ovia ɔso ubi, vbe ioya si ogbubi, oi, ivbiemi labe, debi ikpiyinmi. ¹⁶Ama, lo ghe u lo oya bi kho olo miehon, eze ekhon ya oę, ze oi reokhai li oselebua vbi enyin soi.¹⁷Ona khi akoko le ighazon le re bęę vbi orh si oselebua. Okha bęę vbi ma, emon le kha chain ighaezon se eli khi yain re vbi o wewe si oselebua.¹⁸Ama, << Omo he lo miehon kha ri okore kere, mie amiefan, ebi oria lo enyin oselebua bi o lo okhor dianre.>>¹⁹Ukpohio soi, le oya vbi ohio si oselebua, e le wuie udu sian vbi obo si adjuduan, i o mai vbi ivbe mie lesen.

5 ¹Meme ori iesudu le adion le ri vbu sieavba, mémé ogbe chain okpa vba siea si edion, me me gbo chain olo fi osie si ioya kristi. Ama i gbo chain o le kpa yain ken vbi okhai la le rekhai. ²Ohio ona, ii gbo sa vba udu, gbe eoo we, ogho ogho si oselebua, le re vbi usie vba gbe eoo we yain, ohio si uama, uama, ama ohio si u hoi khu le vbe, ohio si ata se oselebua. Gbe eoo we yain, lo vbi emon egho lò fuen, ama si udu. ³Eri egbe se chain olaze yian vbi uhumi. E lu gbe eo owè. Etini, chain a zomai yi ogho ogho. ⁴Eghe la le re ri oje sò ruan shan khai ule mie erun oje si okha lò kha meien. ⁵Vbi eken lu ukpode vba ivbie ogboma vba mon ideuhumi re yí mon he se edion vba vba reme rukpo si i de uhumi re gaa, bi ire gi egbe. Ama vba mon ere gai egbe ohio oselebua obiokwuue euroue, ama ori ese ohen ni ele mon ideuhumi re. ⁶Esheain dehum re yi egbe vba. Ege geh abo si oselebua okwua lo re wuie yi okhumi eghe le eghe se. ⁷Fie emoa hoe ereme na. Ohio yon egbe wè. ⁸Ye vbi ekion iouda, ya kaaoa, ewe igheian, lo chain esu o la ga e bi kha ekprien lo goo, lo hoe olo le wuie hior. ⁹Muza nai ohie vbi adjuduan, Uien ebi evbo si miehon le re oyio agbo na ebi yain ziegbe si ioya okpa. ¹⁰U kha oiya vbi eghe kere. Oselebua si ese ohen, olo echie vbi edagbo. Ye irele, rele soi bi so okhai vbi kristi, yon q le ze ghe, o wuie fijien o vitoto na. ¹¹Re shain vbi yon lo re mon okhai ereme rele isee. ¹²Vba ya vbi Silvanus be kha omieoni lo miehon ama i vin emie quie shain vbi yon ye vba. Meme re esu udu ama meme gbo re izeo soi e vbi kha emie ereme li atai vbi ekein ese ohen si oselebua. Muzan vbi ekion. ¹³Okposo lo rę vbi Babylon, la ze vbi bi oi rueo bi Mark, ovbie me rueo. ¹⁴Vba rue egbe vbe, are nun unu si ehumeken. Ze ofure deba ereme li vba revbi kristi.

2 Peter

1 ¹Simon peter owumi ama ohen si jesu kristi rw chain vbi e le gba mie oyeboye adjuduan zie la bi ma mon adjuduan si ofuan se oselebua vbe ekeen olafanuan jesu kristi. ²Ese ohen bi ofure oi burn lò ye okwumi vbi ewan si oselebua vbi jesu olomonma. ³Emiere re shain emon ze vbi okwumi vbare si itoto si emon agbo bi ivbiemi se okhumi emi la uwie ma re shain ewan si oselebua. Lo echie maa re shain se okhai se gbo vbi eken awuè le sen. ⁴Re shain ebo rę maa oyeboye bi iruoi lo gbai. Lu wewe re ken vbi emon ze vbi okwumi vbare lo chain a la bi emini abu e fan sho vbi okhor sò la gbon na ohio ao lobe. ⁵Ohio so na uvbe lu le imeti uu re aau lesen ba re shain vbi aau lesn, se eman. ⁶Rechain vbi eman re ireo vbi egbe ba ama re shain vbi egbe gbo wuie ozien, ama re shain ozien ogbe wuie aau si oselebua bai. ⁷Re shain si aau si oselebua, wuie ihumeken si omieo, ama re shain si ihumeken si omieo wuie ihumeken ba vba. ⁸Elemina kha re vbi eken ama uahia ovbo. U kha chain agaan, agaan vbi eken ewan se si olomoema jesu kristi. ⁹Ama oloi ghe u loi mon elemi na omi emi lo si ke eyanre oruqo, o qea kha ikpoa vbi okhor lo ke tẹ. ¹⁰Egheain omieo uvbi ołu le meti uu lu re zé iechie se re muze na u kha vbi elemi na, u kha deeu. ¹¹Q lu ukpode se eghe oba le irele rele se olomoeme bi olufane jesu kristi a le ro na. ¹²Egheain ele eghe wuie egbe le ye re e re vbi elemina ee uein yain ama uohoi vbi eken nien. ¹³E oe kha ovbe e me le re ohuze na vbi elemina zie la bi ere vbi eken aşe. ¹⁴Eyien okha se yé gbe e le wuien aşe me sho vbe rę. Ebi olomoema jesu kristi ębo roi kha me. ¹⁵E le vbi emi li lo meti uu na, le re iżere vbi elemina eghe li shore lę. ¹⁶Ma re khain ewan su udu eghe le ta kha vbi itoto, ama ivbade si olomoema jesu kristi. Ghe ma ma osen vbi eeo ma ze la obo igbai, ¹⁷Omieo mie vbi obo se oselebua se erę ekpe bi okhai ghe lu ukporuo re bun ainre ovbe obo sò lo gbale vbi okhai ore ona kha ovbieme oli ihumiekeon. Oli eken me oghe q. ¹⁸Ma hon o lu ukpo ruo na lo ze vba okhumi emi vbare, oke ebi ma re vbiain ekpeon vbi okhumakò lofua. ¹⁹Ain ma kerę ein eta sa ta kpo toi re uuien ma ęqo khuere, uu li se lu re deihon, uu bi kha urukpai lo vberę vbo eken ęson se vbi ogbede vbare ogbe de si ikpa eyien o ze dianre vbi eken udu. ²⁰Ikpa o eyien o na imieo vbi so oria vbi ita dianre. ²¹Iyoo oghe emieo kha vbare vbi haao saria. Ghe etin lo fuan qwę oria lo ya re tatai si oselebua, ela bi oselebua itai kha yain.

2 ¹Ekhe imieo sę ehen vbare ye agbo, ekhe ikha mie se ehen e le gbo vbare lo ye vba. Ele dò uuie ikuhieo vbare lo vba atai. Ele bin olore emie kha yien vbi oto o lo deian chiere. Ele uuie ikuhieo si eję eję vba u humi siain. ²A gbo le bun le re khain vbi ome hen loi deevbò ukpode se ata le chain ukpo sa ru nu gbe. ³Re chain vbi ikuhieo e le me aęq vbeq vbi eken atai se atęq. Ikuhieo sain qte gbe ifua sian kha mehien. ⁴Oselebua q fain angelii nian vbi okhor. Ghe uwie kwo vbi eken uue si u de gbu vbi ighain, eken a son re se eghe ighazon. ⁵Oi fan agbo li ghe ghe, eghain oi vu vovo Noah, lo wewe ata soi vbi eken si ofuain, ogbo fan eria eneon okpe se kho ruo eme gbe ekhe o lo okhor. ⁶Oselebua khue evbo si sodom bi Gomorrah ovian chian ęmo o fuain ęvi ain chin azomain, si ebo le re akhueo li eken olo okhor. ⁷Re chain vbi o lo fuain iLot nain ye kpopko re chain vbi uuien si mohein vbi omiehien lo de ovbo, oselebua fan yain vbo. ⁸Eria lę fuain, nain deba yain ye ede de yain toi vbi eken ofuain si udu. Ohior si emę mie bi ema khon. ⁹Olomorema eain ebo le fanain agbo le mon okhor vbi eken adamawe, ama q enie ebo uuie agbo nian vbi okhor, loi re ioya nian eghe ighazon. ¹⁰Ona kha omomoh atai oi re yie ain le ęeh vbi aęq si oyanmiegbe, Orunu gbe ele kpo okhumi. Na yain mon apamodu, Ekha lofen le re tatai lobe ye olomoi okhai. ¹¹Angeli yain mon itoto lo gbai, ama ekha uuie ekhue si ighezon si yain ye olomoema. ¹²Ama ekhe enian eęremi italo yain e yo e rę emi le re uuie khueo. Eien oli yain khue. Ele khueo. ¹³E le mie ireobo se emie li khe eien u. E eeo kha iye vbi agbo, li fira fira eghe ogbe de kha efe. Emón ebi emie ze vie ama nain emo, ama yain eoghemem si etęq egh e kha ikpa gbe awę. ¹⁴Emon eeo lo von ye igbo oghe, ekha khue vbi okhor. Agbo li kha ain muze, e shian yon vbe ore-ovbi emi. ¹⁵A chian ivbiekhan le fiunu ni. E shor uvbuukpode lo humon re ebę vbi eye ye shain shor u ukpu de re, rekha Balaam ovbie Beor, lo hoe lo mie egħo lo fuain eso okhor. ¹⁶Ama o wuie eeian vbi okhor so ohior si esę lo runu si ovie gwilyainmi, ukpo urui so yon ke ze olomieo. ¹⁷Eli imohe na vbi eda li ame ye ę u bi ouu si okhumi li efio or fio. Ason lo gin o khe ian. ¹⁸Yan reta bi akachon si aho. Yan ri emi to inyan eo bi iuę si ęgbę. Yan ri iue si ęgbę wuin eli yan hoi le la sho vbi okhor rę. ¹⁹E rui si amie fuan ni yan, ama yain legbi yan ivien si okhor e chien. Iremidi ovien ikhi omohę re yi emo khuen osho soi. ²⁰O lo da

mèti la li okhor si oli agbon na reyi ewain si olomoen li ololan uwain jesu kristi, lo che gbo chie yi okhor, eghe li kpa kó khor le eghe si ikpao.²¹ O kha humo ni yan lei eyin ukpode si ifuan le ke gbo ein e gbo chie shovbi ukpode si Ase lopuan la uwuin niyan.²² Oli itan chien ata nian, << Agwa chei shi ekpa soi. Isi la khor chie ovbi ogordor.

3 ¹Now, ivin emi yie, olihuken oli ela lo zi ebua bi khi awun egbe ookuere la re che ri isudun li udun. ²Lu re eré éta li ohen lopuan gwei tele bi Ase si olomoen bi ololuamai li ohen zhe re. ³Se ghe ein ona, khi ekhein eyeye le vbare vbi ikpuokho. Ele yeye egbo shan yi isao riyi aao si egbe sian. ⁴E le ta, << Iyi iruo si ivbare soi? ze vbi obo li era re mai re ulo, aimi emi deli egbe ze vbi ibere gbanre>>⁵E zo bi yan eyaa khi okhumi bi oto agbon bee bi ame re ze vbi ame dianre, o ke tee, re yi Ase si oselebua. ⁶Bi re zhi éléminta, agbon si eghe ain khueo. Ame si oglo orekhweoi o. ⁷Amaa enia okhumi emi bi oto agbon na a wuin khe érain re yi Ase okpa la bi oain. A wuin khei ede si ighaezon bi ikhueo si ekhein oli okhor. ⁸E zoi don we eo arr, olihuken ukpede okpa re debai olomoen o. U bi ede egben, ede egben or u bi khi ukpede okpa.

⁹Olomoen mai kha shain kékéré vbi emoi iruo soi, ebi éso oi wuin osha likekere or. Etini, o mai izienegbe re yie oi ho li iria oso vbi vba khueo, ama li odeode oieken deli uen.¹⁰Lo re chien iyor, ede si oselebua le vbare bi khi oi: okhumi emi le ra re bi okeke lokhua. Erain le toi emi le ri vbi ekein oi, egheain oto agbo na le to kua debai, agbo na bi emi la ui vbi ekoin a le zoi eeo gbi ovon.¹¹Eboi chien khi emi eremen le khueo vbi ukpo de na iyi eria labo ei ovbwo ua chien? vba agbo si ifuan yon ye ovbo vba zhé. ¹²Mai khei ma gbo zhi ivbare si ukpede si oselebua bobor vbare oli ukpede ain erain ole toi okhumiemin arr, bi elemin le ri vbi ekein le kheo vbi ekein otohia.¹³Ama reyi iruo soi ma khei okhumi emi logban bi oto agbo logbon li ifuan le ye.¹⁴E-e-en, olihuken meti vba khei oli emina, vbi isi etin se la re mien vbi ifuan re yoi vbi ofure. ¹⁵Gbo iziengbe si olomoen mai re yi imienhon. Ebi omion mai li ma humeken li Paul ivbuin emi yi mai re yi ewain la nai. ¹⁶Ipauli gwi ona vbi ebe soi eremen, lo chien kpe emi eso ri vbo lo miamen lo wuin oria eo kuere. Imohe le en se le kha gbo meti muzan vbi ayi okpa e ami eli eta na, ebi yain vbi eta si oselebua re yi ikhueo sian.^{17¹⁸}

1 John

1 ¹olé mi lo zé vbi iberé gbaan li mai pao hon, li ma ri eo mien, li ma ghue, li ma gbo robó so-emoin éta si oisélébua. ²Aar ri olagbon khaa, ma gbo mien, ma gbo fi orse ovbor. Oléta si agbon logbon loi moi ireso yin ma taa dianré, lo ri kpein éra, la gbo re kha mai. ³Emi ma ri eeo mien li ma hoin ma gwé kha vba, li ma re moi asikoko kugbé. Asikoko mai ri vbi obó si oisélébua bi owioi, Jesu kristi. ⁴Igbo, violin lè eghughun mai re von.⁵Ona khi éta li ma hoin nunu soi ma gbo ta dianré: Urupka ikhi oisélébua, ason zhé vbia ekein oi gbgébé. ⁶Ma kha é ma gba moin asikoko ma gbo shan vbi eken asón, mai moi ebin mai kha gbo mami ataq. ⁷Amar mai khan shan wi ekein urupka ébi yoin ri wiekin urupka, ma moi asikoko re zhi egbe, eré si Jesu li owioi kpé mai shorvbi orkhor éremen. ⁸Ma kha é mai moi okhor, ma tee egbe mai, atai gbo zhé vbi ekein mai. ⁹Ma kha men okhor ma dianré, omoi ifuan si adiuduan lo re ri okhor mai humor mai. ¹⁰Ma kha é mai moi okhor, ma roi chiein olehin, éta soi dë ba mai.

2

¹vbekhan, ie vin élimi na li vba le vbiokhor. Ama a kha miolo vbiokhor, ma moin olo doabor ukphio ie mai li khi Jesu kristi, oloi moi okhor. ²Yion ikhi olo doabor ukphio si okhor mai, oie vbi si mai okpa, ama gbo khi si agbon éremen. ³Ona mai le re ein khi ma eion: Ma kha reowi uhi soi. ⁴O lo ta, "ie ein oisélébua," Ama oi rekhan uhi soi, oli ebin oor, ataa zhe vbi eken soi. ⁵Ama olorda rekhan éta soi, ekein ata, ekein olorian nyin ihumekein si oisélébua ri. Ona ma le kë re ien khi ma de bai. ⁶Olo ta kho dëbi oisélébua lo shan rekhan, légboi, ébi Jesu kristi shan rekhan. ⁷Olihuemekein, ie vin uhi lorgbon zhi vba, ama uhi lutee li vba kpa horn vbi iberé. uhi lutee ie khi iyemin li vba kpa horn. ⁸Igbo vin uhi lorgbon zhi vba, lo chien ataa si Jesu kirsti, ohior si ason shan rale, orupa si ataa or waié lè. ⁹Olo ta khi yion ri vbi ekein orupa loi humekein omion, kpe ri vbi ekein ason. ¹⁰Olo humekein omioi ri vbi ekein urupa ¹¹Ama, oloi humekein omioi ri vbi ekein oshan si ason; oie vbi ekein yé, ohior si ason vboi eeo. ¹²Iviemi zhi vba, iwékhan, ohior si q ri okhor se humoen vbi ekein éein soi. ¹³Iviemi zhi vba, éra, ohior si uen olor ri vbi iberé. iviemi zhi vba, sasagéle, ohior si ukhuensho si émilobé. iviemi zhi vba, ikuki vbi khan, ohior khu ein éea. ¹⁴Iviemi zhi vba, ohior si vbi ein olor zhé vbi gbanré vberé. Iviemi zhi vba, sasagéle, ohior uu totei, iyemi si oisélébua ri vbi ekein se, oior si khueiosho si agbo lobé. ¹⁵É humekein émo ri vbi olagbon na. Oloda humekein olagbon na, ihumekein si oisélébua izhé vbi ekein soi. ¹⁶Emi éremen lo ri vbi olagbon na-iuwue si ohian megbé, okhor si eeo, bi akaiehon si agbon-oi vbi si oisélébua ama isi otoi agbona. Oor. ¹⁷Aao si otor la agbon na oor rare. Ama olo vbi émi li oisélébua hoi le zhé vbi rélè rélè. ¹⁸I vbiokhan me, ikpuokho ie khona. zen labi uhoin khi eli humekeien Jesu vde, enia éke buun. ¹⁹É sho vbi usé mai ré, ama é zhe vbi ekein mai dianré. Agazhé isi mai é chian, é kha otor kpein mai. Amaa eghe lè kë re fi mai aar, tin mai kë ren ein khie vbi si mai. ²⁰Ama u moi izioihen vbi ési olafain, vbia gbo ein ata. ²¹Ie vion yi vbi qhí sin vba ein ata, ama qhí si vba ein oin bi qhí si ai min ebin lor zé vbiokhan ataa dianré. ²²O lor chien oli ebin? Olota khie olomoein mai vbi Jesu kristi? Oli oria ie khie olihuemekein Jesu, ohio khi oie ami éra bi omó. ²³Oli da ami omo kha mèti moi eva oloda mien omohon ogbo moi éra. ²⁴Re yie, zi ému hoin vbi ibere zoi yié vbi udu se. Remidi, okha ri vbi udu, ule gbo zhe vbi ekein omo bi éra. ²⁵Ona ikhie iruo li ruoi yi vba: Agbon si rélè rélè. ²⁶Ie vin éle mi na yi vba ukphio si eli yan le re vba shi oshan si qdode. ²⁷Re yie, azoi-ohen lu mien vbi obo soi ri vbi ekein se, u clie hoi oria lo roi khaa. ²⁸Enia, ivbiokhan qto vbi ekein oi, vbi ivbare soi, mai le moi ikpamudun loi kha li ekhoi re yioi vbi vbare soi. ²⁹Mai kha ein khi ofuain, mai gbo ein khi oria lo vbi émi lesen yioin or vbia.

3

¹Egwi ihumekein labi oisélébua rei mai, la ya re éché mai vbi oisélébua, ona ikhi émi mai chian. Ohiq soi, agbon ein mai, qhiq khi oi ein oien. ²Olihumekine, enia mai chien ivbi oisélébua, aie se ri émi mai le chian khaa mai. Mai ein khi oisélébua kha vbare, mai le uu bi khoi, mai le nioen ebi oi uu. ³Olo moi adiuduan si isao na, le khoi egboi aar ebi Jesu ifuan. ⁴Olo vbi okhor sho ni ekein uhi re; Medi a shovbi uhi re okhor oor. ⁵u ein khi aar ri Jesu kristi khaa la re kwin okhoor fia, ochien oloi moi okhor. ⁶Aimi olo le ye vbi ekein Jesu lo le ya vbi okhor. Aimien olo vbi okhor lo se moi dabi lo se eoin ghe. ⁷Ivbiekehan, ei zhi oria ree sho oshan si odede. Olo bi obia si ifuan yion fuian ebi kristi ie fuen. ⁸Olo vbi okhor ie si esun oor, medi ibere yin esun zhe vbi okhor, ohior soi yin are ri Jesu kristi khaa, lo re riai obia si esun aar. ⁹Oli oisélébua vbia kha vbi okhor qhiq si ikpa soi ri vbi ekein egbe soi. Okha ya metin vbi okhor medi oisélébua oor vbia. ¹⁰Ona ale zhe ein ivbi oisélébua bi ivbi esun. Oloi da vbi emi lo fuain io vbi si oisélébua; Gbo khi oria loi humiekein omion. ¹¹Ona ikhi uhumi la zhe li vba hoin re ze vbi gbanre vbare: Li mai re humieken egbe mai, ¹²Ę uu bi khi icaini lo gbi omiyoin. Emo zhe lo re gboi? Medi obia soi chien obia si esun, ie si omion obia lo fuain. ¹³Imion, ę zho na gbe vba unu, si agbon humiekein ¹⁴Ma ein ma ke zhe vbi ekein éeu shan di agbon rę, qhiq si ihumekein li mai moen re zhi ébo mai. Oloi da moi ihumekein ri vbi ekein éeu. ¹⁵Oloi humieeken omioin ogbubi or chian. U wwin khi ologbubi imoi agbon li ręle ręle lo debai Jesu kristi. ¹⁶Ina mai le re ein ihumekein, qhiq si Jesu kristi ri agbon soi ovbi oto li ébo mai. ¹⁷Olo moi émi lo le re kpai omioi obor oi kpai obor, ébi ihumieken si oisélébua ri vbi ekein udun soi? ¹⁸Ivbimene, vba ey zuan humiekein egbe mai vbiekein éta okpa, amaa mai humieken egbe mai vbiekein ataa. ¹⁹Ona ma le re ein khi ekein ata mai zhé dianré. Mai ri uduun mai re yior. ²⁰Uguun mai kha ri orse yi main, oisélébua gba lei uduun mai, ogbo ein émi éremen. ²¹Olihumekine, si uduun mai ri orse yi mai, mai moi adiuduan re yie oisélébua. ²²Qhiq si uhi soi li ma rekhan bi emi lo eghoin vbi egbe li ma uu, émoi chian pata li ma miean yin mai le mien. ²³Ona ikhi uhi soi: li mai re mien eyin si ovbio hon li Jesu kristi, li mai gbo humiekein egbe mai, zen labi oie ri uhi na iemai. ²⁴Olor rekhan uhi si oisélébua, yion débai oisélébua, oisélébua gbo débai. Ona or kę zuan ein khi or dé ba mai, reyi étin lo re yi mai.

4

¹Olihumieken, étin éremen ku le mienhun. Étin, damon li etin gué lu re ein si ési oisélébua ozé vbare, qhiq élémieeo le buuin éké vbare otoi agbona. ²Ona uu le re ein étin si oisélébua-étin lor da amaié khi Jesu kristi ri ohianmégbę vbare isi oisélébua or chian, ³Étin loi mienhorn oi vbi si oisélébua. Ona ikhi étin si oloimioihon, li mai hon khi ovbadé, lo kę gbor ri vbi ekein otoi agbona. ⁴Ę si oisélébua vbi zé vbara, ivbekhan, vbi kę gbo shan raian rę, ohior si olo ri vbi ekin egbe se, yon gbale olor ri vbi ekein egbe sian. ⁵Oto agbon na e zé vbare; Oto agbon na iyemin zé diare iyoin o zhei li yain re da éhon sian, irimidi oto agbon na e zé vbare. ⁶Ési oisélébua mai zé vbare. Olo ein oisélébua le da mai éhon. Oloi ein oisélébua kha da mai éhon. Ona ma le zé ein étin si ata bi étin si éhin. ⁷Élihumiekein, zi mai humieken egbe mai, iremudi ési oisélébua yin ihumeken, zé vbare. ⁸Oloi moin ihumeken oi ein oisélébua, iremudi oisélébua ikhi ihumekein. ⁹Ukpohio soi aree ri ihumeken si oisélébua khaa, vbi useé mai, khi oisélébua zhi ovbio vbare otoi agbon na li mai re ye vbi agbon dior soi. ¹⁰Oi uu kę ma humekein oisélébua, amaa oisélébua humieken mai, lo re yi ovbare otoi agbo na, lo re chian olo doabor ukpo hio mai. ¹¹Élihumieken, oisélébua kha humeken mai, ma gbo humekien egbe mai. ¹²Ai mi olose mi oisélébua. Ihumekein soi ghai vbi ekein mai, mai kha humekein egbe mai. ¹³Ona ma le re ein khi ma débai yoin gbo dé ba mai, qhiq si o ri étin soi imai. ¹⁴Ma ri eeo mien, ma gbo fi orse khi oisélébua la era o ze ovbio rę lo re chian olosumuan si otoi agbona. ¹⁵Oloda amaa khi Jesu kristi ikhi ovbare oisélébua, oisélébua débai, voïn gbo débai oisélébua. ¹⁶Émi ma iyien yin ma gbo mien horn ukpohior si ihumeken li oisélébua moien re yi mai. Ihumekien ikhi oisélébua, olo moi ihumekien débai oisélébua. ¹⁷Qhiq soi iyin ihumekien na re moi itotoi vbi useé mai, li mai re moi idiuduan vbi ukpedi ighaezon, remidi éboi rie iyin mai gbo rie vbi otoi agbona. ¹⁸Iofen oi yé vbi ihumekien, étini, ihumeken yin wę uhumeken fia, ama oli lofen se toto vbi ekein ihumekein, remidi ieoya bi ilofen iyin aigba mien. ¹⁹Ma humieken egbe mai ohio si oisélébua kpaoh humekein mai. ²⁰Olo ta khi, "Yion humiekien oisélébua," amaa oi humekein omiom, oli moi oor. Remidi oloi mèti humekein omio lo mien kha mèti humekein oisélébua loi kha mien. ²¹Medi ona ikhi uhi li mai moien re ze vbi ésoi vbare: Olo humekein oisélébua legbo humekein omioin.

5

¹Olo mien ama khi oisélébua vbi Jesu kristi, olo da humekein éra ogbo humieken omo lo vbia. ²Ona ma le ren ein khi ma humieken vbi oisélébua: mai kha humekein oisélébua bi uhi soi. ³Ona ikhi ihumeken re zhi oisélébua: Mai re ovbi uhi soi, uhi soi kha khuaa. ⁴Remidi oli oisélébua de ba iyón sharare otoagbona re. Ona ikhi ikhuein osho lo shanrare vbi ekein otoi agbon: Amiehon si mai. ⁵Oli khi li oria ló khuenoshoo si ishanraré si agbon na? Olo eein khi Jesu kristi ikhi vbi oisélébua. ⁶Ona ikhi oria lo ze vbi ekein ameen bi erei vbare: Jesu kristi. Ekein ameen okpa ko ze diare, ama ekein erei bi ameen. ⁷Étwi ée ya yin yan fiorse: ⁸Étin, ameen, bi erei. Okpa yin étwi ée ya chian. ⁹Mai kha mien ifiorse si agbon, ifiorse si oisélébua inyior gbale. Iworse si oisélébua ikhi, o fiorse re yi ovbio. ¹⁰Olo da mien amaa khi ovbio oisélébua ikhi Jesu kristi oi fiorse si égboi. Oloi mien oisélébua horn oi roi chiean oli éhin, medi oi ami ifiorse li oisélébua tai re yi ovbio. ¹¹Oli ifiorse ikhi: Oisélébua wuie agbon ręle ręle imai oli agbon na ori vbi obo si. ¹²Olo moi oti omo, gbo moi oli agbon. Oloi moi Jesu kristi, oli moi agbon. ¹³I vin elemi yin é, lu re éen khi moi agbon si ręle ręle. Węwę lu mien elen si ovbi oisélébua hon. ¹⁴Ona ikhi adiuduan li mai moien re yi oi, mai kha mia émi ukpode vbi éen oihon mai. ¹⁵Mai kha ein khi o hon mai émi ma miean gbegbei mai ein khi o le reoemai. ¹⁶Olo mie omion vbi okhor, loi se vbi éeu, ole lié éromo, oisélébua le ri agbon nai. ¹⁷Okhor eremen ikhi okhor,

amaa okhor ri vbio lo vbi si eęu.¹⁸ Mai ein o li oisęęebua vbia kha vbi okhor. Amaa oli oisęęebua vbia yion wue egboi keę, oria lobę kha męti woi ęmi.¹⁹ Ma ein esi oisęęebua mai ze vbare, ma gbo ein khi agbon eremen ri ovbi obor, si oria lobę .²⁰ ma ein khi ovbi oisęęebua vbare or wuin owueokuere ie mai li mai re ein oli ataa. magbo ri vbi olo chien ataa, vbi ekein ovbio Jesu kristi. Yoin ikhi oisęęebua lataa, bi agbon si ręle ręle.²¹ Iwekhan, vbi ga aręo.

2 John

1 ¹Ejijio debai oran nani imoi, ni mi romiyome vbo chhumu atan-okina memeinor ovbo amai eigbo nekina hai hai nere atan. ²sai atan nor kpare mani nani oka kpare mani lalai ³Aromofa, atuaogo, ofure oka deai mani chumi Osanabua itan nani IjesuuKristii, omo itan, chumi atan nani aremiyo.⁴Eghonghon gueai mi mei mibia nor kina ehai ghoro atan, debai gbame mai mmai afi wei itan. ⁵Nor-nor mi yemavba, imozie-okina mi vee ofi nogbo eva afi noo nere ohoo rezie agbakare bie gue ma romiyomei ogbo orobeava mani. ⁶onor hei oromiy, ma eghoro debai ofi vbo, onor hei ofi, gba mu ro agbakere, gue aa eghoro debai ne.⁷Enei ramirei mei haichia aigbo nor ghoo, ero gue Ijesuu Kristii vare chumi osei. Enei ranirei nor nani haigbo ne mukpa nor Ijesuu nor ⁸Vba gho egbevba vbe gho, vba ka fi mama ni vba eghoro zie gho duoi, omare kina oka miai harai nor vei ne.⁹musai-Emusoi nor haichia ohaiwao nor mani ahaire Ijesuu Kristii omoni Osanabua. Onor re haire, lati debai itan nani omo ¹⁰enai mogbo nor vare bai yeire ogbe muie ahaire vare emia, ami shie ¹¹Onor shie nor zie moni oboi zie onoigbe vba¹²Mi moni mama boboi nemi vee amai mi gue mi vee ayor chumi obe nani biroo, mi vbe gue mi ka vare ka haivba ro ghome-wee, eghonghon mani mai voi. ¹³Imibia omino oran shie.

3 John

1 ¹Eigigio deba Gaiusi, nokina miro yomevbo omi atan. ²Omino, mi gbadura gue okhu nachukhu chumi mama ni mei shiai nani aigbe nor moni evbo na quai, deba ami emi yei chiaiao. ³Mi ghon-ghon dadai, imino re varee ka ro deba atan vba, bamu vba heioro omi atan. ⁴Mi moni egho-ghon nor varee onor, ro guea imime eheioro atan.⁵Omino, oyaieia afuna atan heino heioroi na iminoye nani amizei. ⁶Nor fiosei zei aromiyo ye omi zuoubu oshie. Oyoinido ore yee na yor omi weigho nokina oromii ojanabua eloi. ⁷Esai ovah osanabua nere hachia orgbei, edai musouwowo mani wei Gentili. ⁸Esai yoi ma sjie omare kina ma ka degbegbo kina eneharono atan. ⁹Vee moisoi achia oshie. Ama, vba mia aigbo nekina geiae emoyayoi zie ghoaw. ¹⁰Nemi varee mi ka yare moheine amoi mimire oromiai, amo nenei aigbo vaa oshie re. ¹¹Omine Ireaghe roro aigbo naylor zie orogho nebi ayoi ama deba onido, onor yonido osanabua nor okina omeh onogbe.
¹²Demetriusii nor kina afiosei deba atan, ma mei nor nani nelai guai afiosei mani atan nor.¹³Mi monii mama ne buni nemi ka vee yai, ama mi vba gue mi veaiyor iyei chumi biroo. ¹⁴Mi wia gue mi ka mei vba, ma roni tugbe. ¹⁵Ofure deba ye. Echia shie ye. Shie ochia chumi ovah Ijesu.

Jude

1

¹Meme Judu, aruro Ijesu Kristi, nan omine Jamisii ki tan enna zuo enei omiagbe osanabua itamani nor rere zee na Ijesu Kristii. ²Otuagbe, ofure nani oromiy oka bua na vba.³Oio, mi re ube gbami ka ye deba amiafa nor kina mosoi woo mani, mi age ve re waree vba zee vba mare deba amiaro ni mi mu zuake navba nani enei miaro. ⁴Ewo omusovba edai gho asai ag rere na zei hai afuai, efuna, emui aromofa osanabua du, eke mia oga revbu nor hai Ijesu Kristii.Mi ka ye yeere-ama enu nelai gue Iyesu zuomure agbo ve ami eke Egyptii re, aree me yor hoo ogbo fure enei mia osanabua ro. ⁵Angelu nor kina eri izehei agba na mu na zei osanabua mu na yor zei ubga lalai zei amipei, tei ehai aguazor.⁶Oka kina ami Sodom nani Gomorraa nani evbo ne gare nare, hai ki eshei chia neni mama ne vbo no, arenayor areghogo deba enei kna hai ka loyar ihara. ⁷Iwaa oubou, enei hai ezinani egbe mimire egbe ayor. Ee mie ashae friaa, egbe ro iro nebi deba igbo heirai. ⁸Ama Michaali nor kina angelii nor re angelii chia, ore be hei esoa ehail eugbe Moshi, obudu aguezor ebe nani, osho oyor oguei "osanabua o neneyor."¹⁰Agbe nor emo aguezor ebe deba, nor kina mehavbo oyayor-me kina inemogua nor quo nereni-enor nor fulayo. ¹¹Afau nor na yao! ee deba wao Cainii, nani eke debai afidu Balaamu chi eneai efuai chumi korahii nogbe.¹²Enei kina ee vba zee chimi ezei aromiyor, elahewbvo lezei, qui egbo ayoi novbo. Dagada ne kiani nor memii amee, ofrogro debigbe, eai agune otan nor moi ukpa nor ka waa, ewini vbo odamare. ¹³Eai aguene ofrogro nor zuoke ee, okei eai aguene uzaza no vbo chia nor kina onope noree amoibe na reree zee lalai.¹⁴Enochii, onabezua nor jewee Adamu Vare, oro gue mani guai "gho! Ijesu nani oshi ne bunieka vare. ¹⁵Orea, okika re ma guelzor, okuka mu enei orogho amubi zee ogba, nekina iro enegbe ehai ro deba ni."¹⁶Enei kina onoa ne zai edeba orogho nebi ayor, hai suhobe haima gbe haigbe zei gbe.¹⁷Ama omino yere iro na ro ehai zizize nn or zee wee imiogho Ijesu Kristii mani vare. ¹⁸Ehai gue hai "Ehei kpanugho aa ka me ne ka jai ne ka deba waho nor funa"¹⁹; agbo nor ramire ne ramire egbo agbei ne re ni ehai moni Emi nor funani²⁰; omino suo agbe ye yarekhu chomi amiero nor funani²¹; reran agbo ye zee omi aromiyo oisanabua, wee gbe hai atuagbe ijesu kristii nor ka mu agbo nor mani oreso vare²²monii atuagbe nee enemiaro²³; zumire haigbo nekpore chiomi aromiyo vai hara re, deba enei kpore monii atuagbe chiomi ozzezi. eromihe yomi nor kina waree hai yor ofuna chiomi oshie egbe.²⁴deba onor kina omagbo rereye zee vaa onobere, vbe re somuhare zee haikhai ezao, chiomi afona nani eghogho dokpei²⁵deba oisanabua noh zumiremani chiomi ijesu kristii, onor kpukhu, moni ashie egherimeshie nani lalai Amii

Revelation

1 ¹Ona yin khi imięo si ijesu khristi li oisélébua rę nai gbe enia lói rę kha ovien soi emi alémien ló kha tẹgbe enia ori ona kha, ló re yin angeli soi yin ovien soi ijonnii. ²Ijonnii fi osei si eta si oisélébua bi oli ijesu khristi tare, emi erémien ló mien. ³Iyianba khi si q ló ko-q ata kpo toi na bi ele dae hon ovbi eta si ata kpotoi na khi ele rę khain emi la ubin yiyo vbo. oyio si eghé ke si re. ⁴Ijonnii re yin osei i hin yion ló ri vbi assia. Ese ohen de daę bi ofure re shan vbi obq si olq ri vbo olq jei vbo bi olq le vba rę gbo rę ze vbi etin iyin yön le ri vbi sao si eguai soi. ⁵Rę shan vbi ijesu khristi ló chien adiuduan si osei, qla kpao vbia ze vbi ehimi vbare, lo ri ekhen oba si otoi agbona erémien shan. Rę jii olq humekén mai ló ma mai shio vbo khqo re bi ereę soi. ⁶O hen hé guai mai ohen si oisélébua bi era, rę shioi okha be ire ikhi soi rę lę rę lę Amin. ⁷Kao-a q vba de bi okumi ee-o erémien lémion obo khi ele senoi, evbo erémien si otoi agbona le gbaigue vbo hiq soi iyio Amin. ⁸"Emen yin khi igbanre yin khi ireso", olomouan oisélébua yion tiqna. Olq ri vbo, olq jhie vbo ló le vbare ló khuale". ⁹Eme li ijonnii omion oli vbare oya si eguaoba vbe kein ozien bi ihia egbe lori vbi ijesu. Ló jhie uzo kin se da laę chioi ratmosi ohio si eta si oisélébua bi oseę soi. ¹⁰I jhie vbi ekən eti vbu kpede si oisélébua i hon kpuran ló khua vbu okho meh bi eghé la fia gbo. ¹¹Qta vbin emi lu mien yoi vbi ebe uwuqon jhin osei ihun yön la ri vbi ephesusi, rę jhin simyrna, bi pergammum, bi thyatira, bi sardis, bi philadephiai rę se vbi laodicea. ¹²I deli egbe li rę an urun si olq gwi iyiem kha meh, ebi deli egbe yami ukporan si eumin ló chien urukpa. ¹³Vbi esę-sę si ukporan si urukpa oria labi ovbio omohe ogueę ukporan folq ló se vbi kpai soi bi oze ló lagai idama soi. ¹⁴uhumi bi eto soi qfan bi khi owu. E-ęo soi u wu bi khi idemi eran. O eę soi bi khi oze la umen vbi erani urun soi, uwu bi khi okeke si okpe da ló la. ¹⁵Omqo ikpan hen i hin yion vbi obq dion soi ḥagan ló wun vbi odevba ḥodian re ubunu soi. Eę-ęo soi qvbarie bi kho von ho ri vbi esę suhumi. ¹⁶Eghé li re mion idefiq vbi sao soi bi kho ló uhowuin obq dion ḥome ube gbe q re me eke lofen. "Eę men khi igbanre bi kpuokho. Olq jhie i vbo. I uw, ama kaqoa, iri vbo ręlę ręlę! Imoi iki si ehimi bi ogban.Ohiq sóna vbin emi lumien na yin vbo otqi. Ema mien ama, ema le chie mien vbi sa-o. ¹⁷Rę jhin rę heę vbi emion ikpa, hen ihin yön, lu mien vbo obq ḥodian meh, bi ukporan si eumin ihin yön si urukpa, oli ikpanyen ihin yön yin khi angeli ihin iyion si ose iyion ukporan si eumin ihin iyion su rukpa yin kho ose ihin yön.

2

¹⁸Rę jhin angeli si ose ló ri vbi Iephesusi yin vbi ona jhii: Eta si olq wuin i kpan. Yen ihin yön moi vbo obq dion ló shan vbi esę si urukpeumin ihin yön, ¹⁹I yien emi wa wuh obia ló kakai, izien egbe sę, bi ukhua yiami eria le be ama udami ele ta khai jhii yian re li khei chien ata vba hoiyian gaze khen yian moen. ²⁰Vba ghe obo zien bi ireton vbe egbe ohiq si einn men o se kpe eę vba. ²¹Ama emi moen rę jhii vba ata okhi vba shio vbi i humenkén vba ló kpao re. ²²Ere enia ebi vba ze de sho vbo rę deluen lu re yia vbi emi lu akpao uhi so kpa udeluen le vba re jhire i le wuin urukpa sę shio vbi a lo ri re. ²³Aamma, u mo ona wa bi okhuen yio vbi u'en si ekein Nicolartans li eme gbo hoo. ²⁴Zi olq moj hon q hin emeti qta khai eli ose na rę jhin olq fan ize yin le zoi ebae vbi olq ram si agbon hain ló ri vbi Iparadise si oisélébua. ²⁵Rę jhii angeli si ose ló ri vbi simyrna i vbi ḥona. Eta sę ló chien olq kpao bi olq kpuokho, olq uh lo chie dagbon re. ²⁶I yien oya bi eson ló gbeę, ama u fei i yien a runu gbe si ele eh khen jewisi yian ehian ama evbi jewisi asi koko si esu yian chian. ²⁷Vba eke lopen oya li vba lę re, kaa! esu le wai eso vba fio ekein i ghain laire diamavba we, vba le oya si ikpede, igbe, moi adiuduan sę vbi uhu vbare i le ri eę si edagbon na. ²⁸Olq moi hon ló hin emi eti qta kha ose ere men. olq moi ikhuo shio okha moi ikpene kpene isi uhu ló ze vba. ²⁹Rę jhii angeli si pergammum yin vbi na jhin. Eta si olq moi q gan ló wun vbi odevba. ³⁰Iyien ebi vba jhie, ebi eguai si ri, eęn vba sę kpe wuin einu men moe, vhi ri i yien vba yama sinadiuduan vba ló rę khan men rę shian vbi eghé ghe si Antipas oseę men olq diuduan men lagbevbu sie vba, anin ebi esu oyie. ³¹Ama emi ke reyin moi rę ihin vba, eso kpe ri vbi u'sie vba ni yian kpe rę khain ikha emi si ballan nia khai Balak fi uda si adegbangan jhii vbi ekhi Isreabi nia re yiaebae la rę si sara yhin ireqo nia rę gbi ogheę. ³²Vbi ekən oluwen vba se moi enia rę khain ikha emi si Nicolaitans vbo obq gidi. ³³Deluen sę enia soi vbi yhio i lę vba re jhie ejhie jie i lę doshio chie iyian rę yhii ḥagan lórimen vbu nu. ³⁴Zii olq moi hon ló ya hin emi eti qta khai o se erémien. Rę jhii olq moi ikhuo shio i lę ri ebae ló hei nai. I lę ri udo ló fan nai bi einn lógbon la vbin q vbo lu do. Eiun li oria q soi yien ama olq gao bę mien q. ³⁵Rę jhin angeli si o se ló ri vbi Thyatira yin vbi na yhii. Ena ikhi eta si ovbi oisélébua ló moi eęo labi oem ran i oee labi ozee la dain egbe ah. ³⁶I yien uhuen see ihumekén, adiuduan, igai bi ozien vbi ihiaeegbe i yien emi vba egbe ghe na olę ioli vba kpao whu. ³⁷Ama ona yin moen rę jhie vba si opozi Jezabeli khe egbe. Ló echę egbe so olq ta re rę jhii i khai emi q tee ovien me nia ya gbo ghee nia ya ebae la re vbi sare yhii ire-qo. ³⁸I ri egbe nai re deluen, ama oi hoo ló deluen shio vbi oghee re. ³⁹Kao-a i le suai fio vbi ukpebae si emiami, ele kpa yioi gbo gheę le debai oya ló be, si ei yama shio vbi uhen soi re. ⁴⁰I le gboi ivbocio khua, eohean ose ere men lęke eęn khen ya gwali aoo bi udun mai i lę re li qdode ebi vbaiguee. ⁴¹Ama rę jhin ele kore vbi Thyatira, rę jhii olq ria loi whun li khai emi moen qı ma hen emieso yian echio ide egbe si esu rę jhii we we i to na kha i moi emi fio we vbe egbe. ⁴²Emma ghe mien o vba se ghe muzan gidi se khen vbare. ⁴³Olq moi ikhuo shio ló wuin uhen men se vbi ireso, rę shioi i lę ri ase ni vbe eken evbo. ⁴⁴Q le rukporan si émétéma ri yain shan o lę gbo yain aa dé sęsę mi bi ukodo si ulekpa. ⁴⁵Zee li bi mien vbi obq si era men, i lę gbo wuin ukpan-yen si qbede nai ⁴⁶Zi olq moi hon q hin emi ota kha ose ere men.

3 ¹Rę jhii angeli si ose si sardisi yin vbi ḥona yhin, eta si olq wuin etin iyion si oisélébua moen bi ikpan ten ihin yön, "I yien uhen sę, umqo eein khu rivbagbon, ama vba wui. ²Shio re li vba ri etin qvbi emo kę re, ama qle gbo uwu, i se mien obia see ghai vbi eeo si oisélébua. ³Ere, enia emi lare nai luhon, rękhain, udeluen sę ame si ukhu shio re i lę vbare bi khoyi, ukhuaen egheghe li le re devęen. ⁴Ama vba moi eein kere vbi sardusi lian se gbi ikpun si yian iwuan ele rękhan

men shan guee ukpun lọ fuain yian se vbo.⁵Olọ moi ikhuo sho le ghuee agba da lọfuain, i kha degbe kali eein soi shio vbi ebe sagbon re eṣen i le ghui eein soi kha ena men, bi ekein angeli soi. ⁶Olọ moi ehon ọ hin emi etin ọ gue khai ọse. ⁷Rẹ jhii angeli si ọse si philadephia i vbi ṣona yin vba, eta si ọlo fuan bi ata yion wuin i kọ kọ si davidi mōen, ọ vbu jhi ọ yia. ⁸I yien emi wa uu kaoa, ivbu jhii ukhuede vbi sao sẹẹ li oria kha meti khuyie, i yien khi etin kere yin mōen, eṣen wa si ẹghẹ rẹ khain eta men u'se siin eein men.⁹Kaoa! i lé zi enia debai obotu si esu, enia ẹchii egbe si yian jenisli khe chian, ama ọ li ehen yian chian' i lé zi yian vba lẹ dehumu re na, elẹ ke eṣen khi humiekèn vba. ¹⁰Lu ghe rẹ rēkhain u'hi men bi iziegbe kẹle, i lé wuen mōen sho vbi ẹghẹghẹ si admague lọvbade yin agbon eremén lai re damin ele ri vbi ọlagbon na. ¹¹I vba de enia emi lu mōen wuin mōen li oria elẹ mien ewe eeh sẹẹ.¹²Olọ moi ikhuo shio i lé roi chien orukhu vbi eken ọ se si oisèlèbua, okha chie de gbe shio vbain re i lẹ vhin ọ vbi egbe soi eein si era men eein si evbo oisèlèbua (Iderusalem) lögbon lọ ze vbi okhumi erimi di otōi re esi oisèlèbua) bi eein men logbon. ¹³Olọ moi ehon ọ hin emi ogue khai ọse ere men.¹⁴Rẹ yi angeli si ọse si laodicea yin vbi ona yi. Eta si Amin, ọlo ri egbe hien bi ọsei lomqata, lọ ri uwuen si oisèlèbua chian. ¹⁵I yien uwuen sẹẹ khi uma to yia uma fuin, i khai mien khu fuin da uh to yiai. ¹⁶Ohiq ọ na lhu kere chien egbèṣi uma to yia uma fuin, i lẹ twue shio vbi unu men re.¹⁷I ta kha i fei, i moi emi lọ bain, i hoo emi ọṣo ama uwuen khi udadai uh to men egbe, ẹson urun eẹo, ugbo ban ah. ¹⁸Da ehon o vbi iwhude meh; Ze vbi obø meh dii eumion la kpea vbe ran lu re chien ọlo fei bi ukfun lọfan lọ ghaa, lu re vbo egbe, lueke rẹ ekhoi si u ban ah siẹ khaa, yan, yan dan ukpeo sẹẹ ah lu yia mien.¹⁹Yia yiu keke, i ri oyia li oli humekèn ọ. Ohiq ọ na chien ukutu udeluwen sẹẹ. ²⁰Kaoa, i muzan vbu ukhuede yia so lobø-o, ona kha han run meh loi khu yin ukhuede ah, i leo vbi igwue soi, i lẹ debai ebae, ọ deba ah meh²¹Olọ moi ikhuo sho yin lẹ ri ehe ri rẹ debaa meh otō vbi eguai meh, ze li bi moi ikhuo sho ideba ah era meh otō vbi eguai soi. ²²Olọ moi ehon ọ hin emi ọ ta kha ọse.

4 ¹Ake mi ele mi na i kaoa, i mi ukhuede la khu yiea vbi okhu mi emi ukpurun li kpa hon ọgwi yemi bi khi agbon ọ tai

"Vbare vbi okhumi vbean i lẹ rẹ kha emi la le mien si ena rare. ²Agala i yio vbi eke etin, i mi ekpete la wuon vbi okhumi emi, bi oria lọ otō vbo. ³Olọ otō vbo bi khi Jasper bi Carnelian. Agadi lagoi ọlo kpete. Ọlagadi u bi khi emerald. ⁴Ekpete u wue bi elẹ yion laga ah ekpete na, dion u wue bi elẹ yian ọlo vbi ọlekpete. Yian wue ukpeun le fuain, bi edède si euni yio vbi uhumi si yian. ⁵i kpe hian si urukpa yian ze vbo ọlekpete dianre igbudu gbusu bi ọisokhumi odianre, urukpa i yion yian vbae bio bio vbi sao si ọlekpete ọba urukpa li chien etin iyion si oisèlèbua. ⁶I sao si ọlekpete ugwingbe bi khi okpeda, bi okpan hien vbi esẹ se si ọlekpete bi alaga ah si ọlekpete emi le moi ọreghe eẹo von yian egbe, khi sao khi uokho. ⁷Oreghe lọ kpao ọ bo khi ojeami, ọlo zevba ovbiagbo, oreghe lọ zé ea mọ, eẹo-labi so mohe oreghe lọ zé ele u bi khi ogho humi lọ tin. ⁸Oreghe lọ zé ele ọdode vbo moi igwabiwuan eẹhan, eẹo-o von yian ebø kpokhumi bi ebi okpotø. Ason bi odon mi ẹhena vbi eta si, ofuan, ofuan i khi olomouan oisèlèbua ọlo gbale, lọ se jhie vbo, lọ ri vbo lọ le chie vbare. ⁹Eli oreghe na, ẹghẹ le ri okhai, ekpon bi ekhuem mi rẹ yi ọlo otō vbi uhumi ekpete, ọlo ghe ri vbo rẹlẹ rẹlẹ. ¹⁰Edion uwue li ele na ede lọ mehen vbo tøi, ri yi ọlo tøi vbi ekpete yian ghi ọlo ri vbo rẹlẹ rẹlẹ. E wuai ededi, oba yoi vbi ọlo ekpete yian tai. ¹¹U sei vbo, ọlo mōuan, oisèlèbua mai, lu re mien okhai, ekpon, bi ire, iyio wuẹ, wuẹ memi eremeh, rẹ yi a-oo sẹẹ yian ri vbo, ebai mian.

5 ¹Eghean i mien ebe la shiere vbi obø dion si ọlo otōi vbi ekpete ọba la vbin emi ọ vbi uokho soi a ru vbo ọ ihin i yion vbo ọ. ²I mi angeli lọ khuai i fi, ukpuran lọ khua, "Olọ sẹ vbo lọ le vbu yi ọ le be na-a ọ gbo vbi uvbo-o soi sia?"³I mien oria vbi okhu mi emi da otō agbon dabi eke otō lọ mati vbu yi ọ le be ah lọ re kọ-qi. ⁴Ivbie gidi ọhiq i mien ọlo sei vbo lọ mati vbu yi ọ le be ah lọi rẹ kọ-qi. ⁵Ama odion okpa vbi ekein eli gbe le na ta khai meh, "Li eke vbie" Kaoa! ojeami si ikpian si judah, ize de si Davidi ọ moi ikhuo sho, ole mati vbu yi olébe-ah, bi uvbo ihin yion soi. ⁶I mi ovbiagbo muzan vbi esẹ se si ekpete ọba, vba li oreghe ele ri, bi edion ọ vbi eẹo-o bi kho lagbe ọmori ike ihin yion bi ikpeo ihin yion, lẹ chien etin ihin yion si oisèlèbua lọ jhie dianre yhi otō si agbon. ⁷Q fio obø wuin ọliebe vbi obø dion si ọlo otō vbi ekpete ọba. ⁸Lọ ke rẹ mien ọi ebe, Eli oreghe ele bi, edion u wue bi ele na, ede lọ gbe vbi otō rẹ yi ọ lu vbiagbo, ọdode vbi ain moi utukoi bi eumin ita sa isi twuaii, lẹ chien eromọn si ivbi oisèlèbua lẹ fuan. ⁹E si yio lögbon: "U sei vbo lu re mati wuin ọlebe, u gbo re vbu jhio, ah Abenøen, rẹ yi ere sẹẹ, udivbi oisèlèbua rẹ shan vbi ukpianmi, uroq laze, agbon, bi evbo. ¹⁰u ri yian chian uhuku bi ohen nia re yia ghi oisèlèbua yian lẹ vbae vbi agbon."¹¹Eghean, i kaoa yia hin ukpurun si angeli lòbuin nia lagai ekpete ọba bi oreghe bi ele dion. Ebi ebun se yin khi egbon, odi gbe, vbo di gbe si odi gbe vbi odi gbe. ¹²Efiukpuron lokhua ọlo sei vbo i kho lu vbi agbo, lagbe, lọ re mien etin, efe, ewuain, itotoi, ekpon, okhai, bi ire.¹³I hin ukpurun si emi la mai ere meh vbi okhumi emi vbo otogbon na bi eken otō vbi eke eda emi ere meh li ri vbo tai, rẹ yi ọlo otō vbi ekpete ọba gbo re yin ovbiagbo, ire, ekpen, okhai, asee, rẹlẹ rẹlẹ. ¹⁴Oreghe ele "Amin" Elèdian delòmehen yian gai ọlo ri vbo rẹlẹ rẹlẹ.

6 ¹I kaoa ẹghẹ li ovbiagbe rẹ vbu yi okpa vbi elebe ihin i yion ah, i hin ukpuran si oreghe okpa vbi yian vbi ukpurun lọ ubi khi ọisokhumi "Vbare." ²I kaoa ese i lọ fan bi ọløhon ọ-ọ wuin ukpako mōen, a, wuin edede ọba nai. Q dian re bi khi ọlo moi ikhuo sho lọ rẹ moi ikhuo sho. ³Ẹghẹ li ovbiagbo rẹ vbu yi ebe ọzẹ vba, i hin ukpurun si oreghe ọzẹ vba, otai, vbare. ⁴Oleghe essi ọvbee dian re, ọvbae giahii ari ase li ọløo hen ọ lọ wuin ọfure shio vbi agbon rẹ li ivbiagbon re gbo egbi yian, ọlo hen essi na, ari ọgan lokhua nai.⁵Ẹghẹ li ovbiagbo rẹ vbu yi ebe ọzẹ, i hin ukpurun si oreghe ọzẹ, otai, "Vbare" I mi essi lo bi, bi ọlo hen ọ, ọ wuin ogbe (Igbaun, gbaun) Eva möi vbi obø soi. ⁶I hin emi bi khi ukpurun si emi ele la mai otai "Ako obø okpa si oka vbi ekpa ọkpa, ako, obø eea, si elubø vbi ekpa eea. Ama eria evbii bi eyhion aho." ⁷Ẹghẹ li ovbi agbo rẹ vbu yi ebe ọzẹle a i hin ukpurun si oreghe ọzẹ le, otai "Vbare." ⁸Eghean, i mien essi ọghaa fiuhumien ọlo hen ọ ein soi li a wuin nai uwihu, eimi ọgbo rẹ khain. A ri ase nia rẹ yi efokpa si agbon na, le ri ọgan gboq agbon, bi ohami, bi

emiami, bi eami le be lo ri otø agbon na.⁹Eghé li ovbiagbo rø vbu ebe øzi i hien a' I mien eghen ikpekpè etin si agbon la gboø vbi øhiø si eta si oisølebua bi osei li yian wuin mœn.¹⁰Yian vbie dian re gidi "I yi eghé lóuh ølo rø mai shan ølo fuain bi ata, i yin eghé lu lè rø ghæzon si ele ri vbi otø agbon na, i ri ø obø si ere mai?"¹¹Q leghe a wuin agbada lófuain, a zé ta khai yian vba muzan kere se vbi etwueka nia re chien ovien bi imion yian li ale gboo. Ze li bi agboø yian si oghai.¹²Eghé li ovbiagbo re vbu yi ebe øze ehana i, kaoa! a wun reghe si agbon, lø khuai. Ovun bi aa bi khi ukpun lø bi, uki lo vbae chien ere.¹³Ikpaniyen vbi okhumi delø kwo vbo toi, zee li bi ikperan lói se ohia delø kwo vbo töi eghé li efio wuin reghe.

¹⁴Okhumi, daho bi khi ebe la shiere. Økø bi udegbun shio vbi ebi erire.¹⁵Qba si otø agbon na bi agbon li ø chien okutu. Eni kpase, ele fei, ele moi totøi bi agbon evbee ovien bi ømiotøi, li yian la he azaa bi eghein idoo si økø¹⁶Yian re økø bi elido "De wun mai yian! wun mai hee shio vbi ee-oo si ølo otøi vbi ekpete øba bi oya si ovbiagbo na re.¹⁷Khi ukpede lø khua si i yio ya si yian øvbare i yi oria lø lemati muzan.

7 ¹Ona ke rare, i mi angeli elee emuzain vbi abøyiø si si ølagbon na, e toto bø wuin efio si ølagbon na mœn li efio øke fi vbi otoi, vbi eda, dabi lø kefi khua oran.²I mi angeli øvbee oze vbi abø yiouon vade, lø wuin ebe si oisølebua lø ri vbo mœn, ø tan unua khuee dian re yi angeli elee la ri ase ni nia re ria ølagbona na bi eda khua.³Vbae ria otoi bi eda daa oran khua zoi chien eghé li mai vhin ebe yio vbi esø suhumi si ovien si oisølebua.⁴I hin etueka la vhin ebe i yain egbe egben vbo di egboi ihiñ yion ikpi igbele, ena yian uhin ebe i yian egbe vbi ekein ughian si i vbi Isreali.⁵Egben vbo odi igbeva vbo oghian si Judah la ri ebe i yian vbi esø suhumi, egben vbo di igbeva vbo ghian si Revben, egben odi igbeva vbi si Gadi.⁶Egben odi igbeva vbo ghian si Asher, egben odi igbeva vbo ghian si Naphtali, egben odi igbeva vbi oghian si Manasseh.⁷Egben odi igbeva vbo ghian si Simeon egben odi igbeva vbo ghian si Levi, egben odi igbeva vbo ghian si Issachar,⁸Egben odi igbeva vbo ghian si Joseph egben odi igbeva vbo ghian si Bendaneni ena ari ebe yian vbo esø suhumi.⁹Ena ke rare, i kaoa! obotu yieø vbo lø ria kha mati økø, rø shio vbi evbo ødø dan, oghian, agbon, li u roø, emuzan i sao si ekpete øba, i sao si ovbiagbo. Yian wue ukpun lófuain yian wuin ikpiami ølo øbø¹⁰yian ze fi urun dian re, a mie: "Fan i si oisølebua ølo otoi vbi ekpete øba, rø yi ovbiagbo!"¹¹Angeli ere meh yian muzain Lagai ekpete øba, bi edion, ba vbi oreghé ele na. Yian deløkuø vbi otoi de li eøø si yian kpotoi, i sao si ekpete øba, yian ghi oisølebua.¹²Etai, "Amin! ire, okhai, ewuain ekhuemi, ekpen, ase, bi etin rø yi oisølebua relø relø Amin."¹³Eghean okpa vbi eli i dion mia eta "Eli khi ena, nia wue ukpun lefuiyan, ebi yian ze vbare?"¹⁴I ze ta khai, ekpen, uen, or chie ta kha meh "Ena khi ele shan vbi okpolko lø be ain dian re. Eke kpe yi ukpun si yian fuan rø shan vbi ere si ovbiagbo.¹⁵Ohiø so na nia re muzan i sao si ekpete øba si oisølebua. yian gaai odanmi bi asøn vbi ose soø. Ølø otoi vbi ekpete øba lø ru vbo vboo, yain ere meh.¹⁶Ohami kha chie gbi yian, wuøn töi daa emi lø toyiah.¹⁷Ohiø ovbiagbo lø ri vbe esø se si ekpete øba lø ru vbo vboo vian, ole gagi yian yi okpoyio si ameh lø ri vbo, oisølebua le kali amevie shi yian vbe eøøø re.

8 ¹Eghé li ovbiagbo rø vbu yi ebe øzi ihiñ yion ah, okhumiemi se ha ah vbi vbe eke a bumeoqban.²Oke se i mi angeli ihiñ yion yian muzan kpen oisølebua agbo ihiñ yion a wua nia.³Angeli øvbie vare, ø wuin Itasieumin li udan egbe ri, ømuzan vbi ikpekpe si udan egbe, ari udan egbe lobun nai lø re roi li erømon yi i vbi oisølebua lø fuan ere meh vbi o li Itasieumin si kpekpe i sao si ekpete øba.⁴I ri ghoin si o li udan egbe li erømon si ivbi oisølebua lø fuan, økhua egbe jhio khumi esi oisølebua vbi øbø si øli angeli.⁵Angeli ze wuin Itasudanegbe øze vbi eran lø ri vbi kpekpe wuai kwøvbo lø re von, øke ze fio fio vbi otø agebon na. Oisokhumi øroi san, yien, øgbuduan, bi i hian si urukpa, ba vbi aria otoi ya.⁶Angeli øzi i hiñ yion lø wuin agbo øzi i hiñ on mœn, ø wuin egbe yion le fi agbo.⁷Angeli lø kpaø ø fi agbo soø a mi ødian de be ere e wa yia kugbe, a le fio fio vbi oto agbon eføkpa si agbona lø tokhua, eføkpa si oran øtokua, lumi nia fio tokua.⁸Angeli løzева fia agbo soø, emi bi khi økø løgbai lø wuin eran, a fiø fio vbi eke eda, eføkpa si øledø ø chien ereh.⁹Ø zieea si oreghé li ri vbi eke eda eulokua; ø zieea si økø le ri vbi eda fuah.¹⁰Angeli øzieea øfiagbo soø, ukpan yen løkhua ze vbi okhumi dere, ø yhan øøon bi urukpa, vbe kein eda bi agaah si amah.¹¹Ein si øløkpan yen økoiudugu ø zieea si øla meh ø si økøi, elebun ulokhua øhiø si a meh lø laa.¹²Angeli lø zi elee fia agbo soø, ø zieea vbi ouun gbei bhi, ø zieea vbu uki, bi ikpan yen, la re mien ø zieea vbi yian biah, ø zieea vba øøn, ø zieea vbi ukpede ø mourukpa.¹³I kaoa! I hon khi oghohumi lø tin rai uhümime re ø fiurun tan, tan "Ikhueo, ikhueo, ikhueo, rø yi ele ri vbi otoagbon na øhiø si agbo li angeli eeah løkore nia le fi.

9 ¹Angeli øzi i yien fiagbo soø i mi ukpan yen vbi økhumiensi lø de fio vbi otø agbon na, arii ikøkø si uwue lø moi ekhere.

²Ø vbu yi uhumi soø sho vbare, i ri ghoin vun dia re be i ri ghoin si okpi jen, ouun bi efio bia øhiø si i ri ghoin lo kpi jen ze dian re.³Eken i ri ghoin iohi iso di oto agbon re a ri etin nia la bi si ekpi vbekèn agbon.⁴Ata khai yian nia eria lu mi løri vbi otoi yian dabi emi lø gbon da oran eli yian moi ebe si oisølebua vbi esø suhumi.⁵Ari ase nia re gboa obon ama eri oya yi yian vbi eken uki i yien. Ø yin egbe si yian lø u bi khi afi tan si ekpi eghé lø fi oria.⁶Vbo legheain agbon le øøø uwuh baku økha mien, yian le øøø gidi ama uwuh lø la re re nia.⁷I ghi i so wuin egbe be essi la ehen khei oshio vbu uhumi si yian emi lø bi khi ødede si eumin, eeon si yian bi khi so øria.⁸Emøi eto bi si kposo, akøn si yian bi si ojeamin.⁹Emøi ukpako vbi i dama si yian bi ootan, okeke si igwabiwuán bi khi urun si uhuku ikhon o sho li essi nia la yin eken o sho.¹⁰Emøi uriai lø øøøkøaze la bi si ekpi vbi uriai si yian, yian moi itotøi lø rø ri oya la gbon vbu uki ihien.¹¹Emøi øba rø khain yian angeli si uwue lø moi ekhere. Ein soi vbi Hiburu yin kha asøn, vbi Giriki ø moi einn Akpoloni.¹²I khueo løkpaø rare kaoa! ona kha rare uza eva lø vbare.¹³Angeli lø zi ehan fi agbo soø, i hunkpunner øzie vbi vbi ike si ikpekpe si eumi dian re li ri sao si oisølebua.¹⁴Qta khai and løzehan lø wuin agbo mœn "Eli angeli elee la so yhien vbo otoi eda Euphntesi tini yian an.¹⁵Angeli elee la wue khe ole ghe, olu kpede øluki bi olukpe, a ze tini, yian an lø re gbo agbo a hin eeah sho vbo re.¹⁶A

ikqo yin khi igbali kpun nia hen essi yin khi.¹⁷I na yin mi eli essi vbi imieo bi eli hen yien: ukpako nia wua vbi adama o vbare ghiahi ibulu lo bi bi qlo tian, uhumisi eli essi o khin uhumi si ojeami, unu si yian o mien eran dian re iri ghooin, bi qto yiaa yion ze vbi eke unu si yian dian re.¹⁸A yin eeah si ele ria uhlo, qhiq si ololerein li iri ghooin li oto yaa lq ze vbuw si yian dian re.¹⁹Etin si o le ssi unu si yian ojhie li uriai si yian, uriai si yian u bi eyen, emouhumi nia re ze oria ere.²⁰Agbon le kore, eli khi oya ri egbe so, edegbe deluwuen vbi qbia si obq si yian, eihena vbi etin eli arekhain, khi areq khi eumi khi Siliver, khi ozeh, khi udo bi oran emi li ekha miukpode, ehon, e, shan,²¹Ese degbe sho vbi agbon gboo re, ababe, oghere diabi oi yi di oi.

10 ¹O leghe i mien angeli lokhua qze vbi okhumeimi vba de, okhumi ore vbo egbe, agadi kpo khum nai eeoo soi u bi kho ovon ooq qsoi bi kho uruku si eran.²O wuin ebe moen la vbu yin a vbo obq soi o la ooq odion soi o vbe eda, o wuin ooq qzivea ovbo tqi.³Oleghe qze khuere gban bi khi ojeami, lqre khuee oisokhumi ihin yion egwyem vbi ukpunrun si yian.⁴Li oisokhumi re gwi yemi dian re i hoo li vhin emi, ama i hon ukpurun ze vbi okhumeimi tai, "vbo emi li oisokhumi tai e vhin o vbo to."⁵Oleghe angeli li mien kqo muzein vbi eda bi otqi o khuaobq dion soi yi okhumeimi.⁶Orieinn si qlo ri vbo rele rela rami eqo, "o li angeli ze tai okha ke teq gbe.⁷Ama owpede li angeli ozi ihin yion le fi agbo soi, oleghe emai yein si oiselqebua lqke sere, ze li bi ogwyem lessan kha ovien soi li mien qo.⁸Ukpurun li hon vbi okhumiemi o chie ti eta kha meh "Yia shan le wuin ebe la ti yien an lo ri vbi obq si angeli lq muzan vbi otqi bi eken eda."⁹I ze yin si qlo angeli i la kha lq wuin oli ebe kere i meh. Qre men, wan li ebe lu qozi le z i ekein sene yia laa, ama vbuunu sene o le yia eghen bi eqon.¹⁰I wuin o le be kere vbobq si o li angeli i yi eqo q yia eghen li khi eqo vbuun meh, ama li re qozi lee ekein men o laa.¹¹Eghean, oria ta kha men u le chie gwiyem si agbon le buin, okpevbo uroo bi ekhe qba.

11 ¹A ri umaem yhio men vbobq li bare maa qtan shio re lu maa qse si oiselqebua bi ekpekpe, bi enia gaa vbi eken o.²Ama emaa udagboo soi lq ri vbi ooq qsoi lq sei, qhiq awuin li ekein kafiri lee, ele rikpai ria evbo lqfuan vbi uki egboiva ikpeva.³I le ri ase li qsei men eva nia re mieo vbi kpede egbon, bi egboi gbeahan (1,2600 days) Ikpun le bi yian le khuee.⁴Eli qsei eva na yhi khi ori ekho eva bi ukporan eva si urukpa lawua o vbi sao si qlo mo lagbon na.⁵Oria kha ta khi yion le vbi yian emi eran le ze ubunu si yian dian re lo le gboi i be si yian qlo hoi lq vbi yian emi ina yin a lei gbi yian.⁶Eli qsei na moi ase, ele mati fi okhumi lai le mi amen egheghe o we we si yian, emoi itotqi li ole ri amen chien ereh, yian mati vbagbon emi da esq qmi amen ededan re ebi ehoo.⁷E kha ke foi qsei si yian ifi, uzaa lq le shio vbi uwue lq moi ekhee re qle di oshio chie yian qmoikhuosho qgbi yian.⁸Egbe si yian le yin vbi ukpode si evbo lq gbai (A re kha si einn soi sho domu bi Igibiti) ebi aze kain qlo moi yian yien vbi ogben.⁹Vbi ekpe eeah bi ushiomi agbon eso vbi oghian bi u roo, bi evbo elefei egbe si yian wue ekha yian ma lai re vbi yian qvbi di.¹⁰Ele ri vbi agbon le yia ghon ghon, yian ukpe. Yian ri ihumohan yi egbe qhiq eli mieo eva na ri oya oi agbon li yin vbo.¹¹Ama ikpe eeah bi ushiomi etin si oiselqebua lq oo vbiegbe si yian, ele shiore damuzan, qfen lo be lq ovbudu si qlo mi yian.¹²Oleghe ele hin ukpunrun lqkhua vbi okhumiemi qtai 'Vare vbo khumi ehan' Yian le shiore yi okhumiemi vbe ekein okhumi ebi i ghian si yian omi yian.¹³Vbo lakoko qgbudua le wun otqi reghe a hin igbe si evbo le de lq khua, egben odi yi yion si agbon le ulokua vbo qloqbdudoa, agbon le fain ze le le yia lofen yian rokhayin oiselqebua si okhumiemi.¹⁴Ikhueo lq zeva ra re kaoa! ikhueo lqzeeah yienegbe vade.¹⁵Angeli lq zi yin yion flagbo soi ukpunrun lokhua gwi yemi vbi okhumiemi otai, eguai si qlagbon na chien eguai si qlo mogen mai bi si khristi, yion qle yi vbo rele rele.¹⁶I dion uwue bi elele le otqi vbi ekpete si yian vbi sao si oiselqebua, ede fi li eo kpotqi yian ghi oiselqebua.¹⁷Yian ta mai ri ekhuemi yin qlo mouan li oiselqebua qlo gba, qlo ri vbo, lq vbo lq le vare.¹⁸Evboi le ri vbo bi okhuen, ama oya se vare, eghe vare li ele uloi re mien ighaezon, lu re ri ehee li ovien sene bi imieo sene bi i vbi oiselqebua lefuain bi ele lofen si ein sene khi qlo wun vbqo bi ele khuai, eghe se lu re gbi yian khuee o enia khuee olagbon na qi.¹⁹A ze khu yi qse si oiselqebua vbi okhumiemi, uvbi okq si adi obq ku gbe amion vbe ekein soi i hin hian ogbunduan oisokhumi, qgbudua bi i de kpe ten yi vbo.

12 ¹A qen lokhua amien vbi okhumiemi qkpeso ri ovun bi uki vbo egbe vbi eghen i ikpa sio qdede lq moi ikpan yien igbeva a woin vbi uhumi.²O hama o viq bi khi qkposo qdo eviq si qlo vbia.³A qen qvbie lagbo mien vbi okhumiemi kaoa! Ojeami lq vbae lqkhua qmoyi uhumi ihin yion bi ike igbeva qdede ihin yion o tin o vbi uhumi.⁴U riai soi humi a hin eeah si ikpayien heri vbi okhumeimi qwuai yian di otqi re qlojeami o muzea kpen qloqposo lq hoi lqi vbi omo. Qhiq si o kha vbia lq re gbo viq.⁵o vbi qmo qmoy mohe qmoy lq le ri otqi agbon ere men shan vbi obq lq oyia wuin yian a dwiovbia wun yi oiselqebua bi eguai soi.⁶Qlo kposo ze lao vbu kato lq ebi oiselqebua ze qen khi ehe khe q ebi alenze gbi eo-oo woi vbi ekein ikpede egben egboi ihin yion.⁷Enia osho yi vbi okhumeimi. Imicheli bi angeli soi edi o shio yhhii qlojeami, qlojeami bi angeli soi gbo kpa yi qkpon oshio.⁸Ama qlojeami qmoy etin se vbo lq re muzan enia ehe khe yhie vbi okhumiemi reyin angeli soi.⁹Qlo qjeami eyen li ghe ehean lae chioi esu da qlo ta wan shan. Lo teq agbon na re men afio fio vbi oto agbon yion bi angeli soi afi yian fio vbo tqi.¹⁰Egheain i hon kpnrun lokhua vbi okhumiemi "Enia o vare ikhi amien fan itotqi bi eguai si oiselqebua odanmi bi asqon.¹¹Egbe o re yi ereh si ovbiagbo gbo re yi osei qhiq emaré humeken agbon si yian si uhwu ri vbo.¹²Qhiq so na yia ghonghon va okhumiemi bi enia yin vbi qkpon, ama ikhueeo o ri yi otqi bi eda qhiq esu di otqi re ibiokhuen meh lq be r qhain q en khi eghe kere yhi q ke mogen.¹³Eghe li qjeami r q gaze kha khuo fia vare vbi agbon qla kwii qkposo lq vbi qmoy mohe ain.¹⁴Ama ake ri igwabiwuan eva la bi si oghohumi lokposo re tin yhii ebi enhen khq q vbi ekein ukatola enhen khq a naa yin aleze mati gbeeo woi eghe kere, egheq eghe kwei shio vbeqo si eyen.¹⁵Qle yen khuameh ze vbi unu dia re la bi eda lqkhua lq re ri i yigoho wuaqo lq kposo raa lq.¹⁶Ama otqi kpa yhii qlo kposo obq otqi vbu ghii unuan qwuai ameh ere men li eyhen kwu ze vbi unu dian re.¹⁷Qlojeami bi okhuen khuaegbe lq di oshio chie

ivbi oló kposo, enia rē khain uhi si oisélébua le wuin ọsei si Jesu mōen.¹⁸ Eghean ojeami ke muzan vbi eken lō ri vbi egbeda.

13 ¹Egheain imi uzaa oshio vbi eken eda re, ọ moi ike igbe bi uhumi ihin yion. Ọ moi ẹdède igbe vbi ọlike vbi uhumi okpokpa soi uroo si agbon bi ehimi yian vbi vio vbo.² Uzaa li mien ọuh li atalakpa oo ẹẹ soi bi khi oo ẹẹ si akharoo, unu soi bi si ikoiko ojeami ri itotói soi nai, eguai soi bi ase soi lògbai lòi rōi wue.³ Uhumi ọkpa so lu zaa moi ẹmain gidi ama oli ẹmain yian ke foo. O yin agbon unuan ebi yian rē khain oló zaa.⁴ Yian gbo ghi ojeami, ọhiọ ọ ri itotói soi li ọ lu zaa yian ghe tai "Oló uh bi khi uzaa" oló le mati kpa yio kqon en.⁵ A ri unu li uzaa ain lō yia rē ti eta si omohe meh bi sia gbon bi eimi azoi wuẹ itotói soi vbi ukun egbøi ya ikpeva. o lu zan ti yhunuuan ti eta si agbon bi eimi rē yi oisélébua, ọ roo u roo ọ be yhi oisélébua bi isikoko soi, ele ri vbo kumiemi.⁶ Ari ehe li ọ li uzaa lō re di osho chie ivbi oisélébua lèfuan, lō re gbi yian. Ọvbie ase aré nai vbi egbe si oghan, agbon, u roo bi evbo lòkhua.⁷ Ele rivba agbon lègai, ọlikhai degbe vhi einn soi rē ze vbi eghe la re gban agbon reh. Vbi ebe sagbon lō chien isi ovbiagbo lagbe.⁸ Oria kha moi ehon, ọi hon.¹⁰ Ọ la wuon inrogumi oló ghie vbo, akha le ri ọgan gbo ọria, iyhiọ lei deo. Qna aré eehi ozien bi gba yen egbe vba adiuduan si vbi oiselebua lè fuan.Egheain imi uzaa oybee oze vbi ekein otoi dian re omoi i ke eva bi khi ovbiagbo, oteta bi khi ojeami.¹² Ori ase si uzaa lòkpao kha vbeo soi, ozi agbon bi enia ri vbo re yia ghi oli ẹmain soi ke foo.¹³ Ọ wò ọ yhunuuan li ekhua, ọzi erain ze vbi okhumeime di otó re isao si agbon.¹⁴ Ari itotói nai si khu uzaa yin ain rē ti a eẹn; Ọ tẹè agbon le ri vbi otói na, ota khai yian emi are ọyhi uzaa la ri ọgan ria egbèa lō se ri vbo.¹⁵ A zoi ri oreghé li are ọy si uzaa, li ọlareo mati gwiyein ọgbo mati zi yian gbi agbon nia yawa ghi uzaa.¹⁶ Ọgbo twuain ọdode. Ọlqi wun vbeo bi ele khua lòi elefei bi ele sòn gbe, ọmotoi bi ọvien le rē mien aeен lō be vbi obø dion daa esesuhumi.¹⁷ Ekha mati dẹp da e shien, sokpa ọ ain mien aẹen lō be si u zaa, ọ ain yhi kha lare eẹn einn soi.¹⁸ Ewuain yhi na tare ọria kha moi ihi emi, ọi kqo li u zaa chian. ọhiọ eka si agbon la vhi yio vbi egbe si uzaa yhion. yio eka soi ikhi eehan, eehan.

14 ¹I kaoa imi ovbiagbo muzain vbi ọkọ si zio ni ele ri vbian vbi kpen ọ vbi egben odi egboi ihin yion (1440,000) lẹ moi einn si yian bi isi eri yian vbi esesuhumi si yian.² I hin ukpurun vbi okhumiemi bi kha okeke si okpeda bi khe egbe li oisokhumi, okeke li hon ọgbo u bi khi enia fi utukoi.³ E si yio lògbøn rē yi eguai vbi sao si oreghé elee bi edion. A miolò mati mamiø li yio so kpa eliegben odi egboi ihin yion la dè shio vbi otó agbona re.⁴ Ena kha enia se ri kposo ria egbe, ọhiọ ekpefuan shiovi ọghée re, ena yian rē khain ovbiagbo ebø ghe yin. Ena de chie ere vbe ken agbon lè chien ikpenan le kpao yhio oisélébua bi si ovbiagbo.⁵ Aidegbe mi ehen ubunu si yian; emoi bohi.⁶ Imi angeli ọvbie lòtìn vbo kumi lō moi owe we si rēlè rēlè lō le gue khai enia yin vbi otó agbon na, re yi uhumevbo, oghian, uroo bi agbon.⁷ Ọ fi ukfunruan "Lofen oisélébua rē okhai yhiopi. ọhiọ si eghe si ighaezon soi vare. Yia gai, ọlo mi okhumiemi ọlotói na, ọleda na bi igaa si ameh.⁸ Angeli ọvbie, angeli ọzéva rēkhain otai "Odeiodei babiloni lō khua lō yhien agbon lei ẹyion si ọghé ọsi."⁹ Angeli ọvibie, angeli ọzéea rē khain yian ọ fiukpurun tai "Akha miø lō ọghii uzaa bi aree ọ soi lòi gbo mien aẹen soi vbi esesuhumi bi obø soi.¹⁰ Ọloria lègbón ze vbi ẹyion si oyia so oisélébua eyion li khai remi baa vbiekein ukoko si ibiokunuen meh soi ọloria lō le hon le yia too yia yia vbe erain bi ọvbio vbi sao si angeli si oisélébua lòfuan bi ọli ovbiagbo.¹¹ I ri ghoiñ si erain fio yia nia e le yi okhumi rēlè rēlè ekkha moi i fe tia asoqon bi odami; enia ọghii uzaa bi aree, ọria mien aẹen si einn soi.¹² Ozien bi igba yhien egbe yhi ona tare yi ivbi oisélébua lefuan ele rē khain uhi si oisélébua adiuduan si yian vbi Jesu.¹³ I hin ukpurun vbi okhumiemi otai "Yhin qna, i yian ba rē yi ele uuloi vbi oisélébua." Ilyo etin ọtaire "nia re mati moi ifetia vbi obia si yian obia si le rē khain yian.¹⁴ I kaoa, imi okhumi lòfan ọlo otói vbi okhumi ọ uh bi kha ovbio mohe omoi ẹdèdè si eiminvbu humi idoji lō wun ri ọ vbo. ¹⁵ Egheain angeli ọvbie ze vbe eken ọse dian re ọ fi ukpurun lokhua "Wuin idoje sèp be yia rōi liee mi eghe lare liee sei, ọlie si agbon na ọ wuen.¹⁶ Egheain ọlo otói vbo okhumi ọyhien idoje soi yi ọliagbonna aze lie ni vba gbona na.¹⁷ Angeli ọvbie ze vbi eken ọse si okhumeimi, ọgbo moi idoje lō wun.¹⁸ Angeli ọvbie gbo ze vbi ikpekpe si idan egbe, lō moi ase yio vbi erain. Ọze fiukpurun yin ọlo wuin idoje to wun moi "Wuin idoje sèp lō wun roi lie koko, i gara pu vbi oran si olagbon na, ihiò kha lòi gare pu ke wuen.¹⁹ Oli angeli yhien idoje soi yi ọlögbon na ọ rōi lie ọli gara pu vbi oran so lagbon na. Ọze fio yi udo lo mion ameh si biokhuen meh si oisélébua.²⁰ Oli udo lō mian meh ri vbi udagboo si evbo ere gbe dian re vbe ken ọ vun si okhumi kpekpee.

15 ¹Egheain, ike rē mi aẹen ọvbie vbi okhumeimi, angeli ihin iyion bi ọmian men ihin iyion, rē yi ena yhin okhuen si oisélébua lè rē għaa.² Imi emi bi eda lo bi kha ugwegbe bi erain kugbe. Ele muzain kpen ọ u bi kha ele moi ikhuosho vbe gbe si uzaa bi aree ọ soi bi eka chien ein soi, ewu ni u tukoi moi li oisélébua rē lian.³ Yian si iyioo si Moses ovien si oisélébua, bi iyioo si ovbiagbo. Ọ khuai ọgbai iki ọbia sèp, ọlo mōuan oisélébua, ọlo khualé "Q dia bi ata" yhin khukpode sèp oba si uhume vbo.⁴ Ọlo kha lófen sèp, ọlo mouan, lòi ro khai yi einn sèp? We we okpa u fuan, uhumevbo ere men lebueré yion le yia ghaj, ọhiọ si uwuen lessen sèp rē egbe kha.⁵ Ena ke rara ikaa, ọli ọse lō moi ekø si ọsei vbu yie a vbi okhumiemi.⁶ Angeli ihin iyion shio vbi eken ọse dian re bi omia men ihin iyion vbo bø ari ukpun lō fuan, lo u għihi ọgbo moi idì nō di nō si eumin vbi idama soi ni yian kwu yio vbe gbe.⁷ Okpa vbi eli oreghé elee neu wuin i la sei ihin iyion si eumin li ibiokhuenmen si oisélébua ri li angeli ihin yin na ọlo ri vbo rēlè rēlè.⁸ I ri ghoiñ lo ze vbi okhai si oisélébua dian re bi itoloi soi von ọse. Aimiolò mati yio vbo ọ chien eghe li omian men si angeli ihin iyion re għa.

16 ¹I hin ukpurun lo khua vbi eken ọse rē yi angeli, "I hin iyion ọ re yian yia shan le kwi ogbe ihinyion si ibio khuen men si oisélébua kwo vbi angeli.² Angeli lō kpao kwi soi kwo vbagbon nai emain lō to bi ọlo kqo vbeo oo vbi egbe sagbon le moi aẹen si oluzaa, elie de uhumi re li aree.³ Angeli lòzeva kwi soi kwo vbeda, eda chien ere, bi ere si ọlo uhu, emi ere

men vbe ken edawuu.⁴Angeli զeeea kwi ogbe si omian men soi kwo vbi eken agaa bi iyiogbo e chien ere. ⁵I hon khi angeli si amen tai "Ufuain qlo yi vbq lo fuain, qhio u ghaezon na." ⁶Qhio yian saghi ere ivbi oiselебua lофuan bi imieo soi khua, u ri ere nia yion, emi hooi yio. ⁷I hon khi kpekpe ain yien "I yio q qlo mquau lo giale, ighaezon see fuau q chien ata."⁸Angeli զeelee q kwi ogbe soi զmian men soi kwo vbo von, ari ehe na re ri era gbagbon. ⁹Oto hia lo be gbi yian, yian rou uroo-be yio oiselебua lo mq ase զvbi eli զmian men na ei degbe deluen da ai rоkhai yioi.¹⁰Angeli oziyien kwi ogbe soi զmian men soi kwo vbi ekpete si uzaa asqon vbo eguai soi yian ze amakon qhio si qtoma si yian.¹¹Yian rou uroo-be yio oiselебua si okhumiemi qhio si qto men bi imenmai, ei kpe gbo deluen lobe si yian.¹²Angeli loziehan kwi ogbe si զmian men soi kwo vbi okpeda lai e chioi ufurati, amen soi kai lukpode yie vbo li qba lo ze vbi abe yhi ovon va de.¹³I mi etin ebi eeah bi u bi khi ikee yian zebunu si ojeamin dian re bi unu si uzaa, bi unu si imieo sehen.¹⁴yian etin ebi nia vbi aqen si զyiunuan, yian yi si qba ere men sotoagbon na. Nia re moi asikoko re yi osho si olukpede si oiselебua lokhua.¹⁵Kao i vba de bi khi oi yi iyian ba q re yi qlo kaoa lo wuin ukpun soi զvbi egbe loi shan u'baan lae mi uwuen si ekhoi soi.¹⁶Asi yian koko vbi ehe lae chioi Armageddoni vbi Itiburu.¹⁷Angeli ozihin yion q kwi ogbe si զmian men soi kwo vbe efio. Ukpurun lоkhua ze vbi eken qse lorivbi eguai soi, atai, "Oghai"¹⁸I hian si urukpa dian re, ogbuduan, oisokhumi bi oqbudoa, ogbudoa lai se mien ghe vbo olagbon na re bee re, ogbudu gba ikhi ologbuddaa.¹⁹Evbo lo khua na seq vbi odeeah evbo lekhua le ri vbi uhume evbo ekhueeo, egheain oiselебua զzuan զen babiloni lokhua yin yio. Ori ukoko lоhon si oyia lobe soi.²⁰Udegbun dahoq զkо ere men ke yie vbo.²¹Qdian de le khua loi eze vbi okhumi de gbi agbon, e rou uroo-be yio oiselебua qhio soi զmian men lo dian agbon, oli զmian men kqo qgqon

17 ¹kpa vbi angeli i hin iyion ogbe soi զmian men moen vba re ire li vare "I le ri ikhueo si adegbe lo otoi vbi eda men kha." ²Q li ekhein q ba si qlo agbon gba gbogbee bi eyion si oghee nia yian yion lo wuin yian.³Angeli wun men vbi ekhen etin yhi ukato imi զkposo q otoi vbi uzan lobi lu roo obe von in oli uzaa զmoi uhumi ihin yion be ike igbe. "Olqposo ukpun yoi yoi bi olqobi ari eiumi dooege soi, udo lie ghain bi ikpemi, omoi ukoko si eiumi vbobq li aghua ededan ri bi iwuan sioghee soi. ⁵Edesuhumi soi a vhin einn զvbq li aqen զmo de wun Babilona lo gba, i yhin eniagboghe ere men bi emi laghua vbagbon.⁶I mi khuen vbe ere si ivbioselебua lefuan bi elagbon khua vbe moi jesu li re moin q yian men unuan gidi. ⁷Ama oli angeli re men emiozei lu re yiunuan? I le ta kha uegbe si qlo kposo bi զluzaa lo roi shan. oli uzaa lo moi uhumi ihin yion bi ike igbe.⁸uzaa lumien ori vbo aise mion enia, ole ghe ze vbi udegbun loi moi ekhee dian re, qlevare le ria ele ri vbi agbon oli khai ze vhin si yan q vbi ebe si agbon lagbon regban re. Ole gbi yian unu si emi զluzaa na qhio qse-kpao yi vbq, oikema yi vbo, ole chie vare.⁹Ozewuain yhin q mon na, oli uhumi ihin yion yion khi զkо ihin yion lo okposo otoi.¹⁰Qba i yien edelokhua okpa ri vbo, oniq sei vare, okha vare ole wue kere uzaa lo se kpaoyi vbq enia oike yie vbo.¹¹Ama yion okhi qba lo ze ean, isi qlo zi i hin yion q chian q yi ogwi aria emi a.¹²I ke igbe lumien yian khi oba igbe li khi eise mon eguai, ama ele mon ase bi khoba vbi wakati okpa debai oluzain.¹³udun okpa yian moen ewuin itotqi bi ase si yian li uzaa.¹⁴yian le diosho chie ovbiagbo, ama ovbiagbo le gbi yian qhio yion khi զlomon զlomouan bi qba lo le, qba ele re khain a chian elazai, elediuandan.¹⁵Angeli ta kha men "Amen lumien li adegbe ain otoi agbon, keain, obotu, uhumevboi bi uroo.¹⁶Ike igbe lumien yian bi uzaa le yia biokhuen i զladegbe. Ele roi chien զlomoen bi qlo baan, ele gbi oyian mi soi, eri erain toq ya gbeigbei.¹⁷Oiselебua qroi yian vbutud nia re won oli uwuen na seq bi adiobo kugbe si yian, re gbo ri etin si yian li uzaa re yia wue sevbeghe li eta si oiselебua seq.¹⁸Okposo lumien yhin khi evbo lokhua lo moi etin lo ri ekhein qba shan vagbon.

18

¹Li ena re rare imi angeli ovbie ozevbi okhumeimi vade omoi ase lo gbai olagbon na na khuen so vbi emon զkha soi. ²O fiukpurun dian re gbo qta "Qde, qde i Babiloni lo khua qke chien ebi etin ebi qze wue o funre re yi ighi yian, bi o funre re yi emi ri le mon aghua ededan. ³Uhumievbo ere men ke khuen vbi eyion si adegbe soi ekhein qba so lagbon kpa yięo sadegbe, ikhen si olagbon na ke fe vbe etin si uwuen զgbawua.⁴Egheain, igbo hin urun ovbie vbi ohumiemi qta "Shoi vbe gbe soi re eboo meh, lu e le ri egbe wua զkо soi lu ele gbo regbe mien omian men soi. ⁵Qkо soi ke von so loi reda bi khi okhumiemi oiselебua eeh awue lo be soi reh. ⁶Itai na ebi q haq lagbon, itai odeva vbuwuen soi ukoko lo rugwui gbo ruguo seva nai.⁷Eboi tokhai si egboi loi wue vbi ebo wun mle, gbo ri oyia bi ihiodun li yio na. Qhio otai vbutud soi, i otoi bi khoje, i vbi oron, ikha degbe gbaigue.⁸Qhio so na ukpedokpa omian men soi le vare, uhu, aigue, ohani erain q le to q yia, qhio, զlomon, oiselебua gbai yion ghaezon soi.⁹Ekhen qba si olagbon na li gba sadegbe bi q le vbie, ele khue vbegbe soi eghe le mi i ri ghoin lo ze vbi eran lo to i ya.¹⁰Ele muzan vbo dörerere ofen wuin yian vbi erain lo to q ya ele tai 'Ikhueo, ikhueo isi evbo lo khua na Babilon evbo lo gbai vbe ghe okpa na oya seq vare.¹¹I khen si զlagbon na vbie gbai gue re sho lai keret mi qlo di emi vbo bo si yian.¹²Ekin si eumin, Siliver, udo loghain, Ikpmi, Lineni, ukpun yioi yioi, Isiliki, ukpunlobi, eran.¹³Icinnamon, Spice, Incense, myrrh, ifrankincense, Wine, Oil, Fine Flour, Wheat, Cattle and Agbo, Essi, bi Ichariots, eghé bi oreghé sagbon.¹⁴Ikperan lu ri etin seq eremēn hoo զshio we vbe egbe re զhumomen bi q enghenmen seq da hoi yia a kha chie moin.¹⁵Eli ikhen si ele mi na lefei vbq soi le muzen vbi զdorerer shio vbegbe soi re vbi i lo fen si erain soi yian le vbio yian gbaigue dianre gbo.¹⁶Yian le ta, ikhueo. Ikhueo ikhi evbo lokhua ain lo wue, ukpun lоfuau, oli yioi ylobi qlo bi agbo re eumin soi qsen, ukpighain, oze.¹⁷Vbi ekhein wakati okpa efeainfua ori զkо shan, qlo kq, lo moi eda bi eli yian wue vbe eda emuzan vbi odorerere.¹⁸Evbie duanre ebi yian mi iri gbion seq erain lo to q ya, yian tai, "i yi evbo la bi evbo lokhual." ¹⁹Yian ze bubu kwo uhumi si yian, yian vbie dianre yian vbi, gbo gbaigue "Ikhueo ikhueo ikhi uhumevboi na obi ele moi զkо vbe egben si yian zefe, vbi wakati okpa ofua."²⁰"Yia ghonghон զvbi egbe ukhumêmei ele

fuain bi ela yin re, bi enia mieq, oisélébua oghæazon soi nai!"²¹ Angeli lókhua ọ wun udo lóu bi la re le mi ọfio fio vbi ekein eda erei "I na yin Babiloni rvbo lógbai alei fio gbe vbo toi vbi Ibikhuenmen, a kha chie mion eé vbie.²² A kha chie hin okeke si utukoi, osiyie, eniafifee bi enia fi agbo, a kha hin yian lai. Enia ri a bò doenmi kha chie yie vbo. A kha chie hin ebaze lè mi lai.²³ Urupka lóvbare kha chie vbaré lai, ukpurun si ọdon be ọha kha chie yie vbo, ọsie vba yian ekpokhumi vagbon nai vba ri ababe vba tèè evbo ere men a.²⁴ A mi ere si imi eo-ọq si oisélébua bi ivbi oisélébua le fuain vbi egbe soi bi ere sagbon lagboo vagbon."

19

¹Ena'kéraré ihon keni khueq dian rẹ bi kagnon lóbuin vbi ọkhumièmi yiom ti. "Hallelujah amiefuan, ọkhai, bi itotói isi qiselebua ọ." ²Odia i ata ihhi ighæzou soi ọhio oghæzon li adegbé lò khuain lóri ọ shé ria agbón, u gbo rie ọbó si ere si ọvien soi vbi egbe soi.³ Eti ugbowzéva "Hallelujah iri ghoin soi ọghi ọkhumi rélé rélé"⁴ Iduon uhwébi eleq aim bę ọreshé eléè aim bę ọreshé eléè via démehén vbó tóqí ghii qiselebua ọló ọtói vbi eketqba. Yain rę, "Amin Hallelujah."⁵ Ukpurun zé vbi ekeen ekpetoba duanré ore "okhaikhi isi qiselebua mai ovien soi ore mén ania cofen soi khi elei wén vbéo khi ele mo itotói."⁶ Egheain, i hin ukpurun si agbón lóbun bi ẹshé li qisokhumi dëi yian ta "Hallelujah! ọhio si ọló moun ọruan shan Qiselsbua mai, ọló, ọló gbai.⁷ Vba zuan ghonghon ai yio yioi ai ri ọkhai yhioi ọhio si ikwó senghé si ọvbiagbó varé bi ọhai kę wuin egbe khé ọ.⁸ Agwéoré ẹbi alei gwuéni ọkpun nai vbi ukpun lófan riénrién lóu ghahin" (lofunen yhin khi Obia lessón si Ivbiqoselébua).⁹ Angeli rę ta kha mén "I yian ba o rę jihi éla ẹhié vbi ikwó senghé si ọvbiagbó ọ ẹhié tai kha mén "Ata si Qiselebua i kóq na." Izé dę fiq vbi sao soi li via gai, ore mén ẹvbi yio ọvién yhin u rę jhií va bi imion ẹh lè ẹhié ọsei si Ijesu, yia goisé lè bua, ọhio ọsei lò rę khain Qiselebua yion khi etin si imisé.¹¹ Egheani imi ọkhumièmi vbu ghiéa izé kaqa, imi ẹssi lófuan ọlóhen ọ aé chiq ọdwdwan bi ata ata yhion rę ghaezon yion rę di ọsho ẹhié.¹² Eèqo siq bikhi ijémi ẹrain, ẹdèdoba lóban ni ọria yien ama yion kpa.¹³ O kwi ẹewun foloq lò hórpí vbe ẹrè, ẹin soi ahiq ẹta si Qiselebua.¹⁴ Igbalikpun si ọkhumièm yian n ẹssi lófan rékhan yian wuei ukpun rién lèfan, yian fuan.¹⁵ Ogém ọzé ubuivu soi dianré lò rę gbi uhumé vbo yhin tóqí ọ ton lì ọ yia a lè rę ri yian shan. Ekhéen, ẹgbe yion isi ibiokhùmèn si Qiselebua lógbalé yion rę gwueé.¹⁶ Omón ẹím la vhin ọ vbi ukpun soi bi ọwé soi "Qba si ẹkhém Qba bi ọló mòn Olomouan".¹⁷ Imi angel omuzan vbo vyon ọfi ukpurun ẹghii ifiamí ẹré mén nia tìnq rai ọkhumi rę "vare vba si kókó khéi ikupé si Qiselebua."¹⁸ Vare li vba rę ọ yiami si ẹkhéen Qba, ọyiami si ọtaré, ọyiam si Ọtaré, Ọyiam si agbón lè khualoi, ọyiam si ẹssi bi ọló hén i yian bi ọyianui si agbón ẹré mè, si ọmötöi bi ọvién, ọló moi mori ẹlé moi etin.¹⁹ Im uzaa bi ẹkhéim ọba si agbón na, bi igbalikpun si vian. Yian si kókó mia rę doshio ẹhié ọló hén ẹssi bi igbalikpu soi.²⁰ Ale wun uzan bi enia mieq si ẹhén nia rę bi ọbia lóbè si a ẹen vbi sao soi, rejhhí ọli aqéen yian rę tèi ẹlé mian aqéen si ọli a ẹ chiq uzaa lghii areé ọ yian ẹvèva, afili yian kwó vbi ekein ọkpi ijien lò tó yia, yia, yia..²¹ Tó li kore, uh lóqo vbi ọgan lózé ubuiw si ọló hén ẹssi dianré ifiamí ẹré mén lié ẹhun si yian ẹh.

20 ¹Eghéain imi angeli okpa ze vbi okhumeimi va de omoi kókó si udegbun lój mò ekhee, ogbo moi ighain lò khuai vbo obó. ²O fi obó wuin ojeami eyhen li ghe ghe lo chein esu dabi ọló taluan shan ọgbai yin vbi ikpe egben. ³Q wun ọ fio vbi udegbun lój moi ekhéé ọ fio ikoko ogbo khain an, lò le chie mati tèè agbón eh se vbi ikpe egben gbo rare. Akha mi ọ ain lè ale chie fain fia eghe kereé.⁴ Imi ekpeté ọba ele otóq vbo, yian ari ase ri yian rę ghaezon, igbo mi oreghé la bę ni yianuhumi ọhio si ọsei si jesu bi eta si oiselebua. Yian de gbe ghii oli uzaa, ain de aree ọ soi, yian yama mien aqéa vbuuhumi si yian bi obó. E chie dagbon re ekpái jesu wue vbi ikpe egben.⁵ Ele kore, le ẹ uhlóni, ẹ chie dagbon re se vbi ikpe egben ra re ọna yi khi ashio kpare si kpaó.⁶ Iyanba bi ofuan khi ọló debai ashio kpare lò kpaó; uhwu lò ze va ọ moi totóy yhio vbe egbe. Yian le chien ihen si oisélébua be khristi yian le gbaí wue vbi ikpe egben.⁷ Eghe li ikpe egben rę ra re ale ti yin esu shio vbi ighain re.⁸ Ole yi abeye ẹlé si agbón na le gbo tèè yian. "Isusu de bi iduaegbe." Lò re si yian koko re kópon ẹ ele bun bi khi eken li ri vbi egbeda.⁹ Eli lódè vbu dagbon si olagbon na yian lagaa evbo si ivbiqoselébua lefuain evbo lohumon. Ama erain ze vbi okhumièmi di ọlój re gboi yian khua.¹⁰ Oli esu lò tèè yian afio fio okpi jen lò to yia yia ebi afi uzaa bi imio lóbè fio. Yian le yia to yia yia vbi aqón bi odami rélé rélé.¹¹ Le mi ekpeté ọba lófuain bi ọló otóq vbo ọlój na bi okhumeimi shoi vbeore, elegbai, ẹloí wun vbeo muzain vbi sao si eguai a ti yi ele bea, aze ti yhin ebe ọvbié a ebe soi lagbona na.¹² Ele uhlóqo aghæazon si yian vbi ema yhin ọ vbi ele be, rę yin emi lewui.¹³ Eda wuaí ele uhlóq vbe khen ọ dianré. Eimi bi idi ri ele uhló ọ vbe khen yian obó, aghæazon si ele uhloo re yi ebi yian gwueé.¹⁴ A wuaí eimi bi idi kwo vbi eken okpi jen si erain ọnai khi uhwu lózava okperain.¹⁵ A kha mi olai mi ein soi vbi ebe si ọlagbon na afio fio vbi eimierain.

21

¹Oleghe imi okhumièmi lógbón bi otóq logbon, ọhio si okhumièmi lò kpaó bi otóq lò kpaó raa lèeda ke ye vbo.² Imi ẹle vboi lófuain Ijesu salemu logbon. Lò ze vbi okhumièmi si oisélébua dian re, a ze ọ ọsen bi khi ega yio lógbón si ọdoin.³ I hin ukpurun lò khua ze vbi eguai tai "Kaoa! Ali oisélébua ọ yin ri vbi ese si agbón, ole yin kpen" I yian, yian le gbo chien eboq ọsélébua legbe soi ledébai yian, ole chien oisélébua si yian.⁴ Ole kali amievbie sho vbeo si yian re. Akha chie mi uhwu, da aigue, da evbie, da otó men emi li ghe ghe ra re.⁵ Ọló degbe otóq vbi ekpeté ọba tai "kaoa! I ri emi erémén dogbon ain" Otai "vbi eta na ọ vbi otó ọhio ata bi adiuduan ọ."⁶ Ota kha man, "I biai lèi eme ikhi kpaó yi khi ikpuokho, igban re bi ireso. Rę yi ọlóhamen ọgbe i le ramen lai de nai agaa si amen si ọlagbona.⁷ Ọló moi khuoshø ẹle uhkwu si elemi na, i le chien oisélébua soi ẹle chien ovbimen.⁸ Ama rę yin ekhein i lo fen, nia moi adiuduan, nia ghuaemi ọgbubi, enia si degbe,

ababe, ighireeq bi enia moenhen eremien, ehe si yian ikhi okpiden lo to yia yia. O ain yin khi uhwu lozeva.⁹Okpa vbi angeli ihin yion na bun me re. Qlo wuin ogbe ihin yion si omian men ihin yion mogen ore men "Vare vbeain, i le regha yio khaa, ohi ovbiagbe.¹⁰Egheain, o wuin men vbe khen, etin hein okq lokhua ori evbqi lo fuain kha men Ijerusalem lq ze vbi okhumiemi vba de si oisellebua.¹¹Ijerusalem moi okha si oisellebua, lo yan vbeo.¹²Qmoy obudeken lo dai vbi unukhuede igbe va bi angeli igbeva vbunukhuede. A vbi ni ein igbeva si oghian si ivbi si re li.¹³Vba be yio gobq si ovon unukhuede qeah, vba abe yio bo dion si ovon unukhuede qeah. Vba be yio obogob si okpeda unukhuede qeah, vba be yio obq dion si okpeda unukhuede qeah.¹⁴Obiudeken si ole vbo moi ibrnietoi igbeva, vbi egbe si yian, a vbi ni si ela yin si ovbiagbo.¹⁵Qlo kpamen gwuyemi moi umaemi si qtan si eumin lq le r mai qle vbo, unukhuede, bi obudeken.¹⁶Ole vbo abe yielee are wuin gbo tqi. Ebo kpao bi ebo kpuokho okpaq, qma olevbo bi olumaemi, egbon vbo bq okpa isao, uokho, efen, bi odida soi okpaq.¹⁷ogbo mai obudeken, egboi ihin yion ikpigbele gidi la fiegbe mai (Iyio yi angeli gbo mai).

¹⁸Obudeken lari ekaan zq bi qlo vbo la ri eivmin zq, ela bi ughegbe lqougbo. Obudeken soi i do ede dan lq wuin vbeo are zq. Udo lq kpao bi khe kann, qlozevba bi ozee, qlozeeah bi udoisokhumi, qlo zeelee oduala tan.²⁰Ozihien ere ozeehan vbi udo okhai, ozeen vbi udq ekhai, ozi isi in vbi.²¹Ukhuede igbeva ain chien ozeeq igbeva, ozee okpo kpa are eli yian. Ukpode si qlo vbo eiumin gudu q labi ughuegbe la mien gbo.²²Imi ose vbi ole vbo qhiq qlo mquan, oisellebua logbale bi ovbiagbo yian khi qse.²³Ole vbo mogn ovon da uki lq run nia qhiq qkhai si oisellebua yion vbare nia, urukpa gbowbi ovbiagbon.

²⁴Uhumevbo le shan vbe urukpa si olevbo. Ekein qba si qlagbon na le wuai okhai si yian yi vbo.²⁵Afi unukhuede soi odami, asq kha yi vbo.²⁶Yian le wuai okhai bi ekpen si uhumi evbo yio vbo,²⁷Ama emioifuan kha degbe ovbi eken q da qlo vhi emi la ghuaa da ate egbe. Ama ela vhi ni ein si yian yio vbe, eken ebe si ovbiagbo si qlagbon na.

22 ¹Egheain, oli angeli eda si amen si qlagbon na lka men ola ze vbi egua si oisellebua bi ovbiagbo dian re. ²R shan vbi ese se si evbo vbo deva si oleda ain ukporan si qlagbon na ori vbo, qmi kpe ran ededan igbeva uki, uki yion re mi kpe ran soi, ebe si oli kperan isi iwuegbe dam si uhumevbo ere men yioi yiq.³Akha chie mi afiuwu lq ria, ekpete si oisellebua bi isi ovbiagbo lq yi vbi olevbo, ovien soi le yia ghaoi. ⁴Ele mi eeqo soi, ein soi le yi vbi esq suhumi si yian.⁵A kha chie mi ason," Ekha yia hoi urukpa daouon lq zq, qlo mquan oisellebua yion le yia vbae ria, yian le yin vbe vbo lai lai.⁶Oli angeli re emen eletai na adiuduan bi ata qolo mouan oisellebua si etin si imieo, yhion q yi angeli soi yi ovien soi emi ole ruan enia.⁷"Kaoa ivade eni enia! Iyanba q re yi qlo re o vbi eta si imieo so le be na."⁸Emen li Ijonn, eme yhin hon li mi ele mi na li re hon li gbo re mi yian, i de fio vbo toi li r qoli angeli lq ri ele mi na kha a men.⁹Ore men evbi yhio, ovien mai chian khi imion li imiq bi eli yian rkain eta lori vbe eken o lebe na, "yia ghi oisellebua."¹⁰Ore men ekhain oleta lq ri vbo lebe si imiq na a-o ohio qleghe ke si re.¹¹Oli khoi fuan, q yia ghe bi obia si emo fuan soi qlo ghe wuai i wuan kwo vbe egbe, oyia gbe wuai i wuan kwo vbgbe qlo bi emon dia, oyia gbe vbe emon dia. Qlo fuan, oyia ghe fuan shan.¹²Kaoa! i va de enia eeh. Men q rekhan mein, li r qhai osa li odede vbi awuq soi.¹³Eme khi isao emen ikho uokho, ikpao bi ikpuokho, igbanre bi i re so.¹⁴I yan ba o r qyi ele kpe yie ukpun si yian ain ria re mati se vbi ele lq eeh ebai vbi ukporan si eda gbon, nia gbo r q vbu ukhuede yhio le ubo.¹⁵Ele ri vbi qoe, awuah, enia fia ababe, nia si edegbe, enia gbubi. Enia gha areeq-q bi enia vbi ovbee bi enia humekn, q.¹⁶I, li jjesu yi angeli me yin vba lq fio qlo sei na li ose ere men. Enia yin khi inhin si davidi, qlo ze vbi davidi dian re, ukpan yen lq yian vbeo so gbede.¹⁷Etin bi egha yio q mai "Vare" Qlo hin ehon q "vare." Oli ahai ogbe, q vare, a kha mie lo hoi, qle le mien amen qhen si agbon.¹⁸I fi osei li, hin etai si imieo si qlebe na. A kha mi o le rebai oisellebua le r qbai omiamen ere men la vhin q vbe be na.¹⁹oria kha re shio vbi eta si imieo si qlebe na, iyio oisellebua le gbo wuin emi lo eeo vbi ukporan so lagbon sho vbo re bi ehe soi vbe eken evbo lq fuan a. La yin yio vbo lebe na.²⁰Ele fio soi si qlo be na tai "Eeq! I va de eni enia" Amen! vare, qlo mouan Ijesu.²¹Ese, qhen si qlo meuan Ijesu q de ba mai Amin.